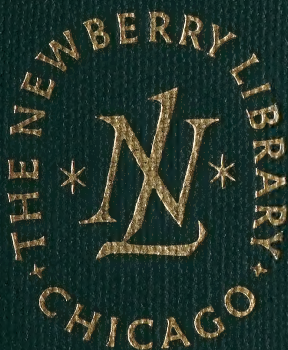

THE NEWBERRY LIBRARY
NL
CHICAGO

TESTAMENTE

NUTAK

Kaladlin okauzeennut

ukterſimarſok, nar'kiutingoæn-

niglo ſukuïarſimarſok.

KIÖBENHAVNIME,

lliârſuïn igloænne ſiſſameklánik nakkitarſimarſok

1827

C. F. Skubartimit.

Ɔperkatigeennut kaladlingoænnut.

Gudim Atátavta Nalekkablo Jeſuſib Kriſtuſib ſajmauliſe pidluartidluſilo!

Aſſarſangoaka! Teſtamentitâk okauzivnut nukterſimarſok pigigalloarſe pekırungnælermet, ama tava pigiliſſauarſe ɔeitſugluſe. Uſſornartórſoak tamanna udim okauzià ſiurdlermik okauzivſigut ſilliniarà Pelleſiúnerub Pauïab Egedib, dlagórſoarlo illivſinut piſikà, iliſimagóarparſe; tãurſoma merſa innutidlune ſangârnermit iſumagituïnaráſe erkárdrallufilufaag, nunavſine perrorſarſimaigame nejortidlufilo innukſiarnerſúſer-

ſe miſſilikallóarà puïornauværdlugo; ikliurſúſerſilo Gudim okauzeenut piominartunnut nællyungnæramiuk, kapſeennik ajokærforniaralloaráſe okauzinniglo aglekkænniglo; illipſile nangminek Jeſuſim ajokærſutà kivgèjſalo aglegejt innuniarſuſiániglo ſullirſèjniglo pekkorſèjniglo attuarſinnâungorkudluſigit, Teſtamentitâk erdlokotigingoarallóarà okauzivſinut nukterdlugo, nellekangitſomik tipeitſuktidluſe tamàuſe illomôrtoſe opernermik; tamakkonangalo Gudim okauzeenit ſukkuerſitſungnarſigauſe nerigutikſakangâlerdluſilo pidluarnartunnik nâkſâungitſunnik, aſſukiak kujagirſariakaralloarkàu angæjokâurſúſia illivſinut. Pirſartækkæne pivdluſe forârunginiejſôg tokomun aglæt, umnile utokallivdlune ſimneïrſukſakalerame uamnik, tajmēitok, Teſtamentitâk ivna ſiurdlermik arſillinirægà nungulermet, nangminek aipekſánik arſillinialerallóarà kukuſimaſugirſænilo narkingniarkikſardlugit, kigligallugole Mark. Kap. 11. tokovok, alliænak! erdlo-

erdlokónermit pigârnermidlo tamænna piniække pirſutigallugo napparungnarſigame. Tajma aktigirſomik iſumagângaſe, ingmiloneet iblerunane, pirſarirſæſilo tokutigallugidluſaag, akkà nerſornartuïnaromarpok illivſine pirſartægèjlo kujanarſinnardlutik.

Pelleſiúnek tãivna iſumagſkſórſoak aſſanartórſoarlo tava pekkangimet, uangángublo ſimnileravko Teſtamente mænna namakſiniardlugo, aglegèj nakittarſimagalloæt audlarniutigiſſegallóarika, arſilliniarnermigle illerkoreenginavnuk, uterdlugit adlangorika illerkumnut, nalekkæt tajma akkoerimanga, arſigeekſunnik arſilliakarkudluſe tamatigut. Iſuanittõg naggatánut ſiünerſikſãurſunnik attuægekſakartiniangoarallóarivſe, tajmãitomik kablunæn okauzeet attoromavſángikika, nungudlungalo nelliſiorika okauzivſinit, nællunarkángedle okauzerſe illáne kukunerika, illánilõg ajorſionga okauzikſakanginauſe nellinginarnut. Narkiu-

kiu-

kiutingoættōg piſiniaka aglekkæn attǽtigut, ſukuïautigikudluſigit nællunārángeta aglekkæt; uangatōg Pellesigigalloavſe aſſangârdluſilo iſumagituïˊnaravſe, umatimnidlo pidluarkoauſe mánakut tokublo kingórnagut. Aglekkæt makko mâna innutidluſe attuarkikſarniarſigit nalegluarniardlugidlo Annerſáng illuartok ikiortigallugo, pidluautigiſſauæſe tava, Gudiblo Annaurſirſivtalo Jeſuſib Kriſtuſib ſernigiſſauáſe illegituïˊnarkudlune umanartomut ſorâjuïtſomut.

Tauna uſſornarſile iſukangitſórſoarmut!

Tajma aglekponga

Kiöbenhavnime

1794.

OTTO FABRICIUS.

Oper-

Operkatigirſamnut

Aſſarſangoamnudlo Kaladlinnut

Aglekkæt makko illuartut, uſſornartórſub Pelleſiunerub Pauiab Egedib ardlagórſoak nuktigèj, Pelleſiunerublo puïoïkiurſàvſe Ottob Fabriciusib kingornagut arſilliniarnerme illerkominut adlangortitſirſèj, ſiorngak pekkarungnælerkingmeta, Nalekkæt nakkitáïnekarkogèjt uangangoamnut pekkudlugit. Pekkorſænnik naleglunga attuarkikſaralloarika nakkitáïnekartidlugit, nuktigãudluaraſugirſakale kukugiomanagit Mark. Kap. 2. v. 21ne nakkitarſimarſut kiſſiſa adlangorika, nevſoïngiſugigavkit. Adlænne tamárſoarne okauzingoarloneet adlangortingikiga, puïogãurſuïnædle aglekkænnut illaliudlugit nakkitarnerdlukſimarſut illuarſarika.

 Taj-

Tajmãinak mattomá kingornagut isu-magiginnâvause. Testamentitokamit nuk-ternek saperavko, uamnit ilisimanerrurso-mu; pekkudlugo, nuktikaka, pigigalloæse, illèjsa isumænnik kukusimàissegalloartut nevsoïssengikalloartudlo, alliænak! tus-sâumagavkit.

Kannoktok ajungitsórsub Gudib aglek-kæt makko tengekartiligit, illivsinut pid-luàutiksâukudlugit!

Kiöbenhavnime 1827.

NIELS GIESSING WOLF.

Evang-

Evangeliume (1)

Mattæusim Aglegà.

KAP. I.

Jeſuſib ſiurdleenik, angutifiæt Joſeſib næggovigigalloèjnik. v. 1-17. Mariamit Niviarſiamit innungyſſamet, Kannong-Auſianiglo, Joſefe okaunekarpok, v. 18-25.

Terſa Aglekkæt Jeſuſib Kriſtuſim innur-
ſúſianik, Davidib Niarnæ't, Abraha-
mib Niarnæ't (2). 2. Abrahamim erne-
rigà Iſaak; Iſaable ernerigà Jakob; Jakoble
ernerigèj Juda kattængutèjlo. 3. Judable
ernerigæk Fareſe Zaralo Tamarimit; Fare-
ſible ernerigà Eſrom; Eſromible ernerigà
Aram. 4. Aramible ernerigà Aminadab;

(1) Okauzit tuſſarnerſut Annaurſirſivta Sullirſèjnik.

(2) David Abrahamilo tăurſoma næggovigæk.

Aminadable ernerigà Naaſſon; Naaſſonible
ernerigà Salmon. 5. Salmonible ernerigà
Boaſe Rakabimit; Boaſible ernerigà Obed
Rutimit: Obedible ernerigà Jeſſai. 6.
Jeſſaible ernerigà David Kongingortok (3);
Kongible Davidim ernerigà Salomon Uri-
augalloab Nulliánit (4). 7. Salomonible
ernerigà Roboam; Roboamible ernerigà
Abia; Abiable ernerigà Aſa. 8. Aſable
ernerigà Joſafat; Joſafatible ernerigà
Joram; Joramible ernerigà Oſiaſe. 9.
Oſiaſible ernerigà Joatam; Joatamible er-
nerigà Akaſe; Akaſible ernerigà Ezekia-
ſe. 10. Ezekiaſible ernerigà Manaſſeſe;
Manaſſeſible ernerigà Ammon; Am-
monible ernerigà Joſiaſe. 11. Joſiaſible
ernerigèj Jekoniaſe kattængutèjlo, Baby-
lonimut audlarurſinekaliſſamet (5). 12.
Babylonimudle audlaruſimalermeta, king-
órna Jekoniaſim ernerigà Salatiele; Sala-
tielible ernerigà Zorobabele. 13. Zoro-
babelible ernerigà Abiud; Abiudible er-
nerigà Eliakim; Eliakimible ernerigà
Azore. 14. Azorible ernerigà Sadok;
Saduble ernerigà Akim; Akimible erne-
rigà Eliud. 15. Eliudible ernerigà Elea-
zare;

(3) Nalegaunikſak.

(4) Kinguánit.

(5) Jödinnik kivgáïartyſſerſunnik.

zare; Eleazarible ernerigà Matan; Mata-
nible ernerigà Jakob. 16. Jakoble erne-
rigà Joſefe, Mariam uvikſà, tāurſomanga
(6) Jeſuſe, Kriſtuſimik táïrſak, erniurſok.
17. Ima tava ernereet tamarmik Abraham-
mit Davidimut tuglereekſut arkanek-ſiſſa-
māuput; Davidimidlo audlarurſinek Ba-
bylonimut kigligallugo tuglereet arkanek-
ſiſſamāumiput; ámalo audlarurſinek Ba-
bylonimut audlarniutigallugo Kriſtuſimut
tuglereet arkanek-ſiſſamāuputtōg. 18
Jeſuſible Kriſtuſim innungorſúſia imāi-
tok: Arnà Maria Joſefimut angerallóa-
rame, ſulle kattitinnatik, mallungnarſir-
ſok nârtōulerdlune, tamerſa Annerſámit
illuartomit. 19. Joſefile uvikſaralloà piü-
eitſógame, kangufuktitſomannagolo in-
nungnut, nællunæïnane iſumakæromaud-
lugo pilerſartok. 20. Tajmale iſumaler-
met, Nalekkam Engeliæt ſiniktortidlugo
ſunāuba ſarkomerbigà, okalluglune: Jo-
ſefi à, Davidib Niárna! ſioránnæk nulli-
ekſet Maria illingnut piſidlugo, illumiüà
Annerſámit illuartomit pimet. 21. Er-
nertâromarpoktōg, tāurſoma attikſā Je-
ſuſimik táïſſauet, innune annauſſamagit
ajortèjnnit. 22. Tamannale tamât tajmá-
ēſerpok, Nalekkam okauzee Proféti kut
(7) er-

(6) Mariamit.

(7) erkókudlugit, ima okartok: 23. *Arein-à! Niviarsiak närtyssavok ernertäromardlunilo, taunalo Emanuelimik aitsissauæ't, akkæn isumà imäipok: Gude illegärput.* 24. Josefile sinikame iterame, Nalekkam Engeliæ't pekkomane, nálekpa, nulliekse ajdlugo. 25. Aktungilále ernertârtinnago pernäu-minik, attiksálo Jesusimik táïa.

KAP. 2.

Ilisimarsut Pauangarnitsæt Kristuse nalegiartorpæ't, v. 1-12. Jesuse Ægyptenimut kemâvok, Herodesib tokoniarmane, v. 13-18. Taunale tokomet uterpok, v. 19-23.

Jesusile erniomet Betlehemme Judæamẽ-
come, Herodese Kongiotidlugô (1), Ili-
simarsut sunäuba pàuanga (2) Jerusalem-
mut pittorárput, okalluglutik: 2. An-
nerdläk Jödit Kongiksæ't sumẽpa? Udlo-
rià (3) pàuane tekkogallóaravtigo, nalegi-
artordlugolo piogut. 3. Kongile Hero-
dese tajma tussarame, annilàrpok, Jerusa-
lemmiudlo tamarming aglæt. 4. Pellesiú-
nerid-

(7) Esaïasikut.
(1) Nalegaunerrotidlugo.
(2) Nællursut nunænnit.
(3) Adlætut Udlorirsætut taivnäungitsok, arsigingajeksinnardlugidle kaumaisôursok, killamik nuïssersok sillame, Kristuse innungorsimarsok næl-lunærkudlugo.

neridlo Aglekkænniglo. Ilisimarsut innungnētut tamása katterforkogamigit, kiglisiorpèj Kristusim innungorbiksánik. 5. Akkiæt: Betlehemme Judæamētome (innungysserfok), Profétikut (4) ima aglekfimamet: 6. *Iblimmè Betlehemi-â Judab nunáne! assukiak mingnerrungikallóarpotit adlænnit iglorpérksoarnit Judæamētunnit, illingnit Nálegak pissamet, innumnut Israëlimut* (5) *nalegã ursuksak.* 7. Ilisimarsut tava Herodesib ingmikut kákoej angiortomik, aperforkikfarniardlugidlo udlorirsamik kanga tekkotítomik. 8. Betlehemmudlo pekkudlugit, okartok: audlardluse, edlârfuk aperkotigikiksarniarsiuk, nennigusiuglo, okaukisinga, uangatōg nálegiartoromariara. 9. Konge tussarallóaramiko, audlarput. Udloriak tava, pàuane tekkursartik, sunàuba siudleræt, edlârsuble innæt Kollánut pigame, unikpok. 10. Udloriak tekkolermigamiko, tipeitsungâlerkaut. 11. Iglomudlo iserdlutik, edlârsuglo Arnálo Maria nâpipægik (6), pædlorbigallugolo (7) nalekpæt, iklerbisiktōg makperdlugit, tunnirsutinhik tunniæt: Guldmik (8) Tipigiksâumiglo Myr-

(4) Mikeasikut.

(5) Israëlib Kinguèjnut.

(6) Tekkolerpægik. (7) Edlârsuk.

(8) Kangusariksomik erdlingnartórsoarmik.

Myrramiglo (9). 12. Siniktortidlutigle Gudimit okaunekaramik, Herodesimut uterkonnatik, akkutikut adlakut nunamingnut ingerdlaput. 13. Audlarmetale tauko, Nalekkam Engeliæt sunāuba Josefe siniktortidlugo sarkomerbigà, okallugluné: Makkitit, edlârsuglo arnálo pikik, illegallugiglo Ægyptenimut kemāit, tersanētuardlutidlo uamnut okarbigitserdlutit, edlârsuk Herodesib tokoniaromaissamago. 14. Makkipok tava, edlârsuglo arnálo unnuame illeksarallugik, Ægyptenimut audlarpok. 15. Herodesilo tokotserdlugo, tersanētuartok; erkókudlugo Nalekkam okauzià Profétikut (10), imāitok: *Ernera Ægyptenimit kákogiga.* 16. Herodese tava missilikame, Ilisimarsut seglokittaræne, kamaktórsoangordlune tokotsartorkoèj nalungiársuït tamása Betlehemmētut erkánētudlo, mardlungning okiokartut innortudlo, Ilisimarsut kiglisioramigit, nellunægæt tajma nâpartoromaudlugo. 17. Erkósimaput tava Profétib Jeremiasim okauzee, ima okartub: 18. *Ramame nipe tussarsimavok, nakārnerlo, Kijanerlo, opinérsoarlo: Rakelib kittornæne kijauèj, ullapisekfàunanilo, pekkangimeta.* 19. Herodesile toko-

(9) Tarnutiksamik kuytsertun-étomik.
(10) Hoseasikut.

tokomet, Nalekkam Engelià Joſefimut
tekkotikàu Ægyptenime, ſiniktortidlugo,
okalluglune: 20. Makkitit, edlârſuglo
Arnálo pikik, illegallugiglo Iſraëlib Nu-
nánut audlarit, tokometa edlârſungmik to-
kotſiniaralloæt. 21. Makkipok tava, ed-
lârſuglo Arnálo illekſarallugik, Iſraëlib nu-
nánut pivdlune. 22. Tuſlaumagamiugle
Arkelauſe nalegāulerſok Judæame, Ang-
une Hrodeſe ſimnerdlugo, táikunga pi-
nek ſióralerpok; ſiniktortidlunile Gudimit
okaunekarame, Galilæam erkánut audlar-
pok. 23. Iglorpérkſoarnudlo Nazarem-
nik attilingnut pivdlune, terſanēruartok,
Profétin okauziæt erkókudlugo: *Nazàre-
miomik tajnekaiſſerſogôg* (11).

KAP. 3.

Johanneſe ajokærſoïlerdlunilo koïrſilerpok, v. 1-12.
Jeſuſiſōg tāurſomunga koïſipok, v. 13-17.

Udlut tauko Johanneſe koïrſirſok okal-
lugiartortok innukajuïtſome (1) Judæamē-
ome, ima okalluglune: 2. Adlamik
iſuma-

(11) Imēipok: nar'rogekſāujomartok; Jödit Naza-remmit pirſok nar'rogángarſuk, Joh. 1. 47. tajmatōg Jeſuſe nar'rogallugo Nazaremiomik taïrſaræt. Mark. 14, 67. Apoſt. Sullirſ. 6, 14.

(1) Tajuiatōg tajnekartok nuna innukavſângitſok, kakútigut kiſlienne nerſutinnik párſirſut adlædlo terſóna ingerdlameta, igludlo ikkitúngōineta.

ſumakaleritſe, killab Nalegávia padliler-
met. 3. Terlâivnamè Profétim Eſaïaſim
okautigirlà, okallukame: *Nipigà innukajuït-
ſome tordlularſub: Nalekkam akkutikſà illu-
arſarſiuk, akkoſinikſèjlo nardlôrſardlugit.* 4.
Johanneſile tāivna annorákartok Kamélib
(2) merkoeenik, keterutekardlunilo ami-
minermik, piglertædle (3), egytſædlo pô-
ruſingoèjt tungoſungnitſut, nekkigèj. 5.
Jeruſalemmiut tava annivigæt, Judæami-
udlo tamarmik, Jordaniblo erkánētut ta-
marmik. 6. Koïſidlutiglo tāurſomunga
Jordanime (4) ajortimingnik angiurſing-
itſut. 7. Fariſæeridle Saduſæeridlo kap-
ſeet tekkogamigit, Koïrſivingminut orni-
kalloarǽne, okarbigèj: Pullateriárſuïtpi-
arejt (5) tautókko! kia unnerſōunerpáſe,
kemâkudluſe ningamit (6) nedliutukſamit?
8. Tajmāitomik illomut adlamik iſumaka-
leruſe, illerkoſerdluſe nællunǽrniaritſe. 9.
Iſumátlariaràunaſile, illuvſigut okallugo-
maudluſe: Abraham atatagárput; Okau-
pauſile uanga: Ujarkænnit makkonanga
Abraham Gudib kittôrnekſarſiginnāua.
10. Ullimaudle orpeet tungaviǽnnēleralló-
arpok;

(2) Nerſárſub katigektōub.
(3) Nerſutingoæt igvin akkornǽnne piglerartut.
(4) Kôrkſoarme.
(5) Imēipok: Pekkoſerdluktórſoït.
(6) Pitlāumit.

arpok; Orpik tava nellinginak ajungitſun-
nik pāurnakangitſok kippiſſavok ingner-
mudlo egiſſavok.
11. Uanga imermik
koïrſarigallóarpauſe, adlamik iſumakar-
kudluſe, kingunevkudle pirſukſak nekkô-
nerrovok uamnit, tauna kingakóbigikára,
iſigamǽngnik tigumiudlugoloneet; tāur-
ſoma koïomarpáſe Annerſámik illuarto-
mik (7) ingnermiglo (8).
12. Nivāune (9)
tigumiarpà, nioârbine (10) ſelligomarpà,
Nautſéïekſárikſudlo (11) Koïmut katterſor-
omarpej, Kallipāidle (12) ōutſomarpej ing-
nermik kammijuïtſomik.
13. Tajmane
Jeſuſe Galilæamit Jordanimut Johanneſi-
mut piok, koïſikudlune tāurſomunga.
14.
Johanneſible innerterpà, okalluglune: U-
anga koïſitariakarallóarponga illingnut, ib-
lidle ornikparma.
15. Jeſuſible ſápa, o-
kar-

(7) Tunnirſutejnik nellekangitſunnik opertut pio-
marpej Apoſt. ſull. 2.
(8) Pitlāumik opingitſut piomarpej.
(9) Nautſeïekſarikſut ingmikórkudlugit, nivāumik
nellugarejt, tavá kallipāit okenerrurſut kingurd-
liurſarángeta.
(10) Jödit nunǽnne nāurſut nioârarejt, nautſeïekſæt
kallipâmingnit pǽrkudlugit, kingórnalo ingmi-
kórtarniardlugit.
(11) Kajûrſekſædloneet Suāurſekſædloneet. Innuït
opertut Johanneſib piej, tauko Jeſuſib ingmi-
nut piſitſomarmagit.
(12) Opingitſut piej, pitlægekſāuſſameta.

karbigallugo: mâna akkoeriginnait, taj-
ma illuartok tamât namaksivdluvtikko pir-
sariakarallóarmet. Akkoerà tava. 16. Je-
susilo koïsiname erngerdlune imermit kak-
kivok; killaglo sunãuba angmarpok kol-
láne, Gudiblo Annersà tekkoà (13) Duïsun
(14) akkartok, kollánudlo pirsok. 17. Ni-
pilo killangmit okallukpallækkàu ima
Tersa ernera assanartok (15), tauna nuen-
nerikâra. (16).

KAP. 4.

Jesuse ursersimavok Tornârsungmut, ajugãudlune, v.
1-11. Galilæamut piok Kapernaummẽlerdlune.
v. 12-16. Ajokærsoïlerpok ajokærsugartârdlunile
napparsimarsudlo nellinginæt kaitsorsardlugit, v.
17-25.

Jesuse tava Annersáb (1) pisikà innukaju-
ïtsomut, urserkudlugo Tornârsungmut.
2. Udludlo unnursædlo mardlungnik ung-
nirsarkattartut ésinginame, kâlerpok kêsa.
3. Urséïrsublo ornikpà, okalluglune,
Gudim erneripátit, ujarkæn okko piki-
timiûrsangorkudlugit. 4. Akkiále: aglek-
simàvok (2): *Timiûrsãinak innum innutig-
ingilà,*

(13) Johannesib. Joh. 1, 33.
(14) Tingmiángoak akéiksertun éngajektok.
(15) Ernétuara. (16) Namagluagâra.
(1) Illuartub. (2) Mosesim aglegejne.

ingilà, okauzerle nellinginak Gudib karnánit annirſok (3) (innutigirſarà). 5. Tornârſub tava audlarupà Iglorpérkſoarnut iblernartunnut (4), piſidlugo Nalekbírkſub kârpiánut. 6. Okallukbigallugolo: Gudim erneripátit, illingnik nakkaigeet; aglekſimamet (5): *Pivdlutit Engeline pekkysſauej, kivgumiarkudlutit, iſikketit apôrkonnagit ujarkænnut.* 7. Jeſuſim okarbigà: aglekſimavioktõg (6): *Nálegak Gudit urſiſſengilet.* 8. Kingórna Tornârſub piſipà kakkárſoarmut kingiktórſoarmut, Sillárſublo nalegaveenik tamannik (7) pinnerſuſiænniglo tãurſomunga unnerſoïok. 9. Okallukbigallugolo: Makko tamáſa illingnut tunniutſomarpaka, pædlordlutit tukſiarbigiomagungma (8). 10. Jeſuſib tava pià: audlarit Satan! aglekſimamet (9): *Nálegak Gudit tukſiarbigiſſauet, kivgartõudlugolo* (10) *tauna kiſſiet.* 11. Tornârſub tava kemekpà, Engelidle ornikaſikæt kiv-

 gar-

(3) Imẽipok: Pik nellinginak Gudib pekkorſà.
(4) Jeruſalemmut, Nalekbírkſoak Gudim iblerirſà pivdlugo tajma tajnekarallóarmet.
(5) Davidim ivngerutejne.
(6) Moſeſikut.
(7) Jödit nunǽt ſillarſoarmik illáne tajnekarmet (Luk. 2, 1. Rom. 4, 13.) taunãinab nalegavee kamerdlôrtinerpej.
(8) Nalegomagungma. (9) Moſeſim aglegejne.
(10) Nalengniarnermik.

gartorbigallugolo. 12. Johannesile pisi
tāursok (11) Jesusib tussaramiuk, Galilæa
mut audlarpok. 13. Nazaredlo kemeka
miuk, Kapernaummut, tessérsub (12) siná
nētomut, piok tersanēlerdlunilo, Zabulo
nib Naftalimiblo erkængne. 14. Erkó
kudlugit Profétim Esaïasim okauzee imāi
tut: 15. *Zubulonib nunà, Naftalimibl*
nunà, tessérsoarmut sengmirsuk, Jordanil
tungáne, Galilæa nællursulik. 16. *Innuït*
târmiogalloæt Kaumarsørsoak tekkoæt, tokub
lo tar'æn erkánē tunnut Kaumarsok nuïsi
mavok (13). 17. Tersanga Jesuse ajo
kærsoïlerpok, ima okallulerdlune: Adla
mik isumakaleritse; Killab Nalegávia pad
lilermet. 18. Jesusile tessérsub Galilæa
mētub sinâne pissukame, nukareek tekko
æk, Simone Petrusimik attekosilik, Nu
kálo Andrease, karksuserfuk; aulisartog
amik. 19. Okarbigæk: Malliktinga, ta
va innungnik aulisartungortitsomarpautik
(14). 20. Karksutitik tava kemeglugit mal
likpæk. 21. Tersangalo sioèitsialerame,
nukareek adlæk tekkoæk, Jakob Zebedæ
usib Niárna, nukálo Johannese, umiar
soar-

(11) Herodesimit parnærsimavingmut.
(12) Genezaremmik attiglub Luk. 5, 1.
(13) Innuït tauko nællursut erkanársirsudlo Jesusim nællyungnærsitsartormagit annegomaudlugidlo.
(14) Sátitsirsungortitsomarpautik.

ſoarmētuk Angurſik illegallugo, karkſu-
titiglo opellungárſardlugit; kákolerpæ̆k
tava. 22. Umiárſoarle angurſiglo erngerd-
lugik kemekpækik, malliglugolo. 23. Ga-
lilæalo tamât Jeſuſib ſakkià, Kattiſimau-
beenne ajokærſordlugit, evangeliume na-
legávingmik (15) okautigallugo, nappāu-
tidlo pertluïdlo nellinginæt innungnētut
pejardlugit. 24. Tuſſaumauǽttōg Syria-
me tamárſoarme, ajulerſudlo tamáſa ápejt
tāurſomunga, nellinginarnik nappaglit
anniaglidlo, tornârſuglidlo, kaumetidlo
nungudlugit napparſimarſut, tumaktorſi-
marſudlo, taukolo kaitſorſarpej. 25. In-
nuïérkſoïttōg, Galilæamit Dekapoliſimid-
lo Jeruſalemmidlo Jordaniblo akkíanit
pirſut, mallikpǽt.

KAP. 5.

Jeſuſe kakkame ajokærſoïlerpok.

Innuïérkſoïdle tekkogamigit, kakkamut
majoarpok, ingimedlo ajokærſugejſa ornik-
pǽt. 2. Ajokærſolerpej tava okalluglune:
3. Uſſornakàut (1) peetſun Annerſáme (2);
Killab Nalegávia pigángarſuk (3). 4.

(15) Annaurſirſub nalegaviánik.
(1) Pidluarkàut.
(2) Kannilârtut.
(3) Sajmaunekaiſſameta tajmāitut kiſſimik, 1Pel.5,5.

Uſſornakàut allieiſuktut; tupedlerſinekaisſameta. 5. Uſſornakàut piuēitſut; nuna pigiſſamarſuk (4). 6. Uſſornakàut kâktut imeroſuktudlo illuarnermut; karſillaiſſameta (5). 7. Uſſornakàut nâkirſarajuktut; nâkinekaiſſameta. 8. Uſſornakàut iblernartunnik umatiglit (6); Gude tekkyſſamarſuk. 9. Uſſornakàut ullapiſāigajuktut (7); Gudib kittornejnik taïornekaiſſameta. 10. Uſſornakàut nagliuktitāurſut illuarnek pirſutigallugo; Killab nalegávia pigángarſuk (8). 11. Uſſornakāuſe, mitautigipáſe nagliuktidluſilo, tamanniglo okautiginerdlukpáſe ſegluvdlutik, uanga pivdlunga. 12. Tipeitſuglusilo irſugitſe, pisſiekſarſe angikánget killangme; tajmatōg Profétit (9) ſiurdliſe nagliuktinigejt. 13. Nunab tarajoráſe (10) tarajorle tengǽrupet, ſumingme tava tarajornekaiſſaua? attugekſāujungnǽrarau, egitekſāinaudlune tungmægekſaudlunilo innungnut (11). 14. Nunab

(4) Nunartik attordluaiſſamarſuk pinekaiſſennatik.
(5) Illuaroſuktun illuartinekaiſſameta.
(6) Illomôrtomik ajunginiartut. (7) Kamáktunnik.
(8) Tamattomunga pirſukſāumeta.
(9) Gudib kivgej ſiurdleet, Kriſtuſe tikiutinnago okalluktartut, tajma tajnekartut.
(10) Nunamiunnut innungnut attyſſauſe, ſôrdlo tarajok nekikſam aſſerornauvǽrkotigirſarà.
(11) Illipſe nangminek ajuleruſe, attyſſǽrpoſe tava adlænnut.

Nunab nenneroutigáse (12); Iglorpēit kakkab kánētut irsertuksāungitsaraut. 15. Nenneroūttōg ikitarāinginiæt, nappartam attánut illivdlugo, nenneroūrserbingmudle, iglomētut tamása tava kaumarsararej. 16. Tajmatōg nenneroūrse kaumariksarsiuk innungnut, ajungitsulliækkæse erserkiksiniardlugit taukonunga; Atatarsilo killangmētok ussornarsikudlugo. 17. Pæriartorasugissingilausinga inneitsisinnik Profétinnigloneet (13); pæromannagidle namaksiartorpaka. 18. Illomut okaupause: Killaglo nunalo nungutserdlugik, Jóta (14) atauzíngoak aglæt arsilliaminéngoarloneet inneitsisinne nungyssengilak, tamarmik pingikadlarpeta. 19. Tajmāitomik inneitsisit tamakkoa illænnik mingnermik aglæt nalengitsok, innuïttōg tajma ajokærsordlugit, mingnermik tajnekaissavok killab nalegaviáne (15); nálektorle tajmatōg ajokærsoïrsok, tauna angirlômik tajnekaissavok killab nalegaviáne. 20. Okaupausimè: illuarnerrungikuse Aglekkænning ilisimarsunnit Farisæerinnidlo, killab nalegaviánut pinauviæissengilase. 21. Tussaralló-

(12) Innuït sukuerfissauæse.
(13) Profétin aglegejnnik.
(14) Arsilliangoak mingnek Ebræerin okauziænne tajma tájnekartok.
(15) Tamattomunga pissenginame.

rallóartoſe, ſiurdleen okaunekartut (16): *Innuæiſſengilatit; tokotſirſorle kigliſiorbingmut piſitãuſſavok.* 22. Uangale okaupauſe: Ajparminut (17) pingitſomut (18) ningektok, kigliſiorbingmut piſitekſâvok; Ajparminudle Sinnerſórſoarmik okarniktok (19), kigliſiorbírkſoarmut piſitãuſſavok; nællurſórſoarmiglo (20) okarniktok, Gehennam (21) ingneránut egitekſâinávok (22). 23. Tajmãitomik tunnirſutikſet illiomaguko nalekbiub tunnirſiviánut, terſanilo eŕkáïguït, innukapit ſumik (23) paitſiſigigalloarátit. 24. Tunnirſutikſet tava tunnirſiviub ſánẽtikadlauk, innukatedlo ſajmarſariartordlugo, kingórna tunnirſutikſet tunniutſartordlugo piuk (24). 25. Akkerartortingnut nellerinaſuarit, akkoſinerme ajparitidlugo, akkerartortub piſisſakonnatit kigliſióïrſomut, kigliſióïrſublo piſiſſa-

(16) Moſeſim aglegejne.
(17) Innukaminut.
(18) Paitſiſikſakardluarane.
(19) Nar'rogallugo.
(20) Operomẽitſomik Gudimudlo utereetſomik.
(21) Kórkub tajma attiglub, Jeruſalemim ungatánẽtub, terſane iblernẽitſut nellinginæt õunekartut.
(22) Innukaminut pinerdluktok nellinginak tava Jeſuſib pirſõutipa.
(23) Pinerdlungnermik.
(24) Gudime ſajmaunekaromaguït, ajpet ſajmaukâromarpet.

pisissakonnatit kivgaminut, parnærsimavingmut tava egissasugallutit. 26. Illomut okaupagit: tersanga annissengilatit, kissienne anningãursæt naggatiksæt akkilleruko (25). 27. Tussaralloartose, siurdleen okaunekartut: *Arnaunekaissengilatit.* 28. Uangale okaupause: Nellinginab arnamut irsigirsub piomaudlugo (26) umamine tersa tava arnaunerà. 29. Irsingnut tellerpiub tungánẽtomut asserorkæjaruït, pæruk egidlugo; illuarnerromet illingne, naugursavin illæt asserorpet, timmit tamât pekkonnago Gehennamut (27). 30. Tellerpikpidlo arksejsa asserorkæjarpátit, kippikit egidlugidlo, illuarnerromet illingne, auætivin illæt asserorpet, timmit tamât Gehennamut pekkonnago (28). 31. Okausimavorle: *Nulliamining auitub tunnissaud aglekkænnik auirsutiksænnik.* 32. Uangale okaupause: Nulliaminik uersangitsoming auitub tauna angununekartipà, auitamiglo nulliartok arnaunekariok. 33. Amatõg tussartose, siurdleen okaunekartut: *Angernerd-*

(25) Gudile innub akkillerneng ajorpà.
(26) Arnaunerisuglugo.
(27) Anniartitsivingmut. Gehenna ingnilírklômet (v. 22.) tãursomunga Jödit anniartitsivik arsersõutaræt.
(28) Ikliursúsepiluït mallissæriakarput, pertlukkonnata isukangitsomut.

nerdlyſſengilatit, Nalekkamudle angeruït, okauziſit malliſſauetit. 34. Uangale okaupauſe: Okauzivſinut illaliurſingidluïnaisſauſe, killangmigloneet, Gudim ivkſiautarángago; 35. Nunamigloneet, iſigejſa tungmarbigángarſuk; Jeruſalemmigloneet, Kongérſum iglorperkſoarángagit. 36. Illaliurſiſſengilatittōg, niakut tajdlugo, nyak atauzerloneet kakorſarſinnāunginauko kernekſarſinnāunagolo (29). 37. Okauzerſile imennāiſſavok: Ap, ap; Nagga, nagga (30); tarkit ajortomit piput. 38. Tuſſartoſe okaunekartomik: *Irſe irſimik, kigudlo kigumik akkinekaiſſavok.* 39. Uangale okaupauſe: Pinerdluktok akkerariniaràunaſiuk (31). Ullurſekkudle tellerpikkut erkſárnekaruït, igdloatōg tāurſomunga manileruk. 40. Annorárnik piomarſókarpet ſakkitſerdlutit, kallipāktok pigiliuk. 41. Miilimik (32) atauzimik aiparſerſokaruït

(29) Tajmāitut maungāinak tajdlugit, okauzimingnut illaliurſirſartut Jödit opernartokoſerdlutik, nauglo okauzitik malligomannagit, Gudim akkánik illaliunekartut kiſiíſa malligiakartugallugit.

(30) Angeriakarpet angerſinnaiſſauſe, naggariakarpedlo naggarſinnaiſlauſe, illomôrdluſile.

(31) Innarléïrſerſe akkiniarkénnaſiuk.

(32) Akkutim illà ôktorſimarſok kablunæt tajma táïrſaræt, ungeſikſáſia nællunæromaudlugo.

ruït, mardlungnik aiparùk (33). 42. Illingnut kenurſok tunniuk; allariaràunagolo illingnit àttartoromarſok (34). 43. Tusſartoſe okaunekartomik: *Tuglit* (35) *aſſaisſauet, kingarſartedle umigiſſauet.* 44. Uangale okaupauſe: Kingarſartiſe aſſaniarſigit; pidluēikorſirſiſe pidluarkoſigit; angæjokāuniaritſe umikſáïrſivſinut, illivſiniglo innarléïrſut nagliuktitſirſudlo tukſiudlugit (36). 45. Kittórnarikudluſe Atátavſe killangmētub; tāurſoma ſekkine nuïkorſarà ajortunnudlo ajungitſunnudlo, ſjellukkorſirſarivioktōg illuartunnudlo illuēitſunnudlo. 46. Illivſinik aſſenniktut (37) aſſaguſigit, ſumingmè akkikſarſiviſe? Tunnirſutinnik katterſóïrſut (38) tajma pirſarāinginipæt? 47. Kattængutiſilo kisſíſa illekſiguſigit, ſumik tava pirſariakartomik piviſe? Tunnirſutinnik katterſoïrſut tajma

(33) Imaloneet: kannitomut pekkopátit, ungeſikſomun aglæ't illegùk.

(34) Tamakkoninga tamannik Jeſuſib pïuēikoátigut ſakkingniarkudlutalo angæjokāukudlutalo.

(35) Imēipok: Innukatet. Jödidle erkardlitik kiſſíſa tugliioſugejt, adlæt kingarſartigallugit aſſanēitipejt.

(36) Gudimut.

(37) Taukoínæt.

(38) Kivgakamik tunnirſutejt Nalegaunermut tairkoa katterſorejt, uerrinermidle pingâramikit, arkſoarnakerſut Jödinne.

tajma pirſaräinginipæt? 48. Tajmäitomik ajungidluï'naiſſauſe (39), iôrdlo Atátarſe killangmētok ajungidluï'narpok.

KAP. 6.

Jeſuſe kakkame ajokærſoïvækpok.

Miſſikſorniaritſe, tunnirſutikſæſe peetſunnut tunniunnagit innuït tekkóænne, taukonunga uſſorikudluſe; tajma akikſarſiſſenginauſe Atátavſinit killangmētomit. 2. Tajmäitomik, peetſunnut tunnioráïguït, kardlortarkyſſengilatit ſiúnerne, illungerſungitſutut kattiſimäubingne, igludlo akkornænne, unnerſiutigikudlutik innungnut; illomut okaupauſe: Piſſiekſaralloartik piſimauæ't (1). 3. Peetſunnudle tunnirſiguït, ſäumeet ariytſile tellerpikpit tunnirſutánik: 4. Tunnirſutet ariytſirſäukudlugo, Atátavit ariytſivikangitſub tava akkilliſſauátit tamarmik tekkóænne. 5. Tukſiaruïdlo, illungerſungitſutun-èſſengilatit, tauko kattiſimäubingne igludlo ſænne (2) kikârdlutik tukſiaromagajútlararàut, innungnut irſigikudlutik: illomut okaupauſe: Piſſiekſaralloartik piſimauæ't. 6. Ibidle

(39) Illomórtomik nellinginarnudlo ajunginiardluſe.
(1) Kingórna Gudimit ſumik piſſennatik.
(2) Iglun akkorneeſa iſuænne.

lidle tuksiaromaguït, inningnut iserna, mattoálo parnærsardlugo, Atátedlo irsertortomētok tuksiarbigûk, Atátavit irsertortomun irsigirsub tava akkillissauátit irsertoïnane. 7. Tuksiarusilo, okauzise amerdlanârkennasigit næIlursutut, taukoamè tussarasugirsaràut okauzekarángamik amerdlarsunnik. 8. Tajmāitomik ikkoatun-illiyssengilase; Atátavse pirsariakarsúserse ilisimamago tuksiarbigitinnasine. 9. Tajmāimet ima tuksiaissause: Atátarput killangmētotin-à! Akkit ussornarsile! 10. Nalegaveet tikiule! Pekkorset killangmisut nunamisōg tajmāikile! 11. Tunnisigut udlome piksavtinik! 12. Pirsaràunata akkeetsoravta, pissengilavuttōg akkeetsortivut (3)! 13. Ursernartomut pisitsaràunata! Ajortomidle annautigut! Nálegaunerrógavit, pirsarsōunerrudlutidlo, ussornarnerrudlutidlo (4) isukangitsomut. Amen (5). 14. Innuït tammarnereennik (6) isumakærbigigusigit, Atátavsilōg Killangmē-tub

(3) Akkeetsukavtinik isumakærbigitigut, sôrdlo akkeetsortivut isumakærbigâvuttōg, imēipok: ajortivut isumakærkit, tajmatōg innarléïrsivta kannongilliorneree uavtinut isumakæromarpavut.
(4) Nalegávik, pirsâunerlo, ussornartorlo pigángaukit.
(5) Illomut.
(6) Pinerdlungnereennik illivsinut.

tub isumakærbigiomariáse (tamarnivsinik.)
15. Innuïdle tamarnereennik isumakær-
bigingikusigit, Atátavsilõg tammarnise
isumakæromanginiej (7). 16. E'singinia-
rángause (8), illungersungitsutut kenggord-
lungniaislengilase, taukoa kênætik tautord-
lersitarejt, ésingitsúsimingnik tekkokud-
lutik innungnut; illomut okaupause: Pis-
siekseralloartik pisimauæt. 17. Iblidle ésing-
iniarángavit, niakut tennirsuk (9) ermig-
lutidlo. 18. E'singitsúsernik tekkokónnæk
innungnut, Atátangnudle angiortométo-
mut, Atátavidlo angiortomun irsigirsub
akkillissauátit angiursinane. 19. Isumag-
irseksavsinik kattersoïniaràunase peennik
nuname, okudlo mangertornerublo asse-
rugeksejnnik, tiglikajuktudlo ujægeksejn-
nik tigliglugit. 20. Isumagirseksavsinigle
kattersoïniaritse peennik killangme, okud-
lo mangertornerublo asserornauviængit-
sejnnik, tiglikajuktudlo iserbiginauviæng-
itsejnnik, tiglingnerlo ajordlugit (10). 21.
Piv-

(7) Kissienne innarléïrsise ningaussærusigit, Gudib ningaussæromarpáse.

(8) Jödit illáne piarallutik ésingitsut, nalengnermit Gudimut, Mosesikut tajma pekkorsimet; illejdle ésingitsûrsarsinnartut.

(9) Illerkomisut pinnersile.

(10) Nunab pee asserujarsut pirsariakavsângilæt, killable pee asserujangitsut pirsaria karnerrokâut.

Pivſinētſomakángeta umatiſe (11). 22. Irſe timmib nenneroũtigà; tajmãitomik irſit illuarpet, timmit tamarme kaumaginnaromarpok. 23. Irſidle ajorpet, timmit tamarme târſinnaromarpok. Nenneroũtikſarle illingnētok târtõpet, tâk merſa kannong-aktigà (12)? 24. Nalekkængnut mardlungnut (13) kivgartortokarſinnãungilak (14); ardlæk umigiomaramiuk aipa aſſaudlugo, ardlægloneet ungagiomaramiuk aipa aſſiginnardlugo; Gudilo nunablo pee kivgartorbigiginnãungilæſe (15). 25. Tajmãitomik okaupauſe: Innunerſe allieiſutigirſaràunaſiuk, nekkikſavſinigloneet, imikſavſinigloneet, timmivſiloneet attirſekſejnnik iſumâlugaſe. Innunek ajunginerrungila nekkikſamit? Timmilõg attirſekſænnit (ajunginerrungila)? 26. Tingmirſæt killam attánētut kamerdlórniarſigit, ſiaroarteriſſennatiglo (16), katterſoïſſennatiglo (17), koïnnudlo kemektullingilæt; tējmēitok Atátavſe killangmētub nerriſitarej; taukonanga ajunginerrung-

(11) Pekkotiſe iſumagiomakáēſe.
(12) Sillet ajokærſutiget, taunale tammaralléarpet, tamárpit tammaromarpok ajulerdlune.
(13) Iſumageengitſungnut.
(14) Atauzikut.
(15) Atauzikut tettigiginnãungilæſe.
(16) Nautléïekſænnik.
(17) Nâurſunnik.

rungilaſe? 27. Kina ardlarſe ingminik teklisitſiginnāua tellifut tektigirſomik, nauk allieiſutigigalloarà? 28. Saagme annoràkſæt allieiſutigāiſigit? Arſſórutit, nunab merkoee, iliniarbigiſigit (18) kannok nāuïartorput, nauglo ſennargviſſennatik perdlaiſſennatiglo. 29. Okaupauſile: Salomoloneet arſoarniatârtok taukoa illætut annorárikſimangitſok. 30. Ivgit nunamētut, udlome aulangitſut, akkagole kirſekſāumut egitekſæt, Gudib tajma arſoartikunigit, annorârtartiſſengikáſe angnerrurſomik, tautokko opernekitſut! 31. Tajmāitomik iſumâlugaſilo ima okaiſſengilaſe: Suna nerriſſauarput, ſunaloneet imisſauarput, ſumigloneet attirſekſakaiſſauiſa? 32. Tamáſa tamakko nællurſut piniarſinnararejt (19): Atátavſile killangmētub iliſimauáſe, tamakkoninga tamannik ajorſartoſe. 33. Gudible nalegávia illuarnerálo piniaradlarſigik, tava tamakkoninga tamannik taperbiginekaromarioſe. 34. Akkagotekſamik iſumâkulukennaſe, kaukſak ingminik iſumâlugomarmet (20), udlub nungudlune ingmikut erdlokinartune pigirſartarpagit, namaiſſavok (21).

KAP.

(18) Kamerdlórdlugit. (19) Iſumagiginnardlugit.
(20) Piniægekſænnik kaukſamut akkagotáriakarmet.
(21) Tajma okalluglune nunab peenik Jeſuſib piomavetlârkongilátigut.

KAP. 7.

Jesusib ajokærsune kakkame nâua.

Arksoardlerajukkénnase arksoarinekaissengilase tâva, kannong-étomigle arksoardlernermik adlænnut pigallóaruse, tajmardluínak arksoarinekaisségiosisóg. 2. Oktõuterpiavsiniglo ôktorbiginekaisségiose (1). 3. Saagme kattængupin (2) irsáne irsiutíngoak tekkoniarpiuk, paukarudle irsingnẽtok mallugingiliuk (3)? 4. Kannongmilo kattængutet ima okarbigiginnãuviuk: Vojtje! irsiut irsingnit péjaromarpara, paukarut mersa irsingnẽpok? 5. Illungersungitsokasik! paukarut irsingnit péjaradlauk, kingórnalo irsiutíngoak kattængupin irsánit péjarniaromariet (4). 6. Iblernartok kemminnut tunniutsaràunasiuk, sapangæsilo polekinnut nellugiaràunasigit, niumingnik tungmerarissasugallugit, sábigallusilo alliktorasugalluse (5). 7. Tuksiaritse,

(1) Namagluínartomik akkinekaissause.

(2) Innukapit.

(3) Saagme innukatet súngoamik pinerdlugaránget mallugallugo arksoararãiuk, nangminerle sórsoarmik pinerdlungnerángàvit, mallugissennago.

(4) Ajyvíârtotin-à! ajunginiarkâriakarpotit adlæt ajyvîângitsut illuarsarniartinnagit.

(5) Utereetsunnut pidluãutit pirsaràunasiglt, narronauviækimatigit nagliuktissaudlusilo.

ſiaritſe, tunnínekaiſſauſe tâva; Ujardlerit-
ſe nennirſiſſauſe tâva; kaſſuktoïſitſe, mat-
tuǽrbigínekaiſſauſe tâva (6). 8. Tukſiar-
tok nellinginak piſſirſaránget, ujardlerſor-
lo nennirſirſarallune, kaſſuktoïrſorlo mat-
tuǽrbiginekarallune (7). 9. Innub kia ard-
lavſe, niarnæt timiûrſamik tukſiarbigipa-
ne, ujarkamik tunniſſanerpauk? 10. Au-
liſekkamigloneet tukſiarbigipane, pullate-
rirſamik tunniſſanerpauk? 11. Illipſe tâ-
va, nauk ajortoſe, kittornæſe tunnirſutin-
nik ajungitſunnik tunniginnāuguſigit, A-
tátavſiſōg killangmētub angnerrurſomik
aſſukiak tukſiarbigirſine tunniſſegallóarpej
ajungitſunnik. 12. Tajmāitomik, innuït
kannong-étomik pekkogallóaruſigit illivſi-
nut, taimatōg illipſe illiormigiſigit, tajma
inneitſiſit Profétidlo aglegejt pekkorſime-
ta. 13. Iſertarbikitſokut iſerniaritſe: Iſer-
tarbik nerotokánget, akkoſinerlo ſillikáng-
et, pertlungnartomut ſengmirſok (8), kap-
ſêrſoïdlo terſóna ingerdlaput. 14. Iſertar-
bigle nerokipok, akkoſinerlo amikaù, in-
nunar-

(6) Piomarſavtinik ajungitſunnik Gudimit pini-
arkikſarkoátigut.

(7) Piniarkikſariakaránget piomarſunne.

(8) Nuname nuennâromatōut pertluktitſivingmut piniarfinnararàut, nagliungnartomik naggate-karomardlutik.

nunartomut ſengmirſok (9), ikitungõpud-
lo tamattominga nerpſartut. 15. Miſſik-
ſoritſile Profetiokoſerſunnut (10), taukoa
ſauæn ameennik annorâglit (11) ornikalló-
arpáſe, illumigudle kêſortorſõput ſôrdlo
amárkut (12). 16. Illerkoeennit ilirſariſſau-
æſe. Pãurnæt Viiniglit (13) kakkidlarneko-
tãurſænnit (14), Figidloneet (15) kênarikſun-
nit (16), katterſorſinnãuatigit? 17. Tajma or-
pigikſok nellinginak ajungitſunnik pãur-
nakararàu, orpiluktorle ajortunnik pãur-
nakararàu. 18. Orpigikſok ajortunnik pãur-
nakarſinnãungilak, orpiluktorlo ajungit-
ſunnik pãurnakarſinnãunginiok. 19. Or-
pik nellinginak ajungitſunnik pãurnakang-
itſok kippiſſauæt ingnermudlo egidlugo.
20. Tajmãitomik illerkoeennit ilirſariſſau-
æſe. 21. Uamnun okalluktut: Nálegak!
Nálegak! killab nalegávianut iſſiſſengikal-
lóarput tamarmik (17), Atátamale killang-

(9) Ajornartokut nuennârbingmut killangmētomut piomarpogut.
(10) Ajokærſoïrſunnut opernẽitſunnut.
(11) Profétin opernartut tajma annorâkarángeta.
(12) Opernartûrlárput nauglo ſeglutórlõudlutik aſſerorſarniarſinnarpáſe.
(13) Pãurnæt ivſerõut mamartórſoït.
(14) Orpeet kênarikſut tajmãitunnik pãurnaliungitſut.
(15) Pãurnárſoït tekkirſ éjtſiæt ivſekavlângitſut.
(16) Nãurſunnit pãurnakangitſunnit.
(17) Nalekkamik okallukpekſinnartut nalegatiglo, killangmut pinauviæiſſengilæt.

mētub pekkorſánik nálektut (kiſſimik pisſaput). 22. Udlukſame nedliutſinnartome(18) kapſêrſoit ima okarbigiomarpánga: Nálegak! Nálegak! Atterne (19) profetipadlāngitſogut (20)? Annerſápilúrkſoïdlo atterne anniſingikivut? kapſēniktōg uſſornartullingitſogut atterne? 23. Uangale tâva nællunærbigiomarpaka: Ilirſaringiſēinarivſe, kemekſinga ajortulliartartoſi à! 24. Tajmāitomik nellinginak okauzimnik tamakkoninga tuſſartok, malliglugidlo, arſerſōutſomarpara angumun iliſimarſomut, iglulliortomut kârſome. 25. Sjedlerſórſoangormet, kôrkſoangormedlo, annorérſoïdlo pittorardlutik ſakkangmæne, ordlonauviængilak tâva iglo tamanna, kârſomik tungavilerame. 26. Nellinginarle okauzimnik tamakkoninga tuſſartok, mallingnagidlo, arſerſōuſſauæt angumut ſiunekangitſomut, iglulliortomut ſiórkænne. 27. Sjedlerſórſoangormet, kôrkſoangormedlo, annorérſoïdlo pittorardlutik ſakkangmæne, iglo tamænna tâva ordlovok aſſerorkallune. 28. Okauzidlo tamakko Jeſuſib nâſimamagit, innuït ajokærſutà uſſo-

(18) Udlut naggatikſænne.

(19) Iblit nalegarallutit.

(20) Ajokærſoïngitſogut? imaloneet: erkótukſænnik okāurſingitſogut?

ussorikæt. 29. Pirsâunekartotut (21) ajokærsormatik, Aglekkænniglo ilisinarsutun-énane.

KAP. 8.

Jesuse kapseennik kaitsorsarok ussornartullivdlune v. 1-17. Ingminik mallingnikkorsiok v. 18-22. Ussornartullioktōg annorérsoarmut v. 23-27. Tornârsuglængnudlo v. 28-34.

Kakkamidle attermet, innuïérksoït mallikpæt. 2. Távalo sunãuba pupiksub tuksiariartorbigà okalluglunilo: Nálegang-à! piomaguït, pupærutisinnãugallóarparma. 3. Jesusiblo arksæne issæktordlugit aktorpà, okalluglune: piomavonga, pupærutit! tersangãinak tâva pupærupok. 4. Jesusiblo okarbigà: mianersorit, adlænnut tamanna okautigirsaràunago; Pellesimudle sarkomeriartordlutit peet, tunnirsutiksarlo tunnivdlugo, Mosesib tunniukorsà, nællyungnærkudlugit tauko (1). 5. Jesusile Kapernaummut isermet, sorsuktuksæt nalegejsa illæta ornikpà, kenubigallugolo okarpok: 6. Nálegang-à! kivgangoara tumaktorsimarsok páïok, innængaudlunilo anniarkàu. 7. Jesusiblo pià: uanga kait-

(21) Pikkunartomik okauzekardlune.

(1) Pellesit pupærunavit nællyungnæissaput.

kaitſorſariartoromarpara. 8. Sorſuktukſædle nalegǽta ſápa: Nálegak, kingakotekãunga illingnik iſertitſinek iglumnut, okauzimigle atauzimik okarſinnàit, kivgangoara tâva piungnǽiſſavok. 9. Uangatõg innùgama nálegalik, kivgakardlungalo ſorſuktukſænnik; illǽnnudlo okararãunga: audlarit, tâva audlararàu; adlamuttõg: kakèjt, káïgirſaràu tâva; kivgamnudlo: ſennàuk, ſennarſarà tâva. 10. Tamanna Jeſuſib tuſſaramiuk, aijajſôrpok, mallingniktudlo okallukbigej: Illomut okaupauſe, tajma aktikſomik opernermik Iſraëlime (2) aglǽt nerpſângitſonga (3). 11. Okaupauſile: Amerdlarſórſoït pàuangalo ſammangalo piomarput (4), Abrahamilo Iſaaglo Jakoblo nerrikatigiomarpejt killab nalegáviane (5). 12. Nalegáviuble kittôrnej (6) ajektugãuſſaput târtomut ſillatánẽtomut, terſane kijaudlutiglo korſakotaiſſaput (7). 13. Sorſuktukſæt nalegǽt tâva Jeſuſib okarbigà: Audlarna, operirſarniglo pinekarna: Kivgangoálo erngẽinak piungnǽrpok.

(2) Jödinne.
(3) Tãivrſoma Nalekkab Nællurſut erkardlerimagit, opernerà uſſorà.
(4) Nællurſut ſátſomartut piej.
(5) Operkatigallugidlo pidluarkatigiomarpejt.
(6) Jödit piej.
(7) Operomaiſſǽrſut pidluẽitſomarput.

pok. 14. Jeſuſilo Pelim igloanut pigame,
ſekkia (8) innængarſok tekkoà, kannima-
nermik napparſúſilik. 15. Arkſejſigud-
lo aktormago, kannimanartub kemekpà,
makkidlunilo tâva kivgartorbigilerpej. 16.
Unnungmedle tornârſuglit amerdlarſut
piſipejt tāurſomunga, annerſápiluïdlo o-
kauzēnarmik anniſipej, tamáſalo nappau-
tiglit piungnǽrſipej. 17. Erkókudlugit
Profétim Eſaiaſim okauzee imāitut: *Aju-
lerſúſivut ingminut piſipej, nappautivudlo
kakáglugit* (9). 18. Innuïérkſoïdle illuſi-
magǽne Jeſuſib tekkogamigit, igdloanut
ikârkorſiok. 19. Aglekkænning iliſimar-
ſun illǽtà tâva ſarkomerdlune okarbigà:
Ajokærſoïrſong-à! malligomarpagit, ſu-
mudloneen audlarallóaruït. 20. Jeſuſible
pià: Terienniæt ſiſſekarallóarput (10), ting-
mirſædlo killam attánētut innekariput, in-
nuble niárna (11) niakominut egarbikſa-
kangilarloneet (12). 21. Adlable, ajo-
kærſukame illǽta, okarbigà: Nálegak,
angutiga illiartorkogadlàuk uamnut. 22.

(8) Nulliǽn arna.
(9) Miſſiliglugit.
(10) Pullatarbikarput.
(11) Ingminik piok; tajma tajnekartok, adlænnit innungnit ajunginerrogame, innungnudlo aunaurſirſikſāugame.
(12) Nangminerminik ſokangidluínarpok.

Jeſuſible pià: mallikſinnanga, tokungar-
ſut (13) tokorſutik illiartorliſigit. 23. U-
miárſoarmut tâva ikkivok, ajokærſugejſa-
lo illegæ̸t. 24. Teſſérſoarmilo tikitlăurſor-
ſoangorkàu, maglidlo umiárſoak kâtlar-
pæ̸t, merſale ſiniktok. 25. Ajokærſugej-
ſalo ornikpæ̸t, iterſardlugolo okarbigæ̸t:
Nálegang-à! annautigut, ùmiulerpogut.
26. Imale piej: Opernekitſun-à! ſaag nang-
iarpiſe? Tâva makkidlune annorilo teſſér-
ſoarlo tennérpæ̸k, ikullarſórſoangorpok
tâva. 27. Innuïdle uſſorutlarput, okallug-
lutik: kinăuna, annoriblo teſſérſublo ag-
læ̸t nalengmarſuk? 28. Igdloanudlo, Ger-
geſenerin erkæ̸nnut, pimet, tornârſuglæk
mardluk nellăupæ̸k, illivernin annirſuk,
erkſinartórſõmanik, akkut tamanna attor-
neng ajulerpæ̸t innuït. 29. Niblerdlutig-
lo ſunăuba okallukpuk: Jeſuſi-à, Gudib
Niárna! ſugautikit (14)? nedliutſéïnatit an-
niajărtitſartorpiſiguk? 30. Taukonang-
ale ungeſikſoèitſiamētut polekerpérkſoït
nerrirſut. 31. Annerſápiluït tâva kenuvig-
æ̸t, okalluglutik: anniſikallóarutigut, po-
lekerpérkſoarnut okkonunga pullakotig-
ut. 32. Okarbigej tâva: audlaritſe! Annidlu-
tigle

(13) Opingitſut tajma táïej tokungajektidlugit, ajungitſulliarneng ajulermeta.
(14) Imaloneet: Suauiſiguk?

tigle(15)polekerpérksoarnut pullaput, pole-
kerpérksoïdlo tamarmik imnamit tinginasu-
arkasikàut tessérsoarmut, tokudlutiglo imer-
me. 33. Pårsirsudle kemãuput, iglorpérkso-
arnudlo audlardlutik tamannik tornârsuli-
ogalloængniglo okalluktõursiput. 34. Ig-
lorpérksoarmiudlo tamarmik tâva anniput
Jesuse nellãutsartordługo; tekkogamikolo
innélerpæ't, erkætik kemekkudlugit.

KAP. 9.

Tumaktortok Jesusib kaitsorsarpà v. 1-8. Mattæuse kákoa, ingmininiglo ajokærsukaminiglo sernik-soïok v. 9-17. Arnak aunârtotokak piungnæ'r-sipà, tokorsorlo umartidlugo v. 18-26. Tak-peetsungnuttõg tornârsulingmudlo v. 27-34. adlænnudlo ussornartulliok, innuïttõg nákigal-lugit okallukiok v. 35-38.

Umiársoarmut tâva ikkivdlune ikârpok,
iglorpérksoarminudle pivdlune. 2. Tu-
maktorsimarsomiglo, sunãuba innarbingme
innængarsomik, tãursomunga aitsiput;
Opersusiæ't Jesusib tekkogamiuk (1),
tumaktorsimarsok okarbigà: Erneng-à!
tupedlersinnàit, ajortetit isumakærnekar-
put. 3. Aglekkænnigle ilisimarsun illejt

 illu-

(15) Innungnit.
(1) Missilikamiuk.

illumigun okallulerkàut: Una miteklerpok (Gudimut). 4. Jesusiblo erkarsâutejt tekkogamigit (2), okarpok: saagme tajma isumanerdlukpise umativsine? 5. Surdlek ajornanginerroa? okallungnerloneet: ajortetit isumakǽrsimaput? imaloneet okarnek: makkidlutit pissuktuarit? 6. Ilisimakudlusile, innub Niárna nuname ajortǽrutitsiginnâursok; tâva tumaktorsimarsomut okarpok: Makkitit innængaveet tigudlugo piuk, iglungnudlo angerdlarit. 7. Makkidlunilo iglominut angerdlarpok. 8. Innuïdle tamanna tekkogamiko ussorukput, Gudilo ussorǽt, innuït tajma aktiksomik nekkursektimagit. 9. Tersangalo Jesuse ingerdlagame, innuk tekkoà tunnirsartarbingme (3) ivksiarsok, Mattæusimik attilik, tauna okarbigà: mallinga! nekoïglunilo mallikpà. 10. Imatôg piok: iglome ivksiatidlugo neṙṙivingme, tunnirsutinnik kattersóïrsut ajortulliartudlo amerdlarsun ornikasikǽt, Jesuse ajokærsugejlo ingikatigallugit neṙṙivingme. 11. Farisæeridlo tekkungnikamik, ajokærsugej okarbigejt: Saag ajokærsortivse tunnirsutinnik kattersóïrsut ajortulliartudlo neṙṙikatigágit?

(2) Ilisimagamigit.

(3) Iglunne ingmikórtunne innuït tunnirsutejnnik nalekkænnut kattersóïrsarángeta.

ágit? 12. Jeſuſible tamanna tuſſarami-
uk, piej: Perkikſut kaitſorſáïrſomik pirſa-
riakangilæt, napparſimarſudle kiſſimik.
13. Mattomale iſumà iliniariartorſiuk: *Ná-
kiningneng illuarára, tunnirſutidlo pinnag-
it* (4). Illuartut (5) kákoïartungikika, ajor-
tulliartudle piaka, adlamik iſumakarkud-
lugit. 14. Tâva Johanneſim ajokærſugejſa
ornikpæt okalluglutik: Saag uagut Fariſæe-
ridlo kapſēnik éſinginiararãiſa, ajokærſuk-
ketidle éſinginiangipæt? 15. Jeſuſiblo piej:
Nulliartomut tikkeræt allieiſukſinnãupæt
nulliarnãb nejortuarmatik? kakugole nul-
liarnãk taukonanga audlaruparſuk, éſio-
maiſlærput (6). 16. Annorâtokak illârtora-
rãingilæt annorartâminermik, illâkſa tajma
annorâmit allingmarſuk, allingnerlo ajyv-
ſardlune. 17. Viinilo nutâk pôruſiſokæn-
nut immerarãinginiæt, pôrutſit tâva allis-
ſegallóarmeta, Viinilo koïlukſinnardlune,
pôrutſidlo aſſerordlutik, Viinile nutâk po-
ruſiſænnut immeraræt, tamangmik tâva
aſſe-

(4) Profétikut Hoſeaſikut tajma aglekſimavok. Imēi-
pok: Nákiningneng innungnut pirſariakarner-
rotipara tunnirſutinnin uamnut.

(5) Imaloneet: illuartûrſartut. (Fariſæerit tajmáë-
tartut pigallóarpej.)

(6) Ingminik iſumavok, tajmane ajokærſukkæne
nejorallóaramigit, kakugole tokokut audlaru-
nekaiſſégame, allieiſuktidlugit.

aſſerornauvǽrkatigeekpuk (7). 18. Tajmà
okallukbigàngagit, nalegaunerub ſunāuba
pædlorbigiartorpà, okalluglune: panniga
terſa tâva tokojungnarſiok, arkſangnigle
aktoriartoruk, umaiſſavok tâva. 19. Je-
ſuſiblo nekoïglune mallikpà ajokærſukæne
illegallugit. 20. Arnablo, okiun arka-
nek mardluk aunârſinnartub, annorǽt
killungāuta aktoriartorkaſikà tunnuanit.
21. Illumigun okarame: Annoráloneet
aktorſinnaruvko, piungnǽiſſegallóarpong-
a. 22. Jeſuſib tâva keviardlune tek-
kogamiuk, okallukbigà: Panning-à! tu-
pedlerit, opernerpit piungnǽrſipátit; erng-
ēinario arnak tauna piungnǽrpok. 23.
Nalegaunerublo igloanut pivdlune, kard-
lortartut (8) innuïēidlo perpalluktut tek-
kogamigit, okarbigej: 24. Arvſǽritſe!
Niviarſiârak tokongimet, ſinikſinnardlu-
nile (9); iglautigǽt tâva. 25. Innuïēidle
anniſiſimameta, iſerdlune arkſejſigut tig-
uà,

(7) Tamakkoninga arſerſōutingnik ima iſumaka-
rallóarpok; Ajokærſutitokæt ajokærſutitâmnut
akkudlugit illuangimet, ajokærſukaka Fariſæe-
ritut éſinginiariakangilær.
(8) Tokorſokaránget Jödinne, ivngerutinnik alli-
ænaktunnik kardlortarkorſinek illerkorǽt.
(9) Umneet tokogallóarmet, tejmēitok, killangon-
mik tokungaiſſamet ſiniktotun éngajeglune, ſi-
ningnermidlo ſôrdlo iterſardlugo umartiſin-
nâugamiuk, ſinikſinnartok unnerpà.

uà, niviarſiârak tâva makkipok (10). 26. Tamannale tuſſaumarſãulerſok nuname taivrſománe tamárſoarme. 27. Terſangalo Jeſuſe ingerdlamet, takpeetſuk mallikpǽk, torklulaudlutiglo okallukpük: Oma! Davidib Niárna, nâkitiguk! 28. Iglomudle pimet, takpeetſuk taukoa ornikpǽk; Jeſuſiblo okarbigǽk: Tajmãilliorſinnãurſonga, operpiſik? Piǽk: Ap, Nálegak! 29. Irſikikut tâva aktordlugik, okallukpok: Operautik, tajmãikiſik! 30. Takpikſilerpuk tâva; Jeſuſible unipkârkongidluï'narpǽk, okalluglune: mianerſoritik, illavtingnut mallugikonnatik. 31. Taukoale unipkautigiartorpǽk nuname taivrſománe tamárſoarme. 32. Taukole annimanik, innuk tornârſulik ſunãuba okajuïtſok tãurſomunga piſipǽt. 33. Annerſápiluglo tauna anniſiſimamet, okajuïtſõgalloak okallulerpok; innuïdlo uſſorukput, okalluglutik; Tajmãitok tekkoſimangiſẽinarpok Iſraëlime. 34. Fariſæeridle okarput: Annerſápiluït anniſitarej, annerſápiluït nalegǽta pirſãuneránik. 35. Jeſuſilo ſakkiok iglorpérkſoarne iglorpéngoænnilo tamatigut, kattiſimãubiǽnne ajokærſoïvdlune, Evangeliumilo nalegávingmik (11) okau-

(10) Ama umalerdlune.
(11) Attuarkik Kap. 4, v. 23. narkiutálo (15).

okautigallugo, nappãutidlo pertluïdlo nellinginæt innungnētut péjardlugit. 36. Innuïérksoïdle tekkogamigit, nákingârpej, tumangulermeta siammardlutiglo sôrdlo sauæt pârsirsokangitsut. 37. Ajokærsukæne tâva okarbigej: kattersugeksæt amerdlagallóarkàut, sennargvirsuksædle ikitungõput (22). 38. Tajmãitomik kattersugeksæt Nalegæ't tuksiarbigisiuk, sennargvirsuksæt audlartikudlugit kattersoïvingminut.

KAP. 10.

Ajokærsortiksæt arkanek-mardluk Jesusim audlartipej okallukkudlugit ussornartullikudlugidlo.

Ajokærsukæne arkanek-mardluk tâva kákoej, annersænnudlo mingungnartunnut (1) kunnugirsekſangortipej annisikudlugit, napparsimarsudlo tamása ajulersudlo tamása kaitsorsarkudlugit. 2. Audlartitædle arkanek-mardlung akkeet mersa: Siurdlek Simon, Pelimik táïrsak, Andreasilo kattænguta; Jakob, Zebedæusib (niárna), Johannesilo kattænguta. 2. Filippuse Bartolomæusilo; Tomase Mattæusilo, tun-

(12) Ajokærsugeksæt amerdlaput, ajokærsoïrsuksædle ikiput.

(1) Ajortunnut; imaloneet: Annersápilungnut.

tunnirſutinnik katterſoïrſogalloak; Jakob, Alfæuſib (niárna), Lebbæuſilo, Taddæuſimik attekoſilik; 4. Simon Kananiteſe, Judaſilo Iſkariotеſe, taunatõg (Jeſuſib) piſitſirſigà. 5. Arkanek-mardluk tauko audlartipej Jeſuſib, inneizivdlunilo okarbigej: Nællurſun akkoſerngeennut pirſaràunaſe (2), Samaritidlo (3) iglorpérkſoeennut iſiſſennaſe. 6. Angnerrurſomigle ſauæt tammarſimarſut Iſraëlim igloanit pirſut (4) ornikſigit. 7. Ajokærſoriartordluſile ima okallugitſe: Killab nalegávia padlilerpok(5). 8. Napparſimarſut kaitſorſarſigit; pupikſut pupéjarſigit; tokorſun umartikiſigit; annerſápiluïn anniſikiſigit. Akkillernago piſſirſoſe, akkekangitſomiktõg tunnirſiſitſe. 9. Gul-diloneet (6), Sölviloneet (7), kanguſarloneet aukpadlârtok keterumiugiſſengilæſe (8); 10. Takkoarbikaiſſengilaſe, mard-lung-

(2) Nællurſunnut audlaiſſengikallóarpoſe.
(3) Nællurſungajäit tauko, illäinarnik Jöditut illerkokartut.
(4) Jödit, Iſraëlib kinguej, ajulerſut.
(5) Annaurtirſub ornikpáſe ſajmarſúſiminik naleg-aujomaudlune illivſinut.
(6) Kanguſarikſok erdlingnarnivſâk.
(7) Akerdlorikſok keblertórſoak: erdlingnarſúſiminik Gulde tuglerà.
(8) Tajmane anningãurſæt tevſimingne nekſaráng-atigit, Jeſuſe ima iſumakarallóarpok: Anningãurſæt aukpadlârtudloneet kakortudloneet akkikſæſe nekſariakangilæt.

lungniglo annorâkaiſſennaſe, iſigamalirſaiſſennaſilo, ajaupialirſaiſſennaſilo (9); Sennargvirſok nerrirſekſaminik pirſariakarmet. 11. Sǒunnudle iglorpérkſoarnut iglorpéngoænnudloneet iſſerallóaruſe, ſiunerſiniaritſe terſanětomik kingakonněitſomik (1)taurſomanětuaritſilo audlartinnaſe. 12. Iglomudle iſeruſe, tamattominga pidluarkorſiſitſe (11). 13. Tamannalo iglo kingakonnangipet, pidluarkorſinerſe terſunga pile! Kingakonnarpedle, pidluarkorſinerſe illivſinut uterle (12)! 14. Illekſiomangipáſilo okauziſilo tuſſaromannagit, anniſitſe tâva terſanga iglomit iglorpérkſoarnidloneet, iſikkæſilo karſſéjarſigit (13). 15. Illomut okaupauſe; Sodomamiudlo Gomorramiudlo nunæt (14) pingăiſſengilak erkartǒubium udlukſáne (15) iglorpérkſoarnit taukonanga. 16. Attà, Sauætut audlarti-

(9) Ungeſikſomut ſôrdlo, nekſægekſejt amidlikongilej, Mark. 6, v. 8. 9. tunninekaiſſameta namaktunnik.
(10) Innukſiarnerſomik iſerbigirſariakartomik.
(11) Innuee pidluarkoniarſigit.
(12) Innuee kingakonnangikunik, pidluarkonnarſiomarput, kingakonarpetale, okauzivſe uterbigiomarpáſe, pidluarkonnagit.
(13) Narromik uterbigikudlutik ſôrdlo, ſungoamigloneet terſanga nekſitſomanginauſe.
(14) Innuee pinerdluktórſǒurſut pitlarnekaiſſegallǒarmeta.
(15) Udlut naggatikſænne.

lartipause amárkun akkornǽnnut; tajmâi-
tomik sillakarniaritse (16) pullateriârsuïtut,
pekkosersuïdlusilo Duïsut (17). 17. Innu-
ïdle mianeriniarsigit, kiglisiorbingnut
pisissamase, iperartordlusilo kattisimâu-
bingmingne. 18. Nalegársoarnudlo
Konginnudlo aglǽt pisitsomarpáse pivd-
lunga, taukoa nællursudlo nællunéj-
jautiksǽnnik (18). 19. Pisipasile, isuma-
lukkénnase, kannorloneet sumigloneet o-
kallyssersose, erngerdluse tunnínekaisség-
ause okauziksavsinik. 20. Illivsinik okal-
luktônginause, Atátavsile annersǽt illuv-
sine okalluktigángase. 21. Kattængutib kat-
tængune (19) tokokyssauà, Atátablo kittór-
ne; kittórnædlo angejokætik peblingârniais-
sauèjt tokódlugin aglǽt. 22. Tamarmiglo u-
migissauáse attera pivdlugo (20); aulæjæng-
ersorle naggatiksamut (21) pidluaromarpok.
23. Iglorpérksoarnile makkonáne mallerso-
ralloarpase, adlænnut tâva kemâniaritse.
Illomut okaupause; Israëlim iglorperksoee
tama-

(16) Mianersordluse.

(17) Piuëitsórsoït. (Att. Kap. 3, v. 16.)

(18) Jödidlo nællursudlo nællunéjarbigikudlugit uam-
nik.

(19) Angut. (20) Okautigángausinga.

(21) Opertuï'nardlune uamnut.

tamakiſſengilæſe Innub Niårna tikitſinnago. 24. Ajokærſugak ajokærſortiminit angnerrungilak, kivgaktõg nálekaminit angnerrunginiok. 25. Ajokærſugak ajokærſortimiſun-ékune, kivgarlo nálekamiſun-ekune, namakpok; iglub nalegà Beelzebulimik (22) táïſimagallóaruniko, iglokatèjſõg tajma tajnauviækèjt (23). 26. Tajmãitomik erkſigirſaràunaſigit! Irſertukkæt tamarmik ſarkomeromarmeta, angigirſãurſudlo tamarmik nællunaiſſennatik. 27. Târtome ſumik uanga okaukallóaruvſe, tamattominga okaurſiniaritſe kaumarſome, iſirvſukkædlo tuſſækkæſe okautigiſigit iglut kænne (24). 28. Erkſigirſaràunaſigidlo timminnik tokotſirſut, tarninnigle tokotſiginnãungitſut; angnerrurſomigle erkſigiſiuk timminniglo tarninniglo aſſerortitſiginnãurſok Gehenname (25). 29. Kopanàuarſuk mardluk anningãurſángoamik akkekarãingilæk? Taukoa ardlæglo-neet nunamut nakkarnauviængilak, Atátavſe pekkongipane. 30. Nytſæſile tamarmik

(22) Attuark. Kap. 12, v. 24. Mark. 3, v. 22.
(23) Ingmilo ajokærſukænilo pièj; Jeſuſe mitteng-marſuk, ajokærſugèjſõg aſſukiak mitautiginekaiſſégĩput.
(24) Okauzika illivſinut ingmikôrtidluſe, tamannut kingórna okautigiſſauæſe.
(25) Anniartitſivingme tokub kingórnane.

mik kiſſiſimaputtõg (26). 31. Tajmāito-
mik erkſikénnaſe, kopanàuarſungnit a-
merdlarſõunnit ajunginerrokāuſe. 32.
Tajmāitomik uamnik unnerſiutigirſokar-
pet innungnut, taunatõg unnerſiutigioma-
riara Atátamnut killangmētomut. 33. U-
amnigle miſſeřřatigirſokarpet innung-
nut, taunatõg miſſeřřatigiomariara Atá-
tamnut killangmētomut. 34. Erkikſiſaï-
artoraſugiſſengilauſinga nunamut; erkik-
ſiſaïartungitſonga pennamigle piſitſivd-
lunga. 35. Innuk anguminut arkſoard-
lerſitſartoravko, panniglo arnaminut, o-
koarlo ſekkiminut. 36. Innuktõg kinga-
riſſauǽt iglokatèjſa (27). 37. Anguminik
arnaminigloneet uamnit aſſenningârtok,
kingakonnakàu uamne; ernerminiglo pan-
ningminigloneet uamnit aſſenningârtok,
kingakonnakàu uamne. 38. Senningar-
ſukſaminik (28) nangmangitſok (29) uam-
niglo mallingningitſok, kingakonnakàu
uamne. 39. Innunerminik annaurſigal-

(26) Gudimit. Imēipok: iliſimadluarpáſe.

(27) Tajma Jeſuſib pekkongikallóarpej, nunamudle tikiumet, erkardleet akkerareegomartut, illèjt operomaudlutik, illèjdlo operomannatik; tamanna ſiórngagut tekkudlugo okautigà.

(28) Jeſuſe kerſungme ſenningarſome tokkyſſégame, opertut nagliugutikſejt nellinginæt ſenningarſukſænnik táïrſiok.

(29) Nágliugomangitſok pivdlunga.

ióartok innyssærsuksâulerpok, innujungnælersorlo pivdlunga innukigomarpok (30).
40. Illivsinik illeksirsirsub illeksimiánga;
uamnigle illeksirsirsub audlartitsirsiga illeksimià (31). 41. Profétimik illeksirsirsok,
Profétiomet, Profétisut pissieksarfissavok;
illuartomiglo illeksirsirsok, illuartômet,
illuartotut pissieksarsissavok. 42. Makkúngoædlo illænnik immitsirsokarpet ermutsim immánik niglertoming aglæt, ajokærsugâumet, illomut okaupause, pissiekse unniyssengilà.

KAP. 11.

Johannesim ajokærsugækit Jesuse apersoriartorpæk v. 1-6. Johannese Jesusim unnersiutigà v. 7-16. Innuït operomangitsut arksoarpèj v. 16-24. Adlænnudlo ajungitsunnik okalluleriok v. 25-30.

Pekkorsænile ajokærsukaminut arkanekmardlungnut Jesusib nágamigit, tersanga ingerdlavok, ajokærsoïniardlunilo okallugiartordlunilo iglorpérksoeenne. 2.
Johannesile parnærsimavingme Jesusib sullirsèjnik tussarallóarame, ajokærsukægne

(30) Missersatigallunga annektok, kingórna pinekangârómarpok; unnersiutigallungale nauværsok, kingórna anneglua omarpok.

(31) Illivsinik assenniktut, uamniglo atátamniglo assennigasugâka.

ne mardluk audlartipǽk, aperſoriartorkudlugo ima: 3. Tikitſukſâvit? adlamigloneet nerigyſſauiſa? 4. Jeſuſible akkivdlugik okallukbigǽk; Johanneſe okautſartorko tuſſækkavtingnik tekkurſavtingniglo: 5. Takpeetſut takpikſiput, ſebeekalloartut piſſukput, pupikſut pupǽruput, tuſſilartōgalloædlo tuſſarput, tokungarſut umarput, peetſudlo Evangeliumimik okàunekarput. 6. Uamnudlo mammieitſengitſok pidluarpok. 7. Taukole audlarmanik, Johanneſe Jeſuſim okautigilerpà innungnut: Innukajuïtſomut ſuna tekkoïartorpiſiuk? Ivirkſoak annorim aulatà tamannut? 8. Sunaloneet tekkoïartorpiſiuk? Innuk annorárikſok? Attale annorárikſut Kongin igloeennētaraut. 9. Sunamè tekkoïartorpiſiuk? Proféte? Ap, okaupauſe, Profétimin angnerrovok. 10. Taivnâvongmè aglekkæn okautigirſǽt (1): *Arèit, Engeliga* (2) *ſiúnerne audlartipara, akkutikſet ſiórnget illuarſariartorkudlugo.* 11. Illomut okaupauſe: Arnænnin erniurſunne Johanneſimit koïrſirſomin angnerrurſok ſarkomerſingitſok (3); mingnerle killab naleg-

(1) Malakiaſiakut.
(2) Audlartitekſara.
(3) Profētiungitſok.

aviáne táurſomanga angnerrovok (4). 12.
Johanneſible koïrſirſum udlueeſa kingornæt
ſulle tamerſa, killab nalegávia piniarne-
kangârpok, tamattomingalo piniartut nyt-
ſugaræt. 13. Tamarmingmè Profétit in-
neiziſidlo erkótukſænnik okauzekaŕallóar-
tut Johanneſe tikiutinnago. 14. Tamanna-
lo operiomaguſiuk: terſa Eliaſe tikitſuk-
ſâugalloak (5). 15. Tuſſarſinnâurſunnik
ſiutilik tuſſarle! 16. Sumudle innukatigeen
okko arſerſ ōuſſauika? Merdlertut arſigèjt ni-
üverbingne ivkſiarſut, illamingnudlo tord-
lularſut 17. Okalluglutik: *kaŕdlortarbigi-
gallóarivſe, taparomangitſoſile, aľianakto-
miglo ivngerbigigallóarivſe, kijaïomannaſile.*
18. Johanneſe tamâungnarmet neŕrinanilo
imingitſok (6), tornârſuliurſorlo (7) unner-
pæt. 19. Innub Niârna tamâungnariok neŕ-
ŕivdlunilo imerdlunilo (8), tâva okarput: *In-
nung una neŕ ŕ iaudlârtok, Viinimiglo imeŕ-
tóŕ-*

(4) Profétinnit Jeſuſe tikiutinnago innurſunnit ang-
nerrurſok, tauko eŕ koïniarſinnarmeta Jeſuſimik,
Johanneſible nangminek Jeſuſe tekkogamiuk;
Jeſuſible tokoæt kingórngagun ajokærſoïrſok
Johanneſimin angnerrogallóartok; Jeſuſim an-
naurſinera iliſimadluarſinnâungamiuk.
(5) Tajma aitſerdlugo Johanneſe okautigigalloarpå
Malakiaſib.
(6) Nerrivſângitſok imivſâranilo, kapſeennik éſing-
iniarmet.
(7) Sillakangitſok.
(8) Johanneſiſut éſinginiangitſok.

tórſoak,tunnirſutinnik katterſoïrſut ajortulliartudlo aſſarſæt! Iliſimarſúſerle illuarinekarpok kittornaminit (9). 20. Iglorpérkſoït (10) tâva avokárilerpèj uſſornartulliarbigingâtkæne; adlamik iſumakalingimeta. 21. Erkanàk Korazin-à! Erkanàk Betſaida! uſſornartut illivtingne pirſut Tyruſimilo Sidonimilo (11) piſimagallóarpeta; perkikſiminermit pôrkammærungnarſigallóartut akſamioniardlutiglo (12). 22. Okaupauſile: Tyruſilo Sidonilo pitlarnekangâiſſengilæk illivtingnit auikſarbium udlukſáne (13). 23. Iblidlo Kapernaumi-à! kangattarſimarſotit killangmut (14) adlermut nakkartinekaiſſautit (15); Uſſornartut illingne pirſut Sodomame piſimagallóarpeta, ſulle tamerſa udlome aulæjængerſimaiſſegallóartok, 24. Okaupauſile: Sodomab nuna pitlarnekangâiſſengilak illingnit auikſarbium udlukſáne.

(9) Gudim iliſimarſúſia Johanneſimiglo uamniglo audlartitſimet, ſiunekalerſut illuariſſauæt uſſorallugolo.
(10) Iglorpérkſoarmiut.
(11) Taukoatõg iglorpérkſoït, imab ſinánētut, innucet illuangikallóariput.
(12) Perkikſimirſut allieiſuktudlo tajma pôgunnik attivdlutik akſamiudlutiglo illerkokartút, kingakoſúſerſik nællunæromaudlugo.
(13) Udlut naggatikſænne.
(14) Innueeſa piſlõurſuſiæ't makkittarſuſiædlo pivdlugik, tajma okautigà.
(15) Péjarnekangâromarpotit aſſerordluaiſſaudlutit.

ne. 25. Tajmane Jesuse okallukiok imen-
na: Atátang-à! Killab nunablo nalegæk!
ussorágit, ilisimarsunnudlo sillalingnudlo
tamanna angigángauko (16), merdlertun-
nudle nevsoïarauko (17). 26. Illomut Atá-
tang-à! tajma illuarángauko illingne. 27.
Tamása (18) uamnut Atátama tunniukej,
Ernermiglo ilisarsirsokangilak, Atátab kis-
sime ilirsarà, Atátamiglo ilisarsirsokangini-
ok, Ernerub kissime, Ernerublo nællyung-
nærsitsomarsèjsa, ilirsaræt. 28. Orniksinga
tamause kassursose ajulersosilo (19), tuped-
lersitsomauause. 29. Nangmautara (20) il-
livsinut pigisiuk, uamnidlo iliniardluse,
piüëitsôgama umætimnitsőg kannilangâ-
rama; tâva kassuærbiksarsiomarpose tar-
nivsinut. 30. Nangmautara illuarkánget
nangmaktikorsaralo okekallune (21).

KAP. 12.

Ajokærsukæne Jesusib sernigèj v. 1-8. Kapseennik kaitsorsáïok v. 9-23. Farisæerit arksoarnartut arksoarèj ajokærsoïkiglunilo v. 24-50.

Tajmane Sabbátime nāursut timiûrsek-
sæn

(16) Farisæerit adlædlo iliniarosungitsut pièj.
(17) Ajokærsukæne adlædlo iliniarosuktut pièj.
(18) Innuïn annaursutiksaralloejt.
(19) Innoizisit nalegluarsinnāunagit.
(20) Ajokærsutiga.
(21) Illerkut attorkorsaka ajornaissennatik.

ſæn akkornænne Jeſuſe ingerdlarſok; ajokærſugèjſale, kâleramik, karrit nytſulerpèjt, nerrivdlugidlo. 2. Fariſæeridle tekkungnikamik, okarbigæt: Arèit! Ajokærſuketit Sabbátime pirſekſâungitſomik piniarput. 3. Okarbigèjle: attuainginerpiſe (1) David kannong-illiortok, kâlerame; illænilo? 4. Kannok Gudim igloanut (2) iſerdlune timiûrſæt tekkurſekſæt nerrigèj, nauglo nerriſſengikallóarej, illèjſaloneet, Pelleſinnut kiſſingoænnut pikſâumeta. 5. Inneiziſinniloneet (3) attuainginerpiſe, Sabbátiogalloakut Pelleſit nalegiarbingme Sabbáte nellinginarigæt, arkſoarnaratiglo. 6. Okaupauſile: Terſanēpok nalegiarbium angekà (4). 7. Siunekarallóaruſiuglo mattoma iſumà: *Nâkiningneng illuarára, tnunirſutidle pinnagit* (5): tâva pingitſut pirſôtingikæjariſe. 8. Innub Niârna nalegâumet Sabbátimun aglæt. 9. Terſangalo audlardlune kattiſimaubiænnut piok. 10. Innuglo ſunāuba terſanētok, tāurſoma arkſèjſa igdloee tokungarſut. Aperſorpædlo okalluglutik: Sabbátime kaitſorſaïneng illuarpa? paitſiſikſarſiordlutik tāurſo-

(1) Samuelikut aglekſimamet.
(2) Nalegiarbirkſoarmut.
(3) Moſeſim aglegèjne.
(4) Ingme iſumaudlune.
(5) Attuark: Kap. 9. v. 13.

ſomunga. 11. Pièjle: Innub kia ardlavſe, ſauatuamik piglub, iterſamut Sabbátime nakarpet, tiguſſenginerpàuk kakkidlugolo? 12. Innuk aſſukiak tâuamin ajunginerrokàu: tajmäitomik Sabbátime ajungitſulliarneng illuarpok. 13. Tâva innungmut tāivrſomunga okartok: arkſetit iſuïkit! Iſuïpèjlo igdlomiſut piungnælerſut. 14. Farſæeridle anniput, kigliſiōutſartordlutik tāurſomunga, kannong innuǽromagalloarǽt. 15. Jeſuſible iliſimaleramigit, terſanga audlarpok; innuïérkſoïdlo mallikpǽt, taukolo támáſa kaitſorſarpèj. 16. Innertingârpejle okautigikonnane. 17. Erkókudlugit Profétim Eſaiaſim okauzee imāitut: 18. *Árèit! terſa kivgara, kennigara aſſanerrurſara, tauna tarnima nuennerirſa, annerſara tā̃urſomunga piſitſomarpara, nællurſudlo unipkā̃utſomarpej illuarnermik.* 19. *Sakkitſaiſſennanilo nibliaiſſengilak, nipálo tuſſarſā̃uſſengilak iglun akkornǽnne*(6). 20. *Ivirkſoak nappiſimarſok naviſſengilà, nuïrſarnerlo aumalik kammiſſenginià, illuarnek ajungā̃utitinnago*(7). 21. *Nællurſudlo akka tunnariſſauǽt.* 22. Tajmane tornârſulik, takpeetſok okallungnerlo ajortok,

(6) Piüēitſúſia angiſſakimet.
(7) Jödit ajulerſut nungyſſengilej, ajokærſune operinekartinnago innungne nællurſunnilo aglǽt.

tok, tāurſomunga piſipæt; piungnærſipálo
tauna, takpeetſugalloak tâva okallungnerlo
ajorallóartok okallulerpok takpikſivdluni-
lo.
23. Innuïdlo tamarmik uſſorukput
okalluglutik: Davidim ernerigalloekſa (8)
taunāunginerpa?
24. Fariſæeridle taman-
na tuſſaramiko, okallukput: Tāurſoma
annerſápiluït anniſiſinnāungikallóarpej,
kiſſienne Beelſebule (9), annerſápiluït Na-
legæt, ikiortigallugo.
25. Erkarſautejd-
le Jeſuſim iliſimagamigit, okarbigèj: Na-
legávik nellinginak, innuee ingmingnut
illegeegungnærpeta, nungunauviækàu;
iglorpēidlo igludloneet nellinginæt arkſo-
ardlerſut émerſyſſengilæt.
26. Satanaſib-
le Satanaſikane (10) anniſikuniuk, ingmi-
nut tâva akkerartorpok; Kannongme tâ-
va nalegávià émerſyſſaua?
27. Uangalo
annerſápiluït anniſikuvkit Beelſebulimik,
kimik kittornavſe (11) anniſitarátigit? Taj-
māitomik taukoa arkſoariſſauáſe.
28. An-
nerſápiluïdle Gudim annerſánik anniſikuv-
kit, aſſukiak Gudib nalegaviæt tâva tikiſi-
maua-

(8) Annaurſirſukſak tajma tajdlugo Proférin okautigæt.

(9) Imēipok: mingut Gudiæt. Tajma Jödit mitârdlutik annerſápiluït nalegæt taïæt.

(10) Tornârſub tornârſukane.

(11) Illavſe uamnik mallingningitſut. Tâjmāitomik att. Mark. Kap. 9. v. 38.

mauáſe. 29. Kannorloneet nekkoárſum igloanut iſertokarſinnãua pekkotèjniglo péjardlugo, kiſſienne nekkoárſoak kelerſorkâruniuk? távale igloà péjarſinnãugallóarpa, 30. Uamnik illegiomangitſub akkerartoraránga, katterſoïkatigingitſaralo ſiaroaïrſaràu (12). 31. Tajmãitomik okaupauſe: Innuït ajortinnik tamannik mitengnerniglo aglǽt iſumakǽrbiginekaiſſaput; Annerſámudle (13) mitengnermik innuït iſumakǽrbiginekaiſſengilæt. 32. Innublo niarnánut arkſoarnartomik okalluktok iſumakǽrbiginekaiſſegallóarpok, Annerſámudle illuartomut arkſoarnartomik okalluktok iſumakǽrbiginekarnauviængilak, ſillame mattomániloneet, ſillam aipániloneet (14). 33. Orpikajungitſok ikurſorallóaruſiuk, pãurnakaromarpok tâva ajungitſunnik; orpigle ajortok ikurſoruſiuk, pãurnakaromarpok ajortunnik; pãurnaminit orpik nællunangitſaránget. 34. Pullateriârſuit piarèjt tautókko (15)! Kannok ajortoſe ajungitſunnik okallukſinnãuſſerſoſe? Umatim ullipkârutánik kannek okallugaránget.

35.

12) Akkerareet illegeengitſarángeta ikiortigeegatiglo, Jeſuſib tornârlungmut ajokærſuminik akkerartortub ikiortiginauviængilà.
(13) Gudim annerſánut.
(14) Sillame tikitſukſame.
(15) Att. Kap. 3. v. 7.

35. Innub ajungitſub annitarèj ajungitſut umame peenit ajungitſunnit; innuble ajortub annitarèj ajortut ûmame peenit ajortunnit. 36. Okaupauſile: Erkartőubium udlukſa nedliupet, innuït akkìnekaiſſaput okauzitik piungitſut (16) tamáſa pivdlugit. 37. Okauzivit pingitſôtiſſauátit, okauzivitſőg pirſôtiſſegiátit. 38. Tâva Aglekkænning-iliſimarſut Fariſæeridlo illèjſa lâpæt okalluglutik: Ajokærſóïrſong-à! Nællunærkomik illingnit tekkyomagallóarkãugut (17). 39. Akkièjle okallukbigallugit: Innupilúrkſoïn okko uerſáïrſut (18) nællunærkotarſiorput, adlamigle nællunærkomik tunnínekaiſſengilæt, Proféte Jonaſe kiſſiet nællunærkotariſſaudlugo. 40. Sôrdlomè Jonaſe udlut pingaſut unnurſædlo pingaſut arberum (19) illóanētok; tajmatőg innub niârna udlut pingaſut unnurſædlo pingaſut nunam illoanēſſavok. 41. Ninivimiun ivkoa (20) eŕkartőubium udlukſáne erkardlereen okko ſarkomerkatigiſſaudlugit eŕkartőutiſſauèjt: tãivko Jonaſim okauzia malliglugo adlamik iſumakaleramik; attále, manēpok Jonaſimin angner-

(16) Ajortut.
(17) Uſſornartullikogallóarkàutigit.
(18) Illuēitſorſoït.
(19) Ekallurkſub.
(20) Jonaſim aglegèjne okautigirſæt.

nerrurſok. 42. Kongib nulliǽt ivrſoma,
kàuanga pirſub (21) erkartōubium udluk-
ſáne erkardlereen okko ſarkomerkatigis-
ſauèj erkartōutidlugit; nunam iſueenit (22)
tāivna pigallóarame, Salomonib iliſimar-
ſúſià tuſſariartordlugo; attále, manēpok
Salomonimin angnerrurſok. 43. Anner-
ſápiluk innungmit annirſarångame, ime-
kangitſokun (23) ingerdlarſaràu, kaſſuǽr-
bikſarſiordlune, nerpſarnagolo. 44. Tâ-
va okararàu: Iglumnut kemekalloamnut
uteromarponga; tikitſarángamiuglo, pé-
jarſimarſok ſellikſimarſorlo pinnerſarſi-
marſorlo nennirſarà. 45. Audlararàu tâ-
va, annerſænnik adlænnik ingminit ajor-
nerrurſunnik illatâlerdlune, iſerdlutiglo
terſanētuarput; Kingórnalo innuk tauna
ajyvſararau ſiurdlermit (24); tajmatōg er-
kardlereet makkokuluït étſomariput. 46.
Sullile tajma innungnut okalluktidlugo,
arnálo nukèjlo ſunāuba ſillatánētut, okau-
zerſiomaudlugo. 47. Illǽta tâva pià: A-
rèit! arnedlo nuketidlo kammanēput, o-
kauzerſiſuglutit. 48. Tamattomingale o-
kar-

(21) Jödit Kongeennik aglekkænne okautigirſab.
(22) Ungeſikſórſoarmit.
(23) Illimanangitſokut.
(24) Tamattominga arſerſōumik Jeſuſe ima iſumaka-
rungnarſiok: Innub ajorungnǽralloartub ajor-
tine uterbigigunigit, ſualugaràu.

karbigirſine akkià; kina arnarāiga? kikud-
lo nukarāika? 49. Arkſænilo iſuïdlugit
ajokærſukaminut, okallukpok: Arèit! ter-
ſa arnara nukakalo! 50. Atátama killang-
mētub pekkorſánik nálektok nukaráng-
avko nejarallugolo (25) arnarallugolo (26).

KAP. 13.

Jeſuſe arſerſōutinnik atauziungitſunnik okallukpok v. 1-52. Nunamine aſſiginnarnekarpok v. 53-58.

Udlok tauna Jeſuſe iglomin annigame,
teſſérſub ſinánun ingitſartorpok. 2. In-
nuïérkſoïdle tāurſomunga katteilermeta,
umiárſoarmut ikkivdlune ingipok; innu-
ïerkſoïdle ſinánētuartut. 3. Arſerſōutin-
niglo okallukbigivækpèj, ima pivdlune:
Attà! Siaroarterirſok ſiaroarteriartorpok.
4. Siaroarteriſidlugolo, akkoſerngub ſen-
nianut illèjt tukallóarput, tingmirſædlo
pokulugiartorpèjt. 5. Illèjdlo kârſomut
irbſokavſángitſomut tuput, nāuïartoraſu-
ardlutiglo irbſokavſânginamik. 6. Sekki-
nerle nuïmet, ōuput, ſórtlekanginamiglo
tokoput. 7. Illèjdle kênarikſut (nāurſuk-
ſæn) akkornèjnnut tuput; kênarikſudlo
taukoa nāuïartordlutik tokopèjt. 8. Illèjd-
le

(25) Kattængutigàngavko.
(26) Tajma ajunginiartut aſſangârærâka.

le irbſorikſomût tudlutik nautſéïekſaka-
lerput, illǽt tedlimannik ungnirſarkattar-
tunnik, illǽdle pingaſunnik ungnirſar-
kattartunnik, illǽdle ungnirſunnik kollin-
niglo. 9. Tuſſarſinnâurſunnik ſiutilik tus-
ſarle! 10. Ajokærſugèjſa tâva ornikpǽt,
okarbigallugo; Saag arſerſõutinnik okal-
lukbigâigit? 11. Akkièjle okallukbigal-
lugit: Illipſe tunnínekarauſe, killab na-
legaviǽt nællunartoee iliſimakudluſigit,
taukole tajma tunnínekaratik (1). 12. Pek-
kartok (2) tunnínekaiſſavongmè pekkang-
ârkudlune, pekkangitſorle (3) pejarnekais-
ſavok piminik. 13. Tajmâitomik arſer-
ſõutinnik okallukbigirſarâka; tekkung-
ningimeta nauglo uïkallóardlutik, tuſſara-
tiglo ſiutinnik angmarallóartunnik, ſiune-
karatiglo (4). 14. Tauko Eſaiaſim okau-
zeeſa erkópejt îmâitut: *Siutivſinik tuſſaiſſau-
ſe ſiunekaiſſennaſilo, irſivſiniglo tekkyſſauſe ili-
ſimaiſſennaſilo.* 15. *Innuïn okkoa umatèjt mang-
ertiſimaput* (5), *tytſardluglutiglo ſiutiming-
nik,*

(1) Illipſe iliniaroſukauſe, ajokærſutika killab na-
legaviánik nællunarallóartut ſiunerſiginnâuſe
taukoale iliniarcſungitſut ſiunerſiginnâungilejt.

(2) Piminiglo attordluartok.

(3) Pekkavſiângitſok pingoaminiglo attordluangit
ſok.

(4) Tuſſaromaginnaramik ſiunekaroſugatiglo, ar-
ſerſõutinnik okallukbigirſariakarput.

(5) Sillakavſiângilæt.

nik, ſikkorngerdlutiglo, irſimingnik tekkung-nigomannatik aglæt, ſiutimingniglo tuſſaro-mannatik, umatimingniglo ſiunerſiomannatik, ſátſomannatiglo, uamnut kaitſorſarnekarkon-natik(6) 16 Uſſornakàudle irſiſe, tekkung-nikamik; ſiutiſilo, tuſſaramik(7). 17. Illo-nummè okaupauſe: Profétidlo illuartudlo kapſeet tekkurſarſe tekkyomagallóaræt, tek-konagolo; tuſſægarſilo tuſſaromagallóaræt, tuſſarnagolo. 18. Illipſe tâva arſerſóut ſia-roarterirſomik tuſſarſiuk: 19. Nalegá-vingmik (8) okauzinnik tuſſartokaránget, ſiunerſinagidlo, ajornerub (9) tâva péja-riartorpèj umatánut ſiaroarterſimarſut (10); erſavok akkoſerngub ſennianùt ſiaroarter-imarſok. 20. Kârſolingmudle ſiaroarter-imarſok, terſávok okauzinnik tuſſaral-óartok, erngerdlúnilo tipeitſungnermik piomatlardlugit. 21. Sordlekanginamile illumine (11), aulæjaginnarpok; pitlaráng-ænile nagliuktitarángæniloneet okauzek pivdlugo, erngerdlune tâva perkikſimir-ſaràu,

(6) Iliſimaiomangilæt ajorungnærofugatiglo, menſa illuarſiſſegallóarika.
(7) Illuartomik.
(8) Annaurſirſub nalegaviánik.
(9) Tornárſub, Luk. Kap. 8, v. 12.
(10) Okauzit umamiukſâugalloæt.
(11) Illumiugiſimadluangimeta okauzit.

ſaràũ. 22. Kênarikſukſædle akkornèjn-
nut ſiaroarterſimarſok, terſávok okauzin-
nik tuſſarallóartok, iſumâlungnerminiglo
ſilla manna pivdlugo, piſſórſóïomanerd-
lungnerminiglo, okauzit epititarèj, nãu-
lerſukſærudlunilo (12), 23. Irbſorikſomud-
le ſiaroarterſimarſok, terſávok okauzinnik
tuſſartok, ſiunerſivdlugidlo, nautſéïekſæn-
niglo kinguakſiortidlugit, illæt tedliman-
nik ungnirſarkattartunnik, illædle pinga-
ſunnik ungnirſarkattartunnik, ámalo illæt
ungnirſunnik kollinniglo (13). 24. Arſer-
ſõumiktõg adlamik pivièj, okalluglune:
Killab nalegávia ſôrdlo innuk nautſéïek-
ſarikſunnik ſiaroarterirſok nautſêvingmi-
nut. 25. Innuïdle ſiniktidlugit king-
arſartà ſiaroarteriartorpok nautſéïekſapi-
lungnik nautſéïekſarikſut kajûrſekſæn
akkornèjnnut, audlardlunilo. 26. Naut-
ſéïarikſudle nãuïartormeta, nautſéïekſa-
kalerdlutiglo kangermingne, tavatõg
nautſéïapiluït tekkotiniput. 27. Kivgæt
tâva ittumingnut okariartorput: Ná-
legak! nautſéïekſarikſunnik ſiaroartering-
itſotit nautſêvingnut? Sumimme tâva
nautſéïapilukarnerpa? 28. Sâpej: Innub
king-

(12) Nalengnekaiſſærſipej ajunginiaranilo.
(13) Nedlereengitſunnik ajungitſulliarnernik mallingnekartidlugit.

kingarſóïrſum âſit tamanna pià. Kivg-
æt tâva okarbigæt: Tamakkoninga nyt-
ſugiartorkoviſigut? 29. Akkièjle: Nag-
ga, nāurſorikſut kajûrſekſæt nytſugaſug-
allugittōg, nāurſopiluït nytſukallóaruſigit.
30. Tamangmik nāukatigeekilik, katter-
ſóïvik nedliutinago; katterſóïvigle nedliu-
tilerpet, kiblóïrſut okautſomarpaka: Nāur-
ſopiluït katterſoradlarſigit, ingmikôrtid-
lugidlo erketerniarſigit, ingnermik ōu-
kudlugit; nāurſorikſudle kajûrſekſæt kó-
ïmnut katterſordlugit. 31. Adlamiglo ar-
ſerſōumik piviėj, okalluglune: Killab na-
legávia nautſéïekſartut Senepiſun-étarpok
(14), tamanna innub tiguà nautlêvingmi-
nudlo ſiaroarterdlugo. 32. Mingnerrog-
allóarpok nautſèïekſænnit adlænnit nelling-
inarnit; nāulerángamile, nautſeïænnit ad-
lænnit angnerroleraràu, orpingordlunilo,
tingmirſæt killam attánētut innitâriartorſin-
nāukudlugit aualekotèjſa attǽnne (15) 33.
Adlamik arſerſōumik okallukbigèj: Killab
nalegávia ſôrdlo timiûrſekſaminek ſêrnar-
tok, tauna arnab pià akkudlugolo kajûr-
ſænnik (16), ôktōutit pingaſun immǽnnik,

 ta-

(14) Senepe kaſſilitſórlôvok koaraligtut nâurſartok.
(15) Tajmagōg killab nalegaviáne opertut, ikitung-oænnit audlarnerdlutik, kêſa ikáëktorſoango, romariputtōg.
(16) Akſāurſænnik.

tamât tajma lêrnartidlugo (17). 34. Tamakkoninga tamannik Jesuse okallukpok innunguut arserlõutit attordlugit, arserlõutãungitsunniglo okallukbigingilèj: 35. Erkókudlugit Profétim (18) okauzee imãitut: *Okalluleromarponga arserſõutinnik, unipkãrutigallugidlo ſillam iſuanit nællunartut.* 36. Innuït tava Jesusim audlarkoèj, iglomudlo pivdlune; ajokærsugèjſalo ornikpæt, okalluglutik: Nevſoærſitigut arserlõumik tãurſominga nautſéïapiluït nautlêvingmẽtut pivdlugit. 37. Akkièjle, okallukbigallugit: Innub niârna nautſéïekſarikſunnik ſiaroarterirlôvok; 38. Sillárſoarle nautlêviovok; nalegáviub kittôrnej (19) nautſéïekſariklõuput, ajortuble kittôrnej (20) nautſéïekſapilûput; 39. Kingarſartorle, taukoninga ſiaroarterirſok, tornârſûvok; ſillable mattoma naggatikſa katterſoïviovok; katterſóïrſudle Engeliôput. 40. Tajmãitomik lôrdlo nãurſopiluït katterſorarèjt, ingnermiglo õudlugit, tajmatõg ſillab mattoma naggatikſáne étſomariok: 41. Innub Niarnæt Engeline audlartitſomarpèj, arkſoarnartudlo tamáſa illuẽitſulli-

(17) Imẽipok: Jeſuſim ajokærſutà pikkunarſikàu innuk tamât adlangortidlugo, illumiugineka-lerune.
(18) Aſaſib.
(19) Opertut.
(20) Opingitſut.

ſulliartudlo nalegaviánit katterſoromar-pèjt; 42. Kirſekſâumudlo ingnelingmut egiſſauèjt (21), terſane kijaudlutiglo korſa-kortaiſſaput. 43. Illuartut tâva ſekkinert-ut keblertigiſſaput Atátamik nalegaviáne. Tuſſarſinnãurſunnik ſiutilik tuſlarle! 44. Ama killab nalegaviæt pekkot erdlingnar-tok, nautſêvingme irſerſimarſok, arſigà, tauna innub nerpſâramiuk, imangiupà, tipeitſungnermiglo tamanna pivdlugo ta-máſa tunniartorpèj, nautſêvik tauna piſſia-rallugo. 45. Ama killab nalegávia ſôrd-lo innuk niüvertõurſok, ſapangarſiortok a-jungitſunnik; 46. Sapangarle atauzek erdlingnakerſok kanningâramiuk, pine ta-máſa tunniartorpèj, tauna piſſiarallugo (22). 47. Ama killab nalegávia ſôrdlo karkſutit, imamut nellúkſimarſut, tamannik piniu-tikſæt. 48. Namakſirſarángeta (23), ſirk-ſamut kakkitarèjt, ingidlutiglo ajungitſut ikſorarèjt nappartamut, ajortudle ek-kararèjt. 49. Tajmatõg ſillárſub nagga-tikſáne étſomariok: Engelit anniſſaput, ſijortut (24) illuartunnit auikſariartordlugit; 50. Egidlugidlo kirſekſâumut ingneling-

E 3 mut;

(21) Anniartitſivingmut piſiſſauèjt.
(22) Arſerſõutingnik tamakkoninga mardlungnik Je-ſuſe iſumakarungnarſiok: Killab pee pivdlugit, nunab pee tamarmik nellinginarirſariakarput.
(23) Auliſekkænnik. (24) Innuït.

mut; terſane kijaudlutiglo korſakortaiſſaput (25). 51. Jeſuſim okarbigèj: Tamakko tamáſa tuſſaviſigit? Piǽt: Ap, Nálegak. 52. Tâva okarbigèj: Tajmãitomik aglekkænning - iliſimarſok neilinginak, killab nalegaviánut ajokærſortitok, nalegartun-épok, tãurſoma peet nutædlo piſſokædlo ſarpſararángagit pekkotiminit. 53. Arſerſõutidlo tamakko Jeſuſib nâgamigit, terſanga audlarpok. 54. Nunaminudlo pivdlune, kattiſimaubiǽnne ajokærſorpèj; uſſorungârtidlugit aglǽt, ima okalluktut: Sumin una tajma iliſimarſórſoangorpa, uſſornartulliarſinnãudlunilo? 55. Una ſennarſum irkſoma erneringikà? 56. Arnǽt Maria atteringikà? Jakoblo, Joſeſilo, Simonilo, Judaſilo kattængutigingilagit? 57. Nejejſõg tamarmik uavtinẽngilæt? Sumimmè tâva terſa tamât piàuk? 58. Mammiæſautigǽt tâva. Jeſuſible okarbigèj: Proféte aſſiginnarnekangitſarau, kisſienne nunamine iglominilo (26). 59. Terſanilo amerdlarſunnik uſſornartullingikallóartok, opingimeta.

KAP.

(25) Att. vers 42.
(26) Imaloneet: Proféte nunakatèjſa iglokatèjſalo asſiginnarneri urſarǽt.

KAP. 14.

Johannese niakoǽrsimarsok Herodesib amartugà v. 1-12. Jesuse ussornartulliok, innuïérksoït nerdlerdlugit v. 13-21. Teitsiblo kâ pissuglugo v. 22-34. Kapseenniglo kaitsorsaïvdlune v. 35. 36.

Tajmane Herodese, nûnamut illãinarmut nálegak, Jesusimik tussaumalerpok.
2. Kivgaminudlo okarpok: tersa Johannese koïrsirsôgalloak; tokorsunnit makkisimavok, tajmãitomik ussornartulliartarkàu.
3. Herodesimè Johannesimik tigukorsirsok, kelersordlugo, parnǽrsimavingmudlo pisidlugo, Herodiase kattængume Filippusib nullia pivdlugo.
4. Johannesim okarbigángane: *Illuangilak, tauna nulliarángauko.*
5. Tokotsomatlaralloaràtõg, innuïdle erksigèj, Profetiosugángarsuk.
6. Udlorle Herodesim innuvià nedliumet, Herodiasib pannià taparmet, Herodesib nuennerà.
7. Tamanna pivdlugo unnersõupa, okauziminut illaliursivdlune aglǽt, tunniomaudlugo piomarsánik.
8. Arnaminidle ajokærsortitok siórnagut, okarpok: Tunninga Johannesib koïrsirsub niakoánik, pogutamut illisimaudlugo.
9. Konge tâva allieisulerpok, okauzinile illomôrtut (1) ner'rikatinilo pivdlugit, tãursominga

(1) Illaliunekarmeta.

minga tunnikoà. 10. Audlartitsivdlunilo parnærsimavingmut, Johannese niakoériartorkoà. 11. Niakoálo pogutamut illivdlugo, niviarsiamut tunniupæt; tãursomalo arnaminut âpa. 12. Ajokærsugèjsa (2) tâva timmà illivermut illiartorpæt; Jesusimudlo okautigiartorpæt. 13. Tamannalo Jesusib tussaramiuk, umiartordlune tersanga aualekpok, innukajuïtsomut ingmikôriartoromaudlune; innuïdle tussaramiko, iglorpérksoarnit pissuglutik (3) mallikpæt. 14. Jesusilo niügame, innuïérksoït tekkogamigit, nákingârpej, napparsimarsortèjdlo kaitsorsardlugit. 15. Unnungmedle ajokærsugèjsa ornikpæt, okalluglutik: Nuna manna innukajuïmet, udlorlo kangiumet, innuïn okko audlarlit iglorpẽinnut, nangminek nekkiksarsiniarkudlutik. 16. Jesusible okarbigèj: Audlariakangilæt; illipse nerdlerniarsigit! 17. Piædle: Tedlimãinarnik timiûrsautekarpogut aulisekkængniglo mardlungnik. 18. Sàpejle: Kailit! 19. Innuït tâva merkoriksomut (4) ingikolerpèj, timmiûrsautidlo tedlimat aulisekkæglo mardluk tauko tiguèj, killangmun ardlordlune pidluarkor-

(2) Johannesim.
(3) Sirksakut.
(4) Nunamut.

korſivdlunilo; timiûrſæt tâva augordlugit ajokærſukaminut piſipèj, ajokærſugèjſale innungnut tunniorârpejt. 20. Tamarmiglo neřřiput karſillârdlutik; auakudlo forârurſæt kattérſoramigit, nuïrſækkæt arkanek-mardluk immérpejt. 21. Neřřirſut merſa angutit tedlimannik tuſindekartut (5), arnædlo merdlertudlo kiſſinagit. 22. Ajokærſukkænilo Jeſuſim ernerdlugit innéppej, umiárſoarmut ikkikudlugit, ſiurdleriomagamigit igdloanut, innuït audlartitſerdlugit. 23. Innuïdle audlartinamigit, kiſſime kakkamut majoarpok, tukſiariartordlune. Unnungmedle terſane kiſſingortok. 24. Umiárſoïdle merſa teſſérſub kekkane auaſikallóartut, mallingnudle ajulerdlutik, annóre arkſornakánget. 25. Unnuamile, pigarbiæta ſiſſamænne, Jeſuſib tikilerpèj, teitſib kâgut pisſuglune. 26. Ajokærſugèjſa tâva tekkogamiko, teitſib kâ piſſukà, annilârput okallugiutik: Terſa alliortugãunerpok; erkíinermidlo niblilerkàut. 27. Jeſuſible ernerdlugit okallukbigèj: Tupedleritſe, uangâvonga, erkſikennaſe! 28. Pelible akkià, okalluglu-

E 5 ne:

(5) Kablunæt kiſſitſirſarángamik, Tuſindimut atauzimut Hundredit kollit atorarèjt, Hundredile atauzek tedlimannik ungnirſarkattarpok; tajmãitomik innuït tãivko neřřirſut amerdlagallóarkerſut.

ne: Nálegang-à! ibliogut, okăunga ornikkudlutit teitſib kâgut. 29. Piàle: kajdlutimmè! Pele tâva umiárſoarmit akkarpok, teitſiblo kâ piſſulerpà, Jeſuſe orningniardlugo. 30. Annorérſoarle pittorartok tekkogamiuk, nangialerpok; kivileramilo niblilerpok, okalluglune: Nálegang-à! annàunga. 31. Jeſuſible ernerdlune arkſaminik iſſækpà, tiguvdlugolo okarbigà: Tautōuna opernekitſok! ſaag nekkimavit? 32. Umiárſoarmudlo ikkimanik, kaitſómiok. 33. Umiárſoarmētudle tamarmik pædlorbigiartorpǽt, okalluglutik: Illomut Gudim ernerátit. 34. Ikâramiglo nunamut Genezaremik attilingmut piput. 35. Nunab tăurſoma innueeſa ilirſarángamiko, nunamut tamarmut erkánētomut audlartitſiput, napparſimarſudlo tamáſa tăurſomunga piſipèjt. 36. Tukſiarbigǽt tâva, annorárſame killungăuta aktorſinnarkudlugo taukonunga; tamattomingalo aktóïrſut tamarmik piungnǽrput.

KAP. 15.

Jeſuſe ajokærſóïok, Fariſæerit pekkoſerſōut ajokærſornerdluktudlo arkſoardlugit v. 1-20. Uſſornartulliok arnab kanaanitin illǽta pannianut tornârſulingmut v. 21-28. Napparſimarſorpérkſoarnudlo

nudlo nellinginarnut v. 29-31. Inn-iërksoïdlo innukajuïtsome nerdlerdlugit v. 32-39.

Tajmane Farisæeridlo Aglekkænning-ilisimarsudlo Jerusalemmit Jesuse ornikpæt, okalluglutik: 2. Saag ajokærsukavit utokàunerin illerkoee mallingilatigit? arksætik ubaissennagit, nerrirsarángamik. 3. Akkièjle okarbigallugit: Illipsimè saag Gudim inneizisej nalengipisigit illerkuvsinit? 4. Gude pekkorsimet ima (1): *Angutedlo arnedlo nálekik!* imalo: *Anguminut arnaminudloneet okarniktok, illomut tokyssavok.* 5. Illipsile okararâuse: Anguminut arnaminudloneet okalluktokarpet ima: *Pirseksaralloet uamnit tunnirsutávok* (2); tâva tâursoma angune arniloneet nalegiakangilæk (3). 6. Gudiblo inneizisej pirsariakarungnærsipæse illerkuse pivdlugit. 7. Illungersungitsut tautókko! Esaiasib siunevsigut okautigidluarpáse, ima okalluglune: 8. *Innuin okkoa kannermingnik padligarânga, kardlumingniglo naleglunga, umatèjdle ungesigâka.* 9. *Nalengnerdluksinnarpángale, innuinæn inneizisejt ajokærsutigángamigit.* 10. Innuïeit tâva kákoej okarbigallugit: Tussaritse siune-

(1) Mosesikut.
(2) Nalekbingmut tunniukiga, tajmâitomik illingnut tunniusinnâungilara.
(3) Isumagirsariakarnagik.

ſiunekarniardluſilo! 11. Kannermut pirſartub innuk minguktitarāingilà, kannermidle annirſub, tamattoma innuk minguktitarà. 12. Ajokærſugèjſa tâva ornikpæ̍t, okarbigallugo: Iliſimavit, Fariſæerit mammieitſekallóartut, okauzek tamanna tuſlaramiko? 13. Akkièjle okalluglune: Nāurſut tamarmik, Atátama ikurſugaringitſej, nytſungnekardluínaromarput. 14. Allarſigit! Takpeetſur takpeetſokamik teſſiortigèjt (4) takpeetſokanile teſſiorángago takpeetſub, tamangmik tâva iterſamut nakararàuk (5). 15. Pelible ſâpa, okallukbigallugo: Arſerſōumik tamattominga nevſoïarbigitigut. 16. Jeſuſile okarpok: Illipſilōg ſulle ſiunekangilaſe? 17. Sulle nælluviſe, kannermut pirſartok nærſængnut pirſaràu, annirſardlunilo ſammóna? 18. Kannermidle annirſok, umamit pirſaràu, tamattomalo innuk minguktitarà (6). 19. Umamit erkarſautepiluït pirſarángeta, tokotſinerlo, uerſáïnerlo, arnaunekarnerlo, tiglingnerlo, unnerdlutiginerlo illaminut, mitengnerlo. 20. Tamakkoa tamarmik innuk minguktitaræ̍t;

(4) Næ̍llurſokatitik Jödin ajokærſortigèjt.
(5) Tajınagōg, ajokærſóïrſub nællurſub innukane ajokærſornerdlungmago, tamangmik pidluēikatigeeſſapuk.
(6) Illuēititarà.

ræt; arkſænnigle ubarſimangitſunnik innuk neŕrigallóarpet, tamattoma minguktitarãingilà (7). 21. Jeſuſe tâva terſanga audlarpok, Tyruſiblo Sidoniblo erkængnut piniardlune. 22. Arnarle, kanaanitin illæt ſunãuba tãivkoa erkængnit pirſok, tordlulavdlunilo okarbigà: Nálegang-à! Davidib Niârna, nâkinga! Panniga anneŕſápilungmut anniartingârpok. 23. Akkingidluïnarpále okauzimik atauzimiglo-neet, Ajokærſugèjſa tâva ornikpæt, innêlerdlugolo piæt: Ikkiorung una, tordlulamátigut. 24. Sâpejle, okalluglune: Audlartiſimaginnarponga ſauænnut tammarſimarſunnut Israëlim igloanit pirſunnut (8). 25. Tãurſomale pædlorbigiartorpà, okalluglune: Nálegak, ikkiunga! 26. Akkiále imãitomik: Illuangilak, merdlertut (9) timiûrſautejnnik arkſardlugit, kemmingoænnudlo (10) ekkardlugit (11). 27. (Arnable) ſâpa: Ap, nálegak! kemmingoædle karngalernikunnik, nalekkamik neŕriviænnit nakkartungoænnik, neŕrirſarãigiput-

(7) Illuëititarãingilà.

(8) Iſraëlib kinguej Jödit pièj, ſauænnik tajdlugit, ſauætut tammarſimameta ajulerdlutik.

(9) Ama Jödit pièj, Gudib kittôrnarimagit,, ingmingniglo tajma táïrſimeta.

(10) Nællurſut affiginnardlugit tajma táïèjt Jödit.

(11) Jeſuſe ima iſumagallóartok: Erkardlika illivſinit nællurſunnit ikiorkâriakarallóarput.

iputtőg. 28. Jesusib tâva akkià, okarbigal
lugo: Arnang oma! Opersùsit angikàu! pio
marsarnik pissautit! Pannialo tersangãinal
piungnærpok. 29. Tersangalo Jesuse audla
rame, tessérsoarmut Galilæamētomut piok
kakkamut tâva majoarpok, tersunga ingit
sartordlune. 30. Innuïérksoïdlo ornikpæt,
illakardlutik sebeetsunnik, takpeetsunniglo,
okajuïtsunniglo, ajulersunniglo, adlænnig
lo kapsêrsoarnik; taukolo illièjt Jesusim isig
èjsa sænnut, kaitsorsarièj tâva. 31. Tajmãi
tomik innuït ussorukput, tekkogamikit,
okajuïtsogalloæt okallulersut, ajulersogal
loædlo ajorungnærsut, sebeetsogalloædlo
pitsoriksilersut, takpeetsogalloædlo takpik
silersut! Israëliblo Gudia ussoræt. 32. Je
susible ajokærsukæne kákoej, okallukbig
allugit: Innuïn okko nákingârpaka, udlut
pingasut nejormanga neřiirsekſakaratiglo,
ésisinnagidlo audlarkyomangilaka, tu
mangussasugallugit ingerdlatidlutik akko
sinerme. 33. Ajokærsugèjsalo okarbigæt:
Sumit namaktunnik timiûrsarsissauisa mâ
ne innukajuïtsome, innuïérksoïn ok
koa kârsillautiksejnnik? 34. Jesusible
apersorpèj: Kapsinnik timiûrsautekarpi
se? Sapæt: Arbanek-mardlungnik, auli
segángoænniglo kapsingoænnik. 35. In
nuït tâva ingikoèj nunamut. 36. Timi
ûrsau-

ûrſautidlo tauko arbanek-mardluk auli-
ſékkædlo tiguèj, kujaudlunilo augorpèj,
ajokærſukaminudlo tunniudlugit, ajokær-
ſugèjſale innungnut (tunniorârpej). 37.
Tamarmik tâva neriiput, karſillârdlutig-
lo; auakúngoædlo ſorârurſejt katterſor-
pèjt, nuïrſækkæt arbanek-mardluk im-
mérdlugit. 38. Nerirſudle angutin a-
merdlarſuſiæt ſiſſamannik tuſindekartok
(12), arnædlo merdlertudlo kiſſinnagit. 39.
Innuït tâva audlartinamigit, umiárſoarmut
ikkivok, Magdalam erkánut pivdlune.

KAP. 16.

Fariſæeridlo Saduſæeridlo Jeſuſim arkſoarpèj, taukonungalo ajokærſukæne miſſikſorkoèj v. 1-12. Jeſuſe Kriſtuſiurſok Pelim unnerpâ v. 13-20. Siunikſamninik ajokærſukaminut Jeſuſe okallulerpok v. 21-28.

Tâva Fariſæeridlo Saduſæeridlo ornik-
pæt, urſerdlugolo piæt, nællunærkomik
killangmingôg tekkotiſſegátik. 2. Akki-
èjle okallukbigallugit: Unugánget okara-
ràuſe: *Akkago ſillagikſiſſavok, killak aukpad-
lârkánget;* 3. Kâurſarángedlo (okararàig-
ioſe:) *Udlome kevſerdluſſavok, killak auk-
badlârdlunilo nuiamet.* Illungerſungitſut
tau-

(12) Attuark. Kap. 14. v. 21.

tautókkQ! killak nællunærkotarallugo, i-
liſimauarſe ſilla kannong-etſomartok, ſaag-
me udlut makkoa nællunærkotejt (iliſima-
neng) ajorpiſigit? 4. Innupilúrkſoïn ok-
ko uerſáïrſut nællunærkotarſiorput, adla-
migle nællunærkomik tunnìnekaiſſengi-
læt, Jonaſe Proféte kiſſiet nællunærkotaris-
ſaudlugo (1). Kemeglugit tâva audlariok. 5.
Ajokærſugèjlo igdloanut ikâramik, timiûr-
ſautit nekſangikèjt puïordlugit. 6. Jeſuſible
okarbigèj: mianerſorniardluſe, Fariſæerid-
lo Saduſæeridlo ſêrnartoæt allârſiuk! 7. Il-
lumigut tâva iſumalerput, okalluglutik:
Tamerſa timiûrſirſanginavta. 8. Jeſuſib-
le iliſimagamigit, okallukbigèj; Operne-
kiſſut tautókko! Saag tajma illivſine iſu-
makalerpiſe, timiûrſirſanginauſe? 9. Sul-
le ſiunekangilaſe? Erkajnerloneet ajorpi-
ſigit timiûrſæn ivko tedlimat (innungnut)
tedlimannik tuſindekartunnut, nuïrſæk-
kædlo kapſit (ſorârurſejnnik) immériſe (2)?
10. Timiûrſædloneet ivko arbanek-mard-
luk ſiſſamannik tuſindekartunnut, nuïr-
ſækkædlo kapſit immériſe (3)? 11. Kan-
nongme ſiunerſiginnâungipiſiuk, timiûr-
ſâungitſomik okarbigigivſe, mianerſor-
kog-

(1) Att. Kap. 12. v. 39. 40.
(2) Att. Kap. 14. v. 17-21.
(3) Att. Kap. 15. v. 34-38.

kogavſe Fariſæeridlo Saduſæeridlo ſêrnar-
toænnut? 12. Tâva ſiunekalerpæt, timi-
ûrſekſab ſêrnartukſánut mianerſorkongi-
kalloarátik, Fariſæeridle Saduſæeridlo ajo-
kærſutæt pigà (4). 13. Jeſuſile Sæſareab,
Filippuſimit tajnekartub (5), erkánut pig-
ame, ajokærſukæne aperſorpèj, okallug-
lune: Innub niârna uangāurſok innuït ki-
nāuſugárſuk? 14. Okarpudle: Illèjſa Jo-
hanneſioſugátit koïrſirſok, illèjſale Eliaſi-
oſugátit, illèjſatōg Jeremiaſioſugátit, ad-
lāuſugátidloneet Profétin illæt. 15. Pièj:
Illipſimè kināuſugāiſinga? 16. Simonib
Pelib tâva akkià, okalluglune: Kriſtuſio-
votit Gudib tokoſuïtſub niârna. 17. Je-
ſuſib tâva ſâpa okallukbigallugo: Pidluar-
kāutit, Simoni-à! Jonaſib Niârna, uïng-
ub aubloneet tamattominga nællyungnær-
ingimatit, Atátamale killangmētub (6).
18. Uangale okarbigiviagittōg: Péliovo-
it (7) kàrſomudlo mattomunga aulæjæng-
erſitſomarpaka illegeekſika (8); taukolo
târtór-

(4) Temattomunga mianerſorkogátik.
(5) Filippuſim iglorpérkſoeeia.
(6) Illingnik innuïnarmidloneet tamanna iliſimang-ilet, Gudible iliſipátit.
(7) Imēipok: káríôvotit; imaloneet: karſortun-épotit.
(8) Imaloneet: kârſok manna aúdlarduiutigiomarpara operbigirſikſarpêrkſoamnut. (Pele tajma pià, ſiurd-

târtórſum iſertarbírkſoeeſa (9) arktyſſauèj
(10). 19. Tunniomarpagittõg mattuærſau
tinnik killab nalegaviánut (11); nunamilo
kelerſukketit killangmiſõg kelerſorſi
maiſſaput, keleruſſǽkketidlo nuname kil
langmiſõg keleruſſǽrſimaiſſaput (12). 20
Ajokærſukæne tâva innerterpèj, Jeſuſe
Kriſtuſiurſok unnipkârikonnane innung
nut (13). 21. Tamattoma kingórna ajo
kærſukæne Jeſuſim nællunǽrbigilerpèj
Jeruſalemmut piſſerſum unnerdlune, an
niangârtitſartordlunilo Utokàunernut, Pel
leſiúnernudlo, Aglekkæning-iliſimarſun
nudlo, tokotitãujomardlunilo, udludl
pingajuǽnne umarkigomartum unner
pok. 22. Pelib tâva ingminut piſipà, in
nertilerdlugolo ima okarbigà: Nálegak
ib

ſiurdliomet Jeſuſe Kriſtuſiurſok okautigallug
tajmanilo, tokorſunnidlo umarſuſiǽt kingó
nane Apoſt. ſullirſ. Kap. 2.)

(9) Iſertarbírkſoarmioeeſa; iméipok: Târtórſoa
miut pirſauneræta. (Ivna iglorpérkſoïn iſerta
biǽnne kigliſiõutorángeto, iſertarbik táïa Jeſ
ſib, kigliſiõutut iſomaudlugit.)

(10) Tornârſukatigeet tamárſoarmik nunguneng aj
liſſauèjt uamnun opertut.

(11) Uamnut illegeekſarſiginnãutitſomarpagit.

(12) Illegeekkongitſetit (utereetſut) illegeekſigiſſing
niej Gudib, illegeekkorſetit (opertut) kiſſíſa
legeekſigiomaudlugit.

(13) Tokotinane unipkârkongilej tamattominga, a
nãurſirſejlikonnane.

iblerallutit tajmáëſerkennæk! 23. Kevi-
ardlunile Pele pià: Tunnumnut peet Sa-
tanaſi-à (14)! mammiægágit: Gudib pee
iſumaginginaukit, innuïdle peet kiſſiſa
iſumagángaukit. 24. Ajokærſukæne tâva
Jeſuſim okarbigèj: Mallingnigomarſok u-
amnut, iſumaminik piſſæiſſavok, ſenning-
arſukſaminiglo nangmaktardlune mallis-
ſauánga (15). 25. Innujomatôk innujung-
næiſſavok, innujungnælerſorle pivdlunga
innukigomarpok (16). 26. Sillárſoarloneet
tamât innub pigigallóaruniuk, tarnile as-
ſeroleruniuk, ſukſaràuk? Sumigloneet in-
nub tarne akkilliſſoàuk? 27. Innub niâr-
na Atátame uſſornarſúſianik aggeromar-
met, Engeline illegallugit; tâvalo tamáſa
akkilliſſauèj ſullirſejnnik. 28. Illomut o-
kaupauſe: Mánētun okkoa illèjſa toko mis-
ſigiſſengilæt, Innub niarnánik nalegáving-
minut aggerſomik (17) tekkotinnatik.

KAP. 17.

Jeſuſe kakkame adlangorpok uſſornarſivdlune v. 1-13.
Kaumetit nungudlugit nappartartok kaitſorſarpà v. 14-21.

(14) Akkerartortong-âſit!
(15) Att. Kap. 10. v. 38.
(16) Att. Kap. 10. v. 39.
(17) Nalegavêrkſoartut kingarſartine Jödit pitlariartorpagit.

v. 14-21. Siunikfe ama okautigà v. 22, 23 Tunnirſutikſilo akkillerkoå v. 24-27.

Udludlo arbaningormeta kingórnane Pele, Jakoblo, kattængutálo Johanneſe Jeſuſib ingminut piſipèj, taukoï'næt kakkamut kingiktomut majoarkatigallugit
2. Tekkoænnilo adlangorpok, tauto alo ſekkinertut keblertórſoangorpok, annorèjlo kaumarſotut kakkortórſoangordlutik.
3. Moſeſilo Eliaſilo ſunāuba tauko nunga tekkotipuk, okallukbigallugolo.
4. Pelib tâva Jeſuſe ſabigà okalluglune: Nalegak! Manēdluta ajungikàu; piomaguït, terſane pingaſunnik innillioromarpogut, illingnut atauzimik, Moſeſimudlo atauzimik, Eliaſimudlo atauzimik.
5. Sulle tajma okalluktidlugo, nuïak kaumarſub ullikkaſikèj nipiſōg ſunāuba nuïamit tuſſarſāurſok, ima okalluktok: Terſa ernera aſſanartok, nuennerirſara (1); tauna tuſſarſiuk (2).
6. Ajokærſugèjſa tamanna tuſſaramiko, pædlorput kênamingnik, erkſitlardlutik.
7. Jeſuſible ornikpèj, aktordlugidlo okallukbigèj: makkidluſilo erkſidlariaraùnaſe
8. Uileramigle, adlamik innukſinatik Jeſuſe kiſſiet tekkoæt.
9. Kakkamidlo atterteramik, Jeſuſim innerterpèj, okalluglune Tek

(1) Att. Kap. 3. v. 17, (2) Nálenguiarſiuk.

Tekkurſarſe okautigirſaràunaſiuk innung-
nut, innub niârna tokkurſunnit makkitin-
nago. 10. Ajokærſugèjſa tâva aperſorpæt,
okalluglutik: Saagmè Aglekkænning iliſi-
marſut okauzekarpæt Eliaſimik ſiurdliudlu-
ne tikitſomartomik (3)? 11. Jeſuſible ſâpej
okallukbigallugit: Eliaſe ſiurdliugallóar-
pongmè, tamáſa arkikſoriartordlugit (4).
12. Okaupauſile: Eliaſe mâna tikiſimavok:
ilirſaringikædle, iſumamingniglo pitla-
pæt (5), tajmatôg innub niârna taukonanga
nagliuktinekaromarpok. 13. Ajokærſug-
èjſa tâva tuſſauæt, Johanneſimik koïrſirſo-
nik okallukbigigátik. 14. Innungnud-
o pimetá, innub pædlorbigiartorpà, okal-
uglune: 15. Nálegakl ernera nákigûk,
taumetit nungudlugit napparaſánget an-
niangârdlune, kapſêrſoarniglo ordlurſaràu
ngnermut, kapſêrſoarniglo imermut. 16.
Ajokærſukangnudlo piſikallóariga, kait-
orſarnerlo ajorpæt. 17. Jeſuſible ſâpa
okalluglune: Tautókko opingitſut mumik-
imarſudlo erkardlereet! kannok ſiviſutig-
irſomik nejyſſoauſe? Kannorlo ſiviſutigir-
ſomik akáriſſoauſe? Uamnut káïniarſiuk!
18. Annerſápiluglo (6) Jeſuſim avokârpa,

 tâva

(3) Att. Kap. 11. v. 14. (4) Att. Kap. 3. v. 3.
(5) Att. Kap. 14. v. 9-11.
(6) Tāurſománe innungmētok.

tâva annivdlune kemekpà; nukakpiararlo
terſangãinak piungnærpok. 19. Ajokær-
ſugèjſa tâva ingmikôrdlutik Jeſuſe ornik-
pæt, okalluglutik: Saagme uagut anniſi-
neng ajorikput? 20. Jeſuſible okarbigèj
opinginauſe; Illomummè okaupauſe: Se-
nepiſut (7) aktigirſomik operſúſekarallóa-
ruſe, kakkamun omunga okarſinnãuſſer-
ſoſe: Terſanga nukterit tajkunga! nuk
teromarpok tâva; ajugakaiſſennaſilo (8)
21. Tajmãitudle (9) annirſarãingilæt, kis
ſienne tukſiarnermiglo éſinginiarnermig
lo (10). 22. Galilæamile étartidlutik, Je
ſuſim okarbigèj: Innub niârna innuïn ark
ſejnnut piſitãuſſavok. 23. Taukoalo to
kotſomarpæt, udludle pingajuænne mak
kitſomariok. Allieiſungâlerput tâva. 24
Kapernaummudle pimeta, anningãurſæn
nik katterſóïrſut (11) Pele ornikpæt, okal
luglutik: Ajokærſortivſe anningãurſa
tun

(7) Att. Kap. 13. v. 31. narkiutálo (14).
(8) Tajma okalluglune operſuſiæ't nellinginãurſc
pingikallóarpà, imennale iſumakarungnarſiol
Okauzika tettigingoarallóaruſigit, uſſornart
liginnãunermik unnerſoravſe (Kap. 10. v. 8.
illomut tâva uſſornartullingãiſſerſoſe.
(9) Annerſápiluït.
(10) Tajmãitut anniſiſinnãungorkudlugit tukſiang
riakarpok Gudimut, tukſiardluaromarſunni
éſinginiariakarkârpok.
(11) Nalekbírkſoarmut.

tunniutarāingilàuk? 25. Okarpok: Nagga. Iglomudlo isermet, Jesusim ingiarpà okalluglune: Simoni-à! kannong isumavit? kikunnit Kongit nunamētut tunnirsutit anningāursædloneet pirsarátigit? kittôrnamingnit tekkornartænnidloneet? 26. Pelim akkià: Tekkornartænnit. Jesusib sâpa: kittôrnæt tâva tunnirsariakangilæn, ilà? 27. Mammiæsarkonnatigidle, tessérsub sinànut peet, karssursariartordlutit, aulisegarlo amórsimarsok siurdlek kakkirsuk; aitsartikukolo, Statermik (12) nerpsâromarpotit, tauna tunniursuk taukonunga iblidlo uangalo pivdlunuk.

KAP. 18.

Ajokærsukæne Jesusib kapseennik ajokærsorpêj.

Tajmane ajokærsukkæt Jesuse apersoriartorpǽt: kina angnerroa killab nalegaviáne? 2. Merdlertok tâva Jesusib kákoa, akkornǽnnudlo pisipà. 3. Okalluglunilo: Illomut okaupause: uteromangikuse, merdlertutudlo-élingikuse (1), killab nalegaviánut pinauviæissengilase. 4. Tajmāimet ingminik omatut merdlertotut

(12) Anningāursársoarmik.

(1) Kannilângikuse.

ut miklilerſokarpet (2), tauna angnerrovok killab nalegaviáne. 5. Imãitomiglo merdlertomik illekſirſub attimne (3) illaſiariviánga. 6. Uamnudle opertúngoæn okkoa illænnik aſſerorſáïrſokarpet, tãurſomunga illuarnerrogallóartok, aſſerorteriviúm ujaránik (4), kongæſiágut nivingarſimarſomik, imamut itinerrurſomut kiviſimagalloaræne. 7. Erkanàk ſillárſoarmiut, aſſerorſáïnerit pivdlugit! Umneet aſſerorſáïrſokaiſſegallóarmet (5), tejmẽitok erkanàk innuk tauna aſſerorſáïrſok. 8. Arkſavidle iſikavidloneet aſſerorkæjarpatit, kippikit egidlugidlo. Illingne ajunginerrovok, ſebeedlutit illãinaudlutidloneet umanartomut iſeruït, mardlungnik arkſakarnermit, mardlungniglo iſigakarnermit, ingnermudlo kamiſſengitſomut egitãudlutit. 9. Irſividlo aſſerorkæjarpatit, pæruk egidlugo. Illingne ajunginerrovok, irſekutõudlutit umanartomut iſeruït, mardlungnik irſekarnermit, ingnermudlo kammisſengitſomut egitãudlutit (6). 10. Miſſikſoritſe, okkungoæn illæt narrogikonnaſiuk;

(2) Kingakótokallune.
(3) Pivdlunga.
(4) Ujaraſúrkſúngmik.
(5) Innuït ajormeta.
(6) Att. Kap. 5. v. 29. 30.

ùk; okaunavſe: Engeleeſa (7) killangme Atátama killangmētub kêna irſigirſarǽ̗t nungudlugit (8). 11. Innub niarnǽ̗t annautſartormago tamât tammarſimarſok (9). 12. Kannong iſumaviſe? Imaka innuk tedlimannik ungnirſarkattartunnik ſàuakarune, taukoale illǽ̗t tammarallóarpet, ungnirſutſiſſamekſæn-arbarſanek-ſiſſamat (tammarſimangitſut) kemegomanginerpagit, kakkænnudlo ujariartordlugo tammarſimarſok? 13. Nennigallóaruniuglo, aſſukiak tipeitſutiginerromarpà adlænnit ſiſſamannik ungnirſarkattartunnit arbarſaneglo ſisſamannit tammarſimangitſunnit. 14. Tajmatõg Atátavſe killangmētub okkungoæn illǽ̗t tammarkonginià. 15. Kattængupidle (10) ajortulliarbigipatit, narkikſoriartorùk kiſſingordlutik; tuſſaralloarpatit, kattængutet tâva annauſimauet. 16. Tusſangipatidle, atauzimik mardlungnigloneet illakardlutit ornigùk, opernarkudlugo okautigirſak, mardlúdlutik pingaſúdluſiloneet okallukauſe. 17. Taukole

 tus-

(7) Pârſirſuklèjſa (Ebræer. Kap. 1. v. 14).
(8) Engelin aglǽ̗t, nangminek pidluangârdlutik, opertúngoæt aſſiginnangilèjt, ſernigikudlugidle Atátaga nalektuïnarpǽ̗t.
(9) Innuït tamáſa ajortiglit. Gudimit lôrdlo tammarſimarſut.
(10) Innukapit.

tuſſangipagit, illegeennut okarna; illegeedle tuſſangipagit, nællurſórſōſugallugolo tunnirſutinnik katterſoïrſugiſſauet (11) 18. Illomut okaupauſe: kelerſukkæſe nuname, kelerſorſimaiſſaputtōg killangme; keleruſſǽkkæſilo nuname, kelerusſǽrſimaiſſaputtōg killangme (12). 19. Ama okaupauſe: Mardluk nuname illegeekunik, ſumigloneet (13) tukſiaromaudlutik, piomarſartik tâva Atátamnit killangmētomit piſſauǽk. 20. Akkornǽnnētſomarama, mardluk pingaſudloneet attimne (14) kattiſimarſarángeta. 21. Pelib tâva aperſoriartorpâ: kattænguma (15) ajortulliarbigipanga, kapſinik iſumakǽrbigiſſauiga? Arbanek-mardlungnik namakpa? 22. Jeſuſim akkià: arbanek-mardlungnik piginnaratit, arbanek-mardlugle ungnirſutpingajuekſæt-kolleriardlugit (16) iſumakǽrbigirſariakarallóarpet (17). 23. Tajmāitomik killab nalegávia innugtun-épok, tāurſoma kongiurſub kivgæne kigliſioro-

(11) Illegeekſaujungnǽrſidlugolo opingitſotun-étisſauet.
(12) Att. Kap. 16. v. 19.
(13) Illuartomik.
(14) Náleglunga.
(15) Innukama.
(16) Imaioneet: Innuït ungnirſut tedlimadlo auetèjt nángajeglugit, amerdiarſuſikſejnnik; imēipok: kapſêrpérkſoarnik.
(17) Ajortèjnik illingnut.

ſioromagèj. 24. Kigliſiolermatigle, illǽt tāurſomunga ſarkomerpok, Talenterpérkſoarnik (18), kollinnik tuſindekartunnik, akkeetſortok. 25. Akkikſakangimedle, nalegǽt tauna tunnikoà, nullialo, kittôrnejlo, pekkotèjlo tamáſa tapudlugit, akkillerbigikudlunilo. 26. Kivgab tāurſoma tâva pædlorbigallugolo mannigubigà, okalluglune: Nálegak! nikadlōuniarkennanga (19), tamáſalo illingnut akkilleromarpaka. 27. Kivgak tauna nalegǽt tâva nákingârpa, audlarkudlugolo akkillerkojungnǽrpa akkeetſugèjnik. 28. Kivgarle tauna annigame, kivgakame illǽt kanningárpa akkeetſortine anningāurſænnik tedlimannik ungnirſarkattartunnik; tigulerpà tâva, epitiniardlugolo okarbigà: akkeetſukketit uamnut akkillerkit! 29. Kivgakatǽt tâva iſigèjſa ſánut pædlordlune okallukbigà: Nikadlōuniarkennanga, tamáſalo illingnut akkilleromarpaka. 30. Tuſſaromangilarle, parnǽrſimavingmudlo iſertitſartorpà, akkeetſugèj akkillerſérniardlugit. 31. Kivgakatèjſale tamanna tekkogamiko, allieiſungâlerput, nalegartiglo tamakkoninga tekkurſaminik tamannik nællunǽrbigiartordlugo.

32.

(18) Anningāurſarpêrkſoarnik.
(19) Kammautigikennanga.

32. Nalegæt tâva kákoa, okarbigallugolo: Kivgapilúrksoang-à! akkeetsukketit tauko tamarsoissa isumakærika, kenuvigãngangma. 33. Iblittõg kivgakatet nâkissengiliuk, sôrdlo uanga nâkitlarivkit? 34. Nalegæt tâva kammautigà, anniartitsirsunnudlo pisidlugo, akkeetsugèj tamása akkillersérniardlugit. 35. Tajmatõg Atátama killangmẽtub pissegiáse, umativsinit kattængutivse tammarneree (20) isumakængikusigit nungudluse.

KAP. 19.

Nulliarceengnermik Jesuse ajokærsóïok v. 1-12. Merdlertúngoæt pidluarkoèj v. 13-15. Pissórsum apersormane, akkià, pissõunerniglo pekkaïssærnermiglo okalluleriok v. 16-30.

Okauzidle tauko Jesusib nâsimagamigit, Galilæamit audlárpok, Judæam erkèjnut pivdlune, Jordanim akkíanut. 2. Innuïérksoïdlo mallikpæt; tersanilo kaitsorsarpèj. 3 Farisæerit tâva ornikpæt, ursserniardlugolo apersorpæt: Nulie angutib, nellinginak pirsutigallugo, auisinnãuàuk (1)? 4. Akkièjle: Attuãingilase (2), *isua-*

(20) Innukativse ajortulliægèj illivsimut,
(1) Auidlugo illuarpa?
(2) Mosesim aglegèjne.

isuanit innungnik pingortitsirsub angut arnarlo pingortikæ̀k? 5. Okalluktorlo: *Tajmâitomik angune arnilo innub kemeissauæ̀k, nullilo nejortuínaissauà, taukolo mardluk uïnik atauziyssapuk* (3). 6. Mardlujungnæ̀rdlutik tâva, uïnik atauziolerpuk. Tajmãitomik Gudib kattititæ̀k innub auiksaiissengilæ̀k. 7. Okarbigæ̀t: Saagme Mosesib tunnikorsia aglekkænning auirsutiksænnik, auikudlugolo arnak? 8. Sâpej: Umætise mangertórsõmeta (4), Mosesib pekkorsigalloarpok, nulliæse auikudlugit, isuanidle tajmãingitsok. 9. Uangale okaupause: Nulliaminik, nauglo angununekangitsomik, auitok, adlamiglo nulliardlune, arnaunekarpok tauna; auítamiglo nulliartok arnaunekariok. 10. Ajokærsugèjsa okarbigæt: Nullialik nulliaminut tajmãilliyssapet, nulliarnek tâva ajornakàu. 11. Okarbigèjle: Okauzek tamanna tamarmik siünersiginnãungilæ̀t (5), tunnínekartudle (6) kissimik (siünersiginnãuæ̀t) (7). 12. Aipaitsokarpongmè illejnnik, arnamik illóæ-

(3) Innuk atauzênangoromarpuk sôrdlo.
(4) Okauzereenause.
(5) Imaloneet: Okautigirsak tamanna tamarmik piginnãungilæ̀t; imëipok: Aipaitsóginnãungi læt innuït nungudlutik.
(6) Siunersikudlugo: imaloneet: aipaitsôkudlutik.
(7) Imaloneet: Aipaitsóginnãuput.

lóænnit tajmaitukſãudlutik erniuſimarſunnik (8); aipaitſokariok illejnnik, innungnut aipaitſungortitænnik (9); aipaitſokariok ama illejnnik, piarallutik aipaitſomarſunnik, killab nalegávia pivdlugo (10). Siünerſiginnãurſub ſiünerſigiliuk (11)! 13. Tajmane merdlertúngoæt tãurſomunga piſipèjt, arkſaminik pattikkudlugit, tukſiukudlugidlo (Gudimut); ajokærſugèjſale avokârilerpèjt. 14. Jeſuſe tâva okarpok: Merdlertúngoæt uamnut pilit, innertitlariaràunaſigidlo tajmãitut killab nalegávia pigángarſuk (12). 15. Arkſaminiglo pattikpèj; terſangalo audlarpok. 16. Tâva innub ſunãuba okallukbigiartorpà: Ajokærſóirſok ajungitſong-à! Kannong-étomik ajungitſulliaisſauik, nãiſſengitſomik innurſutikſarſikudlunga? 17. Okarbigále: Saag ajungitſomik táïvinga (13)? Adlamik ajungitſokangilak, Gude kiſſime ajungilak (14) toko

(8) Aipakarneng ejortunnik.
(9) Nulliarſinnãungiſitænnik. (Páuangarnitſæt nællurſun illætik nulliarſinnãungiſidlugit illáne illerkordluktut).
(10) Illuarnerroſuktut, killab pee iſumagikudlugit (1 Kor. Kap 7. v. 7. 8.)
(11) Imaloneet: Tajma piginnãurſok pigile; imẽ pok: Aipaitſóginnãurſok aipeitſôgile! Att. Kor. Kap. 7. v. 9.
(12) Tamattomunga pirſukſãumeta.
(13) Nauglo innuïnãuſugallunga.
(14) Ajungidluïnarpok.

tokoviungitſomudle iſeromaguït, innei-
ziſit mallikkit. 18. Aperſorpà: Sõut?
Jeſuſile okarpok: Merſa: *Tokotſiſſengila-
tit; arndunekaiſſengilatit; tigliſſengilatit; ſeg-
lutigiſſengilet (aipet);* 19. *Angutedlo arned-
lo nálekik; innukatedlo illigtut aſſaiſſauet* 20.
Innuſuktub tãurſoma okarbigà: Tamakko
tamáſa malligallóarika innuſungnerpiam-
nit; Suna ſulle pingilara (15)? 21. Jeſu-
ſim okarbigà: Namakſidluſnaromaguït,
piſit tamáſa tunniartorkit, peetſunnudlo
tunniudlugit, killangme tâva pekkotikſa-
rikſaiſſautit; malligiartordlungalo peet!
22. Innuſuktuble tamanna okauzek tus-
ſaramiuk, allieiſuglune audlarpok, pilírk-
ſõgame. 23. Ajokærſukkæne tâva Jeſuſim
okarbigèj: Illomut okaupauſe: Piſſórſoak
killab nalegavianut pineng ajungajeiſſa-
vok. 24. Okaupauſiſõg: Ajornænginer-
rovok, Kaméle (16) merkutim irſágut pivd-
lune, piſſórſoarmit Gudib nalegavianut
piſſerſomit (17). 25. Ajokærſugèjla ta-
manna tuſſaramiko, annilangârkaut okal-
luglutik: Kiname tâva pidluartungorſin-
nãua?

(15) Kannong-étok ama pirſariakarpa?
(16) Att. Kap. 3. v. 4. narkiutà (2).
(17) Nerſúrſoak tajmãitok putogalángoakut pineng ajornaiſſekerſok, piſſórſoarle killangmut pineng ajordluï'naiſſavok, pine tettigigunigit aſſang-ârdlugidle.

nãua! 26. Jeſuſib tâva irſigallûgit okar-
bigèj: Innungne tamanna ajornækàu, Gu-
dimile ajornartokangilak (18). 27. Pelib
tâva akkià, okallukbigallugo: Arèin-à
tamáſa kemekivut, malliglutidlo, ſuſſio-
marpiſa tâva? 28. Jeſuſible okarbigèj:
Illomut okaupauſe: Mâna mallikauſinga,
kêſa nutãungorbingme (19); innub niârna
ivkſiavirſârſoarmine ivkſiaiſſapet (20), il-
lipſilõg ivkſiaiſſavioſe ivkſiautænne arka-
nek-mardlungne, Iſraëliblo kinguèj, ar-
kanek-mardluïn erkardlereet (21) erkar-
tõudlugit piſſauæſe (22). 29. Innublo ig-
lone kattængutiniloneet, anguniloneet, ar-
niloneet, nulliloneet, kittôrnæniloneet,
nautſêviniloneet, kemekallóarunigit atte-
ra pivdlugo (23), tedlimannik ungirſarkat-
tar-

(18) Innuk ingminut illuarſiginnãungilak, Gudi-mudle illuarſiginnâvok, piſſó-ioak aglæt Gudil ſátiſinnãumago, killab pee piniangârkudlugit

(19) Tamarmik lôrdlo nutãungorpeta nuname, Jeſu ſim okauzee tuſſarnerſut innungne nalengneka-lermeta.

(20) Tokurſunnit makkidlune killaliardlunilo naleg-ãuliſſapet tamannut.

(21) Iſraële arkanek mardlungnik ernekarmet, king-uejlõg Jödit arkanek-mardlungnut erkardler-eennut piſimaput.

(22) Illegeennut, angnerrurſomiglo Jödinnit katter-ſorſimarſunnut, nal gäulerdl.ſe lôrdlo. p.rſa-riakartut tamáſa arkikiyſſauæſe. (Apoſt. Sull. Kap. 15. v. 2 29.

(23) Uanga pivdlunga.

tartunnik piomarpok (24), innurſumiglo
nãiſſengitſomik kingórngurſiomarpok (25).
30 Kapſêrſoïdle ſiurdliurſut kingurdling-
yſſaput, kingurdleedlo ſiurdlingyſſaput
(26).

KAP. 20.

Arſerſõümik, ſennargvirſut nautſêvingme pivdlugit, Jeſuſe okallukpok v. 1-16. Siunikſaminiglo v. 17-19. Zebedæuſib nullià tukſiarnerdluktok arkſoarà v. 20-28. Takpeetſuk kaitſorſarpǽk v. 29-34.

Killab nalegaviǽn arſigà innuk naleg-
ãurſok, udlârortok ſennargvirſukſarſiniard-
lune nautſêvingminut Viinilikſamut (1).
2. Sennargvirſukſædle akkoerángæne, an-
ningãurſamik atauzimik akkilleromarmatik
udlok nàudlugo ſennargvikudlugit, naut-
ſêvingminut tâva audlartipèj. 3. Udlublo
nællunǽrkota pingaſungormet annimiga-
me, adlæt tekkoèj niüvertarbingmẽtuar-
ſinnar-

(24) Kapſêrſoarnik ajungitſunnik akkinekaromarpok.
(25) Tokub kingórngagut pidluartuínaromarpok.
(26) Jödit kapſeet tajina ſiurdlioſugallutik kingurdlingortut, kingurdlioſugirſèjdle nællurſut kapſeet ſiurdlingorallóartut (Apoſt. Sull. Kap. 13. v. 46). Tajmatõg koïſimarſun illèjt ajungitſúſimingnut makkittarſut Jeſuſim illuariſſengikèj, adlædle kingakótut ajunginerroſugiſſegèj.
(1) Att. Kap. 7. v. 15. nar'kiutà (13).

ſinnartût ſulliekſakangitſut. 4. Taukolc
okarbigiviėj: Illipſiſőg nautſêvingmu
Viinilikſamut audlaritſe, illuartomiglo ak-
killeromarpauſe. Audlarput tâva. 5. Am;
anniviok, udlub nællunǽrkota arbaningor-
met, ámalo arbanek-ſiſſamangormet, taj-
mãilliormivdlune (2). 6. Nællunǽrkotar
le arkaningormet (3) anniviok, adlædlo ſul-
liekſakangitſut étuarſinnartut kanningâra-
migit, okallukbigėj: Saag udlok nàudlugc
ſulliekſakaraſe terſanẽtuarſinnarpiſe! 7
Piǽt: Sennakorſirſomit pinekanginavta. O
karbigėj: Illipſiſőg audlaritſe nautſêving
mut Viinilikſamut, illuartomiglo piomar
poſe. 8. Unnungmedle nautſêviub nalegǽ
pârſirſe okallukbigà: Sennargvirſut kákud
lugit akkillerkit, kingurdleet ſiurdliudlug
it ſiurdleedlo naggatikſarallugît. 9. Ud
lub nællunǽrkota arkaningormet ſenna
kónekartut tâva ſarkomerput, nungudlu
tiglo anningãurſarſiput atauzimik. 10. Si
urdleedle ſarkomeramik, amerdlakėjnnil
piſſaſugallutik, taukotőg nungudlutik atau-
zimik anningãurſarſigiput. 11. Pigamikole
nálegak okallorojukbigilerpǽt, okallùglu
tik: 12. Kingurdleen okko udlum illãináng
oa ſennargvirſut, uavtinudle nedlereekſipe
tit

(2) Sennargvirſukſarſiordlune,
(3) Uelliortilermet,

tit, nauglo udlum arktornarnerà kieng-
nerálo attorikput (4). 13. Akkièjle, il-
lǽt okarbigallugo: Aſſarſang oma! ak-
killernerdlungilagit; atauzimik anning-
āurſamik akkilleromaudlutit unnerama,
namagigallóaret, ilà? 14. Anningāurſar-
ſiet piùk, audlardlutidlo. Unale kingurd-
lek illigtut akkilleromarpara. 15. Pikalo-
neet iſumamnik piginnāunginerpika?
Tautordlukpidloneet, ajunginama (5)?
16. Tajma kingurdleet ſiurdlingyſſaput,
ſiurdleedle kingurdlingyſſaput (6); kákor-
ſimarſut amerdlagallóarkángeta, kennik-
kædle ikitungōudlutik (7). 17. Jeſuſe tâva
Jeruſalemmut majoarpok, ajokærſukænilo
arkanek-mardluk kiſſíſa, akkoſinerme
ingerdlatidlutik, ingminut piſipèj, okal-
lukbigallugit: 18. Attà! Jeruſalemmut
majoarpogut, innublo niârna piſitāuſſa-
vok Pelleſiúnernut Aglekkænning-iliſi-
marſunnudlo, taukoalo tokotekſāinangor-
tiſſauǽt; 19. Nællurſunnudlo piſiſſauǽt,
mitautigikudlugo, iper ṙtorkudlugolo,
kerſungmudlo ſenneru ilingmut kikiek-

(4) Udlok nàudlugo ſennargviginnartogut.
(5) Annærurſivit tukorama?
(6) Att. Kap. 19. v. 30.
(7) Operomaudlutik unnéïrſut (koïſimarſut) amerd-lakâut, illomôrtudle, Gudim illuarirſekſej, ikikâut.

torkudlugo; udludlo pingajuænne (tokur-
ſunnit) makkitſomariok. 20. Tajmane
Zebedæuſib kittornèjſa arnæta, ernægne
illegallugik, ornikpà, ſumiglo tukſiarbig-
iomaudlugo pædlorbigà. 21. Aperſor-
pále (8): Sumik piomavit? Akkià: Okar-
na, ernekka okko mardluk nalegávingne
ivkſiakudlugik ardlæk tellerpikpit tungá-
ne, aipálo ſâumikpit tungáne. 22. Je-
ſuſible ſâpa okarbigallugo: Tukſiaurſe ſiu-
nekangilarſe; ervngutſim immà imigèkſara
imerſinnãuiko (9)? Koïrſutikſamniglo (10)
koëkkoginnãuiſik? Sâpæk; Ap, Pigin-
nãuoguk. 23. Okallukbigiviæk: Ervng-
utſim immà imigekſara imiſſegallóarpar-
tik, koïrſutikſamniglo koïſitſomáriotik (11);
tellerpimale tungáne ſâumimaloneet
tungáne ivkſianek uamnit pekkorſek-
ſâungilak nellinginarmut; Atátamale taj-
máëkorſej kiſſíſa pekkoginnãunginnariaka.
24. Kollin ivkoa (12) tamanna tuſſarami-
ko, annærutigilerpægik nukareek tauko.
25. Jéſuſible kákoej, okallukbigallugit:
Innuït Nalegárſoee nalegãuniartut tauko-
nunga

(8) Jeſuſib.
(9) Anniautikſamnik attorkatigiginnãuitinga?
(10) Aungmik uaptut.
(11) Uaptut kakugo anniartingajeſſegallóarpotik.
(12) Ajokærſugèjſa adlæt.

nunga ilisimauæse, illèjdlo pirsársoït (13) taukonunga nekkõuniatârput. 26. Illipsile tajmãitokaissengilase; angnerryomarsortarsile kivgarissauarse; 27. Nalegaunerryomarsortavsilo kivgartorbigissauáse tamàuse. 28. Sôrdlo innub niârna pinginiok, innungnut kivgartorbigikudlune, kivgartoromaudlunile piok, innursuminiglo tunnirsiomaudlune, amerdlarsun (14) annaursutiksǽnnik. 29. Jerikomidle annimeta, innuïérksoït mallikpǽt. 30. Takpeetsuglo sunãuba akkutiksame ivksiarsuk, Jesusilo sarsuktok tussaramiko, torklulapuk okalluglutik: Nálegang-à! Davidib niârna, nâkitiguk! 31. Innuïdle avokâlerpægik nipangérkudlugik; nibingârpugle okalluglutik: Nálegang-à! Davidib niârna, nâkitiguk! 32. Jesuse tâva unilerpok, kákudlugiglo apersorpǽk: kannong illiorkovisik uamnut? 33. Akkiǽk: Nálegak! takpiksikudlunuk. 34. Jesusib tâva nákingârpǽk, irsikikudlo akkorpǽk. Erngerdlutiglo takpiksilerpuk, nalliglugolo.

(13) Angnerryomatõut.
(14) Innuït tamarmik.

KAP. 21.

Afenib kâne ingidlune Jerufalemmut iferiartorpok v. 1-11. Nalekbirkfoak iblernarfa på, terfanilo kaitforfaïok v. 12-14. Merdlertut uffora't v. 15-16. Orpik Figikórfoak tokolerfipå, pâurnakangimet v. 17-22. Pellefiúnerit arferfôutingnik okallukbigilerpéj v. 23-46.

Jerufalemile padlileramiko, Betfagilo tikidlugo, Oliib (1) kakkánut (2), ajokærfukægne mardluk Jefufim audlartipæk ima okallukbigallugik: 2. Audlaritik iglorpeinnut fiunevtingnẽtunnut; erngerdlutik tâva Afene (3) nâpiffauartik annufimarfok, norálo fenniane, annuærdlugik uamnut pifikik! 3. Sumiglo okarbigínekaralló arutik, okaritik, Nalekkab pirfariakaræk (4); erngerdlunilo audlarukyomarpæk. 4. Tamakkole tamarmik tajmãilliput, erkókudlugit Profétim (5) okauzee, imãitut: 5. *Zionib pannia* (6) *okaukifiuk: Arèit! Kongivit piüangitfum ornikpátit, Afenib kâne, nangmaktartub norˈáne, ingidlune*

(1) Ivferub orkfûrfab.
(2) Kakkamut orkfûrfa'ingnik pâurnakartomut.
(3) Nerfûrfoak fiutitôk.
(4) Attoromaræk. (5) Sakariafim.
(5) Zionimiut; imẽipok: Opertut. (Zion merfi Jerufalemim illà, terfane Davidib illèjfalo Gudi nalegluarniaræ't, tajmãitomik opertut nellingi næt tajma táïornekartut).

lune. 6. Ajokærſukkægle audlarpuk, Je-
ſuſiblo innèmmatik, tajmãilliorpuk. 7.
Aſenilo noŕálo áïækik, annorâmingniglo
kadlermarſuk (7), kakkivdlugo ingjpok.
8. Innuïdle amerdlanerit annorârſætik
akkutikſamun iſuïpèjt; illèjſale orpeen
aualekkotej kiblórdlugit, akkotikſamut
ſiaroarterpèjt. 9. Innuïérkſoïdle ſiuler-
ſortut mallingniktudlo torklulaput okal-
luglutik: *Hoſanna* (8) *Davidib Niãrna!*
uſſornarſile Nalekkam akkáne tikiutok (9)*!*
Hoſanna kotſingnerme (10). 10. Jeruſalem-
mudlo iſermet, iglorpérkſoarmiun ivko
pikitórſoangorput, okalluglutik: kinàuna?
11. Innuïdle (11) okarput: Terſa Jeſuſe,
Proféte Nazaremmit Galilæamẽtomit pir-
ſok. 12. Jeſuſe tâva Gudim iglurſânut
(12) iſerpok, nalekbingmilo niüvertartut
piſſirſudlo tamáſa anniſipèj; anningãur-
ſænniglo taurſéïrſun illirſiveet Duï'ngoæn-
niglo (13) niokutiglin ivkſiautejt ordlotid-
lugit. 13. Okarbigèjlo: Aglekſimavok
(14): *Iglora táïornekaiſſavok tukſiartarbing-*
G 4 *mik;*

(7) Noŕak.
(8) Imẽipok: Igdlerſorung-à!
(9) Nalekkam audlartità.
(10) Kotſingnermẽtok Gudi-à! igdlerſorùk.
(11) Jeſuſim illegirſaralloej.
(12) Nalekbírkſoarmut.
(13) Attuark: Kap. 3. v. 16. naŕkiutà (14).
(14) Eſaiaſiblo Jeremiaſiblo aglegækingne.

mik; Illipſile innuræerſunnut (15) *inningor-*
tinerdlukparſe. 14. Takpeetſudlo ſe-
beetſudlo ornikpæt nalekbingmēridlugo;
tamáſalo illuarſièj. 15. Pelleſiúneridlo
Aglekkænning-iliſimarſudlo uſſornartul-
liugèj tekkogamikit, merdlertudlo nálek-
bingme torklularſut (tuſſaramikit), okal-
lungmeta: *Hoſanna, Davidib niârna!* ka-
maktórſoangorput okarbigallugo: 16.
Okkoa okauzeet tuſſarpigit? Jeſuſible ſâ-
pej: illomut; attuangiléinarpiſigidle (ag-
lekkæn okko) (16): *Merdlertúngoæt miliuk-*
tudlo karneennit uſſorōutikſak illuarſaret?
17. Tâva kemekpèj, iglorpérkſoarnidlo
annivdlune Betaniamut piok, terſanētu-
ardlune. 18. Kaumedle, iglorpérkſoar-
nut uterame, kâkpok. 19. Orpiglo Figi-
kótilik (17) akkoſerngub ſenniane tekkoga-
miuk, ornikpà, pillukarſinnartorle (18) mis-
ſilikamiuk, okarbigà: Mattoma kingórna
pāurnakaiſſǽrdluïnaromarpotit! Figikór-
ſoak tamanna erngerdlune tâva tokovok.
20. Ajokærſugèjſalo tekkogamiko, ayaj-
ſorput, okalluglutik: kannong-illivdlune
Figi-

(15) Innungnut illuēitſórſoarnut. (Nalekbingme niüvertarneng illuangikallóarmet, tajma táïej).
(16) Davidim ivngerutèjne.
(17) Figilikſak. Attuark. Kap. 7. v. 16. narkiutà (15).
(18) Pāurnakangitſok.

Figikórſoak tajma tokonaſuarpa? 21. Je-
ſuſible akkièj okarbigallugit: Illomut o-
kaupauſe: Nekkimanĕitſomik operſúſeka-
ruſe, orpingmut Figikotilingmut tajmail-
liorſinnaiſſengikallóarpoſe, kakkamudle o-
munga ima okarmiguſe: *Kangattarit, ima-
mudlo nakkardlutit!* tâva tajma piomar-
pok (19) 22. Tamáſalo tukſiautivſinik pio-
marſæſe (20), operuſe, piſſauæſe. 23. Na-
lekbírkſoarmudlo pimet, ajokærſoïſidlugo
Pelleſiúnerit innuïdlo utokaunertèjſa or-
nikpæ̍t, okalluglutik: Kannong-étomik
pirſãunermik tajmailliorſinnâvit? kiało-
neet tamattominga pirſãunermik tunniá-
tit? 24. Jeſuſible akkièj, okalluglune:
Uangatōg aperſoromauauſe okauzimik
atauzimik; tamattominga okaukallóaru-
ſinga, okarbigiomarpauſiſōg tâva, kan-
nong-étomik pirſãunermik tajmailliortar-
ponga. 25. Johanneſib koïrſutà ſumit
pirſok? Killangmit, innungnidloneet? Er-
karſálerpudle, ingmingnut ima okallug-
lutik: killangmit pirſok unnerutigo, tâ-
va piomarpátigut ima: Saagme operingi-
kikſe? 26. Innungnidle pirſok unneru-
tigo, innuït tâva erkſigiſſauavut, Johan-
neſe tamarmik Profetioſugángarſuk. 27.

(19) Att. Kap. 17, v. 20. 21.
(20) Piniartækkæſe illuartut.

Jesusilo akkiæ't, okalluglutik: Nælluarput; tavatõg okarbigèj: Tajmãitomik okaussengilausilõg, kannong-étomik pirsãunermik tajmailliortarponga. 28. Kannorle isumavise? Innuk mardlungnik ernekartok. Tãursomalo siurdlek ornikpà, okarbigallugo: Erneng-à! udlome nautsêvimnut Viinilikfamut sennargviartorit.
29. Sâpále okalluglune; Piomangilanga; kingórnale perkiksimilerame audlarpok (nautsêvingmut). 30. Aipálo ornikià, tajmatõg pivdlugo; Tãursomale akkià, okalluglune: Nálegak, pissaunga, audlaranilo. 31. Ardlækit kia angume pekkorsà mallikpàuk? Akkiæ't: Siurdliub. Jesusim okarbigèj: Illomut okaupause: Tunnirsutinnik kattersóïrsut uersartudlo Gudib nalegaviánut isernauviækàut illivsinit. 32. Johannesib pimase akkotiksamik illuartomik (21), mersa operingikikse; tunnirsutinnigle kattersóïrsut uersartudlo operæ't; tamattomingale umneet tekkogallóartose, tejmẽitok perkiksiminginiose, tãivkoa kingornæ'tigut operissegikse. 33. Arsersóun adla tussarniarsiuk: Innuk, iglomut nalegãursok, Viinikotiliksamik nautsévilliorkorsigame, ungalôrdlugolo nautsêvik tauna, tersanilo nuna itersellivdlugo nakit-

(21) Ajokærsoriartormase nalegluarnermik Gudimut.

nakittárumut (22), kakkalliordlunilo (23), nautſerikſáïrſunnut attartortipà, nangminerlo nunamut adlamut audlarpok. 34. Nautſéïædle okiakut enerimeta, kivgæne nautſerikſáïrſunnut audlartipèj, nautſéiæt terſanētut piartorkudlugit. 35. Nautſerikſáïrſudle kivgej tiguèjt, illǽt unatardlugo, illǽdle tokodlugo, illǽttōg ujarkænnik millôrdlugo. 36. Ama kivgæn adlæt, ſiurdleennit amerdlanerrit, audlartipèj; taukotōg tajmailliorièjt. 37. Kingórnale erne taukonunga audlartipà, okalluglune: Ernera iktoriſſauǽt. 38. Nautſerikſáïrſudle niârna tekkogamiko, ingmingnut okallukput: Terſa kingorngurſirſukſak, kakà! tokoniartigo, kingorngurſekſejlo uavtinut piſidlugit. 39. Tiguǽt tâva, nautſêvingmidlo anniſipǽt tokodlugolo. 40. Tajmāitomik nautſêviub nalegà tikikune, nautſerikſáïrſut tauko kannok pisſauagit? 41. Akkiǽt: Ajortulliartórſoït tauko tokutlaiſſauèj, nautſêvinilo nautſerikſáïrſunnut adlænnut attartortidlugo, nautſeïænnik taukoa tunnikudlune eneripeta (24).

42. Je-

(22) Tajmāitunne iterſænne pāurnæt Viiniglit nakitárutikſejt illirſarèjt, tungoǽrkudlugit, ivſerædlo kingórna koïkudlugo nappartænnut.
(23) Kingiktórſoarmik iglulliordlune.
(24) Tamattominga arſerſōumik Jeſuſe ima iſumakarung-

42. Jesusim okarbigèj: Aglekkæn attuangiseinarpisigit imãirut (25): *Ujarak iglulliortun egitæt, tekerkuksangordlune (26) ujarãulerpok; tersa nalekkab tajmaillirsà, ussornarkémioktõg irsivtinut* (27). 43. Tajmãitomik okaupaule: Gudib nalegávia illivsinëtsomarungnærpok, innungnudlo adlænnut (28), nautseïejnik aitsirsunnut (29), piomarpok. 44. Ujarkemudlo tamattomunga naukiútok asseryssavok (30), nakkarbigirsanile tãursoma serkomidluï'naissauà (31). 45. Pellesiúneridlo Farisæeridlo arserśõutej tussaramikit, okautigigátik mallugæt. 46. Tiguniarallóarpættõg, innuïdle erksigèjt, Profetiosugángarsuk.

KAP.

rungnarsiok: Jödinnut Gudim okauzine adlædlo pidluarnartut pisinamigit, taukoale Profétit adlædlo audlartitèj tokómagit, ernerà Jesuse aglæt tapudlugo, kêsa pitlangâissegej, nællursunnut okauzine pisidlugit.

(25) Davidim ivngerutèjne.

(26) Audlarniutiksangordlune.

(27) Ujarak tãivna Kristusiovok, Jödit narrogirsæt, uagudle pidluautigárput, Gudib tajmaëkomago.

(28) Nællursunnut.

(29) Ajungitsulliaromarsunnut.

(30) Jesusimut mammieitsektut ajulissaput.

(31) Jesusib pitlægèj nungudluï'naissaput.

KAP. 22.

Arſerlôutnik Jeſuſe okallukpok, Konge ernerminik nulliartârtitſirſok pivdlugo v. 1-14. Tunnirſûtinnik Kejſerimût tunnikorſiok v. 15-22. Ajokærſoïoktôg tokorſunnik umarkigomartunnik v. 23-33. Inneizimiglo angnermik v. 34-40. Kriſtuſimiglo Davidib niarnánik nalegániglo v. 41-46.

Amalo Jeſuſib pièj, arſerſôutinnik okallukbigilerdlugit, ima: 2. Killab nalegávia ſôrdlo innub Kongiurſub erne nulliartârtikà. 3. Kivgæne tâva audlartipèj, nulliareengnut nerřiartorkatigeekſukſæt kákudlugit; aggeromangilædle. 4. Kivgæn ama adlæt audlartinièj, okalluglune: Nerřiartortukſæt okarbigiſigit: Attà! nerdliutikſaka piaræ'rpaka, umingmautika nerſutikalo puellarſut tokóſimaput, tamarmiglo namakſiput; nulliareekſæk nerřikatigiartorſigik! 5. Nařrogæ'dle audlardlutik, illæ't nautlêvingminut, illæ'dlo niüveriartordlune. 6. Illèjſale kivgej tiguèjt, miteglugidlo tokópejt. 7. Tamannale Kongib tuſſaramiuk, ningekpok; ſorſuktukſænilo audlartipèj, tokotſirſut tauko nungutſartorkudlugit, iglorpèjdlo ikuellektikudlugit. 8. Kivgæne tâva okallukbigèj: Nulliareekſængnut nerdliutikſæt pia-

piarærſimagallóartut, kákorſædle kingakonnakàut taukonunga. 9. Tajmãitomik akkoſerngit kattinereennut audlaritſe, tamáſalo kanningâkæſe neiřiartorkogiſigit nulliareekſængnut. 10. Kivgæt tauko tâva akkoſinernut audlarput, kanningâkætiglo tamáſa katterſorpèjt, ajortudlo ajungitſudlo, uvikſablo igloa tettorkitlarpæt neřřiartortut. 11. Neřřirſut tâva Kongib tekkoïartorpèj, terſanilo innuk tekkoà arſut attingikà. 12. Taunalo okarbigà: Asſarſang-oma! Kannong illivdlutit tamãunga iſerpit, arſudlo attinago (1)? Niblingilarle. 13. Kivgæne tâva Kongim okarbigèj: Telliglo niuglo kelerſorſigik, audlarudlugolo, ajektorſiuk târtomut ſillatánẽtomut, terſane kijanerlo korſakortarnerlo éſlapuk. 14. Kákorſimarſut amerdlagallóarkángeta, kennikkædle ikitungõudlutik (2) 15. Farilæerit tâva kigliſiõutſartorput, kannongẽtunnik okauzinnik (3) napitiniaruglugo. 16. Ajokærſukætiglo, Herodeſim innuvtej illegallugit, tãurſomunga audlartipèjt, okallukudlugit: Ajokærſóïrſok! opernakerſotit iliſimauautigit,

(1) Kongib kivgèjnit pinnerſomik attirſekſakærſinnãugame, attiomannagolo, arkſoarnarallóarkerſok.
(2) Att. Kap. 20. v. 16. naŕkiutà (7).
(3) Sôrdlo nigamik.

tigit, Gudiblo ajokærſutánik ajokærſoïd-
luarpotit, ſiorarſakarnæglo, innungnik
nellinginarſioravit. 17. Tajmãitomik o-
kàutigut: Kannong iſumavit? Kejſere (4)
tunnirſutinnik tunnivdlugo illuarpa (5), il-
luangilaloneet? 18. Jeſuſible pekkoſerd-
lungneræ͗t iliſimagamiuk, okarbigèj: Il-
lungerſungitſut tautókko! ſaag urſerpi-
ſinga? 19. Anningãurſak tunnirſutikſa-
ralloak tekkolara! Anningãurſak tâva nip-
:arpæ͗t. 20. Aperſorpèjlo: kia arſingà
ına? Kialo okauzee kollánētun okko (6)?
21. Akkiæ͗t: Kejſerib. Tâva ſâpèj: Taj-
nãitomik Kejſere tunniſiuk Kejſerib pikſá-
nik, Gudilo Gudib pikſãnik (tunniſiuk)!
22. Tamannalo tuſſaramiko, uſſorukput;
kemeglugolo audlarput. 23. Udlok tau-
na Saduſæerittõg ornikpæ͗t, umarkingne-
kaiſſengitſomik unnerſut, aperſordlugolo
oiæ͗t: 24. Ajokærſóïrſok! Moſeſe okar-
:ok: *kittôrnakangitſok tokopet, tãurſoma*
nullia nukæ͗t kanninerrurſub nulliariſſauā
ingæjunilo kinguekſarſivdlugo piſſavok. 25.
Uavtinile nukareet arbanek mardlûrſut;
angæjuklek nulliarame, tokovok; kittôr-
naka-

(4) Kongiúnek.

(5) Nalegarallugolo anningãurſænnik akkilleria-
karpa?

(6) Anningãurſame aglekſimarſut.

nakaranilo nukaminut nulle kinguarà.
26. Tajmatōg nukà tuglia, pingajuædlo,
késalo arbangæn-aipæt, pigiput (7). 27.
Tamarmigle kingornætigut arnaktōg to-
koviok. 28. Umarkigunik tauko arba-
nek-mardluk, ardlæta kia nulliarisoàuk?
tamarmik taukoa nulliarigallóaramiko. 29.
Jesusible akkièj okarbigallugit: Tam-
markāuse aglekkæt nællugausigit, Gudim
ajugakangitsúsialoneet (siunekarnago). 30.
Tokorsunnit makkitsomartut nulliaissen-
natiglo, uvinissennatiglo, Gudim Engelee-
sut killangmētutun éssameta. 31. To-
korsunnigle umaromartunnik attuaïngila-
se, Gudim okallukbigángase, ima pivd-
lune (8): 32. *Uanga Abrahamib Gudidánga,*
Isaablo Gudidánga, Jakoblo Gugidánga?
Gude mersa tokorsut Gudigingilæt, innur-
sudle Gudigæt. 33. Innuïdlo tamanna
tussaramiko, ajokærsutà annilârutigæt. 34.
Farisæeridle tussaramik, Sadusæerit okau-
ziksærutikèj, atauzimut kattilerput. 35.
Illætalo, aglekkænning-ilisimarsub, urserd-
lugo apersorpà: 36. Ajokærsóïrsok! Kan-
nong-épa okauzek angnek inneizisinne?
37. Jesusib sâpa: *Nálegak Gudit assaissauet*
umapit

(7) Nukareet tamarmik taukoa nuliiarigæt kittôr-
nakaratiglo.
(8) Mosesim aglegèjne.

*imapit illúnganik, tarnividlo illúnganik, iſu-
navidlo illúnganik.* 38. Terſa pirſaria-
karnek angnerlo okauzek. 39. Aipatõg
tamattomatun-éniok: *Innukatet illigtut
iſſaiſſaüet.* 40. Okauzingnut tamakko-
nunga mardlungnut inneiziſit tamarmik
illegeekſimaput, Profétidlo (aglegèjt). 41.
Fariſæeridle kattiſimameta, Jeſuſim aper-
ſorpèj, okalluglune: 42. Kannong iſu-
maviſe Kriſtuſimik? kia erneràuk? Akki-
ǽt: Davidib. 43. Okarbigèj: Kannong-
me tâva Davidim annerſákut (9) nalekkami-
nik taïàuk, okallugángame (10): 44. *Na-
legara Nalekkam okarbigà: Tellerpingma
tungánut ingitit, kingarſartingnik illitſerd-
lunga iſikavit tungmarekſèjnnik.* 45. Na-
lekkaminik Davidib taïgamiuk, kannong-
me erneràuk? 46. Akkinek tâva ajord-
luínarpǽt tamarmik; udlublo táurſoma
kingórnane aperſornek ſaperpǽt nungud-
lutik.

KAP. 23.

Jeſuſe innungnut ajokærſukkaminudlo okallulerpok Fa-
riſæeridlo Aglekkænning-iliſimarſudlo pivdlugit
v. 1-33.

(9) Gudim annerſǽt pimane.
(10) Ivngerutimine aglegiune.

v. 1-33. Jerufalemiudlo erkanârfirfut okautigèj,
v. 34-39.

Jefufib tâva innuïdlo ajokærfukkænilo o-
kallukbigilerpèj, ima pivdlune: 2. Mofe-
fim ivkfiautáne Aglekkænning-ilifimarfut
Farifæeridlo ivkfiarfaràut. 3. Tajmãito-
mik attuarkorfèjt illivfinut tamáfa naleg-
lugidlo mallingniarfigit; fullirfèjdle mal-
ligiaràunafigit; okallukallóarmeta, taj-
maillioratigle. 4. Erfugekfænningmè oke-
mẽitfunnik erfukfâungingajektunnik ke-
lerfoïrfaràut, innuïdlo tueennut illivdlug-
it, nangminerle aktoromannagit arkfa-
mingnik. 5. Sullirfætigle tamáfa pirfa-
rèjt, innungnut nerforkudlutik; attakuti-
tik erkaïrfekfætik (1) filiktórfoangortitarèjt,
annorârfamiglo killungâutejt (2) angirfór-
foangordlugit (3). 6. Nerrirfarángamiglo
fedliojomatokàut, kattifimaubingnilo ivk-
fiaveet fiurdleet ingibigiomarfarèjt. 7.
Sikkiviginekaromarfaràuttõg (nalekkòner-
mik) niuverbingnẽtarángamik, táïkudlu-
tiglo Rabbimik (4) innungnut. 8. Illip-
file

(1) Tajmãitunne inneizifin illèjt aglekfimarfut er-kaïrfekfæt, niakomingnudlo tellimingnudlo nimerdlugit pirfarèjt.
(2) Taukotõg nællunærkotiliurfut, Gudim inneizi-lèjnik er kafikudlugit.
(3) Ajungitlûrfárdlutik.
(4) Ajokærfóïrfomik.

ſile táïkyſſengilaſe Rabbimik, atauzēnar-
mik ajokærſóïrſokatauſe Kriſtuſimik; il-
lipſile tamàuſe kattængutigeekpoſe. 9.
Nunamētudlo Atátavſinik táïſſengilæſe,
atauzēnak atatagángauſiuk killangmētok.
10. Tajnekaromaiſſengilaſiſóg ajokærſóïr-
ſunnik, atauzēnak ajokærſortigángauſiuk,
Kriſtuſe. 11. Angnertarſile kivgariſſau-
arſe. 12. Nangminerle nalekkotôk naṙ-
ſogínekaiſſavok; kingakotôrle nalengne-
kaiſſavok. 13. Erkanárle okkorſe, Ag-
lekkænning-iliſimarſut Fariſæeridlo illung-
erſungitſut! killab nalegávia matturſa-
rángauſiuk, innuït iſerkonnagit; iſiſſenna-
ſilo nangminek, iſeromarſut iſerkongilæſe.
14. Erkanàk okkorſe, Aglekkænning-
iliſimarſut Fariſæeridlo illungerſungitſut!
Uïdlarnerin igloeet (5) nungutarángauſigit,
oekkoferdluſilo tukſiarángauſe ſiviſômik
(6); tajmāitómik pitlangârnekarnerryſſauſe.
15. Erkanàk okkorſe, Aglekkænning-
iliſimarſut Fariſæeridlo, illungerſungitſut!
nunakudlo imakudlo aularſarángauſe ataù-
zimik innuvtarſiniardluſe (7); illegípaſile,
târtórſoarmut kittornangortitarârſe (8),
illivſinit ſualukkudlugo mardluriardlugo.

 16. Er-

(5) Peet illívſinut piſidlugit.
(6) Tukſiutſomaudlugit ſôrdlo.
(7) Jödikatikſavſinik.
(8) Târtórſoarmiukſângortitarârſe.

16. Erkanàk okkorſe, takpeetſut teſſióïrſut! Okararãuſe: *Okauziminut illaliurſirſokarpet nalekbirkſoarmik, piungilak tamanna; nalekbirkſuble Guldiánik* (9) *illaliurſirſok pirſôvok.* 17. Nællurſórſoït takpeetſoſi-à! Surdlek angnerroa, Guldiloneet nalekbírkſoarloneet Guldimik iblernartitſirſok? 18. Amalo: *Okauziminut illaliurſirſokarpet nalekbium illirſiviánik, piungilak tamanna; tunnirſumigle illirſiviulkánẽtomik illaliurſirſok pirſôvok.* 19. Nællurſórſoït takpeetſoſi-à! Surdlek angnerroa, tunnirſudloneet, illirſivigloneet tunnirſumik iblernartitſirſok? 20. Tajmãitomik okauziminut illaliurſirſok nalekbium illirſiviánik, tamattominga illaliurſiok, tamáſalo kánẽtut tapudlugin aglæ̍t. 21 Nalekbírkſoarmiglo illaliurſirſok, tamattominga illaliurſiok, tãurſomalo innua tapudlugo aglæ̍t. 22. Killangmiglo illaliurſirſok, Gudim ivkſiaviánik illaliurſiok, kânilo ivkſiarſok tapudlugo (10). 23. Erkanàk okkorſe, Aglekkænning-iliſimarſut Fariſæeridlo, illungerſungitſut! Myntidlo, Dilidlo, Kuminidlo (11) kollinginnik tunnirſaráëſe, inneiziſidle pirſariakarnerrurſut,

(9) Att. Kap. 2. v. 11. naïkiutà (8).
(10) Att. Kap. 5. v. 33-37.
(11) Nãurſut nekikſænnut mammarſãutikſæt;

tursut, illuarnerlo, nâkinerlo, opernerlo pivdlugit, assiginnarpæse: tamakko pisseg-allóarise, ivkolo puïornagit. 24. Tessi-öïrsut takpeetsun okkorsi-à! Epérnæt kin-nerirsarángausigit, kamélidle(12) érsard-lugit(13). 25. Erkanàk okkorse, Aglek-kænning-ilisimarsut, Farisæeridlo, illung-ersungitsut! Ervngutsidlo pogutædlo kêj-sigut keblerikšarausigit, illoeedle ullipkâr-put tiglikkænniglo piomavetlârnermiglo. 26. Farisæere takpeetsong-oma! Ervng-utsiblo pogutablo illukkik sellikadlarkik kækkiglo keblerikšungorkudlugik(14). 27. Erkanàk okkorse, Aglekkænning-ilisimar-sut, Farisæeridlo, illungersungitsut! Illi-vertut kallipaksimarsutun-énause, sillatæ-tigut tamakko pinnersûrsarallóarput, illo-ætigut mersa ullipkârput tokorsut saur-neennik mingungnartunniglo tamannik. 28. Illipsisõg tajmãiniose, kâvsigut illuar-tûrsarallóarpose innuït tekkóænne, illuv-sigudle pekkoserśônermiglo illuẽinermig-lo ullipkârpose. 29. Erkanàk okkorse, Aglekkænning-ilisimarsut, Farisæeridlo, illungersungitsut, Profétin illerveet sen-

 nargvir-

(12) Att. Kap. 3. v. 4. narkiutâ (2).
(13) Jesusim isumà imẽipok: mingnerit isumagir-sarpæse, angnerit nellinginarallugit.
(14) Umativsigut ajunginiaradlaritse, sullirsæse tâva illuaromarputtõg.

nargvirſarángauſigit! illuartudlo illerveet
pinnerſardlugit, okallugluſe: 30. Ivko
ſiurdlivut innukatigigallóarutigit, illegio-
maiſſengikallóarivut Profétin auæ't, koïd-
lugo. 31. Tajma illipſe pivdluſe nang-
minek nellunæ'rpoſe, Profétinnik tokotſir-
ſut kittôrnarigáſe. 32. Illipſiſóg ſiurd-
livſe nauberautæ't ullipkârtitſomarparſe
(15). 33. Sengiârſuït pullateriârſuït pia-
rèjt (16) tautókko! Kannong-illivdluſe
pertlúrkſoak târtórſoarmētartok (17) kema-
ratigiſſauiſiuk? 34. Tajmāitomik, attà!
illivſinut audlartipaka Profétidlo, iliſimar-
ſudlo, Aglēkkæning-iliſimarſudlo (18), tau-
koale illèjt tokotſomarpæſe, kerſungmudlo
ſennerutilingmut kikiektordlugit, illèjdlo
kattiſimaubivſine iperar'toromarpæſe, mal-
lerſordlugidlo iglorpēinnit ama iglorpēin-
nut adlænnut. 35. Illuartun aueeſa ta-
marmik tikikudluſe (19), nunamut koïrſæt,
illuartum Abelim auánit, Barakiaſib niar-
næ't, Sakariaſib, tokótavſe nalekbiub illir-
ſiviublo akkornæ'ngne, auánun aglæ't! 36.
Illomut

(15) Ajorſúſiæ't audlarnerſimarſok namakſidluï'naro-
marparſe.
(16) Att. Kap. 3. v. 7. nar'kiutà (5).
(17) Pitlaurikſak tornârſum innáne piaræ'rſimarſok
ajortulliartunnut.
(18) Ajokærſukæne adlædlo kivgæne pièj.
(19) Tamakko pivdlugit pitlarnekarkudluſe.

Illomut okaupauſe: Tamakko tamáſa
pivdlugit erkardlereen okko akkinekang-
äiſſaput. 37. Jeruſalemi-à! Jeruſalemi-
à (20)! Profétinnik tokotſirſotit, ujarkæn-
niglo millôrdlugit illingnun audlartitæt,
oma! kittôrnetit (21) kapſêrſöarnik katter-
ſoromagallóarika, ſôrdlo arnauvirſab tu-
kingarſuglub piarkæne katterſorarèj iſar-
kominut? piomangitſoſile. 38. Attà!
Iglorſe (22) innuǽrutiſſavok illivſinut (23).
39. Okaunauſe: Mattoma kingórna tek-
kyſſengilauſinga, ima okartinnaſe: *Uſſor-
narſile Nalekkam akkáne tikiutok* (24).

KAP. 24.

Jeſuſe Jeruſalemik nunguſſerſomik ama okallukkiok.
v. 1-36. Innuïdlo miſſikſorkoèj. v. 37-51.

Jeſuſilo annivdlune nalekbírkſoarmit aud-
larmet, ajokærſugèjſa ornikpæt, unner-
ſoutſomaudlugo nalekbírkſum iglurſârſo-
eenik. 2. Jeſuſible okarbigèj: Tamáſa
makko tekkogallóarpiſigit? Illomut okau-
pauſe: Terſane ujarkæt kallereekſokaiſſen-

(20) Jeruſalemiun okkorſi-à!
(21) Innuït illingnētut.
(22) Nalekbírkſoak Gudim igloa pikókà, tamatto-
máne kingórna ſarkomeromanginame.
(23) Illivſe pivdluſe kemengnekaiſſaudlune.
(24) Att. Kap. 21. v. 9.

natik aſſerordluï'naiſſaput tamarmik. 3.
Oliible kakkáne (1) ivkſiamet, ajokærſugèj-
ſa kiſſimik ornikpæ't, okalluglutiglo:
Okautigut, kakkugo tamakko tajmailliſſa-
pæt? Sunalo nællunæ'rkotãuſſaua tikibik-
ſarnik, ſillárſublo naggatikſánik (2)? 4.
Jeſuſible akkièj, okallukbigallugit: miſſik-
ſorniaritſe, ſeglokittarnekarkonnaſe. 5.
Amerdlarſut tikiutſomarmeta attimne (3),
okalluglutiglo: *Kriſtuſiovonga;* kapſeedlo
tammartitſomarpèjt. 6 Sorſuktarnernigle
tuſſaiſſauſſe, ſorſungniartunniglo kalle-
riſſauáſe. Anniláraſile piſitſe, tamakko
tamarmik tajmailliſſameta, naggatikſarle
nedliunauviængikádlarpok. 7. Innuït in-
nungnut adlænnut ſorſungniaiſſaput, naleg-
áviglo nalegávingmut adlamut, tamátigud-
lo kångnaiſſekåu, tokonartomiglo pertlu-
kaiſſavok, nunædlo ſejuktórſoangyſſaput.
8. Tamakkole tamáſa audlarniutigèjt erd-
lokinartut. 9. Tâva nagliungnartomut
piſitſomarpáſe, tokotſomarpáſilo; innuïdlo
tamarmik umigiomarpáſe attera pivdlugo
(4). 10. Távatõg kapſeet mammieitſeg-
omarput, illætiglo piſitſomarpèjt (5), ing-
ming-

(1) Att. Kap. 21, v. 1.
(2) Angnerrurſomik Jödit nunæ'ta aſſerorſuſiánik.
(3) Attera atterirſûriárdlugo.
(4) Att. Kap. 10. v. 17-22.
(5) Unnerdlutigallugit pitlarkyomarpèjt.

ningnudlo umigiomarput. 11. Kapſeet-
ōg Profetiokoſerſut ſarkomeromarput,
kapſeedlo tammartitſomarpèjt. 12. Illu-
ĩitſulliarnerlo ſualulermet, amerdlarſõuti
iſſennirſúſiæ̀t nigleromarpok (6). 13.
Naggatikſamudle aulæjængerſok pidluaro-
marpok (7). 14. Evangeliumilo tamanna
nalegávingmik (8) okautãuſſavok nunár-
ſoarme tamarme, nællũnǽrkorãukudluno
innunungnut tamannut; kingórna tâva nag-
gatikſak nedliyſſavok. 15. Tajmãitomik
iunguiſivik majungnartok (9) Profétib
Danielim okautigirſà, ibler...rtome nuna-
mētok (10) tekkoleruſiuk; (tamakkoninga
aglekkænning attuáïrſub, naleguarligit!)
16. Tava Judæamētut, kakkænnut kemâ-
lit! 17. Iglublo kánētok akkarane, ſumik
iglominit aikliſſengilak (11); 18. Naut-
ſêvingmētorlo uterane, annorârſænilo piar-
tyſſengilèj (12). 19. Erkanàrle nârtõurſut
H 5 milluk-

(6) Ingmingnut aſſennigungnǽromarput.
(7) Att. Kap. 10. v. 22.
(8) Okauzek tuſſarnerſok pidlũãutikſamik uamne.
(9) Sorſuktukſæt Romiut Jeruſaleme ııungutſartor-
marſuk nællurſômetalo, Jödit ſiórallugidlo
majugèjt.
(10) Jödit nunǽt piâ.
(11) Iglut kætigut ingerdlaudlutik, iglorpérkſoïn
iſertarbírkſoǽta erkáne akkardlutik annina-
ſuarlit.
(12) Mullunaurǽrdluſe kemânaſuaritſe.

millúktitſirſudlo, udlut tauko nedliupeta
20. Tukſiaritſile, kemâkonnaſe okiome
Sabátimiloneet. 21. Tâva nagliungnar
tokaiſſamet, nellekangitſomik ſillárſum
iſuanit tamanna tikidlugo, kingórnatõg
tajmãiſiſſennane. 22. Udludlo tauko ikig
liſinekangipeta, innuk atauzerloneet an
neiſſengikailóartok; kennikkædle(13)pivd
lugit ikigliſinekaiſſaput. 23. Udlut tauko
nedliupeta, ima okarbigínekaruſe: Arèjt!
Kriſtuſe terſanẽpok, ikkaniloneet, tamanna
operiſſengilarſe. 24. Kriſtuſiokoſerſut
Profétiokoſerſudlo ſarkomeromarmeta,
nællunærkórſoarniglo uſſornartórſoarniglo
piniaromarput, kennikkædlo tammartiſſeg
alloarièjttõg, tajmailliginnãupeta. 25. At
tà! tamakkoninga ſiornætigut okaukivſe,
26. Tajmãitomik okarbigipaſe: Arèjt!
innukajuïtſomẽpok (14), annirſaràunaſe;
imaloneet: Arèjt! inninnẽpok, operiaràu-
naſe. 27. Sôrdlo ingnâglegiak pàuanga
pirſaràu, ſammungalo ingnâglegiartard-
lune; tajmatõg-étſomariok, innub niâr-
na tikiſſapet(15). 28. Kigdlolingmummé
nektoraglit katterſoromarput (16). 19.
Udludle taukoa nagliungnartut kinguning-
oætigut

(13) Opertut.
(14) Kriſtuſe.
(15) Innub niârna terſangãinak tikinaſuaromarpok.
(16) Jödit ſumẽkallóàrpeta, Romiut piniaromarpéjt.

ɔætigut ſekkinek târſiſſavok; ânningædlo
ʒaumajungnæiſſavôk, udlorirſædlo killang-
nit nakkaromarput, killablo pirſâuneree
ıulajomarput (17). 30. Innub niarnæt
ıællunærkota tâva tekkukſãuſſavok killang-
ne, erkardlereedlo nunamētut tamarmik
ɔpitſomarput, innublo niârna tâva tek-
ʒyſſauæt killab nuïèjne akkartok, pirſár-
ſõudlunilo uſſornartórſõudlunilo (18). 31.
Engeline (19) tâva audlartiſſauèj kardlor-
ãurſoarmik nipitôrſoarmik (20); taukoalo
ʒennigèj katterſoromarpèjt annorinnit ſis-
ſamannit (21), killam iſúanit iſſúanudlo
ıipánut (22). 32. Arſerſõumigle orpik
Figikórſoak pivdlugo iliniaritſe: Ivſeka-
erángeta aualekkotèj, pillokalerángetalo,
ıurſak padlilerſok iliſimauarſe. 33. Taj-
natõg illipſe, tamakko tamáſa tekkoguſigit,
ɔadlilerſok (23) iliſimaiſſauarſe. 34. Illo-
mut okaupauſe: Erkardlereen okko nung-
uſſengilæt, tamakko tamáſa piſinnagit. 35.
Killaglo nunalo nunguſſapuk; okauzikale
nung-

(71) Jödit nunænne, imãitutut nællunærkotitut ak-
tigirſomik, tamarmik adlangoromarput.
(18) Pirſaunerà miſſigidluaiſſauæt, pitlangâriartor-
patik.
(29) Kivgæne.
(20) Okallukkyſſauèj, innuït ſátiniangârdlugit.
(21) Auangalo, kàuangalo, pàuangalo, ſamınangalo.
(22) Nunænnit tamárſoarnit.
(23) Innub Niârna (v. 30.)

nungunauviæissengilæt. 36. Udlorle tauna pivdlugo, nællunærkotániglo tãursominga (24), siünekartokangilak, Engelidloneet killangmẽtut nælluviǽt, Atátama kissime nællungilà. 37. Sôrdlole Noa innutidlugo étok, tajmatõg étsomariok, innub niârna tikiussapet. 38. Sôrdlomè udlut taivkonáne ullérsub(25) siórnagun étartut, nerrivdlutiglo imerdlutiglo, nulliardlutiglo uviniglutiglo, udlok tauna tikidlugo, Noam iserbia umiársoarmut. 39. Assiginnarpædlo, ullérsub tâva kanningârpej, tamása nungudluĭ'nardlugit; tajmatõg étsomariok, innub niârna tikiussapet. 40. Tamanna nedliupet, mardluk nautsêvingmẽkatigeessapuk; ardlǽk illasiarirsáussavok, aipálo kemegãussavok. 41. Mardluk kavitsivingme sennargvikatigeessapuk, ardlǽk illasiarirsáussavok, aipálo kemegãussavok. 42. Tajmãitomik pigâritse(26), nalekkavse tikibiksa nællugausiuk. 43. Mannale ilisimaissauarse: Tigliktub tigligiartorbia iglum innuǽt nællungikuniuk, pigãissegallóartok, iglominut isertinauværsardlugo. 44. Illipsisõg tajmãitomik piginnãungoritse, innub niârna tikissamet nerigu-

(24) Nedliubiksánik.
(25) Ullérsoak ivna pià, ajortulliartórsoït pidlautigirsǽt Gudimit.
(26) Allaparngarsoritse.

neriguktinnaſe. 45. Kiname tâva illonôrdlunilo ſillakardlunilo kivgâva, naleggæt kivgaminut piſikà, pikſejnnik tunnikudlugit, neřřiviæt nedliutilerángetʔ 46. Kivgak tauna pidluarpok, tajmailliortok nalekkame tikipane. 47. Illomut okaupauſe: Pekkotiminut tamannut piſitſomarpà. 48. Kivgapilugle nellinginak umanigut okarpet: Nalegara aggeradlaiſſengilak; 49. Kivgakatinilo unatalerdlugit, neřřivdlunile imerdlunilo illegallugit ſillærunartomik imerajuktut: 50. Kivgab tâurſoma nalegà tâva tikiſſavok, udlok merſa neriguginginkáne, udlublo nællunærkotáne, (kivgab) nællurſáne; 51. Pitlangãiſſauà tâva, illungerſungitſudlo illegikudlugit akkínekartiſſauà; terſane kijaudlutiglo korſakortaiſſaput.

KAP. 25.

Jeſuſe arſerſõutingnik mardlungnik okallulerdlune, v. 1-30. Udlut naggatikſæt, tamárloarmik eřkartounekarbiæt, kêſa okautigivià. v. 31-46.

Tâva killab nalegávia étſomarpok, fôrdlo niviarſiæt kollit kodlilirſartut, uvikſak niobbioromaudlugo annivigæt. 2. Taukoale tedlimat iliſimarſut, tedlimadle iliſimangitſut. 3. Iliſimangitſut kodlilirſaralló-

rallóardlutik iginelirſangilæt. 4. Iliſi-
marſudle pogutamingne iginerutekardlu
tiglo kodlilirſarput. 5. Uvikſarle mul-
lumet, uerngalerput tamarmik ſinilerdlu
tiglo. 6. Unnuarle keterarmet nipérſoa-
kalerpok imenna: Arèit! uvikſang agger-
pok, niobbioriardlugo annivigiſiuk! 7.
Niviarſiæt tauko tamarmik tâva tupekput,
kodliſiglo illuarſarniarpèjt. 8. Iliſimang-
itſudle okarput iliſimarſunnut: igineru-
tivſe illánik tunniſigut, kodlivut kaminga-
jengmeta. 9. Iliſimarſudle akkièjt,
okalluglutik: Naggale; amigarkennavok
uavtinudlo illivſinudlo; niuvertunnudle
audlaradlaritſe, piſſiniardluſilo pikſavſinik
nangminek. 10. Piſſiniariartortidlugidle
uvikſak tikipok, opellungârſimarſudle
iſerkatigæt iglomut nulliarbikſamut; mat-
tolo parnærpok. 11. Kingórnagudle ni-
viarſiæn ivko adlæt tikiniputtõg, okallu-
lerdlutik: Nálegang-à! Nálegang-à! mat-
tuærbigitigut. 12. Akkièjle okalluglune:
Illomut okaupauſe, ilirſaringilauſe. 13.
Tajmâitomik pigâritſe (1), udlorloneet
udlub nællunærkotaloneet, innub niar-
næt tikibikſa, nællugauſiuk. 14. Taj-
mâiſſavommè, ſôrdlo innub, nunamun
adlamut audlalerſârtub, kivgæne káko-
magit,

(1) Att. Kap. 24. v. 42. narkiutâ (26).

nagit, pekkotine taukonunga pisidlugit.
15. Illǽt tunnià Talentinnik (2) tedliman-
nik, illǽdle mardlungnik, illǽdle atauzi-
nik, nâpartorniardlugit taukoa peet; erng-
rdlune tâva nunamun adlamut audlar-
ok. 16. Talentinnik tedlimannik pir-
ok tâva audlarpok, niokutiginiardlugidlo
edlimannik adlænnik Talentinnik illâvej.
7. Tajmatōg mardlungnik Talentingnik
irsub adlængnik mardlungnik illâviǽk.
8. Atauzēnarmigle pirsub nuna itersiar-
orpà, nalekkamilo anningāursauta irserd-
ugo. 19. Mattoma kingunérsoagut kiv-
æt taukoa nalegǽt tikipok kiglisioro-
naudlugit. 20. Tâva Talentinnik tedli-
nannik pirsok sarkomerpok, adlænniglo
Talentinnik tedlimannik neksardlune okal-
ukpok: Nálegak! Talentinnik tedliman-
ik tunnigingma, arèjt! adlænnik Talen-
innik tedlimannik illâvaka. 21. Nalegǽt
âva okarbigà: Kujanak, isumagiksotit
ekkoserdlungitsotidlo kivgak! mingner-
nik piniarkiksotit, amerdlanermut pisit-
omarpagit, nalekkavit tipeitsukbiánun
síngoarit. 22. Tâva sarkomerioktōg
Talentingnik mardlungnik pirsok, okal-
uglune: Nálegak! Mardlungnik Talen-
ingnik tunnigingma; arèjt! adlængnik
mard-

(2) Anningāursekfarojúrksoarnik.

mardlungnik Talentingnik illâvækka. 23
Nalegǽn okarbigà: Kujanak, iſumagik
ſotit pekkoſerdlungitſotidlo kivgak! Ming
nermik piniarkikſotit, amerdlanermut pi
ſitſomarpagit, nalekkavit tipeitſukbiánu
iſingoarit. 24. Kêſa ſarkomerioktōg atau
zimik Talentimik pirſok, okalluglune
Nálegak! Sióranardlutit angutāurſotit ili
ſimauagit, kibloïrſaravit ſiaroartingitſar
nik, katterſoïrſaravidlo ſiammangitſarnik
25. Sióraudlungalo Talentit nunamut ir
ſeriartoriga; arèit! peet piuk. 26. Na
legǽt tâva akkià, okarbigallugo: Tautōu
na ajortok erkæjaſuktorlo kivgak! Iliſi
magingma kibloïtſartunga ſiaroartingit
ſamnik katterſoïvdlungalo ſiammangitſam
nik. 27. Tajmāitomik anningāurſautig
tunniſſegallóaret anningāurſerrirſunnut
tikikuma tâva, piga illāuſimarſok pekæja
riga. 28. Tajmāitomik arkſarſiuk Ta
lentimik mattominga, tunniudlugolo kol
linnik Talentikartomut. 29. Sumik pek
kartok tunnínekaiſſavongmè, pekkangâr
kudlune; pekkangitſorle pejarnekaiſſavol
piminik aglǽt (3). 30. Kivgarlo attungitſol
ajektorſiuk târtomut ſillatánētomut, terſan
kijanerlo korſakortarnerlo-éſſapuk (4). 31
Innub

(3) Att. Kap. 13. v. 12.
(4) Pitlarbingmut piſiſiuk, pitlangârnekarkudlugo.

nuble niârna ussornarsúsimine tikikune
), Engelidlo tamása ajungitsut illegal-
git, tâva ivksiavingmine ussornartome
kfiaissavok. 32. Innuïdlo tamardluí-
armik sáne kattisimaissaput, auiksaromar-
èjlo, sôrdlo pârsirsub sàuæt auiksararèj
gúrsoarnit (6). 33. Sàuædlo teller-
ingme tungánut pisitsomarpèj, angúr-
ïdle sâumingme tungánut. 34. Kongib
). tâva tellerpingme tungánētut ima
karbigiomarpèj: kajdluse, Atátama pid-
arkorsej! nalegávik illivsinut pigin-
àungorsægāursok, sillarsum aularkautánit,
ingórngursarisiuk (8). 35. Imāitomik:
âktonga, illivsilo neṙṙisikivsinga; imero-
ktonga, imikivsingalo; tekkornartāur-
nga, illasiarigivsingalo. 36. Tama-
angitsonga, annorartârtikivsingalo; nap-
arsimarsonga, tikerarivsingalo; parnær-
mavingmētonga, ornikivsingalo. 37.
luartut tâva akkiomarpæt okalluglutik:
álegak! kanga kâktotit tekkógivtigit,
erṙisidlutidlo? imerosuktotidloneet, imi-
ivtigit? 38. Kangale tekkornartāursotit
tek-

(5) Udlút naggatiksænne innuït erkártoutsarto-
rünigit.
(6) Att. Kap. 13. v. 49.
(7) Kristusib erkartöïrsub.
(8) Pigiartorsiuk.

tekkogivtigit, illaſiarallutidlo? tamakang
itſotidloneet, annorartârtikivtigit? 39
Kangale napparſimarſotidloneet parnærſi
mavingmētotidloneet tekkogivtigit, or
niglutidlo? 40. Kongiblo ſátſomarpèj
okallukbigallugit: Illomut okaupauſe
okkoa kattænguma mingningoæt (9) ſumi
pigikſe tamattominga uanga pigalloariv
ſinga. 41. Távatōg ſáumingme tunga
nétut okarbigiomarpèj: Arkſoarnartórſo
tautókko! Uamnin audlaritſe ingnerm
kamijuïtſomut, arkikſimarſomut tornâ
ſúngmut Engeleenudlo. 42. Imāitomil
kakallóartonga, nerrifingikivſingale; im
roſuktonga, imingikivſingalo; 43. Te
kornartāurſonga, illaſiaringikivſingalo; t
makangitſonga, annorartârtingikivſing
lo; napparſimarſonga, parnærſimavin
mētongalo, orningikivſingale. 44. T
va taukoatōg akkiomariæt, okallugluti
Nálegak! kanga tekkogivtigit kàktidlut
imeroſuktidlutidloneet, tekkornartāuti
lutidloneet, tamakangiſidlutidloneet, na
parſimatidlutidloneet, parnærſimavingm
tidlutidloneet, kivgartorbiginnatidlo? 4
Sátſomarpèj tâva, okalluglunilo: Illom
okaupauſe: Okkoa mingningoæt (10) ſum
pingikikſe, tamattominga uanga pingiki
ſing

(9) Operbigirſima illæt. (10) Opertun illæt.

ingatõg. 46. Tâva tauko piſſaput anner-
artomut ſorajuïtſomut; illuartudle innur-
utilingmut nâkſãungitſomut (11).

KAP. 26.

Jeſuſe anniaiſſerſok, v. 1. 2. Jödit kigliſiõuput toko-
niaromaudlugo, v. 3-5. Arnab tennipà, v. 6-13.
Judaſib piſinialerpà tokomut, v. 14-16. Ajo-
kærſukæne Paaſketorkatigèj Jeſuſib kingurdler-
mik v. 17-25. Illegeengnerub Sakramentia pingor-
tipà, v. 26-29. Oliib kakkánut anniok, v. 30-35.
Terſanilo tarnimigut anniangâlerpok, v. 36-44.
Judaſib piſimago, kingarſortèjſa tiguæt, v. 45-56.
Kaifaſimut audlarupæ't, terſanilo tokotekſãinang-
ortipæ't anniartilerdlugolo, v. 57-68. Pelib miſſi-
utigà, v. 69 75.

malo piok: Okauzine tamakko tamáſà
eſuſib nâgamigit, ajokærſukkæne okalluk-
igèj: 2. Iliſimauarſe, udlük mardluk
âpanik Paaſke hedliytſomarpok; tâva
nnub niârna piſitãuſſavok kikiekkudlune
erſungmut ſennerutilingmut. 3. Tajmane
Pelleſiúnerit, Aglekkænning-iliſimarſudlo,
nnuïdlo utokàunereet, katterſolerput Pel-
eſiúnerub Kaifaſimik attiglum iglorſoá-
ut. 4. Kigliſiõupudlo, kannok pekko-
erdluglutik Jeſuſe tiguſſegæt, tokotſug-

 lugolo.

(11) Pidluarnartomut ſorajuïtſomut.

lugolo. 5. Okarpudle: Nedliutome (1)
pinnago, innuït pikitórſoangyſſaſugallugit
6. Jeſuſile Betaniamētidlugo, Simonib
pupikſógalloam iglóane; 7. Arnam or-
nikpà, ukkuſikſãurſamik ervngutſirſard-
lune, tarnutikſamik akkiſſômik immaling-
mik, taunalo koïà niakoánut, neřřiving-
mētidlugo. 8. Ajokærſugèjſale tamanna
tekkogamiko, kiglukput okalluglutik
Saag tamanna koïlukſinnarpa? 9. Tar-
nutikſang una tunnigune, akkillerſimais
ſegallóartok amerdlarſõunnik, peetſun-
nut tunnirſutikſænnik. 10. Tamannalo
Jeſuſib miſſigallugo okarbigèj: Arnang
una ſaag kiglukbigilerpiſiuk? ajungitſo-
mik pimanga. 11. Peetſunnik illakar-
tuïnarauſe, uangale illivſinētuïnaiſſengi
kallóarponga (2). 12. Tarnutikſarle una
timmimnut koïgamiuk, tennikadlarpánga
illivermut illirſãuſſégama (3). 13. Illomu
okaupauſe: Sumiloneet Evangeliume man-
na (4) okautãuſſapet (innungnut) ſillárſoar-
me tamanne, okautigiſſegiættõg erkaikud-
lugo, kannong-étomik pimanga. 14
Tâva arkanek-mardlung illæt, Judaſimi
Iſkarioteſimik attilik, Pelleſiúnernun aud-
larpok

(1) Paaſkeſiortidlũta.
(2) Timmivkut.
(3) Illirſekſæt tennidlugit illerkokartut Jödit.
(4) Okauzit tuſſarnerſut pivdlunga.

larpok; 15. Okalluglunilo: Sumik tun-
niomavisinga, illivsinut pisitsomarpara tâ-
va? Anningāursænnigle ungnirsunnik kol-
inniglo piæt. 16. Tersangalo pisinia-
erallóarpà taukonunga, naytsorsoïvdlu-
nilo. 17. Sêrnakangitsunnigle timiûrsar-
oleramik (5), udlorme siurdlerme Jesuse
ajokærsukkæn ornikpæt, apersordlugo:
Sumun arkiksoïartorkovisigut sauârkamik
Paaskesiutiksamik neirirseksarnik (6)? 18.
Akkièjle: Iglorpérksoarnun audlaritse, in-
nuglo okarbigísiuk: Ajokærsóïrsok okar-
pok: *Pibiksara nedliulermet, illingne Paa-
skesioromarponga ajokærsukkaka illegallugit.*
19. Ajokærsugèjlo tajmailliorput, sôrdlo
Jesusib innemmatik; sauârkamiglo Paaske-
siutiksamik arkiksoïartorput. 20. Unnu-
ermedle, nerrivingmut ingipok, arkanek-
nardluk (ajokærsukkæne) neirikatigilerd-
lugit. 21. Nerrisidlutiglo okarpok: Il-
lomut okaupause: Illavse pisitsomarpánga.
22. Allieisulerkàut tâva, nungudlutiglo
apersolerpæt: Nálegak, uangāunerpik?
23. Akkièjle, okalluglune: Pogutamut

I 3 missuk-

(5) Paaskesiortidlutik sêrnakangitsunnik timiûrsar-
toriakartok, Gudim inneizisêj Mosesikut mal-
liglugit.

(6) Tajmāitomik Gude Mosesikut nerrikorsiok, er-
kasirsutiksamik, Ægyptenimit nagliungnarto-
mit Israëlitin ivko annausimagamigit.

missukſikama piſitſomarpánga. 24. Innuk
niârna piſſavongmè, ſôrdlo tãurſominga
aglekſimavok; erkanárle innuk tauna, in
nub niarnánik piſitſirſok! Innungmut tãur
ſomunga ajunginerrogallóarpok, innung
ungikune. 25. Judaſible, piſitſirſæt, akkià
okalluglune: Uangãunerpik, Rabbi (7)
Okarbigà: Sôrdlo okartotit. 26. Nerri
ſidlutigle, timiûrſak Jeſuſib tiguà, kujaud
lunilo augorpà, ajokærſukkænnudlo tun
niudlugo, okalluglunilo: Tigurſivdluſilc
nerriniaritſe! Terſa timmiga. 27. Ervng
uſekſõg (8) tiguvià, kujaudlunilo tunnièj
okalluglunilo: Tamàuſe terſanga imernia
ritſe! 28. Augigavko manna, Teſtamen
titame (9) koïrſok, kapſeennut ajortæru
tikſãugalloak (10). 29. Okaupauſile: Mat
toma kingórna imiſſæromarponga matto
manga Vinikotilingme nãurſomit, udlok
tauna nedliutſerdlugo, nutâk imiſſégiga
illegalluſe (11) Atátama nalegaviáne. 30
Uſſorõudlo erinálik attuarallóardlugo (12)
nâga-

(7) Att. Kap. 23. v. 8. narkiutà (4).
(8) Vinimik immalik.
(9) Augtut Teſtamentitokame koïrſortun-éngime Jeſuſim aua (Ebr. 9, 12).
(10) Koïſſerſok tamannut, ajortèjt iſumakærnekar kudlugit.
(11) Pidluarkatigiſſégivſe nellekangitſomik.
(12) Tajma Gude kujaudlugo illerkokartut nerrinel forârangamik.

ıâgamiko, anniput (13) Oliib kakkânut (14).
31. Tâva Jesusim okarbigèj: Unnuak
nanna tamàuse mammiæsautigiomarpàu-
inga; aglekſimamet (15): *Pârſirſok una-*
aiſſauara (16) *ſauarpẽidlo ſiammartiſſaput.*
32. Makkikumale (17) kingórna ſiudle-
iſſoauſinga Galilæamut. 33. Pelible ſâpa
ıkallukbigallugo: Tamarmigloneet mam-
niæſautigigallóarpatit, mammiæſautigio-
nangidluïnarpagit uanga. 34. Jeſuſible
ıià: Illomut okaupagit, unnuak manna
ıngutiviak tukingarſolik (18) kardlortin-
ıago, miſſerṙatigiomarparma pingaſeriard-
utit. 35. Pelim okarbigà: Tokokatig-
ſſegallóaruvkidloneet, miſſeiṙatigiomangi-
agit. Tajmatõg ajokærſukkæt tamarmik
ıkariput. 36. Illegallugit tâva Jeſuſe
ıngalôkkamut, Getſemanimik attilingmut,
ıiok, ajokærſukkædlo okarbigèj: Ter-
ùnga ingititſe, tejkunga tukſiariartortid-
unga. 37. Pelilo, Zebedæuſiblo ernerǽk
nardluk, ingminut piſipèj (19), allieiſu-
lerdlunilo kokſellangâlerpok (20). 38.
I 4 Okar-

(13) Jeruſalemmît.
(14) Att. Kap. 21. v. 1.
(15) Sakariaſikut. (16) Tokodlugo.
(17) Tokorſunnit.
(18) Tingmiangoak tukingarſunnik pappikartok.
(19) Ingmikortardlugit illegèj.
(20) Illumigut anniangâlerkigame.

Okarbigèj tâva: Tarniga allieiſungârkàu
tokomun aglæt. Terſanctuaritſe pigârka-
tigallungalo. 39. Siüèitſiardlune tâva
pædlorpok, tukſiardlunilo okallukpok:
Atátaga! ajornangipet, ervnguſeng una
(21) uamnit pærle? Iſumamnigle piſſengi-
lak, pekkorſet pile. 40. Ajokærſukkædlo
ornikamigit, ſinilerſut tikipèj, Pelilo okar-
bigà: Tajma udlub nællunærkota atauzer-
loneet nàudlugo (22) pigârkatigiginnãung-
ilíſinga? 41. Pigârdluſilo tukſiaritſe, ur-
ſernartomut pekkonnaſe; Annernek pile-
rigallóarpok, uïnigle (23) ajulerpok. 42.
Aipekſánik ama tukſiariartorpok okallug-
lune: Atátaga! Ervnguſeng una uamnit
pærneng ajorpet, imingikadlaruvne, tâva
pekkorſet pigile! 43. Uteramilo ama
ſiniktut tikinièj, uerngarnermit uïſaneng
ajormeta. 44. Tajmáetidlugidlo (24) ama
pingajuekſánik tukſiariartorpok, taukoï-
narniglo okauzekardlune. 45. Tâva ajo-
kærſukkæne tikipèj, okarbigallugidlo: Sulle
tamerſa ſiniginnardluſe kaſſuærſaromaviſe!
Attà! nedliuſimalerpok, innub niârna pi-
ſitãuſſamet ajortiglin arkſèjnnut. 46. Mak-
kidlu-

(21) Sôrdlo annernartunnik immàrartok, imẽipok;
Annernartórſoang una.
(22) Killangoamigloneet.
(23) Timmile.
(24) Kemeglugit.

idluſilo audlárta! Arèit! kaglilerkàu
amnik piſitſirſok. 47. Sullilo tajma
kalluktidlugo, ſunãuba Judaſe, ivkoa ar-
anek-mardlung (25) illǽt, innuïérkſoït
ænnalirſartut pappilirſartudlo illekſa-
ángamigit, ſarkomeriok Pelleſiúnernit
nnuïdlo utokaunertèjnnit. 48. Piſitſir-
ǽdle nællunǽrkotikſamik pigallóarej, o-
alluglune: Kunigekſara taunájomar-
ook; tiguſiuk! 49. Erngerdlugo tâva
Jeſuſe ornikpà okalluglune: Pidluarkon-
arſillæt Rabbi! kunikpálo. 50. Jeſu-
ſible okarbigà: Ikingun-à! ſaag tikiupit?
Jeſuſe tâva ornikpǽt, arkſamingniglo pi-
lerdlugo tiguǽt. 51. Jeſuſiblo nejortèjſa
illǽt ſunãuba iſſækame, pænnane amuà,
Pelleſiúnerublo kivga pænnãupa, ſiutéjard-
lugolo. 52. Jeſuſib tâva okarbigà: Pæn-
net innánut manguniaruk (26)! Pænna-
mik attortut tamarmik tokónekaromar-
meta pænnamik. 53. Imaloneet, mâna
Atátamnut tukſiarſinnãungiſugãinga Enge-
linnik Legioninnik (27) arkanek-mardlung-
nik, amerdlinerniglo, tãurſoma pajukkud-
lunga (ſernigirſikſamnik)? 54. Aglék-

 kædle

(25) Ajokærſugèjſa.
(26) Pôminut mangule!
(27) Legione atauzek Tuſindinnik arbanekongajek-
tok: tajmãitomik Engelerpérkſoït Jeſuſib pigal-
lóarpèj.

kædle kannongmè tâva erkyſſegallóartut? Mâna taimãiſſamet. 55. Tajmane innuïérkſoït Jeſuſim okarbigèj: Sôrdlo pejáïrſomut annirſoſe, pænnalirſardluſilo pappilirſardluſilo tiguniardlunga; udlut tapidlugit illivſine ivkſiãugallóartonga (28), nalekbingmilo ajokærſoïvdlunga, tigungilauſingale. 56. Tamakkole tamarmik tajmáëſerſimaput, Profétin aglegèjt erkókudlugit. Tâva ajokærſukkæt tamarmik kemekpǽt kemâvdlutiglo. 57. Jeſuſimigle tigurſirſut, Pelleſiúnermut Kaïfaſimut piſipǽt, terſane Aglekkænning-iliſimarſut Utokàuneridlo kattiſimarſut. 58. Pelible kingunérſoagut mallikpà Pelleſiúnerum iglorſoánut; iſerdlunilo kivgæt ſenniænnut ingipok, naggata tekkojomaudlugo. 59. Pelleſiúneridle, utokàuneridlo, kigliſióïrſudlo tamarmik ſeglutikſarſiorput Jeſuſimut, tokotſuglugo, ſurſáërdlutiglo piggallóarput. 60. Umnilo kapſeet ſegluvdlutik okautiginerdlugiartorǽt, tejmẽitok ſurſáërallóartut. Kéſale ſeglutõuk mardluk ſarkomerpuk, okalluglutik: 61. Una okartok: Gudim igloa (29) aſſerorſinnãuara, udludlo pingaſut ſennakiglugo. 62. Pelleſiúnek tâva nekoïkpok, okarbigallugo: Akki-

(28) Nejorallóarivſe.
(29) Nalekbirkſoak.

Akkiniangilatit? Kannong-étomik okkoa passitlarpátit? 63. Jesusile niblingisinnarpok. Pellesiúnerub tâva pià, okalluglune: Gude tokosuïtsok tajdlugo piagit, okaukudluta, Kristusioguït, Gudiblo erneripatit. 64. Jesusim okarbigà: Tajmamè (30); okaupausile: Mattoma kingórngagut inuub niârna tekkyomarparse pirsàunerub (31) tellerpiæ̂t tungáne ivksiarsok, killablo nuïèjne ersersok (32). 65. Pellesiúnerub tâva annorârsæne alliktorpèj, okallugluni-lo: (Gude) mitekà; adlamik nællunéjautiksamik pirsariakarnerpa? Attà, mitengnerà mâna tussarikse. 66. Kannong isumavise? Sâpæ̂dle okalluglutik: Tokoteksâinâvok. 67. Kêna tâva ketserarpæ̂t, issæglugolo; adlædlo ajaupirsænnik unatarpæ̂t. 68. Okarputtõg: Kristusi-à! uavtinut erkoïniarit, kia unatarpátit? 69. Pelile tekkammane ungalôkkame ivksiarsok niviarsiam ornikpà, okalluglune: Iblittõg Jesuse Galilæamio illegiviet. 70. Missiarporle tamása tussartidlugit, okalluglune: Okauzisit nælluvaka. 71. Anniniarmedle silládlermut (33), adlab tekkoà, tãursomalo tersanẽtut okallukbigilerpèj: unatõg Jesusime Nazaremiome-étartok. 72. Amalo missi-

(30) Taunâvongamè. (31) Gudib pirsársub.
(32) Att. Kap. 24. v. 30.
(33) Ungalunnut silladliursunnut.

missiariok, okauzerdluglunilo (34) pimiok: Innuk tauna ilirsaringilara. 73. Tersug-
utsiangormedle tersanētuartut sarkomer-
put, Pelilo okarbigæt: Illomut taukoa illegátit, okauzivin aglæt nællunéjarmatit
74. Tâva pidluēikorsilersok ingminut, okauzerdluglunilo pilersok: Innuk tauna ilirsaringilara. Erngēinarlo tukingarsug-
lin angutiviæt kardlorpok. 75. Peliblo
Jesusim okauzia erkaïà, okarbigángane (35): *Angutiviak tukingarsolik kardlortinnago, misserratigiomarparma pingaseriardlutit.*
76. Annivdlunilo tâva kijangarkau.

KAP. 27.

Jesuse Pilatusimut pisipæt. v. 1. 2. Judase illereitsengnermit ingminik kemípok. v. 3-10. Jesuse Pilatusimut erkartōunekardlunilo anniartipok. v. 11-31. Kikiektorbingme sennerutilingme tokovok. v. 32-54. Timmà Josefim illià, v. 55-61. Illervà pâriniarpæt. v. 62-66.

Kaulermedle Pellesiúnerit, innuïdlo utokàunereet, tamarmik kiglisiōuput Jesuse pivdlugo, tokotsukallóardlugo. 2. Kelersordlugolo audlarupæt, nunablo nalegánut Pontiusimut Pilatusimut tunniupæt. 3. Pisitsirsæt Judasib tâva tokoteksāulersok tek-

(34) Gude tajnerdluglugo. (35) Vers 34.

tekkogamiuk, perkikſimilerpok, anningāurſædlo ivko ungnirſut kollidlo (1) utertitſartorpèj Pelleſiúnernut utokàunernudlo, okalluglune: 4. Ajortulliarkāunga, auk pingitſok piſinavko (2). Taukole okarput: Sugikput? Iblit peet (3)? 5. Anningāurſædlo nalekbingmut nellukpèj, audlardlunilo kemitſartorpok ingminut. 6. Anningāurſædle tauko Pelleſiúnerit tiguèjt, okalluglutik: Illuangilak, makko nalekbium iklerbirkſoánun illivdlugit, aungmun akkiómeta. 7. Kigliſiōudlutigle ingmikut, taukoninga (anningāurſænnik) mar iortub nautſêvia piſſiaræt, tekkornartænnut illivekſāukudlugo. 8. Tajmāitomik nautſêvik tauna *aub nautſēviánik* tajnekarpok ſulle udlome. 9. Tajmane erkóſimavok okauzeng ivna Profétikut Jeremiaſikut, ima pimet (4): *Anningāurſædlo ungnirſut kollidlo, Iſraëlib kittôrnèjnit piſſiaming akkigalloèj, pièjt; 10 Taukolo akkigallugit mar iortub nautſēviánik piſſirſut; Nalekkab tajma innémanga* (5). 11. Jeſuſile nunab

(1) Kap. 26. v. 15.
(2) Innuk pingitſok tokokorſirſunnut tunniúnavko, auálo tâva koïſſamet.
(3) Tamanna neltinginarârput, kiſſivit pirſôgavit, ſaagme miſſikſungitſotit?
(4) Sakariaſim aglegèjne tamakko aglekſimaput.
(5) Sôrdlo Nalekkam okallukkoánga.

nunab nalegæ't sáne kikârpok; Nunablo Nalegæ't aperſorpà, okalluglune: Jödinnut kongiovit? Jeſuſible okarbigà: Tajmamè. 12. Pelleſiúneridlo Utokàuneridlo paſſimæne akkingiſinnarpèj. 13. Tâva Pilatuſim okarbigà: Tuſſangilatit, kannok aktigirſomik paſſingârpátit? 14. Akkingidluï'narpále okauzimik atauzimigloneet, nunab nalegà ayajſungârmiſidlugo aglæ't. 15. Nedliutomile (6) nunab nalegà parnærſimarſun illænnik parnærutèjaïrſaràu, innungnudlo tunniudlugo piomarſæ't. 16. Tajmanile ajornermik parnærſimarſokartut, Barrabaſimik attilingmik. 17. Tajmāitomik kattiſimameta, Pilatuſim okarbigèj: kina uamnut parnærſimajungnælerkoviſiuk, Barrabaſiloneet, Jeſuſiloneet Kriſtuſimik táïrſak, tāurſominga tunnínekarkudluſe? 18. Nællungikallóarame, kingarallugo piſikæ't. 19. Erkartōubingmile ivkſiamet, nulliæ't ima okautſartorkoà: Tauna illuartok pirſaràunago, voiziak ſiniktorallugo erdlokingârama. 20. Pelleſiúneridle utokàuneridlo kajumikſalerpèjn innuït, Barabaſimik tukſiarkudlugit, Jeſuſile tokókudlugo. 21. Nunable nalegæ't piviej okallukbigallugit: Okkoa ardlæ'k kina piomaviſiuk, ipperardlugolo tunni-

(6) Paaſkiurſaránget.

tunniusségiga illivsinut? Okarpudle: Barrabase. 22. Pilatusim okarbigèj: Syssègiga tâva Jesuse, Kristusimik taïornekartok? Tamarmigle okarbigæt: Kersungmut sennerutilingmut kikiektortikile! 23. Nunable nalegà okartok: Sumingmè una ajortullia? Niblingârdlutigle sualulerput, okalluglutik: Sennerutilingmut kikiektortikile? 24. Pilatusible missilikamigit, ajulerine, pikitórsoangolersinnarmetale, imek tâva pià, arksænilo ubarpèj innuït tekkóænne, okalluglunilo: Pingitsôvonga oma illuartum auánut, illipse pisitle (7)! 25. Innuïérksoït tamármik tâva akkiæt: Auà uavtinut kittôrnavtinudlo pigile (8)! 26. Tâva Barrabase taukonunga annisipà; Jesusile iperartortikà, pisipálo, kersungmut sennerutilingmut kikiektorkudlugo. 27. Nunab nalegæt sorsuktukfèjsa tâva Jesuse ingmingnut pisipæt erkartõursivingmut (9), sorsukatitiglo tamása tãursomunga kattersorpèjt. 28. Mattardlugolo piæt, annorâmiglo aukpadlârikſomik kadleriæt. 29. Kakidlarnekotãursædlo (10) perdlajdlugit niakorutiksamik

(7) Pigausiuk pinnekaromarpose.
(8) Pingitsôpet, pitlarnekarsinnarlata.
(9) Er kartõursivium illánut, imaloneet: ungalôkkamut iglórsub sillatánẽtomut.
(10) Att. Kap. 7. v. 16. naikiutà (14).

tikſamik pilliput, niakoánudlo illivdlugo,
ſudlortômiglo (11) ajaupirſerpæt arkſèjſigut
tellerpeeſigut; ſérkomiarbigallugolo, mi-
tautigallugolo pilerpæt okalluglutik: Pid-
luarkonarſillæn (12) oma Jödit Kongiæt!
30. Ketſerardlugolo ajaupiarlo ſudlortôk
tigudlugo, tamattominga niakoà annauler-
pæt. 31. Mitautigiſimagamikolo, kalli-
pâmik annoréjarpæt, nangminerngèjniglo
annorèjnik attitipæt, kikiektoriarkudlugolo
audlarupæt. 32. Annigamiglo (13), innuk
Syrenemio, Simonimik attilik, kanning-
ârpæt; tauna erdlokópæt, kikiektorbikſa
ſennerutilik erſokudlugo. 33. Audlaru-
pæt tâva nunamut, Golgatamik attiling-
mut, imēipok: Niakôrnamik (14) taïórne-
kartomut. 34. Tâva ſêrnartomik ſunga-
mik akkuſimarſomik (15) imipæt; taman-
nale ôgiaramiuk, imeromangilak. 35.
Kikiektortèjſale annorèj ingmingnut augo-
arpèjt, immerautigallugidlo; erkókudlugo
Profétim okauzia (16): *Annorârſaka augo-*
arpèjt

(11) Iviûrſârſoarmik, imaloneet: Nappârtûrſamik ſudlolingmik.
(12) Ullapiſautekarit.
(13) Iglorpérkſoarnit audlarunamiko.
(14) Imaloneet: Niakolingmik v. Kangerum innânik, (Niakornârſuble Golgata nelliginerrokókà.)
(15) Vine ſêrnagajektok, Myrramiglo ſungárnitſamik akkunilik, pinerpà. (Mark. 15, 23.)
(16) Davidim ivngerutèjne.

arpèjt ingmingnut, illudligale immerautig-ćt. 36. Terſanilo ivkſiaüardlutik alla-parngarſorpæ̌t. 37. Niakoæ̌dlo kollág-ut paitſiſà (17) illiæ̌t, ima aglekſimarſok: Terſa Jeſuſe, Jödit Kongiæ̌t. 38. Illegallugo tâva pejaïrſuk mardluk kikiek-toriægik, ardlæk tellerpiæ̌t tungánut, aj-pálo ſâumiæ̌t tungánut. 39. Sarſuktudle mitautigæ̌t, illekkimiſárdlutiglo, okallug-lutiglo: 40. Nálekbingmik aſſeróïrſotit, udludlo pingaſut ſennaudlugo (18), oma! illingnik annaurſeet; Gudim erneripatit, tâva ſenningarſomin akkarit. 41. Tajma-le Pelleſiúnerit mitautigiviæ̌ttőg, Aglek-kænning iliſimarſut utokàuneridlo illegal-lugit, okalluglutiglo: 42. Adlæn annau-kollóarèj, ingminik annaurſiginnâunane; Iſraelitit Kongigipæne, mâna ſenningarſo-min akkarle, operiomarparput tâva. 43. Gude tettigigà, annauliuk mâna, nuenne-rigallóaruniuk; Gudim erneri gáne unner-met. 44. Tajmale pejáïrſuktőg ſenning-arſomut kikiekſimakaræ̌kit (19) piviæ̌k. 45. Udluble næ̌llunæ̌rkota arbaningormet nuna tamarme târtórſoangolerpok, kollin-illo-

(17) Tokorſutà.
(18) Okauzee pivdlugit Joh. Kap. 2. v. 19.
(19) Ardlækit, (Luk. Kap. 23. v. 39.)

illoæ̃t nedliutſerdlugo. 46. Nællunær-
kodle arbanek - ſiſſamangormet, Jeſuſe
niblingârpok okalluglunilo: Eli! Eli! La-
ma Sabaktani? imēipok: Gudiga! Gu-
diga! ſaag kemekpinga? 47. Terſanē-
tudle illèjſa tamænna tuſſaramiko, okar-
put: Eliaſe oma kákoa. 48. Erngerdlu-
nilo illæ̃ta akpadlune miluartok tiguïar-
torpà, ſêrnartomiglo immerpà, ſudlor-
tômudlo kappudlugo, imípa. 49. Ad-
lædle okarput: Voitje! attegole, Eliaſim
annautſartyſſanerpàuk? 50. Jeſuſile ama
niblingâriok, annerningæ̃rdlunilo. 51.
Nalekbírkſum ungà tâva ſunãuba, pàu-
anga ſammungalo aglæ̃t, ſēkpok mard-
lungordlune; nunalo ſejuktórſoangorpok,
kârſudlo kopilerdlutik. 52. Illerveedlo
mattuǽrput; Kapſeedlo illuartut ſinivikal-
lóartut (20) timmèjt makkiput; 53. Illi-
vernidlo annivdlutik makkimet (21) kiug-
órnane, iglorpérkſoarnudlo iblernartun-
nut (22) iſerdlutik, kapſeennut ſarkomer-
put. 54. Sorſuktukſædle Nalegæ̃ta, ne-
jortèjſalo Jeſuſimik allaparngarſóïrſut, nu-
na ſejuktórſoangortok, adlædlo tamakko
kannok pirſartut, tekkogamikit, annilang-
ârkàut,

(20) Tokongarſut umarkikput.
(21) Jeſuſe.
(22) Jeruſalemmut (Nalekbírkſoak Gudim iblerirſa terſanēmet, tajma taïornekartok.)

ſrkàut, okalluglutiglo: Illomut innung una
Gudim ernerà. 55. Arnædle kapſeet terſa-
nētut, ungeſikſomit tamakkoninga irſigi-
iartut, taukoa Jeſuſe Galilæamit malli-
sæ̌t, kivgartorbigigættōg. 56. Akkor-
næ̌nnētut Maria Magdalena, Marialo
Jakobe Joſeſiblo arnæ̌k, Zebedæuſiblo
erneieeſa arnæ̌t(23). 57. Unnulermedle,
angut piſſôk Arimatæamit, Joſefimik atti-
ik, nangminektōg tauna Jeſuſim ajokær-
ſugarángane, tikiupok. 58. Tãurſoma
Pilatuſe ornikpà, Jeſuſiblo timmánik ke-
nuvigà; tâva timmà Pilatuſib tunniukoà
tãurſomunga. 59, Joſefib tâva timmà
pià, annorákſamudlo ſátomut iblernarto-
mut imudlugo. 60. Illivertâminudlo kâr-
ſome illulikorſaminut illià; ujarárſoarlo
arkſakardlugò illergvub pánut pià, aud-
lardlunilo. 61. Maria Magdalenale Ma-
rialo adla terſanēdlutik, illergvum akkíane
ingipuk. 62. Aipánile opellungârſarbium
udloæ̌t (24) tugliane (25), Pelleſiúnerit Fa-
riſæeridlo Pilatuſimut katterſorput. 63.
Okalluglutik: Nálegang-à! Eŕkáïarput
ſeglokittáïrſong ivna, ſulle innutidlune
okartok: *Udlut pingaſut kingornæ̌ tigut* (26)

(23) Zebedæuſib nullia.
(24) Opellungaiſſameta Sabbatiſiorkudlutik.
(25) Sabbatiolermet.
(26) Udluk pingajuæ̌ngne.

makkitſomarponga. 64. Tajmāitomik udlu
pingajuæt naytſorſorniardlugo illivèk pâri
kikſarkogiuk, ajokærſugèjſa unnuame tig
ligiartorkonnago, innungnudlo tâva okar
kennaput, tokorſunnit makkiſimarſok un
nerdlugo, ſeglokittarnerlo kingurdlerpāl
ajornerryomarpok tâva ſiurdlerpāmit. 65
Pilatuſible okarbigèj: Terſa pârſirſukſæt
iſumavſiniglo pârikikſartitſartorſiuk! 66
Tâva audlarput, illivèk pârikikſartidlugo
pigârtunnut, ujarak (27) nakirſuſerami
ko (28).

KAP. 28.

Jeſuſe tokorſunnit makkipok, v. 1-10. Pigârtut ta manna ſeglutigikudlugo anningāurſænnik tunni nekarput Jödinnit, v. 11-15. Ajokærſukaminu ſarkomerpok; koïrſikudlugidlo, v. 16-20.

Sabbátile kangiumet, udlut ſiurdliænne kaulermet, Mariab Magdalenab, Mariablo adlab, illivèk ornikpæk tekkoniardlugo 2. Nunale ſunāuba ſejuktórſoangorpok. Nalekkam Engelia killangmit akkarmet ujararlo (illergvub) pánit pæriartordlugo kânudlo ingidlune. 3, Tāurſomale tau-

toa

(27) Illergvub mattua (v. 60.)
(28) Nakirſumik nællunærkutſerdlugo.

toà ingnaglegiartun étok, annorálo aputit-
ut kakortigàu. 4. Pârſirſudle erkſigi-
lerdlugo ôlikput, tokorſutudlo élerdlutik.
5. Engelible arnæk piǽk okalluglune:
Erkſikennatik, Jeſuſe Nazaremio kîkiek-
torſimagalloak ujariktik iliſimoautik. 6.
Tamánēngilak; makkiſimagame, ſôrdlo
okartok. Nalekkam innigigalloà tekky-
artorko. 7. Audlaraſuardlutiglo, ajokær-
ſugèj okarbigiartorkit, tokorſunnit makki-
ſimarſok: attálo, ſiurdleriſſauarſe Galilæ-
amut, terſane tekkyomarparſe. Attà!
merſa okaukallóarivtik tamattominga. 8.
Taukole illivermit anninaſuarpuk, erk-
ſivdlutiglo tipeitſungârdlutiglo, akpadlu-
tiglo tamanna okautigiartorpǽk ajokær-
ſugèjnut. 9. Ingerdlatidlutigle, ajokær-
ſugèjnut okautigiomaudlugo, Jeſuſib ſu-
nāuba nellāupǽk, okalluglune: Pidluar-
konnarſiſitik! Ornikpǽgle, iſigèjlo er-
kingniardlugit pædlorbigallugolo. 10.
Jeſuſib tâva okarbigǽk: Erkſikennatik!
kattængutika okautſartorkit, Galilæamut
audlarkudlugit, terſanilo tekkyſſauánga.
11. Terſungale ingerdlatidlugit, pigârtun
illèjt ſunāuba iglorpérkſoarnut piput, Pel-
lesiúneridlo tamannik piſimarſunnik okau-
pèjt. 12. Taukoalo utokàunerit illegal-
lugit, katterſordlutik kigliſiōuput, ſorſuk-

 tukſæd-

tukſædlo (1) anningãurſænnik namaktun-
nik tunnièjt. 13. Okalluglutiglo: Im-
okaritſe: *Ajokærſugèjſa tigligiartoræ't un*
nuame, ſiniktidluta. 14. Nunablo náleg-
æ't tuſſaumalerpago, okaukikſarniaromar
parput, illipſilo pingitſôtiſſoauſe. 15. Tau
koale anningãurſæt pièjt, piniardlutiglo
ſôrdlo ajokærſoræ'tik. Tamannalo Jödi
okauzerilerpæ't ſulle udlome aglæ't. 16
Ajokærſukkædle tãivko arkaneglit Galilæ-
amun audlarput kakkamut, terſunga Jeſu
ſib pekkomatik. 17. Tekkogamikolo pæd
lorbigæ't; illèjdle nekkimaput. 18. Je-
ſuſible ornikpèj, okallukbigallugidlo, im-
pivdlune: Pirſàunek tamarme (2) kìllang-
milo nunamilo uamnut tunniuſimavok (3)
19. Tajmãitomik innuït tamáſa ajokær-
ſoriartorſigit, koïvdlugidlo Atátab, Niar-
næ'dlo, Annerſáblo illuartum akkánut (4)
20. Ajokærſorſigidlo, mallikkudlugit ta-
máſa pekkorſaka illivſinut. Attálo, udlu
tamáſa nejortuï'naromarpauſe (5) ſillarſul
naggatánut.

Evang-

(1) Pigârtogalloæt Jeſuſim illergváne.
(2) Tamannut.
(3) Innuït pidluarſarkudlugit, ſumẽtarángeta.
(4) Gude Atátak, Niârnalo, Annerſárlo illuartok operbigikudlugo.
(5) Umneet tekkukſãunanga, tejmẽitok illomôrdlunga.

Evangeliume

Markusim Aglegà.

KAP. I.

Johannese okallulerpok koïrsivdlunilo. v. 1-8. Jesuse koïsipok ursernekardlunilo. v. 9-13. Ajokærsugakalerpok. v. 14-20. Okallugluniló ussornartulliok kapseennik. 21-45.

Tersa Evangeliumib, Jesusimik Kristusi-
nik, Gudib niarnánik, aularkāuta: 2.
Sôrdlo Profétingne (1) aglekſimavok:
*Arèit, Engeliga siúnerne audlartipara, ak-
kutiksêt siórnget illuarsariartorkudlugo* (2).
3. *Nipigà innukajuïtsome tordlularsub: Na-
lekkam akkutiksa illuarsarsiuk, akkosinikſèjlo
nardlorsardlugit* (3). 4. Johannese innu-
kajuïtsome (4) koïrsiok, ajokærsoïvdlunilo
koïrsumik sánermut, ajortærutiksamik. 5.
Judæamiudlo Jerusalemiudlo tamarmik
innivigæt; koïsidlutiglo tāursomunga Jor-
K 4 danime

(1) Malakiasikudlo Esaiasikudlo.
(2) Att. Matt. K. 11. v. 10.
(3) Att. Matt. K. 3. v. 3.
(4) Att. Matt. K. 3. v. 1. naŕkigutà (1).

danime kôrkſoarme, ajortimingnik angiur ſingitſut. 6. Johanneſile annorákartok Kamélib merkoeenik, keterutekardlunilo amiminermik, piglertædlo, egytſædlo narkſamiut pôruſingoejt tungoſungnitſut, nekkigèj (5). 7. Okalluglunilo ima piok: Kingúnevkut pirſokaromarpok uamnit nekkônerrurſomik, tauna okkuvigallugoloneet iſigamæglo ſingærdlugik kingakonnakāunga. 8. Uanga imermik koïgallóarivſe; tāurſomale Annerſámik illuartomik koïomarpáſe (6). 9. Udlut tauko Jeſuſilōg Nazaremmit Galilæamētomit piok, Johanneſimudlo koïſipok Jordanime. 10. Erngerdlunilo, imermit kakkimet, killak angmarſok tekkoà, Annerſátlo Duïſut kollánut akkartok. 11. Nipilo killangmit perpallukpok: Iblit ernerágit, aſſanartong-à, nuennerirſara (7). 12. Erngēinak tâva Annerſáb innukajuïtſomut audlartipà. 13. Udludlo mardlungnik ungnirſarkattartut terſane innukajuïtſomētok; Satanimudlo urſerſimarſok, nerſutinnēdlunilo; Engelidlo kivgartorbigæt (8). 14. Johanneſile piſitāugallóarmet (9), Jeſuſe Galilæamut piok, Evange-

(5) Att. Matt. K. 3. v. 4.
(6) Att. Matt. K. 3. v. 11. narkigutà (7).
(7) Att. Matt. K. 3. v. 16. 17.
(8) Att. Matt. K. 4. v. 1-11.
(9) Parnærſimavingmut.

Evangeliummiglo okallulerpok Gudib na-
egavianik. 15. Ima pilerdlune: Nedli-
ıpok, Gudiblo nalegávia kaglilerpok;
âniardluſilo Evangeliume operiſiuk. 16.
Teſſérſuble Galilæamētub ſináne piſſuka-
ne, Simone nukálo Andreaſe tekkoǽk kark-
ſuſerſuk; auliſartógamik. 17. Jeſuſiblo
okarbigǽk: Malliktinga, tâva innungnik
auliſartungortitſomarpautik (10). 18. Kark-
ſutitik tâva erngerdlutik kemeglugit mal-
likpǽk. 19. Terſangalo ſioèitſialerame,
Jakob Zebedæuſib (niârna), nukálo Jo-
hanneſe tekkoǽk, umiárſoarmētuk kark-
ſutitik opellungârſardlugit. 20. Erngerd-
lunilo kákomatik, angurſik Zebedæuſe
kivgædlo umiárſoarmētut kemekpækit,
malliglugolo. 21. Kapernaumudlo iſer-
put; tuoviordlunilo Sabbatiurſaránget kat-
tiſimaubingmut iſerpok, ajokærſoïvdlunilo.
22. Ajokærſutálo uſſorikæt; pikkunarto-
ligtut ajokærſomatik (11), Aglekkænniglo
iliſimarſutun-énane. 23. Terſanilo innuk
kattiſimaubiǽnnētok annerſámik majung-
nartomik (12) illumiolik, tauna niblitlar-
pok; 24. Okalluglunilo: Ijâi! Sugautigit
Jeſuſe Nazaremio? Aſſeroriartorpautigut?

(10) Att. Matt. K. 4. v. 19. nařkigutà (14).
(11) Att. Matt. K. 7. v. 29. nařkigutà (21).
(12) Annerſápilungmik.

kinãurſotit iliſimauagit, ivna Gudim illuarirſà (13). 25. Jeſuſib tâva ſioraſârpa, okalluglunilo: Nipangerit; omangalo anneet! 26. Annerſáblo majungnartub pingârpa; niblingârdlunilo tãurſomanga anniok. 27. Tamarmik tâva ijãimivdlutik ingmingnut okallukput, imalo aperſortardlutik: Suna terſa? Suna una ajokærſutitâk? Annerſættõg majungnartut ſukanerſomik innèmmagit, taukoalo nalekpǽt. 28. Erngẽinarlo tuſſaumauǽt Galilæam erkánẽtut tamarmik. 29. Erngerdlutiglo kattiſimaubingmin ánniput, Simonib Andreaſiblo igloǽngnut pivdlutik, Jakob Johanneſilo illegallugik. 30. Simonible ſekkia innængarſok, kannimanermik napparſúſilik, erngerdlutiglo tãurſominga okarbigǽt. 31. Orniglugolo arkſèjſigut tiguà, makkitidlugolo, kannimanartub tâva terſangãinak kemekpà; kivgartorbigèjło. 32. Unnungmedle, ſekkinek tariſimamet, tamáſa nappautiglit tornârſuglidlo tãurſomunga piſipèjt. 33. Iglorpérkſoarmiudlo tamarmik iſertarbiub ſillatánut kattiſimaput. 34. Amerdlarſudlo tamannik nappautiglit kaitſorſarpèj, annerſápiluïdlo kapſeet anniſipèj, annerſápiluïdlo okallukongilèj, ilirſarimæne. 35. Akkagômedlo, ſulle târtid-

(13) Annaurſirſúkläugalloak.

târtidlugo, makkiârdlune anniok, innukajuïtſomudlo audlardlune, terſanilo tukſiarpok. 36. Simoniblo nejortèjſalo malligaſuarpǽt. 37. Nennigamikolo, okarbigǽt: Tamarmik ujarpátit. 38. Okarbigèjlo: Iglorpéngoænnun okkonunga kanninerrurſunnut audlarta, terſaniſõg okallukudlunga; tamanna pivdlugo tamãungnarama. 39. Kattiſimaveennilo Galilæame tamárſoarme ajokærſóïok; annerſápiluïdlo anniſipèj. 40. Pupikſub tâva tukſſarbigiartorpà, ſerkomiarbigallugolo okallukbigà: Piomaguït, pupǽrutiſinnãugallóarparma. 41. Jeſuſible nákingârpa, arkſænilo iſſæktordlugit aktorpà, okallukbigallugolo: Piomavonga, pupǽrutit! 42. Tajmalo okallungmet, terſangãinak pubiub kemekpà, pupǽrudluï'nalerpok tâva. 43. Innertingârpalo, erngerdlugolo anniſipà. 44. Okarbigallugolo: Mianerſorit, adlænnut tamanna okautigirſaràunago; Pelleſimudle ſarkomeriartordlutit peet, Moſeſiblo tunniukorſà tunniùk, pupǽrunavit nællyungnǽrkudlugit (14). 45. Annigamile okallukpadlâlerpok, tamannalo unnipkautigilerdlugo nellinginarnut, kingórna tajmãitomik Jeſuſe iglorpérkſoarnut iſerſinnãungitſok angiurſinane; ungatǽnnile innukajuït-

(14) Att. Matt. K. 8. v. 4.

juïtſunnēlerpok, terſungalo tamannit ornikpæ't.

KAP. 2.

Tumaktortok Jeſuſib kaitſorſarpà. v. 1-12. Tunnirſutinnik katterſóïrſut ner'r'ikatigèj. v. 13-17. Ajokærſukaminik ſernikſóïok. v. 18-28.

Kingórnalo, udlut kapſingoangormeta, ama Kapernaummut iſerpok; iglomētorlo tuſſaumauæ't. 2. Erngerdlutik tâva kapſêrſoït kattilerput, innikſærudlutik pánilo aglæ't, taukolo okauzimik pilerpèj (1). 3. Illèjſalo ornikpæ't, tumaktorſimarſomik aitſirſut, tauna ſiſſamat akkiarpæ't. 4. Innungnidle padlingneng ajuleramiko, iglub, innigigalloæ't, aurgvee pærpejt, kollálo angmaramiko ſinikbik tumaktortum innængavià terſóna ningipæ't. 5. Operſúſiædle Jeſuſib tekkogamiuk, tumaktorſimarſok okarbigà: Erneng-à! Ajortetit iſumakærnekarput. 6. Aglekkænnigle iliſimarſun illèjt terſane ivkſiaput, umatimikudlo iſumalerput: 7. Saag una tajma miteklerpa? Kina Gudiungitſok ajortærutitſiginnāua? 8. Jeſuſilo erngerdlune annerſámine iliſimalerpok, tajma illumikut iſumakalerſut, okarbigallugidlo: Saagme tajma umativſine iſumalerpiſe? 9. Surdlek

(1) Ajokærſolerpèj.

lek ajornanginerroa? Tumaktorſimarſo-
mut okallungnerloneet: Ajortetit iſuma-
kærſimaput? Imaloneet okarnek: Makki-
tit, innængaveedlo tigudlugo, piſſuktuarit?
10. Iliſimakudluſile, innub niârna nuname
ajortærutitſiginnâurſok; tâva tumaktorſi-
marſomut okarpok: 11. Okaupagit: Mak-
kitit, innængaveedlo tigudlugo piùk,
angerdlardlutidlo! 12. Erngerdlune tâva
makkipok, innængaviglo tigudlugo, ta-
marmik tekkóænnit anniok; tamarmiktōg
annilârput, Gudilo uſſorallugo okarput:
Tajmāitomik tekkungiſēinarpogut. 13.
Ama tâva anniviok teſſérſum erkánut;
innuïdlo tamáſa orniktine ajokærſorpèj.
14. Ingerdlatidlunilo Levi Alfæuſib (Ni-
àrna) tekkoà, tunnirſartarbingme ivkſiar-
ſok, taunalo okarbigà: Mallinga! Nekoïg-
lunilo mallikpà (a). 15. matōg piok: Ig-
loane ivkſiatidlugo nerrivingme, tunnir-
ſutinnik katterſóïrſut ajortulliartudlo a-
merdlarſut Jeſuſe ajokærſugèjlo ingikatig-
èjttōg nerrivingmut; kapleiometa, mal-
liglugolo pimeta. 16. Aglekkæning iliſi-
marſut Fariſæeridlo tâva tekkungnikamik,
tunnirſutinnik katterſóïrſut ajortulliartudlo
nerrikatigángagit, ajokærſugèj okarbigèjt:
Sunàuna, tunnirſutinnik katterſoïrſut ajor-
tulli-

(a) Att. Matt. K. 9. v. 9.

tulliartudlo neřřikatigallugidlo imerkatigèj? 17. Jesusiblo tamanna tussaramiuk okarbigèj: Perkiksut kaitsorsáïrsomik pirsariakangilæt, napparsimarsudle kissimik Illuartut kákoïartungikika, ajortulliartudle adlamik isumakarkudlugit pigallóarponga. 18. Johannesiblo Farisæeridlo ajokærsugèjsa ésinginiardlutik illerkokartut apersoriartorpæt: Saag Johannesib Farisæeridlo ajokærsugèjt ésinginiararæt, ajokærsuketidle ésinginiangipæt? 19. Jesusiblo akkièj Nulliartomut tikkeræt ésinginiarsinnãupæt nulliarnâb nejortuarmatik? Nulliarnâb nejorneráne ésinginiarsinnãungikallóarput. 20. Kakugole nulliarnâk taukonanga audlarutsomarpæt, távalo ésiomaissæissaput (3). 21. Annoratokârlo illârtorãingilæt annorartâminermik; annorartâmerngub nutãungitsok allissegalloarmago, allingnek aglilitlardlugo. 22. Vinilo nutâk pôrusisokænnut immerãinginiæt, pôrutsit tâva Vinimut nutâmut allissegallóarmeta Vinilo koïluksinnardlune, pôrutsidlo asserordlutik; Vinile nutâk pôrusisænnut imrmériakarpok (4). 23. Jesusilo Sabbátime nãursut timiûrseksæn akkornænne pissungmet, ajokærsugèjsalo ingerdlatidlutik kar-

ri

(3) Att. Matt. K. 9. v. 15
(4) Att. Matt. K. 9. v. 16. 17.

ſit nytſulermatigit. 24. Fariſæerit tâva
okarbigæt: Arèit! Saag Sabbátinne pirſek-
ſãungitſomik piniarpæt? 25. Okarbigèj
tâva: Attuáingiſēinarpiſe, David kannong-
illiortok, illænilo, kângnermit pirſariakar-
net? 26. Kannok Gudim igloanut, Ab-
atarimut Pelleſiúnermut, iſerdlune timiûr-
ſæt tekkurſekſæt neṙṙigèj, nauglo neṙṙir-
ſekſãungikallóartut, kiſſienne Pelleſinnut,
kannorlo illaminut tunniumigèj (5)? 27.
Okarbigiviėj: Innuk pivdlugo Sabbáte
pingortiſimagallóarpok, Sabbátile pinnago
innuk (pingortiſimavok). 28. Tajma innub
niârna nalegávok Sabbátimun aglæt.

KAP. 3.

Jeſuſe ama uſſornartullivdlune kaitſorſáïok. v. 1-6.
Annerſápiluïdlo anniſipèj. v. 7-12. Ajokærſukkæn
arkanek-mardluk ingmikôrpej. v. 13-19. Aglek-
kænning-iliſimarſunnit mitengnekarpok. v. 20-30.
Arne kattængutinilo okautigèj. v. 31-35.

Amalo kattiſimaubingmun iſerpok; in-
nuglo terſanētok, tãurſoma arkſèjſa igd-
loee tokungarſut. 2. Allaparngarſorpædlo,
Sabbátime kaitſorſáïſſeſugallugo; paitſi-
ſikſarſiordlutik tãurſomunga. 3. Innung-
mut tokungarſunnik arkſalingmut tâva
okar-

(5) Att. Matt. K. 12. v. 3. 4.

okarpok: Nekoïglutit mäunga peet! 4
Okarbigèjlo: Sabbátime ſullineng illuar-
nerpa? Ajungitſulliarnerloneet, ajortulliar-
nerloneet? Tokomin annaurſinerloneet
tokotſinerloneet? Niblingilædle. 5. Ka-
maglune tâva ſieglugit irſigèj allieiſutig-
allugidlo, umatèjt mangertorſõmeta (1)
innuglo tauna okarbigà: arkſetin iſuïkit
Iſuïpèjlo igdlomigtut piungnǽlerſut. 6
Fariſæeridlo anniput, erngerdlutiglo He-
rodeſim innuvtèj illegallugit kigliſiõuler-
put tãurſomunga, kannong innuǽromag-
alloarǽt. 7. Jeſuſile ajokærſukkæne illeg-
allugit teſſérſoarmut audlarpok; innuï-
érkſoïdlo mallikpǽt Galilæamit, Judæa-
midlo. 8. Jeruſàlemmidlo, Idumæamidlo
Jordaniblo akkíanit pirſut, Tyruſiblo Si-
doniblo erkǽngne iglokartut, innuïérkſoï
uſſornartulleenik tuſſartut, ornikpǽt. 9
Ajokærſukkaminudlo okarpok, umiaitſial
piginnãungorſàrkudlugo, innuït tettikon-
nane. 10. Kapſêrſoït kaitſorſarallóar-
magit, tajmãitomik anniaglit nungudlutik
padlingniarpǽt aktoromaudlugo 11. An-
nerſædlo majungnartut (2) tekkurſaránga-
miko, pædlorbigǽt, niblerdlutiglo okal-
lukput: Gudim ernerátit. 12. Inner-
tingâr-

(1) Utereetſõrſõmeta.
(2) Annerſàpilungnik illumiuglit.

ingârpejlo, okautigikonnane. 13. Kakkamudlo majoarpok, piomarſænilo kákoej; taukoa tâva ornikpæt. 14. Arkanek-mardlugle pekkoèj nejortuarkudlune, okallugiartortitſomaudlugit; 15. Nappautidlo kaitſorſarſinnāukudlugit. 16. Simonilo aitſerpà Pelimik. 17. Jakoblo Zebedæuſib niârna, Johanneſilo Jakob nukà, (tauko aitſerdlugik Boanergeſimik, imēipok: kadliub kittôrnængnik) (3). 18. Andreaſilo, Filippuſilo, Bartolomæuſilo, Mattæuſilo, Tomaſilo, Jakobló Alfæuſib niârna, Taddæuſilo, Simonilo Kananiteſe; 19. Judaſilo Iſkarioteſe, taunamè piſitſirſigigalloà (4). 20. Iglomudlo piput, ámalo innuït kattiſimalerput, neŕrinerloneet ajulerſidlugit. 21. Nejortèjſalo tamanna tuſſaramiko, anniput innerteromaudlugo; ſualukerſok unnerdlugo. 22. Aglekkænning-iliſimarſudle, Jeruſalemmit pirſut, okarput: Beelſebulekarpok (5), annerſápiluïdlo nalegæt ikiortigallugo annerſápiluït anniſitarèj. 23. Kákudlugit tâva okallukbigèj arſerſőutin attordlugit: Kannong-illivdlune Satanaſib aipe anniſiſinnāuàuk

(3) Kimiktôrmermanik tajma táſej.
(4) Jeſuſib.
(5) Att. Matt. K. 12. v. 24. naŕkigutà (9).

L.

nāuàuk (6)? 24. Nalegáviublo innuee
ingmingnut illegeegungnǽrpeta, nalegávik
tauna émerſorſinnāungilak. 25. Iglotōg
arkſoardlerunè, iglo tauna émerſorſin-
nāungilak. 26. Satanaſilo ingminut ak-
kerartolerune, arkſoardlerdlunilo, tâva
émerſorſinnāunane ajuleromarpok. 27.
Nekkoàrſum igloanut iſernek, pekkotèj-
niglo péjardlugo, ajornarallóarkàu, kiſſi-
enne nekkoárſoak kelerſorkârdlugo, igloa
tâva péjarnekaromarpok. 28. Illomut
okaupauſe; Innuït kittôrnejt (7) ajorti-
mingnik tamannik iſumakǽrbiginekarſin-
nāuput, mitengnermingniglo, kannong-
aktigirſomik aglǽt miteklerunik. 29.
Annerſámudle illuartomut arkſoarnarto-
mik okalluktok iſumakǽrbiginekarnauvi-
ængilak iſukangitſomut, pitlægekſāinavorle
nâkſāungitſomut. 30. Majungnartomik
annerſákartok unrfermæne. 31. Tâva
nukèj arnálo tikiuput, ſillatánēlerdlutiglo
kákolerpǽt. 32. Innuïdlo ivkſiaudlutik
illugallóarpǽt, taukoale okarbigǽt: Attà!
arnavit nukavidlo kammanētut aperkotig-
átit. 33. Akkièjlo okalluglune: Kina
arnarâra? kikudloneet nukarâka? 34.
Auaminilo ivkſiarſut ſieglugit irſigèj,
okal-

(6) Att. Matt. K. 12. v. 26.
(7) Imēipok: Innuït nungudlutik.

okalluglunilo: Arèit! terſa arnara nukakalo. 35. Gudib pekkorſánik nálektok nukarángavko, nejægallugolo, arnarallugolo (8).

KAP. 4.

Jeſuſe arſerſõutinnik ajokærſõïok. v. 1-34. Annorérſoak kaitſorpà. v. 35-41.

Amalo ajokærſoïlerpok teſſérſub ſináne; innuïérkſoïdlo tãurſomunga kattiſimalerneta, umiárſoarmut ikkirſariakarpok, ingidlunilo teſſérſoarme; innuïdle tamarmik ſinánẽtut nuname. 2. Arſerſõutinniglo ajokærſorpækpèj, ajokærſuminilo okallukoigèj: 3. Nálegitſe! Attà! Siaroarterirſok ſiaroarteriartorpok (1). 4. Imale oiok: Siaroarteriſidlugo, illèjt akkoſerngub ſennianut túkallóarput, tingmirſædlo killam attánẽtut pokulugiartorpèjt. 5. Illèjdle kârſomut irbſokavſangitſomut tûput, nãuïartoraſuardlutiglo itirſômik irbſokanginamik. 6. Sekkinerle nuïmet, õuput; ſortlekanginamiglo tokoput. 7. Illèjdle kênarikſun (2) akkornèjnnut tûput; kênarikſudle nãuïartordlutik tokómætik naut-

(8) Att. Matt. K. 12. v. 49. 50.
(1) Nautſéïekſaminik.
(2) Nãurſukſæt.

nautſéïekſakangilæt. 8. Illèjdlo irbſorikſomut tûdlutik nautſéïekſakalerput; nãulerdlutiglo agdliartorput, kingunikſakardlutiglo, illǽt ungnirſunnik kollinniglo, illǽdlo pingaſunnik ungnirſarkattartunnik, illǽdlo tedlimannik ungnirſarkattartunnik. 9. Okarbigèjlo: Tuſſarſinnãurſunnik ſiutilik tuſſarle! 10. Kiſſingormedle, nejortèjſa, arkanek-mardluk illegallugit, arſerſõumik tamattominga aperſorpǽt. 11. Okallukbigèj tâva: Illipſe Gudib nalegaviǽt nællunartoeenik ſiunekartukſavoſè, uavtinẽngitſudle arſerſõutinnik kiſſienne pirſariakarput (3). 12. Irſimingnik tekkokudlugit ilifimaiſſennatiglo, ſiutimingniglo tuſſarkudlugit ſiunekaiſſennatiglo, ſániaiſſennatiglo, ajortǽrukonnagidlo. 13 Aperſorpèjlo: Arſerſõut tamanna tuſſaneng ajorpiſiuk? Kannongmè tâva arſerſõutit tamáſa tuſſaginnãujomarpiſigit? 14. Siaroarterirſub okauzek ſiaroarterpà. 15 Akkoſernguble ſinánẽtut, merſa okauzimut ſiaroarteriviurſut, tamannalo tuſſarſimagángarſuk, erngerdlune Satanib okauzek, umatèjnnut ſiaroarterſimagalloak, péjariartorarà. 16. Imatõg kârſomut ſiaroarterſimarſut éniput: Okauzek tuſſarángamiko, erngerdlutik tipeitſutigallugo piomat

(3) Att. Matt. K. 13. v. 11.

matlăræ̀t. 17. Sortlekanginamigle illumingne, killamik aulæjængeraràut, pitlarángætigle nagliuktitarángætigloneet okauzek pivdlugo, erngerdlutik tâva mamieitſegaràut (4). 18. Kênarikſudlo akkornèjnnut ſiaroarterſimarſut, terſăuput okauzimik tuſſarallóartut; 19. Iſumâlungnermingnigle ſilla manna pivdlugo, piſſórſóïomanermingniglo, piomatlarnermingniglo peennut adlænnut, okauzek epititaræ̀t, năulerſukſæ̀rudlutiglo (5). 20. Irbſorikſomudlo ſiaroarterſimarſut, terſăuput okauzimik tuſſartut, piomatlardlugidlo, nautſĕïekſænniglo kingunikſiortidlugit, illæ̀t ungnirſunnik kollinniglo, illæ̀dlo pingaſunnik ungnirſarkattartunnik, illæ̀dlo tedlimannik ungnirſarkattartunnik (6). 21. Okarbigiviéj: Nenneroũt iſertineraràt (7), nappartam attánut, neiřiviubloneet attánut, illiſuglugo? Nággale! nenneroũrſerbingmudle illirſarallóarpæ̀t. 22. Irſertorſimarſok nungudlune ſarkomeromarmet; angigirſăurſorlo nungudlune kaumarſomut piomarmettŏg (8). 23. Tuſſarſinnăurſunnik ſiutilik tuſſarle! 24. Okarbigi-

(4) Att. Matt. K. 13. v. 21.
(5) Att. Matt. K. 13. v. 22.
(6) Att. Matt. K. 13. v. 23.
(7) Ikinekararà?
(8) Att. Matt. K. 10. v. 26. 27.

bigivièj: Tuſſækkæſe nalegluarſigit! Ok-
tõuterpiavſinik ôktorbiginekaiſſégioſe (9)
tapernekaromardluſilo, nálektoſi-à! 25.
Pekkartok tunnſnekaiſſamet; pekkangit-
ſorle péjarnekaiſſaudlune pingoaminik
aglǽt(10). 26. Okariok: Gudib nalegávia
imẽipok, ſôrdlo innub nautſéïekſæt nuna-
mut pipagit. 27. Siniglunilo unnug-
ánget, makkidlunilo kauleránget; naut-
ſéïekſæt tâva nãuleraràut agdliartordlu-
tiglo, ariytſiſidlugo. 28. Nuna ingmi-
nik nãurſokartarmet, igvit nãulerſikârd-
lugit, kingórna karrit, kéſalo karrit naut-
ſéïekſakararàut eneriſimarſunnik. 29.
Nãurſudle enerilerángeta, erngerdlune
kibloriartorkorſirſaràu, katterſoïvik nedli-
utilermet(11). 30. Okarioktõg: kimut Gu-
dib nalegávia arſerſõutſomarparput? Kan-
nongétomigloneet arſerſõumik nælluné-
jaromarparput? 31. Sôrdlo nautſéïak
Senepe, irbſomut ſiaroarterſimagángame,
mingnerrogallóarpok nautſeïekſænnit ta-
mannit nunamẽtunnit; 32. Siaroarter-
ſimarſorlo nãulerángame, nautſéïænnit
tamannit angnerroleraràu, aualekotitârd-
lunilo

(9) Nalengnerſe nâpartordlugo iliſimaliſſauſe.
(10) Att. Matt. K. 13. v. 12.
(11) Tajmagõg okauzek ajungitſunnik kingunik-ſarſirſaràu, nauk innungnut mallugínane erng-einak.

unilo angirſunnik, tingmirſæt killam atánētut innitâriartorſinnāudlutik okiorbigaliugo (12). 33. Arſerſõutinniglo tajmāitunnik kepſeennik okaupèj okauzinik, tuſſaginnāurſuſiǽt nâpartorniardlugo. 34. Arſerſõutāungitſunnigle okalukbigingilèj; ajokærſukkænile ingmikórdlugit ſukuïaupèj tamakkoninga tamannik. 35. Udlorlo tamanna, unnungmet, okarbigèj: Igdloanun ikârtal 36. Innuïdlo udlartinamikit, aualāupǽt umiárſoarmēkallóartok; adlædle umiàitſiæt ingiarkatigiviǽttōg. 37. Kauſârſoangorkau tâva, naglidle umiárſoak kâtlarpǽt, ullipkângjeglugo. 38. Umiárſuble akkoanētok nerſa akiſikſame ſiniglune; iterſardlugo okarbigǽt: Ajokærſóïrſong-à! Iſumagingilàutigut umiuleravta? 39. Makkipok tâva, annórilo tennérdlugo, teſſérſoarlo okarbigallugo: Nipaigleet, ſyurkſuſſærit! Annóre tâva nipaigliok, ikullarſórſoangordlugo. 40. Okarbigèjlo: Saag tajma angiarpiſe? Kannok operneng ajorpiſe? 41. Erkſitlarput tâva ingmingnut okallugutik: kinãuna, annóriblo teſſérſublo náengmakko?

(12) Att. Matt. K. 13. v. 31. 32.

KAP. 5.

Jesuse amia ussornartulliok tornârsulingmut. v. 1-20
Aunártomudlo tokorsomudlo. v. 21-43.

Tessérsublo igdloanut, Gadarenerin erkænnut, piput. 2. Umiársoarmidlo niumet, erngerdlugo innub nellãupa, illivernit pirsub, majungnartomik annerságlub
3. Tauna illiverne innekartok; keler sornerlo ajorpæt kallimnérsoarnigloneet
4. Kapseennik kelersoralloarángæne parnærutinnik kallimnérsoarniglo, kallimnérsoït kiktorarsinnarèj, parnærutidlo assesrordlugit, arktorsartiteksãunanilo. 5. Udludlo unnursædlo nungudlugit kakkænnẽdlunilo illivernẽtok, niblingârpok, ujarkænniglo ingme tigluktordlune. 6. Jesusile ungesiksomit tekkogamiuk, akpadlune pædlorbigiartorpà; 7. Niblitlardlunilo okallukpok: Suagit Jesusi-à! Gudib kotsingnerub niârna? Innéppagit Gude tajdlugo anniartikonnanga. 8. Okarbigigallóarmane: Annersápiluk! innungmin omanga anneet! 9. Apersorpálo: Kannong-étomik attekarpit? Akkiále okallugl une: Legionimik (1) attekarponga: amerdlakángavta. 10. Kenuvigingâlerpálo, tamattoma erkánit audlartikonnatik.
11. Po-

(1) Att. Matt. K. 26. v. 53. narkigutà (47).

11. Polekerpérkſoïdle terſanĉtut kakkæn erkænne neïrirſut. 12. Annerſápiluïdlo aukoa tamarmik kenuvigæt, okalluglu-ik: Polekerpérkſoarnun ikkonunga pul-lakotigut, tèikoa illoænnut pigallóarkud-luta. 13. Jeſuſib tâva erngerdlugit pek-koèj. Annerſápiluïdlo anniput, poleker-pérkſoïdlo pullavèjt: polekerpérkſoït tâva imnamit tinginaſuarput teſſérſoarmut; merſa Tuſindit mardluviungajektut, e-pivdlutiglo teſſérſoarme. 14. Polekin-nigle pârſirſut kemãuput, tamanna okau-tigiartordlugo iglorpérkſoarnẽtunnudlo narkſænnẽtunnudlo; taukoalo tamanna, kannok piſimagalloak, tekkoïartordlugo annivigæt. 15. Jeſuſilo tikipæt, tornâr-ſuliogalloarlo tekkogamiko ivkſiarſok, annorârſimaudlunilo ſillakardlunilo, mer-ſa tãivna Legionekaralloak, annilârput tâ-va. 16. Tamakkoningale tekkungnik-tut okalluktõupejt tornârſulingmik kan-nong illigallóartomik polekinniglo: 17. Tâva innélerpæt, erkætik kemekkudlug-it. 18. Umiárſoarmudlo ikkilermet, tor-nârſuliogalloab tãivrſoma kenuvigà, ne-joromagallóardlugo unnerſok. 19. Je-ſuſible akkoeringilà, imale pià: Iglung-nut audlarit, illangoetit okautſartordlugit, kannong-etórſoarnik Nalekkab pimatit,

nâkallutidlo. 20. Audlarpok tåva, De
kapolisimilo okāursilerdlune, kannong
etórsoarnik Jesusib pisimagallóarmane
tamarmiglo ussorukput. 21. Jesusilo u
miársoarmik ama igdloanun ikârmet, in
nuïérksoït tâva ornikpæ͗t; tessérsub mers
sinánētok. 22. Kattisimaubeedlo naleg
èjsa illæ͗ta, Jaïrusimik attiglub, ornikasikà
tekkogamiuglo isigèjnut pædlorpok. 23
Tuksiarbigingârdlugolo, okallukpok: Pan
ningoara tokyavok, arksængnik aktoriar
toruktòk annekkudlugo! umaissavok tâva
24. Audlardlunilo illegà; innuïérksoïdl
malliglugolo tettivæ͗t. 25. Arnaktōg
okiun arkanek-mardluk aunârsinnartok
tersanēniok. 26. Taunatōg nagliungârd
lune kaitsorsäïrsunnut amerdlarsunnut
pekkotinilo tamása nungukèj, illuarsina
nile nengniksinnartok. 27. Tāursoma
Jesuse tussaumagamiuk, innuïn akkor-
næ͗tigut annorà aktoriartorpà tunnuanit
28. Okarame: Annorèjloneet aktorsin-
nâguvkit, piungnæ͗issegallóarponga. 29
Tersangāinarlo aua kigípok; timmimini-
lo missililerpok, nagliungnartomit piung-
næ͗rsok. 30. Jesusilo ingmine missigile-
rioktōg, pikkunartok ingminit annimet,
innuïdlo keviarpèj okalluglune: kia anno-
rârsaka aktorpagit? 31. Ajokærsugèjsa
tâva

âva okarbigæt: Tekkogallóarpotit, innuït
ettivátit, merſalo aperſordlutit: kia ak-
orpánga? 32. Keviardlunilo aktortine
ekkoniarpà. 33. Arnarle erkſilerpok
ejuglunilo, kannong-étomik piſimagame
liſimarſok, pædlorbigiartordlugolo, ſeg-
unane tamannik nællunærbigà. 34. O-
karbigále: Panning-à! Opernerpit piung-
ærſipátit; erkikſivdlutidlo audlarit, nag-
iugungnǽrdlutidlo. 35. Tâva tajma o-
kalluktidlugo, kattiſimaubiub nalegæn
llèj (2) tikiuput, okalluglutik: Panneet
okovok; ſaag ajokærſóïrſok ama pirſarir-
erſorpiuk? 36. Okauzerle tamanna o-
kauzerirſæt Jeſuſib erngerdlune tuſſara-
niuk; kattiſimaubiub nalegà okarbigà:
Erkſikennæk; operſinnardlutidle! 37.
Adlædlo illāukongilèj, kiſſienne Pele, Ja-
koblo, Johanneſilo, Jakob nukà. 38.
Kattiſimaubiublo nalegæn iglóanut piga-
ne, perpallungnerlo tekkogamiuk (3),
kijangârtudlo opitórſoïdlo (tekkogamigit).
39. Iſerdlunilo okarbigèj: Saag perpal-
luglusilo kijangârpiſe? Niviarſiarang una
tokungilak, ſinikſinnarporle. 40. Iglau-
tigæt tâva; tamáſale anniſipèj; niviarſiár-
kablo angutà arnálo ingiakatinilo illegal-
lugit

(2) Iglokatéjſa illèjt.
(3) Miſſilikamiuk.

lugit iſerpok niviarſiárkab nellaviánut. 4[1]
Niviarſiarak tâva arkſèjſigut tiguà, oka
bigallugolo: Talita kumi! imēipok: Niv
arſiak, okanpagit, makkitit! 42. Ern
erdlune tâva makkipok ſakkilerdlunilo
arkanek-mardlungnik okiokarame. Ta
kole annilangârput. 43. Innertingârpe
le, tamanna unnipkarikonnago innun
nut; érſekſænniglo tāurſomunga tunni
ſikoèj.

KAP. 6.

Jeſuſe Nazaremme aſſiginnarnekarpok. v. 1-7. Aj
kærſukkaminik arkanek-mardlungnik audlarti
ſiok. v. 7-13. Johanneſioſugà Herodeſib. 13-29
Jeſuſe ajokærſóïok, tukſiartardlunilo, uſſorna
tullivdlunilo kapſeennik. v. 30-56.

Terſangalo anniok, nunaminut pivdlu
ne; ajokærſugèjſalo mallikpǽt. 2. Sab
bátilo nedliumet, kattiſimaubingme ajokær
ſoïlerpok; kapſeedlo tuſſaramiko, ayaj
ſungârput, okalluglutik: Sumin una taj
māitokarpa? Kannorlo una iliſimarſórſo
angorpa, tajmāitunnik uſſornartulliarſin
nāudlune? 3. Sennarſōungitſong una
Mariab niârna, Jakoble, Jeſeſiblo, Juda
ſiblo, Simoniblo angæjuǽt? Nejèjſóg
mane uavtinēngilæt? Mammiæſautigæ

tâva

àva. 4. Jesusible okarbigèj: Proféte
ssiginnarnekangitsaràu, kissienne nunami-
ne, erkardliminilo, iglominilo. 5. Ter-
anilo ussornartuñiginnāungilak, napparsi-
narsut kapsingoæt kissísa arksaminik ak-
orpèj piungnærsidlugidlo. 6. Opingit-
úsiædlo ayajsorutigà, iglorpengoænnilo
akkiüardlune ajokærsóïok. 7. Ivkolo ar-
kanek-mardluk (1) kákoej, mardlutard-
ugidlo audlartilerpèj; annersápilungnud-
o kunnugirsekságortipèj, 8. Opellung-
ırkotiksakarkongilèjlo, ajaupirsirsarsinnais-
audlutik kissienne ingerdlaissersut, tak-
koarbikaissennatigle, timiûrsirsaissennatig-
o, tevsimingnilo anningāursakaissennatik.
9. Singersimarsunnigle isigamakarsinnard-
utik, annorârsæglo mardluk attissennagik.
10. Okarbigèjlo: Sumut iglomut iseral-
lóaruse, tersanētuaritse audlartinnase. 11.
Illivsiniglo illeksiomangitsokarpet, okau-
zisilo tussaromannagit, tâva tersanga an-
nivdluse isikkæse karssléjarsigit, nællunė-
jautiksænnik (2). Illomut okaupause: So-
domalo Gomorralo pingāissengilæk er-
kartorbium udluksáne iglorpérksoarnit
taukonanga. 12. Tauko tâva okallugi-
artor-

(1) Ajokærsukkæne.

(2) Att. Matt. K. 10. v. 14. naikigutà (13).

artorput, (innuït) ſákudlugit (3). 13
Annerſápiluïdlo kapſêrſoït anniſipèjt, nap
parſimarſudlo kapſêrſoït Oliemik tenni
pèjt, kaitſorſardlugidlo. 14. Tamatto
mingalo Konge Herodeſe tuſſaumalerame
(akka merſa iliſimalermarſuk) okarpok
Johanneſe koïrſirſôgalloak tokorſunni
makkipok, tajmãitomik uſſornartulliartar
kàu. 15. Adlæt okarput: Eliaſiovok
adlædle okarput: Profétiovok, Profétid
loneet illǽtun-éngajeglune. 16. Hero
deſile tamattominga tuſſarame, okarpok
Johanneſe niakoǽrſikiga tãivnâvok, to
korſunnit makkiſimavok. 17. Illèjmm
Herodeſim audlartikallóarèj, taukonung
Johanneſe tiguïartordlugo, kelerſordlug
olo parnǽrſimavingmut, Herodiaſe nuka
me Filippuſib nullia pivdlugo, tauna nul
liarángamiuk. 18. Herodeſe Johanne
ſim okarbigángane: *Illuangilak nukavi*
nullia pigángauko. 19. Herodiaſible toko
niaralloarpà, ajordlugolo. 20. Johan-
neſe Herodeſim iktorángago, iliſimalerd-
lugo, illuartõudlunilo iſumagikſórſõur-
ſok, ſernigallugolo; tuſſarángamiuglo kap-
ſeennik nalekà, tuſſaromatlardlugolo. 21.
Udlorle illuartok nedliumet, innuvtæne,
nalegárſoït ſorſuktukſædlo nalegèjt, na-
legang-

(3) Adlamik iſumakarkudlugit.

egangajãidlo Galilæamētut, Herodesib
nnuvingmine nerdlermagit; 22. Hero-
iasiblo pannia tâva isermet tapardlunilo,
Herodesiblo nerrikatèjsalo nuennerigæt,
iviarsiarlo Kongim okarbigigà: Isumang-
ik tuksiarbiginga, piomarsarnik tâva tun-
iomarpagit. 23. Okauziminudlo illali-
rsivdlune pigà: Sumik tuksiarbigigung-
na, tunniomarpagit, nalegávimaloneet
lánik, keterpiardlugo aglæt. 24. An-
ivdlunile arne apersorà: Sumingmè tuk-
aissaunga? Akkigále: Johannesib koïr-
rsub niakoánik. 25. Iserasuartok tâva
Kongimut, tuksiardlunilo okartok: Ima
iomagallóarponga: Erngerdlutit Johan-
esib koïrsirsub niakoánik tunninga,
ogutamut ilisimaudlugo. 26. Kongile
llieisulersok, okauzinile illomârtut nerri-
atinilo pivdlugit, tuksiardluksinnartitso-
nangikà. 27. Erngerdluue tâva Kongib
ivgame illæt audlartikà, niakoa piartor-
údlugo. 28. Tãursomalo parnærsima-
ringmut niakoériartorà, niakoálo poguta-
nut illisimarsok tikiukà, niviarsiamudlo
unniudlugo, niviarsiable arnaminut pisi-
à. 29. Ajokærsugèjsa (4) tâva tamanna
ussaramiko, timmà tiguïartoræt illiver-
mudlo

(4) Johannesib.

mudlo pivdlugo. 30. Audlartitæt(5) tâv
Jesusimut kattilerput, tamanniglo okau
pǽt, ussornartulliamingniglo ajokærsuti
mingniglo ussornartunnik. 31. Okalluk
bigèjlo: Illipse kissivse innukajuïtsomu
kajniaritse, kassuǽrsaradlangoardlusilo
sakkirsut amerdlameta, nerrinerloneet aju
lersidlugit. 32. Kissimik tâva umiaitsia
mik innukajuïtsomut audlarput. 33
Aualektudlo tekkoèjt innuït, kapseedl
ilirsarǽt, pissuïnardlutiglo mallikpǽt il
legeeglutik iglorpérksoarnit tamannit ak
padlutik, tersungalo ingiardlugit tikipǽ
34. Jesusilo niugamie, innuïérksoït tek
koèj, nákingârdlugidlo, sauætut pârsirsc
kangitsutun - éngajengmeta; amerdlarsôun
niglo ajokærsolerpèj. 35. Udloǽrutilen
medlo ajokærsugèjsa ornikpǽt, okallug
lutiglo: Tamanna innukajuïtsôvok udlo
ǽrutilerpoktõg; 36. Okko audlarli
iglorpéngoænnut iglorpẽinnudlo mattom
erkánẽtunnut timiûrsarsiniarkudlutik nang
minek; nerriirsekſakanginamik. 37. Ak
kièjle okalluglune: Illipse nerdlersigi
Okarbigǽt tâva: Uagut anningãursænni
kollinnik ungnirsarkattartunnik timiû
sarsiniariartyssanerpisa, okko nerdlerkud
lugit? 38. Okarbigèjle: kapsinnik tim
ûrsau

(5) Jesusim audlartitèj (v. 7.) uteramik.

ârſautekarpiſe? tekkoïartoradlarſigit! Misîlikamikidlo, okarput: · Tedlimannik, ulifekkængniglo mardlungnik (pekkarpogut). 39. Innéppej tâva, innuït ingiikudlugit tunnudlereekſidlugit ivingnut ungiortunnut, ſôrdlo neřřirſartut. 40. Ingmikôrtardlutik tâva ingiput tamatigut, edlimânnik ungnirſarkattartut ingmikut, imalo mardlungnik ungnirſarkattartut kolidlo ingmikut. 41. Timiûrſautidlo tedimat aulifekkæglo mardluk tauko tiguèj, illangmut ardlordlune, pidluarkorſivdunilo (6), timiûrſæt tâva augorpèj ajokærukkaminudlo piſidlugit, taukoninga nerdéïkudlugit; aulifekkæglo tamannut tuniorárpæk. 42. Tamarmiglo neiřiput arſillârdlutik. 43. Katterſoïvdlutiglo, uirſækkæt arkanek-mardluk immérpejt uakunnik auliſegaminerniglo. 44. Timiûrſartortut merſa tuſindit tedlimãurſut 7). 45. Ajokærſukkænilo erngerdlugit nnéppej, umiaitſiamut ikkikudlugit, ſiurderiomagamigit igdloanut Betſaidamut, nnuït audlartitſerdlugit. 46. Audlartiamigidlo kakkamut majoarpok, tukſiariartordlune. 47. Unnungmedlo, umiárſoït teſſér-

(6) Tengekartidlugit.
(7) Att. Matt. K. 14. v. 21.

teſſérſub kekkane auaſikallóartut, kiſſim
merſa nunamētok. 48. Epunermigl
ajulerſut tekkogamigit, annóre arkſorna
kánget, unnuame pigârbeeſa ſiſſamænn
tikipèj, teitſib kágut piſſuglune; kange
romaudlugidlo. 49. Tekkogamikole
teitſib kâ piſſukǎ, alliortugāuſugǽ̗t nib
lilerdlutiglo. 50. Tamarmik tekkoga
lóaramiko, annilârdlutiglo. Erngerdlug
it tâva okallukbigilerpèj, ima pivdlugi
Tupedleritſe, uangâvonga, erkſikennaſe
51. Umiaitſiamudlo ikkivok tauko illeg
allugit, kaitſómiok tâva. Taukole ing
mingne annilangârkàut uſſorungârdlutig
lo. 52. Sillatorſimangikallóaramik tim
ûrſæt piſimarſúſiǽnnut, umætitik mang
ermeta (8). 53. Ikâramiglo nunamut Ge
nezaremmik attilingmut nunalidlutik p
put. 54. Umiaitſiamidlo niümeta erng
erdlutik (9) ilirſarǽ̗t. 55. Tamattomal
erkà tamât ſakkilerpǽ̗t, napparſimarſudl
ſinikbingmingne innængarſut piſilerpè
innánut tuſſaumarſamingnut. 56. Iglor
pēinnudlo, iglorpérkſoarnudloneet, iglo
pengoænnudloneet iſeránget, napparſimar
ſut tâva niüvertarbingnut illièjt, tukſiar
bigallugolo, annoráme killungāuta aktor
kud

(8) Illuarſingimeta.
(9) Genezaremmētut.

kudlugo taukonunga; tãurſomingalo ak-
ôirſut tamarmik piungnærput.

KAP. 7.

Fariſæcrit pekkoſerſõut ajokærſornerdluktudlo Jeſuſim arkſoarèj, innungmiglo minguktitſitſok okautigallugo. v. 1-23. Uſſornartulliok arnab Kaneanitin illæta panniánut tornârſulingmut, v. 24-30. Tuſſilartomudlo, v. 31-37.

Fariſæeridlo Aglekkænning - iliſimarſud-
o illèjſa, Jeruſalemmit pirſut, kattilerd-
utik ornikpæt. 2. Ajokærſugèjſalo illèjt
ekkogamikit timiûrſartortut arkſætik nel-
inginarallugit, imēipok, ubarſimannagit,
amanna arkſoaræt. 3. Fariſæerit Jödidlo
amarmik neřřirſarāingimeta, arkſætik
bardluarſimatinnagit utokàunerin iller-
oæt attoroſuglugo. 4. Niüvertarbing-
nidlo tikitſarángamik, ubaratik neřřirſa-
āingilæt; adlættōg kapſeet tajmāitut iller-
orirſarèjt, ermutſidlo imertautidlo, igædlo,
nnarbeedlo ubartardlugit. 5. Tâva Fa-
iſæerit Aglekkænning iliſimarſudlo aper-
orpæt: Saag ajokærſukkavit utokàunerin
llerkoæt mallingilarſuk, arkſætik ubaiſſen-
agit neřřirſarángamik? 6. Akkièjle okar-
igallugit: Eſaiaſib ſiünévſigut okautigid-
uarpâſe, illungerſungitſoſe, ima aglekſi-
M 2 mamet:

mamet: *Innuïn okkoa kardlumingnik ne*
forarânga, umatèjdle uamnit ungesikput
7. *Nalengnerdluksinnarpángale, innuï'na*
inneiziJèit ajokærsutigángamikit. 8. Illip
Gudim inneizisèj attyslǽrausigit, innuï
illerkoeet attoromaudlugit, ermutsidl
imertautidlo ubardlugit; adlættõg kapse
tajmãitut pirsaráëse. 9. Okarbigiviėjsõ
Gudim inneizisèj nellinginariniatârpæs
illerkuse attorosuglugit. 10. Mosese im
okarmet (1): *Angutedlo arnedlo nálekik*
imatõg: *Anguminut arnaminudloneet oka*
niktok illomut tokyssavok. 11. Illipsi
okararãuse: Anguminut arnaminudlone
okalluktokarpet ima: *Korbaniovok, imẽ*
pok: tunnirsutávok, pirsekfaugalloet uamn
(2). 12. Kingórna täva tajmãitok ang
minut arnaminudloneet sulliornek (3) pe
kongilarse. 13. Tajma Gudim okauze
pirsariakarungnǽrsipæse, illerkuse pekko
sæse pivdlugit; tajmãilliortarposilo ka
sêrsoarnik. 14. Innuïẽit tâva tamá
kákoej, okallukbigallugit: Tussaritse t
màuse, siunekarniardlusilo! 15. Sõ
kammanga pirsut, innum illôanut isertu
minguktisinnãungikallóarpǽt; tãursomang
al

(1) Mosesikut aglekfimamet.
(2) Att. Matt. K. 15. v. 5.
(3) Ajungitsomik.

le annirſut minguktitarǽt. 16. Tuſſar-
nnāurſunnik ſiutilik tuſſarle! 17. In-
uïdlo kemeglugit iglomut iſermet, ajo-
ærſugèjſa aperſorpǽt arſerſõumik tamat-
ominga. 18. Okarbigèj tâva: Illipſiſõg
ınāuba ſiunekangilaſe? Nælluviſe, kam-
ıanētub innum illóanut pirſartub minguk-
ſinnāungikà (4)? 19. Umatánut pinnane,
ærſængnut kiſſienne pirſarángame, an-
irſardlunilo ſamóna, nekikſæt tamarmik
rvkejarbiǽtigut. 20. Okarbigèjle: In-
ungmin annirſut, innuk minguktitarǽt.
1. Illóanit innuïn umatèjnnit erkarſau-
piluït annirſarángeta, uerſáïnerlo, ar-
aunekarnerlo, tokotſinerlo; 22. Tig-
ngnerlo, piomatõunerlo, kamangnerlo,
ekkoſerdlungnerlo, petēinerlo, annæ-
ırſinerlo, mitengnerlo (5), makkittanerlo,
llakanginerlo. 23. Ajortut tamakko ta-
ıarmik kammanga annirſaràut, innuglo
ıinguktitarǽt (6). 24. Nekoïglune tâva
rſanga audlarpok Tyruſiblo Sidoniblo
kǽngnut pivdlune; iglomudlo iſerd-
ıne, innuït ariytſiſarniardlugit, ariyt-
ngilǽdle. 25. Arnable tuſſaumagamiuk,
iurſoma pannia annerſápilukartok, ornik-

M 3 pà

(4) Illuēitiſinnāungikà.
(5) Gudimut.
(6) Illuēititarǽt.

pà ifigèjfa fǽnnut pædloriartordluue: 26
Arnak tauna Grækeriurfok (7) Syrofoni
zimiòudlune, tukfiarpálo annerfápilu
panningminit annifikudlugo. 27. Jefu
fible okarbigà: kittôrnæt karfillâradlarlit
illuangimet, merdlertut timiûrfautèjnni
arkfardlugit, kemingoænnudlo ekkard
lugit (8). 28. Akkiále okalluglune: Ap
nálegak! kemingoættõg nerrivium attá
nẽtut nerrirfarãigiput merdlertut karnga
lernikoeennik. 29. Okarbigà tâva: O
kauzek tamanna pivdlugo audlárna; par
ningnit annerfápiluk annĩfimavok. 30
Iglominudlo audlardlune, annerfápiluk an
nifimarfok kingorârpà, pannilo finikbing
me nellarfok nâpipà. 31. Tyrufibl
Sidoniblo erkǽngnit ama audlarame, te
férfoarmut Galilæamẽtomut piok, Deka
polifim erká akkutigallugo. 32. Tuff
lartok okallungnerlo ajungajektok tâv
tãurfomunga pifipǽt, innélerpǽdlo, ark
faminik aktorkudlugo. 33. Innungnidl
ingmikôrdlugo, arkfæne fiutǽngnut mang
upèj, keferdlunilo okà aktorpà. 34
Killangmudlo ardlorpok, annerfamivo
lunilo okarbigà: Efata! imẽipok: angma
rit! 35. Siutǽk tâva erngerdlutik ang
male

(7) Nællurfõurfok.
(8) Att. Matt. K. 15. v. 26.

nalerpuk, okálo nokarutéjarpok, okallug-
uardlunilo. 36. Innerterpèjlo, tamanna
innipkautigikonnago innungnut; merſa
innertingârallóarmatik, nengnikſinnarput
innipkautigilerdlugo. 37. Ufſorungârd-
lutiglo okarput: Tamáſa pidluarèj (9);
tuſſilartudlo tuſſartidlugit, okallungnerlo
ajortut okalluktipèj.

KAP. 8.

Jeſuſib kapſérſoït ner̉rifipèj uſſornartuilivdlune. v. 1-9.
Killangmit nællunærkutſeromangilak. v. 10-13.
Fariſæerinnut Herodeſimudlo ajokærſukæne mis-
ſikſorkoèj. v. 14-21. Takpeetſok kaitſorſarpà.
v. 22-26. Pelib Gudimut erneritipà. v. 27-30.
Siunikſaminiglo Jeſuſe okallulerpok. v. 31-38.

Udlut tauko, innuïérkſoït terſanēmeta
nekikſakaratiglo, ajokærſukkæne Jeſuſib
kákoej, okallukbigallugidlo: 2. Innuïn
okko nákingârpaka, udlut pingaſut nejor-
manga ner̉rirkſekſakaratiglo. 3. E'ſiſin-
nagidlo angerdlarkoguvkit, tumangus-
ſegallóarput ingerdlatidlutik, illèjt unge-
ſikſomit pigamik. 4. Ajokærſugèjſalo
ſâpæt: Sumin okko karſillãutikſakaiſſerſut
timiûrſænnik mane innukajuïtſome? 5.
Aperſorpèj tâva: Kapſinnik timiûrſaute-
karpiſe?

(9) Illuarſardlugit.

karpiſe? Sâpǽdle: Arbanek-mardlung-
nik. 6. Innuïérkſoït tâva ingikoèj nuna-
mut; timiûrſautidlo tauko arbanek-mard-
luk tiguèj, kujaudlunilo augorpèj, ajo-
kærſukkaminudlo tunniupèj: taukoninga
nerdlerkudlugit; innungnudlo tunniupèjt.
7. Kapſingoænniglo auliſegakarput, tau-
kotõg tengekartidlugit ſærpſarkovièj. 8.
Taukole nerriput karſillârdlutiglo; aua-
kungoædlo ſorârurſæt katterſorpèjt, nuïr-
ſækkæt arbanek-mardluk immérdlugit.
9. Nerrirſudle amerdlarſuſiǽt ſiſſamannik
tuſindekartok (1); audlartipèj tâva. 10.
Erngerdlunilo umiárſoarmut ikkivok ajo-
kærſukkæne illegallugit, Dalmanutablo er-
kánut pivdlune. 11. Fariſæerit tâva aper-
ſoleriartorpǽt urſerdlugo, nællunærko-
mik killangmit tekkotiſſegátik unnerſut.
12. Annernerminile annerſamingârdlune
okarpok: Erkardlereen okko ſaag nællu-
nærkomik piomapæt? Illomut okaupauſe:
Erkardlereen okko nællunǽrkomik tunní-
nekaiſſengilæt. 13. Tâva kemekpèj, umi-
árſoarmudlo ama ikkivok, igdloanudlo
ikârdlune. 14. Timiûrſautidlo nekſangi-
kèjt puïordlugit, umiárſoarmilo atauzẽ-
narmik timiûrſautekardlutik. 15. Pekkoèj
tâva, ima okarbigallugit: Fariſæerit He-
rode-

(1) Att. Matt. K. 14. v. 21.

rodesiblo sêrnartoæ̀t mianeriniardlugo pi-
itse! 16. Ingmingnut tâva apersolerput,
okalluglutik: mersa timiûrsautekanginav-
a. 17. Tamannale Jesusib missilikamiuk,
okarbigèj: Saag illivsinut apersolerpise
nattominga, timiûrsirsanginause? Sulle
illatorasilo siunekangilasiloneet? Sullilo
irksorarsimarsunnik umatekarpise(2)? 18.
Irsekardlusilo tekkoneng (3) ajorpise? Siu-
tekardlusilo tussarneng (4) ajorpise? Er-
kajnerloneet ajorpise? 19. Timiûrsæt
tedlimat augoravkit tedlimannik tusinde-
kartunnut, nuïrsækkæt kapsit tâva aua-
kungoænnik katterforsimarsunnik immé-
rise? Okarbigæ̀t: Arkanek-mardluk. 20.
Timiûrsædle arbanek-mardluk sissamannik
tusindekartunnut (augoravkit), nuïrsækkæt
kapsit tâva auakungoænnik katterforsimar-
sunnik immérise? Okarpudle: Arbanek-
mardluk. 21. Tâva pièj: Kannongme
tâva siunekangilase? 22. Betsaidamudlo
pimet, takpeetsok tãursomunga pisipæ̀t,
aktorkudlugolo tuksiarbigæ̀t. 23. Tak-
peetsok táva arksèjsigut tiguà, tessiordlugo-
lo iglorpẽin auatǽnnut, irsǽglo keserard-
lugik, arksaminiglo aktordlugo apersorpà
sumik tekkursánik? 24. Uïlerdlune tâva

 okar-

(2) Tekkursæse umamiugiginnãungilisigit?
(3) Tekkudluarnek. (4) Tussardluarnek.

okarpok: Innuït pilluktut tekkoaka, fôrdlo orpeet. 25. Ama tâva irsǽk aktorpæk arksaminik, takpiksardlugolo; illuarsiok tàva tamásalo tekkudluarpèj. 26. Angerdlarkoálo okalluglune: Iglorpēinnut pissennatidloneet, iglorpeinnētunnudloneet tamanna okautigissengilet. 27. Jesuse tâva, ajokærsukkæne illegallugit, iglorpēinnut Sæsareab, Filippusimit tajnekartub, erkánētunnut audlarpok; ingerdlatidlutiglo ajokærsukkæne aperforpèj, okallukbigallugit: Innuït okautigallunga kināusugánga! 28. Akkiǽdle: Illèjsa Johannesiosugátit koïrsirsok, illèjsalo Eliasiosugátit, illèjdle Profétin ivko illegigetit unnerput. 29. Okarbigèjlo: Illipsimè kināusugāisinga? Pelib tâva akkià okallukbigallugo: Kristusiovotit. 30. Innerterpèjle, tamattominga unnipkârikonnane innungnut (5). 31. Ajokærsolerpèj tâva, innub niârna anniangârtisserfok, ajektugāussaudlunilo Utokàunernut Pellesiúnernudlo, Aglekkænning-ilisimarsunnudlo, tokotissaudlunilo, udludlo pingasut kingornætigut (6) umarkissaudlune. 32. Okauzidlo tauko angiunnagit attorpèj. Pelib tâva ingminut pisipà, innertilerdlugolo pilerpà. 33. Keviardlunile, ajokærsukkæne

(5) Att. Matt. K. 16. v. 20. (6) Udluk pingajuǽngne.

kæne irſigallugit, Pelilo pingârdlugo, okarbigà: Tunnumnut peet Satanaſi-à! Gudib pee iſumaginginaukit, innuïdle peet kiſſíſa iſumagángaukit. 34. Innuït tâva ajokærſukkænilo kákoej, okallukbigallugidlo: Mallingnigomarſok uamnut, ingminik miſſiuſſavok (7) ſenningarſukſaminiglo nangmaktardlune mallingniaiſſauánga (8). 35. Innujomatôk innujungnǽiſſamet, innujungnǽlerſorle uanga pivdlunga Evangeliumiglo pirſutigallugo innukigomarpok (9). 36. Sillárſoarloneet tamât innub pigilerallóaruniuk, tarnile aſſeroleruniuk, ſukſaràuk? 37. Sumigloneet innub tarne akkiliſſoàuk? 38. Uamnigle okauzimniglo kanguſuktok okkonáne petēitſunne ajortulliartunnilo erkardlereenne, taunatõg innub niarnǽt kangugiſſegià, Atátame uſſornarſuſiánik aggerune, Engelin illuartut illegallugit.

KAP. 9.

Jeſuſe kakkame adlangorpok uſſornarſivdlune, v. 1-13.
Torngârſulik okajuïtſok kaitſorſarpà, v. 14-29.
Ajokærſukænilo ajokærſorpèj, v. 30-50.

Okarbigiviėj: Illomut okaupauſe: Manētun

(7) Iſſumaminik piſſǽiſſavok.
(8) Att. Matt. K. 10. v. 38.
(9) Att. Matt. K. 10. v. 39.

nĕtuñ illèjſa toko miſſigiſſengilæt, Gudib nalegaviánik pirſarſõudlune tikiutomik (1) tekkotinnatik (2). 2. Kingórnalo udlut arbaningormeta Pele, Jakoblo, Johanneſilo, Jeſuſib ingminut piſipèj, taukolo kiſſíſa ingmikôrdlugit kakkamut kingiktomut majoarkatigèj; tekkoænnilo adlangorpok. 3. Annorèjlo keblertórſoangorput, aputitudlo kakkortórſoangordlutik, kakorſáïrſut nunamĕtut tajma aktikſomik kakorſarneng ajorièjt. 4. Eliaſilo Moſeſilo taukonunga tekkotipuk; Jeſuſilo okallukbigǽk. 5. Pelib tâva Jeſuſe ſâbigà okalluglune: Rabbi! manĕdluta ajungikàu; pingaſunnik innillioromarpogut, illingnut atauzimik, Moſeſimudlo atauzimik, Eliaſimudlo atauzimik. 6. Okauzine merſa ſiunekangikallóarèj, annilârkángamik. 7. Nuïablo pittorárdlune ullikpèj; nipiſõg nuïamit tusſarſâurſok, ima okalluglune: Terſa ernera aſſarſara; nalengniarſiuk. 8. Killamigglo taguſaramik, innukſingilæt, Jeſuſe kiſſiet tekkoǽt. 9. Kakkamidle atterteramik, innerterpèj, tekkurſartik okautigikonnago innungnut, innub niârna tokorſunnit makkitinnago. 10. Okauzerlo tamanna

(1) Tikiudluartomik.
(2) Att. Matt. K. 16. v. 28.

manna illumiugæt, ingmingnudlo aperſortardlutik, ſuna terſa tokorſunnit makkinek. 11. Aperſoriæt okalluglutik: Uſlêma Aglekkænning-iliſimarſut Eliaſimik ſiurdliudlune tikitſomartomik okauzekararàut? 12. Sâpejle okalluglune: Eliaſe ſiurdliyſſegallóarpongmè tamáſa arkikſoriartordlugit (3); tajmatõg, ſôrdlo innub niârna pivdlugo aglekſimavok, nagliuktinekangâiſſavok naironarſivdlunilo. 13. Okaupauſile: Eliaſe tikiſimavok, iſumamingniglo pitlaræt (4), ſôrdlo tauna pivdlugo aglekſimavok. 14. Ajokærſukkæt tikinamigit, innuïérkſoït illuſimagèjt, Aglekkænning-iliſimarſudlo aperſortarèjt, tekkoèj. 15. Innuïdle tamarmik tekkogamiko, tuparput, akpadlutiglo kênarſiartorpæt. 16. Aglekkænning-iliſimarſut tâva aperſorpèj: Suna aperkotigãiſiuk illivſinut? 17. Innuïdlo illæta ſâpa, okalluglune: Ajokærſóïrſok! Ernera illingnut piſikallóarpara, annerſápiluk okajuirſutigà. 18. Tigurſarángamiuglo, pingârpa, kappiorarâu tâva, korſakortardlunilo irkſoraràu; ajokærſukketidlo pigallóarika anniſikudlugo, ajorpædle. 19. Akkièjle okalluglune: Tautókko opingitſut erkard-

(3) Att. Matt. K. 3. v. 3.
(4) Att. Matt. K. 14. v. 9-11.

erkardlereet! kannok ſiviſutigirſomik ne-
jyſſoauſe? kannorlo ſiviſutigirſomik aká-
riſſoauſe? Uamnut káïniarſiuk! 20.
Tāurſomungalo piſipǽt; tekkolermagolo,
annerſâpilub erngerdlugo pingârpa, nuna-
mut tâva oṛdlovok, arkſạkavdlunilo kap-
piorpok. 21. Angutà tâva aperſorpà:
kanga tajmaillia? Okarporle: Innuving-
minit. 22. Kapſeenniglo ordlotikallóarà
ingnermudlo imermudlo, tokoniardlugo;
ajungikukole, nâkitigut annaudlutalo. 23.
Jeſuſible pià: Tamattominga operſinnâg-
uït; opertunne ajornartokangilak. 24.
Erngerdlune tàva merdlertub tāurſoma
angutà kijængarme niblilerpok, okallug-
lune: Operponga, Nálegak, opingitſúſim-
nit annaunianga! 25. Innuïdle orniga-
ſuarmæne Jeſuſib tekkogamigit, annerſák
majungnartok avokárpa, okarbigallugolo:
Okajuïtſok tuſſilartorlo (5) annerſáng-à!
okaupagit: anneet omanga, kingórnalo
pullaiſſǽrdlutit omunga. 26. Niblingár-
pok tâva, pingârdlugolo anniok; taunalo
tokorſutun-élerſok kapſeet tokorſok un-
nerpǽt. 27. Jeſuſible arkſèjſigut tiguà
makkitidlugolo, makkipok tâva. 28.
Iglomudlo iſermet, ajokærſugèjſa ingmi-
kôrdlutik aperſorpǽt: Saagme uagut tauna
anniſi-

(5) Okajuïtitſirſok tuſſilartitſirſorlo.

annißineng ajorikput? 29. Okarbigèjio:
Tajmāitut ſumik annirſarāingilæt, kiſſien-
ne tukſiarnermiglo éſinginiarnermiglo (6);
30. Terſangalo audlaramik, Galilæa ak-
kutigǽt, innuïdlo kalleritſomangilèj. 31.
Ajokærſukkæne ajokærſoramigit, okalluk-
bigallugidlo: Innub niârna innuïn aṛk-
lèjnnut piſitāuſſavok, taukoalo tokotſo-
marpǽt; tokopænilo, udlut pingajuǽnne
makkitſomariok. 32. Okauzerle tamanna
ſiunekangilǽt, aperſornerlo ſaperpǽt. 33.
Kapernaummut tâva piok; iglomētidlu-
nilo aperſorpèj: Suna illivſinut aperko-
tigāiſiuk ingerdlatidluſe? 34. Niblingi-
lædle; ingerdlatidlutik ingmingnut aper-
ſortarallóaramik kimik (7) angnerryomar-
tomik. 35. Ingipok tâva, tāivkolo ar-
kanek-mardluk kákoej, okarbigallugit:
Siurdliojomarſokarpet, tauna kingurd-
liyſſavok tamannit, tamarmiglo kivgaris-
ſauǽt. 36. Merdlertungoarlo akkornæn-
nut piſipà, erkilerdlugolo, okallukbigèj:
37. Merdlertungoæn imāitun illǽnnik
ilekſirſub attimne, illaſiariviánga (8);
uamniglo illekſirſub kiſſima illaſiarigin-
narnanga audlartitſirſiga illaſiariviátōg (9).
38. Jo-

(6) Att. Matt. K. 17. v. 21.
(7) Illaimingnik.
(8) Att. Matt. K. 18. v. 5.
(9) Att. Matt. K. 10. v. 40.

38. Johannesible sâpa, okalluglune: Ajo kærsóïrsok, innuk tekkogikput, annersápilungnik atterne annisitsirsok, malligatalo innerterallóarparpudlo, illegingimátigut. 39. Jesusile okarpok: Innerteriaràunasiuk; attimne ussornartullirsub killamik arksoarinauviæissengimanga. 40. Uavtinudle arksoardlingitsub illegátigut. 41 Kialoneet imermik imípase, ermutsim immánik, attimne, Kristusim innuvtarángase, illomut okaupause: Akkínekaissæissengilak (10). 42. Uamnudlo opertungoæn illǽnnik asserorsáïrsokarpet, illuarnerrogallóartok, asserorterivium ujarasurksoánik, kongæsiagut nivingarsimarsomik, imamut egikǽne (11). 43. Arksavidlo asserorkæjarpatit, kippikit; illingne ajunginerrovok, illãinavdlutit umanartomut iseruït, mardlungnik arksakarnermit, tornârsublo innánut ingnermut kammijuïtsomut pivdlutit (12). 44. Tersane kogluïǽt tokyssengilak (13), ingnerǽdlo kammissennane (14). 45. Niuvidlo asserorkæjarpatit, kippûk; illingnut ajunginerrovok, sebeedlutit umanartomut iseruït, mardlung-

(10) Att. Matt. K. 10. v. 42. K. 25. v. 35-40.
(11) Att. Matt. K. 18. v. 6.
(12) Att. Matt. K. 5. v. 29. 30.
(13) Kéituïnaromarpèj sôrdlo.
(14) Annaissæ issengilæt.

ungnik niokarnermit, tornârſublo innánut ingnermut kammijuïtſomut egitãudlutit. 46. Terſane kogluïǽt tokyſſengilak, ingnerǽdlo kammiſſennane. 47. rſividlo aſſerorkæjarpatit, illingnit egirak; illingne ajunginerrovok, irſekutõudlutit(15) Gudib nalegaviánut iſeruït, mardlungnik irſekarnermit, ingnermudlo tornârſum innánẽtomut egitãudlutit; 48. Terſane kogluïǽt tokyſſengilak, ingnerǽdlo kammiſſennane. 49. Nungudlune ingnermik tarajornekaiſſamet (16), tunnirſutikſædlo nungudlutik taraitſomik tarajornekaiſſaudlutik(17). 50. Tarajok ajungilak; tarajorle tengǽrupet, ſumingme tâva tarajoromarpiſiuk (18)? Illivſine tarajokarniaritſe, illegeengniardluſilo illivnut (19)!

KAP.

(15) Igdluï'narmik irſekardlutit.

(16) Tornârſum innáne ingnek nungunauvǽrkotigiſſauǽt, ſôrdlo tarajok aſſerornauvǽrkotigirſarà nekib.

(17) Nekiklæt nálekbium illirſiviánut tunnirſutikſæt tarájornekartut, Gude tajma Moſeſim aglegèjne pekkorſimet, tajmaillirſut tâva ingnermut nungunaſuangitſungôg.

(18) Att. Matt. K. 5. v. 13.

(19) Illegeengniaruſe angnerryomannaſe (v. 34. 35); tâva tauna iliſimarſúſerſe aſſerornauvǽrkotigiomarparſe.

KAP. 10.

Nulliareen auinerænnik Jesuse ajokærsóïok. v. 1-12 Merdlertungoæt pidluarkoèj. v. 13-16. Pislõu nérmiglo pekkaissǽrnermiglo okallukpok. v. 17-31 Siuniksaminiglo. v. 32-34. Zebedæusim erne ræ'k tuksiarnerdluktuk arksoarǽk. v. 35-45. Tak peetsok takpiksarpà. v. 46-52.

Nekoïglune tâva tersanga audlarpok Judæam erkánut pivdlune, Jordanim akkía akkutigallugo; innuïdlo ama amerdlarsórsõudlutik orningmæne, ajokærsoriè illerkomisut. 2. Farisæerit tâva apersoriartorpǽt: Nulle angutib auidlugo illuarpa? mersa urserniardlugo piput. 3. Akkièjle okalluglune: Mosesib kannok pekkoáse? 4. Okarpudle: Mosese aglekkorsiok aglekkænning auirsutiksænnik auikudlugolo (arnak). 5. Jesusible sâpe okalluglune: Umætise mangertórsõmeta okauzek tamanna Mosesim agleksimagallóarpa illivsinut (1). 6. Isuanidle pingortitakalerkârmet, angudlo arnarlo Gudib pingortipǽk, okarmivdlune: 7. *Tajmaï tomik angunilo arnilo innub kemeissauǽk nullilo nejortuïnaissauà;* 8. *Taukolo mardluk uinik atauziyssapuk* (2): mardlujungnærd

(1) Att. Matt. K. 19. v. 8.
(2) Att. Matt. K. 19. v. 5.

ıærdlutik tâva uïnik atauziogginnalerpuk, 9. Tajmãitomik Gudib kattititæk innub ıuikſaiſſengilæ̀k. 10. Ajokærſugèjſalo ıma iglome tamattominga aperſoriæt. 11. Okarbigèj tâva: Nulliaminik auitok, adamiglo nulliardlune, arnàunekarpok tãurſomunga. 12. Arnabtõg uvine kemekuniuk, adlamiglo uviniglune, taunatõg ıngununekariok. 13. Merdlertungoædlo ãurſomunga piſipèjt aktorkudlugit; aitĩrſudle ajokærſugèjſa avokârilerpèjt. 14. Jeſuſible tamænna tekkogamiuk, illuarinıagit ima pièj: Merdlertungoæt uamnut kaiginnarlit, innerteriaràunaſigidlo, tajnãitut Gudib nalegávia pigángarſuk (3). 15. Illomut okaupauſe: Nellinginab merdlertungoartut Gudib nalegávia piniangikuniuk, iſernauviæiſſengilà (4). 16. Erkidlugidlo arkſaminik pattikpèj, pidluarkudlugidlo. 17. Annimedlo akkoſinek ttulerdlugo, innub akpadlune ſerkomiarbigiartorpà, aperſordlugolo: Ajokærſóïrok ajungitſong-à! kannong-illiyſſaunga, nnurſutikſamik nãiſſengitſomik kingórngirſikudlunga? 18. Jeſuſible okarbigà: Jaag ajungitſomik táïvinga? Adlamik

N 2 ajungit-

(3) Att. Matt. K. 19. v. 14.

(4) Att. Matt. K. 18. v. 3.

ajungitſokangilak, Gude kiſſime ajungilak
(5). 19. Inneiziſit iliſimauetit: *Arnàune-*
kaiſſengilatit; tokotſiſſengilatit; tigliſſengi-
latit; unnipkărnerdluſſengilatit; ſeglokit-
taiſſengilatit; angutedlo arnedlo nálekik;
20. Sâpále, okalluglune: Ajokærſóïrſok
Tamakko tamáſa mallikallóarika innuſung-
nerpiamnit. 21. Jeſuſible irſigà, illek-
ſivdlugolo okallukbigà: Atauzek ſulle
pingilet: Piſit tamáſa tunniartorkit, peet-
ſunnudlo tunniudlugit, killangme tâva
pekkotikſarikſaiſſautit; malligiartordlunga
alo peet, ſenningarſukſarlo (6) pileruk
22. Okauzerle tamanna illuaringilà, alli
eiſſuglunilo audlarpok, pilírkſõgame. 23
Keviardlune tâva Jeſuſib ajokærſukkæne
okallukbigèj: Aſſukiak, piſſórſoït Gudib
nalegaviánut pineng ajungajâiſſaput. 24
Ajokærſukkædle okauzee annilârutigèji
Amale Jeſuſib ſâpej, okalluglune: kittór-
nangoaka (7)! Aſſukiak, Gudib nalegavi-
ánut iſerneng ajornækau pimingnut tet-
tiginiktunne. 25. Ajornanginerrovok
Kaméle merkutim irſágut pivdlune, piſſór-
ſoarmit Gudib nalegaviánut piſſerſomit (8).
26. Tâva ſualuglutik annilârkàut, ing-
ming

(5) Att. Matt. K. 19. v. 17.
(6) Nagliugutikſet.
(7) Aſſarſangoaka.
(8) Att. Matt. K. 19. v. 24.

mingnut okallulerdlutik: Kiname tâva pidluartungorſinnãua? 27. Jeſuſible ir- ſigèj, okalluglunilo: Innungne tamanna ajornækau, Gudimile ajornængilak, tamáſa Gudim ajungimagit (9). 28. Pelible okarbigilerpà: Arèin-à! tamáſa kemeki- vut, malliglutidlo. 29. Jeſuſible akkià, okalluglune: Illomut okaupauſe: Innub glone kattængutiniloneet, anguniloneet, rniloneet, nulliloneet, kittôrnæniloneet, nautſêviniloneet, kemekallóarunigit uanga pivdlunga Evangeliumilo pivdlugo; 30. Tauna tedlimannik ungnirſarkattartunnik nattománẽtidlune piomarpok iglunnik, kattængutinniglo, anánænniglo, kittôrnæn- niglo, nautſêvingniglo, merſa umigigǽne, illam aipánilo innurſumik nãiſſengitſomik piomariok (10). 31. Kapſêrſoïdle ſiurd- iurſut kingurdlingyſſaput, kingurdleedle ſiurdlingyſſaput (11). 32. Akkoſinermẽ- erſudle Jeruſalemmut majoardlutik (12); Jeſuſilo ſiudlerallugo, annilârput, mal- liglugolo erkſiput. Ama tâva tãivko arkanek-mardluk ingminut piſipèj, okal- lukbigilerdlugidlo, kannok piſſegǽne.

(9) Att. Matt. K. 19. v. 26.
(10) Att. Matt. K. 19. v. 29.
(11) Att. Matt. K. 19. v. 30.
(12) Iglorpérkſoït Jeruſalem kingiktórſoarmẽmeta, taukonunga majoariakarpok.

33. Attà! Jerusalemmut majoarpogut, innublo niârna pisitãussavok Pellesiúnernut Aglekkænning-ilisimarsunnudlo, taukoalo tokoteksãinangortissauæ̇́t, nællursunnudlo pisissauæ̇́t. 34. Taukoa tâva mitautigissauæ̇́t, iperartordlugolo, keserardlugolo, tokotsomarpæ̇́t, udludlo pingajuǽnne (tokorsunnit) makkitsomariok.
35. Tajmane Jakoblo Johannesiblo, Zebedæusim ernækit, ornikpǽk, okalluglutik: Ajokærsóïrsok! pekkogallóarpautikit piomarsavtingnik tunnikudlunuk. 36. Okarbigǽgle: Uamnut kannong-illiorkovisik? 37. Akkiǽk tâva: pekkotiguk, ardlarpuk tellerpikpit tungáne, ardlarpuglo sâumikpit tungáne, ivksiakudlunuk ussornarsivingne. 38. Jesusible okarbigǽk: Tuksiautertik siunekangilartik; ervngutsim immà imigeksara imersinnãuiko? koïrsutiksamniglo koëkkoginnãuisik? 39. Taukoale sâpǽk; Ap, piginnãuoguk. Jesusible okallukbigiviǽk: Ervngutsim immà imigeksara imissegallóarpartik, koïrsutiksamniglo koïsitsomariotik(13). 40. Tellerpimale tungáne, sâumimaloneet tungáne, ivksianek, uamnit pekkorsekšâungilak nellinginarnut; kissienne tajma-

ëtuk-

(13) Att. Matt. K. 20. v. 22. 23.

ŝtukſænnut (14). 41. Kollidle ivkoa ta-
nanna tuſſaramiko, Jakob Johanneſilo an-
nærutigilerpægik. 42. Jeſuſib tâva kákoej
okarbigallugit: Innuït nalegárſoeet tau-
konunga nalegauniatârtut iliſimauæſe, il-
lèjdlo pirſârſoït taukonunga nekkõunia-
ârtut. 43. Illipſile tajmãitokaiſſengilaſe,
ingnerryomarſortarſile kivgariſſauarſe; 44.
Nalegaunerryomarſortavſilo kivgartorbig-
ſſauáſe tamàuſe. 44. Innub niârna pingi-
nettõg, innungnut kivgartorbigikud-
une, kivgartoromaudlunile piok, innur-
ùminiglo tunnirſiomaudlune, amerdlar-
ùn annaurſutikſǽnnik (15). 46. Jeriko-
nut tâva piput; Jerikomidle annimet, ajo-
kærſukkænilo innuïérkſoïdlo illegallugit,
Timæuſib niârna, Bartimæuſe takpeetſok,
ikkotikſame ivkſiarſok kenurſardlune. 47.
Tuſſaramilo, Jeſuſe Nazaremiurſok, tord-
ulerpok okalluglune: Jeſuſi-à! Davidib
niârna, nâkinga! 48. Kapſeedlo avo-
kârpæt nipangerkudlugo; ſualuglunile
tordlulakàu: Davidib niârna nâkinga!
49. Jeſuſe tâva unilerpok, okalluglune:
kákoſiuk; Takpeetſorlo kákoæt, okarbig-
allugo: Tupedlerit nekoïglutit, kákoátit.

 50. An-

(14) Atátama tajmaëkorſèjnut; Att. Matt. K. 20. v. 23.

(15) Att. Matt. K. 20. v. 25-28.

50. Annorârſænile nelluglugit nekoïk
pok, Jeſuſimudlo piok. 51. Jeſuſibl
ſâpa, okalluglune: Kannong-illiorkovi
uamnut? Takpeetſuble okarbigà: Rab
boni (16)! takpikſikudlunga. 52. Jeſuſib
le pià: Audlarit, operavit piungnærpotit
Erngerdlune tâva takpikſiok, Jeſuſilo ing
erdlarſok mallikpà.

KAP. 11.

Jeſuſe Aſenib káne ingidlune Jeruſalemmut iſeriartorpok. v. 1-10. Orpik Figikórſoak pāurnakangitſok avokârpa. v. 11-14. Nalekbírkſoak iblernarſipà. v. 15-18. Opernerub pikkunarſûſiitukſiardluarnerlo okautigæk. v. 19-26. Nællunæ'iomangilak, kannong-étomik pirſâunermik uſſornartulliartok. v. 27-33.

Jeruſalemilo padlileramiko, Betſage Betanialo (tikidlugik) Oliib kakkánut (1), ajokærſukkægne mardluk audlartipæk, ima okallukbigallugik: 2. Audlaritik iglorpēinnut ſiunevtingnētunnut; iſerutiglo, erngerdlutik tâva (Aſenib) norâ nâpiſſauartik annuſimarſók, tāurſoma kánut innungmik ingiſimarſokangiſēinartok; annuærdlugolo uamnut piſiniarko! 3. Imalo

(16) Imēipok, Nalegára.
(1) Att. Matt. K. 21. v. 1.

o aperſornekarallóarutik: Saag tajmailli-
ɔrpiſik? okaritik, Nalekkab pirſariakarà;
ɛrngerdlune tâva audlarukyomarpà ter-
unga (2). 4. Taukole audlarpuk, no-
arlo nâpipǽk annuſimarſok iſertarbiub
ciglingáne, ſillatáne, akkoſerngum auik-
arbiáne, annuǽrdlugolo. 5. Terſanē-
uartudlo illèjſa okarbigægik: Sudlutik
ɔorak annuǽrpiko? 6. Akkiækidle Je-
uſim pekkorſà malliglugo; akkoeraegik
âva. 7. Norarlo Jeſuſimut piſipǽk, an-
ɔorâmingniglo kadlermarſuk, kakkivd-
ugo ingipok. 8. Kapſeedle annorârſæ-
ik akkotikſamun iſuïpèjt; illèjſale orpeen
ualekkotèj kiblórdlugit, akkotikſamut
iaroarterpèjt. 9. Siulerſortudlo malling-
iiktudlo torklulaput, okalluglutik: *Ho-
ſanna, uſſornarſile Nalekkam akkáne tikiu-
tok.* 10. *Atátavta Davidib nalegâvia us-
ſornarſile, Nalekkam akkáne tikiutok! Ho-
ſanna kotſingnerme* (3)! 11. Jeſuſe tâva
Jeruſalemmut nalekbírkſoarmudlo iſer-
pok; tamáſalo ſieglugit kamerdlorſimaga-
migit, unnulermet anniok Betaniamut,
arkanek-mardluk illegallugit. 12. Kau-
medlo, Betaniamit annigamik, kâkpok.
13. Orpiglo Figikotilik aſſianit tekkoga-

(2) Att. Matt. K. 21. v. 2. 3.
(3) Att. Matt. K. 21. v. 9.

miuk pillokartok, ornikpà pāurnakartug-
allugo; tikinamiugle, pillukarſinnartok
miſſililerpà; nedliungikadlarmet pāurna-
karbià.
14. Jeſuſib tâva ſâpa okarbigal-
lugo: Mattoma kingórna illingnit pāur-
nartortokaiſſengilak iſukangitſomut; ajo-
kærſugèjſalo tamanna tuſſarpæ̍t (4).
15.
Jeruſalemmudlo piput; Jeſuſilo nalekbírk-
ſoarmun iſerpok, nalekbingmilo niuver-
tartut piſſirſudlo anniſilerpèj, anningāur-
ſerirſudlo illirſiveet, Duïngoænniglo nio-
kutiglin ivkſiautèjt, ordlotidlugit (5).
16
Sumigloneet tigumiartut nalekbikut ing-
erdlakongilèj.
17. Ajokærſoïniardlu-
nilo okallukbigèj: Aglekſimangila: *Iglora
tukſiartarbingmik táïornekaiſſavok innung-
nut tamannut?* Illipſile innuræ̍rſunnut
inningortinerdlukparſe (6).
18. Aglek-
kænning-iliſimarſudlo Pelleſiúneridlo ta-
manna tuſſaramiko, tokoniaralloarpæ̍t, erk-
ſigilerdlugo, innuït tamarmik ajokærſutà
uſſoringârmarſuk.
19. Unnungmedlo iglor-
pēinnit anniviok.
20. Kaumedlo Figi-
kórſoak ſarſunamiko, tekkoæ̍t pennertok
tungavingminin aglæ̍t.
21. Peliblo ta-
manna erkaigamiuk, okarbigà: Rabbi!
Arèit,

(4) Att. Matt. K. 21. v. 19.
(5) Att. Matt. K. 21. v. 12.
(6) Att. Matt. K. 21. v. 13.

Arèit, Figikórſoak avokârirſet tokovok.
22. Jeſuſiblo akkièj okarbigallugit: Gu-
limut opernekaritſe! 23. Illomummè
okaupauſe: Kakkamun omunga okartokar-
pet: *Kangattarit, imamudlo nakkarit!*
imaminilo nekkimannane operallóarpet
tamattominga okautigirſaminik piſſerſo-
nik; tâva tajmailliſſavok, okauzià pivd-
lugo (7). 24. Tajmãitomik okaupauſe:
Tamáſa piniartækkæſe, tukſiarángauſe,
piſſegiſe operitſe, tâva piſſauæſe (8). 25.
Kikârdluſilo tukſiaruſe, illavſinidlo paitſi-
akarallóaruſe, iſumakærſiuk; Atátavſiſõg
killangmẽtub iſumakærkudlugit tammar-
niſe. 26. Iſumakæ̈ïngikuſile, Atátavſiſõg
killangmẽtub tammarniſe iſumakæromang-
nièj (9). 27. Amalo Jeruſalemmut piput;
nalekbírkſoarmudlo iſermet, Pelleſiúnerit,
Aglekkænning-iliſimarſudlo, utokàunerid-
lo ornikpæ̈t. 28. Okarbigallugolo: Kan-
nong-étomik pirſãunermik tajmailliorſin-
nâvit? kialoneet tamattominga pirſãuner-
mik tunniátit? 29. Jeſuſible akkièj, okal-
luglune; Uangatõg aperſoromauauſe okàu-
zimik atauzimik, akkiniarſingalo, okar-
bigiomarpauſiſõg tâva, kannong-étomik
pir-

(7) Att. Matt. K. 17. v. 20.
(8) Att. Matt. K. 21. v. 22.
(9) Att. Matt. K. 6. v. 14. 15.

pirſâunermik tajmailliortorponga. 30. Jo
hanneſib koïrſutà killangmit pirſok, innung
nidloneet? akkiniarſinga! 31. Erkarſa
lerpudle ingmingnut okalluglutik: Killang
mit pirſok unnerutigo, okaromarpok tâva
ſaagme operingikikſe? 32. Innungnidl
pirſok unnerutigo, innuït tâva erkſigirſa
riakarput, Johanneſe tamarmik illomu
Profétioſugángarſuk. 33. Jeſuſilo akkiæ
okalluglutik: Nælluvogut. Jeſuſib tâva
ſâpej okarbigallugit: Tajmãitomik okaus
ſengilauſiſőg, kannong-étomik pirſâuner
mik tajmailliortarponga.

KAP. 12.

Jeſuſe nalekbingme ajokærſoïok.

Arſerſőutinniglo okallukbigilerpèj: In-
nuk Vinikotilikſamik nautſêvilliorkorſiga-
me, ungalôrdlugolo nautſêvik tauna, nu-
nalo iterſellivdlugo nakittárumut, kakkal-
liordlunilo, naurſorikſáïrſunnut piſipà,
nunamudlo adlamut audlarpok (1). 2.
Kivgarlo naurſorikſáïrſunnut audlartipà,
nedliumet, nautſéïæt naurſorikſáïrſunnit
piartorkudlugit. 3. Taukoale tiguæt, una-
tardlugolo, ſokangitſorlo angerdlartipæt.
4. Amalo adla kivgak taukonunga audlar-
tipà;

(1) Att. Matt. K. 21. v. 33.

pà; taunatõg ujarkænnik millôrpæt, nia-
oálo kidlitlardlugo, mitekſimarſorlo ang-
rdlartipæt. 5. Ama tâva adla audlarti-
ià; taunalo tokopæt; kapſeedlo adlæt,
llèjt unatarpèjt, illèjdlo tokopèjt. 6. Sullile
rnétuakarame aſſarſaminik, kéſa taunatõg
udlartinià taukonunga, okardlune: Ernera
ktoriſſauæt. 7. Naurſorikſáïrſudle tauko
ngmingnut okallukput: Terſa kingorng-
rſirſukſak, kakà! tokoniartigo, kingorng-
rſekſèj tâva uavtinut piomarput. 8. Tiguæt
àva, tokódlugolo, nautſêvingmidlo an-
iſipæt. 9. Kannongme tâva nautſêviub
alegà piſſanerpa? Naurſorikſáïrſut tauko
okutlariartyſſauèj, nautſêviglo adlænnut
ttartortidlugo (2). 10. Aglekkæn okko
ttuanginiviſigit (3): *Ujarak, iglulliortun
gitæt, tekerkukſangordlune ujarãulerpok.*
11. *Terſa nalekkab tajmaillirjà, uſſornar-
émioktõg irſivtinut* (4)? 12. Tigunia-
allóarpæt tâva, innuïdle erkſigallugit; ili-
imaleramik, arſerſõumik tamattominga
igátik; kemeglugolo audlarput. 13. Tãur-
omungalo Fariſæerin illèjt, Herodeſiblo
nnuvtèjſa illèjt, audlartipèjt, okauzinnik
apitiniardlugo. 14. Taukoale okarbigi-
artor-

(2) Att. Matt. K. 21. v. 41. nar'kigutà (24).
(3) Davidim ivngerutèjne.
(4) Att. Matt. K. 21. v. 42.

artorpǽt: Ajokærſóïrſok! Opernakerſot ſiorarſakangitſotidlo ilifimauautigit; in nungnik nellinginarſioravit, Gudible ajo kærſutánik ajokærſoïdluardlutit: Kejſer tunnirſutinnik tunnivdlugo illuarpa, illu angilaloneet? Tunnirſiſſaugudloneet, tun nirſiſſengilagudloneet? 15. Pekkoſerd lungnerǽdle ilifimagamiuk, okarbigèj Saag urſerpiſinga? Anningāurſak pilara tekkokudlugo. 16. Taunale niptarpæ Tâva okarbigèj: Kiàuna arſingà? kial okauzee kollánētun okko? Piǽdle: Kej ſerib. 17. Jeſuſiblo akkièj, okalluglune Kejſere tunniſiuk Kejſerib pikſánik, Gudi ſōg Gudib pikſánik (tunniſiuk)! Aijajſo rutigǽt tâva (5). 18. Saduſæeridlo ornik pǽt, umarkingnekaiſſengitſomik unnerſut aperſordlugolo piǽt: 19. Ajokærſóïrſok Moſeſe aglekbigátigut: *Angutim angæju tokopet, nullilo kittôrnakangitſok kemekpag* (6), *nullià tāva nukǽt piſſegà, angæjunil kinguekſarſivdlugo piſſerſok.* 20. Nukaree merſa arbanek-mardlûrſut; Siurdlek nulliarame, tokovok, kittôrnakaranilo. 21. Aipǽdlo pigamiuk, tokoviok, kittôrnakaraniſōg: tajmatōg pingajuǽt. 22. Tāivkoalo arbanek-mardluk tajma piǽt kittôrna-

(5) Att. Matt. K. 22. v. 15-22.
(6) Kinguarallugo.

ôrnakaratiglo. Tamarmik kingornætig-
it arnaktõg tokoviok. 23. Tajmãitomik
ımarkikbikſame makkiſimagunik, taukoa
rdlæta kia nulliariſſoàuk? taukoa arba-
ıek-mardluk nulliarigallóáramiko. 24.
Tâva Jeſuſim akkièj okarbigallugit; Tam-
ıanginerpiſe tâva, aglekkæt nællugau-
igit, Gudiblo ajugakangitſúſialoneet (ſiu-
ekarnago)? 25. Tokorſunnit makkiſi-
ıarſut nulliaromangimeta uvinigomara-
iglo; Engeliſudle killangmẽtutun-etſo-
ıarmeta. 26. Tokorſunnigle umarkig-
martunnik, Moſeſim aglegèjne attuáingi-
ıſe, kannok Gudim okallukbigángago
rpingme kakkidlarnekotãurſame, okallug-
ıne: *Uanga Abrahamib Gudigánga, Iſaablo*
Gudigánga, Jakoblo Gudigánga? 27.
Gude merſa tokorſút Gudigingilæt, in-
urſudle Gudigæt; tajmãitomik tammar-
ãuſe. 28. Aglekkænning-iliſimarſudlo
.læta ornikpà, ingmingnut aperſortartut
uſſarallóaramigit, iliſimagamiuglo akid-
ıarèj, aperſorpà: Inneizit adlænnit taman-
ıit pirſariakarnek kannong-épa? 29. Je-
uſible akkià: Inneiziſinnit tamannit terſa
ngnerrovok (7): *Iſraëli-à! nálegit! Ná-*
egak Guderput, Nálegak atauzẽnávok.
30. *Nálegarlo Gudit aſſaiſſauet umapin*
illúng-

(7) Tajma Moſeſim aglegèjne aglekſimavok.

illúnganik, tarnividlo illúnganik, isumavidl
illúnganik, nukingniglo tamannik; terſ
inneizit pirſariakarnek. 31. Aipatōg ta
mattomatun-étok imēipok: *Innukatet illig*
tut aſſaiſſauet; tamakkonanga adlamil
angnerrurſomik inneiziſikangilak. 32
Aglekkænning-iliſimarſub tâva okarbigà
Ajokærſóïrſok! Illomut okallugluarkāutit
Gude atauzēnāumet, tāurſomangalo adla
mik Gudekangimet. 33. Taunalo uma
mik illuïtſomik, iſumamiglo illuïtſomik
tarnimiglo illuïtſomik, nukinniglo taman
nik aſſaudlugo, innukanilo ingmiſun âs-
ſaudlugo, terſa ajunginerrovok tunnirſu-
tinnit tamannit (8) ōutekſænnit (9) tokó
tænnidlo (nerſutinnit). 34. Jeſuſiblo tek
kogamiuk (10), ſillalingmik akkiniarmane
okarbigà: Gudib nalegávia padlikæjarpet
Kingórnalo tamarmik aperſornek ſapiler-
pæt. 35. Jeſuſe tâva, nalekbírkſoarme
ajokærſoïſidlune, ima aperſordlune pile-
riok: Kannongmè Aglekkænning-iliſimar-
ſut, Kriſtuſe Davidim ernerigà, unnera
ræt? 36. Davide nangminek Annerſâ-
kut illuartokut okallungmet (11): *Nalegar*
Nalekkam okarbigà: Tellerpima tungánu
ingi-

(8) Gudimut.
(9) Nalekbírkſum illirſiviáne.
(10) Miſſilikamiuk.
(11) Att. Matt. K. 22. v. 43.

ngitit, kingarſartingnik illitſerdlunga iſiavit tungmarekſèjnnik. 37. Tajmãitomik Davidib nangminek nalekkaminik taïà; annongme tâva erneràuk? Innuïérkſoïdo tuſſaromatlarpæt. 38. Ajokærſortidugidlo okarbigèj: Aglekkænning-iliſinarſunnut mianerſoritſe, tauko attoromarárángeta annorârſænnik tekkirſunnik, ſikivigikorſardlutiglo innungnut (nalekkoermik) niuvertarbingnẽtarángamik; 39. ;attiſimaubingnilo ivkſiaveet ſiurdleet gibigiomarſarèjt, nerrirſarángamiglo ſedurſaràut; 40. Uïdlarnerin igloeet mer- nungutarèjt, pekkoſerdlutiglo ſiviſônik tukſiararàut; tauko pitlangârnekarerryomarput (12). 41. Jeſuſilo iklerbírkum (13) akkíane inginame, innuït irſigèj, annok anningãurſænnik illioráïrſut iklerírkſoarmut; piſſôrſoïdlo kapſeet amerdarſunnik illirſiput. 42. Uïdlarnektôg eetſok illirſiartoriok anningãurſarojungængnik mardlungoængnik, tamakkoa mardluk Hvide (14) atauzek nedlerſinnaræk. 43. Ajokærſukkæne tâva kákoej, kallukbigallugidlo: Illomut okaupauſe: Uïd-

(12) Att. Matt. K. 23. v. 14.
(13) Nalekbingmẽtub.
(14) Anningãurſak mingnek.

Uïdlarneng una iklerbírkſoarmut illirſi
nerrurſok illioráïrſunnit tamannit. 44
Tauko tamarmik piſſõunermingnit (15
illirſimeta; unale peetſõunerminit (16) pi
minik tamannik, innutigirſekſãugalloami
nik (illirſiok).

KAP. 13.

Jeſuſe Jeruſalemmik nungufferſomik okallukpok, v.
1-31. Innuïdlo miſſikſorkoèj, v. 32-37.

Nalekbírkſoarmidlo annimet, ajokærſuk
kame illǽta okarbigà: Ajokærſoïrſok
Arèit, ujarkæt ſennârſoïdlo tamerſa! 2
Jeſuſiblo ſâpa, okarbigallugo: Iglurſâr
ſoït tamakko tekkovigit? Kallereekſunni
ujarakaiſſengilæt, tamarmik aſſerordluï
naiſſameta. 3. Oliiblo kakkáne (1) nalek
bírkſum akkíane ivkſiamet, Pelib Jakobl
Johanneſiblo Andreaſiblo kiſſimik aper
ſorpǽt: 4. Okàutigut, kakugo tamakk
tajmãilliſſapæt; Sunalo nællunǽrkotãuſſau
tamakko tamarmik nedliytſomarmeta
5. Jeſuſible akkièj, ima okallulerdlune
Miſlikſorniaritſe ſeglokittarnekarkonnaſ

6. Amerc

(15) Pimingnik amerdlarſunnik attungitſamingni
(16) Peetſungõudlune.
(1) Att. Matt. K. 21. v. 1.

6. Amerdlarſut tikiutſomarmeta attimne(2), okalluglutiglo: *Uangâvonga*(3), kapſeedlo ammartitſomarpèjt. 7. Sorſuktarnernigle uſſaruſe ſorſungniartunniglo kallerikuſe, innilâriaràunaſe; tamakko tajmãilliſſameta, naggatikſarle nedliùnauviængikadlarpok. 8. Innuït innungnut adlænnut ſorſungniaiſſameta, nalegáviglo nalegávingmut adlænut; tamátigudlo nunæt ſejuktórſoangorſſaput; kângnekaiſſavoktõg pikiliſſapudlo innuït. Tamakko audlarniutigèjt annernartut. 9. Illipſile nangminek mianerſoritſe; kigliſiorbingnut kattiſimaubingnudlo piſitſomarmaſe; ipera̓rtornekaiſſauſe, nalegárſoarnudlo Konginnudlo piſitſomarpáſe pivdlunga, taukoa nællunéjautikſænnik (4). 10. Evangeliumilo okautãukâiſſavok innungnut tamannut. 11. Audlarudluſile piſipaſe iſumalioradlariaràunaſe ſumik okallyſſerſoſe, okauſikarſiorasilo; terſangãinarle ſumik tunninekarallóaruſe, tamanna okauzeriniarſiuk; illivſinik okallùktônginauſe, Annerſárle illuartok (illivſine okallungmet). 12. Kattængutible angutib kattængune piſitſomarpà

O 2 marpà

(2) Att. Matt. K. 24. v. 5.
(3) Kriſtuſiovonga.
(4) Att. Matt. K. 10. v. 18.

marpà tokomut, atátablo kittórne; kit-
tôrnædle angæjokætik peblingârniaromar-
pèjt, tokódlugidlo. 13. Tamarmigl(
umigiſſauáſe attera pivdlugo, aulæjæng-
erſorle naggatikſamut, pidluaiſſavok (5)
14. Nungutſivigle majungnartok, Pro-
fétib Danielim okautigirſà, innigingit
ſekſaminētok tekkoleruſiuk; (tamakko
ninga aglekkænning attuáïrſub ſiunekar
ligit) tâva Judæamētut kakkænnut ke
mâlit! 15. Igluble kánētok akkarane ig
lominut, iſeranilo ſumik iglominit aiklis
ſengilak; 16. Nautſêvingmētorlo utera
ne annorârſe piartyſſengilà (6). 17. Er
kanárle nârtōurſut milluktitſirſudlo, udlu
tauko nedliupeta! 18. Tukſiaritſile, ke
mâkonnaſe okiome. 19. Udlut tauk(
nagliungnartokaiſſamet nellekangitſomik
pingortitab, Gudib pingortitæt, aularkau
tánit, tamanna tikidlugo, kingórnatō(
tajmaiſiſſennane. 20. Udludle tauko Na
lekkam ikiglingipagit, innuk atauzerlonee
anneiſſengikallóartok; kennikkædle, tāur
ſoma kennigèj (7), pivdlugit udlut tauk(
ikigligèj. 21. Távatōg okarbiginekaral
lóaru

(5) Att. Matt. K. 10. v. 21. 22.
(6) Att. Matt. K. 24. v. 15. 18.
(7) Opertut.

lóaruſe: Arèit, Kriſtuſe terſanēpok, ima-
loneet: Arèin ika! tamanna operiſſengi-
arſe. 22. Kriſtuſiokoſerſut Profetioko-
erſudlo ſarkomeromarmeta, nællunær-
otænniglo uſſornartórſoarniglo piniaro-
narput, kennikkæn aglæt tammartiniard-
ugit, tajmāilliginnāupeta. 23. Illipſile
niſſikſorniaritſe; attà! tamakkoninga ſi-
rnætigut okaukivſe. 24. Udludle tau-
o, nagliungnartub tamattoma kingórna-
ie, ſekkinek târſiſſavok, anningædlo kau-
najungnæiſſavok; 25. Killablo ulloriéj
iakkaromarput, pirſàuneridlo killangmē-
ut aulajomarput. 26. Innublo niârna
àva tekkyſſauæt nuïænne akkartok, pir-
ârſõudlunilo uſſornartórſõudlunilo. 27.
ngelinilo tàva audlartiſſauèj, kennik-
ænilo katterſorkyſſauèj annórinnit ſiſſa-
oannit, nunam iſúanit killam iſúanut
8). 28. Arſerſõumigle orpik Figikórſo-
k pivdlugo iliniaritſe: Ivſekalerángeta
ualekkotèj, pillokalerángetalo, āurſak
adlilerſok iliſimauarſe. 29. Tajmatōg
llipſe, tamakko tajmaillirſut tekkoguſig-
t, padlilerſok (9) iliſimaiſſauarſe. 30. Il-
omut okaupauſe: Erkardlereen okko

 nung-

(8) Att. Matt. K. 24. v. 29-31.
(9) Innub niârna (v. 26.)

nungussengilæt, tamakko tamása pisinnag-
it. 31. Killaglo nunalo nungussapuk, o
kauzikale nungunauviæissengilæt. 32
Udlorle tauna pivdlugo, nællunærkotá-
niglo tãurfominga siunekartokangilak
Engelidloneet killangmētut, Ernerublo-
neet (10) (nælluæt), Atátab kissime (næl-
lungilà) (11). 33. Mianerforitse, pigârd-
lusilo tuksiaritse; nedliubiksak tauna næl-
lugausiuk. 34. Sôrdlo innub nunamu
adlamut audlardlune iglone kemekpà
kivgænilo nalegangajãutidlugit, nungud-
lugidlo sullirsekfakartipèj, isertarbiubl-
pârsirsa inneppà, pigârkudlugo. 35. Taj
mãitomik pigârniaritse; iglub nalegæt (12
tikibiksa nællugausiuk, unnukudloneet
unnursab kekkágudloneet, tukingarsuglul
angutivirsab kardlorbiágudloneet (13), ud-
lâkudloneet (tikissanermet). 36. Sinik
tidluse kanningârkonnase, tikinasuarallóa
rune. 37. Illivsinudle okauzera taman
nut okauzerára: Pigâritse (14)!

KAP

(10) Gudib niarnæt innursúse attorsinnardlugo.
(11) Att. Matt. K. 24. v. 36.
(12) Jesusib sillársoarmut nalegãursub (Att. Matt
K. 25. v. 13.)
(13) Att. Matt. K. 26. v. 34.
(14) Misikforniaritse.

KAP. 14.

Pellesiúnerit Aglekkænning-ilisimarsudlo Jesuse tokoniarpæ't. v. 1. 2. Arnab tennipà. v. 3-9. Judasib pisitsomarpà Pellesiúnernut. v. 10. 11. Ajokærsukkæge Paasketorkatigèj Jesusib. v. 12-21. Illegeegnerub Sakramentia pingortipà. v. 22-25. Oliib kakkánut anniok. v. 26-31. Tersane anniangâlerpok tarnimigut. v. 32-42. Judasib pisimago kingarsortèjsa tiguæ't, ajokærsugèjlo kemàput. v. 43-52. Kaïfasimut audlarupæ't, tersanilo tokoteksâinangortipæ't anniartilerdlugolo. v. 53-56. Pelib missiutigà. v. 66-72.

Udlugle mardluk kingornæ'kikut Paaskiarsok, sêrnakangitsunniglo timiûrsartyssersut. Pellesiúneridlo Aglekkænning-ilisimarsudlo pekkoserdluglutik tiguniarallóarpæ't tokotsuglugolo. 2. Okarpudle: Nedliutome (1) pinnago, innuït pikitórsoangyssasugallugit. 3. Betaniamētidlugolo, Simonib pupiksogalloam iglóane nerrivingmētidlugo, arnam ornikpà, ukkusiksâursamik ervngutsirsardlune, tarnutiksamik immalingmik, mersa illomut Nardusimik (2) akkislômik; ervnguserlo asserordlugo niakoánut koïà. 4. Illèjdle tersane-

(1) Paaskesiortidluta.
(2) Tarnutiksak erdlingnartok Jödit nunæ'nne tajma attekartok.

ſanĕtut ingmingne kiglukput, okalluglutik. Saag tarnutikſak tamanna koïlukſinnarpa: 5. Tunniginnăugallóarmet anningăurſænnik arkanek-tedlimannik ungnirſarkattartun amerdlakèjnnik, peetſunnudlo tunnirſutikſaugalloænnik; okallorojukbigallugolo pilerpǽt. 6. Jeſuſile okarpok: pirſaràunaſiuk! Saag kiglukbigilerpiſiuk? ajungitſomik pimanga. 7. Peetſunnik illakartuï'narauſe, ajungitſulliarbigiomaguſigidlo piginnăuæſe, uangale illivſinĕtuï'naiſſengikallóarponga. 8. Ajungitſaminik piok, timmiga tennikadlarpà, illirſăuſſegama. 9 Illomut okaupauſe; Sumiloneet Evangeliume manna okautăuſſapet ſillárſoarme tamanne, okautigiſſegiǽttŏg erkaïkudlugo, kannong-étomik pimanga (3). 10. Judaſilo Iſkariotefe, arkanek-mardlung illǽt, Pelleſiúnernun audlarpok, piſitſomaudlugo taukonunga. 11. Tamænnale tuſſaramiko tipeitſulerput, anningăurſænniglo unnerſŏupǽt; naytſerſoïvdlune tâva piſinialerpà. 12. Sêrnakangitſunniglo timiûrſartoleramik, udlome ſiurdlermé, ſauârkæt Paaſkeſiutikſæt tokotarángatigit (4), ajokærſugèjſa okarbigǽt: Sumun arkikſoïartorkoviſigut, ſauârkamik Paaſkeſiutikſamik nerri-

(3) Att. Matt. K. 26. v. 6-13.
(4) Att. Matt. K. 26. 17.

erřikudlutit? 13. Tâva ajokærſukkægne
nardluk audlartipǽk, okarbigallugiglo:
glorpérkſoarnun audlaritik; innublo i-
nertāurſirſartub nellautſomarpátik; tauna
nallikko. 14. Sumudlo iferpet, iglum in-
ua okarbigiko: Ajokærſóïrſok okarpok:
nne ſumēpa, terſane ſauârkamik Paaſke-
utikſamik neřřikudlunga ajokærſukkaka
legallugit? 15. Innérſoarmik kalliamik
ava unnerſyſſauátik illuarſarſimarſomik
iarǽrſomik, terſane pikſavtinik arkik-
oïſitik! 16. Ajokærſugǽk tâva audlar-
uk, iglorpérkſoarnudlo pivdlutik, ſôrd-
o okaumatik, nâpipǽk; ſauârarlo Paa-
keſiutikſak arkikſorpǽk. 17. Unnuler-
nedlo arkanek-mardluk illegallugit tikiu-
ok. 18. Neřřivingmilo ivkſiautidlutik
eřřiſidlutiglo, Jeſuſe okarpok; Illomut
kaupauſe: Illavſe neřřikama piſitſomar-
ánga. 19. Allieiſulerput tâva, ingmi-
ôrtardlutiglo aperſorpǽt; Uangāuner-
oik? ama adla: uangāunerpik? 20. Ak-
tièjle, okalluglune: Arkanek-mardlung
llǽt, poguramut miſſukſikatiga, taunâ-
vok. 21. Innub niârna piſſavongmè, ſôrd-
o tāurſominga aglekſimavok, tejmēitok
nnuk tauna erkanák, innub niarnánik pi-
itſirſok! Innungmut tāurſomunga ajungi-
nerrogallóartok, innungungikune. 22.

Neŕrisidlutiglo, timiûrsak Jesusib tiguà
tengekartidlugolo augorpà, taukonungal
tunniudlugo, okalluglunilo: Tigursivo
lusilo neŕriniaritse! Tersa timmiga. 23
Ervngusekſõg tiguvià, kujaudlunilo tãu
sominga tunnièj; tersangalo tamarmi
imerput. 24. Okarbigivièj tâva. Ters
auga, Testamentitâme koïrsok kapseen
nut. 25. Illomut okaupause: Ama imi
sengilanga Vinikotilingme nãursomik, ud
lok tãivna nedliutserdlugo, nutâk imisség
iga Gudib nalegaviáne (5). 26. Ussorõuc
lo erinálik attuaralloardlugo nâgamiko
Oliïb kakkánut anniput (6). 27. Jesusib
lo okarbigèj: Unnuak manna tamàus
mammiæsautigiomarpausinga, agleksima
met (7): *Pãrsirsok unataissauara, sauædl
siammartissaput.* 28. Makkikumale king
órna siudlerissoausinga Galilæamut (8). 29
Pelible sapa: Tamarmigloneet mammiæ
sautigigallóarpatit, mammiæsautigiomang
ilagit uanga. 30. Jesusib tâva okarbigà
Illomut okaupagit: Udlome, unnuak man
na, angutiviak tukingarsolik mardlung
nik kardlortinnago, misseŕratigiomarpar
m

(5) Att. Matt. K. 26. v. 26-29.
(6) Att. Matt. K. 26. v. 30.
(7) Sakariasikut.
(8) Att. Matt. K. 26. v. 31. 32.

na pingaſeriardlutit (9). 31. Amale aſit kariok: Tokokatigiſſegallóaruvkidloneet, ejmēitok miſſerratigiomangilagit. Tanarmigle tajmatōg okariput. 32. Unglôkkamudlo Getſemanimik attilingmut iput, ajokærſukkaminudlo okarpok: Terunga ingititſe tukſiartidlunga. 33. Peilo Jakoblo Johanneſilo ingminut pipèj; ôlilerdlunilo kokſellangâlerpok (10). 34. Okarbigèj tâva: Tarniga allieiſungrkàu tokomun aglát; terſanētuaritſe pigrdluſilo. 35. Siüeitſiardlunilo nunamudlo nædlordlune tukſiarpok, tamattoma nedliuub (11) kangerkudlune, ajornangipet. 36. Okallukporlo: Abba, Atátang-à! Tamáſa jungiletit; ermuſeng una pærung uamnit; tejmēitorle iſumamnik pinnatit iſunangnik peet (12). 37. Orniglugidlo ſinilerſut tikipèj, Pelilo okarbigà: Simonià! ſinikpit? Udlub nællunærkota ataucerloneet nàudlugo pigârſinnāungilatit? 38. Pigardluſilo tukſiaritſe, urſernartonut pekkonnaſe; Annernek pilerigallóarpok, uïnigle ajulerpok. 39. Amalo tukſiariartorpok, taukoïnarniglo okauzekard-

(9) Att. Matt. K. 26. v. 34.
(10) Att. Matt. K. 26. v. 37.
(11) Anniautiklaglub.
(12) Att. Matt. K. 26. v. 39.

kardlune. 40. Uterdlunilo ama ſiniktu
tikinièj; uerngarnermit uïſaneng ajorme
ta, akkirſutikſamingniglo tãurſomung
nællulerput. 41. Pingajuekſániglo tiki
pèj, okarbigallugidlo: Siniginnardluſil
kaſſuærſaromaviſe? Terſa! nedliuſima
vok; attà! innub niârna ajortiglin ark
ſèjnnut piſitãuſſàvok. 42. Makkidluſil
audlarta! Arèit! kaglilerkàu uamnik pi
ſitſirſok (13). 43. Terſangãinarlo, ſull
tajma okalluktidlugo, Judaſe, ivkoa ar
kanek-mardlung illæ't, ſarkomeriok Pelle
ſiúnernit Aglekkænning-iliſimarſunnidl
utokàunernidlo, innuïérkſoït pænnalirſar
tut pappilirſartudlo illekſarángamigit. 44
Piſitſirſædle nællunærkotikſænnik pigalló
arèj, okalluglune: Kunigekſara taunájo
marpok; tiguſiuk audlarukikſarniardlugo
lo. 45. Tikiunamilo erngerdlugo Jeſu
ſe ornikpà, okalluglunilo: Rabbi! Rabbi
kunikpálo. 46. Arkſamingnigle pilerd
lugo tiguæ't. 47. Sennianẽtuartudle illæta
pænna amuà, Pelleſiúnerublo kivgà pæn
nãupà, ſiutéjardlugolo. 48. Jeſuſib tâva
akkièj okarbigallugit: Sôrdlo pejáïrſomut
annirſoſe pænnalirſardluſilo pappilirſard
luſilo tiguniardlunga. 49. Udlut tapid
lugit nalekbingme nejorallóarivſe, ajokær
ſoïvd-

(13) Att. Matt. K. 26. v. 40-46.

oïvdlungalo, tigungilaufingale; Aglek-
ædle erkókudlugit (mâna tajmáëſerpok).
o. Tamarmiglo kemekpæ't kemâvdlutig-
o. 51. Nukakpiarlo terſanētok tāurſo-
singa mallingniktok, ſátomik annorâmik
ïnikotilik, nukakpirſædlo tauna tigugal-
ſaræ't. 52. Annorârſile ſâtok ipperarpà;
makaranilo kemaratigèj. 53. Jeſuſe tâva
elleſiúnermut piſipæ't; tāurſomungalo
elleſiúnerit Utokàuneridlo Aglekkæn-
ing-iliſimarſudlo tamarmik kattiput.
54. Peliblo kingunérſoagut mallikpà
elleſiúnerum iglórſoæ'n illóanut; kivg-
dlo ſenniænnut ingipok (14), ingner-
udlo kejæ'rſerniardlune. 55. Pelleſiú-
eridle kigliſióïrſudlo tamarmik paſſikler-
akſarſiorput Jeſuſimut, tokotſuglugo;
arſáërdlutiglo. 56. Umnile kapſeet ſeg-
avdlutik okautiginerdlukallóaræ't, tej-
nëitok okauzeet arſigeengitſut. 57. Il-
èjdlo nekoïkput, okautiginerdluglugolo
aſſiklerput, ima okauzekardlutik: 58.
Tuſſarikput ima okartok: *Nalekbírkſoak*
uanna, arkſeinnik ſennaſimarſok, aſſeroromar-
para, udludlo pingaſut adla, arkſeinnik piſi-
nangitſok, ſennajomarpara. 59. Sullile
aukoa okauzeet arſigeegluanginiput. 60.
Pelleſiúnek tâva akkornæ'nnit nekoïkpok,
Jeſu-

(14) Att. Matt. K. 26. v. 58.

Jesusilo apersorpà, okalluglune: Akkin
angisinnarpit? kannong-étomik okko
passitlarmatit? 61. Nibleranile akking
idluïnarpok; Ama tâva Pellesiúneru
kiglisiormivdlugo okarbigà: Kristusiov
ussornakersub niârna? 62. Jesusile oka
pok: Taunâvongamè; innublo niârna tek
kyomarparse pirsàunerub tellerpiæ't tung
áne ivksiarsok, killablo nuïèjne erferso
(15). 63. Pellesiúnerub tâva annorârsæn
alliktorpèj, okalluglunilo: Adlamik næl
lunéjautiksamik pirsariakarnerpa? 64
Mitengnek tussarikse; kannong isumavi
se? Tamarmigle tokokoæ't, tokoteksâ
nàunerardlugo. 65. Illèjsa tâva keserbig
ilerpæ't, kênalo mattôrdlugo, tigluktord
lugolo, okarbigallugolo: Erkoïniarit! Kivg
ættõg ajaupirsænnik unatarpæ't. 66. Pe
lilo tessammane iglórsoarmētidlugo, Pe
lesiúnerub kivgèjsa arnæn illæ't tikiupoi
67. Pelilo kejæ'rsersok tekkogamiuk, i
sigilerpà, okalluglunilo: Iblittõg Jesu
Nazaremio illegiviet. 68. Missiarpork
okalluglunilo: Tauna ilirsaringilara; c
kauzisittõg nælluviaka; anniok tâva sillád
lermut (16), tukingarsuglidlo angutivia
kardlorpok. 69. Amatõg niviarsiab tek
koà

(15) Att. Matt. K. 26. v. 64.
(16) Ungalunnut silladliursunnut.

[k]oà; terſanētuartudlo okallukbigilerpèj: [P]erſa taukoa illæt. 70. Amale miſſiari[k]. Terſugutſiangormimet, terſanētu[a]rtut ama Pele okarbigæt: Illomut tau[k]oa illegátit; Galilæamiogavit, tajmalo o[k]auzekardlutit. 71. Ingminudle pidluēi[o]rſilerſk, okauzerdluglunilo pilerſok: [T]anuk tauna okautigirſarſe ilirſaringilara. [7]2. Tukingarſuglin angutiviæt tâva ai[p]ekſánik kardlorpok. Peliblo okauzeng [i]na eṙkaïà, Jeſuſim okarbigángane: *[A]ngutiviak tukingarſolik kardlortinnago [p]ardlungnik, miſſeṙratigiomarparma pinga[ri]ardlutit;* audlardlunilo kijavok.

KAP. 15.

[J]eſuſe Pilatuſimut eṙkartounekardlunilo anniartipok, v. 1-20. Kikiektorbingme ſennerutilingme tokovok. v. 21-39. Timmà Joſeſim illià. v. 40-47.

[K]illangoamiglo kaulermet Pelleſiúnerit, [I]tokàunerit Aglekkænning-iliſimarſudlo [i]llegallugit, kigliſióïrſudlo tamarmik, kig[l]iſiõukârdlutik Jeſuſe kelerſorkikpæt, aud[l]arudlugolo, Pilatuſimudlo tunniupæt. 2. [P]ilatuſiblo aperſorpà: Jödinnut Kongio[v]it? Akkiále okalluglune: Tajmamè. 3. Pelleſiúneridlo paſſitlarpæt. 4. Pilatuſim

tusim ama apersorpà, okalluglunilo: Ak
kingidluï'narpigit? Attà, kannong-aktigir
somik passingârpátit? 5. Jesusile akking
idluï'narsinnarpok Pilatuse aijajsormisid
lugo. 6. Nedliutomile parnǽrsimarsu
illǽnnik, piomarsǽnnik, parnærutéjaïrsa
ràu. 7. Barrabasimigle attilik parnǽrsi
marsok peblingârniartut illegallugit, pikid
lutik innungmik tokotsigamik. 8. Innuï
érksoïdlo niblerput tuksialerdlutiglo, iller
komisut pekkudlugo. 9. Pilatusible sâpej
okalluglunilo: Una Jödit Kongiǽt ippe
rarkonerpisiuk uamnut? 10. Nællungi
kallóatame, Pellesiúnerit kingarallugo ter
sunga pisikǽt. 11. Pellesiúneridle kaju
miksalerpèjn innuït, Barrabasimik ippe
rarnerrokudlugo taukonunga. 12. Pila
tusible sâpej, ama okarbigallugit: kannong
mè tâva una, Jödit Kongiǽnnik táïrsarse
illiorkovisiuk uamnut? 13. Amale tord
lorput: kersungmut sennerutilingmut ki
kiektorùk! 14. Pilatusib tâva okarbigèj
Sumingmè tâva ajortullia? Tordlungârd
lutigle sualulerput: Sennerutilingmut ki
kiektorùk! 15. Pilatusible innuït neller
kotsivigiomaudlugit, Barrabase ànnisip
taukonunga: Jesusile iperartortikârdlugo
pisipà kersungmut sennerutilingmut kiki
ektorkudlugo. 16. Sorsuktuksædle iglór
soarmu

parmut erkartõursivingmut pisipæt, forsuatitiglo tamása kákudlugit. 17. Annoàmiglo aukpadlariksomik attitipæt, kakidarnekotãursædlo perdlajdlugit niakorutikamik pilliput, tãursomungalo illivdlugo. 18. Manigubigilerpættõg: Pidluarkonarsillæn oma Jödit Kongiæt (1)! 19. udlortómiglo niakoà annaulerpæt, keserigallugolo, sérkomiarbigallugolo, tukarbigæt. 20. Mitautigisimagamikolo, ukpadlariksomik annoréjarpæt, nangnainerngèjniglo annorèjnik attitipæt; kikiektoriarkudlugolo audlarupæt. 21. Inuglo ingerdlarsok, Simonimik attilik, yrenemio, narksamit pirsok, tauna Aleksanderiblo Rufusiblo angutæk erdlokoæt, kikiektorbikså sennerutilik ersukudlugo. 22. Audlarupæt tâva nunamut Golgatamik, imẽipok: Niakôrnamik (2) attilingmut. 23. Vinimiglo Myrralingnik imikallóaræt (3); piomangilále. 24. Kikiektorsimagamikolo, annorèj ingmingnut augoarpèjt, immerardlutiglo piksaraloamingnik. 25. Udluble nællunærkotà pingasungormet kikiektorpæt. 26. Kollágud-

(1) Att. Matt. K. 27. v. 27-29.
(2) Att. Matt. K. 27. v. 33.
(3) Att. Matt. K. 27. v. 34.

lágudlo paitſiſà aglekſimavok ima: Jödi
Kongiæt. 27. Illegallugolo pejäïrſul
mardluk kikiektoriægik, ardlǽk tellerpiǽ
tungánut, aipálo ſãumiǽt tungánut. 28
Aglekkæt (4) tâva erkóput, okauzekartut
Ajortulliartunnut illanguſimavok. 29. Ter
ſónalo ſennerkótut mitautigǽt illekkimi
ſarbigallugolo, okalluglutiglo: Huà! Ná
lekbingmik aſſeróïrſotit, udludlo pingaſu
ſennaudlugo (5). 30. Illingnik annaur
ſeet, ſenningarſomidlo akkarit. 31. Taj
male Pelleſiúnerit ingmingne mitautigi
viǽt, Aglekkænning-iliſimarſut illegallugit
okalluglutiglo: Adlæn annaukallóarèj
ingminik annaurſiginnãunane. 32. Un
Kriſtuſiogalloak, Iſraëlitit Kongiǽt, mân
ſenningarſomit akkarle, tekkokudluta oper
kudlutalo. Senningarſomudlo kikiekſi
makatækit (6) mitekkiǽktõg. 33. Udlubl
nællunærkotà arbaningormet, nuna tamar
me târtórſoangorpok, kollin-illoǽt ned
liutſerdlugo. 34. Nællunærkodlo arba
nek-ſiſſamangormet, Jeſuſe niblingârpok
okalluglune: Eloi! Eloi! Lama Sabak
tani? tamænna nelliſiornekarune, imẽipok
Gudiga! Gudiga! ſaag kemekpinga? 35
Ter

(4) Eſaiaſikut.
(5) Att. Matt. K. 27. v. 39.
(6) Ardlækit (Luk. K. 23. v. 39.)

Terſanētudlo illèjſa tamænná tuſſaramiko,
okarput: Attà, Eliaſe kákoa. 36. Illæ-
ale akpadlune miluartok ſêrnartomik im-
neriartorpà, ſudlortômudlo kappudlugo,
mipà, okalluglunilo: Voitje! attegole E-
iaſim akkartitſartyſſanerpàuk? 37. Je-
uſile niblingârdlune annerningǽrpok.
38. Nalekbírkſum ungà tâva, päuanga
amungalo aglǽt, ſēkpok mardlungord-
une. 39. Sorſuktukſædle nalegǽta ter-
ane akkianētub tekkogamiuk tejmēito-
nik niblingârnermik annerningǽrſok,
okarpok: Illomut innung una Gudim
rnerà. 40. Arnædle terſanēniputtōg,
ingeſikſomit irſiglüartut, taukoa akkor-
ænnētut Maria Magdalena, Marialo Ja-
kúngub Joſeſiblo arnǽk, Salomilo. 41.
Taukoa Jeſuſe mallikǽttōg kivgartor-
bigallugolo Galilæamētidlugo; adlættōg
kapſeet Jeruſalemmut majoarkatèj. 42.
Távalo unnulermet, opellungârſarbiomet
idlok tāivna, merſa Sabbatikſab tuglià
iulerirſà; 43. Joſefe Arimatǽamit pir-
ſok kigliſióïrſun illǽt ajungitſok, tāurſo-
natōg Gudib nalegávia nerigugángami-
uk; ſaperanilo Pilatuſe iſeriartorbigà, Je-
ſuſiblo tammánik kenuvigà. 44. Pilatu-
ſile aijajſórpok tokogallóarmengōg: 45.
Sorſuktukſædlo nalegǽt kákoa, toko

P 2 kam

kammærſuſiániglo kigliſiordlugo; taman
nalo ſorſuktukſæt nalegænnit ſiunerſiga
miuk, timmà Joſefimut tunniupà. 46
Joſefe tâva ſátomik annorâkſarſiok, akkar
tidlugolo, annorâkſamudlo ſátomut imud
lugo, illivermudlo kârſomit illuliſimar
ſomut illià, ujararlo arkſakardlugo illerg
vub pánut pià. 47. Maria Magdalena
Marialo Joſeſib (arnà), irſigiüarput, ſum
illirſok.

KAP. 16.

Jeſuſe tokorſunnit makkimet, arnæt okaunekarpu v. 1-8. Sarkomerpok Maria-Magdalenamu v. 9-11. Ajokærſukaminudlo, v. 12-14. Tau kolo okallugiartorkoèj koïrſikudlugidlo innung nik operomartunnik, v. 15-20.

Sabbátilo kangiumet, Maria Magdalena
Marialo Jakom (arnà) Salomilo erdling
nartunnik tarnutikſarſiput tennitſartoro
maudlugo. 2. Illivermudlo piput udlu
ſiurdliænne (1) udlâkut, ſekkinek nuïler
met. 3. Ingmingnudlo okarput: Ujaral
illergvub pánit kia arkſakaiſſoàuk? 4
Taguſaramikolo, ujarak arkſakarſimarſol
tekkolerpæt; angirſórſõmet. 5. Illiver
mu

(1) Sabbátib tugliáne kingulerirſáne.

nut tâva iserput, nukakpiarlo (2) tellerpiæ't
ungáne ivksiarsok, tekkirsomik kakorto-
nik annorâlik, tekkoæ't, ôlilerdlutiglo.
6. Tāursoma okarbigèj: Olikennase! Je-
suse Nazaremio kikiektorsimagalloak ujar-
parse; makkisimavok, tamánēngilak: arèit
nnigigalloà, tersunga illigæ't. 7. Audlar-
niardlusile ajokærsugèj Pelilo (3) okautsar-
torsigit, Galilæamut siulerissegikse, tersane
ekkyssauarse, sôrdlo okaumase (4). 8.
Anninasuardlutiglo illivermit kemāuput;
oliktórsoangordlutigle annilârnermidlo a-
ulerput, adlænnudlo sumik okaratik,
rksileramik. 9. Udlârle makkiname (5),
dlut siurdliæ'nne, sarkomerkârpok Maria-
Magdalenamut, tāursomanga annersápiluït
rbanek-mardluk annisikèj. 10. Tauna
udlarpok, illegigalloèj allieisuktut kijar-
udlo tamattominga okautsartordlugit. 11.
Taukoalo umarsok, tāursomungalo tekko-
itok, tussaumagamiko, opingilæt. 12.
Kingórnale, taukoa illægik pissungmanik,
arkomerbigæ'k adlamik tautokardlune;
ngerdlatidlugik iglorpéngoænnut. 13.
Taukoalo audlardlutik illætik okautsartor-
pækit

(2) Engele (Att. Matt. K. 28. v. 2.)
(3) Aglæ't.
(4) Kap. 14. v. 28
(5) Jesule.

pækit tamattominga; taukotõg operingini
ægik. 14. Kêſa (6) tãivko arkaneglit (7
ſarkomerbigèj neiriſidlugit, avokârejlo
makkiſimarſomik tekkungniktut opering
imatigit, mangertunniglo umatekarmeta
15. Okarbigiviѐj: *Sillárſoarmut tamard
luínarmut audlaritſe, Evangeliummigl(
okallugiartordluſe pingortitænnut (8) ta
mannut. 16. Operdlunilo nellinginal
koïſikune pidluaiſſavok; opingitſorle pid
luẽitſukſãutinekaiſſavok (9). 17. Oper
tudle nællunærkotekaromarput imãitunnik
Attimne (10) annerſápiluït anniſitſomar
pèjt; okænnik nutænnik okallugomarpu
(11); 18. Pullateriârſuït péjaromarpèjt(12)
tokonartunniglo imerallóarunik, ſuniſſeng
ilæt

(6) Udlome tãivrſománe ſiurdlerme unnungm(
(Joh. K. 20. v. 19.)

(7) Ajokærſugèj, Judaſib kemengmatik, arkang(
nãuginnalerſut.

(8) Sillalingnut, imẽipok: Innuangnut nellinginu
nut, Jödit piginnarnagit (Matt. K. 10. v. 5.6.
nællurſudle aglæt pimivdlugit.

(9) Annengnauviæiſſengilak, Gudible erkartõutſ(
marpà pitlægekſãinangortidlugo,

(10) Pivdlunga, imẽipok: Uamnit pirſâunekar(
lutik,

(11) Àdlæt erkardleringitſomik okauzeet attordlug
nauglo ilikârnagit.

(12) Att. Apoſtel. Sullirſ. K. 28. v. 3-6.

læt; napparſimarſut arkſamingnik aktor-
innarpætik, piungnæiſſaput tâva. 19.
Nálegak tâva tajma taukonunga okallung-
nek ſorárurſigame, killangmut kangattar-
ipok, ingitſartordlunilo Gudib tellerpi-
ét tungánut. 20. Tãivkole tamátigut
okallugiartorput; Nalekkablo ikiorpèj,
okauzerlo opernarſardlugo nællunærkotin-
nik illãurſunnik.

Evang-

Evangeliume
Lukasim Aglegà.

KAP. I.

Aglekkæne Lukasim audlarnerpèj. v. 1-4. Johannes koïrsirsok innungyssamet, Sakariase okaunekar pok. v. 5-25. Marialo niviarsiak okaunekariok Jesusimik ernertâromartok. v. 26-38. Nârtuler sublo Elisabet tikerárpà. v. 39-56. Johannes erniursok agdliartolerdlunilo. v. 57-80.

Kapseet (1) aglekiksarnialermatigit sullir sæt (2) uavtine opernakersut; 2. Tajm unnipkãumátigut tamakkoninga isuani nangminek tekkungniktut, okauzinnudl kivgartortungortut (3): 3. Uangatõg ajung itsugára, tamása isuanit kiglisiorkiksaradla ravkit, illingnut aglekiksaruglugit, ajungit sok Teofilusi-à (4)! 4. Okauzinnut tussau marsarnut kollarungnærkudlutit. 5. He rodese

(1) Mattæusilo adlædlo.
(2) Jesusib sullirsèj.
(3) Okallugiartortut Jesuse kivgartorbigallugo.
(4) Opertut siurdleen illæt.

odeſe Judæame Kongiotidlugo, Pelleſe-
:artok Abiab ſimnerſèjſa illánnik, Saka-
iaſimik attilingmik; tãurſoma nullià
Aaronib panneeſa (5) illǽt, Eliſabemmik
ıttekartok. 6. Tamangmigle illuartuk
Gudimut, Nalekkablo inneiziſèj pekkor-
èjlo tamáſa nalekikit arkſoarnaratik. 7.
Kittôrnakaratiglo, Eliſabet erniſuïmet,
ıtokãudlutiglo tamangmik. 8. Illáne
ìmnerſarbikſe nedliumet, Pelleſiſut adlæ-
ut ſulliſſerſok Gudimut (6); 9. Imme-
ãutiblo erkormane Pelleſiurſúſim iller-
:oánik, tipigikſáïkudlune, Nalekkam ig-
oanut (7) iſeriartorpok. 10. Innuïérk-
oïdlo tamarmik ſillatánētut tukſiartut
ipigikſáïſidlugo. 11. Nalekkable Enge-
ià tekkotipok tãurſomunga; tipigikſar-
ɔiub tellerpiǽt tungáne kikârtok. 12.
Tauna tâva Sakariaſib tekkogamiuk, an-
nilârpok erkſilerdlunilo. 13. Engelible
okarbigà: Erkſikennæk, Sakariaſi-à! Illo-
mut kenugavit, Gudib tuſſarpátit, nul-
liedlo Eliſabet illingnut ernertãiſſavok,
taunalo Johanneſimik aitſiſſauet. 14. Ti-
peitſutigallugolo irſutigiomarpet, kapſeet-
tõg tipeitſutigiomarpǽt, innulerpet. 15.

(5) Kinguèjſa.
(6) Sakariaſe.
(7) Nalekbirkſoarmut.

Nalekkamut angiſſamet; Vinimiglo ſilla runartomigloneet imiſſengilak, arnamil timmǽn illoanētidluue aglǽt Annerſámi illuartomik illumiolernekaiſſavok: 16
Iſraëlib kitttôrnèj (8) amerdlarſut ſâtitſc marpèj Nalekkamut Gudiǽnnut. 17. Tau natōg Eliaſim annerneránik pirſāuneling mik (9) tāurſomunga (10) piliſſavok, ang æjokāin umatèjt ſâtidlugit kittôrnænnu (11) nalengitſudlo illuartun iliſimarſuſiǽn nut (12), tajmalo Nálegak innukſarſivd lugo piginnāungorſimarſomik. 18. Sa kariaſiblo Engele okarbigà: Suna nællu nǽrkotariſſegiga? Utokāugama, nulliara tōg utokāumet. 19. Engelib tâva ſâpa okarbigallugo: Gabrieliovonga, Gudi mētuartok (13), audlartiſimavongalo, il lingnut okallugiartorkudlunga, tamatto mingalo tipeitſungnartomik okaukudluti
20. Attálo, okallungneng ajulerdluti okaiſſǽromarpotit, tamattoma erkorbik ſǽn udlukſà nedliutſerdlugo, okauzik illing

(8) Kinguèj, imēipok: Jōdit.
(9) Eliaſe kiblingnelírkſoarnik okauzekartok arſig iſſauà.
(10) Nalekkamut, imēipok: Nalekkab tekkóane.
(11) Angejokāin opingitſut kittôrnætik opertut il legikudlugit.
(12) Nalektutut iliſimalerſidlugit.
(13) Gudimut kivgekſāudlunga.

llingnut, illomut kakugo erkyſſerſut, peringinaukit. 21. Sakariaſilo innuït rinnigǽt, uſſoruglutiglo nalekbírkſoarme nullumet. 22. Annigamilo okallukbigneng ajulerpèj; mallugǽt tâva, tekkurakartok nalekbírkſoarme: Niakominiglo irſerárpej, okaiſſǽrdluï'nardlunilo. 23. Sullirſamilo ſorârbiǽt nedliumet, angerdarpok iglominut. 24. Udludle tauko nâmeta, nullià Eliſabet nârtulerpok, kaunetidlo tedlimat irſertorpok, okalluglune: 25. Tajma Nalekkab piánga, illekigadlaraminga, kanguſutiga (14) uamnit pǽrdlugo innungne. 26. Kaumetidle arbangǽnne Engele, Gabrielimik attiik, Gudim audlartipà iglorpérkſoarnut Galilæamētunnut Nazaremmik attilingnut; 27. Niviarſiamut, tauna (niviarſiak) angerſimarſok angumut, Joſefimik attilingmut, Davidim igloánit (15), Mariamiglo attekartok. 28. Engelib tâva iſerbigà, okalluglune: Pidluarkonnarſillæt ſajmaurſâurſotin oma! Nalekkab nejorpátit, arnænne (16) pidluarkorſâurſotin-à! 29. Tekkogamiugle, okauzià annilârutigà, iſumalerdlunilo, una kannong-étomik okauzekar-

(14) Kittórnakanginek kanguſutigángarſuk Jödit.
(15) Davidib kinguèjſa illǽnnut.
(16) Arnænnit tamannit.

zekarnerſok; 30. Engeliblo okarbigà Erkſikennæk, Maria! Gudib ſajmauma tit. 31. Attálo, nârtuliſſautit ernertâro mardlutidlo; taunalo Jeſuſimik aitſiſſauet 32. Angiſſavok, kotſingnerublo niarná nik tajnekaiſſavok; Gudiblo Nalekkab tun niomarpà angutǽt Davidim ivkſiavírkſo ánik (17). 33. Jakoblo igloanut (18) kong iyſſavok iſukangitſomut, nalegaviálo nâ nauviæiſſengilak. 34. Engelile Marian okarbigà: Kannongme tamanna piſſaua uvekanginama (19)? 35. Engeliblo akkià okarbigallugo: Annerſám illuartub kôl langiſſauátit, angnérſublo pirſâunerǽt tâ liſſauátit (20), tajmâitomiktõg illuartok er niekſet Gudib niarnánik táïrſâuſſavok 36. Attálo! Eliſabettõg igdlut nârtuleri ok ernertâkſamik utokâunermine, kau metidlo arbanilerpèj, tauna merſa nâr tojuïtſok unnerpǽt. 37. Gudime ajor nartokangimet. 38. Mariable lâpa: Na lekkab kivgarángamè, okaravit tajmáëſer langa. Engelib tâpa kemekpà. 39. Ud ludle tãivko Maria pilerilerpok audlaraſu ardlunilo kakkænnut, iglorpẽinnut Judal nuná

(17) Nalegaviánik.
(18) Kinguèjnut Jödinnut.
(19) Angumut pinekanginama.
(20) Gudib pirſâunerminik nellekangitſomik tajmáë ſiſſauátit.

unánētunnut; 40. Sakariaſiblo igloa-
iut iſerdlune, Eliſabet pidluarkoà. 41.
Mariablo okauzià tamanna Eliſabetib tus-
armago, timmǽn illumioà tâva nedliok
(21); Eliſabetiblo Annerſáng illuartok il-
umiügilerpà. 42. Niblingârdlunilo okar-
ok: Pidluarkāutit arnænnit tamannit, timi-
itſōg illumioà pidluariok. 43. Saagme
erſa Nalekkama arnǽn ornikpánga? 44.
Attále, pidluarkorſineret tuſſaravko, tim-
nima illumioà tipeitſungnermit nedliok.
45. Pidluarpongmè una (22) opertok;
Nalekkam okauzee tamarmik omunga
erkordluḯnaiſſameta. 46. Mariatōg okar-
ok: Nálegak tarnima uſſoringârpa. 47.
Gudilo annaurſirſiga annernerma tipeit-
ſutigà. 48. Kivgarojungoe (23) illekſi-
nago. Attále, mattoma kingórna erkard-
ereet tamarmik uſſoriomarpánga. 49.
Jſſornartórſoarnik pimanga ajugakangit-
ub, illuarnermiglo attiglub; 50. Ná-
kinirſúſiminiglo nálektiminētuaromarpok
orârane. 51. Arktorſâjuïtſok tellermi-
nik (24); umamingne makkittarſunnik
erkarſautiglit ſiammartikèj; 52. Pirſár-
ſoït

(21) Pikipok.
(22) Maria.
(23) Ingme pivdlune tajma okarpok.
(24) Ajugakangitſúſe ſarkomerſikà tajma uſſornar-
tullivdlune.

foït ivksiavingnit ajekèj, assiginnækkædl
kodlartidlugit. 53. Kâktut ajungitsunni
tunningârej, pissôrsoïdlo sokartinagit auc
lartikèj(25). 54. Kivge Israële (26) illek
sigà, nákinirsúse erkajdlugo; 55. Siurc
livtinut, Abrahammut kinguèjnudlo, ur
nerame(27), isukaissengitsogŏg. 56. Kau
metidlo pingasut nângajeglugit Elisabe
Mariab nejorpà; ama tâva iglominut ang
erdlariok. 57. Elisabetible ernivikl
nedliumet, ernertârpok. 58. Erkardlee
salo igdloeesalo tussaumagamiko, Nalek
kab nákingâra, tipeitsukatigæt. 59. Uc
ludlo arbanek-pingasungormeta, edlârsu
kippijartorpæt (28); angutánudlo Sakaris
simik atteritipæt. 60. Arnædle sâpej
okalluglune: Naggale; Johannesile atte
rissauà. 61. Okarbigæt tâva: Erkardle
kangikallóarpotit tajmâitomik attilingmi.
62. Angutále urserárpæt, kannong étomi
aitserkyssasugallugo? 63. Aglekbingmigl
káko

(25) Tamakkoninga okauzinnik tamannik Gude uss riniarpà, peetsomut erneritimago annaursirse sak, pissŏudle ilisimarsórsoïdlo tajma aktikl mik tipeitsuktinagit.

(26) Jŏdit.

(27) Mosesib Davidiblo Profétidlo aglegèjnne.

(28) Jŏdit edlârsuming auetæt akullàk, isorpiág améjangoardlugo, kippirsaræt, Gudib pekk matik Mosesim aglegèjne, innuvtariomaudlu ingŏg tajma nællunárkutsersimarsut.

ákorsivdlune, aglekpok imenna: Johan-
ese atterà. Tamarmiglo aijajsórput.
64. Tersangãinarle karnà (29) angmarsi-
nalerdlunilo okà kelerussærpok, okallug-
anilo Gude ussorà. 65. Nunakatèjsalo
tamarmik annilârutigæt; tamakkolo tamá-
ni tussaumalerpèjt kakkamiut tamarmik
Judæame. 66. Nungudlutiglo tussartut
tamamiugilerpæt, okalluglutiglo: Edlâr-
tang una kannong-élissanerpa? Nalekkab-
bòg arksaminik nejõumià (30). 67. Angu-
tilo Sakariase Annersáming illuartomik
illumiokalerpok erkotsomartuksænniglo
una okalluglune: 68. Ussornarsile Ná-
legak, Israëlib Gudià! Innune tikerârd-
lugidlo annaunamigit (31); 69. Nekko-
ersoarmiglo annaursirsuksakartileramisigut
(32) kivgame Davidim igloane (33): 70.
Násársoak tajma okarallóarame Profétime
illuartut karneesigut: 71. Annaursiner-
mik kingarsortivtinit tamarmiglo umik-
sòïrsivta arksèjnnit (34); 72. Angæjoká-
rudlo nákallugit, unnersõunilo ajungit-
tok erkajdlugo; 73. Okauzeng ivna
pivd,

(29) Sakariasib (v. 20.)
(30) Nalekkab igdlersungârpa.
(31) Illeksilerdlugit annaulersâramigit,
(32) Jesusimik Mariam illumioánik,
(33) Kinguèjnit.
(34) Tarnivta kingarsortèjnnit.

pivdlugo (35), Abrahammut atátavtinu
illomôrtomik okarallóarame; tunniomauc
lutagõg, 74. Anneksimaguta kingarsoi
tivta arksèjnnit, tâva nálekkudlune erk
siorata, 75. Ajunginiarnermik illuarnei
miglo nuennerirsǽngnik, udlut nungud
lugit innutidluta. 76. Iblimmè, edlâı
sungoang-à! tajnekaissautit kotsingneru
Profetiánik (36); Nalekkab (37) siulei
sortigissamatit, akkutiksæne illuarsarkud
lugit; 77. Innune nællyungnǽrsidlug
pidluautiksamik, ajortèjn isumakǽrsima
leromarmeta; 78. Gudivta nákinirsusi
ánik nellekangitsomik, tãursomanga nu
ïrsub kotsingnermit tikerârpátigut (38
79. Kaumarsaruglugit târmiursut tokub
lo taranẽtut (39), isikkavudlo pisidlug
akkumut pidluarnartomut (40). 80. Ec
làrsugle agdliartorpok nekkursektidlunil
annersáme; innukajuïtsunnẽdlunilo, sai
komerbikse Israëlimut (41) naytsersorc
lugo.

KAI

(35) Mosesim aglegèjne.
(36) Gudib kivgánik.
(37) Annaursirsub.
(38) Annaursirsok aggijavok.
(39) Att. Matt. K. 4. v. 16.
(40) Ajokærsordluta, kannong-illivdluta pidluaisse sogut.
(41) Israëlib kinguèjnut, Jödinnut.

KAP. 2.

esuse innungorpok, v. 1-20. Kippivnekalerdlunilo, v. 21. Nalekbirksoarmilo sarkomersipæt. v. 22-38. Agdlilerdlune angæjokægne Nazaremmit illegæk Jerusalemmut, nalekbirksoarmilo sarkomerpok. v. 39-52.

Udludle tãivko Kejsere Augustuse inneitigallóarpok, nunam (1) innuee tamása nællunærsorkudlugit. 2. Tamersa nællunærsoïnek siurdliursok Kyreniuse naleggutidlugo Syriame. 3. Tamarmik tâva iglorpérksoarmingnut audlarput aglekkudlutik, 4. Josefile audlarioktõg Galilæanit, iglorpérksoarnit Nazaremmit, Judæanut, Davidim iglorpérksoèjnut, Bethlehemmik attilingnut, Davidim igloanit pigame kinguaránganilo; 5. Aglekkudlune Maria nulliekse aiparallugo, tauna nârtursok. 6. Tersanẽtidlutigle ernisukpià nedliupok. 7. Pernãuminiglo ernerârpok, imudlugolo, nersutidlo neřrivinennut (2) illià; siniktarbingme innikssærunamik adlamik. 8. Pârsirsudlo tãursoma erkánẽtut, narksamẽdlutik unnuame pigârtut

(1) Nalegávingme.

(2) Sâuæn innænnut.

tut, nersutitik (3) pâriniardlugit. 9. Na
lekkablo Engeliæt sunãuba tikipèj, Nalek
kablo kaumarsusiæt kaumarsarpèj; erk
singâlerput tâva. 10. Engelible okar
bigèj: Erksikennase! Attále, tipeitsungâr
nartomik okaupause, innuït tamardluï nar
mik piksænnik. 11. Voiziak annaursir
suksak illivsinut erniumet, tamersa Kristus
Nálegak, Davidim iglorpérksoèjne. 12
Tersalo nællunærkotiksarse: Edlârsuk imu
simarsok nersutidlo neŕriviænne illisimar
sok nãpitsomarparse. 13. Tavãinarlo kil
langmiorpérksoït Engelimẽtut, Gndimin
ussoruktut okalluglutiglo: 14. Gud
kotsingnerme (4) ussornarsile! Erkiksiner
lo nunamẽkile (5)! Innungnilo nuennâr
nek pile (6)! 15. Engelidlo kemeng
mætik killangmut (audlardlutik), innuï
tauko pârsirsut tâva ingmingnun okalluk
put: Kæ! Betlehemmut audlarta, tersanil
pisimagalloak tekkyartordlugo, Nalekkan
okautigikorsà uavtinut. 16. Tuoviord
lutiglo tersunga piput, Marialo Josefilo
edlârsuglo nersutit neŕriviænne innæng
arsok, tikipèjt. 17. Tekkogamikole
unnip

(3) Sàuætik.
(4) Killangme.
(5) Pidluarnarsillæt nunamiut!
(6) Innuït Gudib nuenneriligittòk!

ınnipkârput okauzimik tuſſækkamingnik
7) edlârſuk tauna pivdlugo. 18. Tamar-
niglo tuſſartut pârſirſun okauzeet aijajſo-
utigèjt. 19. Mariable okauzit tamakko
amáſa puïornauværdlugidlo, umamine
ẻṙkarſautiginiarpèj. 20. Pârſirſut tâva
ıteriput, Gude uſſorallugo nerſordlugolo
uſſækkætik tekkurſætiglo tamáſa pivd-
ugit, tajma okarbigángatik. 21. Udludlo
ırbanek-pingaſungormeta, edlârſuk kip-
ivnekaiſſamet (8), tâva aitſerpæ̂t Jeſuſi-
nik, Engelib tajma taïmago, nãulingi-
adlarmet arname timǽn illóane. 22.
Jdludlo ubarbikſaralloèj (9) nâmeta, Mo-
eſim inneiziſèj malliglugit, tekpàuonga
eruſalemmut audlarupæ̂t, Nalekkamut
iſidlugo. 23. Aglekkæt pivdlugit Na-
ekkam inneiziſèjne (10), imãitut: *Angu-
ingoæt tamarmik, arnamingnit ſiudlerpã it
ınnirſut* (11), *Nalekkamut ingmikôrtine-
aiſſaput* (12). 24. Tunnirſutikſætiglo
unniudlugit, ſôrdlo Nalekkam inneizi-
èjne (13) aglekſimavok, Duïngoængnik (14)

 Duïrâ-

(7) Engelinnit.
(8) Att. K. 1. v. 59.
(9) Mariab.
(10) Moſeſim aglegèjne.
(11) Arnamik pernãutigirſèjt.
(12) Tunnaiſſaput.
(13) Moſeſim aglegèjne.
(14) Att. Matt. K. 3. v. 16. naṙkigutâ (14).

Duiârkængnigloneet mardlungnik (tunni
ukorſimet). 25. Tajmanilo ſunãuba in
nuk, Simeonimik attilik, Jeruſalemmẽ
tok; innuk tauna illuartõudlunilo Gudi
mik nalengniartok, Iſraëliblo tupedler
ſautikſánik (15) nerigukkiok; Annerſábl
illuartum innigiüarpà. 26. Annerſábl
illuartum okaukà, tokyſſengitſok unnerd
lugo, Nalekkab Kriſtuſià (16) tekkotinnago
27. Tauna, Annerſáb kajumikſarmane
nalekbírkſoarmut piok; edlârſuglo Jeſuſ
angæjokækit iſermakko, tauna pivdlug
illerkoromaudlutik, inneiziſit nalengniard
lugit; 28. Tâva tiguà (17) pernermig
lugo, Gudilo uſſorà, okalluglunilo: 29
Nálegang-à! mâna erkikſinartomut kivge
audlarle (18), tajma okaravit, 30. Irſim
nik annautikſarikorſet tekkogavko. 31
Tauna innuït tamarmik kênèjnnut (19
piginnãungorſarauko; 32. Kaumarſo
nællurſunnut kaumarſãutikſak, innuvtang
nudlo Iſraëlimut (20) uſſornãutikſak. 33
Okauzidlo tauna pivdlugo Joſefib arnædl
aijajſorutigækit. 34. Simeoniblo pidluar

koæk

(15) Annaurſirſomik Jödit tupedlerſautigirſekſænnik
(16) Kriſtuſe Nalekkam okautigirſà.
(17) Simeonib.
(18) Tokoginnarlanga.
(19) Innungnut tamannut.
(20) Jödinnut.

koǽk, arnálo Maria okarbigallugo: Arèin
ma ordlurſutikſangoromarpok makkirſu-
ikſangoromardlunilo amerdlarſunne Iſra-
limētunne (21), nællunǽrkotekſāujomard-
unilo akkerartugekſak (22). 35. Tar-
ikkudlo pennab piſſauátit (23). Kapſêr-
oïn umatèjſa ei karſautèjt tajma ſarkome-
omariput. 36. Arnaktōg Profétiurſok
erſanēniok, Annamik attilik, Fanuëlib
annia, Aſſerib kinguèjſa illǽt, arnakoëk-
ak, niviarſiāurſúſiminit uvekartok okiun
rbanek-mardluk; 37. Mánale uïdlar-
ierrurſok, okiüeelo ſiſſamannik ungnir-
àrkattartut ſiſſamadlo nângajekput; nalek-
írkſoak tāurſoma kemengneng ajordlugo,
ſinginiarnermik tukſiarnermiglo udludlo
nnurſædlo nungudlugit Gude nalengni-
rpà. 38. Taunatōg tajmane terſunga
iok, Nálegarlo uſſorivià, okautigallugo-
o annaurſutikſamik neriguktunnut taman-
ut Jeruſalemiunnut. 39. Tamáſalo na-
nakſigamikit Nalekkam inneiziſèj pivd-
ugit, ama Galilæamut, iglorpérkſoar-
ningnut Nazaremmut, uteriput. 40. Ed-
ârſugle agdliartorpok nekkurſektidlunilo

(21) Jödit kapſeet mammiæſautigiomarpǽt aſſeroe-
nermingnut, adlædle kapſeen illuariomarpǽt
ajorungnǽrſautigallugolo.
(22) Nagliuktukſāïnāujomarpok.
(23) Tauna pivdlugo allieiſungârom..rpotit.

annerſáme, iliſimarſórſoangolerdlunilo
Gudiblo ſajmaunerǽt nejorpà (24). 41
Angejokǽglo upernǽt nungudlugit Jeruſa-
lemmut pirſartuk, Paaſke nedliutaránget
42. Okiüeelo arkanek-mardlungormeta
Jeruſalemmut majoarput (25) illerkortik
nedliutome attordlugo. 43. Udludk
tauko nâgamikit, angerdlarmaniglo, nu-
kakpiarak Jeſuſe Jeruſalemme unikpok
Joſefiblo arnǽdlo ariytſiǽk. 44. Ingia-
kamingnudle illegiſugángamiko, udlork
atauzek ingerdlagamik, ujariartorpǽk aper-
kotigallugolo igdlumingnudlo erkardli-
mingnudlo. 45. Nenninginamikolo, Je-
ruſalemmut uterpuk ujarniardlugolo. 46
Udludlo pingaſut nâmeta, nenniǽk nalek-
bírkſoarme ajokærſóïrſun akkornǽnne
ivkſiarſok, tauko naleglugidlo aperſord-
lugidlo. 47. Tuſſartèjſalo tamarmik
uſſorutigǽt iliſimarſúſiagudlo akkidluar-
ſúſiagudlo. 48. Tekkogamikolo (26)) an-
nilârpuk; arnǽdlo okarbigà: Erneng-à
ſaag tajma piviſiguk? Attà, angupit (27
uangalo ujarivtikit kappiaſuglunuk. 49
Sâpǽk tâva: Sudlutik ujarpitinga? Iliſi-
mangi-

(24) Gudib ſajmaupà.
(25) Angæjokǽk illegallugo majoarpuk.
(26) Angæjokækit.
(27) Angutiſiavit.

[m]angilatik, atátama (28) pee nejyſſégika
(29)? 50. Tajmalo okallukbigángatik,
[a]manna ſiunerſingilǽk. 51. Illegallugik
[t]âva teſſamunga Nazaremmut piok, na-
egluardlugiglo. Arnǽdlo okauzit ta-
nakko tamáſa torkorpèj umamine. 52.
[J]eſuſile iliſimaïartorpok, agdliartordluni-
o ſajmaunarſiartordlunilo Gudimilo in-
[n]ungnilo.

KAP. 3.

[J]ohanneſe koïrſiok ajokærſoïvdlunilo, v. 1-18. Kéſale parnǽrſimalerpok, v. 19. 20. Jeſuſib koïſine-ránik, v. 21. 22. Siurdleeniglo, arname næggo-vigigalloèjnik, 23-38.

Okiut tedlimangormeta, Kejſere Tibe-
[r]iuſe nalegãutidlugo, Pontiuſe Pilatuſe
[n]alegãukatãumet Judæame, Herodeſilo
[n]unamut illãinarmut nalegãumet Galilæ-
[a]me, nukále Filippuſe nunamut illãinar-
[m]ut nalegãumet Ituræame Trakoniſiblo
[n]erkáne, Lÿſaniaſilo nunamut illãinarmut
nalegãumet Abilenime; 2. Annaſilo Kaï-
[a]ſilo Pelleſiúnerotidlugik, Gudim okau-
[z]ià Johanneſimut, Sakariaſib niarnánut,
[s]innukajuïtſome piok (1). 3. Tâva Jor-
danim

(28) Killangmẽtub.
(29) Gudim igloanẽſſerſonga.
(1) Gudim kákoa.

danim erkánut tamardluï'narmut piok ajokærſoïvdlune koïrſumik ſânermut, ajortærutikſamik. 4. Tajma aglekſimame makperſækkæne, Profétim Eſaiaſim okauzeene, ima okarmet: *Nipigà innukajuïtſome tordlularſub: Nalekkam akkutikjà illuarſarſiuk, akkoſinikjèjlo nardlorſardlugit* 5. *Kôrkut tamarmik nellimakternekaiſſaput kakkædlo kakkangoœdlo tamarmik nakidlirſarnekaiſſaput; akkoſerngidlo niungarſut nardlurſiſſaput, manneetſudlo mannirſiſſaput* (2). 6. *Innuïdlo tamarmik annaurſutikſak Gudimit tekkoliſſauæt.* 7. Tajmãitomik, innuït annivigimæne koëkkudlutik, okarbigèj: Pullateriârſuït piarèjt tautókko kia unnerſôunerpáſe, kemàkudluſe ningamit nedliutukſamit (3)? 8. Tajmãitomik illornut adlamik iſumakaleruſe, illerkoferdluſe nællunærniaritſe; okalluleriaràunaſilo illivſigut: Abraham atetagárput; Okaupauſile uanga: Ujarkænnit makkonanga Abraham Gudib kittôrnekſarſiginãuà (4). 9. Ullimàudle orpeet tungaviænnēlerallóarpok; Orpik tâva nellinginak ajungitſunnik pãurnakangitſok kippiſſa-

(2) Innuïn umatèjt kannong-étut ajorungnærſarnekaiſſaput, illuarikudlutik annaurſirſoinut.
(3) Att. Matt. K. 3, v. 7.
(4) Ajugakanginame.

issavok, ingnérmudlo egissavok (5). 10. nnuït tâva apersorpæ't okalluglutik: kanongme illissauisa? 11. Akkièjle okalluglune: Mardlungnik annorâglub aipa unniussauà pekkangitsomut; nekiksaliksg tajmailliysségiok (6). 12. Tunnirsuinnigle kattersóïrsut ornikkiæ't koëkkudlutik, apersordlugolo: Ajokærsóïrsok! agummè kannok pissauisa? 13. Okarigèjle: Sualungmik piomaniarkennase 7)! 14. Sorsuktuksættōg apersoriæ't, kalluglutik: Uagummè sullissauisa? Sâèjlo: Innuït péjarniarkennasigit, pekkoersōudlusiloneet pitlariaràunasigit, pirseksile (8) namagissauæse. 15. Innuïdle erigungmeta, tamarmiglo umætimingne sumaudlutik, Johannese Kristusiosugalugo; 16. Johannesib tâva tamása sâpej kalluglune: Uanga imermik koïrsarigaloarpause; pirsuksarle nekkônerrovok amnit, tauna kingakóbigikára singærdugoloneet, tāursoma koïomarpáse Annerámik illuartomik ingnermiglo. 17. Nirãune tigumiarpà, nioârbinilo selligomarpà, nautseïeksarikfudlo koïminut katter-

(5) Utereetsunnut pitlautiksak piaræ'rsimavok.
(6) Nekiksæt tunniudlugit pekkangitsomut.
(7) Nalekkavse táïrsæt illivsinut kissiet piniardlugo.
(8) Kivgartōutiksæse.

ſoromarpèj, kallipāidle ōutſomarpèj in
nermik kammijuïtſomik (9). 18. Adlær
niktōg tâva amerdlarſōunnik (okauzinnik
okaukikſarniarpèj, Evangeliumiglo (10
okàudlugit. 19. Herodeſile nunam
illāinarmut nalegāurſok, Herodiaſe nukam
Filippuſib nullià pivdlugo (11), Herode
ſiblo ajortulliægèj tamáſa pivdlugit, tāu
ſomanga pitlarnekarame (12); 20. Matt
minga taperattekàu, Johanneſe parnærſim
yingmut iſertidlugo. 21. Innuïdle nellin
inæt koïſimeta, Jeſuſiſōg koïſimamet tu
ſiarmedlo, killak tâva angmarpok; 22
Annerſárlo illuartok kollágut akkarpok
Duïſut tautokardlune, nipilo killangm
piok, ima okartok: Iblin aſſanartok erne
rágit, iblit nuennerágit (13). 23. Jeſuſi
okiüee tâva ungnigamik kollingulerpu
Tauna ernerifugǽt Joſefimut, tauna Eli
niârnarigà (14); 24. Tauna Matatib niâ
narigà, tauna Levib niârnarigà, taun
Melkib niârnarigà, tauna Jannab niârna
rigà, tauna Joſefib niârnarigà; 25. Taun
Mattatiaſib niârnarigà, tauna Amoſib ni
ârna

(9) Att. Matt. K. 3. v. 11. 12.
(10) Tuſſarnerſunnik.
(11) Att. Matt. K. 14. v. 3. 4.
(12) Tennertarnekarame Johanneſimit.
(13) Att. Matt. K. 3. v. 16. 17.
(14) Eli Joſefib ſekkigà.

rnarigà, tauna Naumib niârnarigà, tau-
a Eſlib niârnarigà, tauna Naggaib niâr-
arigà; 26. Tauna Maatib niârnarigà,
auna Mattatiaſib niârnarigà, tauna Semeib
iiârnarigà, tauna Joſefib niârnarigà, tauna
udab niârnarigà; 27. Tauna Joannab
iiârnarigà, tauna Reſab niârnarigà, tauna
orobabelib niârnarigà, tauna Salatielib
iiârnarigà, tauna Nerib niârnarigà; 28.
Tauna Melkib niârnarigà, tauna Addib
iiârnarigà, tauna Koſamib niârnarigà, tauna
Elmodamib niârnarigà, tauna Erib niâr-
iarigà; 29. Tauna Joſib niârnarigà,
auna Elieſerib niârnarigà, tauna Jorimib
iiârnarigà, tauna Mattatib niârnarigà, tauna
Levib niârnarigà; 30. Tauna Simeonib
iiârnarigà, tauna Judab niârnarigà, tauna
oſefib niârnarigà, tauna Jonanib niârna-
igà, tauna Eliakimib niârnarigà; 31.
Tauna Meleab niârnarigà, tauna Mainanib
iiârnarigà, tauna Mattatab niârnarigà,
auna Natanib niârnarigà, tauna Davidib
iiârnarigà; 32. Tauna Jeſſaib niârnarigà,
tauna Obedib niârnarigà, tauna Boozib
niârnarigà, tauna Salmonib niârnarigà,
tauna Naaſſonib niârnarigà; 33. Tauna
Aminadab niârnarigà, tauna Aramib niâr-
narigà, tauna Eſromib niârnarigà, tauna
Fareſib niârnarigà, tauna Judab niârna-
rigà;

rigà; 34. Tauna Jakob niàrnarigà, taun
Isaab niârnarigà, tauna Abrahamib niâr
narigà, tauna Tarab niârnarigà, tauna Na
korib niârnarigà; 35. Tauna Sarub niâr
narigà, tauna Ragaub niârnarigà, taun
Falib niârnarigà, tauna Eberib niârnarigà
tauna Salab niârnarigà; 36. Tauna Kaina
nib niârnarigà, tauna Arsaksadib niârnarigà
tauna Semib niârnarigà, tauna Noab niâr
narigà, tauna Lamib niârnarigà; 37
Tauna Metusalab niârnarigà, tauna Enul
niârnarigà, tauna Jaredib niârnarigà, taun
Maleleelib niârnarigà, tauna Kainanil
niârnarigà; 38. Tauna Enosib niârna
rigà, tauna Setib niârnarigà, tauna Adamil
niârnarigà, tauna Gudib niârnarigà (15).

KAP. 4.

Jesuse urfersimavok Tornârsungmut, ajugàudlunilo v. 1-13. Galilæame ajokærfoïlermet tokoniar pǽt. v. 14-30. Ama ajokærsóïok ussornartul livdlunilo napparsimarsut kaitsorsarpèj, v. 31-44

Jesusile Annersámik illuartomik illumi-
olik Jordanimit ama uteriok, Annersáblc
pisikà innukajuïtsomut. 2. Udludlo mard-
lungnik ungnirsarkattartut Tornârsungmut
ursersimarsok. Udludlo tauko nerringi-
niok

(15) Adam Gudib pingortimago.

iok ſungoamigloneet; Udludle tauko
âmeta, kâlerpok kêſa. 3. Tornârſub
iva okarbigà: Gudim erneripatit, ujarang-
na okauniarùk timiûrſangorkudlugo. 4.
eſuſiblo akkià okalluglune: Aglekſima-
ok: *Timiûrſa'inak innum innutigiſſengilà,*
kauzerle nellinginak Gudimit pirſok (1)
innutigiſſégià). 5. Tornârſub tava piſipà
akkárſoarmut kingiktomut, uïſorēinarlo
llárſub nalegavee tamáſa tãurſomunga
amerdlôrtipèj. 6. Tornârſublo okar-
igà: Nalegàunek mænna tamât, makko-
lo pinnerſuſiæt, tunniutſomarpara illing-
ut; uamnut tunniuſimamet, nellinginar-
audlo iſumamnik tunniuſinnãuara (2).
. Mâna tâva tukſiarbigiomagungma,
nakko tamáſa piſſauetit. 8. Jeſuſible
kkià, okalluglune: Tunnumnun audlarit
atan! aglekſimamet: *Nálegak Gudit tuk-*
'arbigiſſauet, kivgartõudlugolo tauna kiſſiet
3). 9. Jeruſalemmiuttõg audlarunià, pi-
idlugolo nalekbírkſub kârpiánut, okar-
igallugolo: Gudim erneripatit, terſanga
llingnik nakkâgit. 10. Aglekſimamet:
Pivdlutit Engeline pekkyſſauèj, ſernigikud-
lutit;

(1) Att. Matt. K. 4. v. 4.
(2) Segluvdlune tajma okarallôartok.
(3) Att. Matt. K. 4. v. 8-10.

lutit; 11. *Kivgumiarkudlutidlo, isikketi apôrkonnagit ujarkamut.* 12. Jesusib tâv akkià, okalluglune: Okauzin imãiput *Nãlegak Gudit ursissengilet* (4). 13. Tor nârsublo ursitlarnek tamât sorâramiuk kemedlekpà. 14. Jesusilo ama Annersál pirsãuneráne Galilæamun uterpok; tamat tomalo erkánẽtut tamarmik tussaumauæ 15. Kattisimaubeennilo ajokærsóïok, ta marmiglo ussoræt. 16. Nazaremmudl agdliartorbingminut piok, illerkomisudl kattisimaubingmun iserpok Sabbátime, at tuaïomàudlunilo nekoïkpok. 17. Tun nilerpæt tâva Profétim Esaiasim aglegèj nik, makpersækkædlo makperamigit, okau zin ivko erkorpèj, ĩma aglekſimarsut 18. *Nalekkam Annersæt kollangerpánga tajmãitomik tennikánga* (5), *Evangeliumi okallugiartorkudlunga peetsunnut, audlarti kánga kaitsorsariartorkudlugit assérorsimar sunnik umatiglit, parnæ'rsimavingmẽtudl okaukudlugit annivikſinermik, takpeetsudl takpikſinermik, nagliuktiſimarsudlo nagli ugungnæ'rsikudlugit* (6). 16. *Nedliutork*

Nalek

(4) Att. Matt. K. 4. v. 6. 7.
(5) Okalluktikláutikánga.
(6) Tarnimigun ajulersut illuarsariartorkudlugit allieisuktudlo tupedlersarkudlugit, Nalekkal ama sajmàuleromarmagit.

Ialekkamit nuennerſok okautigikudlugo.
o. Makperſækkædlo mattugamigit, kivga-
ıudlo tunniunamigit, ingipok; kattiſi-
ıaubingmētudlo tamarmik irſigiüarpæt.
1. Tâva okallukbigilerpèj: Udlome ag-
kkæn okko tuſſartidluſe erkóſimaput.
2. Tamarmik tâva nerſorpæt, okauzidlo
ıſſarnerſut karnánin annirſut uſſorèjt;
kalluglutiglo: Una Joſefim erneringi-
ıuk? 23. Okarbigèj tâva: Okauzimik
ıattominga aſſukiak piomarpauſinga:
aitſorſáirſok, illingnik kaitſorſarniarit!
ſornakerſut Kapernaume pirſut tuſſarivut,
ıjmaillioritto g terſane nunangme. 24.
)karporle: Illomut okaupauſe: Proféte
urſegirſarāingilæt nukakatèjſa. 25. Il-
)mudle okaupauſe: Uïdlarnerit amerd-
ıgallóarkerſut Iſraëlime (7), Eliaſe innu-
dlugo, killak mattuſimatidlugo okiut
ingaſut, kaumetidlo arbaneglit, kâng-
erlo angikánget nuname tamárſoarme;
6. Taukoale illāinænnut, uïdlarnermut
areptamiomut, Sidonib erkánētomut,
lliaſe audlartitāurſok (8). 27. Pupikſud-
o amerdlagallóarkerſut Iſraëlime, Eliſæ-
ıſe Proféte innutidlugo; taukoale illāinæt,
Naa-

(7) Jödit nunænne.
(8) Uſſornartulliarnerminik tupedlerſariartordlugo.

Naaman Syriamio, pupærufimarſok (9).
28. Tamarmiglo kattiſimaubingmētut
tamanna tuſſaramiko, kamaktórſoangoı
kàut. 29. Nekoïglutiglo iglorpérkſoaı
nin anniſipæt, piſidlugolo kakkab igloı
pérkſoakarbingme kârpiánut; terſang
nakkartitſomaudlugo. 30. Akkornætig
udle audlartok annáïæt. 31. Atterpo
tâva Kapernaummut, iglorpérkſoarnı
Galilæamētunnut, ajokærforniardlugidl
Sabbátinne. 32. Ajokærſutálo uſſorikæ
pikkunartomik okauzekarmet. 33. Teı
ſanilo innuk kattiſimaubingmētok, anneı
ſámik majungnartomik tornârſulik, taı
nalo niblingârkàu; 34. Okalluglunilo
Ijâi! ſugautigit Jeſuſe Nazaremio? Aſſ
roriartorpautigut? kinâurſotit iliſimauag
it, ivna Gudim illuarirſà (10). 35. Jeſı
ſib tâva ſiorarſârpà, okalluglunilo: N
pangerit; omangalo anneet! Annerſáp
lub tâva akkornænnut ordlotipà, tāurſ
mangalo anniok, akkonarnagolo. 3(
Tamarmik tâva ijâimiput, ingmingnuc
lo okalluglutik, ima pilerput: Suna teı
ſa, annerſæt majungnartut ſukanerſomi
pirſâunermiglo innêmmagit, taukolo anni
meta

(9) Eliſæuſimut.
(10) Att. Mark. K. 1. v. 23. 24.

[...]eta? 37. Tamatigudlo tamattoma er-
[...]ánētut tuſſaumalerpǽt. 38. Nekoïglu-
[...]ilo kattiſimaubingmit (anniok), Simo-
[...]iblo igloánut iſerpok; Simoniblo ſekkià
[...]annimanérſoarmik (11) nagliuktok; tau-
[...]alo pivdlugo innêniarpǽt. 39. Ornig-
[...]igolo, kannimanek avokârpà, kemek-
[...]à tâva. Erngēinarle makkipok, kivgar-
[...]orbigallugidlo. 40. Sekkinerle tarisima-
[...]net, tamarmik napparſimarſokartut nel-
[...]nginarnik nappāutiglit tāurſomunga pi-
[...]pèjt; arkſaminiglo aktordlugit tamáſa
[...]iungnǽrſipèj. 41. Annerſápiluïttōg a-
[...]nerdlarſunnit anniput, niblerdlutiglo o-
[...]allukput: Kriſtuſiôvotit, Gudib niârnà;
[...]nerterdlugidle okallukkongilèj, Kriſtu-
[...]urſok nællungimæne. 42. Kaulermed-
[...] anniok, innukajuïtſomudlo audlardlu-
[...]e; innuïdlo ujarpǽt, tikinamikolo unik-
[...]niarpǽt kemekkonnatik. 43. Okarbig-
[...]jle: Iglorpēinne adlænniſōg Evangeliu-
[...]ne Gudib nalegaviánik okautigiſſégiara,
[...]amanna pivdlugo audlartiſimagama. 44.
[T]âva kattiſimaubingne Galilæamētunne
[o]kallukkiok.

KAP.

(11) Nappānmik.

KAP. 5.

Umiárſoarmit innuït Jeſuſim ajokærſorpèj, Pelil illèjlo auliſarkoèj pidluarkudlugidlo. v. 1-12 Uſſornartullivdlune ikingitſut kaïtſorſarpéj. v. 13-26. Levi kákoa, tāurſomalo igloáne am ajokærſóïok. v. 27-39.

Innuïdle tettilermæne, Gudim okauze tuſſarniardlugit, teſſérſub Geneſaretil ſinánētidiune; 2. Umiárſoæglo mardlul ſirkſamētuk tekkogamigik, taukonangal auliſartut niugallóarmeta karkſutitik erruk tordlugit; 3. Umiárſoæk taukoa ard længnut, Simonib piánut, tâva ikkivok taunalo innêlerpà aualektimitſiarkudlugo ingidlunilo innuït ajokærſorpèj umiárſoar mit. 4. Okallungnerle forârame, Simo nimun okarpok: Itirſômun aualegit, kark ſutiſilo nellukſigit karktorniardluſe. 5 Simonible akkià okalluglune: Ajokærſóïr ſok! unnuak nàudlugo piniarallóarpogut angeluktordlutalo; okauzidle naleglug karkſuſeromarponga. 6. Tajmalo pile ramik, auliſegarpérkſoït pièjt, karkſutèjdl allikput. 7. Tâva illætik umiárſum aipá nētut urſerárpèjt, ikioriartorkudlutik taukoalo orningmætik, umiárſoægtik uſſi lerſorpægik kivingajektidlugik. 8. Ta mannale Simonib Pelib tekkogamiuk

Jesusib sêrkoǽngnut pædlorpok, okallug-lunilo: Nálegak! kemenga, innûgama ajortilik. 9. Erksilerame, ingiakatèjlo tamarmik, aulisekkæt amerdlanâramikit illegeeglutik. 10. Tajmatōg Jakob Johannesilo, Zebedæusim ernerǽk, Simonim ingiakatǽk (erksileripuk). Jesusib tâva Simon okarbigà: Erksikénnæk, mattoma kingórna innuït piomarpetit (1) 11. Umiársoæk tâva nunalitserpægik, pisiglo tamása kemeglugit mallikpǽt. 12. Imalo piok: Iglorpérksoïn illǽnnētidlugo, angut pupiksórsoak sunāuba tersanēniok, Jesusilo tekkogamiuk, pædlordlune tuksiarbigà, okalluglunilo: Nálegang-à! piomaguït, pupǽrutisinnāugallóarparma. 13. Arksænilo issæktordlugit aktorpà, okalluglunilo: piomavonga, pupǽrutit! tersangāinak tâva pupiub kemekpà. 14. Innerterpále, adlænnut tamanna okautigikonnago; imale (pià): Pellesimut sarkomeriartordlutit peet, Mosesiblo tunniukorsà tunniûk, pupǽrunavit nællyungnǽrkudlugit (2). 15. Okauzerle tāursominga agdliartorpok; innuïérksoïdlo kattisimaput tussaromaudlugo, kaitsorsarkudlutiglo nappāutimingnit tāursomunga. 16. Innukajuïtsunnudle aud-

(1) Att. Matt. K. 4. v. 19.
(2) Att. Matt. K. 8. v. 4.

larpok, tukſiardlunilo. 17. Udludlo illénne ajokærſóïmet, Fariſæerit Aglekkænning-iliſimarſudlo iglorpēinnit tamannit Galilæamētunnit Judæamētunnidlo Jeruſalemmidlo pirſut terſane ivkſiaput; Nalekkablo pikkunarſúſia ſarkomerpok kaitſorſarſinnāudlugit (3). 18. Angutidlo illèjt ſunāuba innuk tumaktorſimarſok innarbingmētok akkiarpǽt, taunalo iſertiniarpǽt ſánudlo illiſuglugo. 19. Innungnidlo iſerbikſarſinginamiko, iglub kánut kakkiput, aurgveeſigudlo ningipǽt, innængaviálo aglǽt, (innuïn) akkornǽnnut, Jeſuſib ſánut. 20. Operſuſiǽdlo tekkogamiuk, okarbigà: Innung-à! Ajortetit iſumakǽrnekarput. 21. Tâva Aglekkænning-iliſimarſut Fariſæeridlo iſumalerput, okalluglutiglo: Kinàuna miteklerſok? Kinamè Gudiungitſok ajortǽrutitſiginnāua? 22. Jeſuſible erkarſâutèjt miſſilikamigit, ſâpej okalluglune: Kannong iſumaviſe umætivſine? 23. Surdlek ajornanginerroa? okallungnerloneet: Ajortetit iſumakǽrſimaput? Imaloneet okarnek: Makkitit, piſſuktuardlutidlo? 24. Iliſimakudluſile, innub niârna nuname ajortǽrutitſiginnāurſok; tâva tumaktorſimarſomun okarpok: Okaupagit: Makkitit, innængaveedlo tigudlugo

(3) Napparſimarſortèjt.

lugo piùk, iglungnudlo angerdlarit! 25.
Erngerdlune tâva irſigitidlugit makkipok,
innængavigigalloilo tigudlugo, iglominun
angerdlarpok, Gudilo uſſorà. 26. Ta-
marmiglo annilârtórſoangorkàut, Gudilo
uſſorǽt; erkſilerdlutiglo okarput: Udlo-
me uſſornartórſoarnik tekkokãugut. 27.
Ama tâva annigame, tunnirſutinnik kat-
terſóïrſok, Levimik attilik, tunnirſartar-
bingme ivkſiarſok, tekkoà, okarbigallug-
olo: Mallinga! 28. Tamáſalo kemeg-
lugit nekoïkpok, malliglugolo. 29. Le-
viblo terſa tãurſoma iglomine nekkikſior-
pà amerdlarſunnik, tunnirſutinniglo kat-
terſóïrſut adlædlo kapſêrſoït neřřivingme
ivkſiakatigǽt. 30. Aglekkænning-ilisi-
marſortèjſalo Fariſæeridlo ajokærſugèj o-
kàllorojukbigilerpèjt, okardlutik: Saag-
me tunnirſutinnik katterſóïrſut ajortulliar-
tudlo neřřikatigallugidlo imerkatigãiſigit?
31. Jeſuſible akkièj okalluglune: Perkik-
ſut kaitſorſáïrſomik pirſariakangilæt, nap-
parſimarſudle kiſſimik. 32. Illuartut kákoï-
artungikika, ajortulliartudle adlamik iſu-
makarkudlugit, pigallóarponga. 33. Okar-
bigǽdle: Saag Johanneſim ajokærſugèj
éſinginiararæt, tukſiartarajuglutiglo, tajma-
tõg Fariſæerin (ajokærſugèjt); ajokærſukke-
ridle neřřirſardlutiglo imeraràut? 34. Sâ-

pèjle: Nulliartomut tikkeræt neiirſejlig-innãuiſigit, nulliarnâb ſulle nejortuarmagit? 35. Kakugole nulliarnâk taukonanga audlarutſomarpæ't; tâva udlut tauko éſiomaiſſæ'romarput (4). 36. Arſerſõumigle okallukbigiviėjſõg: Annorâtokak illârtoraräingilæ't annorartâminermik; tajmale pigallóarpeta, nutâk allingnekalerdlunilo, annorartâminerlo illuanginioktõg piſſokamut. 37. Vinilo nutâk pôruſiſokænnut immeraräinginiæ't, pôrutſit tâva Vinimut nutâmut alliſſegallóarmeta, taunalo koïlukſinnardlune, pôrutſidlo aſſerordlutik. 38. Vinile nutâk pôruſiſænnut immeriakarpok, tamangmik tâva aſſerornauvæ'rkatigeekpuk (5). 39. Piſſokamiglo imertok erngerdlune nutâmik imeromarſaräingilak; okarame: Piſſokak ajunginerrau (6).

KAP. 6.

Jeſuſe ajokærſukaminik ſernikſóïok. v. 1-5. Angumut tokungarſunnik arkſalingmut uſſornartulliok. v. 6-11. Ajokærſortikſæt arkanek-mardluk kennerpèj. v. 12-17. Uſſornartullivdlunilo ajokærſóïok. v. 18-49.

Sabbátimile ſiurdliub tugliane, nãurſut timi-

(4) Att. Matt. K. 9. v. 15.
(5) Att. Matt. K. 9. v. 17. narkigutà (7).
(6) Ajokærſukkama uamnit ajunginerrurſut tuſſaraângamigit, illerkoſe nellinginarirſarèjt.

imiûrſekſæn akkornǽnne Jeſuſe piſſung-
net, ajokærſugèjſalo karīit nytſulermatigit,
rkſamingniglo kallipéjardlugit neīrivd-
ugidlo. 2. Fariſæerin illèjſa tâva okar-
bigèjt: Sullivife, Sabbátinne tajmaillior-
neng illuangimet? 3. Jeſuſible ſâpej,
okalluglune; Attuāingïnerpiſe, David kan-
nong-illiortok, kâlerame, illænilo? 4.
Kannok Gudim igloanut iſerdlune timiûr-
ſæt tekkurſekſæt tigugèj neīrivdlugidlo,
illaminudlo tunniúmivdlugit, nauglo ner-
irſekſāungikallóartut, kiſſienne Pelleſin-
nut (1)? 5. Okarbigiviéj: Innub niârna
nalegâvok Sabbátimun aglǽt. 6. Sab-
bátimilo adlame kattiſimaubingmun iſer-
net ajokærſoïvdlunilo, innuk terſanētok,
tāurſoma tellerpià tokungarſok. 7. Ag-
lekkænning-iliſimarſudle Fariſæeridlo alla-
parngarſorpǽt, Sabbátime kaitſorſaiſſe-
ugallugo; paitſiſikſarſiordlutik tāurſo-
munga. 8. Eīkarſautèjdle iliſimagamig-
it, innungmut tokungarſunning arkſa-
mingmun okarpok: Nekoïglutit māunga
peet! Nekoïglunile kikârpok. 9. Jeſuſib
tâva okarbigèj: Aperſoromauàuſe: Sab-
bátinne ſulliorneng illuarnerpa? Ajungit-
ſulliarnerloneet, ajortulliarnerloneet? In-
nung annaudlugoloneet, aſſerordlugolo-
neet?

(1) Att. Matt. K. 12. v. 3. 4.

neet? 10. Tamáſalo ſieglugin irſigèj
innuglo tauna okarbigà: Arkſetin iſuïkit
Tajmailliormedle, arkſèj tâva igdlomigtu
piungnælerput. 11. Peblingâlerput tâ
va, okallukatigeelerdlutik, Jeſuſe kan
nong-illiomaræt. 12. Udludle tauko
illænne kakkamun audlarpok tukſiariar
tordlune; unnuarlo nâva Gudimut tukſi
ardlune. 13. Kàumedlo ajokærſukkæn
kákoej, taukonangalo arkanek-mardlul
kennerpèj, tauko Apoſtelinnik (2) táïler
mivdlugit: 14. Merſa: Simon, Pelimik
tóg táïrſak, Andreaſilo kattængutà, Ja
kob Johanneſilo, Filippuſe Bartolomæu
ſilo; 15. Mattæuſe Tomaſilo, Jakob
Alfæuſib niârna, Simonilo, Zeloteſimik
táïrſak; 16. Judaſe Jakob kattængutà
Judaſilo Iſkarioteſe, tãivnamè piſitſirſung
ortok (3). 17. Tauko tâva illegallugi
attérpok, narkſamudlo pivdlune kikârpok
ajokærſugarpérkſoeelo innuïérkſoïdlo Ju
dæamit tamarmit, Jéruſalemmidlo, Ty
ruſimidlo Sidonimidlo imab ſinnanẽtung
nit; 18. Pigallóartut tuſſaromaudlugo,
kaitſoroſugiutiglo nappãutimingnit; an
nerſænnidlo majungnartunnit (4) nagliuk
titut;

(2) Audlartitænnik.
(3) Jeſuſimik.
(4) Annerſápilungnit.

itut; taukolo piungnærput. 19. Innuïd-
o tamarmik aktorniarallóarpæt; tãurſo-
nanga pikkunartok annimet, tamáſalo pi-
ıngnærſidlugit. 20. Ajokærſukkæne tâva
rſigilerpèj, okalluglunilo: Pidluarpoſe
ɔkkorſe peetſoſe! Gudib nalegávia pigáng-
uſiuk (5). 21. Pidluarpoſe mánakut
:âktoſe! karſillaiſſégauſe (6). Pidluarpoſe
nánakut kijarſoſe! iglaiſſégauſe (7). 22.
Pidluarpoſe innuïn umigipaſe, auikſard-
uſilo mitautigallusilo, atterſilo aſſiginnar-
ɔarſuk ſôrdlo ajortok, innub niârna pivd-
ugo. 23. Tipeitſuglusilo kirkſeritſe ned-
iupet, piſſiekſarſe angikánget killangme.
Tajmatõg ſiurdleeſa Profétit illiorèjt (8).
24. Erkanárle okkorſe piſſôrſoïn-à! tuped-
erſautærunauſe. 25. Erkanàk okkorſe
karſillârtut! kâliſſégauſe. Erkanàk okkorſe
mâna iglartut! allieiſuſſégauſe kijaudlú-
ſilo. 26. Erkanàk okkorſi-à! innuït ta-
marming unnerſiutigipaſe (9); tajmatõg
ſiurdleeſa Profétiokoſerſut pimigèjt. 27.
Okaupauſile okkorſe nálektut: Kingarſar-
tiſe aſſaniarſigit; angæjokãuniaritſe umik-
ſáïrſivſinut. 28. Pidlueïkorſirſiſe pid-
R 5 luar-

(5) Att. Matt. K. 5. v. 3.
(6) Att. Matt. K. 5. v. 6.
(7) Att. Matt. K. 5. v. 4.
(8) Att. Matt. K. 5. v. 11. 12.
(9) Nauglo nerſornangikallóartoſe.

luarkoſigit illivſiniglo innarléïrſut tukſiud lugit (10). 29. Ullurſekkut erkſarneka ruït, igdloatõg pekkoïuk; kallipãmigl péjarnekaruït, annorâmiktõg erdligurſa ràunago. 30. Illingnudle kenurſok tun niùk; pingniglo péjarnekaruït, uterkor ſaràunagit (11). 31. Kannong-étomigl innuït pekkogallóaruſigit illivſinut, illiv ſiſõg tajmailliormigiſigit. 32. Illivſinigl aſſenniktut (12) aſſaguſigit, kannong-éto mik tâva kujagínekaromarnerpiſe? Ajor tulliartuttõg aſſarſitik aſſarſaräigièjt. 33 Illivſinudlo angæjokãurſut (12) ajungitſun nik piguſigit, kannong-étomik kujagí nekaromarnerpiſe? Ajortulliartuttõg taj maillioräigiput. 34. Illivſinudlo utertit ſiginnãurſut attukikuſigit, kannong-étomik tâva kujagínekaromarnerpiſe? Ajortulliar tuttõg attukikatigeekſarmimeta, nedlerd lugit utertitſivigikudlutik. 35. Kingar ſartiſile aſſaniarſigit, angæjokãuniardluſilo, attukiniardluſilo ſumik akkekaiſſeſugin naſe (13), piſſiekſarſe tâva angiſſavok kil langme, kotſingnerublo (14) kittôrnariſſau áſe; tãurſoma kujangitſunnut ajortunnud lo

(10) Gudimut.
(11) Att. Matt. K. 5. v. 42. narkiguta (34).
(12) Kiſſiſa.
(13) Utertitſivigiſſeſuginnaſe.
(14) Gudib.

angæjokäumimet. 36. Tajmãitomik
ikiningniaritſe, ſôrdlo Atátarſe nákini-
oktõg. 37. Arkſoardlerajukkénnaſe,
kſoarínekaiſſengilaſiſõg tâva; erkartõur-
nerdlugiaràunaſilo (15), erkartõunerdlung-
kaiſſengilaſiſõg tâva; iſumakærbiginigit-
, iſumakærbigínekaiſſauſe tâva (16). 38.
unnirſiſitſe, tunnínekaiſſauſe tâva; ôk-
ut ajungitſok nennerſimarſok aulaterſi-
arſok ullipkángârtok ſâvſinut tunnius-
uæt; ôktõuterpiavſinik ôktorbigínekais-
gauſiſõg (17). 39. Arſerſõumigle okar-
igèj: Takpeetſok takpeetſub teſſiorſin-
äunerpàuk? tamangmik iterſamut nak-
aiſſenginerpæk (18)? 40. Ajokærſugak
okærſortiminin angnerrungilak, namak-
rſorle ajokærſortimiſun-étſomarpok (19).
1. Saagme kattængupin irſáne irſiutingo-
k tekkoniarpiuk, paukarudle irſingnẽtok
allugingiliuk? 42. Kannongmilo kat-
engutet ima okarbigiginnãuviuk: *Voitje
attængutiga! irſiut irſingnẽtok péjaromar-
ara;* paukarut merſa irſingnẽtok nang-
inek mallugingilet? Illungerſungitſoka-
k! paukarut irſingnit péjaradlàuk, king-
órnalo

(15) Innukativſinik pitlægekſãutitſigajukennaſe.
(16) Att. Matt. K. 6. v. 14.
(17) Att. Matt. K. 7. v. 2.
(18) Att. Matt. K. 15. v. 14.
(19) Att. Matt. K. 10. v. 24.

órnalo irſiutingoak kattængupin irſár
péjarniaromariet (20). 43. Orpigikſ
nellinginak ajortunnik pãurnakarãingim
orpiluktorlo ajungitſunnik pãurnakarãing
niok. 44. Orpeet tamarmik paurnamin
nit nællunaromangimeta; tajma Figit k
kidlarnekotãurſænnit péjangitſarèjt, pãu
nædlo Viniglit orpingnit kênarikſunn
katterſungitſariviejt (21). 45. Innub ajun
itſub ajungitſut annitarèj umame peen
ajungitſunnit; innuble ajortub ajortut a
nitarèj umame peenit ajortunnit; umati
ullipkârutánik karnà okallugánget. 4
Saagme táïrſarpiſinga Nalekkamik, Nalel
kamik, nalengnagidlo okauzika? 4
Uamnut pirſokarpet okauzikalo tuſſar
lugit malliglugidlo, tãurſoma arſingán
okautſomarpauſe. 48. Innuk iglulliort
arſigà, tãurſoma nuna iterſelliordlugo iti
ſômik, tungavilerà (22) kârſomik; kôrk
ſoangormedle imek, iglo tamanna kòrkſu
ſupupà, aulaterſinnãunagolo, kârkſomi
tungavilermet. 49. Tuſſartuble malling
ningitſublo arſigà innuk iglulliortok irb
ſome tungavilernagolo (adlamik); kôrk
ſub tâva iglo tamanna ſupumane, erngerd
lune ordlokàu aſſerorkallunilo.

KAP.

(20) Att. Matt. K. 7. v. 3-5.
(21) Att. Matt. K. 7. v. 16-18.
(22) Iglo.

KAP. 7.

Jüſe ama uſſornartulliok, v. 1-17. Johanneſim ajokærſugækit Jeſuſe aperſoriartorpæ'k. v. 18-23. Johanneſe Jeſuſim unnerſiutigà. v. 24-35. Arnak tupedlerſarpà tennimane, v. 36-50.

Okauzinilo tamáſa nâſimagamigit innuït ſſartidlugit, Kapernaummun iſerpok. 2. rſuktukſædle nalegǽta kivgà aſſarſà naprſimarſok tokungajeglunilo. 3. Jeſuſiigle tuſſaumagame, Jödit utokàunerit urſomunga tukſiariartorkoèj, kivge kaitrſariartorkudlugo. 4. Jeſuſimudle pigaik, kenubigikikſarpǽt, okalluglutiglo: amattominga pirſariakarallóarpok. 5. rkardlivun aſſamagit, kattiſimaubikſarudlo ſennatimago. 6. Jeſuſib tâva ilgèj, iglolo padlilermago, ſorſuktukſæt legǽta aſſarſæne tãurſomunga okariarrkoèj imenna: Nálegak, pirſarirſerſoræk, kingakotekángama illingnik iſertitneng iglumnut. 7. Tajmãitomik nanginek illingnut pinek kingakonionga; kauzimigle okarna, kivgangoara tâva iungnǽiſſavok. 8. Innúgama nálegalik, ivgakardlungalo ſorſuktukſænnik; illǽnudlo okararãunga: audlarit, tâva audlaaràu; adlamuttõg: káïgeit, káïrſaràu tâva; ivgamnudlo: ſennàuk, ſennarſarà tâva.

9. Ta-

9. Tamannale Jesusib tussaramiuk, aij
sórutigà; keviardlunilo innuït malliktı
okallukbigèj: Okaupause, tajma aktiks
mik opernermik Israëlime aglǽt nerpsân
itsonga (1). 10. Audlartitædlo iglom
tikinamik, kivgak napparsimagalloak p
ungnærsok tikipǽt. 11. Akkagómed
iglorpérksoarnut, Nainimik attilingnu
audlarpok, ajokærsukkæne kapsêrsoït i
nuïérksoïdlo illegallugit. 12. Iglorpér
soïdle isertarbiǽt tikilermago, tokors
sunāuba akkiardlugo annipǽt (2) tau
arname ernetuarigà uïdlarnerrudlunil
innuïérksoïdlo iglorpérksoarnit illega
13. Taunalo Nalekkab tekkogamiuk n
kingârpa, okallukbigallugolo: Kijakénnæ
14. Akkiarbik tâva orniglugolo aktorp
akkiartudlo unikput, okalluglunilo pio
Nukakpiak, okaupagit: makkitit! 1
Tokorsok tâva makkipok, okallulerdl
nilo; arnánudlo pisipâ. 16. Tamarm
tâva erksilerput, Gudilo ussorǽt, okallu
lutiglo: Profetérsub tikisimauátigut, G
diblo innune tikerârpej (3). 17. Oka
zerlo tamanna pivdlugo tussaumarsāule
sok Judæame tamársoarme, erkánētunni
nunæn

(1) Att. Matt. K. 8. v. 10.
(2) Illiartoromaudlugo.
(3) Att. K. 1. v. 68.

unænne tamanne. 18. Tamakkolo tamáſa
ohanneſimut ajokærſukkame unipkârejt.
ohanneſiblo ajokærſukkægne mardluk
ákoǽk. 19. Jeſuſimudlo audlartipǽk,
karbigikudlugo: Tikitſukſâvit? adlamig-
oneet nerigyſſauiſa? 20. Angutigle taukoa
eſuſe tikinamiko, okarpuk: Johanneſib
oïrſirſub illingnun audlartipátiguk, imalo
karkorſivdlune: Tikitſukſâvit? adlamig-
oneet nerigyſſauiſa? 21. Tajmane merſa
apparſimarſut anniartudlo tornârſuglidlo
merdlarſut piungnǽrſipèj, takpeetſudlo
apſeet takpikſidlugit. 22. Jeſuſiblo ak-
iǽk, okalluglune: Johanneſe okautſartor-
o tekkurſavtingnik tuſſækkavtingniglo:
Takpeetſut takpikſiput, ſebeekallóartut
iſſukput, pupikſut pupǽruput, tuſſilar-
ogalloæt tuſſarput, tokungarſut umarput,
eetſut Evangeliummik okaunekarput.
23. Uamnudlo mammieitſengitſok pid-
uarpok. 24. Johanneſible audlartitǽk
udlarmanik, Johanneſe okautigilerpà in-
nungnut: Innukajuïtſomut ſuna tekkoïar-
orpiſiuk? Ivírkſoak annórim aulatà? 25.
Sunaloneet tekkoïartorpiſiuk? Innuk an-
norárikſok? Attále, annorárikſut nerrid-
luartudlo Kongin igloeennētaràut. 26.
Sunaloneet tekkoïartorpiſiuk? Proféte? Ap,
okaupauſe, Profétimit tauna angnerrovok.
27. Tāiv-

27. Tãivnâvok aglekkæn okautigirſæ̃t *Arèit, Engeliga ſiunerne audlartipara, ak kutikſet ſiórnget illuarſariartorkudlugo* (4)
28. Okaupauſimè: Arnænnin erniurſunn Johanneſimit koïrſirſomin angnermik Prc fétekangilak; mingnerle killab nalegaviá ne tãurſomanga angnerrovok (5). 29. In nuïdlo nalektèjſa (6), tunnirſutinniglo kat terſóïrſut, Gude illuaræ̃t, Johanneſib koïr ſutánik koïſitut. 30. Fariſæeridle innei ziſinniglo iliſimarſut Gudib pekkorſà ing mingnut naȓȓogæ̃t, koïſinnatiglo tãurſo munga. 31. Nálegarle okarpok: Sumu tajmãitomik innukatigeen okko arſurſõus ſauika? Kinalo arſigârſuk? 32. Merdler tut arſigèjt niüverbingme ivkſiarſut, ing mingnudlo tordlularſut, okalluglutik *Kardlortarbigigallóarivſe, taparomangitſo ſile, alliænaktomiglo ivngerbigigallóarivſe kijaïomannaſile.* 33. Johanneſe koïrſir ſok tamãungnarmet, timiûrſartoranil Vinimik imingimet, tornârſuliurſok un nerparſe. 34. Innub niârna tamãungna riok, neȓȓivdlunilo imermet, okararãuſ tâva: *Innung una neȓȓiauadlãrtok, Vini miglo imertórſoak, tunnirſutinnik katter*

ſóïrſu

(4) Att. Matt. K. 11. v. 10.
(5) Att. Matt. K. 11. v. 11.
(6) Johanneſib.

ïirſut ajortulliartudlo aſſarſæt! 35. Ili-
marſúlerlo illuarínekarpok kittôrnaminit
ımannit. (7). 36. Fariſæeridle illæta
ınéppà neṙṙikatigikudlune; Fariſæerim
ıloánut tâva iſerpok, neṙṙivingmudlo
ıgipok. 37. Arnarlo ſunãuba terſanē-
ok iglorpérkſoarne, ajortilírkſoak; Fari-
ıerim igloáne neiṙivingmētok iliſimale-
ımiuk, ervngúſek ukkuſikſãurſak tarnu-
kſamik immałik aiklerpà. 38. Iſigèjſalo
ınnuǽnnut kikârpok, kijaudlunilo; kod-
miniglo iſigèj maitſektilerpèj, nytſami-
iglo ſellumarſardlugit, iſigèjlo kunikpèj,
ırnumiglo tennidlugit. 39. Fariſæerible
eṙṙiartorkorſirſæt tamanna tekkogami-
k, ingmine ima okallulerpok: Una Pro-
etiógune, arnang una aktortine nællys-
ıngikallóarà, ajortilírkſõmet. 40. Jeſu-
b tâva ſâpa okalluglune: Simon-à! okau-
ikſakarallóarponga illingnut. Taunale
karpok: Ajokærſóïrſok, okarſinnàit! 41.
Jeſuſe tâva okarpok): Anningãurſænnik
ttartortitſirſok mardlungnik akkeetſorte-
artok, ardlæk anningãurſænnik ungnir-
ut-tedlimannik ungnirſarkattartunnik (8)
akkeet-

(7) Att. Matt. K. 11. v. 18. 19.
(8) Imaloneet: Tedlimannik Hundredekartunnik
(Att. Matt. K. 14. v. 21. naṙkigutà (5).

S

akkeetſortok, aipale mardlungnik ungnir ſarkattartunnik kollinniglo (akkeetſortok) 42. Akkikſakangimanigle akillerkojung nǽrpǽk. Okarit, ardlækit kia aſſanerryſſa nerpàuk? 43. Simonible akkià okallug lune: Iſumavonga, amerdlanernik akkil lerkungitſǽt (aſſanerryſſegà). Okarbigále Iſumadluarpotit. 44. Arnamut tâva ſâd lune Simon okarbigà: Arnang una tekko viuk? iglungnut merſa iſerama, imer mik iſikkamnut (9) tunningikingma; ómal iſikkaka kodliminik maitſektikèj, nytſa miniglo ſellumarſardlugit. 45. Iblit ku ningikingma; unalo iſerame, ſorângila iſikkaka kuniglugit. 46. Iblit niakor Oliemik (10) tenningiket; ómale iſikkak tarnumik tennikèj. 47. Tajmāitomi okaupagit: Amerdlarſunnik ajortǽrutine karame, aſſenningârtok; ingmamigle ajor tǽrutinekartok ingmangoak aſſennikiok(11) 48. Okarbigále (arnak): Ajortetit iſuma kǽrſimaput. 49. Neiřikatèj tâva ingming nun okallulerput: kināuna, ajortǽrutit ſigame aglǽt? 50. Arnamudle okarpok Opernerpin annauſimauátit; erkikſivdlu tidlo audlarit. *KAP*

(9) Iſikkama ubautikſǽnnik.
(10) Att. Matt. K. 21. v 1. nařkigutà (1).
(11) Fariſæeriſut makkittarſok ajortǽrutitariaka ſângitſomik iſumarſarau, tajmāitomik kuja ſângitſarāingiok.

KAP. 8.

ſuſe ama ajokærſóïok, v. 1-21. Uſſornartullivdlu-
nilo, v. 22-56.

Kingórnalo iglorpérkſoarne iglorpéngo-
nnilo ſakkivdlune ajokærſóïok, Evange-
umilo Gudib nalegaviánik okautigà;
rkoalo arkanek-mardluk illegæt; 2. Ar-
ættõg illèjt piungnǽrſitèj annerſápilungnit
appãutinnidlo: terſa Maria, Magdalena-
ik táïrſak, tãurſomanga annerſápiluït
banek-mardluk annïrſut (1). 3. Johan-
alo Kuſab, Herodeſib pàrſirſǽt, nullià;
uſannalo, adlædlo kapſeet, pekkotiming-
ik taukoa pirſartarpǽt. 4. Innuïérkſoïdle
attiſimalermeta, iglorpérkſoarnittõg or-
ingmæne, arſerſõumik okallukbigèj: 5.
iaroartèrirſok ſiaroarteriartorpok naut-
ïëkſaminik; ſiaroarteriſidlugolo, illèjt
kkoſerngub ſenniánut túkallóarput tung-
agàudlutiglo, tingmirſædlo killam attá-
ẽtut pokulugiartorpèjt. 6. Illèjdlo kâr-
omut tûput; nãulerdlutiglo tokoput, ivſe-
anginamik. 7. Illèjdlo kênarikſut (nãur-
ukſæt) akkornèjnnut tûput; kênarikſudlo
ãuïartorkatigallugidlo tokópejt. 8. Il-
èjdlo irbſorikſomut tûput, nãugamiglo
autſéïekſakalerput tedlimannik ungnir-

 ſarkat-

(1) Jeſuſim anniſimatik.

ſarkattartunnik. Tajma okarame, nibler
pok: Tuſſarſinnãurſunnik ſiutilik tuſſarle
9. Ajokærſugèjſale aperſorpǽt okallugl
tik: Arſerſõun una kannong-épa? 10
Okarporle: Illipſe tunnínekarpoſe, killa
nalegaviǽt nællunartoee iliſimakudlugit
adlædle arſerſõutinnik pirſariakarput, tek
kokudlugit tekkyſſennatiglo, tuſſarkudlug
idlo ſiunekaiſſennatik (2). 11. Arſerſõud
le tamanna imãipok: Gudim okauze
nautſeïekſãuput. 12. Akoſernguble ſe
nianẽtut terſãivko tuſſartut; kingórn
tornârſub okauzek péjariartorpà umatèjn
nit, operkonnagit pidluarkonnagidlo. 13
Kârſomẽtudle terſãivko okauzimik pi
matlartut tipeitſuglutiglo tuſſarángamiko
taukole ſordlekanginamik, killamik op
lerallóarput, urſernekarángamigle ſorâr
ràut. 14. Kênarikſukſædle akkornèjnn
túkallóartut, terſãivko tuſſartut; táva
mattománe innuniardlutik, iſumâlungne
nik piſſõunermiglo innungmadãunerngl
pirſarángamik, epirſaràut (3), namakſiſſe
natiglo. 15. Irbſorikſomẽtudle terſãivk
okauzek tuſſarángamiko, umame illuartom
ajungitſomilo pigilerarǽt, nautſéïekſær
niglo kingunikſiortidlugo ſorâratik (4
16. Ner

(2) Att. Matt. K. 13. v. 11. (3) Naleiſſǽrarat
(4) Att. Matt. K. 13. v. 19-23.

16. Nenneroūt ikidlugo nappartamik matôrāingilæ't, neriviubloneet attánut illirrāïngilæ't, nennerōurſerbingmudle illirræ't, iſertut tekkokudlugo nennerōut. 17. Irſertorſimarſok nungudlune ſarkomeomarmet; nællunartorlo nellinginak nællunaromarane kaumarſomut piomarmimetôg (5). 18. Tajmāitomik tuſſækkæſe alegluarſigit; pekkartok tunnínekaiſſamet, pekkangitſorle péjarnekaiſſavok pekkartugirſaminik (6). 19. Arnæ'dle nukèjdlo ornikpæ't, innungnidlo okallukbigieng ajorpæ't. 20. Illèjſa tâva tamattominga nællyungnæ'rſipæ't, okalluglutik: Arnet nuketidlo kammanēput, tekkyomagalôardlutit. 21. Akkièjle okarbigallugit: arnara nukakalo terſâuko Gudim okauzenik tuſſartut malliglutiglo (7). 22. Uddlo tāivkoa illænne umiárſoarmun ikkiok ajokærſukkæne illegallugit; okarbigâlo: Teſſérſoak ikârtigo! Aualekput tâa. 23. Tikſiartidlutigle ſinikpok; kauarſoarlo teſſérſoarme tikiſikpok, uſſilerâudlo (imermik) nauværdlutik. 24. Orikpæ't tâva, iterſardlugolo, okarbigallugolo:

(5) Att. Matt. K. 5. v. 15. 16. K. 10. v. 26. 27. Mark. K. 4. v. 21. 22.
(6) Att. Matt. K. 13. v. 12.
(7) Att. Matt. K. 12. v. 46-50.

olo: Ajokærſóïrſok! Ajokærſóïrſong-à
umiulerpogut. Makkidlunile, annóril
ervngublo maglee tennérpej; ſorârput tâ
va, ikullarſungortidlugolo. 25. Okarbig
èj tâva: Operſúſerſe ſumēpa? Taukol
erkſilerput uſſoruglutiglo, ingmingnudl
okallulerput: Kinamè una? Annórib ervng
ublo nalengmakko, innertermatik. 26
Ingerdlaput tâva Gadarenerin erkǽnnu
Galilæam akkianētomut. 27. Niümedl
angutib iglorpérkſoarnit pirſub nellāup
tauna annerſápilungnik illumiolirkſōme
ſortok, tamakangiſinnardlunilo, iglomil
iſerſimaüangilak, illivernētuardlunile. 28
Jeſuſile tekkogamiuk niblerpok, pædlo
bigallugolo nipérſoarmik okarpok; Suag
it Jeſuſi-à! Gudib kotſingnerub niârna
kenubigágit anniartikonnanga. 29. An
nerſák majungnartok innungmin annik
mago, udlut kapſeet tāurſominga anñia
titſimet; taunalo kallimnérſoarnik kele
ſorſimagallóartok, parnǽrutinniglo pil
marſok, kelerutinnigle kiktorarèj, anne
ſápilungmidlo innukajuïtſunnut audlarti
marſok. 30. Jeſuſible aperſorpà, okallu
lunilo: Kannong-étomik attekarpit? Oka
porle: Legionimik (8); annerſápiluït amer
larſut pullaſimamarſuk. 31. Tâva ken
vig

(8) Att. Matt. K. 26. v. 53. narkigutà (27).

vigilerpǽt, audlartikonnatik itirſômut. 32.
Polekerpérkſoïdle terſanētut, kakkame neŕ-
tirſut; kenuvigædlo taukonunga pullakud-
lutik; tamattomingalo pekkoèj. 33. An-
nerſápiluïdle taukoa innungmin annirſut
polekerpérkſoït pullauèjt; polekerpérkſoït
tâva erngerdlutik imnamit tinginaſuarput
teſſérſoarmut, epivdlutiglo. 34. Pârſir-
ſudle tamanna tekkogamiko, kannok piſi-
mamet, kemãuput, okautigiartordlugolo
iglorpérkſoarnētunnut narkſænnētunnudlo.
35. Tâva anniput tekkoïartordlugo kan-
nok piſimagalloak, Jeſuſilo tikipǽt, innuglo
tauna annerſápiluǽrutok nâpipǽt Jeſuſim
iſigèjſa ſǽnnut ivkſiarſok annorarſimaudlu-
nilo ſillakardlunilo; annilârdlutiglo. 36.
Tamakkoningale tekkungniktut okalluk-
tõuniėjt, tornârſulingmik kannong annek-
ſimarſomik. 37. Tâva tamárſoarmik Ga-
darenerin erkardleeſa innélerpǽt kemek-
kudlutik, erkſingâleramik. Umiárſoar-
mudle ikkivok, ama uterdlune. 38. Ang-
utible annerſápiluǽrutub kenuvigà, nejo-
romagallóardlugo unnerſok; Jeſuſible aud-
larkoà, okalluglunilo: 39. Iglungnun ute-
rit, okautigallugolo, kannong-etórſoarnik
Gudib pimatit. Audlarpok tâva, iglor-
pérkſoarnilo tamárſoarne okallukpok, kan-
nong-etórſoarnik Jeſuſib piſimagallóarma-

ne. 40. Jeſuſile ama tikimet, innuït niob
biorpæt; tamarmik utakkigamiko. 41
Angutiblo Jairuſimik attiglub, kattiſimau
biublo nalegæ't, ornikaſikà; Jeſuſiblo iſig
èjnut pædlorpok, tukſiarbigallugolo, iglo
minun iſerkoà. 42. Panniſuakarame, tāur
ſoma okiüee arkanek-mardlungajektut, tau
nalo tokyamet; audlarmedle innuït tetti
væ't. 43. Arnaktōg okiun arkanek-mard
luk aunârſinnartok, pekkotinilo tamáſa kait
ſorſáïrſunnut nungukèj, illuarſiginnāuna
nilo. 44. Tāurſoma tunnuánit orniglug
o, annoræ't killungāuta aktoriartorpà; ter
ſangāinarlo auà kigípok. 45. Jeſuſe tâva
okarpok: kiàuna aktorpánga? Tamarmigle
miſſiarmeta, Pele ingiakatèjlo okarput: Ajo
kærſóïrſok, innuït nimniortidlutidlo tetti
vátit, merſalo okardlutit: *Kiàuna aktor
pánga?* 46. Jeſuſile okarpok: Merſamè ak
tornekarponga, miſſigángavko, pikkunar
tok uamnin annirſok. 47. Arnable ta
manna angigiginnāunginamiuk ſejuglunile
pædlorbigiartorpà, innuïdlo tamáſa tuſſar
tidlugit nællunærbigà, ſuna pivdlugo ak
torne, kannorlo terſangāinak piungnæ'ra
me. 48. Okarbigále: Panning-à! tuped
lerit, opernerpit piungnærſipátit; erkik
ſivdlutidlo audlarit. 49. Tâva tajma okal
luktidlugo, kattiſimaubiuk nalegæ'n (iglo
katèj-

atèjſa) illat tikiupok, okallukbigallugolo: Panneet tokovok; ajokærſóïrſok pirſarirerſoriaràunago. 50. Jeſuſible tamanna uſſaramiuk, ſâpa okalluglune: Erkſikenæk, operſinnardlutidle! annegomarpok âva. 51. Iglomudle iſerame, adlæn iſertongilèj, kiſſienne Pele Jakoblo Johannelo, niviarſiarkablo angutà arnálo. 52. Tamarmigle kijaput opidlugolo; okarporle: ijakennaſel tokungilak, ſinikſinnarporle. 53. Iglautigæt tâva, tokorſomik (9) iliſinagallóaramik. 54. Tamáſale anniſipèj illamut, arklèjſigudlo tiguà, niblerdlunilo okarpok tâva: Niviarſiârak, makkitit! 55. Annerneræt tâva uterbigà, erngerdlunilo nakkipok; érſekſænniglo tāurſomunga tunnirſikoèj. 56. Angæjokæk tâva annilangarpuk; innerterpèjle tamanna piſimarſok annipkârikonnago innungnut.

KAP. 9.

Ajokærſortikſæt arkanek-mardluk Jeſuſim audlartipèj, v. 1-6. Jeſuſe Herodeſib tekkyomatlarpà, v. 7-9. Jeſuſe ajokærſóïok uſſornartullivdlunilo kapſeennik, ſiunikſaminiglo okalluleriok, v. 10-62.

Ajokærſukkænile arkanek-mardluk kákoej; annerſápilungnudlo tamannut kunnugirſek-

(9) Niviarſiârkamik.

ſekſangortipèj nalegangortidlugidlo, nap
pautidlo péjarkudlugit. 2. Audlartipèjl
Gudib nalegávia okautigikudlugo nappar
ſimarſudlo kaitſorſarkudlugit. 3. Okarbig
èjlo: Opellungârkotikſakaiſſengilaſe ajau
pirſænnigloneet, takkoarbingmigloneet, t
miûrſamigloneet, anningãurſænnigloneet
mardlungniglo annorâkaiſſengilaſe nung
udluſe. 4. Sumudlo iglomun iſerallóa
ruſe, terſanẽtuaritſe, terſangalo audlaritſ
5. Illèjſalo illekſiomangipaſe, tâva terſang
iglorpérkſoarnit anniſitſe, iſikkæſilo kar
ſéjarſigit, tajmãitunnut nællunéjaïkudlu
ſe (10). 6. Taukole audlarput, iglorpẽi
ſigudlo ingerdlarſardlutik, Evangeliummi
okallulerput, kaitſorſaïvdlutiglo tamanne
7. Herodiſible nunamut illãinarmut nalek
kab tamakko tamáſa tãurſomanga pirſu
tuſſaumauèj, nekkimalerdlunilo, Johanne
ſe tokorſunnit makkiſimarſok illèjſa unner
marſuk; 8. Illèjſale Eliaſe tekkotitok un
nerpæt; illèjſale Profetitokárſoïn illæ
umartok unnerpæt. 9. Herodeſilo okar
pok: Johanneſe niakoærſikiga; tãivnal
kinãunerpa tuſſaumarſara tajmãitomik
Tekkoniarpálo. 10. Audlartitædlo ute
ramik, unnipkãupæt kannong-aktigirſunnil
ſullirſamingnik; ingminudlo piſidlugi
aud

(10) Att. Matt. K. 10. v. 10-13.

audlarpok innukajuïtſomut, iglorpēit Betſaidamik attiglin erkǽnnut, ingmikôroſuglune. 11. Innuïdle tamattominga iliſimaleramik, mallikpǽt; illekſivdlugidlo okallukbigèj Gudib nalegaviánik, kaitſorſardlugidlo kaitſorſariakartut. 12. Uëllilermedle tāivkoa arkanek-mardluk ornikpǽt, okarbigallugolo: Innuït audlarlit mânga, iglorpēinnut iglorpéngoænnudlo mattoma erkánētunnut ſiniktariarkudlutik, nekikſarſikudlutiglo; innukajuïtſomēnavta máne. 13. Okarbigèjle: Illipſe nerdlerſigit; okarput tâva: Tedlimāinarnik timiûrſautinnik auliſekkængniglo mardlungnik pekkarſinnarpogut, kiſſienne innuïérkſoïn okkoa tamarmik nekkiklèjnnik piſſiniariartyſſéguta. 14. Terſanētut angutit merſa tedlimannik tuſindekartut (11). Ajokærſukkaminudle okarpok: Ingilit ſôrdlo neřřirſartut, nungudlugidlo mardlungnik ungnirſarkattartut kollidlo ingmikut pilit. 15. Tajmailliorput tâva ingikoniardlugit tamáſa, ſôrdlo neřřirſartut. 16. Timiûrſautidle tedlimat auliſekkæglo mardluk tauko tiguèj, killangmudlo ardlordlune, tengekartidlugidlo; tâva augordlugit ajokærſukkaminut piſipèj, innuït nerdlerkudlugit. 17. Neřřivdlutiglo tamarmik tâva kar-

(11) Att. Matt. K. 14. v. 21.

karſillârput; auakudlo ſorârurſæt katterſoramigit, nuïrſækkæt arkanek-mardluk immérpejt. 18. Illánilo kiſſingordlune tukſiarame, ajokærſukkamilo (kiſſimik) nejormæne, aperſorpèj okalluglunilo: Innuït okautigallunga kinãuſugánga? 19. Akkiǽdle okalluglutik: Johanneſioſugátit koïrſirſok, illèjſale Eliaſioſugátit, illèjſale Profétin utokæn (12) illǽt umarſimarſôſugǽt. 20. Okarbigèjle: Illipſimè kinãuſugâiſinga? Pelib tâva akkià, okalluglunilo: Kriſtuſiovotit Gudim (okautigirſà). 21. Tennerdlugidle innerterpèj, tamanna unnipkârikonnago innungnut (13). 22. Okarioktõg: ¡Innub niârna anniartingâriakarpok, Utokàunernudlo Pelleſiúnernudlo Aglekænning-iliſimarſunnudlo aſſiginnægãuſſavok, tokotitãujomardlunilo, udludlo pingajuǽnne umarkigomarpok. 23. Tamáſale okarbigèj: Uamnut mallingnigomarſok, ingminik miſſiuſſavok, ſenningarſukſaminiglo udlut nungudlugit nangmaktardlune mallingniaiſſauánga (14). 24. Innujomatôk innujungnǽiſſavok, innujungnǽlerſorle pivdlunga innukigomarpok (15). 25. Sillárſoarlonneet innub pigilerallóaruniuk,

(12) Ivkoa Siurdleet.
(13) Att. Matt. K. 16. v. 20.
(14) Att. Matt. K. 10. v. 38.
(15) Att. Matt. K. 16. v. 25.

aiuk, ingminudle tammarune afferordlu-
niloneet, fukfaràuk? 26. Uamnigle okau-
timniglo kangufuktok, tauna innub niar-
næt kangugifflauà, uffornarfúfimine agge-
rune, Atátablo Engelidlo illuartun (uffor-
narfúfiænne) (16). 27. Illomudle okau-
paufe: Mánētun okkoa illèjfa toko miffig-
iffengilæt, Gudib nalegaviánik tekkotina-
tik. 28. Tajmale okarame, udlut arba-
nek-pingafungormeta, Pele Johannefilo Ja-
koblo ingminut pifipèj, kakkamudlo ma-
joarpok tukfiariartordlune. 29. Tukfiar-
tidlunilo kênæt tautoà adlangorpok; an-
norâlo kakortungorpok keblertungordluni-
lo. 30. Angutiglo mardluk funāuba okal-
lukbigæk, merfa MofefeEliafilo. 31. Tau-
ko pinnerfórfõudlutik tekkotipuk, fiunik-
fálo (17) Jerufalemme namakfirfekfa okau-
tigallugo. 32. Pelile illænilo uerngarner-
mik ajulerput; iteramigle, uffornarfúfia
tekkoæt, angutiglo tauko mardluk fennia-
nētuk. 33. Taukoalo kemengmakko, Pe-
lib Jefufe okarbigà: Ajokærfoïrfok! má-
nēdluta ajungikàu; pingafunniglo innilli-
oromarpogut, illingnut atauzimik, Mofe-
fimudlo atauzimik, Eliafimudlo atauzimik;
okauzine merfa fiunekarnagit. 34. Taj-
male

(16) Att. Mark. K. 8. v. 38.
(17) Tokukià.

male okalluktidlugo, nuïa pittorârpok ul-
liglugidlo; annilârpudle, nuïame illumio
leramik. 35. Nipiſôg nuïamit tuſſarſâur-
ſok, ima okalluglune: Terſa Ernera, aſſar-
ſara; nálengniarſiuk. 36. Nipilo tuſſar-
ſâumet, Jeſuſe kiſſingortok tekkoæ̂t; tau-
kole niblingilæt, okaratiglo innungnut tek
kurſaminik ſumigloneet udlut tâivko (18).
37. Akkagómedle, kakkamin atterterme-
ta, innuïerkſoïn ornikpæ̂t. 38. Angudlo
innuïérkſoïn illæ̂t niblerkaſikàu, okallug-
lunilo: Ajokærſóïrſok! kenuagit, erner-
taguſarùk; ernetuarángavko. 39. Attálo
annerſáb (19) tigudlarángane, erngerdlune
tâva nibleraràu, pingâránganilo kappiora-
ràu, kemengnerlo ajungajârpa iſivteránga-
miuk. 40. Ajokærſukketidlo innékallóa-
rika, anniſikudlugo, ajorpædle. 41. Je-
ſuſible akkià okalluglune: Tautókko oping
itſut mumikſimarſudlo erkardlereet! kan-
nok ſiviſutigirſomik nejyſſoauſe akárallu-
ſilo? Erneret mâunga káïniaruk! 42. Ti-
kimagolo annerſápilub ſulle pingârdlugolo
iſivterià. Jeſuſible annerſápiluk avokâr-
pa, nukakpiararlo piungnæ̂rſipà; angutá-
nudlo tunniunià. 43. Tamarmigle Gu-
dim uſſornartuà annilârutigingârpæ̂t. 44.
Jeſu

(18) Jeſuſe tokorſunnit makkiſimatinago.
(19) Annerſápilub.

esusible ussornartullee tamarmik aijaisoru-
igángatigit, ajokærsukkaminut okallukpok:
Cussardluarniarsigin (20) okauzit makko,
nnub niãrna innuïn arksèjnnut pisitã usserssok.
45. Okauzerle tamanna tussãungilæ̗t, næl-
udlugolo siunekangilæ̗t; okauzimiglo ta-
nattominga apersornek saperpæ̗t. 46. Er-
arsautekalerpudle illamingnik, kimik ang-
ierryomarnersomik. 47. Umatèjsale er-
arsautæ̗t Jesusib tekkogamiuk (21), merd-
ertok tiguà, senniminudlo pisidlugo. 48.
Okarbigèj tâva: Merdlertungoaming o-
ninga illeksirsub attimne, illasiariviánga;
amniglo illeksirsub, audlartitsirsigatõg il-
asiarivià (22); tamàuse mingnertarse ang-
ssamet (23). 49. Johannesible sâpa, okal-
uglunilo: Ajokærsõïrsok! innuk tekkog-
kput, annersápilungnik atterne annisitsir-
ok; innerterallóarparpudlo, illegingimá-
igut. 50. Jesusib tâva okarbigà: Inner-
eriaràunasiuk; uavtinudle arksoardlingit-
ub illegátigut. 51. Udludle tãivko nâ-
ermeta, kangattarbiksà (24) nedliyssamet,
llomôrdlunilo pilersarame Jerusalemmun
udlaromaudlune, siurdliksæne audlarti-
pèj:

(20) Puïornauværdlugit umamiuginiarsigit.
(21) Ilisimagamiuk.
(22) Att. Matt. K. 10. v. 40. ámálo K. 18. v. 5.
(23) Att. Matt. K. 23. v. 12.
(24) Kiliangmut.

pèj. 52. Tauko tâva audlarput, Samari
tin (25) iglorpèjnnut innikſarſioriartord
lugo. 53. Tãivkoalo illaſiaringilæ̍t (26)
Jeruſalemmut ingerdlamet. 54. Ajokæı
ſugækidle, Jakob Johanneſiblo, tamann
tekkogamiko, okarpuk: Nálegak, pioma
vit, okaiſſerſoguk, ingnek killangmit nak
karkudlugo nungukudlugidlo, ſôrdlo Eli
aſiſõg pigallóartok? 55. Keviardlugigl
avokârpæ̍k, okalluglunilo: kannong-étul
annerſáb pigátik, iliſimangilatik; 56. In
nub niarnæ̍n aſſeroriartungilèj innuït tar
ningeet, annautſartorpèjle. Iglorpẽinnu
adlænnut tâva audlarput. 57. Ingerdla
tidlugidlo, innum okarbigà: Nálegek, mal
ligomarpagit, ſumudloneet audlarallóaruïı
58. Jeſuſible pià: Terienniæt ſiſſekarallö
arput, tingmirſædlo killam attánẽtut inne
kariput, innuble niârna niakominut egaı
bikſakangilarloneet. 59. Adlale okarbig
à: Mallinga! Taunale okarpok: Nálegak
angutiga illiartorkogadlàuk uamnut. 60
Jeſuſible pià: Tokungarſut tokorſutik illi
artorliſigit; iblidle Gudib nalegávia okau
tigiartoruk (27). 61. Adlale okarioktõg
Nálegak, malligomarpagit, pekkogadláng
ale

(25) Att. Matt. K. 10. v. 5. nar̓kigutà (3).
(26) Samaritit innibiungikæ̍t.
(27) Att. Matt. K. 8. v. 19-22.

le, iglokatika forârutikfamik okallukbigartorkudlugit. 62. Jefufible okarbigà: arkfaminik tigurfirfok keporkàurfoarnik (28), tunnuminētunnudlo keviardlue (29) illuangikallóarpok Gudib nalegavinut (30).

KAP. 10.

jokærfukkæt adlæt kapfeet Jefufim audlartipèj. v. 1-16. Tauko tipeitfuglutik utermeta, ajokærforpèj tipeitfungârutikfamik, adlænniglo okallukkiok. v. 17-24. Aglekkænning-ilifimarfok okallukbigà, kaanong-illivdlune pidluaifferfok. v. 25-37. Maria Martamin ajunginerrurfok okautigà; v. 38-41.

Kingórnale (ajokærfukkæt) adlæt pingafunik ungnirfarkattartut kollidlo Nalekkab enneriej, mardlutardlugidlo audlartipèj ;lorpēinnudlo nunænnudlo ornigomarfainut tamannut. 2. Tajmāitomik okarigèj: katterfugekfæt amerdlagallóarkàut, nnargvirfukfædle ikitungōput; tajmāitomik

28) Narkfame nautfèvillirfut kaporkàurfoak atordlugo irbfok kepoikararæt, kingórnalo keporkarnernut nattféïekfænnik fiaroarterirfaràut.
29) Uterofukaine fennajomaiffennanilo.
30) Tajmāitotun-étok, uamnut mallingnilerfâralloardlune utimudle ifumakarfinnardlune, ajokærfóirfukfäudluangilak.

mik katterſugekſæt nalegǽt tukſlarbigiſiuk
ſennargvirſukſæt audlartikudlugit katter
ſoïvingminut (1). 3. Audlaritſe; attà
ſauárkætut audlartipauſe amárkun akkor
nǽnnut (2). 4. Pókariaràunaſe, takkoar
bikaraſilo, iſigamakaraſilo (3); ingerdlatid
luſilo innuït kênarſiniaràunaſigit (4). 5
Iglomudle ſumun iſerángauſe, ima okarad
laritſe: Iglo manna pidluarkonnarſile! 6
Terſanilo pidluarkonartomik innukarpe
pidluarkorſinerſe tāurſománētuaiſſavok; ta
māitokangipedle, pidluarkorſinerſe illivſi
nun utiſſavok tâva (5). 7. Iglomile tama
tománētuaritſe; nerdliurſèjnnik neṙṙivdlu
ſilo imeritſe; ſennargvirſok akkilleriakar
met. Nukteriaràunaſe iglunnut tamannu
8. Iglorpérkſoarnudlo ſumun iſerángauſ
illekſigallóarpaſilo, neṙriniaritſe tâva ſumi
nerdleralloarpaſe. 9. Napparſimarſudl
terſanētut kaïtſorſarſigit, okarbigallugidlo
Gudib nalegaviæ̀t padlikſimauáſe (6). 10
Iglorpérkſoarnudle ſumun iſerángauſe, il
lekſingipaſilo, tâva iglun akkornǽtigun an
nigiſe, okkalluglusilo: 11. *Karſſernen*
aglǽt

(1) Att. Matt. K. 9. v. 37-48.
(2) Att. Matt. K. 10. v. 16.
(3) Att. Matt. K. 10. v. 10. naṙkigutà (9).
(4) Tuoviornermit.
(5) Att. Matt. K. 10. v. 12. 13.
(6) Att. Matt. K. 10. v. 7.

iglæ't, iglorpérksoavsinit attarsok uavtine, éjarparput illivsinut (7); *nællyungnæ'issauar-ile, Gudib nalegaviæ't padlikʃimagallóaráse.*
12. Uangale okaupause: Sodoma (8) udlut aggatikʃænne pingâissengilak iglorpérkso-rnit taukonanga. 13. Erkanàk Korazin-à! Erkanàk Betsaida! ussornartulliæt, illiv-ingne pirsut, Tyrusime Sidonimilo pisi-nagallóarpeta, pôgut aksædlo illoænnut norsukkammærdlutik perkiksimiungnar-igallóartut. 14. Tyrusile Sidonilo pitlar-ekangâissengilæk illivtingnit auiksarbing-ne. 15. Iblidlo Kapernaumi-à! kangat-arsimarsotit killangmut, adlermut nakkar-inekaissautit (9). 16. Illivsinik nálektub alekiánga; illivsiniglo nairursub narrog-viánga; uamnigle narrursub narrogiviá-ōg audlartitsirsiga. 17. Tāivkole pinga-unnik ungnirsarkattartut kollidlo tipeit-uglutik tikiput, okalluglutiglo: Náleg-ng-à! Annersápiluït aglæ't nalekpátigut kket pivdlugo (10). 18. Okarbigèjle: atanase (11) tekkogallóariga killangmit

(7) Att. Matt. K. 10. v. 14.
(8) Sodomamiut. Att. Matt. K. 10. v. 15.
(9) Att. Matt. K. 11. v. 21-23.
(10) Atterne annisikuvtik (Att. Matt. K. 7. v. 22).
(11) Tornârsupilúrksoak.

nakkartok, ſôrdlo ingnaglegiartok(12). 19
Attà! nekkurſektipauſe, ſengiârſuït Skor
pionidlo (13) tungmarkudluſigit, kingar
ſóïrſublo pirſauneránut tamárſoarmut(14)
nellinginarmudlo ſunniſſengilaſe(15). 20
Tamannale tipeitſutigirſaràunaſiuk, anner
ſæt nalengmaſe; angnerrurſomigle tipeit
ſugitſe, attæſe killangme aglekſimameta(16)
21. Tajmane Jeſuſe annerſáme tipeitſuk
pok, okalluglune: Atátang-à! killangmud
lo nunamudlo Nálegak, uſſorágit, iliſimar
ſunnut ſillalingnudlo tamakko angigángau
kit, merdlertunnudlo nevſoïaraukit; illo
mut Atátang-à! tajma illuarángauko illing
ne. 22. Tamáſa uamnut Atátama tunni
ukèj; Ernermiglo kinãurſomik iliſimarſo
kangilak, Atátab kiſſime iliſimauà, Atáta
miktõg kinãurſomik (iliſimarſokanginiok
Ernerub kiſſime (iliſimauà), Ernerublo næ
lyungnærſitſomarſèjſa (iliſimagiæt)(17). 23
Tâva ajokærſukkæne angnerrurſomik ſâd
lugidlo okallukbigèj: Pidluarkàut irſit tek

kung

(12) Imẽipok: Gudib nalegaujungnærſinaſuarà ir
nungnut, amidlingârdlugit opertut Jeſuſimu

(13) Arkſegiârſuktun-éngajektut tokonartomik egı
tiglit.

(14) Nalegangortipauſe.

(15) Att. Mark. K. 16. v. 18.

(16) Killangmiukſãugauſe.

(17) Att. Matt. K. 11. v. 25-27.

ungniktut tekkurſavſinik. 24. Okaupauſi-
iè, Profétidlo Kongidlo kapſeet tekkur-
ırſe tekkyomagallóaræ̀t, tekkonagolo; tus-
egarſilo tuſſaromagallóaræ̀t tuſſarnagolo.
5. Tâva inneiziſinning iliſimarſok ſunãu-
a nekoïkpok, urſerdlugolo okarpok: Ajo-
ærſóïrſok! Sulliſſaunga tokoviungitſulli-
rkudlunga? 26. Okarbigále: Inneizi-
nne kannong aglekſimaua? kannong at-
ıarpit? 27. Sâpále okalluglune: *Náleg-
k Gudit aſſaiſſauet umapin illúnganik, tar-
vidlo illúnganik, nukingniglo tamannik,
umavidlo illúnganik, tuglidlo* (18) *illigtut
ıſſaiſſauet*). 28. Okarbigále: Akkidlu-
rpotit; tajmailliorit, innuſſautit tâva. 29.
'aunale illuaromatôgame, Jeſuſe okar-
igà: kinamè tâva tuglerâra (19)? 30. Je-
ıſible akkià okalluglune: Innuk Jeruſa-
mmit Jerikomun attermet, pejáïrſut kan-
ingârpæ̀t, mattardlugolo unatardlugolo
ıdlarput, tokungajektorlo kemekpæ̀t. 31.
lánile Pelleſib terſunga ingerdlarſub tek-
ogamiuk, kangerſinnarpà. 32. Tajma-
ɔg Levitib (20), innà tikileramiuk, tek-
yartorpà kangerdlugolo. 33. Samaria-
iuble ingerdlarſub tikilerpà; tekkoga-
T 3 miuglo

(18) Innukatet.
(19) Innukatiga kinâva?
(30) Pelleſin ikkiortèjſa illæ̀t.

miuglo nakiningârpok. 34. Orniglugok
kidlee mattuſerpèj, Oliemiglo (21) Vini
miglo koïvdlugit; nerſumile kánut kod
lardlugo, ſiniktarbingmudlo piſipà, pau
keniardlugolo. 35. Akkagómedlo, aud
lalerame, anningāurſæk mardluk niptar
pǽk, tunniudlugiglo ſiniktarbiub nalegá
nut okarbigallugolo: Paukekikſâruk, ad
lamiglo illágukik, akkilleromarpagit, ute
ruma. 36. Kannok tâva iſumavit? Ping
aſut taukoa illǽt kina pejáïrſunnut piſimag
alloab tugleràuk (22)? 37. Akkià: Tāur
ſominga nákiniktok. Tajmāitomik Jeſu
ſim okarbigà: Iblittōg tajmailliortarit. 38
Ingerdlagallóaramigle, iglorpéngoænnu
iſerpok; arnarle terſanētok, Martamik at
tilik, tāurſoma iſerkoà iglominut. 39
Nukakartoktōg Mariamik attilingmik, tau
na Jeſuſim iſigèjſa ſǽnnut ingipok, okau
zeelo nalengniarpèj. 40. Martale ullapi
lerkàu ſakkinermik kivgartorbigallugo; or
nikpà tâva okalluglunilo: Nálegak, ta
manna aſſiginnarpiuk, nukama kemeng
manga, kiſſima kivgartortidlunga? Okar
bigùng-eit, ikioriartorkudlunga. 41. Je
ſuſible ſâpa, okarbigallugo: Marta! Mar
ta! Iſumaliorpetlârdlutit ullapipetlâkāutit

42.

(21) Att, Matt, K. 21. v. 1.
(22) Innukatigàuk?

.2. Atauzēnarle pirſariakarpok. Mari-
ble ajunginek kennerſimauà, tamatto-
ainga péjarnekaiſſengilak.

KAP. 11.

Ajokærſukkæne tukſiarnermik Jeſuſim ajokærſorpèj.
v. 1-13. Tornârſulik piungnǽrſimago, Jödin un-
nerdlutigǽt, okalluglunile ingminik ſernikſőïok.
v. 14-28. Jödit ſiunikſǽnnik nællyungnǽrſipèj
okaukikſardlugidlo, v. 29-36. Fariſæerime ner-
riſidlune Fariſæeridlo Aglekkænning-iliſimarſudlo
avokârpèj. v. 37-54.

Illánilo ſume tukſiarallóartok, ſorârmet,
ajokærſugèjſa illǽta okarbigà: Nálegak!
tukſiarneng iliſitigut, ſôrdlotőg Johanneſib
ajokærſukkæne iliſikèj. 2. Tâva okarbig-
èj: Tukſiaruſe, ima okaritſe: Atátarput
killangmētotin-à! Akket uſſornarſile! Na-
legaveet tikiule! Pekkorſet killangmiſut
nunamiſőg tājmāikile! 3. Udlut nungud-
lugit pikſavtinik tunniſigut! 4. Ajortiv-
utiniglo iſumakǽrbigitigut, uaguttőg akkeet-
ſortivut iſumakǽrbigángavtigit! Urſernar-
tomut piſitſaràunata! Ajortomidle annau-
tigut! 5. Okallukbigiviéj: Ardlarſe kina
iſſenniktokarallóarune, unnurſablo kek-
kane okarbigiartoromaguniuk ima: Aſſar-
ang-à! attartorlanga timiûrſænnik pinga-

 ſun-

ſunnik; 6. Aſſerſima tikerârmanga, nerd
liutikſamiglo ajupara. 7. Kammanētubl
imenna akkiſſanerpàuk: Pirſarirſerſorker
nanga, iſertarbik parnærſimamet, kittôr
nangoamalo ſiniſibingmēkatigilerpánga
makkineng ajulerponga tunnivdlutit? 8
Okaupauſe: Makkingikallóarune tunnivd
lugo aſſarſarángamiuk; tejmēitok iktojuï
met (1) makkiſſavok ajorſautèjniglo tun
niſſauà. 9. Okaupauſiſōg: Tukſiaritſe
tunnínekaiſſauſe tâva; Ujardleritſe nennir
ſiſſauſe tâva; kaſſuktoïſitſe, mattuærbigi
nekaiſſauſe tâva. 10. Tukſiartok nelling
inak piſſirſaránget, ujardlerſorlo nennir
firſarallune, kaſſuktoïrſorlo mattuærbigi
nekarallune (2). 11. Illivſinile ernerut
angune timiûrſamik tukſiarbigipane, ujar
kamik tunniſſanerpàuk? Auliſekkamiglo
neet tukſiarpet, pullaterirſamik tunniſſa
nerpàuk, auliſegak pinnago? 12. Men
ningmigloneet tukſiarpet, Skorpionimik (3)
tunniſſanerpàuk? 13. Illipſe tâva, nauk
ajortoſe, kittôrnæſe tunnirſutinnik tunnig
innāuguſigit, Atátavſiſōg killangmētub ang
nerrurſomik tukſiarbigirſine tunninauviæ
kèj Annerſámik illuartomik. 14. Anner-
ſápi-

(1) Tukſiarbigingârmane.

(2) Att. Matt. K. 7. v. 7. 8.

(3) Att. K. 10. v. 19. nar'kigutà (13).

piluglo annisipà, taunalo okajuïtsõursok
); annersàpilugle annisimamet, okajuïtsog-
loak okallulerpok, innuïdlo ussorukput.
5. Illèjdle okarput: Annersápiluït annisi-
rèj Beelsebule (5), annersápiluït nalegǽ̗t,
iortigallugo. 16. Adlædle urserdlugo pi-
t, nællunǽrkomik killangmit piomaudlu-
k. 17. Erkarsautèjdle missilileramigit,
karbigèj: Nalegávik nellinginak, innuee
igmingnut illegeegungnǽrpeta, nungu-
auviækàu; iglolo adlamut (arksoardler-
ok) ordlonauviækàu. 18. Satanasile ing-
inut akkerartorunisõg; kannongme tâva
alegávià émersyssaua; Illipse okarause,
nnersàpiluït Beelsebulimik annisikika. 19.
angale annersápiluït annisikuvkit Beelse-
ulimik, kimik kittôrnavse (6) annisitará-
git? Tajmãitomik taukoa arksoarissauáse.
o. Annersápiluïdle Gudim arksèjnik (7)
nisikuvkit, assukiak Gudib nalegaviǽ̗t
va tikisimauáse. 21. Nekkoársub sek-
uglub iglórsoe sernigipago, pekkotèj tâ-
a pinekarãingilæt. 22. Nekkõunerrur-
ble pâïortoruniuk arktornagolo, sekku-
jnik tettigirsèjnik tamannik arksárarà pé-

T 5 jækkæ-

(4) Imẽipok: Innungmik okajuïtsungortitsirsok.
(5) Att. Matt. K. 12. v. 24.
(6) Att. Matt. K. 12. v. 27. narkigutà (11).
(7) Ajugakangitsusiánik.

jækkænilo (8) tunniorârdlugit. 23. Uam
nik illegijomangitſub akkerartoraránga
katterſoïkatigingitſaralo ſiaroáïrſaràu (9).
24. Annerſák majungnartok innungmi
annirſarángame, imekangitſokun (10) ing
erdlarſaràu, kaſſuærbikſarſiordlune; nerp
ſâringikuniuglo okararàu: Iglumnut ke
mekkamnut uteromarponga. 25. Tikit
ſarángamiuglo, ſellikſimarſok pinnerſarſi
marſorlo nennirſarà. 26. Audlararàu tâ
va, annerſænniglo adlænnik ingminin ajor
nerrurſunnik arbanek-mardlungnik illatâ
lerdlune, iſerdlutiglo terſanêtuarput; king
órnalo innuk tauna ajyvſâraràu ſiurdler
mit (11). 27. Tamakkoningale okalluk
tidlugo, innuïn illæt arnak tordlulerpok
okarbigallugolo: Pidluarpok illingnik nâr
turſok, illingniglo milluktitſirſok. 28
Okarporle: Ap, pidluarput Gudim okau
ziánik tuſſartut torkordlugolo (12). 29
Innuïdle kattilermeta tãurſomunga, okal
lulerpok: Erkardlereen okko ajorput, næl
lunærkotarſiomarput, adlamigle nællunær
komik tunnínekaiſſengilæt, Proféte Jonaſ
kiſſiet nællunærkotariſſaudlugo. 30. Sôrd
lom

(8) Pekkotèj.
(9) Att. Matt. K. 12. v. 30.
(10) Sokangitſokut.
(11) Att. Matt. K. 12. v. 45. narkigutâ (24).
(12) Umamiugallugo (Att. K. 8. v. 15).

ımè Jonafe nællunærkotāurfok Ninivimi-
nnut, tajmatōg innub niârna éſſavok er-
ardlereennun okkonunga. 31. Kongib
ulliæn-ivrfoma, kàuanga pirfub, eṙkar-
ɔubium udlukfáne farkomerkatigiſſauèj
rkardlereen okkoa angutitèjt, eṙkartōutid-
ıgidlo; nunam iſueenit tāivna pittoraral-
ɔarame, Salomonim iliſimarſúſia tuſſaro-
ıaudlugo; attále, manēpok Salomonimin
ngnerrurfok. 32. Ninivimiun ivkoa eṙ-
artōubium udlukfáne erkardlereen okko
ırkomerkatigallugit eṙkartōutiſſauèjt; tāiv-
o adlamik iſumakaleramik, Jonaſim okau-
ià malliglugo; attále, manēpok Jonaſi-
ıin angnerrurfok (13). 33. Nennerōut
ɩitarāingilæt, irfertordlugo, nappartablo-
eet attánut illivdlugo, nennerōurferbing-
ıudle, iſertut tamarmik tekkokudlugo kau-
ıarſúſia. 34. Irſe timmib nennerōutigà;
ıjmāitomik irſit illuarpet, timmit tamar-
ıe kaumaginnariok, tamannale ajorpet,
immit târſinnarioktōg (14). 35. Tajmāi-
omik miſſikſorniarit, nennerōut illingnē-
ok târſikonnago. 36. Timmit tâva kau-
nadluı'narpet, târtomik ſokarane, tamât
aumaiſſegallóarpok, nennerōutib kaumar-
ſórſub

(13) Att. Matt. K. 12. v. 39-42.
(14) Att. Matt. K. 6. v. 22. 23.

ſórſub kaumarſarátidluſaag (15). 37. Okal
luktidlugole Fariſæerib neřřiartorkoà ing
minut, udlok keterarpet, iſerpok tåva neř
řivingmun ingitſartordlune. 38. Fariſæe
rible tamanna tekkogamiuk, aijaiſôrpok (16)
ubaradlangimet neřřiſinane. 39. Nalek
kable okarbigà: Merſamè, illipſe Fariſæe
rit ervgutſidlo pogutædlo kêjſigut keble
rikſarallóarpæſe, illuſile ullipkârput péja
romatõunermik ajyvſârnermiglo. 40. Ok
korſe ſiorngǽrutoſi-à! kâmik pingortitſir-
ſub, illoatõg pingortinginiàuk? 41. Illo-
anẽtut tunniukadlarſigit peetſunnut, tamar-
mik tâva ervkǽromarput illivſinut. 42
Erkanárle okkorſe Fariſæerit! Myntidlo
Rudidlo nãurſudlo (adlæt) nellinginæt
mammarſâutikſæt kollinginnik tunnirſa-
rángauſigit, illuarnerle aſſenningnerlo Gu-
dimut aſſiginnardlugik; tamakko piſſegal-
lóariſe ivkolo puïornagit. 43. Erkanàk ok-
korſe Fariſæerit! Kattiſimaubingne ung-
adliojomatokángauſe, niüverbingnilo ſik-
kivigínekaromatõudluſe. 44. Erkanàk
okkorſe aglekkænning-iliſimarſut Fariſæe-
ridlo, illungerſungitſut! Illivertut mattôr-
ſimarſutun-énauſe, innuïdlo piſſugarèjt
næl-

(15) Sillakarniarſinnâit, iliſimarſúſet tâva agdliar-
toromarpok.
(16) Illuarunnago.

ællludlugidlo (17). 45. Inneizifinnigle
lifimarfun illǽta fâpa okalluglune: Ajokær-
öïrfok. tajmãitunnik okaravit arkfoarpau-
iguttõg. 46. Tâvale okarpok: Erkanàk-
õg okkorfe inneizifinning-ilifimarfut! In-
uïc nagliuktinaufigit erkfugekfænnik, tan-
onunga arktornangajektunnik, illipfilo
angminek erkfugekfæt tamakko aktungi-
æfe arkfavfinik atauzimigloneet. 47. Er-
anàk okkorfe! Profétit illigvioraufigit,
nerfa fiurdlivfe tokokèjt. 48. Affukiak
ællunéjarpofe, fiurdlivfe fullirfèjt illuarig-
fe; nauglo tãivkoa tokogallóarèjt, illip-
ile illigviorpæfe. 49. Tajmãitomiktõg
Gudim ilifimarfúfia ima okariok: Profé-
idlo Apoftelidlo taukonunga audlartitfo-
narpaka, taukoale illèjt tokotfomarpèjt,
nallitlardlugidlo. 50. Profétit tamar-
ning auǽt erkardlereennun okkonunga ak-
kínekarkudlugo, koïrfak fillárfum aular-
kãutánit; 51. Abelim auánit, Sakariafim
uánut aglǽt ivna tokokǽt illirfiviub iglub-
o akkornǽngne; okaupaufimè: Erkardle-
eennun okkonunga akkínekaiffavok (18).
52. Erkanàk okkorfe inneizifinning-ilifi-
narfut! ilifimanartub mattuærfãuta pǽrau-
iuk; nangminek ififfennafilo iferomarfut
ifer-

(17) Att. Matt. K. 23. v. 27. 28.
(18) Att. Matt. K. 23. v. 34-36.

iserkungikise (19). 53. Tamakkoninga
okarbigángatik, Aglekkænning-ilisimars
Farisæeridlo piniangâlerpæt, tãursoman
alo okauziksarsiornerdluglutik kapseenni
54. Allapârngarsorpæt tâva, karnánit sumi
paitsisiksarsioromaudlutik tãursomunga.

KAP. 12.

Jesuse ajokærsoïniarkiksarpok.

Innuïérksoït kapseennik tusindekartut (
kattisimameta, ingmingnut tungmartar
lutik aglæt, ajokærsukkaminut ima okall
lerpok: Angnerrursomik Farisæerit sê
nartoæt, tersa illungersungineræt, mian
riniardlugo pisitse! 2. Irsertórsimarsor
nungudlune sarkomeromarpok; angio
torlo nungudlune nællunaromângilak. 3
Tajmãitomik târtome okautigirsæse, ka
marsome tussægãussaput; inninnilo isirv
sukkæse okautãussaput iglut kænne (2). 4
Okaupausile, assarsaka! Erksigirsaràunasig
it timminnik tokotsirsut, tamáglæt pigin
nãursut. 5. Erksigirseksavsinigle unner
syssoause: Erksigisiuk, tokotsigadlarune
kingórna târtórsoarmut egitsiginnãursok
okau

(19) Att. Matt. K. 23. v. 13.

(1) Att. Matt. K. 14. v. 21. narkigutà (5).

(2) Att. Matt. K. 10. v. 26. 27.

kaupausimè: erksigisiuk. 6. Kopanàu-
rsuït tedlimat akkekarãingilæt anningãur-
ingoængnik mardlungnik? taukoalo illǽt
tauzingoarloneet Gudib puïungikà. 7.
Iytsæsisõg tamarming aglǽt kissisimaput;
ijmãitomik erksikénnase; kopanàuarsung-
it amerdlarsõunnit ajunginnerrokãuse. 8.
Okaupãusile: Uamnik unnersiutigirsokar-
et innungnut, taunatõg innub niarnǽt un-
ersiutigiomarià Gudim Engeleennut. 9.
Iamniglo misserratigirsokarpet innungnut,
iunatõg missiutãussavok Gudim Engeleen-
ut (3). 10. Okauzimiglo arksoarnarto-
nik okalluktok innub niarnánut, isuma-
ǽrbiginekaissegallóarpok; annersámudle
luartomut okauzerdluktok, isumakǽrbig-
iekaissengilak (4). 11. Kattisimaubing-
udle nalegársoarnudlo pirsársoarnudlo
isipase, tâva isumâlukénnase kannong-
tomigloneet akkirsutiksavsinik, sumiglo-
eet okauziksavsinik. 12. Annersám il-
iartub tersangãinak ajokærsyssamase okau-
iksavsinik. 13. Innuïdle illǽta okarbigà:
Ajokærsoïrsok, angæjuga okarbigùk king-
rngursek sarpuk augoarkudlugo uamnut.
14. Okarbigále: Innung-à! kia kiglisioïr-
ungortikánga augoáirsungorkudlungalo-
neet

(3) Att. Matt. K. 10. v. 28-33.
(4) Att. Matt. K. 12. v. 31, 32. Mark. K. 3. v. 28. 29.

neet illivtingnut? 15. Tâva okarbigè
Mianerſordluſilo piomatõulerkennaſe, pel
koterpérkſoït innum innutigingimagit. 1
Arſerſõumigle piëj, okalluglune: Piſſó
ſoarmik innukartok, tãurſoma nunà næ
gorikſórſõurſok. 17. Illumigudlo iſum
lerpok, ima okalluglune: Sulliſſaunga
nãurſuka katterſugekſaka innikſakangimet
18. Imaligõg piſſaunga: Koë'rſoaka in
imikârdlugidlo agdliſſauaka, tekkamung
tâva nãurſuka tamáſa pekkotikalo katte
ſoromarpaka. 19. Tarnimnudlo ima oka
romarponga: Tarnek! Pekkõutekangâ
potit okiut kapſêrſoït; terdlerórſinnàit
neřřivdlutidlo imerdlutidlo tipeitſugit. 2
Gudible okarbigà: Sinnerſórſoang-à! U
nuak manna tarningærutinekaiſſautit, kia
mè tâva pigiliſſauagit katterſukketit? 21
Tajmatõg éniok pekkotitõuniartok, piſſõu
nanilo Gudime (5). 22. Ajokærſukkæni
okallukbigèj: Tajmãitomik okaupauſe: In
nunerſe allieiſutigirſaràunaſiuk, nekkikſav-
ſinik; timmibloneet attirſekſèjnik iſumâ-
lugaſe. 23. Innunek ajunginerrovok nek-
kikſamit, timmiſõg attirſekſænnit (ajungi-
nerrovok). 24. Tullúkkæt taguſaradlar-
ſigit,

(5) Nunab peenik katterſõïginnartok, Gudimudl
illuaringitſok, piſſõurſúſe attordluarniangina-
miuk.

git, ſiaroarteriſſennatiglo, katterſoïſſen-
ntiglo, illivérkovikaratiglo koëkangilæt,
udible tauko neṙṙiſitarèj; tingmirſænnidle
ſukiak ajunginerrokāuſe (6). 25. Kinale
dlarſe ingminik tekliſitſiginnāua telliſut
ktigirſomik, nauk tamanna allieiſutigig-
lóarà? 26. Tajma mingnek ajoruſiuk,
ag adla allieiſutigāiſiuk (7)? 27. Ars-
rutit taguſaradlarſigit, kannok nāuïartor-
it, ſennargvingilæt perdlaiſſennatiglo;
kaupauſile: Salomoloneet arſoarniatârtok
ukoa illætut annoráríkſimangitſok. 28.
vit udlome narkſamētut, akkagole kir-
kſāumut egitekſæt, Gudib tajma arſoar-
kunigit, angikèjnnik aſſukiak illipſe (an-
rârtartiſſauáſe), opernekitſoſi-à! 29.
lipſiſōg neṙṙirſekſavſinik imikſavſiniglo-
eet iſumakſariaràunaſe, kolláraſilo. 30.
amáſa tamakko nællurſut ſillam innueeſa
nniarſinnararèjt; Atátavſile iliſimauáſe,
jmāitunnik ajorſartoſe. 31. Gudib na-
gávia piniaradlarſiuk, tamakkoninga ta-
annik tâva taperbigínekaromarpoſe (8).
2. Siorarſaràunaſe okkorſe illegeekſung-
æt, Atátavſe illuarángago tunniſugluſe
naleg-

(6) Att. Matt. K. 6. v. 25. 26.
(7) Sudluſe angnek iſumaliutigāiſiuk?
(8) Att. Matt. K. 6. v. 27-33.

nalegávingmik (9). 33. Pivſinik tunni
ſiſitſe (10) peetſunnudlo tunniurſivdluſ
Pôkſiniaritſe piſſokangorneng ajortunnik
pekkotitõuniardluſilo killangme aſſerojuï
ſunnik, tiglikajuktut padlingnauviængi
ſèjnnik, okudlo aſſerornauvængitſèjnnik
34. Pivſinẽtſomakángeta umatiſe (11). 3
Makitſivſigut keterurſerſimaniaritſe, nen
nerõutiſilo ikiſimalit (12): 36. Innuïdl
arſiginiarſigit nalekkamingnik neriguktu
katternǽngnin aggiſſerſomik; tikipet ka
ſuktoïpedlo mattuǽrbigikudlugo tâva erng
erdlutik. 37. Pidluarput kivgæt tajmâi
tut, nalekkab tikipatik pigârtut. Illomu
okaupauſe: Katerurſeromarpok, neřriving
mudlo ingikyomarpèj, ſakkivdlunilo kivg
artorbigileromarpèj. 38. Pigârbiublo a
páne, pingajuǽnniloneet, tajmailliort
tikipatik, kivgæt tauko aſſukiak pidlu
arput. 39. Mannale iliſimaiſſauarſe: Tig
liktub tigligiartorbià iglum innuǽt næl
lungikuniuk, pigãiſſegallóartok, iglom
nun iſertinauvǽrſardlugo. 40. Illipſiló
tajmãitomik piginnãungoritſe, innub n

ârn

(9) Ajungitſunnik Jeſuſib nalegaviáne.
(10) Anningãurſæt taurſigarallugit.
(11) Att. Matt. K. 6. v. 20 21.
(12) Imẽipok: Piaræ'rſimaniaritſe. (Jõdit tekki ſunnik neroturſunniglo annorâkaramik, k terurſeriakartut ingerdlagaſuarkudlutik).

arna tikissamet illimasuktinase. 41. Pe-
ible okarbigà: Nálegak, arsersõumik ta-
nattominga pivisigut, tamásaloneet pivig-
t? 42. Nálegarlo okarpok: Kiname
âva illomórdlunilo sillakardlunilo pársir-
ôva, tauna nalekkab pisissegà kivgaminut,
oiksèjnnik tunnikudlugit nerriviæt nedliu-
ileránget? 43. Kivgak tauna pidluar-
ook, tajmailliortok nalekkame tikipane.
44. Illomut okaupause: Pekkotiminut ta-
nannut pisitsomarpà. 45 Kivgarle tauna
mamigut okarpet: Nalegara aggeradlais-
engilak; kivgædlo angutit arnædlo una-
alerdlugit, nerrilerdlunilo imilerdlunilo
illærupet; 46. Kivgab tãursoma nalegà
âva tikissavok, udlok mersa illimagingit-
ãne, udlublo nællunærkotáne ilisimangit-
ãne; pitlangãissauà tâva, opingitsudlo il-
egikudlugit akkiniaissauà (13). 47. Kivg-
arle, nalekkame pekkorsánik ilisimarsok,
oiginnãungorsimananilo, pekkorsálo na-
engnago, unatartingãissavok. 48. Ilisi-
mangitsorle, unatariakartomigle pigalló-
arame, ingmángoamik unatarnekaissavok.
Tunnínekangârtorle piniarnekangâromar-
pok; amerdlarsõunnudlo pârsikorsak a-
merdlarsõunnik pekkorsãulissavok. 49.
Ingnek nellutsartorpara nunamut, mána-
U 2 kudlo

(13) Att. Matt. K. 24. v. 45-51.

kudlo ikisimakonarsillæt (14)! 50. Koïr sumigle koïsikadlariakarponga, kokfellang årdlungalo tamanna namaksisinnago (15. 51. Erkiksisáïartorasugãisinga nunamut Okaupause: nagga, akkerartornermigl pisitsivdlunga. 52. Mattoma kingórn tedlimat iglome atauzime ingmingnun ark soardleromarmeta, pingasut mardlungnut mardluglo pingasunnut. 53. Atátak ark soardleromarpok ernerminut, ernerlo ang uminut; anának panningminut, pannigl arnaminut; sekke okoaminut, okoarlo sek kiminut (16). 54. Amale innungnut okar pok: Nuïak tekkursarángausiuk sammang nuïlersok, erngerdluse okararãuse: Sjed lissavok; tajmáëtaràu tâva. 55. Nigile rángedlo, okararãuse: kiektórsoangyssavok tajmáëtaràu tâva. 56. Illungersungitsu tautókko! Nunalo killaglo nællunærserd lugik kannong-éssersuk ilisimauægse; saag me mánakut nedliutomik siunekarniangi pise? 57. Illivsinisóg saagme illuartol isu

(14) Pivdlunga okallukorsiomarama, opingitsut kivg amnut kingarsóïomartut ilisimauaka, tejméi tok annaursinera okaursãukonarallóarkàu má nakut aglæt.

(15) Anniartingåradlaissaunga innuït annaukudlug it, anniautiksakalo namaksisukâka. Att. Matt K. 20. v. 22.

(16) Att. Matt. K. 10. v. 21. 34-36.

ſumaliutigingipiſiuk? 58. Illingnut akkerartortok aipariguko nalekkamut, tâva ngerdlatidlutik ſajmarſarniangoarùk, akkerartortub piſikonnatit kigliſióïrſomut, kigliſióïrſublo piſikonnatit parnærſimaviub pârſirſánut, tãurſoma pârſirſub tâva parnærſimavingmut egiſſaſugallutit. 59. Okaupagit: Terſanga anniſſengilatit, kiſſienne anningãurſæt naggatikſæn aglæt akkilleruko (17).

KAP. 13.

Innuït Jeſuſim okaukikſarpèj adlamik iſumakarkudlugit v. 1-9. Arnak okiut arbarſanek-pingaſut napparſimarſok kaitſorſarpà v. 10-17. Amalo ajokærſóïok v. 18-30. Herodeſe erkſigingine okaukoà v. 31-35.

Tajmanile nejortun illèjſa unipkãupæt Galilæamiunnik, taukoa aueet Pilatuſim kkukèj tunnirſutèjnnut (1). 2. Jeſuſib âva ſâpèj, okalluglune: Galilæamiut taukoa ajortulliarnerroſugãiſigit Galilæamiunnit tamannit, tajma pitlægãumeta? 3. Nag-

(17) Att. Matt. K. 5. v. 25. 26.

(1) Kejſere taukoa nalegomangimarſuk, Pilatuſib tokokoèj nalekhirkſoarmut tunnirſiartorſimatidlugit, tajmalo auæt koïà tunnirſutèjnnut, (Att. Apoſt. Sullirſ. K. 5. v. 37.)

garponga; illipſile ſaniangikuſe (2), t
màuſiſôg tajma aſſeroromarioſe. 4. Iv
koloneet arbarſanek-pingaſut kakkalliárſu
Siloamētub nakkarbigirſèj tokódlugidlo
pirſônerroſugāiſigit innungnit tamannit Je
ruſalemmētunnit? 5. Naggarponga; il
lipſile ſaniangikuſe (2), tamàuſiſôg tajm
aſſeroromarioſé. 6. Arſerſôumigle ma
tominga okallukpok: Orpik Figikotilik in
nub pià, ikurſugāurſok nautſêviánut V
nilikſamut; pāurnarſioriartorpálo nerpſâ
ranile. 7. Nautſêvilliortomudle okarpok
Arèit, āurſæt pingaſut orpik tamanna Fig
kotilik ornìktardlugo pāurnarſiorallóariga
nerpſarinnagidlo; kippûk, ſaág nunamé
lukſinnarpa? 8. Tāurſomale akkià, oka
luglunilo: Nálegak, tajmáëkadlarle āu
ſak tamanna aglæt, auatà arkſakárdlugo
orkfôrdlugolo illuarſaromarpara; 9. Pāu
nakaromarnerpok tâva; pekkangipedle
kingórna kippukogùk (3). 10. Kattiſ
maubeedle illænne ajokærſóïok Sabbátic
metanut. 11. Arnarlo ſunāuba terſanētok
okiut arbarſanek pingaſut napparnartomi
annerſaliurſok, pekkingaudlunilo ardlor
neng ajortok. 12. Jeſuſible tekkogamiuk
kâko

(2) Gudimut.
(3) Ajortiglit tajma Gudib naytſerforarêj, iſumag ikſórſôgame Jeſuſiblo tukſiumagit, lângikt nigle kêſa pitlægekſâinaulerput.

ákoa okallukbigallugolo: Arnang-à! Nappautingnit piungnærkorſâvotit. 13. Arkaminiglo pattikpà; erngerdlune tâva iſuïpok, Gudilo uſſorilerpà. 14. Kattiſimaubingmut nálegak tâva pilerpok, ningekane, Jeſuſe Sabbátime kaitſorſáïmet, innuïdlo okallukbigèj: Udlut arbangenāuput, taukonáne ſennargvirſariakarpok; tajmāitomik taukonáne kaitſorſariartorkysègallóarpoſe, Sabbátiopedle pinnaſe. 15. Nalekkab tajmāitomik ſâpa, okalluglune: Illungerſungitſok tautòuna! Illipſe nungudluſe Umingmāutiſe Aſeniſilo (4) nerdéïvingmit annuærāingiliſigit imertitſarordlugidlo Sabbátime? 16. Unale Abrahamib pannia, annuſimarſok Satanaſimit okiut arbarſanek-pingaſut, annuærnekaisſenginerpa Sabbátime? 17. Tajmalo okallungmet, arkſoardlerſèj tamarmik iktolerput innuïdlo nungudlutik uſſornartullee tamáſa tipeitſutigèjt. 18. Okarporle: Suna Gudib nalegaviæn arſigàuk? Sumudlo arſerſyſſegiga? 19. Nautſéïekſartut Sénepiſun étarpok, tamanna innub tiguà, nautſêvingminudlo nellukà; nāulerpok tâva agdlivdlunilo orpírkſoangorpok, tingmirſædlo killam attánētut innitâlerput aua-

(4) Att. Matt. K. 21. v. 2. naïkiguta (3).

lekkotèjne (5). 20. Amalo okarpok: Su-
mut Gudib nalegávia arſerſyſſegiga? 21
Timiûrſekſaminertut ſêrnartotun-étarpok
tauna arnab pià, akkudlugolo kajûrſænnik
ôktõutit pingaſun immænnik, tamât tajm
ſêrnartidlugo (6). 22. Iglorpérkſoætigudlo
iglorpéngoætigudlo ingerdlavok, ajokær
ſoïniardlunilo, Jeruſalemmudlo audlard
lune. 23. Innuïdle illæta pià: Nálegak
ikinerpæt pidluartukſæt? Tâva okarbigèj
24. Illomôrdluſe iſertarbikitſokut iſernia
ritſe, okaunavſe: kapſeet iſerniaiſſaput
iſernerlo ajyſſaput (7). 25. Kingórna
iglum innuæt nekoïglunilo mattuà parnær
pago, ſillatánẽlerdluſe matto kaſſuktolero
marparſe, okalluglusilo: Nálegang-à! Na-
legang-à! mattuærbigitigut! Akkiomarpá-
ſilo okallukbigalluſe: Sumit pirſoſe, ilir-
ſaringilauſe. 26. Tâva okalluleromar-
poſe: Nerrikatigallutidlo imerkatigautigit
igluvtalo akkornèjnne ajokærſóïrſotit. 27
Taunalo okaromarpok: Okaupauſe: Su-
mit pirſoſe ilirſaringilauſe, tamàuſe kemek-
ſinga ajortulliartartoſi-à (8)! 28. Terſane
kijaudluſilo korſakortaiſſauſe, Abrahamilo
Iſaaglo, Jakoblo, Profétidlo tamáſa Gudib
naleg-

(5) Att. Matt. K. 13. v. 31. 32.
(6) Att. Matt. K. 13. v. 33.
(7) Att. Matt. K. 7. v. 13.
(8) Att. Matt. K. 7. v. 21-33. ámalo K. 25. v. 11-13.

ıalegaviánētut tekkolerusigit, illivsile sil-
atánut ajektorsimarsose. 29. Pàuangalo
ammangalo, àuangalo kàuangalo piomar-
out, Gudiblo nalegaviáne nerrivingmut
ngitsomarput (9). 30. Attálo, siurdliys-
ersunnik kingurdlekarpok, kingurdliysser-
unniglo siurdlekarpok (10). 31. Udlok
āivna Farisæerin illèjsa ima okallukbigi-
ırtorpæt: Audlarit, tamannalo kemegùk,
Herodesib tokotsomarmatit. 32. Okar-
oigèj tâva: Terienniak (11) tauna ima okar-
oigiartorsiuk: Attà, annersápiluït annisi-
oaka kaitsorsäïssaudlungalo udlomilo|ak-
kagolo, udludle pingajuænne namaksis-
saunga (12). 33. Tejmēitok udlome ak-
kagolo akkagoagolo sakkirsariakarnarpok
(13); Proféte Jerusalemim assiane tokotita-
rāingimet (14). 34. Jerusalemi-à! Jeru-
salemi-à! Profétinnik tokotsirsotit, ujar-
kænniglo millôrdlugit illungnut audlarti-
tæt, oma! kittôrnetit kapsêrsoarnik kat-
tersoromagallóarika, sôrdlo arnauvirsab
U 5 tu-

(9) Att. Matt. K. 8. v. 11. 12.
(10) Att. Matt. K. 19. v. 30.
(11) Herodese pekkoserdluktórsômet, tajma taïà.
(12) Killamik ussornartullissaudlunga kingórnalo tokotāussaudlunga, tokoviksara ilisimagallóarpara.
(13) Pinekaradlaissengilanga.
(14) Tajma okarpok, ilisimagame Jerusalemme tokotisserſok.

tukingarſuglub piarkæne katterſorarèj iſa
kominut? piomangitſoſile. 35. Attà
iglorſe innuærutiſſavok illivſinut; illomuc
le okaupauſe: Tekkyſſengilauſinga, nec
liotinnago (udlok), ima okaleromaguſe
Uſſornarſile Nalèkkam akkáne tikiutok (15).

KAP. 14.

Jeſuſe uſſornartullivdlune napparſimarſok kaitſorſar
v. 1-6. Amalo ajokærſóïok v. 7-35.

Imennalo pigallóarpok: Fariſæerit naleg
èjſa illæta igloánut timiûrſartoriarmet Sab
bátime, taukoa tâva allapárngarſorpǽt. 2
Innublo puïaliktiſimarſub (1) terſanētul
ſunāuba ſarkomerbigà. 3. Jeſuſe tâva pi
lerpok, inneiziſinniglo iliſimarſut Fariſæe
ridlo okallukbigèj, ima aperſordlune: Sab
bátime kaitſorſaïneng illuarnerpa? 4
Taukole niblingilæt. Aktorpà tâva, kait
ſorſardlugolo audlarkoà. 5. Akkièjle okal
luglune: Kia ardlavſe, pigirſe umingmāg
loneet Aſeniloneet puïlarſomut itirſômu
nakkarallóarpet, kakkinaſuaiſſenginerpàu
Sabbátime (2)? 6. Taukoale akkíneng
ajuleriæt. 7. Nerriartortudle arſerſõumik
okal-

(15) Att. Matt. K. 23. v. 37-39.
(1) Napparſimarſok imermik puāurſalirkſoak.
(2) Att. K. 13. v. 15.

okallukbigèj, isuklernik ivksiaviksiortut neřrivingme (3) mallugángamigit, imalo piėj. 8. Katternæk neřrikatigiartorkudugik kákonekaruït, ungadlermut ingitsaryssengilatit, illingnit nalegāunerrursok kásorsimarsokarasugallugo. 9. Imakale illingnik tāursomingalo neřriartorkorsirsum okarbigiartorpatit: Una arvsǽruk! Pakaitivdlutit tâva tunnudlermut ingitsartoleronarpotit. 10. Neřriartorkonekaruïdle, unnudlermut ingitsatorit, imakalo illingnik kákorsirsok tikikune, okarbigiomarnerpátit: Assarsak! ungadlermut siōumitsiatit; neřrikativit tâva ussorissauátit. 11. Nangminek nalekkotôk nairogínekaissamet, kingakotôrlo nalengnekaissavok. 12. Neřriartorkorsirsiminudle okariok: Udlub kekkáne unnukudloneet neřrikatekaromaguït, ikingutitit, kattængutitidloneet, igdlutidloneet, nunakatitidloneet pissôrsoït neřriartorkyssengiletit, taukonunga ama akkiniardlutit neřriartorkyssasugallutit. 13. Neřrikatekaromaguïdle, tâva peetsut ajulersudlo sebeetsudlo takpeetsudlo neři iartorkoniarkit; 14. Tâva pidluaissautit; illingnut akkiksakangimeta; akkínekaromarpotidle illuartut makkibiænne. 15. Neiřikatèjsa illæta tamanna tussaramiuk, okalluk-

(3) Ungadliójomatokersut.

lukbigà: Pidluarpok timiûrſartortok Gu-
dib nalegaviáne. 16. Okarbigále: Innu-
nekkikſænnik amerdlanernik unnukut a-
kikſoïgame, amerdlakerſut neřřiartork-
lerpèj. 17. Neřřiviædlo nedliumet, kivg-
audlartipà ima okariartorkudlugo ne-
řiartorkorſænnut: Kaivdluſe, tamarmi
piaræ'rſimameta. 18. Tamarmik tâva kin-
udlereeglutik paitſiſikſakalerput. Siurd-
lium okarbigà: Nautſêvikſigama, taunal
tekkyartyſſegavko piſariakarmet, tukſiar-
bigágit, kiglugikonnanga. 19. Illædl
okarpok: Umingmãit tedlimaveek (kem-
muktukſæt) (4) piſſiarángavkit, taukol
ôkatariartoravkit, tukſiarbigágit, kiglugi-
konnanga. 20. Amalo illæ't okarpok: Nul-
diartârponga, tajmãitomik piginnãungi-
langa. 21. Kivgablo tãurſoma nalekk-
okautſartorpà tomakkoninga; iglub naleg
tâva kamaktórſoangorpok, kivge okar-
bigallugo: Audlaraſuarit iglorpérkſoïn ak-
kornèjnnut akkoſerngeennudlo, peetſu-
ajulerſudlo ſebeetſudlo takpeetſudlo
mãunga iſertiniardlugit. 22. Kivgak tâva
okarpok: Nálegak, okaravidluſaag taj-
mãiſimavok, ſullile innikſakarpok. 23.
Nalekkablo kivgak okarbigà: Akkoſiner-
nu

(4) Jödit nunæ'nne umingmãit aipaglit kemmuktig-
ángagit.

ut ungalunnudlo audlarit, iſerkoniardlug-(innuït), iglora tettorkudlugo. 24. Okau-auſile: Angutin ivkoa ner̊riartorkorſâug-lloæt (5) nungudlutik nerdliutikſaka un-ukut ôngidluï'naiſſauèjt. 25. Innuïérk-oïdle illegángæne, keviarpèj okallukbig-llugit: 26. Uamnut pirſokarpet, ang-nilo arnilo nullilo kittôrnænilo kattæng-tinilo innurſúſilo aglǽt umigingipagit (6), jokærſugariginnāungilara. 27. Senning-rſukſaminiglo nangmangitſok malling-angalo, ajokærſugariginnāungilara (7). 28. Kinamè ardlarſe kakkalliomagune, ngikadlardlunilo er̊karſarniaradlaiſſengi-agit akkikſaralloæt, pirſariakartunnik ajor-aiſſaſugallune ennernago? 29. Tuglik-èj ſennagallóarunigit, kadlikſèjnik ajutſo-nannago, tamarmik tam̊attominga tek-ungniktut mitautigilerkonnane, okallug-utik: 30. Innuk tauna ſennalerallóarpok, nnernerlo ajorpà. 31. Kongiloneet kina orſugiartoromagune Kongimut adlamut, ngikadlardlunilo er̊karſarniaradlarāingi-àuk ſorſuktukſame amerdlarſuſiǽt, kollit uſindit (8) kolláriſſenginerdlugit ſorſuk-ukſænnut ornigutukſænnut arbarſanek-ted-liman-

(5) Siurdleet v. 16-20.
(6) Nellinginaringipagit uamnit.
(7) Att. Matt. K. 10. v. 37. 38.
(8) Att. Matt. K. 14. v. 21. narkiguta (5).

limannik tusindekartunnut? 32. Kollárig
unigidle, kivgæne audlartitarèj tãursc
munga, sulle ungesiksomẽtidlugo, tuks
arbigallugolo sorsugungnǽrkudlune. 33
Tajmatõg illipse nungudluse, isumakáng
ikusigit pise tamása (9), ajokærsugarigin
nãungilause. 34. Tarajok ajungikallóar
pok; tarajorle tengǽrupet, sumingmè tâ
va tarajornekaïssaua? Irbsomudloneet ak
tænnudloneet suksaujungnǽrpok, egitek
sâinaudlunile (10). Tussarsinnãursunni
siutilik tussarle.

KAP. 15.

Jesuse ama okalluglune ingminik sernikſõřok.

Tunnirsutinnigle katterſóïrsut ajortulli
artudlo nellinginæn ornikpǽt, tussaromauc
lugo. 2. Farisæeridle Aglekkænning-ili
simarsudlo okallorolulerput, ima okallug
lutik: Ajortulliartut oma illeksivdlugidl
neřřikatigèj. 3. Arserſõumigle matto
minga pièj, okalluglune: 4. Innub ki
ardlavse, sâuænnik tedlimannik ungnir
sarkattartunnik piglub, taukoa illǽt tam
máïguniuk, sissamannik ungnirsarkattartu
arbar

(9) Uanga isumagivsârdlunga.
(10) Irbsomut attuksâungilak, aktænnudlo akkul
sâunane nautsêvingmut pirsuksâungila nauts
riksarkudlugo. Att. Matt. K. 5. v. 13.

·barſanek-ſiſſamadlo (tammarſimangitſut) emeiſſenginerpagit innukajuïtſome, tammarſimarſorlo ujariartyſſengilàuk nennit-erniardlugo? 5. Nennigallóaruniuglo, peitſuglune kakagomarpà. 6. Tikikuilo ikkingutine nunakatinilo kákorſarèj, karbigallugidlo: *Tipeitſukatigiſinga, Jàugà tammarſimagalloak nennigavko.* 7. Ikaupauſe: Tajmatõg killangmiut tipeitſingâromarput ajortilik ſâniartok pivdlugo, illuartut ſiſſamannik ungnirſarkattarut arbarſanek-ſiſſamadlo ſâniariakangitſut (1)tajma aktikſomik pinnagit. 8. Arnablo-eet kia kollinnik anningãurſautiglub, anningãurſangoak atauzek tammarallóruni-k, nennerõut ikiſſenginerpàuk, iglolo elliglugo ujarkikſaiſſenginerpàuk nennit-erniardlugo? 9. Nenniſimaguniuglo, asarſæne nunakatinilo arnæt kákorſarèj, okalakbigallugidlo: *Tipeitſukatigiſinga, anningãurſangoara tammarallóartok nennigavko.* 10. Okaupauſe: Tajmatõg ajortulliartok atauzek ſâniaránget, Gudim Engeleeſa tipeitſutigiomarpæt. 11. Okarpor-e: Innuk mardlungnik erniliurſok. 12. Nukardliublo angune okarbigà: Atátak! Pekkotingnit pirſekſaralloaka pilaka. Pek-

kotine

(1) Gudimut ſáſimarſut operadlardlutiglo.

kotine tâva augoarpèj taukonunga (2). 13
Udludlo kapſingoæt nâmeta, nukardliul
(pine) tamáſa katterſorpèj, nunamudlo ad
lamut ungeſikſomētomun audlarpok, ter
ſanilo pekkotine nungulukſinnarpèj in
nungmadauniardlune. 14. Tamáſalo (pi
ne) nungunamigit, kângnerlo angilerkáng
et nuname tamattománe, taunatōg ajorſa
lerpok. 15. Tamattomalo nunam innuee
ſa illæt ornikpà nejorniardlugo; tãurſom
tâva (3) audlartipà narkſaminut, poleki
pârikudlugit. 16. Karſillâromagallóar
pok tâva imiornerdlukunnik, polekit ner
rirſekſèjnnik, tunnínekaranilo. 17. Iſu
mamigudle erkarſalerame okarpok: Udlu
tapudlugit angutiga kapſeennik aſſukial
kivgakarallóarpok timiûrſamik ajorſangit
ſunnik; uangale mane pertlilerponga. 18
Angutiga orningniaromarpara, imalo okar
bigiomarpara: Atátak! Ajortulliarkerſong
killangmut (4) illingnudlo; 19. Kingór
nalo ernernik tajnekarnek kingakóponga
kivgãulanga kivgetin illegallugit. 20
Angune tâva orningniarpà. Sullile unge
ſikſomētidlugo, angutæt tekkolerpà ná
kingârdlugo, akpadlunilo kongæſiagut er
kipà

(2) Nukareengnut.

(3) Kivgarilerdlugo.

(4) Gudimut killangmētomut.

ipà kuniglugolo. 21. Niarnædle okar-
igà: Atátak! Ajortulliarkerſonga killang-
nut illingnudlo, kingórnalo ernernik taj-
ekarnek kingakóponga. 22. Angutædle
ivgæne okarbigèj: Annorâk ajunginek
ajniarſiuk, attitidlugolo piſiuk, arkſami-
miglo keterdleruſerſiuk, iſigamængniglo
titidlugo; 23. Norarlo (5) ingna pu-
llatiſimarſok kajniarſiuk tokódlugolo, nei-
vdlutalo tipeitſukta; 24. Ernera una
okogallóardlunilo (6) ama umalermet, tám-
narallóardlunilo nennirſâumimet. Tipeit-
lerput tâva. 25. Niârnale angæjuklek
ſiartok narkſamēdlune, angerdlaramilo
glo padlilerdlugo, ivngèrpallungnerlo ta-
árpallungnerlo tuſſarpæk. 26. Kivgæn
læt tâva kákoa, aperſordlugolo tamatto-
inga. 27. Tāurſomale akkià: *Nuket*
kípok, norarlo puellarſok angupit tokokod,
rne) perkikſok ama pigamiuk. 28. Tau-
ale kamalerpok iſeromananilo; tajmãito-
nik angutà anniok iſerkoniardlugo. 29.
ngunile akkià okarbigallugolo: Attà!
kiut amerdlakerſut kivgartőukallóarpagit,
nerſutitidlo nungudlugit mallikſinnarpa-
a, ſullilo ſauãurſârkamigloneet tunningi-
ſēi-

(5) Umingmârak.
(6) Tokorſutun-éngajekallóardlune.

ſẽinaringma, tipeitſukudlunga ikingutik
illegallugit. 30. Niârnedle taunakaſik ti
kimet, pekkotingnik nungutſirſok arnæ
nut petârſortunnut, noȯak puellarſok to
koket tauna pivdlugo. 31. Okarbigà ta
va: Ernera! Nejortuïnarparma, pikalo ta
máſa pigimietit. 32. Irſungnermigle t
peitſugiakarnarpok, nuket tauna tokogal
lóartok ama umalermet, tammarallóard
lunilo nennirſâumimet.

KAP. 16.

Jeſûſe ama ajokærſóïkikſarpok.

Ajokærſukkænile okallukbigiviėj: Innul
piſlôk pârſirſokartok piminut; taunalo un
nerdlutigǽt, pekkotèjnik nungutſirſok un
nerdlugo. 2. Kákoa tâva, okarbigallug
olo: Kannong-étomik tuſſarponga illior
tingnik? Pârirſetit kiſſiniarkit nællunǽr
ſordlugidlo, mattoma kingórna pârſirſo
jungnǽiſſegavit pimnut. 3 Pârſirſorl
ingmine ima okallulerpok: Sulliſſaunga
nalekkama pârſirſojungnǽrkomanga? Ark
ſartorneng ajorponga, kenunerlo iktori
onga. 4. Sullirsekſamnik ilifimalerponga
illaſiarikudlunga iglomingnut, pârſirſo
jungnǽruma. 5. Nalekkaminut akkeet
ſortut nungudlugit tâva kákoėj, ſiurdliǽd

o okarbigà: kapſinnik akkeetſorpit nalekamnut? 6. Akkiále: Nappartænnik tedmannik ungnirſarkattartunnik, Oliemik) immalingnik Okarbigà tâva: Akkeetſukkangnik aglekkæt pikit, inginaſuardludlo aglegit mardlungnik ungnirſarkattarunnik kollinniglo. 7. Ama aipáaun okarok: Iblimmè kapſinnik akkeetſorpit? Akkiále: ôktõutinnik tedlimannik ungnirſarkattartunnik Hvedinnik (2) immalingnik. Okarbigà tâva: Akkeetſukkangnik aglekkæt pikit, agleglutidlo ſiſſamannik ungnirſarkattartunnik. 8. Pârſirſorlo tauna illuëitſok nalekkab nerſorpà, ſillalingoartut iniarmet; ſillab mattoma kittôrnej iliſimanerrometa kaumarſub kittôrnèjnit illalingne (3). 9. Okaupauſilo: Aſſenniksarſiniaritſe nunab peenik illuëitſunnik), ajorſaleruſe illaſiarikudluſe inninnut âkſäungitſunnut (5). 10. Mingnermik ârſikikſok, angirſômiktõg pârſikikiok (6);

X 2 ming-

(1) Att. Matt. K. 21. v. 1. narkigutà (1).
(2) Nautléïekſarikſut tajma tajnekarput, kajûrſekſäugalloæt timiûrſekſäudlutiglo kakortut (Att. Matt. K. 13. v. 25.)
(3) Nunab peenik piniarſinnartut killab peennik nerìguktunnit ſillalingõkaſitlärâut illamingnut.
(4) Tettikſäungitſunnik.
(5) Tokyſſéguſe tamáſa kemeglugit, killangmut tâva pekkndluſe.
(6) Pârſikigungnarpok.

mingnermiglo pârsinerdluktok angirsômik tōg pârsinerdlukiok (7). 11. Illipse tâva nunab pee illuēitsut pâridluangikusigit, kia illuartunnik (8) pârsikyssauáse? 12. Adlab pee pâridluangikusigit, kia tunnissegáse nangmineksavsinik? 13. Nalékkæk mardluk kivgab kivgartorbigiginnāungilæk; ardlæk umigiomaramiuk aipa assaudlugo, ardlægloneet ungagiomarpà aipa assiginnardlugo; Gudilo nunablo pee kivgartorbigiginnāungilæse (9). 14. Tamakkole tamása Farisæerit anningāursænnik (10) uerrirsut tussaramikit, mitautigæt. 15. Tâva okarbigêj: Ajungitsomatôgallóarpose innungne, Gudible umætise nællungiléj innuïn ussornartugirsèjt Gudib majugirsarángagit. 16. Inneizisit Profétidlo (erkótuksænnik okauzekarallóartut) Johannese (11) tikiutinnago; tersangale Gudib nalegávia okautāulerpok Evangeliummik, tamarmiglo (12) tamattomunga isernialerkàut (13). 17. Killagle nunalo nungunauviækàuk arsilliamininguб atauzingub innei-

(7) Pârsinerdlugungnarpok.
(8) Tarnib piklèjnik nákfāungitsunnik.
(9) Att. Matt. K. 6. v. 24.
(10) Nellinginarniglo nunab peenik.
(11) Koïrsirsok.
(12) Imēipok: Ikingitsut.
(13) Att. Matt. K. 11. v. 12. 13.

neizisinnētub pejarneránit (14). 18. Nung-
ıdluné nulliaminik auitok, adlamiglo nul-
iardlune, arnàunekarpok; nungudlunilo
ingutim auitánik nulliartok arnàunekari-
ok. 19. Innugle pistôrsoang-étok, tau-
nalo aukpadlariksunnik sátunniglo erdling-
nartunnik annorârtartok, udludlo nungud-
ugit nuennârdlunilo tipeitsuktok. 20.
Peetsorle tersanēniok, Lazarusimik attilik,
sertarbiæt sáne nellarsok, killektórsõur-
ok; 21. Taunalo auvakut, pistôrsub
nerriviánit nakkartut karsillãutigiomagal-
oarèjt; kemmidle alluktoriartorièjt killèj.
22. Peetsorle tauna tokomet, Engelin
ipæt Abrahamib sánut; pistôrsoarle toko-
rioktõg illirsâurforlo. 23. Târtórsoar-
nilo (15) uïlerame annernartórsoarmēdlu-
ne, Abraham tekkoà ungesiksomētok, La-
zarusilo sánētok. 24. Tordlulavok tâva
okalluglune: Atátak Abrahami-à! nâkinga,
Lazarusilo audlartikiuk, tikerme nõua imer-
nut missukârdlugo, okara niglersarliuk;
nattománe ikuellarsórsoarme (16) anniang-
rama. 25. Abrahamible sâpa: Ernek!
erkajniarit, innutidlutit ajungitsuinarnik

X 3 mis-

(14) Nungudlutik erkótuksæt, mingnerit aglæt, erkótsomadluarkàut.

(15) Tornâvsum innáne.

(16) Ingnerme.

missilingnekaravit, Lazarusilőg nagliuk
tarsinnarmet; unale mâna tupedlersitâvok
iblidlo anniartitâvotit. 26. Tamannak
tapudlugo, akkunevtine itirsorojúrksoarmi
aulæjængersimarsomiglo kongnérsoakar
pok; tersanga illivsinun ikâromarsut ajo
raràut, tajmatőg ikanga uavtinut ikârnen
ajoriput (17). 27. Okarporle: Tajmäë
met tuksiarbigágit, Atátang-à! audlarti
kudlugo anguma igloánut. 28. Kattæng
utikarama tedlimannik, nællunærbigiar
torkudlugit, anniangârbingmut matto
munga pekkonnagit. 29. Abrahamim ak
kià: Mosesiblo Profétidlo aglegèjnnik pek
karput; tauko tussarilisigit. 30. Sâpa tâ
va: Naggale, atátak Abrahami-à! tokor
sudle illæta ornikpatik, sânauviækàut. 31
Okarbigále: Mosesilo Profétidlo tussangi
kunikit, operissenginiættőg tokorsunni
makkitok.

KAP. 17.

Ajokærsukkæne Jesusim okallukbigèj. v. 1-10. Pupik sut kollit pupærutipèj ussornartullivdlune. v. 11 19

(17) Killangmẽtut Tornârsum innánut pinauviæng ilæt, tajmatőg Tornârsum innánẽtut killangmut pineng ajoriput.

19. Gudiblo nalegaviánik kannok pissersomik okallukiok. v. 20-37.

Ajokærsukkænile okallukbigèj: Assror-arnekangineng ajornakàu; erkanárle as-erorsáïrsok! 2. Tāursomunga illuarner-ogallóarpok, assèrorterivium ujarasúrk-oánik, kongæsiagut nivingarsimarsomik, mamut egidlugo, makkungoæn illǽta as-erorneránit (1). 3. Illivsinut mianerso-itse. Kattængupidle ajortulliarbigipatit, arkiksorniarùk; ajorungnǽrpedlo, isu-nakǽrbigûk. 4. Udlorlo atauzēnak nàud-ugo arbanek-mardlungnigloneet ajortulli-rbigirsarpatit, udloï'narlo arbanek-mard-ungnik orniktarpatit, perkiksimivdlunilo innersok, isumakǽrbigissauet tâva (2). 5. Audlartitæt tâva Nalekkamun okarput: Opersúserput nekkursektirsuk. 6. Náleg-rle okarpok: Senepisut aktigirsomik oper-úsekarallóaruse, orpingmudlo omunga Morikotilingmut (3) ima okaruse: Ter-anga pǽrit, sortlisidlo tapudlugit imamut eet; naleissegáse tâva (4). 7. Kiale rdlavse kivgaglub irbsomik kepor-káïrsomik, nersutinnigloneet pârsirsomik,

X 4 nark-

(1) Att. Matt. K. 18 v. 6. 7.
(2) Att. Matt. K. 18. v. 15-21.
(3) Morit pâurnāuput tungosungnitsórsoït itersar-tōut.
(4) Att. Matt. K. 17. v. 20.

narksamit tikitaránget, erngerdlugo okai
bigissanerpàuk: Nerrivingmun ingitsartc
rit? 8. Imale okarbigissenginerpàuk
Unnukut nekkiksinianga, keterurserdlu
tidlo kivgartorbiginga nerrisidlungal
imertidlungalo; kingórna tâva nerrivo
lutidlo imeromarpotit? 9. Kivgak taun
kyzevigissanerpàuk, nálegluarmane? Taj
ma isumangilanga. 10. Tajmatõg illip
se, malligeksæse tamása namaksigusigit
okaritse: kivgakulungõvogut, piniægek
savut (kissísa) pigavtigit. 11. Jerusalem
mudlo ingerdlatidlune, Samarialo Galilæ
alo akkutigæk. 12. Iglorpẽinnudlo pi
met, angutit kollit pupiksut nellãupæt as
sianut uniktut. 13. Tauko tâva tordlu
lerdlutik okarput: Jesusi-à! ajokærsóïrsok
nâkitigut! 14. Tekkogamigidlo, okal
lukbigèj: Pellesinnut sarkomeriartoritse;
tersungalo ingerdlatidlutik pupæruput. 15
Taukoale illæt missigilerame pupærutomik,
uterpok, Gudilo ussorikà nipérsoarmik.
16. Isigèjsalo (5) sænnut pædlordlũne ky-
zevigà; tauna mersa Samariamiursok. 17.
Jesuse tâva pilerpok, okalluglune: Pupæ-
rutitæt kollingungilæt? nãume tãivko kol-
linilloæt? 18. Adlamik utertokangila, Gu-
de ussoriartordlugo, tekkornartang una
kis-

(5) Jesusib.

issime (uterpa)? 19. Taunalo okarbigà: Makkidlutidlo audlarit, opersúsivit annauátit. 20. Farisæeridle apersormæne: kaugo Gudib nalegávia pissanerpa? Akkièj, kalluglune: Gudib nalegávia tokkuksáudlune pingikallóarpok (6). 21. Imaloneet okaissengilæt: *Arèit, tersanẽpok ikaniloneet;* arèidle, Gudib Nalegávia illivsinẽpok. 22. Ajokærsukkaminudle okarpok: Kakugo innub niarnæn udloeesa illæt tekkyomaissauarse (7), tekkyssennagolo. 23. Tâva okarbigiomarpáse: *Arèit, tersanẽpok; ikaniloneet!* Mallingnagidle tersunga piniaràunase! 24. Sôrdlo kadlium ingnerà ingnâglegiartok killam igdloanit ingnaglektararàu killam igdloanut, tajmatõg innub niârna étsomariok udluksamine (8). 25. Tamannale nedliutinnago anniangârtikadlaissavok, innuïdlo okkoa ajektyssauét. 26. Sôrdlolo Noa innutidlugo étok, tajmatõg innub niarnæn udluksèjne-étsomariok. 27. Ivko nerrivdlutiglo imerput, nulliardlutiglo uvinikput, udlok tãivna tikidlugo, Noam iserbià umiársoarmut, sillérsub tâva kanningârpej, asserordlugit

(6) Kongit nunamiut nalegaveesisun-éssengilak.

(7) Iméipok: Jesuse tekkuksâursok nejoromaisseg-allóarparse.

(8) Att. Matt. K. 24. v. 27.

tamáſa (9). 28. Sôrdlotōg Lote innuti
lugo étok, nerrivd utiglo imerdlutiglo pi
ſivdlutiglo tunnirſivdlutiglo, nautſêvillivo
lutiglo ikurſoïput, iglulliordlutiglo pi
ſarput; 29. Udlorle tāivna, Lotim ann
viáne Sodomamit, ſiellerpok killangm
ingnermiglo ikuellekſāumiglo, tamáſal
nungupèj. 30. Tajmatōg étſomariok ir
nub niarnæt ſarkomerbià nedliupet. 31
Udlok tauna iglub kánētub akkarane pin
iglomētut piartyſſengilèj; nautſêvingmē
tublo kemekkæne uterbigiſſenginièjſog (10
32. Lotib nullia erkajniarſiuk (11) 33
Innunerminik annaurſiniartok innuſſæro
marpok; innujungnælerſorle innukigo
marpok (12). 34. Okaupauſe: Unnual
tamanna nedliupet, mardluk ſinikbingm
atauzime innængakatigeeſſapuk, ardlæk il
laſiarirlāuſſavok, aipalo kemegāuſſavok
35. Mardluk (arnæk) kavitſikatigeeſſapuk
ardlæk illaſiarirlāuſſavok, aipalo kemegāus
ſavok. 36. Mardluk nautſêvingmēka
tigeeſſapuk, ardlæk illaſiarirlāuſſavok, ai
palo kemegāuſſavok. 37. Piæt tâva okar
bigallugo: Nálegak! Sume (tajmáëtſomar
pa)

(9) Att. Matt. K. 24. v. 37-39.
(10) Att. Matt. K. 24. v. 17. 18.
(11) Tāivna uteroſukame aſſerorpok ingnérſoarme.
(12) Att. Matt. K. 10. v. 39.

a)? Akkièjle: Timmilingmut nektorag-
t katterſoromarput (13).

KAP. 18.

ẽſuſe ama ajorkærſóïok, v. 1-30. Anniekſaminiglo okallukiok, v. 31-34. Takpeetſomudlo uſſoruartulliok, v. 35-43.

Arſerſõumigle okallukbigèj, tukſiartuï'-
arkudluta (1) kaſſunatalo; 2. Ima okal-
uglune: Erkartóïrſok iglorpérkſoarnẽtok,
Gude tãurſoma erkſigingikà, innukſiſimang-
ſinnardlunilo. 3 Uïdlarnerle terſaniſóg
glorpérkſoarnẽniok, tãurſomalo ornikpà,
okarbigallugolo: Erkartoïvdlutit annau-
tianga akkerartortimnit. 4. Akunikiarlo
piomangitſok; kingórnale ingmine okal-
ulerpok: Umneet Gude erkſigingilara, in-
nuïdlo iktoringilaka; 5. Tejmẽitok uïd-
larnerub tãurſoma erdlokómanga, erkar-
toïniardlunga aunautſomarpara, tuſſængi-
ſiſârkonnanga kêſa. 6. Nálegak tâva okar-
pok: Erkartoïrſum illuẽitſum okauzià ná-
lekſiuk. 7. Gudible kennikkæne annaus-
ſenginerpagit, udludlo unnurſædlo nung-
udlugit torklorbigipæne, nauglo kigẽidlek-
kallóarame? 8. Okaupauſe: Annauna-
ſuaro-

(13) Att. Matt, K. 24. v. 28.

(1) Gudimut.

ſuaromarpèj. Innuble niârna tikiupet, n
name opernek nerpſâiſſaŋerpàuk (2)?
Illèjdle makkittarſut ajungitlôſugallutik, i
lamingniglo aſſiginnartut mattominga a
ſerſõumik okallukbigèj: 10. Innuk marc
luk tekpàuonga nalekbírkſoarmut tukſiar
artortuk; aipa Fariſæeriurſok, aipalo tu
nirſutinnik katterſóïrſurſok. 11. Far
ſæere ingmikut kikârtok imalo tukſiardlu
ne: Gudi-à! kujauagit, adlætut innugtur
énginama, péjáïrſutut, illuēitſulliartutuc
lo, arnàunekartutudlo, omatudloneet tun
nirſutinnik katterſóïrſotut. 12. Udlu
mardluk éſingïtſarãungâ Sabbátik akkor
nængne, pimalo tamarmik kollingeet tun
niutarãka (3). 13. Tunnirſutinnigle kat
terſóïrſok alliſimaudlune kikârtok, killang
mudloneet ardloromangitſok; ſækkirſa
minudle tiglukpok, okalluglunilo: Gu
di-à! ſajmaunianga ajortilírklõurſonga
14. Okaupauſe: Tauna aiparminit illuar
tiſimaudlune teſſamunga iglominut angerd
larpok; nangminek nalekkotôk narrogíne
kaiſſamet, kingakotôrle nálengnekaiſſavok
15. Merdlertungoædle tãurſomunga piſi
nièjt, aktorkudlugit; tamannale ajokærſug
èjſa tekkogamiko, avokârilerpèjt. 16. Je
ſuſib

(2) Aggerſok innuït illimagivlâromangikallóarpæt
(3) Pelleſinnut.

sible kákoèj okallukbigallugidlo: Merdlertungoæt uamnut kaiginnarlit, innerteria-unasigidlo, tajmäitut Gudib nalegávia-gángarsuk (4). 17. Illomut okaupause: ellinginab merdlertungoartut Gudib nalegávia piniangikuniuk, isernauviængilà (5). 18. Nalegàuneridlo illæta apersorpà kalluglune: Ajokærsóïrsok ajungitsong-à! annong-iliyssavik, innursutiksamik nãisingitsomik kingôrngursikudlunga? 19. Jesusible okarbigà: Saag ajungitsomik táïnga? Adlamik ajungitsokangilak, Gude assime ajungilak (6). 20. Inneizisit ilisimauetit: *Arnàunekaissengilatit; tokotsissengilatit; tiglissengilatit; unnipkârnerdlissengilatit; angutedlo arnedlo nálekik.* 21. Tâva sâpa: Tamakko tamása mallikallóarka innusungnerpiamnit. 22. Jesusible manna tussaramiuk, okarbigà: Atauzek ille pingilet: Pisit tamása tunnikit, peetunnudlo tunniudlugit, killangme tâva pekkotiksariksaissautit; malligiartordlungalo eet! 23. Tamannale tussaramiuk, aleisungârkàu, pissórsõgame. 24. Allieingálersorle Jesusib tekkogamiuk, okarok: Assukiak, pissôrsoït Gudib nalegaviá-

(4) Att. Matt. K. 19. v. 14.
(5) Att. Matt. K. 18. v. 3.
(6) Att. Matt. K. 19. v. 17.

viánut pineng ajungajeissaput (7)! 25
Ajornanginerromet, Kaméle merkutim i
ságut pivdlune, pissôrsoarmit Gudib n
legaviánut pissersomit. 26. Tussartud
okarput: kinamè tâva pidluartungorsi
nãua? 27. Akkièjle: Innungne ajorna
tok Gudime ajornangilak (8). 28. Pelil
okarpok: Arèin-à! tamása kemekivut, ma
liglutidlo. 29. Okarbigèjle: Illomut oka
pause: Innub iglone, angæjokægnilonee
kattængutiniloneet, nullilonnet, kittôrnæ
niloneet kemekallóarunigit Gudib nalegá
via pivdlugo; 30. Tauna amerdlarsôur
nik mattománētidlune piomarpok, sillan
aipánilo innursumik nãissengitsomik (pio
mariok) (9). 31. Tāivkole arkanek-mard
luk (10) ingminut pisipèj, okallukbigallug
idlo: Attà! Jerusalemmut majoarpogut
Profétidlo aglegèjt tamarmik erkordluï
naissaput innub niârna pivdlugo. 32. Næl
lursunnut pisitāussamet, taukoalo mitautig
issauæ̈t assiginnardlugolo keserardlugolo
33. Iperartordlugolo tokotsomarpæ̈t, ud
ludlo pingajuænne (tokorsunnit) makkitso
mariok. 34. Tamakkole tussāungidluï
narpèjt, okauzerlo tamanna næilluvdlug
siune

(7) Att. Matk. K. 10. v. 24.
(8) Att. Matt. K. 19. v. 24-26.
(9) Att. Matt. K 10. v. 29.
(10) Ajokærsukkæne.

unekangiſinnarpǽt. 35. Jerikole pad-
lermago, takpeetſok akkutikſame ivkſi-
rſok kenurſardlune. 36. Innuïdle ſar-
aktut tuſſaramigit, kigliſióïok tamatto-
ainga. 37. Jeſuſimigle Nazaremiomik
arſuktomik okaupǽt. 38. Tordlulerpok
iva okalluglunilo: Jnſuſi-à! Davidib ni-
rna, nâkinga! 39. Siulerſortudle avo-
ârǽt nipangerkudlugo; ſualuglunile tord-
llakàu: Davidib niârna, nâkinga! 40.
eſuſe tâva unilerpok, ingminudlo kàjd-
ugo pekkorſiok; orningmanile, aperſorpà
kalluglune. 41. Kannong-illiorkovit
amnut? Akkiále: Nálegak, takpikſikud-
anga. 42. Jeſuſib tâva okarbigà: Tak-
ikſeet! Operavit piungnǽrpotit. 43.
rngerdlune tâva takpikſiok, malliglugo-
o, Gudilo uſſorà; innuïdlo tamarmik tâ-
aattominga tekkungniktut Gude uſſorini-
rpǽt.

KAP. 19.

akæuſe lâniarmet Gudimut, Jeſuſe tamanna pivdlugo arſerſôumik okallukpok, v. 1-27. Jeruſalemmudlo iſerpok, v. 28-47.

ſerdlunilo Jeriko akkutigà. 2. Angud-
o ſunāuba terſanētok, Zakæuſimik attilik,
anniriſutinnik katterſóirſut nalegǽt, tau-
natōg

natōg piſſōurſok. 3. Jeſuſilo tāurſom
tekkyamatlarpà, kināuſugallugo, innung
nidle ajoriok, mikirſungōgame. 4. S
urdliudlune tâva akpalerpok, orpingmuc
lo Morikotilingmut (1) majoarpok tekkc
niardlugo, terſóna ingerdlaiſſamet. 5. Je
ſuſile terſunga pigame, ardlordlune tekkc
lerpà, okarbigallugolo: Zakæuſi-à! akka
raſuarit, voiziaro iglungnētſomarama. 6
Akkaraſuarpok tâva, tipeitſuglunilo ilk
ſiarà. 7. Tamattomingalo tekkungniktu
tamarmik okallorolukput, angumut ajor
tulliartomut pullârmengōg. 8. Zakæuſil
unikame, Nálegak okarbigà: Arèit, Ná
legak, pika keterpiardlugit tunniupak
peetſunnut; pekkoſerdluglungalo innui
ſeglokittarſimagallóaruvkit, pirſaka ſiſſa
mat amerdlakèjnik utertitſomauaka. 9. Je
ſuſible okarkigà: Udlome iglo manna pid
luautikſarſiok, unatōg (2) Abrahamib king
uarángago; 10. Innub niarnæt tikiurſu
tigángago tammarſimarſok ujaruglugo pid
luarſaruglugolo. 11. Tamannale tuſſar
marſuk, arſerſōumik okallukbigiviéj, Je
ruſalem padlikeramiuk, Gudiblo nalegávi
taukoa erngerdlugo ſarkomiſſaſugángarſuk
12. Tajmāitomik ima okarpok: Angut ná
legal

(1) Att. Kap. 17. v. 6. narkiguta (3).
(2) Iglum innuà.

egak nunamut ungesikſomētomun audlarok, nalegávik piniardlugo, ámalo angrdlaruglune. 13. Kivgænile kollit kákoej, tunnivdlugidlo anningāurſarojúrkoarnik kollinnik, okallukbigallugidlo: ſiüverniaritſe tikitſerniardlunga. 14. Inuvtèjſale nekkoringinamiko, illætik audrtidlugit okarbigiartorkoæt: Tauna nagāuniarkongilarput uavtinut. 15. Tiinamilo, nalegávik pigamiuk, kivgæne uko kákoej, anningāurſænnik tunnirſæe, tuſſaromaudlune piſſeennik. 16. Sirdlek tâva ſarkomerpok, okalluglunilo: ſálegak, anningāurſarojúrkſoarnik anningurſarojúrkſoarſionga adlænnik kollinnik.
7. Okarbigà tâva: Kujanak kivgarikſot! mikirſungoamik piniarkikavit, iglorérkſoarnut kollinginnut nalegāuſſautit.
8. Aipatōg ſarkomeriok, okalluglune: ſálegak, anningāurſarojúrkſoarnik anningurſarojúrkſoarſionga adlænnik tedlímanik. 19. Tāurſomungale okariok: Ibttōg iglorpérkſoarnut tedlimāinnut naleguſſautit. 20. Adlale ſarkomerame, okarok: Nálegak, terſa anningāurſarojúrkſoet, rkorſimagiga kakkikſáumut. 21. Erkgángavkit, angutauſerſōgavit; illingitſut pirſaráëtit, katterſordlugidlo ſiaroartingſetit. 22. Akkiále: Kivgapilung-oma!

okauzernik erkartõupagit, angutauſerſong
a (3) iliſimangingma; illingitſaka pirſar
tarika, katterſordlugidlo ſiaroartingitſaka
23. Saagme tâva anningãurſautiga anning
ãurſerrirſunnut pingipiuk? tikikuma tâva
piſſegallóariga adlænnik illâſimarſok. 24
Senniminẽtudlo okarbigèj: Tãurſomanga
anningãurſarojúrkſoak arkſarſiuk, tunnivd
lugolo kollinnik anningãurſarojúrkſoaling
mut. 25. Tâva piæt: Nálegak! kollin
nik anningãurſarojúrkſoakarpok. 26. O
kaupauſile: Sumik pekkartok tunnínekais
ſavok, pekkangitſorle péjarnekaiſſavok pi
minik aglæt (4). 27. Ivkoſe kingarſorti
ka, uamnik nalegãukorſingitſut kaitſigit
irſigitidlungalo tokotſigit (5). 28. Ta
mattominga okallukame ſioarpok, Jeru
ſalemmut majoardlune. 29. Imalo piok
Betfage Betanialo padlileramigik, kakkal
(tikidlugo), Oliib kakkánik tájnekartok (6)
ajokærſukkægne mardluk audlartipæk, ima
lo okarbigallugik: 30. Audlaritik iglor
pẽinnut ſiunevtingnẽtunnut; iſerutik, no
rak nâpiſſauartik annuſimarſok, tãurſoma
kánut innungmik ingiſimarſokangiſẽinar
tok; annuærdlugolo mãunga piſiniarko

31

(3) Erkſinakerſonga.
(4) Att. Matt. K. 13. v. 12.
(5) Att. Matt. 25. v. 14-30.
(6) Att. Matt. K. 21. v. 16.

31. Imalo aperſornekarallóarutik: Saag
annuǽrpiko? ima akkiniarko: Nalekkab
pirſariakarpà: 32. Audlartitægle audlar-
puk, okarbigángatiglo nâpipǽk 33. No-
rarle annuǽrmakko, nalegèjſa okarbigægik.
Sudlutik norak annuǽrpiko? 34. Akkiæ-
kidle: Nalekkab pirſàriakarpà. 35. Je-
ſuſimut tâva piſipǽk; annorâmingniglo
norak kadlerpǽk, Jeſuſilo kánut ingitidlug-
o. 36. Ingerdlatidlugole, annorârſætik
iſuïpèjt akkutikſánut. 37. Tikilermagole
atterterbik Oliib kakkánit, ajokærſugar-
pérkſoeeſá tamarmik tipeitſungnermik ni-
pérſoarmiglo Gude uſſorilerpǽt, uſſornar-
tulliæt tamáſa tekkurſætik pivdlugit, okal-
luglutiglo: 38. Uſſornarſile Nalekkam
akkáne tikiutok Kongiurſok (7)! Erkikſí-
nekarle killangme, nalengnekardlunilo
kotſingnerme (8)! 39. Illāurſudle Fari-
ſæerin illèjſa okarbigǽt: Ajokærſóïrſok,
ajokærſukketit avokârikit. 40. Akkièjle
okarbigallugit: Okaupauſe, okko nipang-
erallóarpeta, ujarkæt tâva nibliſſerſut. 41.
Iglorpérkſoïdlo padligamigit tekkolerdlug-
it, kirſætigallugit okarpok: 42. Kannok-
ók ſulle mánakudloneet udlukſavſine iliſi-
naguſiuk ullapiſautikſarſe! mánale irſiv-
Y 2 ſinut

(7) Att. Matt. K. 21. v. 9.
(8) Att. K. 2. 14.

ſinut iſertorſimavok (9). 43. Tajmãitomik udlut nedliytſomarput illivſinut, kingarſortivſe ungalôromarpáſe, auativſigudlo illujomarpáſe, anninauværſardluſilo tamanne nagliuktitſomarpáſe. 44. Nungudluï'naiſſauáſilo kittôrnæſe illegallugit, kallereekſunniglo ujarakartiſſengilèjt igluſe; annaubikſaralloavſe udloà illiſimanginauſiuk (10). 45. Nalekbírkſoarmudlo iſerpok, terſanilo niüvertartut piſſirſudlo anniſilerpèj; 46. Okarbigallugidlo: Aglekſimavok: *Iglora tukſiarbiovok, illipſile innuræerſunnut inningortinerdlukparſe* (11). 47. Udludlo nungudlugit nalekbírkſoarme ajokærſóïok. Pelleſiúneridle Aglekkænningiliſimarſudlo innungnudlo Nalegàunerit tokoniarallóarpæ't. 48. Kannorle illiſſegæ't nællulerput, innuït tamarmik nalektèjſa ungægángarſuk.

KAP. 20.

Jeſuſe ama ajokærſoïkikſarpok.

Udludlo tãivkoa illænne, nalekbírkſoarme innuït ajokærſormagit, Evangeliumiglo okalluktidlugo, Pelleſiúnerit Aglekkænning-

(9) Siunekangilarſe piniægekſarſe annekkudluſe.
(10) Iſumaginginauſiuk attoromannagolo.
(11) Att. Matt. K. 21. v. 13.

ning-ilisimarsudlo ornikpæt, Utokàunerin illegallugit. 2. Taukoa tâva okarbigæt: Okautigut: Kannong-étomik pirsãunermik tajmailliorsinnâvit? Kialoneet tamattominga pirsãunermik tunniátit? 3. Akkièjle okalluglune: Uangatõg apersoromauause okauzimik atauzimik, tamattominga okaumigísinga: 4. Johannesib koïrsutà killangmidloneet innungnidloneet pirsok? 5. Erkarsalerpudle ingmingnut ima okalluglutik: killangmit (pirsok) unnerutigo, tâva okaromarpok: Saagme operingikikse? 6. Innungnidle (pirsok) unnerutigo, innuït tamarmik tâva millôromarpátigut, Johannese illomôrdlutik Profetiosugángamiko. 7. Akkiædlo, sumut (pirsok) nællugiktik. 8. Jesusib tâva okarbigèj; Tajmãitomik okaussengilausisõg, kannong-étomik pirsãunermik tajmailliortarponga. 9. Innungnudle okallulerpok arsersõumik mattominga: Innuk Vinikotiliksamik nautsêvilliorkorsigaine, naursoriksáïrsunnut pisipá, nunamudlo adlamut audlarpok tersanẽmersoromaudlune. 10. Nedliumet tâva (1), kivgak naursoriksáïrsunnut audlartipà, nautsêviub pãurnèjsa illèjnnik tunnissegængõg; naursoriksáïrsudle unatardlugolo sokangitsok angerdlartipæt. 11. Sorâra-

(1) Kattersõïvik.

râranilo ama adla kivgak audlartinià; taunale unatariættõg, miteglugolo, ſokartinaggolo angerdlartipæt. 12. Sullilo ſorârane pingajukſæk audlartinià; taunale kidlitlariættõg, ajeglugolo anniſipæt. 13. Nautſêviuble nalegà okarpok: Sulliſſaunga? Ernera aſſanartok audlartitſomarpara, tauna tekkoguniko, iktoriſſanerpæt. 14. Naurſorikſâïrſudle tekkogamiko, ingmingne iſumakalerput, okalluglutiglo: Terſa kingórngurſirſukſak; kakà! tokoniartigo, kingórngurſekſèj uavtinut pekkudlugit. 15. Nautſêvingmidlo anniſipæt tokódlugolo. Kannongme tâva nautſêviub nalegæt piſſauagit? 16. Naurſorikſâïrſut tauko nungutſartyſſauèj, nautſêvinilo adlænnut naurſorikſâïrſunnut attartortidlugo piſſauá. Tamannale tuſſaramiko, okarput: Kannoktòk tajma pingile! 17. Irſigèjle okalluglunilo: Kannong-épæt tâva aglekſimarſut ima: *Ujarak iglulliortun egitæt, tekerkukſangordlune ujarã ulerpok.* 18. *Ujarkamut tamattomunga naukiutok aſſeryſſavok, nakkarbigirſanile tãurſoma ſerkomidluï naisſauà*(2). 19. Pelleſiúneridlo Aglekkænningiliſimarſudlo erngerdlutik tâva tiguniarallóarpæt, innuïdlo erkſigallugit; iliſimaleramik arſerſõumik tamattominga pigátik,

20.

(2) Att. Matt. K. 21. v. 33. 34.

20. Allaparnarſordlutik tâva, allaparnar-
ſortukſæt audlartipèjt, illuartûrſarkudlugit,
okauzeenik napitiniaruglugo, piſitſomaud-
lugo nalegàunermut nunablo nalegǽt pek-
korſuſiánut. 21. Taukoalo aperſorpǽt
okalluglutik: Ajokærſóïrſok! Iliſimauau-
tigit illuartomik okallukavit, ajokærſoïvd-
lutidlo, innungniglo nellinginarſioravit,
Gudible ajokærſutánik ajokærſoïdluardlu-
tit. 22. Kejſere tunnirſutinnik tunnivd-
lugo uavtine illuarpa illuangilaloneet? 23.
Pekkoſerdlungnerǽdle miſſigileramiuk, o-
karbigèj: Saag urſerpiſinga? 24. An-
ningāurſak tekkolara; kia arſingánik kialo
okauzeenik kollánētunnik piſimaua? Ak-
kiǽdle okalluglutik: Kejſerib. 25. Okar-
bigèj tâva: Tajmāitomik Kejſere tunniſiuk
Kejſerib pikſánik, Gudilōg Gudib pikſánik
(tunniſiuk). 26. Innuïdlo pivdlugit okau-
zee arkſoaríneng ajorpèjt, akkirſutálo ai-
jajſorutigǽt nipangerdlutiglo. 27. Sadu-
ſæeridle illèjſa ornikpǽt, umarkingnekais-
ſengitſomik unnerſut utereedlutik, aper-
ſordlugolo okarput: 28. Ajokærſóïrſok!
Moſeſim ima aglekbigátigut; *Angutim
angæjuà nullialik tokopet, kittôrnakaranilo
tokogallóarpet, nullià tâva nukǽt piſſauà,
angæjunilo kinguekſarſivdlugo piſſavok.* 29.
Nukareedle arbanek-mardlûrſut; ſiurdlerlo

nulliarame, tokovok kittôrnakaranilo. 3(
Aipæt tâva nullià pigamiuk, tokovic
kittôrnakarane. 31. Pingajuættog pimi
tãivkoale arbanek-mardluk tajmatõg (kin;
udlereekfardlutik nulliaræt), kittôrnakar;
tiglo tokoput. 32. Tamarmigle kingo;
nætigut kêfa arnaktõg tokoviok. 33. Ta
mãitomik umarkikbikfame taukoa ardlæ;
kia nulliariffoàuk? Taukoa arbanek-mar(
luk nulliarigallóaramiko. 34. Jefufib t;
va akkièj, okarbigallugit: Sillab mattom
kittôrnèj (3) nulliardlutiglo uïniglûtigl
pirfaràut; 35. Sillable aipánut pirfukfæ
tokorfunnidlo makkitfomartut, nulliaiffe;
natiglo uïniffengilæt. 36. Kingórnale t(
koneng ajyffaputtõg, Engelifun-élerdlutil
Gudiblo kittôrngarángatik, tokorfunn
makkifimagamik. 37. Tokorfunnigl
umarkigomartunnik Mofefe nællunærallć
artok, orpingme kakkidlarnekotãurfam
Nálegak täïgamiuk: *Abrahamib Gudiánik*
Ifaablo Gudiánik, Jakoblo Gudiánik. 3{
Tokorfudle Gudigingilæt, innurfudle (Gu
digæt); tãurfomunga tamarmik innumeta(4
39. Aglekkænning-ilifimarfun illèjfa tâv
akkjæt, okalluglutik: Ajokærfóïrfók! okal
lugluarpõtit. 40. Kingórnale fumiglo

nee

(3) Sillame mattonáne innurfut.

(4) Tamáfa umartiffamagit, nauk tokogallóarpeta

eet aperſornek ſaperpæt. 41. Okarbigjle: Kannongme Kriſtuſe Davidim ererigà unnerparſuk? 42. Davide merſa angminek ivngerutinne okarmet: *Nalegra Nalekkam okarbigà: Tellerpima tungnut ingitit,* 43. *Kingarſartingnik illitrdlunga iſikkavit tungmarekſèjnnik.* 44. ajmâitomik Davidib nalekkaminik taïà; annongme tâva erneràuk? 45. Innuïdle ımáſa tuſſartidlugit ajokærſukkæne okarigèj: 46. Aglekkænning-iliſimarſut miaerallugit piſitſe, tauko ſakkirſarángeta tekirſunnik annorâkardlutik, ſikkivigikorırdlutiglo innungnut (nalekkônermik) niüertarbingnētarángamik, kattiſimaubingilo ivkſiaveet ſiurdleet ingibigiomatlārejt, erŕivingnilo ſedliojomatiardlutik. 47. Jïdlarnerin igloeet merſa nungutarèjt, pekoſerſōudlutiglo ſiviſômik tukſiararàut; auko pitlangârnekarnerryomarput (5).

KAP. 21.

Jeſuſe ama nálekbingme okallukpok.

Taguſardlunile piſſôrſoït irſigèj tunnirſuimingnik iklerbírkſoarmut illioraïrſut. 2. Jïdlarnerle peetſok tekkoviátōg anningurſarojungoængnik mardlungoængnik illirſir-

Y 5

(5) Att. Matt. K. 23. v. 14.

lirsirsok. 3. Okarpok tâva: Illomut oka
pause: Uidlarneng una illirsinerrursok t
mannit. 4. Tauko tamarmik pissõune
mingnit illirsimeta tunnirsutinnut Gudi
peenut; unale peetsõunerminit piminik t
mannik innutigirseksaralloaminik illirsic
(1). 5. Illèjsalo nalekbírksoak ujarkænni
erdlingnartunnik túnnirsutinniglo pinne
sarsimarsok unnermarsuk, okarpok: (
Makko tekkursæse (pivdlugit), udlut nec
liutsomarput, ujarkæt tamarmik kallereel
sokaissennatiglo asserordluï'naissaput.
Tâva apersorpǽt, okalluglutiglo: Ajokæ
sóïrsok! Kakugomè tajmãissaua? Sunal
nællunǽrkotãussaua tamattominga nedliu
somartomik? 8. Akkièjle: Missiksorn
aritse seglokittarnekarkonnase; amerdla
sut tikiutsomarmeta attimne, okallugluti gl
Uangâvonga mánalo nedliutilerpok; tajmã
tut malligiaràunasigit (2). 9. Sorsukta
nernigle pikititsinerniglo tussarallóaruse
annilàriaràunase; tamakko tajmailliorac
laissameta, naggatiksarle erngerdlunè nec
liunauviængilak. 10. Tâva okarbigè
Innuït innungnut (adlænnut) sorsungniai
saput, nalegáviglo nalegávingmut (adla
mut). 11. Tamátigudlo nunæt sejuktór
soang

(1) Att. Matt. K. 10. v. 44.
(2) Att. Matt. K. 24. v. 5. Mark. K. 13. v. 6

sangyssaput, kângnekaissavoktōg tokourtomiglo pertlukaissavok, erksinartórsoïdlo nællunærkórsoïdlo killangmit pissapit. 12. Tamakkole tamása pisinnagit tguvdlusilo sorsútlarniaromarpáse kattisisaubingnudlo parnærursivingnudlo tunnisomarpáse, Konginnudlo nalegársoarnudlo pisitsomarpáse attera pivdlugo. 13. Nællunéjautiksamigle tajmailliomarpáse (). 14. Tajmãimet tamanna erkarsautigalugo isumalioradlariaràunase akkirsutiksvsinik. 15. Uanga kanermiglo ilisimamermiglo tunniutsomagavse (4), akkerartivse tamarmik arksoarinek akkeraritsorlo ajugeksænnik. 16. Angæjokavsile attængutivsilo erkardlivsilo assarsavsilo glæt pisitsomarpáse (5); illæsilo tokotsomarpèjt. 17. Tamarmiglo umigiomarpise attera pivdlugo (6). 18. Nyarle ataunik niakovsinit tammaissengilak (7). 19. Jumagigluse tarnise pâriniarsigit. 20. Jerusalemible auatà sorsuktorpérksoarnik illumarsok tekkogusiuk, ilisimaissauarse nungusivikså nedliutilersok. 21. Tâva Judæmētut kakkænnut kemâlit; tersanētudlo

(3) Att. Matt. K. 10. v. 18. Mark. K. 13. v. 9.
(4) Okalluktissoause ilisimarsórsoangordluse.
(5) Att. Matt. K. 24. v. 10.
(6) Att. Matt. K. 10. v. 22.
(7) Att. Matt. K. 10. v. 30.

lo (8) anninaſuarlit; aſſimētudlo narkſan
terſunga (9) pinauværlit. 22. Udlut t
makko akkinerſivikſâumeta, aglekkæt t
marmik erkókudlugit. 23. Erkanár
nârturſut milluktitſirſudlo, udlut taul
nedliupeta; nagliungârnekaromarmet n
name, innuïdlo tauko ningengnermit p
nekaromarput (10). 24. Pænnænnig
ipiktórſoarnik tokotâuſſaput, innungnud
tamannut audlarurſâuſſaput; Jeruſalemi
nællurſut aſſerordluï'naiſſauæ't, nællurſ
nedliubeet namakſiſinnagit (11). 25. Sel
kinektōg anningædlo udlorirſædlo næll
nærkotekaiſſaput innuïdlo nunamētut ar
nilangâiſſaudlutiglo ernumangâiſſaput,
marlo maglidio ſyurkſutlaromarmeta; 2
Innuïdlo erkſinermik illimeitſengnermigl
nukingæruſſaput, nunamut piomartukſa
pivdlugit; killab pirſàuneree aulajomar
meta. 27. Innublo niârna tâva tekkys
ſauæt nuïame akkartok, pirſárſōudlunik
uſſornartórſōudlunilo (12). 28. Tamak
kole tamarmik pilerpeta, ardloritſe kong
mudlo taguſaritſe, nedliutilermet annau
bik

(8) Jeruſalemmētut.
(9) Jeruſalemmut.
(10) Jödit Gudib ningánit pitlangârnekaromarput.
(11) Romiut nalegauniatártidlugit.
(12) Att. Matt. K. 24. v. 29. 30.

kkſarſe (13). 29. Arſerſőumik tâva okal-
lukbigèj: Figikórſoak orpeedlo tamáſa tag-
marſigit; 30. Pillokalerſut tekkoguſigit,
tarſak padlilerſok illivſinik iliſimauarſe.
31. Tajmatőg illipſe, tamakko pilerſut
tekkoguſigit, Gudib nalegávia padlilerſok
iliſimaiſſauarſe. 32. Illomut okaupauſe:
Ekardlereen okko nunguſſengilæt, tamak-
ko tamáſa piſinnagit. 33. Killaglo nu-
nalo nunguſſapuk, okauzikale nungunau-
veiſſengilæt (14). 34. Mianerſoritſile,
unætiſe okemẽidlikennaſigit (15) neřřing-
anermik imingârnermiglo, innutigirſek-
ſinnudlo allieiſungârnermik, udlormut
tarſomunga kanningârkonnaſe; 35. Nu-
narſoarmẽtut tamáſa tãurſoma tikiſſamagit
ardlo nigamik (16). 36. Tajmãitomik
igâritſe (17), nungudlugidlo tukſiaritſe,
kmaratigiginnãukudluſigit tamakko tamá-
ſ piomartukſæt, innublo niarnánut ſarko-
rerſinnãudluſe (18). 37. Kãurſarángedle
aokærſöïrſartok nalekbírkſoarme, unnug-
ángedlo annirſartok, ſiniktardlune kakka-
me,

13) Opertut pièj.
14) Att. Matt. K. 24. v. 32-35.
15) Afferorkonnaſe - kemãunermudlo illuẽikonnaſe (Att. Mark. K. 13. v. 36).
16) Imẽipok: Illimagingikallóarmarſuk.
17) Att. Matt. K. 24. v. 42.
18) Erkſioraſe.

me, Oliib kakkánik táïrſame(19). 38. I
nuïdlo tamarmik udlâkut nalekbingm
orniktarpæt, tuſſaromaudlugo.

KAP. 22.

Jeſuſe Judaſib piſinialerpà kingarſortèjnut. v. 1-6. Aj
kærſukkæne Paaſketorkatigèj Jeſuſib, illegeengr
rublo Sakramentià pingortidlugo. v. 7-20. Ta
kolo okallukbigèj ſiunikſænnik. v. 21-38. Na
ſêvingme anniangâlerpok. v. 39-46. Judaſin
piſipok kingarſortiminut. v. 47-53. Pelib m
ſiutigà. v. 54-62. Jeſuſe mitengnekangâlerp
unatarnekardlunilo. v. 63-65. Kriſtuſiurſub na
lunærpok. v. 66-71.

Sêrnakangitſunnigle timiûrſartorbik ne
liutilerpok, Paaſkimik táïrſak. 2. Pell
ſiúneridlo Aglekkænning-iliſimarſudlo p
niarpæt, kannong-illivdlútik tokotſom
riktik; innuïn erkſigángamikit. 3. Sata
naſible (1) Judaſe pullãuà, tauna Iſkariot
ſimik táïrſak, tãivkoa arkanek-mardlun
illæt. 4. Audlarpok tâva Pelleſiúnern
ſorſuktukſædlo nalegèjnnut, okallukbiga
lugidlo, kannong-illivdlune piſitſomau
lugo taukonunga. 5. Tipeitſukput tâva
anningãurſænniglo tunniomaudlugo ur
ner

(19) Att. Matt. K. 21. v. 1.
(1) Tornârſub.

erput. 6. Tamattomingalo angerpok, ukonungalo pisinialerpà naytsersordluni-l, innuït pikititsomannagit. 7. Udlorle rnakangitsunnik timiûrsartorbiksak ned-apok, taursománe sauârak Paaskesiutik-sk tokussegæt (2). 8. Tâva Pele Johan-esilo audlartipæk okalluglunilo: Sauârak aaskesiutiksak arkiksoriartorko uavtinut, erřikudlutigo. 9. Okarbigægle: Sumut kiksoïartorkovisiguk tamattominga? 10. pæk tâva: Attà! Iglorpérksoarnun ise-tik, innub imertāursirsartub nellautsomar-itik, tauna mallikko iglomut iserbiánut; 1. Iglublo innuánut okaritik: Ajokær-irsub ima okaukoátit: Inne sumēpa, ter-ne sauârkamik Paaskesiutiksamik nerři-dlunga ajokærsukkaka illegallugit? 12. nérsoarmik kalliamik tâva unnersyssauá-k illuarsarsimarsomik, tersane arkiksoïsi-k. 13. Audlarpuk tâva, nâpipæglo sôrd-okaumatik; sauârarlo Paaskesiutiksak ar-ksorpæk. 14. Nedliumedlo ingipok (3) postelit arkanek-mardluk illegallugit. 5. Okarbigèjlo: Paaskesiutiksak sauârang a neřriomatlariga illegalluse, anniartin-anga. 16. Okaupausile: kingórna ter-nga neřrissæissaunga, Gudib nalegaviáne namak-

(2) Att, Matt. K. 26. v. 17.
(3) Neřrivingmut.

namakſiſinnago. 17. Ervnguſerlo tigu
kujaudlunilo okarpok: Pigiſiuk, tamaker
luſilo illangerniarſiuk. 18. Okaunavſ
Vinikotilingme nāurſomik ama imiſſeng
langa, Gudib nalegávia piſinago. 19. T
miûrſarlo tiguà; kujaudlunilo augorpà
tunnivdlugidlo okallukpok: Terſa timmig
tunniutok illivſinut tajmailliortaritſe erka
niaruglunga. 20. Tajmatōg ervnguſe
tiguvià, unnukut neřřigamik forâramik
okalluglunilo: Ervnguſeng una Teſtamer
titâvok aumnik, illivſinut koïrſok (4). 21
Attále, piſitſirſukſama arkſaminik neřři
vingmēkatigánga. 22. Innublo niârn
piſſegallóarpok, ſôrdlo pekkoſimavok; er
kanárle innuk tauna piſitſirſà (5). 23. In
mingnut tâva aperſolerput ardlamingni
kinâurſomik tajmaillioromarnerſomik? 24
Ingmingnudle ſakkitſāutilerput illamingni
kimik angnerryſſanerſomik? 25. Okar
bigèjle: Innuït Kongiſik nalegarirſarèj
taukonungalo nalegāurſut tajnekararà
(nalekkænnik) ſajmarſunnik (6). 26. I
lipſile tajmaillorkennaſe; angnertarſile nu
kardlertun-éſſavok; illaminidlo nalegāu
nerrurſok kivgartun-éſſavok. 27. Kina
m

(4) Att. Matt. K. 26. v. 26-29.
(5) Att. Matt. K. 26. v. 18-21.
(6) Manigorſinermit tajma tajnekaromatokâut.

nè nalegaunerroa? Nerrivingme ivksiar-
ok, kivgartortorloneet? Nerrivingme
vksiarsok, ilà? Uangale akkornevsine kivg-
rtun-éponga. 28. Illipsile nejortuar-
ausinga ursernekartidlunga. 29. Naleg-
viglo illivsinut piomarpara, sôrdlo Atá-
ama uamnut pigallóarà; 30. Nerrivd-
ısilo imeromarpose nerrivimne nalega-
'imnētome, ivksiaudlusilo ivksiautænne,
sraëliblo erkardleree arkanek-mardluk er-
artōudlugit piomarpose (7). 31. Náleg-
rle okarpok: Simon! Simon! Attà Sata-
asib (8) piomagallóaráse igdlararomaud-
ıse, sôrdlo kajûrsekſæt (pirsarèjt). 32.
'uksiupagidle, opersúsit sorârkonnago;
akugolo ama sâniaruït (9), kattængutetit
ekkursektiniarkit. 33. Sâpále: Nálegak,
ipariginnāungorpagit parnærsimaving-
uudlo tokomudlo. 34. Okarporle: Pe-
i-à! okaupagit: Angutiviak tukingarsolik
ardlortinago udlome, misserratigiomar-
arma pingaseriardlutit, ilirsaringikingma
nnerdlutit (10). 35. Okarbigèjlo: Aud-
artikadlaravse pôkarase, takkoarbikarasilo,
isiga-

(7) Att. Matt. K. 8. v. 11. K. 19. v. 28.
(8) Tornârsuh. (9) Gudimut.
(10) Att. Matt. K. 26. v. 34.

isigamakarasilo (11), tajmane sungoamil
ajorsarpise? Akkiædle: Nagga. 36. Tâ
va okarbigèj: Mánale pôkartub neksard
liuk, takkoarbiglo aglæt; pekkangitsubl
annorârse tunniliuk, pænnasiniardlunil
pile! 37. Okaupausile: Erkotsomarput
tōg uamnik aglekkæt (12) imāitut: *Ajor
tulliartunnut illangusimavioktōg!* uamnil
aglekſimarsut namaksilermeta. 38. Okar
bigæt tâva: Nálegak, arèit, pænnæk mard
luk mánēpuk. Akkièjle: Námakpok. 39
Anniok tâva (13), illerkorsardlunilo Oliil
kakkánut (14) piok; ajokærsugèjsale mal
likkiæt. 40. Tersungale pigame, okar
bigèj: Tuksiaritse, ursernartomut pekkon
nase. 41. Kemegattekèj tâva milloriar
tut ungesiksígirsomik, férkomiardlunil
tuksiardlunilo, ima okarpok: 42. Atá
tak! Ervngusеng una uamnit pæromaisseg
allóarpet! isumamnigle pissengilak, pek
korset piginnarle! 43. Engelible killang
mit sarkomerbigallugolo nekkursektipà
44. Tokublo passutlarmane tuksiangârner
rovok; kiegungnerále aub kussernereesu
nunamut kordlolersutun-éngajelerpok. 45
Tuksiarungnærdlunilo makkiname, ajo
kær

(11) Att. Matt. K. 10. v. 10.
(12) Esaïasikut.
(13) Iglorpérksoarnit Jerusalemmit.
(14) Att. Matt. K. 21. v. 1.

ærſukkæne allieiſungnermit ſiniktut tiki-
bèj. 46. Okarbigèj tâva: Saag ſinikpiſe?
Makkidluſiko tukſiaritſe, urſernartomut pek-
konnaſe. 47. Sullile tajma okalluktid-
ugo, innuïérkſoït terſunga pikaſikàut; iv-
koalo arkanek-mardlung (15) illæta, Juda-
simik attiglub, kingurdlerallugit; Jeſuſe
badlingniarpà kuniguglugo. 48. Jeſuſible
okàrbigà: Judaſi-à! Innub niârna kuning-
nik nællunéjardlugo piſiniarpiuk? 49.
Nejortèjſale kannok piſſerſok tekkogami-
ko, okarbigæt: Nálegak, pænnarniaiſſau-
ſa? 50. Tâva illæta Pelleſiúnerub kivg-
a pænnāupà, ſiutéjardlugolo tellerpiæt
ungánik. 51. Jeſuſible ſâpej okalluglu-
nilo: Pekkorſiginnaritſe terſunga aglæt (16).
Siutálo aktordlugo illuarſià. 52. Pelleſi-
úneridle, nalekbírkſoarmudlo nalekkæt,
Utokàuneridlo ornikſimamæne (17), Jeſu-
im okarbigèj: Sôrdlo pejáïrſomut annirſo-
re, pænnalirſardluſilo pappilirſardluſilo.
53. Udlut tapidlugit nalekbingme nejo-
tallóaravſe, arkſavſinik pingilauſinga; ta-
nerſale nedliubikſarſe, târtublo pirſàune-
rà (18). 54. Tiguleramikole audlarupæt,

 Pelle-

(15) Jeſuſim ajokærſugèjſa.
(16) Iſumamingnik piginnarlit.
(17) Tiguïartormæne.
(18) Mána ajorſúſerſe malliglugo tajmailliorpoſe, Gudimit innertetnekaiſſenginapſe.

Pellesiúnerublo igloánut pisidlugo; Pelible
kingunérsoagut mallikpà. 55. Ingnerle
ikumatinamiko ungalôkub kekkáne (19)
ingikatãudlutiglo, Pelisõg taukoa akkor-
nǽnne ivksiaviok. 56. Arnable tekkoà
ingnerub sáne ivksiarsok, irsigilerdlugolo
okarpok: Omatõg illegà. 57. Misserra-
tigále, okalluglunilo: Arnang-à! Tauna
ilirsaringilara. 58. Tersàitsiangormedlo
adlab tekkovià, okardlunilo: Iblittõg tau-
koa illegátit. Pelible sâpa: Innung-à! Taj-
mãingilanga. 59. Tersugutsiangormi-
medlo, udlub nællunærkota atauzimik nõ-
ungajengmet, adla illãuringârpok okallug-
lunilo: Illomut, oma illegivià; Galilæa-
miogamisõg. 60. Pelile okarpok: In-
nung-à! Okauzisit nælluvaka: tersangẽi-
narlo, sulle okalluktidlugo, tukingarsug-
lin angutiviǽt kardlorpok. 61. Keviard-
lunilo Nalekkab Pele irsigilerpà; Peliblo
Nalekkam okauzià erkaïà, okarbigángane
(20): *Angutiviak tukingarsolik kardlorti-
nago, messerratigiomarparma pingaseriard-
lutit.* 62. Pele tâva sillatánut annivdlunilo
kijangârkau. 63. Angutidlo Jesusimik
tigumiartut mitautigǽt, unatardlugolo. 64.
Mattôrdlugolo kêna isslækpǽt, apersord-
lugolo

(19) Iglórsum ungaloeesa kekkænne.
(20) v. 34.

lugolo okarput: Erkoïniarit, kia unatar-
pátit? 65. Adlænniglo kapſeennik okau-
zepilungnik mitautigæt. 66. Kaulermedle
innuïn utokàunereet, Pelleſiúneridlo, Ag-
lekkænning-iliſimarſudlo kattiput, kigliſi-
oubingmingnudlo piſipæ't; 67. Okallug-
utiglo: Kriſtuſiovit? okautigut tamatto-
ninga. Okarbigèjle: Okaukallóaruvſe,
ppernauviængilaſe. 68. Aperſorallóa-
ruvſile, akkinauviængilauſinga, ipperar-
nauværdlungalo. 69. Mattoma kingórng-
agut innub niârna ivkſiaiſſavok Gudib pir-
kaunérſub tellerpiæ't tungágut (21). 70.
Tamarmik tâva okarput: Gudim ernerá-
immè? Sâpejle: Terſâ piarſe, taunâvong-
amè. 71. Tâva okarput: Saagme adla-
nik nællunéjautikſarſioriakarnerpiſa, nang-
minek karnánit (22) tuſſaravtigo?

KAP. 23.

Pilatuſib Jeſuſe pingitſõutikârpà. v. 1-4. Herodeſi-
mudlo audlartipà. v. 5-12. Kingórnale tokotek-
ſangortipà, Barrabaſile ipperarpà Jödit tajma pio-
matuínarmeta. v. 13-25. Jeſuſe kikiektorbing-
mut audlarupæ't. v. 26-31. Kikiektordlugolo ajor-
tulliartuk mardlung akkornængne. v. 32-38. Tau-
koa ardlæ'k ſâlerpok tupedlerſarnekalerdlunilo Je-
ſuſimit.

(21) Att. Matt. 24. v. 30. K. 26. v. 62.
(22) Nællunéjaut námaktok.

ſuſimit. v, 39-45. Jeſuſe tokovok. v. 44-48. J
ſeſiblo illià, v. 49-56.

Tamarmik kattiſimarſut tåva nekoïkput
Pilatuſimudlo audlarupǽt. 2. Unnerdlu
tigilerpǽdle okalluglutik: Una miſſigiler
parput, innuït innerterſereetitarèj, Kejſe
ſimudlo (1) tunnirſutikſaralloæt tunniu
kongilèj, Kriſtuſiurſublo Kongiurſum un
nerdlune. 3. Pilatuſible aperſorpà, okal
luglunilo: Jödinnut kongiovit? Akkiále
okalluglunilo: Tajmamè. 4. Pilatuſe tâ
va Pelleſiúnernut innuïēinnudlo okarpok
Innung una pitlægekſā-ſugingilara. 5
Sorângilædle okalluglutik: Innuït pikiti
pèj, ajokærſoïniardlune Judæame tamar
me, Galilæamidlo pilerame tamãunga ag
læt. 6. Galilæamigle Pilatuſe tuſſarame
ima aperſóïok: Innung una Galilæamio
nerpa? 7. Iliſimaleramiuglo Herodeſil
nalegaviánit pirſok, audlarukoà Herodeſi
mut, tauna Jeruſalemmēmettōg udlut tau
ko. 8. Herodeſible Jeſuſe tekkogamiuk
tipeitſungârkàu, kangárſoak tekkyamatlà
rallóarà, kapſeennik tuſſaumagamiuk; tek
koranâroſukpálo uſſornartulliſſeſugallugo
9. Kapſeriardlunile nellinginarnik aperſo
rallóarpà, akkínekangiſinnardlunile. 10
Pelle

(1) Kongiúnermut Romiomut.

Pellesiúneridle Aglekænning- ilisimarsudlo terfanētut unnerdlutigingârpæt. 11. Herodesible sorsuktuksèjsalo narrogigamiko, mitautigallugolo, annorâmik kakortomik kadlerkoà, Pilatusimudlo utertipà. 12. Udlok tauna Pilatuse Herodesilo sajmaulerpuk, siórnagut ningaukallóaramik ingmingnut. 13. Pilatusible Pellesiúnerit, nalekkædlo, innuïēidlo atauzimut kákoej. 14. Okarbigallugidlo: Innung una sôrdlo innungnik innerterseereetitsirsok uamnut pisikikse; attálo, nejortidluse kiglisiorallóariga, passikliutivsinigle nerpsârbigingidluï'narpara innung una; 15. Herodesibloneet nãume; tãursomunga audlartikallóaravse, attálo, paitsisiksarsínekangilak tãursománe tokorsutiksãnik. 16. Tajmãitomik pitleitsiartisinnardlugolo ipperaissegallóarpara. 17, Nedliubingmile (2) atauzek parnærutéjarkyssegallóarà taukonunga. 18. Innuïérksoïdle tamardluï'narmik niblingârkàut, okalluglutik: Una pæruk, Barrabasile uavtinut annisidlugo! 19. Tauna mersa parnærsimavingmut pisitãugallóartok, pikititsinek iglorpérksoarne innuærnerlo pirsutigallugik. 20. Tajmãitomik Pilatusib ama torklorbigivièj, Jesuse ipperarosuglugo. 21. Taukole sualuglutik

(2) Paaskime.

niblîngârkaut, okallugluтiglo: Kerſung
mut ſennerutilingmut kikiektorùk (3)! 22
Pingajuekſánigle okarbigèj: Sumingm
una ajortullia? Tokotekſâuſugingilara, tai
mâitomik pitleitſiartikârdlugo ipperaiſſeg
allóarpara. 23. Nipérſoarmigle innétei
narpæt, ſennerutilingmut kikiektorkud
lugo; taukoalo Pelleſiúneridlo nipérſoæ
ajugâulerfok. 24. Pilatuſib tâva nællunærd
lune piomarſæt pekkoà. 25. Tâivnak
pikititſînerlo innuærnerlo pirſutigallugil
parnærſimavingmut piſimagalloak anniſip
taukonunga, merſa piomarſæt; Jeſuſile il
liorkoà ſôrdlo pekkomæne. 26. Audla
runamikolo, angut Simon Syrenemio tig
uæt, narkſamit pirſok, tâurſomungalo ki
kiektorbikſak ſennerutilik illiæt, erſukud
lugo Jeſuſib kingórnagut. 27. Mallik
pædlo innuïérkſoït arnættôg, taukoa (4)
opidlutiglo kijauæt. 28. Jeſuſible kevi
arpèj, okallukbigallugit: Okkorſi-à Jeru
ſalemib pannee (5)! Uanga kijarſaràuna
ſinga, illivſinudle kittôrnavſinudlo kijag
itſe! 29. Attále, udlut nedliutſomarput
(6), taukonáne okaromarput: Pidluarpun
arnæt

(3) Senningarſomut iſſæktirſuk.
(4) Arnæt.
(5) Jeruſalemiun arnæn-à!
(6) Jödit pitlangârnekarbikſèjt. Att. Matt. K. 24.
v. 1-22.

rnæt nârtojuïtſut, erniſuïtſudlo, ïviengi-
ningniglo milluktitſingitſut. 30. Tâva
akkárſoarnut okaleromarput: Nakkarbigí-
igut! kakkangoænnudlo: Mattôrtigut! 31.
)rping umak (7) tajmãilliorparſuk, pad-
ek (8) kannok piſſanerparſuk? 32. Ad-
æglo mardluk pinerdluktórſoæk audlaru-
ægiktõg, illegallugo tototekſãugalloæk.
3. Nunalo Niakôrnamik (9) attilik tiki-
amiko, terſane kerſungmut ſennerutiling-
nut kikiektorpǽt taukotõg ajortulliartórſo-
k pimivdlugik, ardlǽk tellerpiǽt tungá-
ut, aipalo ſãumiǽt tungánut. 34. Jeſu-
le okarpok: Átátang-àl iſumakǽrbigikit,
ullirſartik nællumarſuk (10). Annorèjle
ngmingnun augoarpèjt immerárdlutik. 35.
nnuïẽidlo irſigiüartut. Taukole illegal-
ugit nalegàunerittõg mitautigiviǽt, okal-
uglutiglo: Adlæn annaukallóarèj, ingmi-
ik annaurſile, Kriſtuſiogune, Gudiblo
ennigaripane. 36. Sorſuktukſædle mi-
autigiviǽttog, ſêrnartomik aitſivigiarto-
amiko, okalluglutik: 37. Jödit kongig-
patit, illingnik nangminek annaurſeet!
38. Aglekkædle kollágut ivertitæt aglek-
imagiput Grækerit Romiudlo Ebræeridlo

 okau-

(7) Umarſok.
(8) Pennértok.
(9) Att. Matt. K. 27. v. 33.
(10) Ajorſúſia ſiunekarnago.

okauzeennik, imāitut: Terſa Jŏd
Kongiæt. 39. Pinerdluktórloægle r
vingarſimarſung ardlækit mitekpà, ok
lug'naılo: Kriſtuſioguït, illingnik ua
tingniglo annaurſeet! 40. Aipæt tâva ſ
pa, avokârallugolo okarbigà: Iblittŏg G
de erkſigingiliugloneet, merſa omatut pi
larnekardlutit? 41. Uaguglo illuamil
ſulliukkavuk pirſutigallugit pitlarnekara
nuk; unale ſuming ajortulliangitſok (11
42. Jeſuſilo okarbigà: Nálegang-à! E
kaïginga, nalegávingnēleruït. 43. Jeſı
ſib tâva pià: Illomut okaupagit, voiziar
Paradiſime (12) uamnētſomarpotit. 44
Udluble nællunærkota ârbaningungajeng
met, nūna tamarme târtórſoangorpok, ko
lin-illoæt nedliutſerdlugo. 45. Sekkinerl
kaumajungnærpok, nalekbírkſublo ung
ſêkpok kekkamigut. 46. Jeſuſilo nipéı
ſoarmik niblerpok, okalluglunilo: Atá
tang-à! Annernera arkſangnut piſipara
tajmalo okarame, annerningærpok. 47
Sorfuktukſædle nalegæta tamanna pirſar
tok tekkogamiuk, Gude uſſorà, okallug
lunilo: Illomut innuk tauna illuartōurſok
48. Innuïdlo tamarmik kattiſimarſut irſig

inâro

(11) Uaguk ilà pitlariakarpoguk, ajortulliaravnuk unale ſuming illuēitſomik piniangitſok.
(12) Nuenpârbingme killangme.

nârofugłutik, tamakko pirſartut tekkogllóaramikit, ſækkirſætik tiglukpèjt, uterdlutiglo. 49. Erkardleele tamarmik aſſinētuartut, arnædlo Galilæamit tāurſominga ilingniktut, tamakkolo tekkoèjt. 50. Angudlo ſunāuba (terſanētok) Joſefimik atilik, kigliſióïrſun illæt ajungitſōudlunilo illuartok. 51. Tāurſoma kigliſióïrſun idlæt iſumakatigingikèj ilikatiginnagidlo (13); Arimatiamit Jödin iglorpérkſoeennin-étok, nangminektōg Gudib nalegaviánik nerigukirſok. 52. Tāurſoma Pilatuſe ornikpà, Jeſuſiblo timmánik kenūvigà. 53. Akkartidlugolo annorâkſamut ſátórſoarmut imuà, illivdlugolo illivermut, tauna merſa kârſomut illuliſimagallóartok, ſullilo attornekangiſēinartok. 54. Udlorlo opellungârſarbik (14) nedliupok, Sabbátiolerdlunilo. 55. Arnædle (Jeſuſe) illegallugo Galilæamit pirſut mallingnikkiputtōg, illiverlo tekkoæt, timmálo kannong-illirſok. 56. Uterdlutiglo tipigikſautinnik tarnutikſænniglo opellungârſariartorput, Sabbátiotidlugolo kaſſuærſarput, inneiziſit malliglugit.

KAP.

(13) Jeſuſe tokokomarſuk, illuaringikèj.

(14) Att. Matt. K. 27. v. 62. nar̓kiguta (24).

KAP. 24.

Jesuse tokorsunnit makkipok. v. 1-11. Ajokærsukk nilo sarkomerbigèj. v. 12-49. Killangmudlo kar attarpok. v. 50-53.

Udludle siurdliænne (1) udlākut illive pipput, tarnutiksætiglo opellungârsækkæt neksarièjt, illatârdlutiglo adlænnik (2).
Ujarak tâva illergvub pánit arksakarsima sok missilikpæt. 3. Iseramiglo Nalekka
Jesusib timmà nenningilæt, 4. Tamai
nalo pivdlugo ernumalermeta, sunāub
angutik mardluk senniænnēlerpuk keble
tunnik annorâglæk. 5. Erksilerdlutigl
angmut nakkangmeta, okarbigækit: Saa
umarsok ujarpisiuk tokungarsunne? 6
Tamánēngilak, makkisimavorle; erkajni
aritse, kannong okarbigigáse Galilæamē
kadlarame, ima okalluglune: 7. Innul
niârna innuïn ajortulliartun arksèjnnut pi
sitāussavok, kersungmudlo sennerutiling
mut kikiektortissavok, udludlo pingajuæn
ne (tokorsunnit) makkissavok (3). 8. Okau
zee tâva erkaïèjt. 9. Illiverlo kemeglugo
tamakko tamása okautigiartorpèjt arkane
lingnut (4), adlænnudlo tamannut (5). 10
Mariale

(1) Sabbátib kingórnane ataauzingormet.
(2) Arnænnik.
(3) Att. Matt. K. 17. v. 22, 23. Luk. K. 18. v. 31-33.
(4) Ajokærsugèjnut. (5) Assarlèjnut.

Mariale Magdalena, Johannalo, Marialo
Jakob (arnà), arnædlo adlæt illegirſèjt, ta-
makkoninga Apoſtelinnut okaurſiartorput.
11. Taukoalo okauzeet piungitſóſugèjt
perinnagidlo. 12. Pelile nekoïglune il-
lvermut akpapok; tekkammungalo ken-
nerame, annorârſæt ſàtut terſane kiſſing-
artut tekkoèj, audlardlunilo tamanna piſi-
marſok aijajſorutigà. 13. Udlorlo tauna
tukoa illægik ingerdlapuk iglorpēinnut,
Emmauſimik attilingnut, Jeruſalemmit ta-
makkoa Stadit (6) pingaſunnik ungnirſar-
tittartut ungeſikſigèjt (7). 14. Ingming-
udlo tamáſa pirſartut okautiginiarpækit.
15. Imennalo piok: tajma okallukpadlăr-
dlugik, Jeſuſibſőg padlikkiæ̇k ingerdla-
titigallugiglo. 16. Irſikigle tajmailíne-
larput (8) ilirſarinnago. 17. Okarbigæ̇k
tava: Sõut okautigãikit ingerdlatidlutik al-
leiſuglutiglo! 18. Aipǽdle Kleofaſimik
atiglum akkià, okalluglunilo: Iblit kiſſi-
it Jeruſalemme tekkornartãunerpit, ud-
dlo tauko terſane illiorſimagalloæt iliſi-
angiligit? 19. Okarbigæ̇k tâva: Sõum-
nè? Akkiǽgle: Jeſuſe Nazaremio pivd-
lugo,

(6) Akkutikſam illà ôktorſimarſok tajma tajnekar-
tok tãivkoa nunǽnne, ungeſikſúſia mingnek
nællunǽrdlugo.
(7) Jeruſalemmit ungeſingângitſut.
(8) Sôrdlo ſikorngerſínekartut.

lugo, Angut Profétiurſok, uſſornartulli
ſok pikkunartunniglo okalluktok Gudimi
innungnilo tamanne (9); 20. Kannor
Pelleſiúnivta nalekkavtalo piſikæ̀t tokoku
lugo, ſennerutilingmudlo kikiektorku
lugo. 21. Merſale uagut Iſraële (10) a
nauſſeſugigikput tãurſomonga; udlomi
ſunãuba udlut pingaſungoiput, tajmaill
ormarſuk. 22. Arnartivtalo illèjſa, ill
vermut udlárortut, annilârtikátiguttõg. 2
Timmà nenninginamikogõg, Engelig
tãurſominga umarſomik okalluktuk tekko
itik unneriartorput. 24. Tâva illavta i
livek ornikpæ̀t, arnædlo okarmeta, tajn
nâpipæ̀t, taunale kingorârpæt (11). 2
Okarbigæ̀gle: Tautókko ſiuniekangitſul
umativtingnilo operneng ajortuk Proféti
okauzeennik tamannik! 26. Kriſtuſe ta
ma aktikſomik anniartitekſãunginerſok, u
ſornarſúſiminudlo iſerdlune? 27. Moſ
ſilo Profétidlo tamáſa (12) okautigilerpè
aglekkænnidlo tamannit ingme pivdlu
aglekſimarſunnik nællyungnærſipæ̀k. 2
Iglorpẽidlo ornigækſætik padlileramiki
ſioaromarſûrſárpok. 29. Innélerpægl
okalluglutiglo: Nejortiguk, unnulerme
udlc

(9) Gudiblo innuïdlo illuariıſèjnnik.
(10) Iſraëlib kingtuèj Jödit.
(11) Jeſuſe tekkungilæ̀t.
(12) Aglegèit.

lloa'rutilermedlo; iſerpok tâva nejoro-
audlugik. 30. Nerrikatigeekamigle ſu-
iuba timiûrſak tiguà, tengekartidlugolo
igorpà, tunnivdlugiglo. 31. Uïlerpuk
va, ilirſarilerdlugolo, terſangãinarle tam-
aïæk (13). 32. Ingmingnudlo okallu-
lrpok: Umætivuk kirſangilæk okallukbig-
igátiguk ingerdlatidlunuk, aglekkænniglo
ellyngnæ'rſimátiguk? 33. Erngerdlutik
va nekoïkpuk uterdlutiglo Jeruſalemmut,
kaneglit kattiſimarſut nejortèjdlo nâpi-
ekit, ima okalluktut: 34. Nálegak il-
mut (tokorſunnit) makkipok, Simoni-
udlo tekkotipok. 35. Taukolo okaur-
puk piſimarſunnik ingerdlatidlutik, kan-
orlo ilirſarigiktik timiûrſak augormago.
6. Tamakkoningale okalluktidlugit Jeſu-
nangminek akkornænnẽlerpok, okalluk-
igallugidlo: Pidluarkonarſiſitſe! 37. An-
ilârput tâva erkſilerdlutiglo, tekkorſar-
k annerſáſugallugo. 38. Okarbigèjle:
ag annilârpiſe? Saagmiſõg tajmãitunnik
karſautekarpiſe umætivſine? 39. Ark-
ekalo iſikkakalo umerſigit; uangávonga,
uptiniarſinga irſigallungalo; annerſárle
ïnikaranilo ſaunekangilak uaptut tekkog-
iſinga. 40. Tajmalo okarame arkſænilo
ikkænilo niptarpèj taukonunga. 41. Ti-
peit-

(13) Aungarpok tekkukſaujungnæ'rdlune.

peitſungnermigle ſulle operneng ajormet:
uſſorungmetalo, okarbigèj: Terſane ne
ṙirſekſakarpiſe? 42. Tâva nerpiub ſy
ram illánik, timiûrſablo tungoſungnitſur
(14) (illánik) tunniǽt. 43. Tiguvdlugi
lo tamakko neṙṙièj tekkoǽnne. 44. Oka
bigèjle: Tamerſa okauzit attorallóarika i
livſinut, nejöradlaravſe: tamakko tamá
erkyſſerſut unnerdlugit, Moſeſim inneiz
ſèjne Profétigudlo ivngerutinnilo piv
lunga aglekſimagalloæt. 45. Tâva ili
malerſipèj, aglekkænnik nellyungnǽrſi
lugit. 46. Okarbigivièj: Tajma aglekſ
mavok, tajmalo Kriſtuſe anniartiſſerſok
makkiſſaudlunilo tokorſunnit udlut ping
juǽnne. 47. Innungnudlo tamannut oka
lukyſſerſok atterminik, adlamik iſumaka
kudlugit ajortǽrutínekarkudlugidlo, Jer
ſalemilo audlarnévigallugo. 48. Illipſi
okalluktukſâvoſe tamakkoninga. 49. At
tálo, Atátama unnerſugà illivſinut (15) p
ſitſomarpara. Illipſile iglorpérkſoarne Je
ruſalemmētuaiſſauſe, pàuanga (16) pirſâu
nermik tunnínekartinaſe (17). 50. Anni
ſidlug

(14) Egytſæt póruſingoeeſa immǽnnik akkunek
marſuh.
(15) Pirſaunerminik illuarſaromaudluſe ſunnerſó
met Eſaiaſikut.
(16) Killangmit.
(17) Att. Apoſt. ſull. K. 2. v. 1-4.

idlugidle (18) Betaniamut pisipèj, arksænilo
ollarterdlugit pidluarkoèj. 51. Pid-
larkoniartidlugidlo sunãuba kemekpèj;
angattardlunilo killangmut. 52. Pæd-
orbigæt tâva, Jerusalemmudlo tipeitsung-
rdlutik uteriput. 53. Nungudlugidlo
alekbirksoarmẽtartut, Gude ussoriniard-
lgolo nersoræ't. Amen.

(18) Jerusalemmit.

Evangeliume

Johannesim Aglegà.

KAP. I.

Jesusib Gudiursusiánik, innursusiániglo. v. 1-14. Tau
na Johannesib koïrsirsum okautigilerpà. v. 15-36
Jesusilo ajokærsugartârpok tedlimannik. v. 37-5:

Tamardluïnársoarmik) isuænne (1) Okau
zeng (2)-étok, Okauzerlo Gudiursok. 2
(Tamardluïnársoarmik) isuænne tauna Gu
dimētok. 3. Tamarmik tāursomanga ping
ortisimaput; tamardluïnársoarmiglo ping
ortisimarsuc adlamik pingortitsirsokang
læt, tauna kissiet (pingortitsirsigallugo). 4
Innursut (3) tāursománētok, innursudlo ta
manna innuït nenneröutigæt (4). 5. Ner
neröudlo târtome kaumalerallóartok, tâ
tublo illasiaringikà (5). 6. Innuk Gudir
audlartikà Johannesimik attilik. 7. Tau
r

(1) Isukangitsomit.
(2) Gudib niárna, Profétin okautigirsæt.
(3) Pidluarnartok.
(4) Tāursomanga ilisimarlúsekaromarput.
(5) Nællursut ilisilerallóarèj, taukoale narrogæt ili
maïomannatik.

a nællunæriartortok, nennerõut okautigiudlugo, tamáſa operkudlugit tãurſomunga.
. Tãivna (6) nangminek nennerõutãungſok, nennerõumigle nællunæriartorſinnarok.
9. Terſa (7) nennerõutãurſók operartok, innungnik tamannik nunamut pirannik kaumarſáïrſok (8).
10. Sillárſormẽtok, ſillárſoarlo tãurſomanga pingorſimavok, ſillárſoarmiudle ilirſaringikæt.
11. Innuvtaminut pigallóartok, innuvtèjale illaſiaringikæt.
12. Tãurſomingalẽ llekſirſut kittôrnangortikèj Gudimut, nungdlugit atterminun opertut.
13. Tauko ungmit pingitſut, uïngublo pekkorſánit pingitſut, angutib pekkorſánidlorneet pingtſut, Gudimidle erniosimarſut (9).
14. Okauzerlo ivna uïningortok (10) akkunevinẽlerdlunilo, tãurſomalo uſſornarſúſia, ôrdlo Atátam ernetuæn uſſornarſúſia, tekogallóarikput, ſajmarſórſõudlunilo ſegluuïtſórſõurſok.
15. Johanneſim okautigà, ordlordlunilo okarpok: Terſãivna okautigir-

Aa 2

(6) Johanneſe.
(7) Gudib niârna (v. 24).
(8) Innuït nellinginæt Jödidlo Jödiungitſudlo kaumatſarukpèj.
(9) Jödiſut Abraham næggovigángarſuk erniotingikallóarèj, innuïnædlo pekkomagit tajmaëtingikallóarèj, nangminerle illoætigut ádlangortinangigit Gudib, kittôrnarſiatitikèj Ingminut.
(10) Innungortok Gudib niârna.

tigirſara imenna: *Kingúnevkut piſſerſok ſiu nimnẽtok;* pingikadlarama tauna émet
16. Tãurſomalo pekkangârneránit tamàut pirſartarikput ſajmaunermik (11).
17. Inneiziſit Moſeſikut tunníſimameta; ſajmaunerle ſeglufuïrſudlo Jeſuſe Kriſtuſikut piſimapuk.
18. Gudimik tekkungniktokang iſẽinarpok; Ernétuarle Atátab ſânẽtok (12) tamattominga nællyngnǽrſitſirſok.
19. Terſâvorlo Johanneſib nai'kigutà, Jödit Jeruſalemmit audlartimatigit Pelleſidlo Levitidlo, aperſoriartorkudlugo ima: kiovit
20. Tâva nællunǽrpok, miſſiaranilo ima nællunǽlerpok: Kriſtuſiungilanga.
21. Aperſoriǽt: Kiovimmè? Eliaſionerpit Sâpejlo: Taunãungilanga; Profétiovit Akkièjlo: Nagga.
22. Tâva okarbigimæne: Kiovimmè? Uavtinik audlartitſirſut kannong akkiſſauavut? Illingnik kannong okauzekarpit?
23. Okarpok: *Nipigánga innukajuïtſome tordlularſub: Nalekkam akkutikſà illuarſarſiuk;* ſôrdlo Proféte Eſaiaſe okartok (13).
24. Audlartitædle tãivko Fariſæeriurſut.
25. Aperſoriættõ okarbigallugolo: Saagme koïrſivit, Kriſtuſi

(11) Sajmaunérſoarnik ſajmautuïnarpátigut Gudi tauna pivdlugo.

(12) Imẽipok: Atátab pidluarkatà.

(13) Att. Matt. K. 3. v. 3.

tusiunginavit; Eliasiunatidloneet, Profé-
iunatidloneet? 26. Johannesim akkièj,
okalluglunilo: Uanga imermik koïrsigal-
ðarponga; ilirsaringitsarsile akkornevsinē-
erpok. 27. Tersäivnâvok kingúnevkut
pissersok, siunimnētok, tāursoma isigamǽkit
ingǽrnerǽngnik kingakotekāunga. 28.
Tersa tajmailliok Betabarame, Jordanim
kkíane, Johannesib koïrsiviáne. 29.
Kāumet Jesusim ornikáne Johannesib tek-
oà, okalluglune: Arèin-à! Gudib sauâra,
llársoarmiun ajortèjnnik kakáktok (14).
0. Tersa okautigirsara: *Angut kingúnev-
ut pissavok, siunimnētok;* pingikadlarama
iuna émet. 31. Ilirsaringikigalo; Israë-
mudle (15) ilirsarirsāulerkudlugo, imer-
nik koïrsiartorponga. 32. Johannese
nnipkârioktōg okalluglune: Annersák
Duïsut killangmin akkartok tekkogiga,
iursomalo kollánētualersok (16). 33. Ilir-
ringikallóarigalo, imermigle koïrsiartor-
orsirsima ima okarbigánga: *Tekkungnile-
uït Annersám akkarbigirsánik kollangersi-
naüarbiániglo, taunāvok koïrsirsok Annersá-*

 ming

(14) Sauârkartut piüangitsórsōudlune tauna anni-
artitsartortok sillársoarmiun ajortèj pirsutigal-
lugit, Gudib pekkomane.

(15) Israëlib kinguèjnut.

(16) Att. Matt. K. 3. v. 16.

ming illuartomik. 34. Tekkogigalo oka
tigallugolo, tauna Gudim ernerángag
35. Akkagómet ama Johannese kikârto
ajokærsukkægne mardluk illegallugik. 3
Jesusilo ingerdlarsok irsigigamiuk, oka
pok: Arèit! tersa Gudib sauâra. 37. Aj
kærsukkæglo markluk taukoa okallukt
tussaramiko, Jesuse mallikpǽk. 38. J
susile keviardlune mallingniktuk tekkog
mikik okarbigǽk: 39. Suna ujarpiko? A
kiǽk tâva: Rabbi (tamersa nellisiordlu
imēipok: Ajokærsóïrsok) sumētarpit? 4
Okarbigǽk: Tekkyartorko! Innà tâva te
kyartorpǽk, udlorlo tāivna unnikbigǽ
udluble nællunǽrkota mersa kollingort
(17). 41. Tamattominga Johannesin
tussartuk mallingniktuglo tāivkoa illǽk A
dreasiursok, Simonib Pelib kattængu
42. Kattængune Simone tāursoma náj
karpà, okallukbigallugolo; Messiase, im
pok; Kristuse (18), kanningârparput. 4
Jesusimudlo pisipà. Jesusible irsigigamit,
okarpok; Iblit Simoniovotit, Jonab nii
na; attekaissautit Kefasimik, imēipok: I
limik (19). 44. Kaumimet Jesuse Ga
læamut ingerdlajomagame, Filippuse i
pipà, okallukbigallugolo: Mallinga! 4
Fil-

(17) Uellilersok.
(18) Imaloneet: Tennitak.
(19) Imaloneet: Kârsoınik.

Filippuſile Betſaidamiurſok, Andreaſiblo
Peliblo iglorpérkſoarmiokatǽk. 46. Na-
tanaële Filippuſib kanningâramiuk, okal-
lukbigà: Kanningârparput ivna Moſeſib
inneiziſinne Profétidlo okautigirſǽt, Jeſu-
ſe, Joſefib niârna, Nazaremio. 47. Na-
tanaëlib tâva pià: Nazaremmit illuartokà-
iſſanerpa? Filippuſib ſâpà: Tekkyartorit!
48. Natanaële Jeſuſib tekkogamiuk, orni-
káne, okautigà: Arèit, terſa Iſraelitivèk
pekkoſerdlungitſok! 49. Natanaëlim o-
karbigà: Sumin ilirſarāinga? Jeſuſim ak-
kià okarbigallugolo: Filippuſib kákotin-
natit, Figikórſum (20) attánētidlutit, tek-
kogivkit. 50. Natanaëlib ſâpa okarbig-
allugolo: Rabbi (21)! Iblit tāivnâvotit (22)
Gudib niârna, Iſraëlimut Kongikſaralloak.
51. Jeſuſim akkià, okarbigallugo: Figi-
kórſum attánētidlutit tekkogivkit, okarbig-
ángavkit, operpit? Tamakkoa uſſornakèjn-
nik tekkyomarpotit. 52. Okarbigivià:
Illomut, illomut okaupauſe: Mattoma
kingórna killak angmarſok tekkyomarpar-
ſe, Gudiblo Engelee kangattartut akkartud-
lo innub niarnánut (tekkyomariæſe) (23).

Aa 4 *KAP.*

(20) Att. Matt. K. 7. v. 16. K. 21. v. 19.
(21) Att. v. 39.
(22) Aglekkæn okautigirſǽt.
(23) Gudib nejorſúſia angæjokāurſúſſalo uamnik næſſunæromārpok illivſinut.

KAP. 2.

Jesuse ussornartullikârpok Kaname Galilæamētom v. 1-11. Ajokærsoŝleramilo nalekbirksoarmi annisikèj illuēitsulliartut, v. 12-25.

Tâva udlut pingasungormeta, nulliartât
tokartok Kaname Galilæamētome, Jesusib
lo arnà tersanētok. 2. Jesusile ajokæ
sugèjlo kákosimagiputtōg nulliareengo
tuk nerŕiartorkatigikudlugik. 3. Vini
miglo ajorsalermeta, Jesusim arnǽt oka
bigà: Vinekangilæt (1). 4. Jesusib sâpa
Arnang-à! Sugátiguk (2)? Piomaviga ned
liungikadlarpok sulle. 5. Arnà kivgæn
nut okarpok: Sumigloneet tāursoma taï
pase, náleksiuk. 6. Nappartædle ujarkæ
arbaneglit tersanētitāursut, Jödin ubarbee
sa illerkoeennik, nungudlutik tauko mard
lugloneet pingasudloneet ursersautin im
mèjnnik ullipkâraràut. 7. Jesusim oka
bigèj: Nappartæn okko imermik immér
sigit; immérpejt tâva ullipkârdlugit. 8
Okarbigèj tâva: Kallursivdluse nerdlēïr
somut aitsisitse; taukolo aitsiput. 9. Nerd
lēirsuble imek Viningortok ôkamiuk, su
midlo pirsok nællugamiuk, kivgædle imer
mik

(1) Pekkavlângilæt.
(2) Imaloneet; Syssersoguk tâva? Imēipok: Iblidlo uangalo tamanna pivdlugo erdlokirsariakangikalloarpoguk.

nik kallôrtut nællungikæ't, uvikſak nerd-
ëirſub kákoà okarbigallugolo: 10. Nung-
ıdlutik Vine ajunginek ſiurdliutitaræ't, ime-
oſugungnæ'rángetalo ajornek pirſaræ't; ib-
idle Vine ajunginek kingurdliutipet. 11.
Terſa Jeſuſim uſſornartulleeſa aularkãutæ't
Kaname Galilæamẽtome, uſſornarſúſilo
iiptarpà, ajokærſugèjſalo operbigæ't. 12.
Kingórna ſammunga Kapernaummun aud-
arpok, arnilo kattængutinilo ajokærſukkæ-
iilo illegallugit, terſanile kapſeennik ud-
ingilæt. 13. Jödidlo Paaſkikſæ't nedliu-
ilermet, tekpàuonga Jeruſalemmut Jeſuſe
udlariok. 14. Nalekbingmẽtudlo uming-
nãinnik ſàuænniglo Duïngoænniglo nio-
kutiglit, anningãurſerrirſudlo ivkſiarſut,
iâpipèj. 15. Tâva aklunãurſænnik ipe-
auſiorpok, tamáſalo nalekbingmin anniſi-
ièj, ſàuædlo umingmãidlo illangudlugit,
nningãurſerrirſudlo anningãurſautèjt nak-
artipèj, illirſiveedlo ordlotidlugit. 16.
Duïngoænniglo niokutiglit okarbigèj: Ta-
nakko annitſigit; Atátamalo igloà niüver-
arbingortitſaràunáſiuk (3). 17. Ajokær-
ſugèjſale erkaïæ't aglekſimarſok imenna
(4): *Iglut pivdlugo illungerſornerub nung-
utikæjakãnga* (5). 18. Jödit tâva akkiæ't

 okar-

(3) Att. Matt. K. 21. v. 12. 13.
(4) Dávidim ivngerntèjne.
(5) Illungerſoraluktuarkãunga.

okarbigallugolo: Tajmaillioravit, kai
nong-étomik ussornartulliomavit irsigiti
luta (6)? 19. Jesusib sâpej, okallukbi
allugidlo: Nalekbírksoang una asserorsiu
udludlo pingasut napparkigomauara. 2
Jödit tâva okarput: Nalekbírksoang u
okiut mardlungnik ungnirsarkattartut arb
neglo sennauæt, iblidlo udlut pingas
napparkigomaget unnerpet? 21. Tin
minile okautigigallóarpà taïordlugo nale
bingmik. 22. Tajmãitomik, tokorsu
nit makkisimamet, ajokærsugèjsa eŕkaïæ
tajma okallukbigángatik; aglekkædlo J
susiblo okauzee operèjt. 23. Jerusalem
mẽtidlugole Paaskime nedliutome, kapse
akkà operbigilerpæt, ussornartullee tekko
amikit. 24. Jesusible nangminek tetti
ingilèj (7), tamása ilisimagamigit; 25. I
nungmiglo nællunéjarbigirsariakangitsol
nangminek innum illumïuà ilisimadluar
miuk.

KAP. 3.

Nikodemuse Jesusim ajokærsorpà. v. 1-21. Jesuse J
hannesib koïrsirsum unnersiutigà. v. 22-36.

Innukartorle Farisæerin illænnik, Nikod
musimik attilingmik, Jödinne nalegãurs
mi

(6) Nællyungnælerkudluta, Gudib tajmailliorkomat
(7) Mianerèj.

nik. 2. Unnuame tāurſoma Jeſuſe orlikpà, okallukbigallugolo: Ajokærſoïrong à! Ajokærſoïrſōudlutidlo Gudimit pirſotit iliſimoautigit; illigtun uſſornartulpirſokarſinnāungimet, Gudim illegingipane (1). 3. Jeſuſib ſapa okalluglune: Illonut, illomut okaupagit: Nellinginak erniokikſingikune (2), Gudib nalegávia tektonauviængilà. 4. Nikodemuſim okarpigà: Innuk kannong ernioginnāua, utokāugune? Ama arname illóanut pullaginnāunerpa erniokiglunilo? 5. Jeſuſim akkià: Illomut, illomut okaupagit: Nellinginak imermiglo Annerſámiglo erniofimangikune(3), Gudib nalegaviánut pinauviængilak. 6. Uïningmin erniofimarſok uïniovok; Annerſámidle erniofimarſok annerſâvok (4). 7. Erniokikſiſſerſoſe okaunavkit, aijajſorutigiſſengilet. 8. Annóre iſumaminik annordïeraràu, ſyurkſuálo tuſſartarallóarpet, ſumidle pirſok, ſumudlo piſſerſok, ſiunekangilet; tajmaënioktōg nellinginak Annerſámin erniofimarſok (5). 9. Nikodemuſib ſapa okalluglune: Kannongme tamanna piginnāua? 10. Jeſuſim akkivd-

(1) Nejungipane ajugakangitſúſimiaik.
(2) Nutāungungikune innuſiminik.
(3) Koïrſukut adlangorſimangikune.
(4) Annerſám adlangorritá tāurſomatut iſumakalerpok.
(5) Kannong-adlangorſúſia nællunætlāràu.

kivdlugo ima pià: Iſraelib kinguèjſa aj
kærſortigátit, tamannalo nælluviuk? 11
Illomut, illomut okaupagit: Iliſimarſavt
nik okallukpogut, tekkurſarpudlo okauti
ârput, unipkârpudle operiomangilarſe. 12
Opingikuſe, nunab peenik (6) okallukbi
ángavſe; kannongme opiſſerſoſe, killa
peenik (7) okallukbigigallóaruvſe? 13
Killangmudlo kangattartokangilak, killan
min akkartok kiſſime, terſa innub niârn
killangmētok. 14. Sôrdlolo pullateriâ
ſuk innukajuïtſome Moſeſib kangattarà (8)
tajmatōg innub niârna kangattægāuſſavo
(9). 15. Tāurſomunga opertok nellingi
nak tammardlukkonnago, nāiſſengitſomigl
innurſutikſakarkudlugo. 16. Sillárſoar
miudle Gudib tajma aſſakigèj, ernétue tun
niudlugo, tāurſomunga nellinginak oper
tok tammardlukkonnago, nāiſſengitſomigl
innurſutikſakarkudlugo. 17. Nunamu
Gudim erne audlartingikallóarmago, ſil
lárſoarmiut erkartōuniarkudlugit (10), ſil
lárſoarmiudle tāurſomunga annaukudlugit
18

(6) Nællunangitſunnik.
(7) Nællunartunnik.
(8) Pullateriârſum arſingà kerſungmut napparſo mut Moſeſib kangattarà, Iſraelitit pullateriâr ſungnit kêſimarſut kaitſorkudlugit, tauna tag uſaruniko.
(9) Kerſungmut ſennerutilingmut.
(10) Innuït pitlariarkongilèj tāurſomunga.

3. Tãurſomunga opertok erkartõutiſſeng-
ık (11); opingitſorle erkartõutiſimavok
2), Gudim ernétuǽn akkánut opingina-
e. 19. Terſâvorle erkartõut; kaumar-
k nunamut pigallóartok, innuïdle tâk as-
nerroǽt kaumarſomit (13); ſullirſætik
ormeta. 20. Kaumarſorle ajortulliar-
m umigirſarà, kaumarſomudlo pio-
angitſaràu, ſullirſæne arkſoarínekarkon-
git. 21. Illuartulliartorle kaumarſomut
rſaràu, ſullirſæne ſarkomerkudlugit, Gu-
me (14) pilliſimameta. 22. Kingórna
ſuſe ajokærſukkæne illegallugit nunamut
dæamut piok, terſanilo unikkatigèj koïr-
vdlune (15). 23. Johanneſile koïrſivi-
ttõg Ænonime, Salimim erkáne, ter-
ne imekangârmet; orniglugolo koïſi-
t (innuït). 24. Tajmane Johanneſe
rnǽrſimavingmut piſimagadlangimet.
5. Tajmãitomik Johanneſim ajokærſugèj
didlo aperſõulerput ubaumik (16). 26.
hanneſimudlo piput, okallukbigallugolo:
jokærſóïrſok! Attà, ivna nejortet Jorda-
im akkíane, okautigirſet, koïrſiok, ta-
mar-

(11) Pitlægekláuſſengilak.
(12) Pitlægekláulerpok.
(13) Att. K. 1. v. 5-9.
(14) Gudib pekkorſà naleglugo.
(15) Ajokærſukamigut (K. 4. v. 2).
(16) Koïrſumik.

marmiglo ornilerpæt. 27. Johannesir
akkiej okalluglune: Innuk ingminit pig
innãungilak ſumigloneet, tunninekang
kune killangmit. 28. Illipſe nangmine
tuſſarpauſinga, okarama: Kriſtuſiungilang
ſiórnagudle audlartiſimavonga (17). 29
Nulliekſalik uvikſâvok, uvikſable ikingu
tæt nalektuarſinnardlugo, uvikſab nipà t
peitſutigingârarà. Tajmãitomik mánaku
tipeitſukbiga tikidluarſimavok (18). 30
Tauna agdliartyſſavok, uangale mikliarty
ſaunga. 31. Pàuanga pirſok tamanni
angnerrovok, irbſomidle étok irbſoïnâvol
irbſomidlo okallugaràu (19), killangm
pirſok tamannin angnerrovok (20). 32
Tekkurſaminiglo tuſſækkaminiglo okallu
aràu, okaüzeelo operínekangilæt (21). 33
Okauzeening opertub Gude opernakerſo
unnerà. 34. Gudim audlartitæt Gudi
okauzee attormagit, Gudim Annerſámi
tunningârmane nellekangitſomik. 35. E
ne Atátam aſſauà, tamáſalo tunniukèj ar
ſèjnut. 39. Niarnánun opertok nâkſãun
itſ

(17) Attuark. K. 1. v. 20. 30. Matt. K. 11. v. 1
(18) Jeſuſimik aſſarſamnik tuſſaumadluarama.
(19) Uaptun étok innuïnâvok; ãdlænnidlo iliſim
ſæne okautigiginnararèj.
(20) Jeſuſe tamannut nalegávok.
(21) Nalengnekavlângilæt.

iomik innurſutekarpok (22): Niarnánudle
oingitſub innunartok tekkyſſengilà (23),
udible ningautuï'naiſſauà.

KAP. 4.

ſuſib Samaria akkutigallugo Galilæamun audlarpok, arnarlo Samariamio okallukbigà ingme pivdlune. v. 1-26. Ajokærſukaminudlo okallukiok. v. 29-38. Samariamiut amerdlarſôut Gudimut ſâtipèj. v. 39-42. Kaname napparſimarſomut uſſornartulliok. v. 43-54.

Nálegak tâva tuſſaumalerame, Fariſæerit allelimeta Jeſuſimik ajokærſugartârtomik oïrſirſomiglo amerdlakèjnik Johanneſiit. 2. Nauk Jeſuſe nangminek koïrngitſok, ajokærſugèjle kiſſimik. 3. Judæa iva kemekpà, ámalo Galilæamun audlaok. 4. Samaria merſa akkutigiſſegà. 5. amariam iglorpèjſa illèjt tâva tikipèj, Siarmik attiglit, nunangub tãivrſoma eráne, Jakob tunniurſà ernerminut Joſefiaut. 6. Jakoble puïlarſoà terſanẽtok. Jeſile ingerdlanermik kaſſugame, puïlarſub iglingánut ingipok, udlub nællunærkota rbaningormet (1). 7. Tâva Samariamit rnak piok, imertardlune. Jeſuſim okarbigà:

(22) Pidluarnarſiok.
(23) Pidluarnartok miſſiliſſengilà.
(1) Udlok keterarmet.

bigà: Iminga. 8. Ajokærſugèj merſa ig
lorpēinnut nekikſarſiniariartortut, 9. Sa
mariamiub arnab tâva okarbigà: Saag uan
nut imikovit iblit, Jödiogavit, uanga mer
ſa Samariamiun arnartarigánga? Samaria
miut Jödit illegingimatigit. 10. Jeſuſir
akkià okalluglune: Gudib tunnirſutà iliſ
magallóaruko, kinãurſorlo illingnut oka
tok: Iminga (ilirſarigallóaruko); tukſia
bigikæjarpet, imermiglo umarſomik (:
tunniſſegallóarátit. 11. Arnam okarbigà
Nálegak, imertautekangilatidloneet, pui
larſorlo una itirſórlővok; ſumimmè ime
karpit tamattominga umarſomik? 12. An
nerrovit atátavtinit Jakobimit; tãurſom
tunnigátigut puïlarſomik mattominga
nangminerlo terſanga imertok, kittôrnejl
nerſutèjlo? 13. Jeſuſib ſâpa, okallugl
nilo: Nungudlune imermik ominga ime
tok, kingórna ama imeroſuleromarſol
14. Imermigle tunniutſomarſamnik ime
tok imeroſuſſengilak iſukangitſomut; ime
le tunniutſomarſara illóagut puïlarſungor
marpok, umanartomut iſukangitſomut pu
laüartukſãudlune (3). 15. Arnab ſâpa
Nálegak, imermik tamattominga tunning
imer

(2) Innurſutilingmik.
(3) Ajokærſune pigallóarpà, tamanna tuſſardlugo naleguniko inuuït, tokoviungitſulliaiſſegall arput.

merosukkonnanga, tersungalo ama imer-
ıriarkonnanga. 16. Jesusim okarbigà:
Jvit kákyartorùk, tersungalo kaïmína. 17.
Arnam akkià, okalluglune: Uvekangilanga.
esusim tâva pià; Okallugluarpotit, uve-
angitsotit unneravit. 18. Tedlimannik
vekarallóaravit, mánale pigirset uviging-
et; tamattominga seglungitsotit. 19. Ar-
am okarbigà: Nálegak, Profétiursotit
ıallugágit. 20. Siurdlivut tersane kak-
ame tuksiartartut (Gudimut); illipsile oka-
ırãuse: Jerusalem kissime tuksiartarbiovok.
1. Jesusib sâpa: Arnak, operinga, ned-
ytsomarpok, tersane kakkamiloneet, Je-
usalemmiloneet Atátak tuksiarbigissengi-
ırse. 22. Tuksiarbigirsarse ilisimangi-
ırse (4); uagudle tuksiarbigirsarput ilisi-
ıauarput; annautiksak Jödinnit pimet. 23.
Jedliytsomarporle, mánakudlo nedliusi-
ıavok, opernartut tuksiartartut annersámik
lomôrtomiglo Atátak tuksiarbigissauæt;
ıjmãitummè tuksiardluartut Atátab pio-
ıatlarpèj. 24. Gude annersâvok, tãur-
omungalo tuksiartut, annersámikut illo-
ıôrdlutigló tuksiaissaput. 25. Arnam
karbigà: Messiase, Kristusimik attilik,
ikiyssersok ilisimauara; tãursoma okaut-
somar-

(4) Uavtimt ilisimadluangilarse.

ſomarpátigut tamannik, tikikune. 26. Je
ſuſib ſâpa: Terſâivna uangâurſonga okal
lukbigirſet. 27. Távalo ajokærſugèj ti
kiput, aijajſorbigallugolo, arnak tauna okal
lukbigángago; imale okarbigingilǽt: Sumil
aperſorpit? Sumigloneet okallukbigáïuk
28. Arnab tâva imertaune kemekpà, iglor
pēidlo innueet okarbigiartorpèj imenna
29. Innuk tekkyartorſiuk, illiortika tamá
ſa tâurſoma tajdlugit okallukbiganga; Kri
ſtuſiunginerpa una? 30. Iglorpēinnit tâ
va annivdlútik orningniarpǽt. 31. Taj
male tauko piniartidlugit, ajokærſugèjſ
innélerpǽt, okalluglutiglo: Ajokærſóïr
ſok, neṙṙeet! 32. Okarbigèjle: Neṙṙir
ſekſakarponga iliſimangitſavſinik. 33. Ajo
kærſukkæt tâva ingmingnun okallukput
Nekkikſamik pajungnekárnerſok? 34. Je
ſuſim akkièj: Terſa nekkigâra (5), audlar
titſirſima pekkorſà mallikavko ſullikorſèjl
nâniaravkit. 35. Okarâingilaſe illipſe
Kâumetit ſiſſamat nâpeta (6), *katterſóïvi*
nedliuſſavok? Attà, okaupauſe: Uïtitſe
narkſædlo taguſarſigit, nâurſut kakortipu
(7) katterſugekſâinangordlutiglo (8). 36
Kat

(5) Ikligâra.
(6) Siaroarterivingmit.
(7) Erneriput.
(8) Samariamiut iſumagèj, orningmæne, Gudim
katterſugekſâudlutik.

katterſóïrſorlo piſſiok, nāurſunniglo (9) atterſoïvdlune umanartomut iſukangitſo- ut, ſiaroarterirſorlo katterſóïrſorlo tipeit- katigeekkudlutik. 37. Terſanile okau- eng una opernakàu: *Una ſiaroarterirſôvok, igalo katterſôïrſôvok.* 38. Uanga audlar- kivſe ſennargvingitſæſe katterſoriartor- udlugit; adlæt ſennargvigallóartut, illip- le ſennargvirſèjt tikipæſe. 39. Kapſeedle amariamiut iglorpēinnit tāivkonanga o- erbigǽt arnam okauzee pivdlugit, ima karmet: Illiortika tamáſa tajdlugit okal- ikbigánga. 40. Samariamiut tâva tiki- amiko, innélerpǽt nejortuarkudlutik; ud- iglo mardluk unikbigèj. 41. Amerdla- errit tâva opertut okauzee pivdlugit. 42. rnamudlo okallukput: Okauziſit paitſiſig- inagit mâna opilerpogut; nangminerle agut tuſſaravtigo, nællyungnǽrdlugolo il- omut una Kriſtuſiurſok, ſillárſum innuee- i Annaurſirſǽt (10). 43. Udlugle mard- ik nâmanik, terſanga audlarpok, Galilæ- nut pivdlune. 44. Jeſuſe nangminek na, okauzekarame: Proféte nunamine na- ngnekarāingilak. 45. Galilæamut pi- iet, Galilæamiut illekſiǽt, uſſornartullee amáſa tekkogamikit Jeruſalemmētidlugo

 ned-

(9) Innungnik.
(10) Tikiuſſerſok ivna Profétin okautigirſǽt.

nedliutome (11); tauko nangminek terſa
nēkallóaramik nedliutome (12). 46. Tâ
va Jeſuſe ama Kanamut Galilæamētomu
piok, terſane imek Viningortikà (13). Ter
ſanētorlo Kongib kivgárſoa, napparſimar
ſomik ernekartok Kapernaumme. 47
Tāurſoma tuſſaumagamiuk, Jeſuſe Judæa
mit Galilæamut pimet, tukſiarbigiartorpà
erne kaitſorſariartorkudlugo, tokungajeng
met. 48. Jeſuſib tâva okarbigà: Nællu
nærkotit uſſornartudlo tekkungikuſigit
operomangilaſe. 49. Kongib kivgárſoæ
okarbigà: Nálegak, ernera tokotinago tes
ſamungnarna, eit? 50. Jeſuſib ſâpa: Aud
larſinnàit, erneret innuvok. Jeſuſible taj
ma okarbigángane, okauzià innub tāivrſo
ma operà, audlardlunilo. 51. Teſſamung
nartidlugole kivgèjſa nellāupæt, okalluk
bigalſugolo imenna: Erneret innuvok. 52
Tajmāitomik taukonunga udlub nællunær
kota aperkotigà, kannong-illimet piung
nærſomik; akkiæt tâva: Ipekſak, udlu
nællunærkota arbanek-mardlungormet
kannimanartub kemekpà. 53. Angutà tâ
va erkaïok tajmane piungnærſomik, Jeſu
ſim okarbigángane: Erneret innuvok; nang
miner

(11) Paaſkime.
(12) Paaſkeſiortut.
(13) Kap. 2. v. 1-11.

ninerlo opilerpok iglokatine tamáſa illeg-
llugit. 54. Terſa Jeſuſim uſſornartulli-
ſn aipekſâ, Judæamit pigame Galilæamut.

KAP. 5.

Japparſimarſok Jeſuſib kaitſorſarpà Sabbátime uſſornartullivdlune.

Tamattoma kingórna Jödinne nedliuto-
aiſſamet (1), Jeſuſe Jeruſalemmut majoar-
ok. 2. Jeruſalemmile ſàuæn iſertarbiæt
iglingáne teſſekarpok, Ebræerit taïrſaræt
etesdamik, tamanna tedlimannik innilio-
ok. 3. Taukonáne napparſimarſorpérk-
nït nellarſut, takpeetſut, ſebeetſudlo,
ingærufimarſudlo, imek aulaterſerniard-
ugo. 4. Engele kakutigut akkartarmet
itſimut, imek aulateriartordlugo. Imek
jma aulaterángago kingórna, ſiurdliud-
ne ikkirſok piungnæraràu nellinginarnik
appautilik. 5. Terſanētorle innuk nap-
arſimarſok, okiut ungnirſun-arbarſanek-
ingaſut innængarſok. 6. Tauna Jeſuſim
nængarſok tekkogamiuk, napparſima-
erſortorlo iliſimagamiuk, okarbigà: Pi-
ngnæromavit? 7. Napparſimarſub ſâpa:
álegak, imek aulaternekaránget, innung
ik ikkiortikſakarãingilanga, teitſimut ik-

 kitit-

(1) Jödit Paaſkiæt nedliutilermet.

kititsirsuksamik; ikkiartorniarallóartidlun
alo, adlab tâva ingiararânga. 8. Jesusi
okarbigà: Makkitit, innarbeet tigudlugo
audlarit! 9. Tersangāinak tâva innuk ta
na piungnærpok, innarbinilo tigudlug
audlarpok. Udlok tāivna mersa sabbátiu
sok. 10. Tajmāitomik piungnærsimars
Jödin okarbigæt: Sabbátiomet illuangila
innarbeet nangmakauko. 11. Akkiè
Piungnærsitsirsima ima okarbiganga: I
narbeet piûk audlardlutidlo. 12. Tâ
aperso rpæt: Kināuna innuk illingnun oka
tok: Innarbeet piûk audlardlutidlo? 1
Piungnærsimarsuble ilisimangilá kināurso
Jesuse assimun audlarmet, innuïérksoït te
sanēmeta. 14. Tamattoma kingórna n
lekbírksoarme Jesusib nâpinamiuk, oka
lukbigà: Attà, piungnærsimavotit, ajo
tulliariaràunæk kingórna, sualugasugall
tit (2). 15. Innuk tauna Jödinnut okau
siartorpok, Jesusib piungnærsikáne, u
nerdlugo. 16. Tâva tamanna pivdlug
Jesuse Jödit pinialerpæt tokotsuglugo, ta
mailliormet Sabbátime. 17. Jesusible a
kièj: Atátaga sulliniartartuïnarmet (3)
angatōg sulliniartarionga, 18. Tajmā
tomi

(2) Pertlungmik.
(3) Udlut nungudlugit Sabbátimilo aglæt sillárso
pârimago.

omik Jödit ſualulerput tokóniardlugo;
ſabbáte nellinginarallugolo Gude atátagine
innermet, Gudilo nedleromaudlugo. 19.
Tâva Jeſuſim akkièj okalluglune: Illomut,
llomut okaupauſe; Ernek iſumaminik ſu-
nik piniarſinnãungilak, kiſſienne Atátame
piniægèj tekkurſarángamigit; taunale ſumik
piniaránget, niârnatõg tajma piniariok (4).
20. Erne Atátam aſſamago, piniækkænilo
amáſa ſarkomerſitarèj tãurſomunga, ange-
rèjdlo ſulle ſarkomerſiſſauèj, uſſorukkud-
uſe. 21. Sôrdlomè Atátab tokungarſut
terſararèj umartidlugidlo; tajmatõg niar-
næn umartitarèj piomarſæne. 22. Atau-
erloneet Atátam eŕkartõungilà, niârnile
ŕkartõurſirſungortikà tamannut; 23. Ni-
rna tamarmik nalekkudlugo, ſôrdlo Atá-
ak nalegaræt. Niarnánik nálengitſub Atá-
aktõg, tãurſominga audlartitſirſok, naleng-
nià. 24. Illomut, illomut okaupauſe:
Okauzimnik tuſſartok, audlartitſirſigalo
operallugo, innurſutikſakarpok nâkſãung-
tſomik; eŕkartõubingmudlo piſſengilak,
okomidle pirſok tokoviungitſomut (5). 25.
llomut, illomut okaupauſe: Udlub næl-
unærkotikſa nedliytſomarpok, merſalo

Bb 4 ned-

(4) Imẽipok: Atátarlo Ernerlo nedlereekſinnarma-
nik, iſumakatigeeklutiglo piniarkatigeekipuktõg.

(5) Att. K. 3. v. 18.

nedliusimavok (6), tokungarsut Gudib n
arnæt nipà tussaromarpæt, tamattomingal
tussartut innussaput. 26. Sôrdlomè Atáta
innursutekarpok ingmine, tajmatõg niarn
innursutekartikà ingmine. 27. Erkartõu
sirsungortikátõg, innum ernerángago (7
28. Tamanna aijajsorutigirsaràunasiuk
udlub nællunærkotiksa nedliytsomarmet, i
livermiut (8) tamarmik nipà tussaromarpæ
29. Annissaudlutiglo, ajungitsulliartut mak
kissaput innursutiksarsivdlutik (9), ajortu
liartudle erkartõursekfaudlutik (10) makki
saput. 30. Isumamnik sumigloneet pi
niarsinnãungilanga; tussækkakale mallig
lugit erkartõursionga, erkartoïrsutigalo i
luarpok tàva; isumaga mallingnianginav
ko, Atátamale audlartitsirsima isumà (mal
liksinnardlugo). 31. Uamnik nangmine
(11) okallukuma, okauzera opernaissengi
lak. 32. Adlam okautigánga, tãursomal
okauzià uamnik opernartõursok ilisimaua
ra

(6) Tajmane aglæt innutidlune tokorsut umartimag
it Jesusib.

(7) Annaursirlôgame innuït erkartõussegèj; Angi
me pekkomane.

(8) Tokungarsut.

(9) Pidluarnærsivdlutik.

(10) Pitlartissaudlutik.

(11) Kissima.

a. 33. Johannesimut audlartitsirsose (12), pernartomiglo tauna okaursirsok (13). 34. nnungmudle okautigirsariakangikallóar-onga; tamakkoningale okarponga pidlu-rkudluse (14). 35. Tauna (15) ikumaud-unilo kaumaudlunilo nenneroutãursok (16); llipsile tãursoma nennerõuta tipeitsutigid-egomagikse (17). 36. Uangale okautigs-iekarponga Johannesim (okauziæ̀t) angekèj-ik; Atátab piniarkorsèj uamnut nâniarav-:it, tãivkoa ussornartulliama nællunærânga, Atátam audlartikánga. 37. Atátablo, u-imnik audlartitsirsub, okautigigiánga (18); ãursoma nipà tussangisẽinarparse, tautoa-oneet tekkungisẽinarparsé. 38. Okauzi-ilo illumiugingilarse, audlartità operingi-iausiuk. 39. Aglekkæne ujardleraräuse, aukonáne nãissengitsomik innursutekaisse-'ugallruse; tamakkoalo okautigánga. 40. Jangale ornigomangilausinga, innursute-kaissegallóartose. 41. Innungnut nalek-kotõungilanga; 42. Ilisimoausile, Gudi-

(12) Illæse Johannesimut audlartipæse kiglisiorkud-lugo.
(13) Att. K. 1. v. 19-27.
(14) Okauzià uamnik operiomagusiuk.
(15) Johannese.
(16) Ajokærsoïdluartok.
(17) Ajokærsutèj tussadlegomagikse; arksoarilerma-sile tussaromaissærikse.
(18) Att. Matt. K. 3. v. 17.

mut assennirsúsekangitsose illuvsine. 4
Atátama akkáne tikiutonga, illeksingilai
singale; adla tikiukallóarpet attermine, tai
na illeksikæjarparse. 44. Kannong ope
sinnãussersose, illavsinut nalekkotôgaus
nalengnartorle Gudimit kissiennit pirso
piniarnago? 45. Isumarsaràunase, Atá
tamut unnerdlutigisségivse; unnerdlutig
nekarallóarpose Mosesimit (19) tettigirsav
sinit. 46. Mosese operigusiuk, operika
jarpausingatõg; uamnik aglengmet. 47
Tãursomale aglegèj operingikusigit, kan
nongme okauzika operissauisigit?

KAP. 6.

Jesuse ussornartulliok innuïérksoït nerdlerdlugit. v. 1
15. Tessek pissukpà. v. 15-21. Kapernaumm
ajokærsóïok. v. 22-71.

Kingórna Jesusib tessérsoak Galilæamẽtok
Tiberiasim erkánẽtok, ikârpà. 2. Innuï
érksoïdlo mallikpæt, ussornartullee nap
parsimarsunnut tekkogamikit. 3. Jesusile
kakkamut majoardlune ingipok, ajokær-
sukkæne illegallugit. 4. Paaske mersa
nedliutilersok, Jödit kattisimaissameta. 5.
Jesusile uïlerame; innuïérksoïn ornikæne
tekkogamigit, Filippusimun okarpok: Su-
mit

(19) Aglegèjne, tauko operinginausigit.

nit timiûrſarſiſſaugut okkoa neřřirſekſèjnik? 6. Urſeromaudlugole tajma okarpok; ſulliekſæne nangminek iliſimagallóramigit. 7. Filippuſim akkià: Timiûrſæt anningãurſænnik kollinnik ungnirſarattartunnik akkekartut amigariſſegallóarpèjt, ingmangoamigloneet nungudlutik ilangerallóarunikit. 8. Ajokærſugèjſa ilæt Andreaſe, Simonib Pelib kattængutà, ãurſomunga (1) okarpok: 9, Nukakpiarak terſanẽpok, tedlimannik timiûrſautinnik ſuãurſekſænnit piſimarſunnik, auliſeggingoængniglo mardlungnik pekkartok; innuïérkſoarnudle okkonunga aſſukiak ſuglunakàut. 10. Jeſuſile okarpok: Innuït ingtiniarſigit; nuna tãivna merſa meřkorikpok. Ingiput tâva angutit tedlimannik tuſindekartut (2). 11. Jeſuſible timiûrſaunit tiguèj, kujaudlunilo, ajokærſukkaminut tunniorârpèj, ajokærſugèjſale ivkſiarſunnut (tunniorâriėjt); tajmatõg auliſekkængnit namagirſèjnnik (tunniviėj). 12. Karſillârmetale ajokærſukkæne okarbigèj: Auakut ſorârurſæt katterſorſigit, aſſerorkonnagit. 13. Tâva katterſorpèjt, nuïrſækkædlo arkanek-mardluk immérpejt auakunnik, timiûrſæt taukoa tedlimat illèjnnik,

(1) Jeſuſimut.

(2) Att. Matt. K. 14. v. 21.

nik, nerrirſut forârurſèjnnik. 14. Ta
māitomik, innuït Jeſuſe tajma aktikſomi
uſſornartullirſok tekkogamiko, okarpu
Illomut una Profétiovok, nunamut tiki
tukſak. 15. Jeſuſib tâva iliſimagamigi
illungerſordlutik tiguïartyſſegǽne, kong
ingortitſomamæne, kiſſingordlune am
kakkamut kemâvok. 16. Unnungmedl
ajokærſugèj teitſib ſinánun atterput; 17
Umiárſoarmudlo ikkivdlútik teſſérſum ak
kianu Kapernaummun ikârput; târallóar
torlo merſa Jeſuſib ſulle tikiſimangikèj. 18
Teſſérſoarlo kaggartórſoangorpok, ànnór
nektilermet. 19. Tâva Stadit (3) ungnirſut
tedlimat kollidloneet ungeſikſuſiǽnnik epu
kadlaramik, Jeſuſe tekkoǽt, teſſek piſſung
mago umiárſoak padlilerdlugo; erkſiler
pudlo. 20. Okarbigèjle: Uangâvonga
erkſikénnaſe. 21. Umiárſoarmut tâva ik
kikogallóarpǽt, merſa nuna ornigǽt umi
árſub padlikà. 22. Akkagómet innuït tes
ſérſum igdloanētut, adlamik umiárſoarſing
itſut, taunāinarmik kiſſienne ajokærſugèjſa
attugǽnnik, iliſimaudlutiglo Jeſuſe ajokær
ſukkæne illegallugit tāurſomunga umiár
ſoarmun ikkingitſok, ajokærſugèjle kiſſi
mik aualektut. 23. Umiárſoïdle adlæt ti
kiuput Tiberiaſimit, timiûrſartorbiǽta er
kánit,

(3) Att. Luk. K. 24. v. 13. narkigutà (6).

ánit, Nalekkab kujaneránik nerrigamik.
4. Tâvatõg innuït miſilikamik, Jeſuſe
rſanẽngitſok, ajokærſugèjloneet, umiár-
arnut taukotõg ikkigiput, Kapernaum-
udlo pivdlutik Jeſuſe ujariartorpæ̀t. 25.
eſſérſublo akkíane nâpinamiko, okarbig-
t: Rabbi (4) kangamè tamãunga pivit?
6. Jeſuſib ſâpej okalluglune: Illomut, il-
omut okaupauſe: Uſſornartullirſonga tek-
ogauſinga, ujangikallóarpauſinga; timi-
rſartorauſile karſillârdluſilo, ujarpauſinga.
7. Nekikſamik nungurſartomik piniar-
énnaſe (5), umanartomudle iſukangitſo-
ut étuartomik nekikſarſiniaritſe, tãurſo-
inga innub niarnæ̀t tunniſſauáſe; tauna
) Átátab Gudib nællunǽrſimamago (7).
8. Tâva okarbigæ̀t: Sulliſſauiſa, Gudib
llikorſèj piſſegallóarutigit? 29. Jeſuſib
pej okalluglune: Terſa Gudib ſullikor-
, audlartità operbigiſſégikſe. 30. Tâva
æ̀t: Kannong-étomik tâva uſſornartulli-
it, tekkokudlutigo operallutidlo? Sulli-
it? 31. Siurdlivut Mannatortut (8) in-
nuka-

(4) Att. Kap. 1. v. 39.
(5) Piniangãiſſengilaſe.
(6) Innub niârna.
(7) Uſſornartulliſidlugo.
(8) Ivna Jödit nerrirſæ̀t innukàjuïtſome Manna-
mik tajnekarmet.

nûkajuïtſome, ſôrdlo aglekſimavok (9
*Timiûrſamik killangmit pirſomik tunnièj nei
rikudlugit.* 32. Jeſuſib tâva okarbigèj
Illomut, iliomut okaupauſe: Moſeſib ti
miûrſamik killangmit pirſomik tunningi
kalloaráſe (10), Atátamale tunniáſe timiûr
ſamik illuartomik killangmit (11). 33. Ter
ſamè timiûrſaut Gudib tunnirſà, killang
min akkartok, ſillárſoarmiunnudlo innur
ſumik (12) tunnirſirſok. 34. Tâva okar
bigæt: Nálegak, timiûrſamik tamattoming
tunnirſuï'nartigut. 35. Jeſuſible ſâpej
Timiûrſak tamanna umanartok terſa U
anga; Uamnut pirſok kâliſſengilak; uam
nudlo opertok imeroſungidluï'naiſſavol
(13). 36. Tamattomingale okaukallóa
rivſe, tekkudlungalo operinginauſinga. 37
Atátama tunniurſèjſa (14) uamnut nungud
lutik orniſſauánga; uamnudlo pirſok ſilla
mun ajektyſſengilara (15). 38. Iſumam
nik piniarkudlunga killangmit akkaralló
angilanga, audlartitſirſimale pekkorſà kis
ſie

(9) Davidim ivngerutèjne.
(10) Manna tãivna killangmit pigallóarane ſillãinar mit pimet, Moſeſiblo inguinik tunniginnãung imago, Gudible tajma pekkorſimet.
(11) Illomut killangmit pirſomik.
(12) Sorajuïtſomik.
(13) Att. K. 4. v. 14.
(14) Okauziminik Annerſáminiglo kajumikſardlugit
(15) Aſſiginnaiſſengilara.

t mallikkudlugo. 39. Terſale Atátab adlartitſirſima pekkorſà, tamáſa tunniurne uamnut tammarkonnagit; udludle ggatikſǽnne makkitiſſégika (16). 40. udlartitſirſimalo pekkorſà terſa: Nāisgitſomik innurſutikſakarkudlugo Ernerik tekkungniktok, operbigallugolo; uddlo naggatikſǽnne tauna umartitſomarra. 41. Jödit tâva okallorolukbigilert, ima okarmet: Timiûrſautâvonga kilgmin akkartok. 42. Okariputtõg: Jeſe una Jòſefim erneringilàuk? Angutáglo arnániglo ilirſarſigallóarpogut; kanngme tâva una okarpa: Killangmin akrtonga? 43. Tajmāitomik Jeſuſib ſâj okalluglune: Illivſinut okallorolukkénſe. 44. Uamnut piginnāurſokangilak, átab audlartitſirſima kajumikſangipane; malo udlut naggatikſǽnne umartitſomarra. 45. Profétigut aglekſimavok (17): *umarmiglo Gudimin ajokærſorſimaiſſaput.* ajmāitomik nungudlune Atátamit tuſſardnilo iliniartum ornigaránga. 46. Atánik tekkungniktokangikallóarpok, Gumit pirſub kiſſime Atátak tekkoà. 47. Illo-

16) Tokorſunnit, umanartomētuï narkudlugit kingórnane.

17) Eſaiaſikudlo Jeremiaſikudlo Mikeaſikudlo tajma aglekſimavok.

Illomut, illomut okaupaufe: Uamnun
pertok innurfutekarpok naklâungitfomil
48. Uanga timiûrfautâvonga innurfutil
fâudlunga. 49. Siurdlife Mannatortut i
nukajuïtfome, tokogallóardlutiglo. 5
Merfa timiûrfaut killangmin pirfok, tama
tomanga neřřikudlugit tokonauvǽrkudlu
idlo (innuït). 51. Timiûrfaut innurfo
killangmin akkartok terfa Uanga; tama
tominga timiûrfamik neřřirfok (18) innuff
vok ifukangitfomut; timiûrfarle tunniu
fomarfara terfa uïnïga aglǽt, tauna tunn
utfomagavko (19) fillárfum innuee (20) i
nukudlugit. 52. Jödit tâva ingmingn
fakkitfâutilerput okalluglutik: Kannon
illivdlune oma tunniginnâuátigut uïnin
minik neřřikudlutigo? 53. Tajmâitomi
Jefufim okarbigèj: Illomut, illomut óka
paufe: Innub niarnǽn uïngà neřřingiku
uk, auálo imingikufiuk, innurfutekaiffeng
lafe illuvfine (21). 54. Uïnimnik neřři
fok, aumniglo imertok, innurfutekarp
nâiffengitfomik; udludlo naggatikfǽn
umartitfomarpara. 55. Uïniga illom
nekkil

(18) Uamnun operdlune v. 35. 40. 47.
(19) Tokomut.
(20) Akkillerfidlugit.
(21) Innuït namakfirfunavkit timmiga tokomut
fidlugo augalo koïvdlugo, tamanna namaglu
fúfiga opernermik illangerbigirfáriakarparfe pi
luarkudlufe.

ıekkikſãumet, augalo illomut imikſãumet.
:6. Uïnimnik nerrirſok aumniglo imer-
ok uamnẽtuarpok, nangotõg tãurſomá-
ıẽtuarionga. 57. Sôrdlo Atátab tokoſu-
tſum audlartikánga, Atátarlo innurſutigâ-
a; tajmatõg uamnik nerrirſum innurſutig-
ſſauánga. 58. Tamerſa timiûrſaut kil-
angmit pirſok; Mannatun éngitſok, tauna
iurdlivſe nerrigamiko tokogallóardlutiglo.
Tamattominga timiûrſamik nerrirſok in-
ıuſſavok iſukangitſomut. 59. Tamakko-
inga okallukpok kattiſimaubingme, ajo-
ærſoïſidlune Kapernaumme. 60. Taj-
nãitomik ajokærſugèjſa kapſeet tamanna
uſſaramiko, okarput: Okauzeng una mam-
niænakàu, kia koiegàuk? 61. Jeſuſible
jokærſukkænę tamanna pivdlugo okallo-
oluktut iliſimagamigit illumigut, okar-
ıigèj: Tamanna mammiægãiſiuk? 62.
makale innub niârna innigigalloaminut
:angattartok irſigiſſeguſiuk? 63. Anner-
ák umartitſirſaràu, uïnik piungilak; okau-
.ika illivſinut annerſãudlutiglo innurſutãu-
ıut (22). 64. Illæſile opingilæt. Iſuanit
Jeſu-

(22) Uïnik nerriginnardlugo attyſſengikalloarpok, Annerſáb pee kiſſimik pidluarnakàut; okauzi-male iſumæt annerſarpadlârpok, tajmãitomik pidluarnakàut.

Jesusim ilisimagamigit operomaissengitsut
pisitsirsiksilo (nællunginià). 65. Okariok
tõg: Tajmãitomik okaukivse (23), uam
nut piginnãursokangilak, Atátama kajung
ersingipane. 66. Tamattoma kingórn
ajokærsugèjsa kapseet kemekpæt sakkikatig
iungnærdlugolo. 67. Tajmãitomik arka
nek-mardluk Jesusim okarbigèj: Illipsisõ
audlaromanerpise? 68. Simonib Peli
tâva akkià: Nálegak, kina ornissauarput
Iblit okauzekarpotit naksãungitsomik innu
sutilingnik. 69. Operdlutalo ilisimagiv
tigit Kristusiursotit Gudib tokosuïtsub ni
ârna. 70. Jesusib tâva sâpej: Arkanek
mardlûrsose kennigaringikivse (24)? Illar
sile tornársûvok (25). 71. Tajmale okar
pok, Judase, Simonib (niârna), Iskariotes
pivdlugo; tãursoma kingórna pisimag
(26), tãivkolo arkanek-mardluk illegèj.

KAP. 7.

Jesuse Jerusalemmun audlarpok tersanilo nalekbingm
ajokærsóïok.

Tamáttomalo kingórna Jesuse sakkiok Ga
lilæame; Judæame sakkiomanginame, Jö
di

(23) v. 44.
(24) Luk. K. 6. v. 13-16.
(25) Akkerartortiksâvok uamnut.
(26) Jödinnut tokokudlugo.

it tokoniaromamæne. 2. Jödidle katti-
maubikſæ't nedliutilermet, aualekkotin-
ik pillulingnik tupiyſſameta (1). 3. Tâ-
a kattængutèjſa okarbigæ't: Terſanga aud-
rna, Judæamudlo piniardlutit, ajokær-
ıkkavittõg (2) uſſornartullietit tekkokud-
ıgit. 4. Nerſugãujomarſok irſertordlune
ſſornartullioräingimet; tajmailligallóaru-
, ſarkomerdlutit peet innungnut. 5.
attængutèjſaloneet merſa operbigingikæ't.
. Tâva Jeſuſim okarbigèj: Pigvikſara ned-
ungikadlarpok; pigvikſarſile nedliuſima-
ıi'nararàu. 7. Sillam innueeſa (3) umig-
ıeng ajorpáſe, uangale umigânga, ſullir-
:tik ajortut unneravkit. 8. Illipſe kat-
bingmut tamattomunga tekpauongnarit-
; uanga piſſengikadlarponga kattibing-
ıut tamattomunga, pigvikſara nedliuſi-
ıangikadlarmet. 9. Tajmale okarbigâng-
nigit, Galilæame unikpok. 10. Kat-
:ngutèjle tekpauongnarſimameta, nang-
iinektõg tâva kattibingmut tekpauongna-
ok, ſarkomeranilo, irſertorſimarſorle.
1. Jödit tâva nedliutomie ujarpæ't, okal-
ıglutik: Tauna ſumẽnerpa? 12. Tau-
alo pivdlugo innuït ingmingnut okallo-

(1) Tajma illerkokartut Jödit erkajniardlugo, ivna innukajuïtſome tupermiogamik.
(2) Terſanẽtut.
(3) Jödit opingitſut.

rolungârput; illèjt okarput: Ajungilak
illèjdle okarput: Nagga; innuïdle ſeglc
kittarſinnarpèj. 13. Jödidle (4) tuſſartic
lugit okautigidluïnangikallóarpæt, erkſi
ángamikit. 14. Sullile kattiſimatidlug
Jeſuſe nelekbírkſoarmut majoarpok, ajc
kærſoïvdlunilo. 15. Jödit tâva uſſoruk
put, okalluglutik: Aglekkæt oma kannon
iliſimauagit, iliniarnagidlo? 16. Tajmā
tomik Jeſuſib ſâpej, okalluglune: Ajokæı
ſutiga pigingikallóarpara, audlartitſirſimal
pigà (5). 17. Tāurſoma pekkorſánik na
lengniartub miſſigiſſauà, ajokærſut taun
Gudimit pimet, iſumamnigloneet okallı
kama. 18. Iſumaminik okalluktok uſſoı
ſitſâraràu; audlartitſirſile uſſornarſikudlug
piniarſinnartok, opernardlunilo illuēine
kangilak illumine. 19. Inneiziſinnik Mc
ſeſib tunningikâſe? Inneiziſinnigle mallin
niktokangilaſe; ſaagme tokoniarpiſinga
20. Innuït ſapæt okalluglutik: Tornârſulic
votit (6); kia tokoniarpátit? 21. Jeſuſin
akkièj, okallukbigallugit: Atauzimik us
ſornartullionga (7), tamàuſilo aijajſôrpoſ

22

(4) Nalekkæt.

(5) Iſumamnik ajokærſoïngilanga, audlartitſirſ male pekkorſà malliglugo pirſaraūnga.

(6) Unárſoak!

(7) Sabbátime. (Kap. 5. v. 1-16.)

2. Mosesib kippirsumik (8) tunnigallóar-
áse, Moseimit mersa pingikallóartok,
urdleennidle pimet (9), angudlo Sabbáti-
ıisõg kippirsarârse. 23. Innuk Sabbáti-
ıe kippigusiuk, Mosesim inneizisèj naleg-
ngnærnagit, saagme ningaupisinga, innuk
mât Sabbátime piungnærsinavko? 24.
'ellisiorkénnase erkartõursirsarángause, il-
ıartomigle erkartõursisitse. 25. Tâva
ɜrusalemiun illèjt okarput: Tersâungila
ɔkoniægǽt? 26. Arèidle, tussartidlugit
kallukpok, innerternekaranilo; Nalekkæt
ıâna ilisimadluarneramiko, illomut Kri-
usiursok una? 27. Unale sumit pirsok
isimauarput: Kristusile ivna tikiupet, su-
ıít pirsomik ilisimarsokaissengilak. 28.
'ajmãitomik Jesuse nalekbirksoarme tork-
ılaudlunilo ajokærsóïok okalluglune: Ilir-
ràusingamè, sumidlo pirsonga nællungi-
usinga; isumamniglo pingitsonga, uam-
igle audlartitsirsok opernakàu, mersa ilir-
ıringitsarse. 29. Uangale ilirsarâra, tãur-
ɔmanga pigama, tãursomalo audlartikânga.
o. Tajmãitomik tiguniarallóarpǽt, aktor-
ıgolo, pigvikíà nedliungikadlarmet. 31.
ınuïdle amerlarsõut operbigǽt okallug-
Cc 3 lutik:

(8) Attuark. Luk. K. 1. v. 59. narkiguta (28).
(9) Abrahammut Gude tamattominga pekkorsimet Mosefekartinago.

lutik: Kriſtuſe ivna tikiukune, omang:
amerdlakèjnnik uſſornartulliaiſſanerpa? 32
Innuït tajma okautigángarſuk, Fariſæeri
tuſſarpèjt; tâva Fariſæerit Pelleſiúneridl
kivgætik audlartipèjt, tiguïartorkudlugc
33. Jeſuſib tâva okarbigèj: Sulle nejud
legomarpaùſe, audlartitſirſimnudlo am
piſſaunga. 34. Ujaromarpauſinga nen
niſſennangalo; innigalo tikineng ajyſſau
arſe. 35. Jödit tâva ingmingnun okar
put: Sumut una piſſanerpa, nenniſſengi
navtigo? Grækerin akkornèjnne ſiammat
tut (10) orniſſanerpagit, Grækerit ajokær
ſoriartordlugit? 36. Suna pinerpàuk o
kauzimik mattominga: Ujaromarpauſing
nenniſſennangalo; innigalo tikineng ajy
ſauarſe? 37. Nedliutuble udloeeſa king
urdlerpænne, uſſornarnermè, Jeſuſe neko
ïglunilo torklulavok okalluglune: Imerc
ſuktokarpet, tãurſoma ornikilinga imerc
lunilo (11). 38. Uamnun opertub tim
mánit, ſôrdlo aglekſimavok (12), kôg
innurſutiglit kôleromarput. 39. Tajma
okartok Annerſák pivdlugo, tãurſomung
(13) opertut pirſekſæt; Annerſák illuarto
piſimangikadlarmet, Jeſuſe ſulle uſſorna
ſidl

(10) Jödit.
(11) Att. K. 4. v. 14.
(12) Eſaiaſiblo Sakariàſiblo aglegækingne.
(13) Jeſuſimut.

idluarallóangimet (14). 40. Tajmãito-
nik innuït kapſêrſoït, okauzinnik tamak-
koninga tuſſartut, okallukput: Illomut
una Profétiovok (15). 41. Adlædle okar-
put: Kriſtuſiovok. Amale adlæt okarput:
Kriſtuſe Galilæamit piſſanerpa? 42. Ag-
lekkæt imãingilæt: *Kriſtuſe Davidib king-
uèjnit piſſavok Bethlehemmidlo iglorpẽinnit
Davidib nejugèjnit* (16)? 43. Tauna pivd-
lugo innuït tajma ingmingnut ſakkitſãuti-
gerput. 44. Illèjſale tiguïomagallóarǽt,
iktornagolo. 45. Kivgæt tâva uterdlutik
Pelleſiúnerit Fariſæeridlo tikipèjt; tauko-
nilo okarbigèjt: Saag nekſangipiſiuk? 46.
Kivgædle akkièjt: Sulle innuk okallungi-
tẽinartok ↄnatut innugtut. 47. Fariſæe-
rit tâva pièjt: Illipſiſõg ſeglòkittarſimavi-
se? 48. Nalekkæn illǽta Fariſæeridlo-
neet illǽta operbiginerpàuk? 49. Innu-
piluïdle okko, inneiziſinnik ſiunekangit-
ſut, uminartokaſikàut (17). 50. Nikode-
muſib (Jeſuſimut unnuame pirſub), taukoa

 illǽta

(14) Jeſuſe tokorſunnit makkitinago Annerſám illuartub tunnirſutà pingikǽt opertut, kingórnale uſſornartulliginnãulerput innukatitiktõg operſardlugit.
(15) Ivna aglekkæn okautigirſǽt.
(16) Tajma aglekſimavok Samuelib Mikeaſiblo aglegækingne.
(17) Sillǽruput, Gudíblo innuvtèjnit auikſægekſãinaudlutik.

illǽta okarbigèj: 51. Innuk inneizisivt
erkartõutinerparsuk, kiglisiorkârnago, sul
lirsèjlo nællyungnærnagit? 52. Akkiǽ
okalluglutik: Iblittõg Galilæamionerpit
Attegole, siunersiniarùk, Galilæamit pir
somik Profétekangilẽinartok. 53. Nung
udlutik tâva angerdlarput.

KAP. 8.

Jesuse nalekbingmẽlerdlune Jödit okallukbigèj arnal angúnunekartok pivdlugo. v. 1-11. Amalo ingme pivdlune. v. 12-29. Jödit ærksoarèj. v. 30-47. Sualulerput tâva tokoniardlugo. v. 48-54.

Jesusile Ollib kakkánut (1) audlarpok. 2.
Kaulermedle ama nalekbírksoarmut uteriok, innuïérksoïdlo tamarmik orningmæne, ingipok ajokærsordlugidlo. 3. Aglekkænning-ilisimarsudle Farisæeridlo arnak angúnunekartidlugo nàpinamiko, tãursomunga pisipǽt, særbsartidlugolo. 4.
Okarbigǽt tâva: Ajokærsóïrsok, arnang una angúnunekartidlugo kanningârparput,
5. Mosesible inneizisinne pekkoátigut, ujarkænnik millôrkudlugit tajmailliortut; iblimmè kannong okarpit? 6. Ursermiardlugole tajma okallukput, paitsisiksarsiordlutik unnerdlutigiomagamiko. Jesusile
pud-

(1) Att. Matt. K. 21. v. 1.

udlüne, tikermlnik nunamut aglekpok (2).
. Aperſorkingmænile, iſuïdlune okar-
igèj: Ajortekangitſub illavſe millórkârli-
k ujarkamik. 8. Ama tâva pudlune nu-
amut aglekkiok. 9. Taukoale tamanna
ıſſaramiko, uſumamikudlo erkóſimagamik,
ingurdlereekſardlutik anniput, utokàune-
it ſiurdliudlutik innuſuktudlo aglæt tapud-
ıgit; Jeſuſilo kiſſingordlugo, arnarlo ter-
ıne kikârtok, kemekpægik. 10. Jeſuſile
'uïname, arnarlo kiſſiet tekkogamiûk,
perſorpà: Arnang-à! Paſſiklerſiſit tèiko
ımēpæt? Illingnik tokokorſirſokangila?
1. Akkiále: Ap, Nálegak! Jeſuſib tâva
karbigà: Uangatōg tokokyomanginiagit;
udlarſinnàit, mattomalo kingórna ajortul-
ariaràunæk. 12. Tâva Jeſuſib ama okal-
ıkbigilerpèj imenna: Sillárſum innueen-
ut nenneroutikſàvonga (3); Uamnik mal-
ngniktok târſiyſſengilak, kaumarſorle in-
urſutilik pigiſſauà (4). 13. Fariſæerit
ıva okarbigæt: Illingnik okauzekarpotit,
kauziſit opernangilæt. 14. Jeſuſim ak-
ièj okalluglune: Uámnik okauzekaralló-
rumaloneet, okauzera opernaiſſavok; ſu-
Cc 5 mit

(2) Suming aglengnerſok nællunarallóarkâu; okau-
ziæt tuſſaromannago aglektûrſarnerpok.
(3) Innuït okauzimnik nællyungnærſiſſauaka.
(4) Iliſimarſúfekaliſſavok pidluarnartomik.

ſumit pirſonga, ſumudlo piſſaunga, ili
magama; illipſile, ſumit pirſonga, ſi
mudlo piſſaunga, iliſimangilaſe. 15. Uin
ub pekkorſánik erkartoïrſarāuſe (5), uan
ale atauzerloneet (tajma) erkartōungilar
16. Erkartōurſigallóarumaloneet, erka
tōurſinera illuartuïnaiſſavok; kiſſimēng
nama, uangale Atátagolo audlartitſirſi
(atauzimēpoguk). 17. Tajmale inneiz
ſivſine aglekſimagioktōg (6): *Innuk mar*
luk okautigirſæk opernartō urſok. 18. Uan
āurſonga uamnik okallukponga, Atátabl
audlartitſirſima okautigiviánga. 19. Ta
māitomik okarbigæt: Nau Atátet? Jeſuſi
akkièj: Uangaloneet, Atátagaloneet, ta
màunuk ilirſaringilauſiguk; Uanga ilirſ
rigallóaruſinga, Atátagatōg ilirſariſſégia
ſe. 20. Okauzinnik tamakkoninga Jeſu
okalluktok iklerbírkſub nalekbingmētu
ſenniane, tigúnekaranilo, pigvikſe (7) ned
liungikadlarmet. 21. Tâva Jeſuſib am
okarbigiviej: Audlaromarponga, ujarc
marpauſingalo, ajortivſinilo tokyſſauſe
ornigekſara padlikſinnāungilarſe. 22 Jö
dit tâva okarput: Ingminut tokotſomane

pa

(5) Nelliſiordluſe innuït okautigirſaráëſe (Att. K
7. v. 24.)
(6) Moſeſim aglegèjne.
(7) Tokovikſe.

a, ima okarame: Ornigekſara padlikſin-
āungilarſe? 23. Tâva okarbigèj: Illipſe
ammanga (8) pirſoſe, uanga pàuanga (9)
irſonga; Illipſe ſillamit mattomanga pir-
oſe, uangale ſillamit mattomanga pingit-
onga. 24. Tajmāitomik okaukivſe, ajor-
ivſine tokyſſerſoſe; opingikuſimè uang-
urſonga (10), ajortivſine tokyſſauſe. 25.
Tâva okarbigæ̂t: Kiovimmè? Jeſuſiblo
ikkièj: Iſuanit tamattominga (okallukbig-
givſe) ſulliſõg okalluglunga. 26. Illipſe
pivdluſe okauzikſakangârponga erkartoïr-
ſutikſakardlungalo; audlartitſirſigale oper-
nakàu, tāurſomangalo tuſſækkaka okautig-
àka innungnut. 27. Atátamik merſa okal-
lukbigángatik, ſiunekangilǽt. 28. Taj-
māitomik Jeſuſim okarbigèj: Innub niârna
kangattarſimaguſiuk, tâva iliſimaiſſoauſinga,
uangāurſonga, iſumamniglo piniangitſonga,
tamakkoningale okalluktonga, Atátama
ajokærſormanga. 29. Audlartitſirſimalo
aiparânga; Atátab kemengilánga kiſſing-
ordlunga, piomarſèj nungudlugit pinia-
ravkit. 30. Tajma okallungmet, amerd-
larſun operbigilerpǽt. 31. Jeſuſe tâva
Jödinnut opertiminut okarpok: Okauzika
mal-

(8) Nunamit.
(9) Killangmit.
(10) Kriſtuſiurſonga aunaurſirſukſarſe.

malliktuïʹnarusigit, tâva ajokærsugaridlu
arpause. 32. Seglusuïrsudlo siunekaissau
arse, seglusuïrsutiblo kivgaujungnǽrsissau
áse(11). 33. Sâpǽt: Abrahamib kittôrna
rátigut (12), sullilo kivgāungisēinarpogut
kannongme tâva okarpit: kivgaujungnǽis
sause? 34. Jesusim akkièj: Illomut, il
lomut okaupause: Nellinginak ajortullior
tok ajortib kivgarirsarà. 35. Kivgarle
isukangitsomut (13) iglomētuarāingilak, er-
nerle isukangitsomun-étuaissavok. 36. Er-
nerub tâva kivgaujungnǽrsipase, kivgau-
jungnǽrdluïʹnaissause. 37. Abraham næg
govigángausiuk, nællungilause; tokoniar-
pausingale, okauzera illumiugingingausiuk.
38. Atátamne tekkursaka okautigâka, taj-
matōg illipse Atátausine tekkursæse mallik-
tuïʹnarpæse. 39. Akkiǽt okalluglutiglo:
Abraham atatagârput. Jesusim okarbigèj:
Abrahamib kittôrnaripase, Abrahamim il-
lerkoee attyssegallóarise. 40. Mánale to-
koniarpausinga, innûrsonga opernartomik
okaunavse, tussækkamnik Gudimit; Abra-
ham tajmāilliungitsok. 41. Atátavse il-
lerkoee attorpæse. Tâva okarbigǽt: Uer-
sæg-

(11) Ajokærsutiga opernakánget, missiligomarparse, ajorungnǽrsautigallugolo.

(12) Abraham næggovigârput.

(13) Udlut nungudlugit.

egãungitſogut, atauzẽnarmik atátakarpog-
t Gudimik. 42. Jeſuſib tâva pièj: Gude
átagiguſiuk, aſſaiſſegallóarpauſinga; Gu-
imit audlardlungalo pigama; uamniglo-
eet pinginama, tãurſomale audlartikánga.
3. Saag okauzera nælluviſiuk? Okauzi-
amè tuſſarneng ajorpæſe. 44. Tornâr-
ık atátagârſe, atátavſilo pekkorſèj mal-
ngniarómauæſe. Tauna iſuanit innurær-
ȷurſok, ſegluſuïrſudlo aulæjængiutingilà,
gluſuïrſutekanginame illumine. Segluvd-
ıne okallugángame, piminik okallugaràu
14); ſeglutôgame ſeglublo angutà (15).
5. Uangale opernartomik okallukama
peringilauſinga. 46. Kia ardlavſe atau-
imik ajortekartonga (16) narkikſorſinnãu-
nga? Opernartomigle okallukbigángavſe,
ıag operingipiſinga? 47. Gudimit pir-
ıb (17) Gudim okauzià tuſſarniararà; taj-
ıãitomik tuſſaromangilarſe, Gudimit ping-
ıauſe. 48. Jõdit tâva akkiæt okalluglu-
k: Samariamiurſotit tornârſuliurſotidlo
nneravtigit (18), okardluanginerpiſa? 49.
eſuſib ſâpej: Tornârſuliungilanga, Atá-
tagale

(14) Illerkone attorarà.
(15) Seglutõut ſôrdlo næggoviæt, tauna ſeglukârmet, Eva ſeglokittardlugo.
(16) Operněitſomik okalluktonga.
(17) Illuarſiſimarſub.
(18) Att. Kap. 7. v. 20

tagale nalekpara, illipsile assiginnarpausing
50. Nalekkotõungilangale, atauzible na
lengnartipánga, erkartoïrsirsõudlunilo. 51.
Illomut, illomut okaupause: Okauzimni
mallingniktub toko tekkyssengilà isukang
itsomut (19). 52. Jödit tâva okarbigæt
Aitseit ilisimanautigit tornârsuliursotit; A
braham tokorsok, Profétittõg, iblidle oka
potit: Okauzimnik mallingniktub tok
missigissengilâ isukangitsomut. 53. Atá
tavtinit Abrahammit angnerronerpit? Tau
na tokorsok, Profétidlo tokogiput; kinãu
jomavit? 54. Jesusim akkièj: Nangmi
nek nalengnartiniaruma, nalengnarsúser
piungikallóarpok; Atátamale nalengnars
ánga, tauna Gudigigikse unnerpose. 55.
Ilirsaringikiksilo, uangale ilirsarâra; ilir
sarinnagolo unneruma, seglutôkæjakãunga
sôrdlo illipse. Ilirsarârale, okauzee
mallikpaka. 56. Udlora atátavse Abra
hamib tekkyssegamiuk, irsukpok; tekkud
logolo irsutigà (20). 57. Jödit tâva okar
bigæt: Mardlungnik ungnirsarkattartunni
kollinniglo okiokangilatit fulle, Abraha
mik

(19) Soråjuïtsomik tokyssengilak.

(20) Ivna Abraham innutidlugo, tãursomunga næ lunæïrsonga ernikságnik kannong-étokudlo in nulissersomik, tamanna udluksak okautigirsa nerigugallugo irsukpok, késalo nedliumet c nekalersidlugolo Isaamik, irsungârpok.

ilo tekkudlugo unnerpit? 58. Jesusib
pej: Illomut, illomut okaupause: Abra-
am pingikadlarmet uanga étonga. 59.
ajmäitomik ujarkænnik tigursilerput, mil-
romaudlugo. Jesusile irsertordlune na-
kbírksoarmit akkornætigut anniok; taj-
alo tammaïæt.

KAP. 9.

ikpeetsok Sabbátime ussornartullivdlune takpiksipà. v. 1-7. Tamanna pivdlugo Jödit okalloroluler- put. v. 8-34. Piungnærsorle Jödidló Jesusim okal- lukbigilerpèj. v. 35-41.

Audlaramilo, innuk tekkoà, takpeedlune
niursok. 2. Ajokærsugèjsa tâva aper-
rpæt, okalluglutiglo: Ajokærsőïrsok, ki-
ajortulliarpa unaloneet angæjokæglo-
et, takpeedlune erniomet? 3. Jesusim
kièj: Unaloneet angæjokægloneet ajor-
lliangilæt (1), Gudible ussornartullee
ursomunga sarkornerkudlugit (tajmáë-
pk). 4. Audlartitsirsima sullikorsèj pi-
aissauaka udlokartidlugo (2), unnuak (3)
dliytsomarpok, sullinek tâva ajornaissa-
ok. 5. Nunamētidlunga sillársoarmiut
nen-

(1) Sualungnermik pirsőungilæt.
(2) Innutidlunga ajokærsóïrsôtidlungalo.
(3) Tokoviksara.

nennerčutigânga (4). 6. Tajma okaram
nunamut keſerpok, keſerlo irbſomik ak
kupà, tamattomingalo takpeetſum irſæ̋k a
lerterpæ̋k. 7. Okarbigallugolo: Ermig
artorit Siloamib teſſiánut (okauzeng ur
imēipok: Audlartitak)! Tâva ermigiarto
pok, takpikſivdlunilo uteriok. 8. Tâv
ekkardleeſa ardlædlo takpeetſôtidlugo tel
kurſartaramiko, okarput: Taunāungi
kenurſartartok ivkſiarme? 9. Illèjſa ta
nāurſok unnerpæ̋t; illèjſale arſigigà unne
pæ̋t. Nangminerle okarpok: Taunávong
10. Tâva okarbigæ̋t: Kannong-illivdlut
takpikſivit? 11. Akkièj okalluglune: I
nuk, Jeſuſimik attilik, mingulliorpok (5
tamattomingalo irſikka allerterpæ̋k, imal
okarbigânga: *Siloamib teſſiánun ermigiart
rit.* Terſungale ermigiartorama takpik
onga. 12. Tâva okarbigæ̋t: Nau taun
Sâpej: Nælluvonga. 13. Takpeetſoga
loak tâva Fariſæerinnut piſipæ̋t. 14. Mer
ſabbátiurſok, Jeſuſe mingulliormet takpi
ſiſidlugolo. 15. Tâva Fariſæerittôg an
aperſoriæ̋t, kannong-illivdlune takpikſi
ſok? Okarbigèjle: Mingo irſimnut illi
ermikamalo takpikſionga. 16. Tajmā
tomik Fariſæerin illèjt okarput; Inn
taur

(4) Att. K. 1. v. 5. K. 8. v. 12.
(5) Keſek irbſomik akkudlugo v. 6.

auna Gudimit pingilak, Sabbáte ifumag-
nginamiuk; illèjdle okarput: Innuk ajor-
ilik kannong- illivdlune tajma aktikſomik
ſſornatulliginnâua? Ingmingnudlo ſakkit-
iuput. 17. Ama takpeetſogalloak okar-
igæ't: Iblimmè kinãuſugáïuk, irſikit uï-
magik? Akkièjle: Profétiovok. 18. Taj-
ıãitomik Jödit takpeetſõurſok takpikſi-
ıedlo operingilæt, kiſſienne takpikſirſum
ogæjokæ'k kákoægik. 19. Aperſorpæg-
glo ima: Una erneráïko, takpeedlune er-
iurſok okautigirſartik? kannongme tâva
ıâna takpikſia? 20. Angæjokækit akki-
kit, okalluglutiglo: Terſa ernerángavti-
o, takpeedlunilo erniurſok, iliſimauar-
uk. 21. Kannorle illivdlune takpikſir-
ok, nælluarpuk; kialoneet takpikſiſiner-
à, nælluviarpuktõg: Merdlertojungnæ'r-
ok, aperſorſiuk, ingminik okallukſin-
arle. 22. Tajma angæjokæ'k okallukpuk,
Jödit erkſigángamikit; Jödit ingmingnut
arkikkammæ'rmeta, tãurſominga Kriſtuſi-
tiniktok anniſitſuglugo kattiſimaubingmit.
3. Tamanna pivdlugo angæjokæ'k okar-
uk: Merdlertojungnæ'rpok, aperſorſiuk.
4. Innuk takpeetſogalloak tâva aipekſá-
ik kákoæ't, okarbigallugolo: Gude náleg-
k! Innuk tauna ajortiliomet, iliſimauar-
ut. 25. Akkièj tâva, okalluglune: Ajor-

tilionerſok nælluara; tamænnale nællungl-
lara, takpeetſõurſonga, mánale takpikſi-
onga. 26. Amale okarbjgæt: Kannong-
me piátit? kannong-illivdlune irſikit uïſi-
kæk? 27. Akkièj: Terſa tâva tamatto-
minga nællunærbigigallóarivſe, tuſſangi-
kikſilo; ſaagme tuſſarkigomaviſiuk? Illip-
ſiſõg tãurſomunga ajokærſugãujomaviſe!
28. Okarpæt tâva, ima okalluglutik: Ib-
lit tãurſoma ajokærſugarátit, uagudle Mo-
ſeſim ajokærſugarátigut. 29. Moſeſe Gu-
dim okallukbigigà, illſimauarput; taunale
ſumit pirſok, nælluarput. 30. Innuk
tãurſoma akkièj, okalluglune: Kangataj-
mak! Tauna ſumit pirſok, nælluviſiuk,
merſa takpikſiſikánga? 31. Ajortulliar-
tudle Gudib tuſſangikèj, iliſimauarput
Gudimigle nálektok pekkorſániglo mal-
lingniktok kiſſiet tuſſararà. 32. Sillárſum
iſuanit tuſſartokangiſẽinarpok takpeedlune
erniurſub takpikſitſirſánik. 33. Tauna
Gudimit pingikune, tajmãitomik ajyſſeg-
allóartok. 34. Akkiæt okarbigallugolo
Iblit ajordluïnardlutit innurſotit, ajokær-
ſoromauiſigut? Ajeglugolo tâva anniſipæt
35. Ajeglugo anniſikæt, Jeſuſe tuſſauma-
lerpok; tikinamiuglo okarbigà: Gudib
niarnánun operpit? 36. Akkià okallug-
lune: Nálegak, kinãuna operbigirſekſara

37. Jesusible okarbigà: Mersa tekkoget, má-
nalo okallukbigirset taunâvok. 38. Okar-
porle: Nálegak, operponga; pædlordlu-
nilo tuksiarbigà. 39. Jesuse tâva okarpok:
Erkartoïartorponga nunamut mattomunga,
takpeetsut takpiksikudlugit, takpiksudlo
takpeelikudlugit (6). 40. Farisæeridle il-
lèjsa nejortut tamanna tussaramiko, okar-
bigæt: Uaguttõg takpeenerpisa? 41. Je-
susib sâpej: Takpeekuse (7) ajortekangikæ-
artose; mánale takpiksose unnerause (8),
ajortærunekarsinnãungilase.

KAP. 10.

Jesusib pârsirsudluartum unnerpok, v. 1-21. Kristusi-
ursublo, v. 22-30. Jödin illèjsa tamanna pivd-
lugo tokoniarpǽt, v. 31-39. Jordanible akkia-
nétut operbigilerpǽt, v. 40-42.

Illomut, illomut okaupause: Sâuæn in-
nænnut isertarbikut isingitsok, adlakudle
sertok, tauna tiglingniartõudlunilo pejá-
rirsôvok. 2. Isertarbikudlo isertok sâuæt
pârsirsigǽt. 3. Tauna mattuǽrbigirsarà
isertitsirsub, sâuædlo nipà tussararǽt; sâu-
ænilo

(6) Ilisimangitsut ilisimatidlugit, iliniarosungmete; ilisimatôkersudle nællursôtidlugit, iliniarosungimeta.
(7) Nællursúserse missigigusiuk allieisutigallugolo.
(8) Ilisinarfúsivsinik ussorsitsâraase.

ænilo tajdlugit kákorſarèj, anniſidlugidlo. 4. Sàuænilo anniſitarángatik ſiurdletæ't; ſàuædlo malligaræ't, erinà ilirſarángamiko. 5. Tekkornærtarle malligomarſaräingilæ't, kemaratigallugole, tekkornartam erinà ilirſaringinamiko. 6. Arſerſõumik tamattominga Jeſuſim okallukbigigallõarpèj; taukoale, ſumik okallukbigángatik, ſiunerſingilæ't. 7. Tajmãitomik Jeſuſim ama okarbigèj: Illomut, illomut okaupauſe: Iſertarbiovonga ſàuænnut (1). 8. Tikiungikadlarama tikiutut tamarmik (2) tigliktõudlutiglo pejáïrſõurſut; ſàuædle (3) tusſangikèjt. 9. Uanga iſertarbiovonga; uavkut iſertok (4) pidluaiſſavok, iſerdlunilo annivdlunilo pikſakaiſſavok (5). 10. Tiglikajuktok tigligiartorſinnararàu, tokotſiartordlunilo aſſeroriartordlunilo (6); uanga pirſonga, innurſumik namagluïnartomiglo pikſakarkudlugit. 11. Pârſirſudluarponga; pârſirſub illuartub ſàuæne tokutigirſarèj; 12. Kivgable attartukkab, pârſirſõungitſub, ſàuæt piginginamigit, amárok aggerſok tekkoguniuk, ſàuæt kemegarèj kemãud-

(1) Operbikſâvonga illegeegomarſunnut.
(2) Ajokærſornerdluktut.
(3) Innuït illuartut.
(4) Uamnut opertok.
(5) Tarnime pikſèjnik.
(6) Tajmatõg ajokærſornerdluktub innukatine asſeroriartorſinnararèj.

nãudlunilo; amárkub tâva ſàuæt péjararèj uikſardlugidlo. 13. Kivgarle attartugak emãurſaràu, attartugãugame, ſàuædlo iſu-naginginamigit. 14. Pârſirſudluarponga, ikalo (7) ilirſarâka, pimalo ilirſarigiánga; 15. Sôrdlo Atátam ilirſarânga, tajmatõg Atátak ilirſarâra; ſàuædlo tokutigâka. 16. Adlænniglo, innimit mattomanga pingit-unnik (8), ſàuakarionga; ivkotõg ta-nãunga piſitſomariaka (9), nipigalo tuſſais-auæt; taukolo tamarmik atauzimẽliſſaput, ârſirſorlo atauzẽnaiſſavok. 17. Tajmãi-omik Atátam aſſakânga, innurſutiga ip-eraravko, ama pigikudlugo. 18. Ta-nattominga arkſarnekangilanga, iſumam-igle ipperarpara. Tamanna ipperarſin-ãuara, ámàlo pigilerſinnãugiara (10). Taj-na Atátama pekkoánga. 19. Tâva okau-it tamakko pivdlugit Jödit ama ſakkitſãu-ilerput. 20. Taukoale kapſeet okarput: Tornârſuliovok, ſillærudlunilo; ſaag tus-ârpiſiuk? 21. Adlædle okarput: Tor-nârſulik tajma okauzekârãingilak; takpeet-ok Tornârſub takpikſiſineng ajúngilàuk? 22. Tajmanile nalekbírkſub Jeruſalemmẽ-

(7) Uamnun opertut.
(8) Jödiungitſunnik opertukſænnik.
(9) Opertitſomariaka.
(10) Piarallunga tokyomavonga, uamniglo umarkig-omavonga.

tum illuarſarbia nedliupok (11) merſa oki
urſok. 23. Jeſuſilo Salomonib ſakkirſar
biáne nalekbirkſoarmētome ſakkilerpok
24. Jödit tâva illuvæ't, okallukbigallugo
lo: Akuniklak tarnivut nekkimatínauetit
Kriſtuſioguït, okaudluï'nartigut. 25. Je
ſuſim akkièj: Okaukallôarivſe, operingi
lauſingale; Atátama akkáne uiſornartulli
ama nællunærpanga. 26. Opingilaſile
ſauaginginavſe, ſôrdlo okaukivſe (12), 27
Sàuama nipiga tuſſararæ't (13), uangale ilir
ſarâka, taukoalo malligarânga. 28. In
nûrſumiglo nâkſáungitſomik tunnirſarâka
tammardluï'naiſſengilættóg (14) iſukangit
ſomut, taukōningalo arkſárnekaiſſengi
langa. 29. Atátaga, taukoninga uamnu
tunniurſirſok, tamannin angnerrovok; A
tátamalo arkſèjnit arkſárnekarſinnāungilæt
30. Uangalo Atátarlo atauziovoguk. 31
Tâva Jödit ama ujárkænnik tigurſilerput
millôromaudlugo. 32. Jeſuſib ſâpej
Ajungitſulliæt amerdlarſut, Atátama pek
korſèj, tekkotikika illivſinut; taukoa illæ
kan

(11) Kanga Makkabæuſe innutidlugo nalekbirkſoal illuarſarſimalermet, tamanna okiut nungudlugi erkajniaruglugo Jödit tipeltſuglutik kattiſimaput.
(12) K. 8. v. 45.
(13) Opertîma ajokærſutiga nalegaræ't.
(14) Afferōrdluï'naiſſengilæt.

kannong-étulliak paitſiſigallugo millôro-nauiſinga? 33. Jödin akkiæ't, okallug-lutik: Ajungitſulliak pivdlugo millôrniang-ilautigit, mitengnerle (Gudimut) paitſiſig-allugo, innuïnãudlutidlo Gudiotinavit. 34. Jeſuſim akkièj: Inneiziſivſine (15) ima ag-lekſimangila (16): *Gudiurſoſe ùnnerivſe* (17)? 35. Gudim okauzeenik pinekartut Gudin-nik taïgallóarpagit, aglekkæt merſa ſeglu-ínekarſinnãungilæt: 36. Saagme Atátam ingmikôrtità audlartitálo nunamut okarbig-iiſiuk: *Gude mitautiget*; Gudim ernerig-inga unnerama? 37. Atátama ſullikor-èj piniangikuvkit, operiſſengilaüſinga. 38. Piniaruvkidle, umni operiomangikuſinga, uſſornartulliaka operiſigit; iliſimakudluſe operkudluſilo, Atátak uamnẽtok, uangalo ãurſománẽtonga. 39. Tajmãitomik ama tiguniarallóarpæ't; annaïædle. 40. Jor-daniblo igdloánut ama audlarpok, Johan-neſib koïrſikârbiánut, terſanẽtuardlunilo. 41. Kapſeedlo ornikpæ't, okalluglutiglo: Johanneſe uſſornartulliangikallóarpok; Jo-hanneſible okauzee tauna pivdlugo nung-

 udlu-

(15) Teſtamentitokame aglekkæt Gudimit pirſut tamála inneiziſinnik taïèjt Jödit.
(16) Davidim ivngerutèjne.
(17) Kongit Gudib pièj, Gudinnik tajdlugit, Gu-diſun-éirgajengmeta, innungnut nalegãudlu-tik.

udlutik opernakàut. 42. Terſanĕtudl
amerdlarſŏun operbigæ't.

KAP. 11.

Lazaruſe tokorſok Jeſuſim umartipå.

Napparſimarſokartorle, Lazaruſimik Be
taniamiomik, Mariablo kattængutædlo Ma
tab iglorpérkſoarmiokatængnik. 2. Tāiv
nale Maria Nalekkamik tennirſirſŏurſo
tarnumik, iſigèjniglo ſellumarſāïrſok ny
ſaminik (1); tāurſoma kattængutà nappa
ſimarſok. 3. Nukareek tauko Jeſuſimu
audlartitſipuk, imalo okaurſiartorkorſipuk
Nálegak, attà l aſſarſet napparſimavok. 4
Jeſuſible tamanna tuſſaramiuk, okarpok
Nappaut tauna tokonartungikallóarpok
Gudile uſſornarſikudlugo, tamattomingak
Gudib niârna uſſornarſikudlugo. 5. Mar
tale nukálo Lazaruſilo Jeſuſim aſſauèj
6. Lazaruſimik napparſimarſomik tuſſara
me, ſulle mardlungnik udliok terſane in
nimine. 7. Tamattoma kingórna ajokær
ſukkæne okarbigèj: Ama Judæamut aud
larta! 8. Ajokærſukkæn okarbigæ't; Ajo
kærſŏïrſok, imennelígame Jödit millôrni
arátit ujarkænnik, ámalo tèikunga audlar
niarpit? 9. Jeſuſib ſâpej: Udlome atau
zim

(1) Att. K. 12. v. 3.

ime nællunærkotit arkanek-mardlûngilæt?
Idlokartidlugo ingerdlarſok apóriakangi-
ak, ſillab mattoma kaumarſoá tekkurſa-
ángamiuk. 10. Unnuarſiortorle apóra-
àu, kaumarſokanginame (2). 11. Taj-
na okallukpok; kingórnalo okarbigèj: La-
aruſe aſſarſerput ſinikpok; uangale iterſa-
iartoromarpara. 12. Ajokærſugèj tâva
karput: Nálegak, ſinikune, piungnæro-
narpok. 13. Jeſuſe merſa tokorſomik
kalluktok; taukoale ſinikſinnartomik o-
allugaſugæt. 14. Tajmāitomik Jeſuſim
kaudluïnarpèj: Lazaruſe tokovok. 15.
llipſilo pivdluſe tipeitſukponga, nejungi-
avko, operkudluſe; mánale orniktigo!
6. Tâva Tomaſib, mardlulliamik táïr-
ib, illæne okarbigèj: Uaguttōg illegitigo,
okokatigiartordlugo! 17. Jeſuſib tâva
ikipà udlut ſiſſamat illivermētok. 18. Be-
ania merſa Jeruſalemmit kannitok, Stadit
3) arkanek-tedlimat ungeſikſigallugit. 19.
ödidlo kapſêrſoït Martamut Mariamudlo,
rnænnudlo terſanētunnut, pirſut, ullapi-
ariartordlugik kattængutæk (4) pivdlugo.
o. Jeſuſimik tâva aggerſomik Marta tus-
D d 5 ſara-

(2) Tajmatōg Jeſuſib tokovikſa nedliungikadlarmet, Jödit tokonauviæiſſengikæt, tokovikſale nedliumet tokoſinnāuliſſegæt.
(3) Att. Luk. K. 24. v. 13. narkigutà (6).
(4) Lazaruſe tokorſok.

ſarame, páriartorpà; Mariale iglome iv
ſiavok. 21. Tâva Martab Jeſuſe okarbig:
Nálegak, terſanēkuït, kattængutiga toky
ſengikallóartok. 22. Sullile iliſimagall
arponga, ſumigloneet Gudimut tukſiar
maguït, Gudib tunniſſauátit. 23. Jeſ
ſib ſâpà: kattængutet makkiſſavok. 2
Martam okarbigà: Udlut naggatænne
marbingme makkitſomartok nællungika
lóarpara. 25. Jeſuſib ſâpà: Uanga ma
kititſirſōudlungalo innurſutâvonga, ne
linginak uamnun opertok tokogallóarui
innujomarpok; 26. Uamnuttōg innune
mine opertok tokonauviæiſſengilak iſi
kangitſomut. Tamattominga operpit? 2
Akkià: Ap, Nálegak, opertonga Kriſt
ſiurſotit, Gudib niârna, nunamut piſima
alloak. 28. Tajmalo okarame, nuke M
ria kákoïartorpà angiordlune, okallukbi
allugo: Ajokærſóïrſub tikiſimaudluni
kákoátit. 29. Tamanna tuſſaramiuk, e
nerdlune nekoïkpok orniglugolo. 30. J
ſuſe merſa iglorpēinnut ſulle pingitſo
Martable párſimaubianētok. 31. Tajmā
tomik Jödit iglomētut nejortèjſa ullapiſa
tèjſa Maria nekoïgaſuardlunilo annirſ
tekkogamiko, mallikpæt okalluglutik: I
livermut kijaïartorpok. 32. Mariab tâv
Jeſuſe tikinamiuk, tekkudlugolo, iſigèjnu

pæ

ædlorpok, okallukbigallugo: Nálegak, rſanēkuït, kattængutiga tokyſſengitſok. 3. Tauna kījarſok, illegirſèjlo Jödit kirſut, Jeſuſib tekkogamigit, annerſámigut lieiſungâlerpok, erdlokingâlerdlunilo oarpok: 34. Sumut illiviſiuk? Akkiæt: Nálegak tekkyartorit. 35. Jeſuſe kijavok. 6. Jödit tâva okarput: Arèit aſſangâralarà! 37. Taukoale illèjt okarput: Takeetſomik takpikſitſirſub (5) tokotejligināungikà una? 38. Tamanna pivdlugo eſuſe ama illumigut allieiſungâlerkàu, ilvermudlo piok. Merſa iterſāurſok, ujaramiglo mattuſimarſok. 39. Jeſuſe okarok: Ujarak pærſiuk. Martable, tokorib kattængutæt, okárbigà: Nálegak, tiitôngolerpok, udlut ſiſſamat terſanēname. o. Jeſuſib ſâpà: Okarbigingikivkit, operiït, Gudim uſſornartoà tekkyſſeget (6)? 1. Ujarak tâva pærpæt tokorſum innánit. eſuſile kongmun ardlorpok, okalluglunio: Atátak, kyzevigágit tuſſarangma. 42. Merſa iliſimagivkit nungudlugit tuſſartaangma; innuïdle terſanētut pivdlugit tajna okarponga, operkudlugit audlartikingna. 43. Tajmalo okarame, niblingârok ima okalluglune: Lazaruſi-à! anneet!

44.

(5) K. 9. v. 6. 7.
(6) v. 23. 26.

44. Tokorſok tâva anniok, niukikud
tellikikudlo ſátunnik okôrutinnik imu
marſok; kênalo annorâminermik mattu
marſok. Jeſuſim okarbigèj: Makkonan
pæradlarſiuk, unalo piſſugle. 45. T
manna pivdlugo Jödit kapſeet, Mariam
pirſut, Jeſuſe uſſornartullirſok tekkogam
ko, operbigilerpæt. 46. Illèjdle Fariſ
errinnut nællunæriartorput, Jeſuſe tajmai
liormet. 47. Tajmāitomik Fariſæerit Pe
leſiúneridlo kattilerput aperſőudlutiglo in
mingnun okallukput: Kannok piſſauiſ
Innung una uſſornartullikàu. 48. Ar
ſoaringikutigo tajmailliormet, operbigi
marpæt tamarmik; Romiudlo péjáriart
romarpátigut nunamiglo innungnigio a
læt. 49. Taukoale illæta, Kaïfaſib, okio
tāivna Pelleſiunerrurſub, okarbigèj: 5
Nællurſórſővoſe, iſumalioraſilo, uavtin
ajungilak, innum atauzib innuïēit tokuti
ipagit, innuïēit tamardluïnárſoarmik aſſ
rorkonnagit (7). 51. Ingminigle tajm
okangilak; okiorle tāivna pelleſiunerro
ame, erkótukſamik okallukpok, innuïē
Jeſuſib tokutigiſſegèj; 52. Innuïēid
tāivkoïnæt (8) tokutigiſſengikèj, Gudib
kittôrnej ſiammarſimarſuttőg atauzim
kat

(7) Nuugukonnagit,
(8) Jödit.

tterfyssegêj (9). 53. Udlub tamattoma
ngórna kiglisiõuput, kannong-illivdlu-
: tokotsuglugo. 54. Tâve Jesuse Jödit
ckóænne sakkiungnælerpok, tersangale
dlarpok innukajuïtsum erkánut, iglor-
rksoarnut Efraimmik attilingnut; tersa-
tuardlunilo ajokærsukkæne illegallugit.
:. Jödidle Paaskiksæ't nedliutilermet, a-
ɜrdlarsut tamattoma erkánit Jerusalem-
ut pauongnarput, Paaske nedliutinago
baromaudlutik (10). 56. Jesuse tâva
lerpæt, nalekbingmẽtidlutiglo illaming-
n ima okallukput: Kannong-isumavise,
dliutomut (11) pingimet. 57. Pellesi-
eridle Farisæeridlo mersa okaukorsigal-
ırtut, innánik ilisimarsokarpet, okarbig-
torkudlutik, tigujomagamikogõg.

KAP. 12.

use Betaniame Mariab tennipà. v. 1-8. Pellesiûnerit
tokóniarpæ't. v. 9-11. Jerusalemmin iserpok king-
ırdlíksamik Paaskesioriartordlune. v. 12-19. Ter-
sane Grækerit Jödidlo okallukbigilerpèj. v. 20-50.

aaske tâva udlun arbanek kingornætigut
dliussamet, Jesuse Betaniamut piok, ter-
sanẽ-

(9) Nællursuttõg opertuksæt tokutigissegèj illegeek-
sungortidlugidlo.
(10) Tajma Mosesim inneizisẽj naleglugit pirsariàkar-
tok, Paaskesiordluarkudlugit.
(11) Paaskimut.

ſanētok Lazaruſe tokogalloak, tokorſunn
makkitikà. 2. Terſane nerdlerpæt unn
kut, Martalo kivgartorpok; Lazaruſile i
legæt nerrivingmun inginamik. 3. Tâv
Mariab tarnutikſak, Narduſimik tâjneka
tok, pikkunartok akkiſôk pià, tamatt
mingalo okemēidlutartut okemēiſigirſom
Jeſuſim iſigèj tennipèj, nytſaminiglo iſig
ſellumarſardlugit; iglole tamakerdlune t
pigikſórſoangorpok tarnutib tivkánik.
Ajokærſugèjſa illæt tâva pilerpok, Juda
Simonib niârna Iſkarioteſe piſitſirſikſà,oka
luglune: 5. Tarnutikſang una ſaag tu
niſimangipa anningāurſænnik arkanek-te
limannik ungnirſarkattartunnik, peetſu
nudlo tunnirſutikſænnik? 6. Peetſud
iſumagallugit tajma okangikallóarpok, ti
liktôgamile pôrſirſaramilo, tunnirſutit p
rallugit. 7. Jeſuſe tâva okarpok: All
rùng una, (tarnutikſaut) manna torkor
udlormut ilirſivikſamnut. 8. Peetſunn
illakartuïnarauſe, uangale illivſinētuïna
ſengikallóarponga (1). 9. Jöderpérkſo
tâva Jeſuſimik terſanētomik kalleriput, J
ſuſilo kiſſiet pivdlugo terſunga pingikall
arput, Lazaruſile tokorſunnit makkititā (
tekkyomagiættög, 10. Pelleſiúneridle iſt
mal

(1) Att. Matt. K. 26. 11.
(2) K. 11. v. 43. 44.

aliortut, Lazarusilōg tokótsomaudlugo.
1. Tauna pivdlugo Jödin amerdlarsōut
rsungnarmeta, Jesusilo operbigallugo.
12. Akkagómet, innuïérksoït nedliuto-
ut kattisimaubingmut pirsut, Jesusimik
rusalemmut pirsomik tussaramik; 13.
lmin (3) aualekkotèjnnik tigumiardlutik
) annivigæt, torklulavdlutiglo: *Hosanna!*
ornarsile Nalekkam akkáne tikiutok (5),
raëlimut (6) *Kongiksak.* 14. Asenible
rà Jesusib nâpinamiuk (7), ingibigà, ag-
kæn imãimeta: 15. *Zionib pannià,*
ksikénnæk! Arèit Kongikset aggerpok Ase-
b norà ingibigallugo (8). 16. Taman-
le ajokærsukkæt ernerdlugo siunekangi-
t; Jesusile ussornarsimet (9), erkaïæt,
una pivdlugo tajma aglekſimamet, taj-
ailliormarsuglo. 17. Innuïdle nejortut,
zaruse illivermit kákomago, tokorsun-
dlo umartimago, okautigæt. 18. Taj-
äitomiktōg innuït páriartorpæt, tussau-
agamiko tajma ussornartullirsok. 19.
risæerit tâva ingmingnun ima okalluk-
put:

(3) Orpeet napparsōrsoït.
(4) Tajma illerkokartut suna tipeitsutigángamiko.
(5) Att. Matt. K. 21. v. 9.
(6) Israëlib kinguèjnut.
(7) Ajokærsugèjsa aïmarsuk (Matt. K. 21. v. 6, 7.)
(8) Att. Matt. K. 21. v. 9.
(9) Tokorsunnit makkisimamet.

put: Miſſilikpoſe, ſaperdluï'naraußiuk; at
tà, innuït nungudlutik malliktuï'narpæ
20. Nalegiartortudle nedliutome illèjt Gra
keriurſut. 21. Taukoa tâva Filippuſe
Betſaïdamit Galilæamētomit pirſok, ornik
pæt, kenuvigallugolo okarput: Nálegak
Jeſuſe tekkyomagallóarparput. 22. Filip
puſe tamattominga Andreaſimut okariartor
pok, Andreaſilo Filippuſilo nællunæriar
torkatigeekpuk Jeſuſimut. 23. Jeſuſibl
akkia'k okálluglune: Innub niarnæn uſſor
narſivià nedliupok. 24. Illomut, illomu
okaupauſe: Nautſe'ïekſak kajûrſekſak irb
ſum illóanut pingikune, tokónanilo, atau
zioginnararàu; tokorſarángamile amerd
lirſaràu (10). 25. Innunerminik aſſennik
tub makáïtſomarpà; innunerminiglo ſil
lame mattománe umigirſub pigituï'naro
marpà innurſumut nâkſâungitſomut (11)
26. Uamnut kivgartoromarſub malliſſau
ánga; ſumēkumalo kivgamatōg nejyſſau
ánga; uamnudlo kivgartortok Atátam
nalengnartiſſauà. 27. Mâna tarniga ſió
ravok; kannorlo okauzekaiſſauik? Atá
tang-à! annaunianga nedliutomit matto
manga

(10) Ingme pivdlune tamanna arſerſout attorpà, im
iſumagame: Tokoguma umarkiglungalo kiſſi
enne opertukſæt amerdliſſaput.

(11) Att. Matt. K. 10. v. 39. K. 16. v. 25.

nanga; tajmäitomigle nedliutomut mat-
omunga pionga (12). 28. Atátang à! ak-
it ussornarsiuk. Nipe tâva killangmit pi-
erpok imäitok: Ussornarsigiga (13) ámalo
ssornarsiomariara (14). 29. Innuït ne-
ortut tamanna tussaramiko, kadlersórso-
ngortok, unnerǽt; adlædle, Engelim o-
allukbigigà, unnerǽt. 30. Jesusib sâ-
ej, okalluglune: Nipe tauna tussartitok
igallóarnanga, illipsile pivdluse. 31.
Sâna sillársoak mænna erkartornekalerpok;
nâna sillársub mattoma nalegà ajektorne-
aissavok (15). 32. Uangalo, kangattar-
maleruma nunamit, tamása kajungersit-
omarpaka uamnut. 33. Tajmale okar-
ok nællunǽromaudlugo tokotäursúsikse
16). 34. Innuït tâva akkiǽt: Innei[illegible]isin-
it tussartogut Kristusimik isukangitsomun
tuï'naissersomik; kannongme tâva Innub
iarnánik kangattartissersomik okauzekar-
it? Innub niârna tauna kina? 35. Jesu-
b tâva okarbigèj: Nenneröutib sulle ne-
adlegomarpáse. Kaumarsokartidluse ing-
erd-

(12) Att. Matt. K. 26. v. 38. 39.
(13) Illivkut ussornartullikorsigama.
(14) Iblit tokorsunnit makkititsomaravkit.
(15) Tornârsuk innungnut nalegaujungnǽissavok.
(16) Kersungme sennérutilingme nunamit kangattar-
simaudlune tokyssamet.

erdlaniaritſe, târſirſutikonnaſe! Târſio
tuble ornigekſe nælluà (17). 36. Kaumai
ſokartidluſe kaumarſok operbigſſiuk, kai
marſub kittôrnarikudluſe (18). Tamak
koninga Jeſuſe okarame audlarpok, irſe
tordlunilo taukonunga. 37. Naugle i
ſigitidlugit tajma aktikſomik uſſornartull
met, operbigingilæt: 38. Eſaiaſim okai
zee erkókudlugit, ima okarmet: *Nálega*
kia ajokærſuterput operàuk, kimudlo Nalei
kab tellià (19) *nællunærſimaua?* 39. Ta
māitomik operneng ajorput; Eſaiaſe ar
okarmet; 40. *Takpēliſidlugìdlo umatè,*
mangertipèj; irſimingnik tekkungnikonnagi
umatimingniglo ſiunekarkonnagit, ſâniarko
nagidlo, uamnudlo kaitſorſarnekarkonnag
(20). 41. Tajma Eſaiaſe okallukpok, u
ſornarſúſia tekkogamiuk, okautigallugol
42. Tejmēitok nalekkættōg kapſeet ope
bigigallóarpæt; Fariſæeridle pivdlug
nællunæromangilæt, anniſitâulerkonnat
kattiſimaubingmit (21). 43. Innuït n
lengnarſúſiæt aſſanerrogamiko Gudib n
lengnarſúſiánit (22). 44. Jeſuſile torkl
lavi

(17) Att. K. 8. v. 12. K. 11. v. 9. 10.
(18) Nejoradlaravſe operbigiſinga illekſiſſoauſe tâ
(19) Pirſaunerà.
(20) Att. Matt. K. 13. v. 14. 15.
(21) Illegeengnermit auikſarkonnatik.
(22) Att. K. 5. v. 44.

avdlune okallukpok: Uamnun opertok
iamnuïnak opingikallóarpok, audlartitſir-
imnudle (operiok). 45. Uamniglo tek-
ungniktub audlartitſirſiga tekkovià. 46.
Jennerŏutăudlunga nunamut pirſonga,
amnun opertok târmiokonnago(23). 47.
Okauzimniglo tuſſartok operinagidlo, er-
artyſſengilara (24); ſillárſoarmiut erkar-
outſartunginavkit, annautſartordlugidle
ionga(25). 48. Uamnik narr̊urſok, okau-
ikalo pigiomannagit, erkartóïrſokarpok;
Okauzima ajokærſutima erkartoutſomarpà
dlut naggatikſǽnne. 49. Iſumamnik
kallunginama; Atátamale audlartitſirſima
ineppánga okauzikſamnik, kannorlo okal-
r̊ſſerſonga. 50. Inneiziſèjlo nâkſâungit-
omik innurſutiliurſut iliſimauaka. Taj-
iäitomik okallugángama, okallukponga,
ordlo Atátam okaupánga.

KAP. 13.

jokærſukkame iſigèjt Jeſuſim ubarpèj. v. 1-17. Pi-
ſitſirſikſe okautigâ. v. 18-30. Uſſornarſúſiminik
ſiunikſaminiglo okalluktok. v. 31-38.

Jaaſkéſiorbigle nedliutinago, Jeſuſe iliſi-
magamiuk nedliutok audlarbikſe nunamit

 mat-

(23) Att. K. 8. v. 12.
(24) Mánakut.
(25) Att. K. 3. v. 17.

mattomanga Atátamut; sôrdlo illangoæn
nunamētut assagèj, tajmatōg sorârane ass
tuïʹnarpèj. 2. Unnukudlo nerrigamik
Judasib Iskariotesib, Simonib (niarnæt), u
matà tornârsub kajumiksarmago, pisiniai
kudlugo (1); 3. Jesuse ilisimagame, ark
saminut tamása Atátab tunniusimagèj, Gu
dimidlo pirsôgame, Gudimudlo ama pi
ségame; 4. Nerrigame tâva nekoïkpo
annoréjardlunilo; annoráminermiglo sal
akosérpok ketermigut. 5. Tâva ime
pogutamut koïà, ajokærsukkamilo isigè
ubalerpèj, annoráminermiglo saliakom
nik sellumarsardlugit. 6. Simon Pele o
ningmane, okarbiga: Nálegak, isikkak
ubarniarpigit? 7. Jesusib sâpa, okallu
lunilo: Sullirsara mâna nælluet; kingó
nale nællyssáromarpet. 8. Pelim oka
bigà: Isikkaka ubangidluïʹnaissauetit isi
kangitsomut. Jesusib sâpa: Ubangikuvk
uamne piksærussautit. 9. Simonib Peli
okarbigà: Nálegak, isikkaka kissísa pina
it, arksækale niakoralo pissauetittōg! 10
Jesusib sâpa: Ubarsimarsum isigèj kissim
ubariakarput, iblernardluïʹnarmet tâva; i
lipsilo iblernarallóarpose, tamàusile ta
māingilase. 11. Pisitsirsiksile ilisimag
miuk, okarpok: Tamàuse iblernangika
lóa-

(1) Jesuse tokomut.

óarpofe. 12. Tajma ifigèjt ubaramigit, innorârfænilo tigugamigit, ama nerriving-nun ingipok, okallukbigallugidlo: Kan-nong illigivfe fiunekarpife? 13. Ajokær-föïrfomik Nalekkamiglo taïrfaràufinga, o-kardluardlufilo, tajmáënama. 14. Uanga âva, nauglo nalegãurfonga ajokærföïr-fongalo, ifikkæfe ubaruvkit, illipfifõg ifik-kæfe ubarkatigeengniaiffauæfe. 15. Mal-igekfakartinavfe, tajmailliorkudlufe, fôrd-lo pigivfe. 16. Illomut, illomut okau-paufe: Kivgak angnerrungilak nalekkami-nit, audlartitarlo angnerrunginiok audlar-titfirfiminit. 17. Tamakko ilifimalerd-ugidlo malleroarufigit, pidluangârpofe. 18. Tamàufe pingikallóarpaufe; kennik-taka nællungilaka; aglekkædle (2) erkó-kudlugit imãitut: *Timiûrfartorkama kimik-faránga.* 19. Mâna tamattominga okau-paufe, nedliutinago, kêfa nedliupet, oper-kudlufiuk uangãurfonga. 20. Illomut, il-lomut okaupaufe: Audlartitekfamnik illek-firfub illafiaránga; uamnigle illekfirfub audlartitfirfiga illafiarà. 21. Jefufe tajma okallukame, annerfámine pínekalerkàu, okaurfivdlunilo ima pilerpok: Illomut, il-lomut okaupaufe, illavfe pifitfomarpánga. 22. Ajokærfukkæt tâva ingmingnun irfiku-

 tiler-

(2) Davidim ivngerutèjne.

tilerput, nællornivdlugolo, kimik tajm
okallungmet. 23. Ajokærſugèjſale illæt
Jeſuſib ſâne nellarſok nerrisidlutik; Jeſu
ſim aſſarſà. 24. Tauna Simonib Pelib ir
ſingmikpà, kigliſiorkudlugo kināurſomi
okautigirſánik. 25. Tāurſomale Jeſuſil
ſækkeenut tullordlune, okarbigà: Náleg
ak, kina tauna? 26. Jeſuſim akkià: Tun
nirſara auakomik miſſukkamnik taunâvol
Auako tâva miſſukpà, tunniudlugo Juda
ſimut, Simonib (niarnánut), Iſkarioteſimu
27. Auakole tamanna êmago, Satanib pul
lauà (3). Jeſuſib tâva okarbigà: Piomar
ſet piniaraſuarùk! 28. Sunale pivdlug
tajma okallukbigángago, nerrikatèjſa nung
udlutik merſa iliſimangikæt. 29. Illèjdl
iſumakarput, Judaſe pôrſirſarmet, Jeſuſi
tajma okarbigigà, piſſiniarkudlugo pikſa
mingnik pirſariakartunnik nedliutomut (4)
tu:niurſikudlugoloneet peetſunnut pikſèjn
nik. 30. Tâva auako pigamiuk, ernerd
lune anniok; merſa unnuāurſok. 31. An
nimet tâva, Jeſuſe ima okarpok: Mân
innub niârna uſſornarſiok, Gudilo tāurſo
máne uſſornarſiviok (5). 32. Gude tāur
ſomá

(3) Kajumikſangârpa, piſitſikudlugo Jeſuſimik tc
kotſiſûktunnut.
(4) Paaſkimut.
(5) Uſſornarſivik nedliupok, Jeſuſe tokyſſamet, ánn
le tokorſunnit makkiſſamet.

ománe ussornarsigune, Gudibtôg ingmine
ussornarsissegià, ussornarsinasuaissauálo. 33.
Kittôrnangoaka (6)! Nejudlekadlaissoause,
ijaromarpausinga; sôrdlolo Jödinnut okar-
pnga (7): Ornigeksara padliksinnãungilar-
e; tajmatôg mâna okarbigiviause. 34.
nneizisisâmik tunniause, illavsinun assa-
udluse; sôrdlo assagivse, illavsinuttôg as-
akudluse. 35. Assakatigeeksuaruse, ta-
nanna tamarmik missiligutigiomarpæt, a-
okærsugarángavse. 36. Simonib Pelim
okarbigà: Nálegak, sumut pissauit? Jesu-
im akkià: Ornigeksamnut mánakut aipa-
ineng ajorparma; kingórnale malligomar-
parma. 37. Pelim okarbigà: Nálegak,
aag mánakut aiparíneng ajorpagit? Toku-
igiomauagit. 38. Jesusib sâpa: Iblit to-
utigiomavinga? Illomut, illomut okau-
agit: Angutiviak tukingarsolik kardlor-
inago, misserratigiomarparma pingaseri-
rdlutit (8).

KAP. 14.

Jesuse ama ajokærsukkaminut okallukpok.

Umativsine annilàrase; Gudimut operit-
e, uamnudlo operitse. 2. Atátama ig-

Ee 4 lóane

(6) Assarsangoaka.
(7) K. 8. v. 21.
(8) Att. Matt. K. 26. v. 34.

lóane innit amerdlakàut. Tajmãingipedle okarbigissegallóarivfe. Audlalerponga in nikfiartordlufe. 3. Innikfirfaraéruvfilc uteromarionga piartordlufe uamnut, fu mēkuma illipfifóg terfanēkudlufe. 4. Or nigaralo nællungilarfe, akkutikfarlo næl lunginiarfe. 5. Tomafim okarbigà: Ná legak, ornikket nælluarput; kannorlo ak kutikfak nællyffengikikput? 6. Jefufil fâpà: Akkutâvonga, feglufuirfutãudlung alo innurfutâvonga; Atátamut pirfokangi lak, uavkut (piniarune) kiffienne (1). 7 Ilirfarigufinga, Atátagatõg ilirfariffegikf (2), aitfeidlo ilirfarilerparfe (3) tekkudlug olo. 8. Filippufim okarbigà: Nálegak Atátak tekkolarput, namakfiflaugut tâva 9. Jefufib fâpà: Illivfinēmerforallóartong ilirfaringikingma? Filippufi-à! Uamnil tekkungniktub Atátaktõg tekkovià; faagm okarpit: Atátak tekkolarput? 10. Atá tamētonga, Atátarlo uamnētok, opingila tit? Illivfinut okallukama, okauzit tauk ifumamnik attungilaka: Atátarle uamnētu artok pirfartarpok. 11. Operifinga, Atá tamētonga, Atátarlo uamnētok; ajorufile

affor-

(1) Tãurfomunga kajungerfikuvne kiffieune.
(2) Uffornakángama mallugigufinga, Atatagatõg uamnētok mallugiffegallóarikfe.
(3) Firfaridluaiffauarfe, tokorfunnit makkititfomar manga.

ussornartulliaka tauko pivdlugit operisinga. 12. Illomut, illomut okaupause: Uamnun pertok, uaptut ussornartulliaissavok, okonangalo angnernik (4) aglæt pissavok; Atátamnut audlaisségama. 13. Sumiglo uksiaruse attimne, pissauara, Atátak ussorarsikudlugo Ernerminit. 14. Sumik tuksiaruse attimne, pissauara. 15. Assagusinga, nneizisika mallingniarsigit. 16. Atáarlo tuksiarbiglomauara, tunnissauáse tâva okallukiksartomik (5) adlarnik, illivsinētu-rtuksamik isukangitsomut; 17. Annersámik seglusuïtsomik, tauna sillársum innueesa (6) piginnāungilæt, tekkunginamiko lirsarinnagolo; illipsile ilirsarârse, nejysamase, illuvsinēssaudlunilo. 18. Illiarungordluse kemegomangilause; ornigonariause. 19. Udlut kapsingoæt nâpeta, illársum innueesa tekkyssæissauánga, illipile tekkoausinga (7); innugama, innujonariosisōg (8). 20. Udlok tauna nællyngnælissauarse, Atátamnētonga, uamnē-

Ee 5 tosilo,

(4) Innuït amerdlanerrit sátitsomarpæse nunænne tamanne.

(5) Annersámik illuartomik.

(6) Opingitsut.

(7) Tokorsunnit makkikuma, opingitsüt sarkomerbiginnagit, illipse kissivse sarkomerbigissoause.

(8) Umarkigomarama, illipsisōg tokorsunnit umartitsomarpause.

tosilo, illivsinĕtongalo (9). 21. Inneiz
simnik piglub mallingniktublo assauángs
uamnigle assenniktok Atátama assaissau
uangatōg assaissēgiara sarkomerbigallugo
lo. 22. Judasib Iskariotesiungitsum oka
bigà: Nálegak, kannongépa, uavtinut sa
komeromaravit, sillársublo innueenut pi
manatit? 23. Jesusim akkià okallukbig
allugo: Uamnik assenniktub okauzika n
lengniaissauèj; Atátamalo assajomarpà, o
niglugolo inniksivigiomarparpuk (10). 24.
Uamnigle assenningitsub okauzika mallig
arāingilèj; okauzerlo tussægarse piging
lara (11), Atátable audlartitsirsimà (oka
zerà). 25. Tamattominga okallukbigāu
nejoradlaravse. 26. Okallukiksartuble
Annersám illuartub, Atátama audlartita
attimne, ajokærsoromarpáse tamannik (12)
illivsinudlo okauzimnik tamannik erkasi
somarpáse. 27. Pidluarkoause, ullapisau
timnik tunniause; sillársum innueesut tun
niungilara illivsinut (13). Annilârasilo erk
sidla

(9) Pikkunasúsimnik nejómissēgavse, okalluglua
kudluse ussornartullikudlusilo, innuït látidlugi

(10) Assangârdlugolo pikkunarsusivtingnik pingâr
marparpuk.

(11) Kissimo.

(12) Pirsariakartunnik.

(13) Timmivse peennik kissênnik pirsarāingiiause
tarnivsile piklèjnnik pimivdiuie.

dlariaràunafe umativfine! 28. Tuffar-ofe, okaukivfe: *Audlavomarpongas* (*ámalo*) *vnigomariaufe*; affagufinga, tipeitlukæ-rpole okarama: *Atátamut piffaunga*; Atá-ga angnerromet uamnit (14). 29. Má-alo tamattominga okaupaufe, pifinago; ifimapet, operkudlufe. 30. Mattoma ingórna okallukbigingãiffengilaufe; fillab attoma nalegà pigallóarmet (15), fôkara-ilo uamne (16). 31. Sillárfuble innueefa ifimakudlunga, Atátak affagiga, Atáblo ekkorfèj uamnut nalektuïnarika (17). Ne-oïglufe, torfanga audlarta!

KAP. 15.

Amatõg ajokærfukkaminut Jefufe okallallukiok.

Janga òrpiovonga Illuartomik Vinilikfak (1), Atátagalo Vinikotilingnik nautfévilli-rtôvok. 2. Aualekkotit uamnẽtut pãur-akangitfut nungudlugit péjararèj; pãur-akartudlo nungudlugit illuarfararèj; pãur-akangârkudlugit. 3. Mâna illuarfiofe okau-

(14) Ufforнarfivingminémet, uaugale mánakut innu-kulungoartut-énaina.
(15) Tornârium innúpilungnut nalegãurfub akkerar-titfartoromarpèj uamnut, tokotikudlunga.
(16) Uamnut naugio nalegãungilak.
(17) Atátama tokokomanga, tajına piginnâronga.
(1) Att. v. 5.

okauzimnit illivsinut. 4. Uamnētuaritſ
uangatōg illivsinēlanga. Sôrdlo aualekk
ingminit pāurnakarneng ajorpok, Vinikó
soarmētuangikune; tajmāissausisōg uamn
tuangikuse. 5. Uangāivna Vinilikſak o
piovonga, illipse aualekkotâvose; uamn
tuartok, uangalo tāurſománētuaruma, pāu
nakangāissavok (2); uangale pinanga ajor
luï'naissause (3). 6. Uamnētuangitſok eg
tāurſarâu, ſôrdlo aualekkot padlek, tajmā
tudlo katterſorarèjt kerſſugallugidlo in
nermut, ikumatidlugidlo (4). 7. Uamn
tuaruse, okauzikalo illuvsinētuarpeta, ſ
mik tâva piomarſavsinik tukſiaritſe, tunn
nekaissausilo. 8. Mattominga Atâta
uſſornarſínekarpok, ajungitſulliangârán
ause, ajokærſugarallusilo piſſpause.
Sôrdlo Atátam aſſauánga, tajmatōg aſſav
ause; aſſennirſuſimnētuaritſe. 10. Pe
korſaka mallęroarusigit, aſſennirſuſimn
tuaissause, ſôrdlo Atátama pekkorſèj ma
leroarika aſſennirſúſianētuardlungalo. 1
Tamakkoninga okallukbigāuse, tipeitſ
tiga illuvsinētuarkudlugo, tipeitſúſerſi
namakſidluï'narkudlúgo. 12. Terſa in
neizisiga, illavsinnt aſlakudluse, ſôrdlo a
ſa

(2) Ajungitſulliangāiſſavok.
(3) Ajungitſulliarſinnāungilése.
(4) Att. Matt. K. 3. v. 10. K. 7. v. 19.

ıgivſe. 13. Aſſenningnerrurſokangilak nãitomit, aſſarſæne pivdlugit tokotájoıarſomit. 14. Ikìngutigãuſe, pekkorıka mallikuſigit. 15. Kivgænnik taïoıaiſſærpauſe; nalekkame ſullirſèj kivgab ællumagit; illipſile ikingutinnik táïgivſe, ıtátamnit tuſſækkamnik tamannik nællyngnærſinavſe. 16. Illipſe kennerſimangiıuſinga, uangale kennerſimoauſe (5), aıngitſulliariartorkudluſilo, ajungitſulliælo étuarkudlugit; ſumik attimne Atátamit ıkſiaruſe tunnikudluſe. 17. Tamakkoinga innéppauſe, illavſinut aſſakudluſe. 8. Sillam innueeſa (6) umigipaſe, nællurıràunaſe (7), umigikârânga illivſinit. 19. illam innueeſa illegiguniſe, ſillam innueſa illætik aſſakæjarpèjt; ſillable innueeſa leginginamiſe, uangale ſillam innueenit enneravſe, tajmãitomik ſillam innueeſa migâſe. 20. Okauzera erkajniarſiuk, karbigángavſe (8): *Kivgak angnerrungiık nalekkaminit.* Kenugiguninga (9), tajıatõg kenugiomariáſe; okauzera malliıuniko, okauzerſe malliſſegættõg. 21. Taıakkoningale tamannik piomarpáſe attera pivd-

(5) Att. Matt. K. 4. v. 18-22. K. 10. v. 1-5.
(6) Opingitſut, angnerrurſomik Jõdit.
(7) Erkajniaritſe.
(8) K. 13. v. 16.
(9) Nagliuktitſuglunga.

pivdlugo (10), audlartitſirſiga ilirſaringi
namiko. 22. Okallukbigiartungikuvtik
ajortekangitſut (11), mánale ajorticik pai
ſiſikſamik ſu.nigloneet pinnerſarſinnāung
idluïnarpèjt. 23. Uamnik umigirſu
Atátagatōg umigivià. 24. Akkornænn
adlæn uſlornartulliangitſèjnnik (12) uſſor
nartulliangikuma, ajortekaiſſengikallóar
tut; mánale tekkogallóarèjt, tajmāidluti
uangalo Atátagalo umigátiguk. 25. (Taj
maëſiſſegángale) okauzek inneiziſèjnne ag
lekſimarſok erkókudlugo, imāitok (13)
Pingikivtik umigânga. 26. Okallukikſar
torle, Atátamit audlartitekſara illivſinu
tikiukune, tāurſoma annerſáb ſegluſuïtſuk
Atátamit pirſub, okautigiſſauánga. 27. I
lipſilè okautigiſſégiauſingatōg, iſuanit il
legángauſinga.

KAP. 16.

Amatōg Jeſuſe ajokærſukkæne okallukbigēj.

Tamakkoninga okallukbigigallóarivſ
mammieitſekkonnaſe. 2. Kattiſimaubing
nit anniſitſomarpáſe (1); aſſukiak nedliut
ſomar

(10) Okautigángauſinga.
(11) Ajortekavlângitſut.
(12) Ajugèjnnik.
(13) Davidim ivngerutèjne.
(1) Illegeengnermingnit auikſaromarpáſe.

umarpok, illivsinik tokotsirsut, Gude ta-
attominga kivgartorbigisugissauæt. 3.
ajmaillioromarpásilo, Atátarloneet uang-
oneet ilirsaringinamisiguk. 4. Tamak-
oningale okallukbigigivse, nedliupet, er-
liikudlusigit, tajma okarbigísgivse; isua-
dle tajma okaungikivse, nejoravse. 5.
ánale audlartitsirsimnut audlarponga, il-
lvsinidle ima apersornekangilanga: Su-
ut pissauit? 6. Tamakkoningale okal-
lkbigángavse, umætise allieisungâlerput.
Opernartomigle okaupause: Illivsinun
uarpok, audlarama; audlangikuma, o-
llukikfartub (2) ornissengiláse; audlaru-
ale, illivsinun audlartitsomarpara. 8.
ikiukunilo, sillársum innuee nællyung-
érsisslauèj ajortimik, illuarnermiglo, er-
rtornermiglo. 9. Ajorte pivdlugo, oper-
lgingimanga (3). 10. Illuarnerle pivd-
lgo, Atátamut audlarama, tekkyssa'issoau-
ligalo (4); 11. Erkartornermigle, sil-
lb mattoma nalegà erkartugãumet (5). 12.
Sille okauziksakangârponga illivsinut, má-
nale

(2) Att. K. 15. v. 26.
(3) Jödit operomanginamik Jesusimut, ajortulliang-ârtut, tamattominga Gudim annersæt nællyung-nærsissegèj (Apost. Sull. K. 2. v. 37.38.)
(4) Illuarallóartok, Jesuse tokomigut Atatamun audlarmet, tajma pirsariakarmet innuït uamak-sirsudlugit.
(5) Att. K. 12. v. 31.

nale ſiunekarſinnãungilæſe (6). 13. Ar
nerſárle tauna ſegluſuïtſok tikiukune, p
ſiſſauáſe opernartunnut tamannut; ingm
nik okallyſſenginame, tuſſækkaminigle (
kallyſſavok, nedliutukſænniglo okauſſa
áſe. 14. Tãurſoma uſſornarſiſſauánga (7
pimnit piſſegamiuk okautigirſekſe ilivſ
nut. 15. Atátama pee tamáſa pigâk
tajmãitomik okartonga: Pimnit piſſa
okautigirſekſe illivſinut. 16. Killami
tekkyſſengilauſinga, ámalo killamik tel
kyomarpauſinga (8), Atátamun audlaram
17. Tâva ajokærſugèjſa illèjt ingmingnu
ima okarput: Kannong oma okallukbig
tigut: *Killamik tekkyſſengilauſinga, áma*
killamik tekkymarpauſinga, imatõg: *Atat*
mun audlarama? 18. Tamanna pivdlug
okarput: Suna okauzeràuk, okalluglun
killamik? Okauzià nælluarput. 19. J
ſuſib tâva iliſimagamigit, aperſoromag
ne, okarbigèj: Tamanna aperkotigârſe i
livſinut, okarama: *Killamik tekkyſſengila*
ſinga, ámalo killamik tekkyomarpauſing
20. Illomut, illomut okaupauſe: Kijau
luſilo opitſomarpoſe, ſillárſoarmiudle (
pei

(6) Tuſſarneng ajorpæſe.
(7) Okautigidluaiſſauánga.
(8) Killamik tokyſſégame udlut pingajuánne a
makkiſſaudlune, kingórnalo killalliaromaran
tajma okauzekarpok.

ɔitſugomarput; illipſile allieiſugomarpo-
!, allieiſugungnǽromarpoſile tipeitſulerd-
ſe. 21. Arnak erniſuktidlune allieiſug-
:åu, ernivikſe nedliumet; nalungiarle er-
iarángamiuk, eŕkaĭungnǽrpà nagliung-
ırtok, tipeitſungnermik, innuk ernioſi-
ı amet nunamut. 22. Illipſiſôg mâna al-
ɔiſukallóarpoſe, ámale tekkyomariauſe,
nætiſe tâva tipeitſuſſaput; tipeitſuſivſi-
ıglo arkſárnekaiſſengilaſe. 23. Udlorlo
ıivna nedliupet, ſumik aperſyſſengilau-
ŋga. Illomut, illomut okaupauſe: Su-
ık Atátak attimne tukſiarbigiguſine, tun-
ıomarpáſe. 24. Sulle tukſiangitſoſe at-
ımne; tukſiaritſe, piſſauſe tâva, tipeitſug-
lĭ́narkúdluſe. 25. Tajma arſerſôutin-
ık okallukbigígivſe; nedliutſomarporle,
ſerſôutinnik okallukbigiſſǽromaravſe,
tátamnigle okaudluĭ́naiſſoauſe. 26. Ud-
lk tauna tukſiaiſſauſe attimne; okarbig-
igilauſilo (9), Atátamnut tukſiutſomaud-
lſe; 27. Atátab nangminek aſſamaſe,
ſagauſinga operdluſilo, Gudimit pirſonga.
8. Atátamin annirſonga, nunamudlo
vdlunga; ama nuna kemegomariara,
tátamun audlardlunga. 29. Ajokærſug-
ſa tâva okarbigǽt: Mâna okalluglŭĭ́nar-
ɔtimmè, arſerſôumiglo okallungilatit.

30.

(9) Nællunǽriakangilak illivſinut,

30. Mâna nællyungnærpautigit, tamáſa ili
ſimagetit aperſoriakaratidlo; tajmãitomi
operpogut, Gudimit pirſotit. 31. Jeſu
ſim akkièj: Mâna operpoſe, 32. Att
nedliutſomarpok, mánalo nedliuſimale
pok, tamàuſe ingmikôrtardluſe ſiamma
tiſſauſe, kiſſingordlungalo kemeiſſoauſing
(10); merſa kiſſimẽngitſonga, Atátam i
legimanga. 33. Tamakkoninga okalluk
bigígivſe, uamne erkikſínekarkudluſe. Si
lárſoarme nagliugomarpoſe, tupedleritſil
ajugãugama ſillárſoarmut.

KAP. 17.

Jeſuſe tukſiartarpok Atátaminut.

Tamakkoninga Jeſuſe okarame, killan
mut ardlordlune okallukpok: Atátang-
Mâna nedliupok (1): Erneret uſſornarſiù
ernerpittõg uſſornarſikudlutit (2); 2. Sôr
lo nalegangortiket innungnut tamannu
tamáſa tãurſomunga tunnirſetit tãurſon
tunnikudlugit innurſumik nâkſãungitſ
mik. 3. Innurſutikſarle nâkſãungitſok te
ſa: Iblit iliſimaudlutit Gudiudluartótuãu
ſotit, audlartitedlo Jeſuſe Kriſtuſiurſ
(ilil

(10) Att. Matt. K. 26. v. 56.
(1) Tokovikſara nedliutilerpok.
(2) Att. K. 12. v. 23. K. 13. v. 31. 32.

ilisimaudlugo). 4. Nuname ussornarstgvkit; uamnudlo sullikorset namaksigiga. 5. Atátang-à! Mâna illingne ussornarsiningatõg kaumarsomik, pigigalloamnik illingnētuarama, sillársoakangikadlarmet. 6. Atternik (3) nællyungnǽrsipaka innuït, uamnut tunniursetit (kennikketit) sillarsum nnueenit (4); pigigallóarètit, uamnudlo unñiusimauetit, okauzisidlo taukoa puïngikèjt. 7. Mâna nællungilèjt, tamása unniursetit uamnut, illingnit pirsut. 8. Okauzit, uamnut tunniursetit, tunniunavkit taukonunga; operallugidlo pièjt, illonudlo ilisimaleránga, illingnit pirsonga, operdlutiglo, audlartikingma. 9. Tauko uksiupaka; sillársum innuee tuksiungilaa (5), tunniursetidle uamnut (tuksiupaka), blit pigángaukit. 10. Pikalo tamása pigëtit, pisittõg tamása pigâka; taukonunglo ussornarsionga. 11. Uangalo nunanētsungnælerponga, okkole suile nunamēut, uangalo ornikpagit. Atátang ajungtsuïnartorsoang-à! sernigigit atterne (6) unniursetit uamnut, atauziokudlugit, sôrdo uaguk. 12, Nuname nejoravkit, sernig-

(3) Ajokærsutingnik.
(4) Ajokærsukkaka uamnun opertut.
(5) Tajmāitunnik tuksiusinnāungilaka, nauglo tuksiutsomauaka sáținekarkudlugit.
(6) Ajokærsutingne.

nigígika 'atterne; uamnut tunniurſetit pâ
rígika, taukonangalo tammartokangilak
kittôrnak tammartukſak kiſſime (tammarſi
mavok) (7), aglekkæt (8) erkókudlugit. 13
Mánale ornikpagit, tajmalo okalluglung
ſulle nunamētidlunga, tipeitſutiga pigid
luï'narkudlugo okkoa illumingne (9) 14
Okauzernik tunnigika; ſillárſublo innuee
ſa (10) umigigèjt, ſillárſum innuee illeging
imætik, ſôrdlo uangatōg ſillárſum innue
illegingilaka. 15. Okko nunamit pær
kudlugit illingnut tukſiangikallóarponga
ajortomidle ſernigikoaka illingnut. 16
Sillárſum innueeſa illegingilèjt, ſôrdlo il
leginginiángatōg ſillárſum innueeſa. 17
Segluſuïrſutingnik (11) illuarſarkit; okau
ziſit opernartōuput. 18. Sôrdlo nuna
mun audlartikingma, tajmatōg audlartin
aka ſillárſoarmut. 19. Uangalo nangmi
nek taukonunga illuautikſāuniarponga (12
taukotōg illuarſægāulerkudlugit opernart
mik (13). 20. Okkoï'nædle tukſiungila
ka

(7) Judaſe piſitſirſikſe pià. (Att. Matt. K. 27. v. 5
(8) Davidim ivngerutéjne.
(9) Okkoa tipeitſutigidluï'narkudlunga.
(10) Jödit opingitſut.
(11) Ajokærſutingnik opernartomik.
(12) Innuvonga ajokærſorniaruglugit kéſalo tokuti
iomaudiugit.
(13) Kivgartorbigidluarkudlunga.

ka, uamnudle opertukſæt okkoa okauzee-
nik (tukſiuniaka); 21. Tauko tamáſa a-
auziokudlugit, ſôrdlo iblit Atátak uam-
nēpotit, uangalo illingnēponga, taukotōg
tauziokudlugit uavtingne; ſillárſum in-
nuee operkudlugit, audlartikingma. 22.
Jſlornartorlo uamnut tunniurſet, tunniu-
igatōg taukonunga; atauziokudlugit,
ôrdlo atauziovioguk; 23. Uanga tau-
onánētuardlunga, iblidlo uamnētuardlu-
it, atauzimun étukſâudluarkudlugit (14),
illárſublo innueeſa iliſimakudlugo, aud-
artikingma, taukolo aſſagetit, ſôrdlo as-
agingma. 24. Atátang à! Uamnut tun-
iurſetit (15) uamnēkoaka nejukkamne; us-
ornarſúſera tekkotuïnarkudlugo, tunniur-
et uamnut, aſſagangma ſillárſoak tungavi-
erſinago (16). 25. Illuartuïnartórſoang
tátang-à? Sillam innueeſa ilirſaringiniá-
t, uangale ilirſarâgit, okkoatōg iliſimag-
t, audlartikingma. 26. Atterniglo o-
aupaka (17), ámalo tamattominga okaut-
ɔmariaka; uamnut aſſennirſúſit taukoná-
ētuarkudlugo, uangatōg taukonánētuard-
unga.

(14) Atauzimik iſumakarſinnardlutik, atauzênarlo a-
jokærſutigallugo.
(15) Opertitetit.
(16) Pingorſimangikadlarmet.
(17) Att. v. 6.

KAP. 18.

Jeſuſe Judaſib piſſmago, kingarſortèjſa tiguniarpæt v. 1-11. Kelerſordlugolo Pelleſiúnermun audlarupæ't, v. 12-18. Terſane kigliſiornekardlunilo unatarnekalerpok. v. 19-24. Pelib miſſiutigà v. 25-27. Pilatuſimun audlarupæ't, tãurſomal kigliſiorkârdlugo ipperaromagallóarà. v. 28-40.

Tamakkoninga Jeſuſe okallungnek ſorârame, anniok (1) ajokærſukkæne illegallugit, kôgeitſiab Kedronmik attiglum igdloánut pivdlune; nautſêvik uangalôgak terſanētok, terſunga iſerpok ajokærſukkæne illegallugit. 2. Judaſible piſitſirſæt nautſêvik tauna nællunginià, kapſêrſoarnik terſunga Jeſuſe ajokærſukkænilo katterſortarmeta. 3. Tâva Judaſib ſórſuktorpérkſoït Pelleſiúneridlo kivgèjt, illekſarángamigit terſunga piok, nennerõurſirſartut, kodllirſartudlo, ſekkolirſartudlo illegallugit 4. Jeſuſib tâva, kannok piſſegæne, tamáit nællungikallóaramigit, annivdlunilo okarbigèj: Kina ujarpiſiuk? 5. Akkiæt: Jeſuſe Nazaremio. Jeſuſib pièj: Uangavonga. Judaſible, tãurſominga piſitſirſumerſa nejorièj. 6. Tâva okarbigángatik: *Uangãvonga;* kingomun audlardlutik nunamut nivérput. 7. Ama tâva kigliſior

(1) Iglorpérkſoarnit Jeruſalemmit.

èj: Kina ujarpiſiuk? Okarpudle: Jeſuſe Nazaremio. 8. Jeſuſim akkièj: Uangãurlonga okaukallóarivſe; uanga tâva ujarulinga, makko audlarlit! 9. Erkókudlugo okauzià ivna (2): *Tammartokangilanga uamnut tunniurſarnik.* 10. Simon-Pele tâva pænnakarame, tauna amuà, Pelleſiúnerublo kivgà pænnãupà, ſiutéjardlugolo telerpiæ̀t tungànik. Kivgarle tauna Malkuſiming attekartok. 11. Jeſuſe tâva Pelinun okarpok: Pænnet innánut mangunialiùk (3). Ervnguſim immà, Atátama tunniurſà uamnut, tâva imiſſengilara (4)? 12. Tâva innuïérkſoït ſórſuktudlo nalegàunerææ̀ta (5), Jödidlo kivgèjſa, tamarmik Jeſuſe tiguæ̀t kelerſordlugolo. 13. Annaſinudlo, Kaifaſib okiok tãivna Pelleſiunerurſub ſekkiánut, piſikârpæ̀t. 14. Terſãivnale Kaifaſe Jödinnut okaurſirſok, illuartok unnerdlugo, innum atauzib innuïëit tokutigipagit (6). 15. Simonib Pelible ajokærſukkablo adlab Jeſuſe mallikpæ̀k; ajokærſugarle tauna tekkornartãunginame Pelleſiúnermut, Jeſuſe iſerkatigà

 Pelle-

(2) Kap. 17. v. 12.
(3) Pôminut mangule.
(4) Annernartut, Atátama pekkorſèj uamnut, attorſinnãuaka.
(5) Sekkuglit ſórſukatigeet taukoalo nalegaunerææ̀ta.
(6) K. 11. v. 50.

Pellesiúnerum iglorsoánut. 16. Pelil
isertarbiub sillatánētok. Ajokærsugak ai
pa, taūna Pellesiunermut tekkornartāung
itsok, tâva anniok, arnarlo isertarbiul
pârsirsâ okallukbigà, Pelilo isertipà. 17
Arnable tāursoma, isertarbiub pârsirsæ
Pele okarbigà: Iblittōg innub tāursom
ajokǽrsugaringinerpátit? Akkià: Tajmāing
ilanga. 18. Kivgædle sakkirsiksædlo ter
sanctuartut, aumænnudlo ingnek ikumati
kǽt, kejǽrferdlutiglo, kejanakánget; Pe
lile kejǽrserniardlunisōg senniænnētuariok
19. Jesuse tâva Pellesiúnerub kiglisiorp
ajokærsugèjnik ajokærsutániglo. 20. Je
susim akkià: Innuït nellinginæt tussartid
lugit okalluktartonga, iliniartarbingme na
lekbingmilo nungudlugit ajokærsoïniar
tonga, tersunga Jödit nellinginarnit katter
sortarmeta, terdlingænnidlo okallungni
angidluïnartonga. 21. Saag kiglisior
pinga? Uamnik tussartut, kannong-étun
nigloneet okallukbigángavtik, kiglisiorkit
Okauzika taukoa ilisimauèjt. 22. Tajmal
okalluktidlugo, kivgæt nejortun illæta Je
suse erksàrpà, okalluglune: Pellesiúnek
tajma akkissaviuk? 23. Jesusib sâpa: O
kauzerdlukuma, sukutsia ajorpa, nælluné
jaruk; illuartomigle okallukuma, sudluti
erksàrpinga? 24. Annasib kelersimarsok

aud

udlartikà Pellesiúnermut Kaifasimut. 25. Simon-Pelile tersanētuarpok kejærserniardlune. Tâva okarbigæt: Iblittōg tāursoma okærsugaringinerpâtit? Missiarpok okalluglunilo: Tajmāingilanga. 26. Pellesiunerub *kivgèjsa* illæt, mersa Pelib siutégægæn igdloà, okarpok: Nautsêvingme ejoret, tekkogallóarivkin ilà? 27. Pele tâva ama missiariok; erngēinarlo tukingsuglin anguti viæt kardlorpok. 28. Tâva Jesuse Kaifasimit audlarupæt iglórsoamut erkartōursivingmut, mersa udlāugalóarmet. Iglórsoarmudle erkartōursivingmun isingilæt ippegāukonnatik (7), Paaskerysségamik (8). 29. Tajmāitomik Pilatusim annivigèj, okalluglunilo: Suning arksoarnartomik innung una passikutigáïsiuk? 30. Sâpæt okalluglutiglo: inerdluktórsōungipen una, illingnut pissengikallóarikput. 31. Pilatusib tâva okarbigèj: Illipse pigīsiuk, inneizisisilo malliglugit erkartōukisiuk. Jödit tâva okarbigæt: Innungmik tokotsinek saperpogut; 32. Jesusim okauzià erkókudlugo, ællunærame, kannong étomik tokyssegne (9). 33. Pilatuse tâva iglomut erkar-

(7) Arksoarnaissesugallutik, iscrallóarunik Pilatusib nællursum iglóanut.
(8) Paaskesiordlutik sauârak nerrissegamiko.
(9) Att. Matt. K. 20. v. 19.

tõursivingmut ama iseriok, Jesusilo k
kudlugo okarbigà: Jödinnut kongiovi
34 Jesusim akkià: Illingnik tajma oka
pit? Adlædloneet tajma okautiginerpán
illingnut? 35. Pilatusib sapa: Jödione
pik uanga? Erkardlivit Pellesiúneridlo
amnut pisipátit; sullirsotit? 36. Jesusi
akkià: Nalegáviga sillamit mattomanga én
ilak (10); sillamit mattomanga ékallóarp
nalegáviga, kivgama sernigissegallóaráng
Jödinnut pisitãukonnanga; mánale nale
áviga tersanga éngilak. 37. Pilatusib t
va okarbigà; Kongiovimmè? Jesusib s
pà: Tajmamè, kongiovonga. Innun
ordlungalo nunamut pirsonga, seglusui
sut okautigikudlugo. Seglusuïrsumin
tub nipiga tussararà (11). 38. Pilatusi
okarbigà: Sunamè seglusuïrsut? Tajma
okarame, Jödinnut ama anniok, okallu
bigallugidlo: Una pitlægeksãusugingila
uanga (12). 39. Illerkokarposile, Paask
me uamnit tunnínekaissaudluse parnær
majungnælersomik; una Jödit Kongi
mâna ipperarkovisiuk uamnut? 40. T
va nungudlutik ama nibleriput, okallugl
ti

(10) Nalegávigtut nunamẽtotun éngilak.

(11) Ajokærsúmut opernartomut nalegosuktut, kauzera nalengniararæt.

(12) Passilângidluï narmet uamne, pingitsôsugára.

k: Taunāungitſok, Barrabaſile (piomau-
put); Barrabaſile pejaïrſōurſok.

KAP. 19.

ſuſe Pilatuſim améjarkoà v. 1-3. Ipperarniardlugolo késa tokokoà. v. 4-16. Sennerutilingmut kerſungmut ivertipæt. v. 17-24. Arne tupedlerſipà. v. 25-27. Tokovok. v. 28-30. Timmà akkartidlugolo illiæt. v. 31-42.

Pilatuſib tâva Jeſuſe pià iperartidlugolo
). 2. Sórſuktukſædlo kakidlarnekotāur-
et (2) perdlàjdlugit niakorutikſamik pilli-
ut, niakoánudlo illivdlugo, annorámiglo
ıkpadlârikſomik kadleriæt, okalluglutig-
): 3. Pidluarkonnarſillæn oma Jödit
ongiæt (3)! Erklârdlugolo piæt. 4. Pi-
ıtuſe tâva ama anniviok, okarbigallugid-
): Arèin-à! Illivſinun anniſipara iliſima-
udluſe, pirſôtiſinnāungidluïnariga (4). 5.
eſuſe tâva anñiok niakorutekardlune ka-
idlarnekotāurſænnik, kallipâmiglo auk-
adlârikſomik attiſimaudlune. Okalluk-
igèjlo (5): Arèin-à! Innung una (6)! 6.
Tâva

(1) Améjarkudlugo.
(2) Att. Matt. K, 9. v. 16. naïkigutà (14).
(3) Att. Matt. K. 27. v. 29.
(4) Pingiſugiginnariga.
(5) Pilatuſib.
(6) Innukulungoang âſit, imaloneet: Tekkuyſungnarſillæn una!

Tâva Pellesiúnerit kivgædlo tekkogamik
niblerkàut, okalluglutik: Kikiektorùk, k
kiektorùng una kersungmut sennerutilin
mut! Pilatusim okarbigèj: Illipse pigisi
kikiektordlugolo, uanga pingitsuï'nâulu
ángavko. 7. Jödin akkiæ̈t: Inneizisekà
pogut, tamakkolo inneizisivut malliglu
tokotekſâinâvok, ingme Gudimut erner
tidlune pigame. 8. Okàuzek tamæn
Pilatusib tussaramiuk, siorangâlerpok.
Iglomudlo eŕkartõursivingmut ama iser
ok, Jesusilo okarbigà: Sumit pivit? Jes
sible akkingilà. 10. Pilatusib tâva pi
Akkiomangilinga? Kikiektorkoginnãuga
lóarivkit audlarkoginnãugallóardlutidl
nælluvinga? 11. Jesusib sâpa: Piginnãun
idluï'narallóaringma, píkanga (7) tunnín
kangikuït pirsãunermik; tajmãitomik uan
nik illingnut pisitsirsok ajortekarnerrovol
12. Tamattoma kingórnane Pilatusim au
larkoniarallóarpà. Jödidle niblerput oka
luglutiglo: Una audlarkoguko (8), Kejser
(9) tâva assarsaringilet. Kongiomatlarto
nellinginak Kejserimun akkerartorpok. 13
Okauzek tamanna Pilatusib tussaramiuk
Jesuse annisipà, ingidlunilo eŕkartõubing
mu

(7) Killangmẽtomit Gudimit.

(8) Ipperarkoguko pinago.

(9) Kongiúnek.

...ut ivksiavingmut, ujaralingmik taïrsamē-
...mut, Ebræeridle Gabbatamik taïrsaræt.
14. Udlok mersa opellungârsarbik Paaski-
...ut (10) nedliupok, udlublo nællunærkota
...baningungajengmet, Jödinnun okarpok:
...rèit, tersa Kongerse! 15. Niblerpud-
...: Pærle, pærle! Kersungmut sennerutí-
...ngmut kikiektorùk! Pilatusim okarbigèj:
...ongerse kikiektyssauiga? Pellesiúnerit sâ-
...æt: Adla kongigingilarput, Kejsere kis-
...enne. 16. Tajmāitomik pisipà tauko-
...nga, kikiektorkudlugo senningarsomut.
...sufile tiguæt (11), audlarudlugolo. 17.
...ikiektorbiksilo ersukpà, annivdlunilo (12)
...namut piok, Niakôrnamik taïornekar-
...mut, Ebræerit Golgatamik taïrsarángar-
...k (13); 18. Tersane kersungmut senne-
...tilingmut kikiektorpæt, adlæktōg mard-
...k pimivdlugik, sennilereeksarpèjt, Jesu-
...le akkornængnētidlugo. 19. Taïutik-
...rle Pilatusim aglekà, senningarsomudlo
...ertidlugo. Imale aglekfimarsok: Jesuse
...azaremio Jöditkongiæt. 20. Taï-
...iksak tamanna tâva Jödit kapseen attuar-
...æt, Jesusib kikiektorsimavià kannikánget
iglor-

(10) Paaskiksab tugliá.
(11) Sorfuktuksæt.
(12) Jerúsalemmit.
(13) Att. Matt. K. 27. v. 33.

iglorpérksoarnit; agleksimarsorlo Ebræ-
rit, Grækeridlo, Romiudlo okauzeenni.
21. Tâva Jödit Pellesiunertèjsa Pilatu-
okarbigæ't: Ima aglekkénnæk: *Jödit Ko-
giæ't;* imennale aglegit: *Jödit Kongigig-
ne, nangminek unnersok.* 22. Pilatul
sâpej: Aglekkaka agleksimauaka (14). 2
Sórsuktuksæt tâva Jesuse kikiektorsimag-
miko, annorèj pièjt, augoardlutiglo sisi-
mannut nâpartordlugit, illudliatōg pin-
æ't; illudlerle tauna killukarane nuïrsæ-
āursok tamarme pàuanga aglæ't. 24. In-
mingnut taimāitomik okallukput: Auin-
issigo una, immerardlutale piniartigo, in-
miarsirsub kissime pigikudlugo! Aglekka-
erkókudlugit (15), ima okartut: *Annorà-
saka augoarpèjt ingmingnut, illudligalo in-
merautigæ't.* Tajmailliorput sórsuktuks-
25. Jesusible kikiektorbiæ't sennianētu-
tut arnà, arnædlo kattængutà Maria Kle-
fasib (nullià), Marialo Magdalena. 2
Arne tâva Jesusib tekkogamiuk, ajokærsu-
arlo assarse sennianētok, arne okarbig:
Arnang-à! Arèit, tersa erneret! 27. Kin-
órna ajokærsukke okarbigà: Arèit, ter-
arnet! Tersangāinarlo ajokærsukkab tâu-
soma ingminut pisipà. 28. Kingórna, J-
susi

(14) Aglekærpaka tajmāissersut.
(15) Davidim ivngerutèjne.

ſſim iliſimagamigit tamáſa namakſiſimag-
a óartut, aglekkæn erkókudlugit (16), o-
krpok: Imeroſukponga. 29. Nappar-
tɛ merſa terſanētok ſêrnartomik immalik.
Piluartorle immerpǽt ſêrnartomik, Yſopi-
rudlo (17) kappupǽt, karnánudlo piſid-
lgo. 30. Jeſuſib tâva ſêrnartok imera-
riuk, okarpok: Namakſiok; niakilo okud-
lgo, annerningǽrpok. 31. Tâva, opel-
lngarſarbiomet udlok tãivna, timmèjt
ſanningarſomētuarkonnagit Sabbátime, Sab-
btikſak tãivna angiſſekánget, Jödit Pila-
tſe inneppǽt, taukoa ſaurngeet navlor-
ldlugit, pǽrkudlugidlo (18). 32. Sór-
ſktukſæt tâva kikiektorſimakatǽk ornig-
lgik, ſiurdliublo aipǽdlo ſàurngækik nav-
lrpèjt. 33. Jeſuſimudle pigamik, tokung-
a gallóartorlo tekkogamiko, ſàurngee nav-
lngilèjt. 34. Sórſuktukſædle illǽta ſen-
ærà kallugirſamik angmarpà, erngerdlu-
tɛ tâva auk imerlo terſanga kôlerpuk. 35.
Iſigirſublo tamanna okautigigà, okauziálo
opernakàu; taunalo iliſimavok, opernar-
tmik okalluktok, illipſe operkudluſe. 36.
Tajmáëſeralloartorle, aglekkæn erkókud-
lugit

16) Tajmāitut pivdlugit aglekſimaviok Davidim ivng-
erutèjne.
17) Ajaupirſamut Yſopim (orpitſiam) aualekkotèjſa
illǽnnut.
18) Kenningarſomit akkartikudlugit.

lugit (19): *Sàurngee navlornekaiſſengilæ*
37. Adlættōg aglekkæt ima pimmiput (2
Kappirſamingnut taguſaromarput. 38. Kin
órnale Joſefib Arimatæamit pirſub (Jeſ
ſim ajokærſugarángane, nauglo nællun
rane, Jödit erkſigángamigit) Pilatuſe Jeſ
ſib timmánik kenuvigà, pærkudlugo (2
Pilatuſib tâva akkoerángane, Jeſuſib tir
mà pæriartorpà (22). 39. Nikodemuſil
tãivna ſiornãumet unnuarſiordlune Jeſu
mut pirſok (23), tikiunioktõg, Myrræd
(24) Aloïdlo (25) akkunekſimarſut, ted
mannik ungnirſarkattartut okemēidlutæt
okemēitſigirſut, nekſardlugit. 40. Tâ
Jeſuſib timmà piæk, annorârſænnudlo ſ
tunnut imupæk, tipigikſautinniglo pir
mivdlugo, Jödin illerkoænnik, illirſirſ
rángeta. 41. Nautſêvigle kikiektorſim
viæn erkánētok, nautſêvingmilo illivert
kariok, ſulle attornekangiſēinartomik. 4
Terſunga Jeſuſe illiæk, Jödin opellungâ
ſarbiæt pivdlugo, illivek tauna kannikáng

KA

(19) Moſeſim aglegèjne.

(20) Sakariaſim aglegèj.

(21) Senningarſomit akkartitſomaudlugo.

(22) Akkartitſartorpà.

(23) K. 3. v. 1. 2.

(24) Att. Matt. K. 2. v. 11. narkigutà (9).

(25) Nāurſut tipigikſut.

KAP. 20.

Jesuse tokoksunnit makkipok sarkomerdlunilo Maria Magdalenamut, v. 1-18. Ajokærsukkaminudlo, v. 19-31.

Udludle siurdliænne (1), udlâkut sulle târ-
let, Maria Magdalena illivermut piok,
tararlo illivermit pærsimarsok tekkoà (2).
2. Tâva akpadlune Simonimut Pelimut,
jokærsukkamudlo adlamut, Jesusim assar-
lnut, piok, okarbigallugiglo: Nálegak
udlarupæt illivermit, sumudlo illinerpæt
nelluarput. 3. Pele tâva ajokærsugarlo
apa annivdlutik illivermut pipuk. 4. Ta-
mangmigle akpakatigeekpuk, ajokærsug-
sle aipa Pelimin okillanerrogame, siurd-
lidlune illivermut piok. 5. Illóanudlo
ijoarame, annorârsæt sâtut (3) tersanētut
ikkoèj, iseranile. 6. Tâva Simonib Pe-
lb mallingniktub tikipà, illiverlo iserbig-
ligamiuk, annorârsæt sâtut ingmikun-étut
ikkoviéj; 7. Annorâminerlo niakoánut
mat-

(1) Att. Luk. K. 24. v. 1.
(2) Att. Matt. K. 27. v. 60. K. 28. v. 2. Mark. K. 16. v. 3. 4.
(3) Jesusim okôrutigigalloee.

mattugisimagalloak annorârsæt sâtut senni
ænnēngitsok, ingmikudle kogluktersimar
sok tekkoà. 8. Tajmāitomik kingórn
ajokærsugak aipa, siurdliudlune illivermu
pirsok, iserioktōg, tekkungniglunilo oper
pok; 9. Sulle aglekkæt, tokorsunnit mak
kitsomartomik okauzekartut, nællugami
kit. 10. Ama tâva ajokærsukkæk illaming
nun angerdlaripuk. 11. Mariale illorru
sillatánētualerdlunilo kijavok; kijagame
illorrum illóanun itsoarpok. 12. Enge
liglo mardluk kakórtunnik annorâglæk ivl
siarsuk tekkoǽk, atauzek niakoǽn innán
aipálo isigèjsa innǽnne, Jesusib timmǽ
innigigalloáne. 13. Taukoalo okarbig
ǽk: Arnak! Saag kijavit? Sâpǽk: Nale
ára audlarumarsuk, sumudlo illinerpǽ
nællugavko. 14. Tajmalo okarame, k
viarpok, Jesusilo tersanētuartok tekkoà
mersa Jesusiosugingikà. 15. Jesusim o
karbigà: Arnak! Saag kijavit? Kina ujar
piuk? Nautsévilliortôsugángamiuk oka
bigà: Nálegak, audlarukuko, sumun illi
et, nællunǽrbiginga, eit? piartoromarpa
tâva. 16. Jesusib pià: Maria! Keviar
lune tâva okarbigà: Rabbuni, imēipo
Ajokærsóïrsok! 17. Jesusim okarbig
Aktoriaràunanga, sulle Atátamnut pauon
nang

[…]nginama (4); Kattængutikale (5) ima o-
[…]rbigiartorkit: Atátamnut Atátavſinud-
[…], Gudimnudlo Gudivſinudlo pauongna-
[…]marponga. 18. Ajokærſukkædle Ma-
[…]ib Màgdalenab okautſartorpèj, Nálegak
[…]kkogamiuk, tajmalo okarbigigáne, un-
[…]rdlune. 19. Tâva udlok tāivna, udlut
[…]rdliænne, unnulermet, ajokærſukkæt
[…]ttiſimameta, mattutiglo parnærſardlugit,
[…]dit erkſigángamikit, Jeſuſib tâva tikipèj,
[…]akornænnētualerdlunilo okallukbigèj:
[…]dluarkonnarſiſitſe! 20. Tajmalo oka-
[…]ne, arkſænilo ſennerkilo niptarpèj tau-
[…]nunga. Tâva ajokærſukkæt tipeitſungâ-
[…]put, Nálegak tekkogamiko. 21. Jeſu-
[…] tâva ama okarbigivièj: Pidluarkonnar-
[…]itſe! Sôrdlo Atátam audlartikánga, uang-
[…]ig audlartipauſe (6). 22. Tajmalo oka-
[…]ne ſudluarpèj, okallukbigalIugidlo: An-
[…]rláng illuartok pigiſiuk (7)! 23. Iſuma-
[…]rbigirſæſe ajortèjnnik iſumakærbigirſâus-
[…]out; iſumakærbigingitſæſile ajortèjnnik

Gg 2 iſuma-

(4) Iſigèj erkingniarnermagit (Matt. K. 28. v. 9). tajma pekkongilà Jeſuſib, unikkonnago terſane, kingórna ama tekkokigomarmane killaliartinnane, tuoviorkoále ajokærſukkæt allieiſuktut tupedlerſariartordlugit.

(5) Ajokærſukkaka.

(6) Okautigiartorkudlunga innungnut.

(7) Pigileromarparſe, tāurſomalo iliſimarſórſoangortitſomarpáſe.

isumakærbigirsäussengilæt (8). 24. T-
masible, arkanek-mardluk illæta, mar-
lulliamik táïrsab, nejungikèj, Jesuse tik-
umet. 25. Tajmāitomik ajokærsukka-
adlæt ima okarbigæt: Nálegak tekkogi-
put. Sâpèjle: Arksèjsa kikiektornere:
tekkungikuvkit, tikeralo mangungikuvk
kikiektornernut, arksækalo mangungiku-
kit senneránut, operomangidluïnarpong.
26. Udlut tâva arbanek-pingasungorme,
ajokærsugèj ama tersane isersimarsut, T-
masilo illegigæt. Jesuse, mattut parnær-
matidlugit akkornænnut piok, okalluglun:
Pidluarkonnarsisitse! 27. Ama Toma-
mun okarpok: Tikeret kaïrsuk, arksæka
kamerdlôrkit; arksetidlo issæktorkit, se-
nerkamnudlo mangukit; opingitsungnær-
lutidlo opersinnàit. 28. Tomasiblo a-
kià, okalluglune: Nalegára, Gudigal!
29. Jesusim okarbigà: Tomasi-à! Te-
kogangma, opertotit; pidluarput oper-
nauglo tekkungningitsut (9). 30. Jesue
adlænnik kapseennik ussornartulligallóri-
oktōg ajokærsukkænne irsigitidlugit, ma-
persækkænne makkonáne aglekſimang-
si-

(8) Ajortéjarnekarkorsæse ajortéjaroinarpèj Guo,
pekkongitsæsile kingakonnarkángeta ajorté s-
senginièj.

(9) Tajma Jesuse killalliarmet kingórnane ope-
karput tamarmik. (Att. 1 Pet. K. 1 v. 7-9.

innik. 31. Tamakkole agleksimaputo-
erkudluse Jesusimik Kristusiursomik Gu-
ib niarnánik, akkánidlo innursutiksarsi-
adluse (10) illipse opertose.

KAP. 21.

na ajokærsukkæne sarkomerbigèj nerrikatigallugidlo.
v. 1-14. Pele okallukbigà siuniksánik. v. 15-25.

Lingórna Jesuse ajokærsukkæne ama sar-
omerbigèj Tiberiasib tessérsoæn erkáne
(); imennale sarkomerpok: 2. Simon-
ele, Tomasilo, mardlulliamik táirsak,
Jatanaëlilo, Kánamit Galilæamētomit pir-
sk, Zebedæusiblo ernæk, adlæglo mard-
lk ajokærsugèjsa illægik, atauzimētut, 3.
Simonib-Pelim okarbigèj: Karksuseriar-
erponga. Sâpæt: Illegiomoautigit. An-
put tâva, erngerdlutiglo umiàitsiamut
ikiput, unnuarle tamænna sursáirput. 4.
liusimalermedle, Jesuse teitsib sináne ki-
artok; ajokærsukkædle Jesusiosugingilæt.
Tâva Jesusim okarbigèj: Kittôrnango-
a (2)! Nekkiksakarpise? Akkiæt: Nagga.
Okarbigèjle: Karksutise umiàitsiab tel-
piæt tungágut nelluksigit, tâva aulisæg-
 aro-

(10) Ajokærsutà innursutigikudlugo isukaissengitso-
mik.
(1) Att. K. 6. v. 1.
(2) Assarsangoaka.

aromarpose. Nellukpèjt tâva, aulisæga
pérksoarnidlo amuneng ajulerìèjt. 7. A-
jokærsugak, Jesusim aslarsà, tâva Pelimi
okarpok: Tersa Nálegak. Simon-Pele n-
legāursomik tussarame, annorârse sâtt
uïnikune attivà, tammakanginame, ime
mudlo kirkserdlune. 8. Ajokærsukkæd
adlæt umiàitsiakut piput, nuna ungesig
ungnæramiko, ablornerit kollinnik un
nirsarkattangajektutun ungesiksigàut, kar
sutidlo aulisækkænnik immaglit kallipè
9. Niügamik tâva, aumæn ikumarsut, ne
piglo kænnut illisimarsok, timiûrsarlo, te
koèjt. 10. Jesusim okarbigèj: Kaitsisit
aulisækkæn illèjnnik tersa tâva amursavi
nik. 11. Simon Pele niüsimagame, kar
sutit aulisægársoarnik immaglit kakkip
nunamut, (aulisækkæn) amerdlarsúseet me
sa arbanek mardlungnik ungnirsarkattart
arkanek pingasudlo(3); nauglo tajma amer
latigigalloæt, karksutit alliktungilæt. 1
Jesusim okarbigèj: Kajdluse nerriartorit
ajokærsugèjsale nungudlutik aperson
saperpæt: Kiovit? ilisimagallóaramik n
legāursomik. 13. Timiûrsak tâva Jesus
tiguïartorpì, tunniorârdlugolo taukonung
tajmatōg nerpik. 14. Tamersa pingaj
eks

(3) Imaloneet: Ungnirsur arbanek-pingajueksæt
kanek-pingasûrsut.

ekſánik Jeſuſe ſarkomerſok ajokærſukkami-
nut, tokorſunnit makkiname kingórna.
15. Tâva nerrigamik ſorâramik, Jeſuſe
Simon-Pelimun okarpok: Simoni-à! Jo-
naſib (niârna), okkonanga aſſanerrovinga?
Akkiá: Ap, Nálegak, aſſagivkit nællung-
larma. Okarbigà: Sauangoaka nerriſini-
arkit (4). 16. Ama aipekſánik pià: Si-
moni-à! Jonaſib (niârna), aſſauinga? Ak-
kià: Ap, Nálegak, aſſagivkit nællungilar-
na. Tâva okarbigà: Sàuaka pâriniarkit.
17. Pingajuekſánik pià: Simoni-à! Jona-
ſib (niârna), aſſauinga? Pele (tâva) alliei-
ſulerpok pingajuekſánik okarbigimane:
Aſſauinga? Akkiálo: Nálegak, nællurſa-
kangidluïnaravkit, nællunginiarmatôg as-
ſagivkit. Jeſuſim okarbigà: Sáuaka pâ-
riniarkit. 18. Illomut, illomut okau-
pagit: Innuſukavit, nangminek keterrur-
ſerſotit, iſumangniglo audlartotit; utokal-
liguïdle, arkſetit iſſæktoromarpetit, ad-
ablo keterrurſeromarpátit, piomangitſar-
nudlo audlarutſomarpátit. 19. Tajmale
okallukpok, nevſoïaromagamiuk, kan-
nong étomik tokukſamik Gude uſſornarſiſ-
ſegà unnerdlugo (5). Tajmalo okallung-

Gg 4 nek

(4) Uamnut opertukſæt iſumaginiangoarkit ajo-
kærſordluardlugit.
(5) Senningarſomut kikiektugauſſamet Gudib pek-
korſà naleglugo.

nek foràrame, pià: Mallinga! 20. Pelil
keviarame, ajokærſugak Jeſuſimik malling
niktok tekkoà, Jeſuſim aſſarſà, ivna tullo
tok ſækkeenut unnukut neřřiſidlutik, ima
lo okartok: Nálegak piſitſirſikſet kina (6)
21. Tauna Pelib tekkogamiuk, Jeſuſe o
karbigà: Nálegak, unamè ſukſāua? 22
Jeſuſib ſâpà: Terſanētuarkoguvko tikitſerc
lunga (7), ſugáïuk? Iblit mallinga. 23
Tamanna pivdlugo kattængutigeet (8) ing
mingnun okauzekalerput: Ajokærſuga
una tokyſſengilak; nauk Jeſuſim okarbig
ingikà tokyſſengitſomik, imàle okartok
Terſanētuarkoguvkó tikitſerdlunga, ſug
áïuk? 24. Terſa ajokærſugak, makko
ninga okaurſirſok, makkolo aglekſimauèj
okauziálo opernartok iliſimauarput. 25
Adlædle Jeſuſib ſullirſèj amerdlagallóa
kàuttōg, tamakko ingmikôrtardlugit ag
lengnekaiſſegallóarpeta, iſumakarponga
makperſækkæt tamakkoà aglegekſæt ſillár
ſoang aglæt tettuliſſegæt. Amen.

(6) Kap. 13. V. 23-25.
(7) Jödit pitlariartoromaravkit.
(8) Operkatigeet.

Apoſte-

Apoſtelit (1)

Sullirſèjt.

KAP. I.

Jeſuſib killalliarſuſiánik, v. 1-11. Ajokærſugèjſa illeg-eekſuſiænnik, v. 12-14. Mattiaſiblo Apoſteling-ornеránik, v. 15-26.

Oma Teofiluſe (2)! Okauzek ſiurdlek pil-
ara (3) Jeſuſib ſullirſèjnik ajokærſorneree-
iglo tamannik; 2. Kannok pirſártaral-
oarmet kangattarbikſe nedliutſerdlugo; ud-
ok tauna Apoſtelit (4) kennikkæne okauna-
nigit Annerſámik illuartomik. 3. Anni-
rtitſungnærame, umarkiglune taukonunga
arkomeriok, kapſeennik nællunærkotinnik
revſokangitſunnik, taukonunga tekkotina-
ne udlut mardlungnik ungnirſarkattartut,

Gg 5 okal-

(1) Jeſuſim audlartitèjſa.
(2) Tamerſa opertut ſiurdleen illæt.
(3) Evangeliume Lukaſim aglegâ iſumanaâ, tâurſo-
matôg Apoſtelit ſullirſèj aglekſimagamigit.
(4) Ajokærſukkæne okallugiartorkorſèj innungnut.

okalluglune Gudib nalegaviæt peenik (.
4. Taukolo atauzimētut nejoramigit, oka-
pèj, Jeruſalem kemekkonnago, Atátab
unnerſōuta naytſerſordlugo, tamattomin-
agōg uamnit tuſſartoſe (6). 5. Johanne
koïrſigallóarmet imermik, illipſile Anne-
ſámik illuartomik koïnekaromarpoſe (
ipſárugo. 6. Tajmanile kattiſimarſut
perſorpæt okalluglutik; Nálegak, Iſraël
nalegávia mánakut illuarſiſſauiuk? 7. S
pejle: Kakugo piſſamet, illivſinut næll
næriakangilak, Atátarle iſumaminik pi
marpok. 8. Illipſile Annerſám illuartu
pirſàunerà piomarparſe, tāurſoma kollan
iſſamaſe; uangalo okautigiſſoauſinga Jeru
ſalemmilo, Judæamilo Samariamilo tama
me, nunablo iſuánut (8). 9. Tajmalo o
kallungnek ſorârurſigame, killangmut kan
attartipok irſigitidlugit, nuïablo audlarup
erſitſungnærſidlugo. 10. Killangmudl
kangattartok mallengarmarſuk, anguti
mardluk kakortunnik annoráglæk (9) ſen
niænnēlerſuk; 11. Ima okalluktuk: Ok
korſ

(5) Kannok innuït ajokærſyſlegèjt, illegsekſudl pirſuſiænnik okaupèj.
(6) Att. Luk. K. 24. v. 49. Jok. K. 14. v. 26.
(7) Att. Matt. K. 3. v. 11.
(8) Sillárſoarmiut ajokærſorniaiſſauæle, uamnut o perkudlugit.
(9) Engelik.

korſe angutit Galilæamiut! Saag killang-
nut mallengaviſe? Jeſuſe una illivſinit
angattartok killangmut, tajma uteroma-
jok (10), ſôrdlo killangmun audlartok ir-
igigikſe. 12. Jeruſalemmut tâva uterput
akkamit, Oliib kakkánik tâïrſamit, kan-
itungõmet Jeruſalemmit, Sabbátime kig-
ikbikſartut (11) ungeſikſígirſomik. 13.
ſeramiglo innimut kalliamut majoarput
erſanẽlerdlutik, Pele Jakoblo, Johanneſi-
o, Andreaſilo, Filippuſilo, Tomaſilo,
Bartolomæuſilo, Mattæuſilo, Jakoblo Al-
æuſib niârna, Simonilo Zeloteſe, Judaſilo
akob kattængutà. 14. Tauko tamarmik
orâratik illegeekſut tukſiarniardlutik ke-
uniardlutiglo (12), arnæn illegallugit,
Marialo Jeſuſim arnà, tãurſomalo (13) nu-
kèj. 15. Udludlo tauko Pele nekoïkpok
ijokærſukkæn akkornænne, innuït terſane
attiſimarſut merſa arbanelingnik ungnir-
arkattartut amerdlatigingajekpèjt, imalo
okallulerpok: 16. Okkorſe angutit kat-
ængutigeen-à! Erkoriakartut aglekkæn iv-
ko, Annerſám illuartum okauzee Davidib
karnágut, erkorniægèj Judaſe Jeſuſimik
tigut-

(10) Udlut naggatikſænne.
(11) Jödit Sabbátime kanngitungõmut kiſſienne ing-
erdlaiſſameta.
(12) Gudimut.
(13) Jeſuſib.

tigursiniartun unnersoïrsæt pivdlugo. 17. Illeksarigallóaravtigo kivgakatigallugol 18. Taunale pissiaminik illuangitsomi nautsêvikakkekartipà; nakkaramilosêkpol erdloeelo tamarmik annivdlutik. 19. T mannalo ilisimauæt Jerusalemiut tamarmik tajmāitomik nautsêvik tauna okauziming ne taïrsaræt Hakeldamamik, imēipok, au nautsêviánik (14). 20. Agleksimamet mak persækkænne ivngerutilingne (15): *Inn kemegeksā ule innukaissennanilo! Adlabl simnerliuk ajokærsoïrsōnerrudlune.* 21. Taj māitomik, angutit makkoa illegituï narmá tigut, Nálegak Jesuse annisidlugo isertid lugolo uavtine (16); 22. Johannesib ko ïrsiviánit pilermet, udlok kangattarbiks uavtinit nedliutserdlugo; pirsariakarpok tamakkoa illæt okaursikatigisségikput umar susiánik. 23. Mardluk tâva ingmikôrti pægik, Josefe Barsabasimik táïrsak, Justu simiglo attekkosilik, Mattiasilo. 24. Tuk siardlutiglo ima okallukput: Nálegak, u matinnik tamannik ilisimarsok, okkoa ard læk piomarset nællunæruk. 25. Kivgek sāukudlugo audlartiteksāukudlugolo Judase simnerdlugo, tauna tajmaëtsungnærmet pi-

vikfa-

(14) Att. Matt. K. 27. v. 5-8.

(15) Davidim ivngerutèjue.

(16) Nuname umatidlugo.

ikſaminudlo (17) audlardlune. 26. Imierârput tâva, Mattiaſe erkordlugo; nungdlutiglo angerput, Apoſtelinnut (18) arianelinghut illãukudlugo.

KAP. 2.

nnerſáng illuartok audlartitænnut piok uſſornartomik. v. 1-13. Kattiſimarſut Jödit adlædlo Pelim okallukbigèj. v. 14-36. Kapſeet ſálerput opernermik Jeſuſimut, illegeeglutiglo. v. 37-47.

Pintſim udloee tâva nedliuſſmameta, illegeeglutik tamarmik atauzimēput. 2. Terſangãinarlo ſiurkſúrſub killangmit, ôrdlo annorérſoarmit tikiſikarſórſoarmit, glo nejugæt tamakerpà. 3. Okædlo ingnikôrtut, ſôrdlo ikuellanerit, taukonunga ekkotiput, nungudlugidlo mibigèjt (1). 4. Tamarmik tâva Annerſámik illuartonik illumiokalerput, okallulerdlutiglo okauzinnik adlænnik (2), Annerſám okalluktimatik. 5. Jödidle Jeruſalemmētut, angutit Gudimik nálektut, innungnit tamannit, killam attánētunnit, pirſut. 6. Si-
[illegible] urk-

(17) Siunikſaminut (Att. Joh. K. 17. v. 12).
(18) Jeſuſim audlartitéjnut (Matt. K. 28. v. 16-20).
(1) Kadlernerſok ingnâglerlo arſilliarinerà Annerſám illuartub, adlænnik ſôrdlo okakartitſomagamigit terſangãinak.
(2) Ilingitſèjnnik (Att. Mark. K. 16. v. 17).

urksuk tamanna pimet, innuïérksoït katt put nællorni!erdlutiglo; nungudlutik okât zertik tussaramiko, taukoa attoræt. 7. Ta marmiglo annilârput ussoruglutiglò, ing mingnudlo ima okallukput: Arèit! Okal luktun okko tamarmik Galilæamiungilæt 8. Kannongme tâva nungudluta nangmi nerput okauzerput taukoa attoræt tussar parput, erkardlivta okauzerigalloæt, 9 Parterit Mederidlo, Elamitidlo, Mesopo tamiamiudlo, Judæamiudlo Kappadosiami udlo, Pontusimiut, Asiamiudlo; 10. Fry giamiudlo, Pamfyliamiudlo, Ægypteni miudlo, Libyablo erkánētut Syrenib tung ánit pirsut, Romiudlo tekkornartæt; 11 Jödit Jödidlo innuvtèjt, Kreterit Arabe ridlo? Uagut tussarpavut okko okalluktu Gudim ussornartoeenik okauzivut attord lugit. 12. Annilârpudle tamarmik næl lornivdlugidlo, ingmingnudlo okallukput Suna tamanna? 13. Illèjdle mitautigal lugit okarput: Sillærusimaput Vinimil tungosungnitsomik. 14. Pele tâva sarko merpok arkaneglit (3) illegallugit, tordlu lerdlunilo ima okallukbigèj: Angutin ok korse Jödit, Jerusalemmiudlo tamausi-à Tamanna næliyungnæissauarse, okauzikal nalekśigit: 15. Sillærusimangilæn okko

taj-

(3) Att. K. 1. v. 26.

timaëtt girsæse, udlub nællunærkota aitseit
ngasungormet. 16. Tamersale Profe-
o Joelim okauzià: 17. *Gude ima okar-
gõg: Udlut kingurdleet nedliupeta, innu-
i tamása koiomarpaka* (4) *Annersámnik; er-
silo pannisilo nedliutsomartunnik okallyssa-
rt, nukakpiartæsilo tekkordlôrnekaissaput,
tortæsilo sinektornekaissaput* (5). 18. *Ud-
dle tauko kivgaka angutidlo arnædlo aglá t
iomarpaka Annersámnik, taukolo nedliut-
martunnik okallyssaput.* 19. *Ussornartul-
iromarpongalo pàuane killangme, nælluna r-
tænniglo sammane nuname, aungmik ing-
rmiglo isserublo pyoánik, pileromarponga.*
o. *Sekkinek târtôrsoangyssavok, anningæd-
aungyssavok, Nalekkam udlursârsoa nedli-
inago* (6). 21. *Nungudlunile Nalekkam
kánik tajniartok* (7) *annegomarpok* (8).
2. Okkorse angutit Israëlikut! okauzit
akko tussarsigit: Jesuse Nazaremio, ang-
Gudimit nællunærdluarsimarsok illivsi-
it pikkunartulliænnik ussornartulliænnig-
, tajmaillioraine akkunèvsine Gudib pek-
omane, sôrdlotóg nangminek illisimauar-
se.

(4) Piomarpaka.
(5) Siniktidlugit tekkordlôrtissauaka.
(6) Att. Matt. K. 24. v. 29 - 30.
(7) Nalekkamut opertok túksiardlunilo annekkud-
lune.
(8) Tamakkonanga erksinartunnit.

ſe. 23. Tauna tunniumet, Gudiß tajm ëtükſãukomane ſiórnagudlo tamanna na lugallóarnago, illipſe tiguarſe, ſenninga ſomudlo kikiektorparſe arkſavſinik illuëi ſunnik, tokódlugolo. 24. Taunale G dim umartipà, tokomut anniartitſungnær lugo, pikſãungidluï'narmet tãurſomung 25. Davidib ima okautigimago (9): *N legak irſigituï'nariga, tellerpima ſennian met aulæjængerkudlunga.* 26. *Tajmã'it mik umatiga tipeitſukpok; okarralo kujavok üiņigatõg* (10) *kaſſuæ'rdluaromariok terdl rornermik.* 27. *Tarniga illiverme kemei ſenginauko* (11) *aurſukſã'utiſſennagolo illua tugirſet.* 28. *Akkatikſænnik umanartu nik unnerſoringma; kênarniglo tipeitſuglui nartiſſauarma.* 29. Okkorſe angutit ka tængutigeet! Okalluglui'narſinnâvonga i livſinut Patriarkimik (12) Davidimik, taur tokudlunilo illirſok, illergválo uavtinẽm ſulle tamerſa. 30. Profétiogamile ilil maudlunilo, Gudim okaukáne illaliurſiv lune okauziminut, Kriſtuſe kinguèjnit i nungoromartok unnerdlugo, ivkſiavírkſ ánilo ivkſiakudlugo (13); 31. Siórnag tâv

(9) Ivngerutimine.
(10) Timiga.
(11) Tokorſunnẽtuï'nartiſſenginangma.
(12) Næggovírkſoavtinik.
(13) Att. Luk. K. 1. v. 32, 33.

iva tamanna tekkordlôrpa, Kristusilo to-
orsunnit makkitsomartok okautigà, tarná-
ōg kemeksimangitsok illiverme, uïngálo
sserungitsok (14). 32 Jesuse tauna Gu-
im umartimago, tamàuta nællunéjāirsuk-
ivogut (15). 33. Tajmāitomik Gudib
illerpiánut kollarsimagame (16), Atáta-
idlo unnersugak Annersámik illuartomik
7) pigileramiuk, tamanna tersa tâva tek-
ursarse tussægarsilo koïà (18). 34. Da-
idile killangmut kangattangitsok, imale
kauzekarpok (19): *Nalegára Nalekkam o-
arbigà: Tellerpima tungánut ingitit; 35.
ingarsartingnik illitserdlunga isikkavit
ingmareksèjnnik.* 36. Tajmāitomik Israë-
b kinguèjsa tamarmik ilisimadluaissauæt,
una Jesuse sennerusikkamut ivertitarse
udib nalegangortikà Kristusingortidlugo-
(20). 37. Tamannale tussaramiko, kib-
ksimalerpût umatimikut, Pelimudlo A-
ostelinnudlo adlænnut okarput: Okkorse
ngutit kattængutigeet; Sullissauisa? 38.
Pelib-

(14) v. 26. 27.
(15) Ilisimaudlugo.
(16) Angnerryvlāngorsimagame tamannit.
(17) Att. Luk. K. 24. v. 49.
(18) Pisipà uavtinut.
(19) Ivngerutime illænne (Att. Matt. K. 22. v. 43-45).
(20) Nællunéjautigallugolo aunaursirsōursok.

Pelible okarbigèj: Sâniaritse koëkkudlusik
tamàuse Nalekkab Jesusib Kristusim akká
nut (21), ajortise isumakǽrnekarkudlugit
Annersám illuartub tunnirsutà tâva pio
marparse. 39. Illivsinut kittôrnavsinud
lo unnersugak piksâugallóarmet, taman
nudlo ungesiksomētunnut, Gudivta káky
omarsèjnut, illegeekudlugit, 40. Ad
lænniktōg okauzinnik amerdlarsunnik næl
lunéjarbigèj okaukiksardlugidlo, imalo pi
èj: Erkardleennin okkonanga okauzereet
sunnit annengniaritse. 41. Tâva okauzi
ánik nalegomatōut koïsiput; udlorlo taun
innungnik pingasunnik tusindekangajektun
nik (22) illatârput. 42. Taukoale Aposte
lin ajokærsutǽt tussartuï'narpǽt, illegeeg
lutiglo, timiûrsablo augorneránut (23) il
legallugit, tuksiarkatigallugidlo. 43. In
nuïdle tamarmik erksilerput; Apostelidl
kapseennik ussornartulliarput nællunærko
tænniglo piput. 44. Operkatigeedle ta
marmik atauzimētarput, pisiglo tamása il
langerkatigallugit. 45. Pisiglo pekkoti
tiglo tunnièjt, ajorsartunnudlo nellinginar
nut tunniorârdlugit (akkeet). 46. Udludl
tapidlugit illegeeglutik atauzimētut nalek
bírk

(21) Annaursirsigiomaudlugo.
(22) Att. Mæjt. K. 14. v. 21. nar'kigutà (5).
(23) Nalekkab ner'riviánut.

ırkſoarme, timiûrſarlo augorpæt (24) igunne tamanne, tipeitſuglutiglo umatimiudlo piüaratik nerrirſartut; 47. Gudilo ıſſoræt, ſajmaunarſivdlutiglo innungne tananne. Opertudle Nalekkab udlut nungıdlugit illâvej pidluartukſænnik.

KAP. 3.

ebeetſok Pelib piungnærſipà, v. 1-8. Innungnudlo Jeſuſe okautigà. v. 9-18. Okaukikſardlugidlo ſâtiniarpèj. v. 19-26.

Pelile Johanneſe aiparallugo nalekbírkſormut majoarpok, tukſiarbik nedliumet, ıdlub nællunærkota koilin-illoangormet. 2. Angudlo ſebeedlune erniurſok, akkiægurſok terſanẽtok, tauna udlut tapidlugit ìlirſarpæt nalekbírkſum iſertarbiæt, pinıerſomik taïornekartub, kiglingáne, naekbírkſoarmun iſeriartortut tunnirſumik enuvigikudlugit. 3. Pele Johanneſilo naekbírkſoarmun iſeriartortuk tãurſoma tekogamigik, tunnirſumik kenuvigæk. 4. Pelible Johanneſe aiparallugo irſikupà, oalluglunilo: Irſigitiguk! 5. Irſikſuarpæk àva, tunnínekaiſſeſugallune táukonánga. 6. Pelible okarbigà: Anningãurſænnik kaortunnigloneet aukpadlârtunnigloneet

(24) Nerrikatigeeglutik, peetſudlo nerdlermivdlugit.

pekkangilanga, pimnigle tunniomauagit
Jesusib Kristusib Nazaremium akkáne ne
koïglutit pissugit (1). 7. Tellerpiágudl
tigudlugo nekoïktipà. 8. Erngēinak tâv
nioæk naugoèjlo nekkursektiput, nekoïga
suardlunilo kikârpok, pissulerdlunilo iser
katigæk nalekbírksoarmut, sakkivdlunil
piglerdlunilo Gude ussorà. 9. Innuïdl
tamarmik tekkoæt pissuktok, Gudilo usso
rigà. 10. Ilirsariviættōg, taunāumet na
lekbírksum isertarbiæt pinnersub kigling
áne ivksiarsok kenursartardlune; tajmáëser
medlo erksingâlerput annilârdlutiglo. 11
Tāursomale sebeetsugalloab piungnærsul
Pele Johannesilo nejortuï'nalermagik, in
nuït tamarmik taukonunga akpadlutik kat
tilerput Salomonib sakkirsarbiánik taïorne
kartome (2), annilatlardlutiglo. 12. Ta
mannale Pelib tekkogamiuk, innuït sâpe
Okkorse angutit Israelikut! Saag tamann
aijaisorbigāisiuk? Uaguglo saag irsiksuat
pisiguk, sôrdlo pirsāursusivtinik illuarsu
sivtinigloneet nangminellirsoguk, una pi
suktidlugo? 13. Abrahamib Isaablo Ja
koblo Gudiæta, angæjokāvta Gudiæta, ki
tôrne Jesuse ussornarsigà, tunnirsarse mi
ser

(1) Jesusib nekkursektitsineránik (v. 16) sebeetsun
nærkoagit.

(2) Att. Joh. K. 10. v. 23.

erratigirsarsilo Pilatusimut, tãursoma ip-
erarkogallóarmago. 14. Illipsile ajung-
tsok illuartorlo misseratigârse, innukta-
ingmiglo tunnínekarkudluse tuksiarpose.
15. Nalegavègle innursutilik tokóparse;
auna Gudib tokorsunnit makkitikà, næl-
ungilarput. 16. Opernermiglo tãursoma
kkánut (3), tãursoma akkæ't (4) nekkursek-
ikà una tekkursarse ilirsarirsarsilo; oper-
erublo tãursomunga una piungnærsidlu-
rpà tamàuse tekkuvsine. 17. Ilisimagal-
óarpausile, kattængutika, tajmailliorikse
ællunermit, sórdlotõg nalekkavse. 18.
Gudible tajmaëserkoà, siórnagut Profétime
amarmik karnætigut okaursigame Kristu-
imik anniartisfersomik. 29. Tajmãimet
dlamik isumakardlusilo sâniaritse, ajortise
ærkudlugit, pidluarnartok nedliukudlugo
5) Nalekkab kênánit; 20. Audlartipago
6), siórnagut illivsinut okautigirsãursok (7),
esuse Kristuse; 21. Tauna killangmẽ-
uï'nariakarmet, naytsersordlugit tamása
lluarsissersut (8), Gudim okautigirsèj Pro-
étime tamarmik illuartut karnætigut sillam
suanit. 22. Mosese siurdleennun okar-
Hh 3 met:

(3) Pirsâursusiánut.
(4) Pirlâunerminik.
(5) Pidluarnartub tikikudluse (K. 2. v. 38).
(6) Erkartõursiartorkudlugo.
(7) Profétin okàutigirsæt. (8) Nuname.

met: *Nalekkab Gudivſe Profétimik pekkar*
tiſſauáſe kattængutivſinit uaptun-étomik
tauna taſſaiſſauarſe, okauzee tamáſa illivſi
nut naleglugit. 23. *Innugle nungudlun*
tãurſominga Profétimik tuſſangitſok pæro
marpok erkardliminit. 24. Profétidle ta
marmik Samuelimit kingórnalo, nungud
lutik okallugángamik, üdlut tauko ſiórnag
ut okautigivièjttõg. 25. Illipſe Proféti
kittôrnaráſe (9), Gudiblo unnerſõuta ſiurd
livtinut pigârſe, Abrahammut okarmet
Kinguangnidlo erkardleet tamarmik nunam
pidluarkonnarſiſſaput. 26. Kittôrne Jeſuſi
Gudib makkitiſimagamiuk, illivſinut piſi
kârallóarpà, pidluarſarkudluſe, nungud
luſe ſâniarallóaruſe ajortulliavſinit.

KAP. 4.

Pele Johanneſilo parnærſimavingmut piſitãupuk. v. 1-4 Kigliſióïrſudle tuſſaramikik ama anniſipǽk. v. 5 22. Tamattomingalo illaminut okaurſiartorpuk v. 23-31. Opertun illegeekſuſiǽnnik. v. 32-36.

Innungnudle okalluktidlugik, Pelleſit na
lekbirkſublo nalegèjſa Saduſæeridlo kan
ningârpægik; 2. Taukoa nekkoringilæg
ik, innuït ajokærſormakkit, makkiſima
nerlo

(9) Okauzimingnik piáſe.

nerlo tokorsunnit Jesusime (1) okautigimakko. 3. Arksamingniglo piægik, parnærsimavingmudlo isertidlugik, kaulerséïvdlutik; tajmane unnungmet. 4. Amerdlarsudle okauzimik tussartut operput; angutidlo taukoa tusindit (2) tedlimat amerdlatigilerpèjt. 5. Kãumedle nalegèjt utokàuneridlo aglekkænning-ilisimarsudlo akauzimut kattiput Jerusalemme; 6. Annasilo Pellesiúnek, Kaifasilo, Johannesilo, Aleksanderilo, tamarmiglo Pellesiúnerit kannigirsèjt. 7. Sarkomerdlugiglo aperorpægik: Kannong-étomik pirsãunermik, kialoneen akkáne, tajmailliorpisik? 8. Petib tâva Annersámik illuartomik illumiugum okarbigèj: Innuït nalegèjt, Israëliblo itokàuneree, okkorsi-à! 9. Udlome kiglisiorausiguk angæjokãunek tamanna innungmut ajulersomut pivdlugo, kina pingnærsaïrsiginermago; 10. Tâva tanàusinut Israëlitinnudlo tamannut nællunarungnæissavok, Jesusib Kristusib Nazareniub, senningarsomut kikiektukkavse, Gudiblo tokorsunnit umartitæt, akkánik pingnærdlune sarkomerpok una irsigirsarse (3). 11. Tersa ujarak assiginnægak illivsinit,

(1) Jesuse tokorsunnit makkisimarsok. (K. 3. v. 15).
(2) Att. Matt. K. 14. v. 21. narkigutà (5).
(3) K. 2. v. 11-16.

iglulliortôgause, tekerkuksangordlune me
sa ujarãulerpok (4). 12. Adlamiglo pi
luárbiksakangidluï'narpok; adlamigloneeattekanginiok killársum attáne innungne
annautiksamik uavtinut. 13. Pelile Jo
hannesilo erksingitsuk tekkogamikik, næ
lyungnæ'leramikiglo ilitsingitsuk aglekkær
niglo ilisimavsângitsuk, ussorukput, ili
sariviægiktôg, Jesuse illegigallóaræ'k. 14
Innugle tauna piungnæ'rsimarsok senniæng
ne kikârtok tekkogamiko, okauziksæ'rulei
put. 15. Kiglisiorbingmidle annikoèjt
ingmingnudlo kiglisiõudlutik okallukput
16. Innung okko kannong illiyssauakput
Mallungnartomik ussornartullimanik, ta
manna Jerusalemmiut tamarmik ilisimauæ
uaguttõg missiutigineng ajorparput. 17
Innuïdle tamattominga tussaumakæ'rkud
lugit, illungersordluta erksisártigik, king
órna innungnun okallukkonnagik tãursom
akkáne. 18. Kákudlugik tâva innerter
pægik, ókallungnauvæ'rkudlugik ajokærso
ïkonnagiglo Jesusim akkáne. 19. Pelibl
Johannesiblo akkiækit, okarbigállugidlo
Er'karsaritse, Gudim illuarissanerpàuk, il
lipse nalengnekárnerroguse Gudimit? 20
Uagugle tekkursavuk tussækkavuglo okau
tig

(4) Att. Matt. K. 21. v. 42.

girſariakarpavuk (5). 21. Amale erkſàrpægik, ipperardlugiglo, kannok pitırdlugik ajuleramikik innuït pivdlugit; ıukoa tamarmik Gude uſſorángarſuk, tajıailliorſimamet (6). 22. Innub tãurſoıa, uſſornartulliamik piungnǽrſub okioee ıardlungnik ungnirſarkattarmeta tapeardlutiglo. 23. Ipperarmætigle, illaıingnut pipuk, okaudlugidlo, kannok elleſiúnerit utokàuneridlo okarbigigætik. 4. Tamannale tuſſaramiko, illegeeglutik ɔrdlulerput Gudimut, okalluglutiglo: Nálegak, Gudiovotit, killaglo nunalo imar. ɔ, peedlo tamáſa taukonánētut, pingorketit. 25. Davidib kivgavit karnágut ʼ) okartotit: *Saag nællurſut ningekpæt, inuïdlo erkarſarpæt attungitſunnik?* 26. *ſongit nunamētut atauzimut piput, nálegunerdlo kattiput akkerartorkatã ujomaudutik Nalekkamut tãurſomalo Kriſtuſiotitáut.* 27. Illomummè Herodeſilo Pontiıſilo Pilatuſe, nællurſut Iſraelikudlo illegllugit, kattitut akkerariniardlugo kittôriet illuartok, Jeſuſe tennitet (8); 28. Ilioromaudlugo, ſiórnàgut arkſavit iſumavidlo

(5) Angigiginnãungilavuk.
(6) K. 3. v. 6-9.
(7) Ivngerutèjne.
(8) Att. Luk. K. 4. v. 18. Jok. K. 3. v. 34.

vidlo pekkorſænnik (9). 29. Mánal, Nálegak, erkſiſárutèjt taguſarkit, kivg-tidlo okauzernik okallukdiniarkit erkſior-tik. 30. Arkſetit iſſæglugit (10), kaitſe-ſarnerit nællunærkotidlo uſſornartulliæd kittôrnavit illuartub Jeſuſim akkánik pe-kudlugit. 31. Tukſiarmetalo, kattiſima-biæt aulavòk, tamarmiglo Annerſámik luartomik illumiokalerput, Gudiblo oka-zeenik okallukput erkſioratik. 32. Ope-torpérkſoïdle tãivko nungudlutik atauz-ming umatekartut atauzimiglo tarnekar-lutik (11), piminiglo okartokangitſok pi-igine unnerdlugit, tamáſa pigikatigáng-migit. 33. Apoſtelidlo Nalekkab Jeſuſ makkiſimarſúſia (12) pikkunartórſoarm nællunéjautigæt, tamarmiglo ſajmaunarſin ârput. 34. Taukoa akkornænne ajorſa-tokangidluïnarmet; nungudlutigle nau ſêvingnik iglunnigloneet piglit tamakk tunnièjt, tunnirſamiglo akkeet aïèjt. 3 Illiorârdlugidlo Apoſtelin iſigèjnnut; t mannudle tunniorârpejt, ajorſautæt nâpa tordlugo. 36. Joſeſile, Barnabaſimil imēipok: Ullapiſautib niarnánik, Apoſt li

(9) Imēipok: Tajma ſiórnagut pekkorſigavit, aju akangitſúſernik innerteriomannatit.
(10) Ajugakangitſúſet attordlugo.
(11) Iſumageekſinnartut.
(12) Tokorſunnit.

nnit tajnekartok, Levitiurſok, Syperni-
ilo erniurſok, nautſêvingmik pekkarame,
nnià, anningāurſædlo (13) aïèj illivdluga-
lo Apoſtelin iſigèjnnut.

KAP. 5.

naniaſe nulliálo ſeglutōuk tokotipuk. v. 1-11. Apoſtelit uſſornartullimeta kapſeet operput. v. 12-16. Tajmāitomik parnærſimavingmut piſiput, Engelible anniſipèj. v. 17-20. Ama kigliſioïrſunnut piſipèjt, Gamalielible ſernigimagit, ipperarpèjt. v. 21-42.

Angutible, Annaniaſimik attiglub, nulle afira aiparallugo, pine tunnià; 2. Akeeſalo illæt angigà, nulliæt merſa nællungà, illāinarlo aïà, illivdlugolo Apoſtelin igèjnnut. 3. Pelile okarpok: Ananiaſi-à! matet ſaag Satanaſim (1) innigilerpàuk, nnerſáng illuartok (2) ſeglokiniardlugo, autſêviublo akkeeſa illætangigallugo? 4. igángauko nangmineringiket, taunalo nnigauko, piſſiet iſumangnik piginnāungket? Saagme umatingne tajma iſumaleralarpit? Innuït ſeglokingiketit, Gudile eglokiket). 5. Okauzidle tauko Ananiaſib

(13) Nautſêviub tāurſoma akkee.

(1) Tornârſub.

(2) Uavtinēlerſok.

sib tussaramigit, ordlovok, annerningærtlunilo. Tamattomingalo tussartut tamamik erksingâlerput. 6. Nukakpirsæce nekoïglutik iklerpǽt, annisidlugolo illi. 7. Tamattomale kingórna nællunærkot pingasunnik nõungmet, nullià iseriok, ímattominga pisimarsomik mersa ariyt(sok. 8. Pelible sâpa: Nællunærbiging: Nautsêvik tunnigautiko, tajma aktiksom: akkekárpa? Okarporle: Ap, tajma aktiksmik. 9. Pelible okarbigà; Saagme illeeekpisik, Nalekkam annersà ursermiardlug! Arèit, uvingnik illiartortut kammanēpı, iblittōg annisissauátit. 10. Erngerdluni ordlovok isigèjnut, annerningǽrdlunil; nukakpirsædle iserput, tokungarsorlo tiknamiko annisipǽt, illiartordlugolo uvinut. 11. Operkatigeeet tâva tamarmik, tamattomingalo tussartut nungudlutik, erksingâlerput. 12. Innungnile nællunærktit ussornartulliædlo amerdlarsut piput Apostelin arksèjnnik; tamarmiglo illegeesarput Salomonib sakkirsarbiáne (3). 13. Adlædle tamarmik (4) nejornek saperpè, innuïdle (5) nalengârpejt. 14. Nalekkmudlo opertunnik ama illatârput anguti-

nig

(3) Att. Joh. K. 10. v. 23.

(4) Nalegāursut.

(5) Kivgaïnāursut.

rgló arnænniglo amerdlarſórſoarnik. 15.
ulerſuttõg iglun akkornèjnnut anniſipèjt,
narbingnut akkiarbingnudlo illivdlugit,
lib ſennerkópagit, tâva illèjt tâlerkud-
lgit taraminik aglæt. 16. Iglorpẽinnidle
ekánẽtunnit amerdlarſórſoïttõg Jeruſalem-
rut tikiuput, nekſardlugidlo ajulerſut an-
rſápilungnidlo erdlokotiſimarſut, tau-
lo tamarmik piungnærput. 17. Pelle-
inerle nekoïkpok, nejortine tamáſa Sadu-
eriurſut illegallugit, illungerſutlardlu-
glo. 18. Apoſtelidlo tiguèjt, parnærſi-
avingmudlo nellinginarmut (6) piſidlug-
i 19. Nalekkable Engeliæt unnuame
rnærſimavium iſertarbee mattuærpej,an-
ſidlugidlo okarbigèj: 20. Sarkomeri-
toritſe, nalekbírkſoarmilo okallugluſe
nungnut okauzinnik makkoninga taman-
k innurſutilingnik. 21. Tamannale tus-
ræramiko, udlârorput nalekbírkſoarmut
vdlutik, ajokærſoïniardlutiglo. Pelle-
înerle ingiakatèjlo tikiunamik, kigliſió-
ſut Iſraëliblo kittornèjſa utokàunertèjt ta-
áſa katterſorkoèjt, parnærſimavingmudlo
udlartitſiput, ſarkomerſikudlugit (7). 22.
ivgædle terſunga pigamik, parnærſima-
ingme kingorârpejt; uterdlutiglo taman-
na

(6) Parnærſimavipilúrkſoarmut.
(7) Apoſtelit iſertiſimarſut.

na okautigiartorpæ̍t, ima okalluglutik: 2.
Parnæ̍rsimavik parnæ̍rkiksarsimarsok til-
kallóarparput, pârsirsudlo isertarbeet sill-
tænnēkallóartut; mattuæ̍ravtigole, illóa;
innuksingilagut. 24. Okauzidle tamak-
Pellesivérksub (8), nalekbírksoarmudlo n-
lekkab, Pellesiúneridlo (adlæt) (9), tussa-
mikit, taukoa kannongesúsiæ̍t nællornik-
sikæ̍t. 25. Atauzible unnipkârbigiarto-
pèj, ima okalluglune: Attà, angutit tāi-
ko, parnæ̍rsimavingmut pisikæse, nale-
bírksoarmēput, innuït ajokærsorniardlug.
26. (Nalekbírksoarmut) nalekkab tâva kiv-
æn illegallugit aikleriartorpèj, anguta-
serbiginnagidle; innuït erksigángamik,
ujarkænnik millôromartugallutik. 27. Sa-
komersimagamikidle, kiglisióïrsunnut p-
sipèjt; Pellesiúnerublo apersorpèj, oka-
luglune: 28. Illungersordluta innertin-
ikivse, okallukkonnase tāursoma akkár!
Illipsile sunāuba Jerusalemmiut tamakérp-
se ajokærsûmik tamattominga; innub-
tāursoma auà uavtinut pisiniarparse (10.
29. Pelible akkià, Apostelidlo okalluk-
put: Gude nalegiakarnerrovok innungn.
30. Angæjokāvta Gudiæ̍t Jesuse umartip-
tok:

(8) Tajmane Pellesiúnerrursub.
(9) Siórnagut Pellesiunerrugalloæt.
(10) Tokoá pivdlugo pitlarnarsiniarpausigut (Ma-
K. 27. v. 25.)

tokótarſe nivingarauſiuk kerſungmut. 31. Tauna Gudib kollarpà tellerpingminut(11), nalegangortidlugo annaurſirſungortidlugo-lo Iſraële (12) lâtiniardlugo ajortærutiniallugolo. 32. Tamakkoningalo nællunjaïkoátigut uagut, tajmatõg Annerſáng iliartok, Gudib tunnirſà nalektiminut(13). 33. Tamannale tuſſaramiko, korſakortarpt (14), kigliſiõulerpudlo tokotſomaudligit. 34. Fariſæerile, kigliſióïrſun illæ't, Gamalielimik attilik, nekoïkpok, tauna ilneiziſinnik ajokærſóïrſok innuït tamarmik attarkirſaræ't, tãurſomalo Apoſtelit annilleitſiarkoèj. 35. Tâva (illæne) okarpoġè: Okkorſe angutit Iſraelikut! Innuïn oko pivdlugit mianerſorniaritſe, kannongilſſeſugalluſe. 36. Ipſak Teudaſe ſarkomermet uſſornarkerſum unnerdlune, taunà angutit arbarſanek-tedlimannik ungnirſakattartut illegæ't; innuærſimavorle, nalektèjlo tamarmik ſiammartidlutiglo nunguut. 37. Tãurſoma kingórnane Judaſe Galilæamio ſarkomeriok, udlut aglektarpet nedliumeta (15), innuïdlo amerdlarſut

11) Att. K. 2. v. 33.
12) Iſraëlib kiuguèj.
13) Att. Joh. K. 15. v. 26. 27.
14) Ningengnermit illungerſordlutik.
15) Innuït kiſſinekarmeta, nalegàunermut tunnirſirſukſæt.

ſut aſſerorpêj mallikkudlune; taunat
pǽrſimaviok, nalektèjlo tamarmik ſiar
martiput. 38. Mánalo okaupauſe: Inn
ïn okko pirſaràunaſigit ipperardlugidl
okauzerle tamannaſullirſǽdloneet innùn
nit pigallóarune, aſſeroromarnauviæká;
39. Gudimidle pipet, aſſerorneng ajyſſa
arſe; Gudimudlo akkerartoromartutun-
ſerkennavoſe. 40. Nalekpǽt tâva, Ap
ſtelidlo kákoejt, unatardlugidlo innerte
pèjt, okallukkonnagit Jeſuſim akkáne, i
perarpèjdlo. 41. Tâva kigliſióïrſut k
mekpèjt tipeitſuglutik, mitengnekarko
ſãugallóaramik (Jeſuſim) akkà pivdlug
42. Sorângilædlo ajokærſoïniardlutik u
lut nungudlugit nalekbírkſoarme iglunn
lo, Evangeliumilo Jeſuſimik Kriſtuſim
okautigallugo.

KAP. 6.

Peetſut iſumaginekavlângimeta, pârſirſukſèjt kenne
malerput, v. 1-7. Taukoa illǽt Stefanuſe akker
torpǽt Jödit, v. 8-15.

Udludlo tauko, ajokærſukkæt amerdlim
ta, Grækerit okallorolulerput Ebræerinn
uïdlarnereet iſumagingimatigit, nungu
lugit tunnioráïrſarángeta. 2. Arkane
mardlugle tãiykoa (1) ajokærſugarpérkſo
ata

(1) Apoſtelit.

auzimut kákoèjt, okalluglutiglo: Illuangilarput, Gudim okauzià iſumakærdlugo, ivgartordlutalo neřřirſunnut. 3. Tajmāiomik, okkorſe kattængutigeet, angutinik arbanek-mardlungnik kenneritſe illavnit, unnerſiutigínekartunnik, Annerſániglo illuartomik illumiolingnik iliſimarſekartunniglo, tajmáëtukſāukudlutigit. 4. agudle ſorârata tukſiaromarpogut okauerlo kivgartorbigiomarparput (2). 5. Ouzerlo tamanna illuarǽt tamardluï'narik; Stefanuſe tâva, angut opertórſoak nnerſámiglo illuartomik illumiolik, kenerpǽt, Filippuſilo, Prokoruſilo, Nikanolo, Timonilo, Parmenaſilo, Nikolauſilo idin illaſiǽt Antiokiamit; 6. Tauko poſtelinnut ſarkomerſipèjt; tukſiardluglo arkſamingnik pattikpèjt. 7. Gudiblo kauzià agdliartormet (3), ajokærſukkæt nerdliput Jeruſalemme; Pelleſerpérkſoitõg operdlutik nálelerput. 8. Stefanuſe opertórſõgame pikkunarſúſiliudlunilo (), uſſornartulliok nællunǽrkorſoarniglo mivdlune innungne. 9. Illèjt tâva ſarko-

(2) Gudim okauzeennik okalluktukſāuginnarpogut, adlamik ſulliekſakaromannata.

(3) Nalengnekangârmet.

(4) Gudim annerſánit pikkunarſúſekarame,

komerput ajokærsoïvingmit, Libertiner,
Syrenæeridlo, Aleksandrinerdlo, Silisi
midlo Asiamidlo pirsut, (ajokærsoïviæ
nik) taïorņekartomit; taukoalo Stefanu
sakkitsarpǽt. 10. Ilisimarsórsõmedle A
nersámidlo okallungmet, sapilerpǽt. 1
Pekkosersõudlutik tâva angutin adlæt oka
ziksarsiorpèjt ima okallukkudlugit: Tusi
rikput okauzerdluktok Mosesimut Guc
mudlo. 12. Innuït tâva pikitipèjt, ut
kàuneridlo, aglekkænning-ilisimarsudl
kanningârpǽt tâva, nytsuglugolo audlar
pǽt kiglisióïrsunnut; 13. Okautiginer
luktudlo sarkomersipèjt segluvdlutik in
okartut: Innung una sorârneng ajorp
okauzerdluglune iglomut iblernartom
mattomunga (5) inneizisinnudlo. 14. Ti
sarikpummè unnersok, Jesusib Nazaren
ub iglo manna asseryssegà, illerkudlo n
miglugit Mosesib tunnirsèj (6) uavtin
15. Tamarmiglo kiglisiorbingme ivksi
sut irsiksuaramiko, kêna tekkoǽt sôrc
Engelib kêna (7).

KA

(5) Nalekbirksoarmut.

(6) Attorkorsèj.

(7) Imëipok: Pinnersórsõursok sajmarsórsõudlun.

KAP. 7.

tefanusib Jödit okallukbigiüarpéj, v. 1-50. Okarzereet-
sut arksoarimauik millôrdlugo tokopæ't, v. 51-60.

Pellesiúnerle okarpok: Tamakko tâva ajmáëpæt? 2. Sâpále (1): Okkorse ang-
itit, kattængutika angæjokākalo (2), na-
egitse! Gude ussornakersok tekkotipok
ngutivtinut (3) Abrahammut, Mesopota-
niamētidlugo, Karanime nunakartinago.
3. Okarbigallugolo: *Nunet erkardlisidlo
emeglugit, adlamut nunamun audlarit, ta-
uattominga unnersõutsomarpagit.* 4. Tâ-
va Kaldæamiut nunænnin audlarpok, Ka-
animēlerdlunilo; angutálo tokomet, ter-
anga ama audlartinià, nunamut matto-
nunga pekkudlugo, mánakut nejorbivsi-
iut. 5. Tersanilo nunakartingilà, isigar-
udloneet silliktígirsomik nāume; nauglo
innersõukallóarà, pissiariomarà unnerd-
ugo, kinguèjlo aglæt, mersa kittôrnakang-
tsok (4). 6. Gudile okartok, kinguèj
ekkornartæt nunænnētsomartut unnerdlug-
t, taukoalo kivgangortissegèjt nagliuktid-
ugidlo okiut arbarsanek-tedlimannik ung-
irsarkattartut. 7. Imalo Gude okartok:

(1) Stefanusib.
(2) Erkardlika nalekkakalo.
(3) Næggovivtinut.
(4) Tajmane kittôrnakangikadlartok.

Innuit tâivko kivgartorbigirsekjèjt erka
tõutsomarpaka; kingórnalo audlaromarput, t
mánilo kivgartorbigiomarpánga. 8. Ki
pivnermiglo (5) narkiguserpà (6), táva
Isaak ernertarà (7) kippivdlugolo udluna
bangæt-pingajuænne; Isaablo (ernertar
Jakob, Jakoblo (ernertarèj) Patriarkin (
ivko arkanek-mardluk. 9. Patriarkid
(9) Josefe annærupæt, Ægyptenimudlo tu
nivdlugo; Gudiblo illegà. 10. Nagl
ungnereenidlo tamannit annaupà, sajmã
nekartidlugolo ilisimarsórsoangortipà F
raomut Ægyptenime Kongiursomut, tãu
soma nalegangortipà Ægyptenimut igl
minudlo tamarmut. 11. Kângnekale
porle nuname tamársoarme Ægyptenim
Kanaanimilo, nagliungnangârdlunilo; an
æjokãvuttõg nekkiksamik ajorsalerput. 1
Jakoble tussaumagame suãursekſakartomi
Ægyptenime, angæjokãvut siurdlermi
audlartipèj. 13. Aipeksániglo (pimeta
Josefe ilirsaræt kattængutèjsa, Josefiblo e
kardlee nællunærsimalerput Faraomut. 1
Josefile audlartitsiok, kákudlugo angun
Jakob, erkardlinilo tamása, innuït ping
sur

(5) Att. Luk. K. 1. v. 50. narkigutà (28).
(6) Abraham.
(7) Abrahamib.
(8) Att. K. 2. v. 29.
(9) Angæjukleet.

unnik a ungnirſarkattartut-arkanek-tedlinãurſut. 15. Jakoblo Ægyptenimun audarpok, tokudlunilo (terſane) angæjokãrudlo. 16. Sikemmut tâva âpejt, illivdugidlo illivermut, Abrahamib piſſiánut nningãurſænnik Hemorib, Sikemim (atáæt), kittornèjnit. 17. Udludle unnerſukæt nedliutſartormeta, tamakkoninga Arahame Gudim unnerſõukalloarà (10), inuït amerdliartorput ikaëktórſoangordluiglo Ægyptenime; 18. Kêſa adlamik ongekalerput, Joſefe pivdlugo ſiunekangſomik. 19. Pekkoferſõudlune erkardvtinut tãurſoma ikigliniarpèj, ſiurdlivudo nagliuktidlugit, edlârſungoeet egikudigit (11), amerdlikonnagit. 20. Tajane Moſefe innulerſok, Gudiblo pinnei (12), tauna augume iglóane kaumetit ingaſut miluktínekartok. 21. Illimargle (13) (imermut), Faraob panniæt pià, iluktikudlugolo, nangminek ernerſiarioaudlugo. 22. Moſeſe tâva ajokærſorekarpok Ægyptimiun iliſimarſuſiænnik mardluïnarmik; okauziminigle ſulliainiglo ajungikàu. 23. Okioeele mardlung-

(10) Illaliurſivdlune okauziminut.
(11) Kôrſoarmut.
(12) Illuarà.
(13) Iklerbíurſãmẽtok.

lungnik ungnirsarkattarmeta, erkardlin
Israëlib kittôrnej tikerâriartoromalerpè
24. Akkonartitorlo (14) tekkogamiuk im
pingitsok, igdlersorpà, pingitsublo nagl
uktinerà akkiniutigà, Ægyptimio (15) una
tardlugo (16). 25. Isumakarporle, ter
sanga mallungnaissersok erkardliminut
Gudib annautsomarèj tāursoma arksèjnik
mallugingilædle. 26. Akkagômedle sak
kitsāutungnut tekkotipok, okaukiksarpægl
sorârkudlugik, ima okalluglune: *Okkortik
kattængutigeekpotik; saag illivtingnut illi
ẽitsomik pivisik?* 27. Aiparminudle illu
ẽitsomik pirsum ajekpà, okalluglune: *Ki
nalegangortidlutidlo erkartoïrsungortipát
uavtingnut?* 28 *Tokotsomanerpinga, sôr
lo ipeksak Ægyptimio tokóket?* 29. Okau
zerle tamanna pivdlugo Mosese kemâvol
tekkôrnartāulerdlune Madianib nunáne
tersane ernertarpok mardlungnik. 30
Okiudlo mardlungnik ungnirsarkattartu
nâmeta, Nalekkam Engelià tekkotipo
tāursomunga innukajuïtsome Sinaïb kal
kam erkáne, orpingme kakkidlarníursam
ikuellarsome. 31. Mosesible tekkogam
uk, tekkordlórnek tamanna aijajsorutig
tagı

(14) Passûnekartok.
(15) Passuisirsok.
(16) Tokódlugo.

guſariartormagolo, Nalekkab nipæt ima
ià: 32. *Siurdlivit Gudiæ't, Abrahamib*
udid, Iſaablo Gudià, Jakoblo Gudid terſa
nga. Moſeſe tâva ſejulerdlunilo tagu-
irnek ſaperpà. 33. Nalekkable okarbigà:
igamakit pæ'rkik, nuna tungmerarirſet ib-
rnakánget. 34. *Innuvtaka Ægyptenimẽ-*
ut nagliuktut tekkogallóarivkit, annerſámir-
dlo tuſſarivkit, annautſartoriakatõg; má-
alo kajniarit, Ægyptenimun audlartitſomau-
git. 35. Moſeſe tauna miſſerratigirſæt
(17), okalluglutik: *kia nalegangortidlutidlo*
kartoïrſungortipátit? taunamè audlarti-
à Gudib, nalegãukudlugo annaurſirſô-
udlugolo, Engelib orpingme kakkidlar-
ſurſame tekkotitum arkſèjnik (18). 36.
ãurſoma (19) anniſikèj (20), uſſornartul-
arkârdlune nællunærkórſoarniglo pekârd-
ıne nuname Ægyptenime, imamilo auk-
adlârtome, innukajuïtſomilo, okiut mard-
ıngnik ungnirſarkattartut. 37. Terſãiv-
a Moſeſe Iſraëlib kinguèjnun okartok:
Jalekkab Gudivſe Profétimik pekkartitſo-
arpáſe kattængutivſinit, uaptun étomik,
auna tuſſqiſſauarſe. 38. Terſãivna illeg-

 een-

(17) Nalegomangitſæt.
(18) Engelib tekkotitub pekkorſánik.
(19) Moſeſib.
(20) Ægyptenimit.

eennētok innukajuïtſome Engele illega
lugo, tāurſoma Sinaïme kakkame okallul
bigimane, ſiurdlivuttōg illegallugit, oka
zimik innurſutilingmik pirſok, tunnirſ
kudlune uavtinut. 39. Tauna ſiurdlivſ
nalegomangikæt, ajeglugoie piæt, umat
mikudlo uteroſuktut Ægyptenimut, oka
luglutik Aaronimut: 40. *Gudikſavtini*
ſennátigut ſiulerſortikſavtinik; nælluleraı
tigo Moſeſe ingna, Ægytimiut nunæ'nni
anniſikátigut, kannong-illinerſok. 41. Ud
ludlo tāivko umingmârkamik (21) ſenna
ſut, tunnirſutinniglo piſitſirſut Gudipi
lungmut (22), arkſamiglo ſennèjt irſutigal
lugit. 42. Gudible allardlugit tunniupè
kivgartorbigikudlugit killangmētorpérk
ſoït (23); tajmatóg Profétin aglegèjnne (24
aglekſimavok: *Okkorſe Iſraëlikut l tunnir*
ſutinnik tokotāinnik adlænnigloneet tunnir
ſutinnik tunninerpiſinga, okiut mardlungni
ungnirſarkattartut innukajuïtſome? 43
Molokiblo (25) *torkà piarſe, Remſaniblo Gu*
divſe (26) *udlorià, arſillirſæt ſennâëſe pædlor*
bigi-

(21) Umingmârak arſilliniardlugo.
(22) Umingmârkamut tāurſomunga tettigirſaming-nut, merſà Gudiungiſſomut.
(23) Udlorirſæt.
(24) Amoſikut.
(25) Gudipilúrkſub.
(26) Gudipilúrkſoavſe.

gikudlugit; nõuktitsomarpausilo Babylo-
im (27) *akkíanut.* 44. Tupek nællunē-
rbik (28) siurdlivtinĕtok innukajuïtsome,
jma pekkorsimet ivna Mosesimun okal-
iktok, arse tekkurse arsilliniarkudlugo (29);
5. Tamanna siurdlivta piæt, Josvalo il-
gallugo neksarpǽt nunamut (30) nællur-
t nejugǽnnut, tauko Gudim pǽrsikèj
ırdlivtinit; tajmáësserpok David innut-
rdlugo. 46. Tauna Gudime sajmãune-
ılerpok, tuksiardlunilo Jakob Gudiǽn in-
ksánik. 47. Salomonible iglulliorpà
1). 48. Tekpirksoma mersa nalek-
rksoït arkseinnik sennasimarsut innig-
sarãingilèj, sôrdlo Proféte (32) okauze-
rpok: 49. *Killak ivksiavigára, nunale*
kkama tungmarbigǽt; kannong-ĕtomik
lulliyssauisinga? Nálegak okarpok; unik-
ksaraloneet sumẽnerpa? 50. *Tamása*
ıkko arksama pingortingikèjt? 51. Ute-
etsórsoït tautókko, umatimikudlo siu-
nikudlo pillengnekangitsut (33)! An-
Ii 5 ner-

(27) Iglorpérksoït.
(28) Taima tajnekartok, Gude nangminik tersane nællunéjaïrsarnet Jödinnut pirsariakartunnik.
(29) Tamakkoninga tamannik agleksimavok Mosesim aglegèjne.
(30) Kanaanimut.
(31) Nalekbirksoak sennakoà.
(32) Esaiase.
(33) Illuarsarsimangitsut.

nersáng illuartok akkerartortuïnarparſe ſôrdlo ſiurdlivſe, illipſiſôg tajmaënic ſe. 52. Profétin illæt kina ſiurdlivſe ke nugingikæt? Tokokèjttôg tãivko okãurſi ſut illuarnerub tikiurſúſiánik, tãurſomung illipſe piſitſirſungortoſe tokotſirſungordlu ſilo; 53. Illipſe merſa Engelit nejortic lugit, inneiziſit pigiſe, nalengnagidl 54. Tamakkole tuſſaramikit, umatimiku pinekangâlerput (34), korſakortardlutigl tauna pivdlugo. 55. Annerſámigle illu artomik illumiokarame, killak irſiginiarc lugo Gudim uſſornarſúſia tekkoà, Jeſuſil Gudib tellerpiæt tungáne kikârtok. 5(Okarpok tâva: Arèit, killak angmarſo tekkoara, innublo niârna Gudib tellerpia tungáne kikârtok. 57. Niblingârpudl ſiutitiglo mattudlugit, atauzikut ſorſukpæ 58. Ajektordlugolo iglorpèrkſoïn auatæ nut, millôrpæt ujarkænnik; unnerdlul tudlo annorârſætik illièjt nukakpirſam iſi èjſa ſenniænnut, Sauluſimik attiglub. 5 Stefanuſe tâva millôrpæt tukſiardlunilo c kalluktok: *Nálegak Jeſuſi-à; Annerne piùk!* 60. Sêrkomialerporle, niblingârc lunilo: *Nálegak, tajma pinerdlukallóarm ta, pitlariardlunagit!* Tajmalo okaram tarningærpok.

KA

(34) Illungerſornermik.

KAP. 8:

erkatigeet Saulusib nekkoringilèj. v. 1-4. Samariamiut sátiput, Simonile illungersungitsok. v. 5-25. Kernektut nunǽnnit nálegak opertok koïa Filippusib. v. 26-40.

okómarsugle, Saulusim illuarà. Tajanile operkatigeet Jerusalemmētut forngârnekalerput, siammardlutiglo tamarik Judæab Samariablo nunækingnut, Astelit kissingordlugit. 2. Angutidle ɹdimut nálektut Stefanuse illiartorpǽt ilgeeglutik, aksórsoarlo kijangârpǽt. 3. perkatigeedle Saulusib nungupèj, angullo arnædlo sarkomerpèj, parnǽrsimangnut pisidlugit. 4. Siammartut tâva kkiput, Evangeliume okautigiartordlugo. Filippusile iglorpérksoarnut Samariaētunnut piok, Kristusimiglo okallukbiglugit. 6. Innueesa tâva tamakerdlutik lippusim okauzee nalekpèjt, tussaramiko sornartulleelo tekkogamikit. 7. Annerpiluïmmè kapseennit anniput niblitlardtiglo; kapseedle tumaktorsimarsut sebeetdlo piungnǽrput. 8. Iglorpérksoarnilo rsane tipeitsungâlerput. 9. Angudle monimik attilik iglorpérksoarne taukoáne angekkōursok, Samariamiudlo asseɔrèj, angikersum unnerdlune. 10. Tauna nalek-

nalekpǽt tamarmik mikirſudlo angirſudl
okalluglutik: Terſa Gudib pirſàunerà u
ſornartórſoak. 11. Nalekpǽdle, aſſero
kammǽrmatik angekkõurſúſiminik. 1
Filippuſile operileramiko, Evangeliumm
okalluktok Gudib nalegávia Jeſuſiblo Kr
ſtuſim akkà pivdlugik, koïſiput angutidl
arnædlo. 13. Simonile nangminek óp
rioktõg, koïſimagamilo Filippuſe nejo
ſinnalerpà; nællunǽrkotidlo uſſornartull
ædlo tajmáëſerſut tekkogamigit, uſſorun
ârpok. 14. Apoſtelit tâva Jeruſalemm
tut tuſſaramiko, Samariamiut Gudim oka
zià nalekǽt, Pelilo Johanneſilo taukonung
audlartipægik. 15. Taukoa tikinamik
tukſiupækit, Annerſámik illuartomik (
pekkudlugit, 16. Sulle taukonunga pi
mangikallóarmet (2); koïſimaginnartud
Nalekkab Jeſuſib Kriſtuſim akkáne. 1
Arkſamingnik tâva pattikpækit, Annerſ
miglo illuartomik illumiokalerput. 18
Simonible (3) tekkogamigit Annerſámik i
luartomik pirſut, Apoſtelik arkſamingni
pattingmægtik, anningãurſænnik nuïſitſ
ok, okalluglune: 19. Uangatõg tajma il
lior

(1) Annerſám illuartum tunnirſutèjnik uſſarnarto
ſoarnik (K. 2. v. 38).

(2) Uſſornartulliginnãutingikadlarmagit.

(3) Angekkub tãivrſonia v. 9.

ortitinga, nellinginak arkſamnik pattikal-
aruvko, Annerſámik illuartomik tâva
kkudlugo. 20. Pelibleakkià: Anning-
rſautetit illingnēſinnarlit aſſerornermut
); Gudib tunnirſutà piſſiekſâſugángauko
ningãurſænnik. 21. Okauzek tamanna
) piginagolo illangerbigiſſengilet, uma-
: Gudim illuaringimago. 22. Tajmãi-
mik ajorſúſernit tamattomanga ſãniarit,
ıdimut tukſiardlutit, umapin iſumapiluee
ımakærnekarkudlugit. 23. Mallugáng-
kit, ſungarpilulírkſõurſotit illuēinermig-
kelerſimaudlutit (6). 24. Simonible
ɔa okalluglunilo: Illipſe tukſiuniarſinga
ılekkamut, okautigirſarſe pinauviængi-
dlugo uamnut. 25. Okallukamigle,
ılekkam okauzià attordlugo, ama Jeru-
emmun angerdlarpuk, Evangeliummig-
okãurſipuk Samariamiun iglorpéjnne
pſeenne. 26. Nalekkable Engeliæt Fi-
ɔpuſe pià okalluglune: Nekoïglutidlo
amun audlarit, akkoſinek Jeruſalemmit
ızamut attordlugo; innukangilak tauna.
'. Nekoïglune tâva audlarpok; terſanilo
ıãuba angut ingerdlarſok, Ætiopimio
tik-

4) Pitlarnekarkudlutit.
(5) Gudim unnerſõuta.
(6) Iſumaluktorſõvotit illuēitſórſõudlutidlo.

tiksardluærsægak (7), nalegársoak Kanda-
me Kongib nulliáne Ætiopiame, tãursoı
pekkotèjnik tamársoarnik pârsirsok, Jeı-
salemmut pirsok nalegiartordlune. 2
Tajmanile angerdlarpok, kemmukserd-
nilo Profétim Esaiasim aglegèjnik attuáï
29. Annersárle Filippusimun okarp
Siomôrdlutit kamuting okko tikiniark
30. Filippuse tâva akpadlune tikinamiı
tussarpà, Profétim Esaiasim aglegèjnik
tuáïrsok, okarbigálo: Attuækketit siur-
karpigit? 31. Akkiále: kannongme s-
nekaisségika ajokærsornekarnanga? Fil-
pusilo innélerpà kemmukserkatigikudlu
32. Aglekkædle attuægèj imãikallóart
*Sàuatut tokoteksartut audlarusimavok, sô-
lomè sauãrak niblingilak kirpsarángane, i-
matõg tauna niblingidluí narpok.* 33. *I-
kanarsarmet, pitlárutà pæ'rsimavok, um-
næ'dle sivirsúsia kia okautiginnã uauk? i-
name innujungnæ'lermet.* 34. Tiksard-
ærsækkable tãivrsoma Filippuse sâpà ol-
luglune: Okaunianga; eit? kina pivdl o
tajma okauzekarpa Proféte? Ingmilor et
adlaloneet pinerpàuk? 35. Filippuse tra
okallulerpok, aglekkædlo tamakko aud r-
névigallugit okaupà Evangeliummik Jes se
pid-

(7) Nunænne taivkonáne augutit, arnænnut kivik-
saralloæt, tiksardluærsararèjt sengigengne it.

vdlugo. 36. Ingerdlagamigle imek tipæk, tikſardluærſægarlo tauna okarpok: rèit, terſa imek, ſaag koïſiſinnãungilanga? 7. Filippuſile okarpok: Umapin illúngik operuït, piginnâvotit. Akkiále okalglune: Operponga, Jeſuſe Kriſtuſe Gum ernerà. 38. Kamutik tâva uniktikok; imermudlo pipuk tamangmik, Filipıſilo tikſardluærſægarlo, koïà tâva. 39. akkimanigle imermit, Nalekkam annert Fillippuſe audlarupà, tikſardluærſækımut erſitſungnærſidlugo; tipeitſuglunile una angerdlarpok. 40. Filippuſe tâva sdodime nerpſarpæt, terſónatog ingerdvok, Evangeliumilo okautigà iglorpẽinne manne, kéſalo Sæſareamut piok.

KAP. 9.

uluſe opertut kingarſartórſoæt ſâtipok koïſidlunilo, v. 1-19. Kriſtuſimik okallulermet, Jödit tokoniarpæt, kemãudlunile annekpok, v. 20-30. Operkatigeet erkikſiput, Pelilo uſſornartulliok mardlungnik, v. 31-43.

aulusile ſulle kingarſorniatârdlune Nalekım ajokærſugèjnut, erkſiſárutinnik piler:j tokotſomagallóardlugit, Pelleſiúnerıudlo audlarpok; 2. Tãurſomangalo agkkænnik piomarſok Damaſkuſimut kattiſimau-

simaubingnut; nerpsârallóarune tajma
pertunnik angutinniglo arnænniglo, kele
sorkudlugit tâva Jerusalemmudlo audlar
kudlugit. 3. Ingerdlatidlugole Damask
silo padlilerdlugo, killangmit kaumars
tersangãinak kaumarsarpà. 4. Nunam
tâva ordlovok, nipilo tussarpà ima oka
bigigáne: Sauli-à! Sauli-à! Saag malle
sorpinga (1)? 5. Akkià: kiôvit Nálega
Nalekkab sâpà: Jesusiôvonga mallersukke
ajorsissakãutit ingingmut tukartoïniardlut
(2). 6. Sejuglune tâva erksivdlunilo oka
pok: Nálegang-à! sulliorkovinga? N
lekkablo okarbigà: Makkidlutit iglorpẽi
nun iseriartorit, tersane okàunekaroma
potit sullieksangnik. 7. Angutidle ing
arkatèj tersanẽtuarput annilârdlutik, nip
tussarallóaramiko innuksinatiglo. 8. Sa
luse tâva makkipok nunamit; uïnami
innuksingilak (3); tessiordlugo tâva D
maskusimut pisipæt. 9. Udludlo pingas
nàudlugit takpẽpok, nerrinanilo imeranil
10. Ajokærsugarle Damaskusimẽtok, An
niasimik attilik, tãursomunga Nálegak te
kordlórnerme okarpok: Ananiasi-à! S
pále: Nálegak, tersa uanga. 11. Nale
kab

(1) Saag kingarsordlungalo kenugãinga?
(2) Nangminek akkonaromarpotit, uamnut ajug kangitsomut utereenavit.
(3) Ingiasungnermit.

able okarbigà: Makkitit, audlardlutidlo
glun-akkornǽnnut (4) nardlurſômik tajne-
artomut, Judablo igloáne (angut), Saulu-
mik attilik, Tarſemio aperkotigûk, ilāu-
a tukſiartarpok. 12. Tekkordlôrner-
iiglo angut tekkogà, Ananiaſimik attilik,
attigiartoráne arkſaminik, takpikſikud-
ıne. 13. Ananiaſible ſâpà: Nálegak,
ngut tauna kapſeennit tuſſaumauara, kan-
ong-aktikſomik nagliuktikèj illuartut pi-
t (5) Jeruſalemmētut. 14. Pelleſiúnerid-
) akkoerǽt, mániſōg kelerſorkudlugit ta-
iáſa atternik tajniartut (6). 15. Nalek-
able okarbigà: Audlarſinnàit; tauna at-
ırdluartukſarángavko, attera táïkudlugo
ællurſunnut, Konginnudlo, Iſraëliblo
inguèjnut. 16. Nællyungnǽrſitſomar-
arale, kannong-aktikſomik nagliugiakar-
ok attera pivdlugo. 17. Ananiaſe tâva
ıdlarpok, iglomudlo iſerdlune, arkſa-
iinik pattikpà, okalluglunilo: Sauli-à!
ıttængutingoara; Nalekkab Jeſuſib, tek-
ɔtitum illingnut ingerdlatidlutit, audlar-
pánga takpikſikudlutit, Annerſámiglo il-
ıartomik illumiokarkudlutit. 18. Er-
nerd-

(4) Akkoſinermut.
(5) Operkatigeet.
(6) Att. K. 2. v. 21.

nerdlutik tâva irſængnit ſôrdlo ſikſit nak
karput, terſangãinarlo takpikſiok, makkid
lunilo koïſipok. 19. Nerrivdlunilo nek
kurſektipok. Ajokærſukkædle Damaſku
ſimẽtut Saulusib nejolerpèj udlut kapſee
20. Ernerdlunilo Kriſtuſe okautigilerp
kattiſimaubingne, Gudim ernerà unnerd
lugo. 21. Tamattomingale tuſſartut ta
marmik annilârput, okalluglutiglo: Ter
ſãungila Jeruſalemme nungutſirſok atte
mik tamattominga (7) tajniartunnik (8)
mãungnartoktõg kelerſorkudlugit Pelleſit
nernudlo piſidlugit? 22. Saulusile nek
kurſektikàu, Jödidlo Damaſkuſimẽtut n
pangeïèj, nællunéjardlugolo tauna (9) Kr
ſtuſiurſok. 23. Ipſangormedle Jödit kig
liſiõuput, tokotſomaudlugo. 24. Saul
ſile kalleripok taukoninga tajma iſumaka
lerſunnik. Iſertarbirkſoarnilo allaparna
ſorpæt udludlo unnurſædlo, tokotſomau
lugo. 25. Ajokærſukkæt tâva unnuam
ningipæt ungalórſum auatánut, illirſivin
mẽtorlo ningipæt. 26. Saulusile Jeruſa
lemmut pigame, ajokærſukkæn illegini
lerpèj; tamarmigle erkſigæt, ajokærſugã
ſuginago. 27. Barnabaſible illaſiarà, A
poſt

(7) Jeſuſim akkánik.
(8) Imẽipok : opertunnik.
(9) Jeſuſe.

poſtelinnudlo piſipà; okãudlũgidlo, kan-
nok Nálegak tekkogà akkoſinerme, okal-
lukbigigálo, kannorlo erkſiorane Jeſuſim
akkáne okalluktok Damaſkuſime. 28. Il-
legèj tâva Jeruſalemme iſerdlunilo annivd-
lunilo. 29. Erkſioranilo okallukpok Na-
lekkab Jeſuſim akkáne; okalluglunilo ſak-
kitſarièj Grækerit (10), taukoalo tokonia-
kerpæ't. 30. Kattængutigeedle (11) taman-
na iliſimaleramiko, Sæſareamut piſipæ't,
audlartidlugolo Tarſenimut. 31. Oper-
katigeet tajmane piniarnekangitſut Judæa-
me tamardluĩ'narme Galilæamilo Samaria-
milo, illuarſitlardlutiglo, Nálegarlo na-
lengniatlardlugo, Annerſámidlo illuarto-
nit ullapiſárnekardlutik, amerdliartortut.
32. Pelile tamatigut ſakkigame, illuartun-
nuttõg (12) Lyddamẽtunnut kêſa pimiok.
33. Terſane angut tikipà, Æneaſimik at-
tilik, okiut arbanek-pingaſut aualuglune
innængarſok. 34. Peliblo okarbigà: Æne-
ſi-à! Jeſuſib Kriſtuſib piungnærſipátit;
makkitit, innængavilliordlutidlo nangmi-
nek; ernerdlune tâva makkipok. 35. Lyd-
damiudlo Saronimiudlo tamarmik tekkoæ't,
ſalekkamut ſãdlutik tauko. 36. Ajokær-

 ſug-

(10) Jõdiurſut.
(11) Operkatigeet.
(12) Opertunnut.

ſugarle arnak Joppimētok, tāurſoma akkȧ
Tábita, imēipok: Dorkaſe (13); ajungit
ſulliartórſōurſok tauna tukortórſōudlunilo
37. Udludle tāivko napparame tokovok
ubaramikolo (14) illiæ̀t innimut kalliamut
38. Lyddale Joppim erkánēmet, ajokær
ſukkæt tuſſaumagamiko Pele terſanētok
angutik mardluk tāurſomunga audlarti
pægik, innélerdlugolo aggeraſuarkudlugo
39. Pele tâva nekoïkpok illegallugiglo
terſungalo pimet, kallianut piſipæ̀t; uïd
larneridlo nungudlutik illuvæ̀t kikârdlutik
kijaudlutiglo, illudlikſædlo kallikſædlo an
norârſæt niptarpèjt, Dorkaſib tāurſom
ſennèj nejoradlarmatik. 40. Pelib tâv
tamáſa anniſipèj, ſêrkomiardlunilo tukſiar
pok; timálo ſâbigallugo okarpok: Tabi
ta, makkitit! Uïpok tâva, Pelilo tekkog
amiuk, makkilerpok. 41. Arkſèjſigudl
tigudlugo makkitipà; illuartudle (15) uïd
larneridlo kákoèj, taunalo umarſok ſarko
merpà. 42. Tamannale Joppimiut ta
marmik tuſſaumauæ̀t; kapſeedlo Nalekka
mun operput. 43. Udludlo kapſeet Jop
pime unikpok (16), Simon amiortok ne
jordlugo.

KAI

(13) Imaloneet: kollauàk.
(14) Illerkokaramik tokorſortætik imermik ōuna tomik ubȧrdlugit.
(15) Opertut. (16) Pele.

KAP. 10.

Korneliuse nællursogalloak Kristusimut sátipok, koïsidlunilo adlæ̀t nællursogalloæt illegallugit.

Angudle Sæsareamētok, Kornelfusimik attilik, sórsuktuksakatigeennut Italiamiunnik táïrsænnut nalegāursok. 2. Tauna isumagiksōudlunilo Gude mianerà, iglokatitik tamása illegallugit, tukortórsōudlunilo innukaminut, Gudimudlo tuksiarajuktok. 3. Tauna tekkordlórnerme tekkungnigluarpok udlub nællunærkota arbaneksissamangormet, Gudim Engeliæn iserbigigáne imalo okarbigallune: Korneliusi-à! 4. Irsiksuarpále annilârdlunilo okarpok: Nálegak, sunāuna? Akkià: Tuksiàutetit tunnirsutetidlo Gudim ariytsinauværdlugit ærkajdluarsimauèj. 5. Mánalo angutinnik Joppimun audlarkorseet, Simon kákudlugo, Pelimik aitsiutilik; 6. Tāursoma Simon amiortok nejorpà, imab sináne iglolik; okāussoátit tāursoma, kannong illiorkudlugit. 7. Engelile Korneliusimun okalluktok audlarmet, kivgame illægik mardluk, sórsuktuksarlo nejorajuktime illæ̀t Gudinut nálektok, kákoèj. 8. Unipkāudlugdlo tamakkoninga tamannik, Joppimun audlartipèj. 9. Akkagômedle, tauko ingerdlatidlugit, iglorpēidlo padlilerdlugit,

Pele iglub kalliánut majoarpok, tukſiaro maudlune, udlub nællunærkota arbaning ormet. 10. Kâlerkàu tâva, êrſekſamik kêlerdlune. Nekikſiortidlugidle ingminut terſangãinak miſſigiungnærſok. 11
Killaglo angmarſok tekkoà, nappartãurſarlo, akkarbigigáne, ſôrdlo annorârſoak nõuee ſiſſamat ingmingnut kelerſorſimarſut, nunamudlo ningitok (tekkovià); 12
Tamattoma illoà immalik nellinginarnil nunab nerſutèjnik, nyoartunniglo, pãurngortunniglo, tingmirſænniglo killam attá nẽtunnik. 13. Nipiblo pià: Peli-à! makkitit, tokotſivdlutidlo nerr̃eet! 14. Pelile okarpok: Naggale, Nálegak: nerr̃ing iſẽinarama nellinginãurſomik majungnartomigloneet. 15. Amalo aipekſánik nipim okallukbigà: Gudib majungnarungnærſitèj iblit majungnartitſaràunagit! 16
Tajmale pingaſeriarpok, nappartãurſak tâva killangmut ama kangattarpok. 17. Pelile nekkimalermet ingmine tekkurſænt pivdlugit, ſunâſugallugo tekkordlôrnek tamanna, angutit tâva tãivko Korneliuſim audlarkorſèj ſunãuba iſertarbiub ſillatánẽlerput, Simonim igloà aperkotigángamiko; 18. Tordlordlutiglo, Simo Pelimik aitſiutilik aperkotigilerpæt, terſane ſiniktarbikartugallugo. 19. Tekkordlôgarl

ırle tamanna Pelim isumaliutigángago, Anıersám okarbigà: Arèit, angutit pingasun ıperkotigátit. 20. Makkitit kæ! akkardlutidlo illegikit, nangãunatidlo; uanga auko audlartinavkit. 21. Angutit tâva Korneliusimit pirsutPelim akkarbigèj, okalluglunilo: Aperkotigirsarse tersa uanga; saagme tamãungnarpise? 22. Okarpudle: Korneliuse, sórsuktuksænnut nalegãursok, angun isumagiksok, Gudimudlo nálektok, erkardlereet Jödit tamarmik unnersiutigirsæt, Gudim Engeliæt illuartum okarbigà, iblit kákudlutit iglominut, tussarkudlugolo okauzinnik illingnit. 23. Iserkolerpèj tâva nejorkudlune; kãumedle Pelim audlarkatigèj, kattængutigeen (1) illèjt Joppimit illegallugit. 24. Akkagômedlo Sæsareamut piput. Korneliusible nerigugigallóarèj, erkardline ikingutinilo mersa kákogadlaramigit. 25. Pelile iseriartormet, Korneliusib nellãupà, isigèjnudlo pædlordlune, nálekpok. 26. Pelible makkitipà okalluglune: makkitit, uangatõg innuïnâvonga. 27. Okallukbigikârdlugolo iserpok, kapseennik kattisimarsunnik innuksivdlune. 28. Okarbigèj tâva: Nællungilarse, arksoarnætlãràu, angutib Jödiursum adlársoak (2) illeksirsarángago tikerâ-

 ráng-

(1) Opertun. (2) Erkardleringitse.

rángagoloneet; Gudible ünnersorpánga innuk nellinginãunerarkonnago majung narnerarkonnagoloneet (3). 29. Tajmãi tomiktõg ajornartôrnanga tikiuponga, ká komanga; apersyssoausile, saag mãung kákovisinga? 30. Korneliusib tâva sâpà Tersa udlut sissamat sulle ésingitsonga, ud lublo nællunærkota kollin-illoangormet ig lumne tuksiartonga; angut tâva sunãub siorkamne kikârtok keblertomik annorâlik 31. Taunalo okartok: Korneliusi-à! Tuk siàutet tussarsimavok, tunnirsutetidlo Gu dim erkaïsimauèj. 32. Tajmãitomik Jop pimun audlarkorseet, Simon Pelimik ait siutilik illingnut kákudlugo; innekarpol tauna Simonib amiortum igloáne imab si náne; okállukbigissauátit tãursoma, tikiu kune. 33. Ernerdlunga tâvá illingnu audlartitsionga; kujanakãutidlo tikiunavit Tajmãitomik mâna tamàuta kattisimavog ut Gudib tekkoáne, tussaromaudlugit ta mása Gudib pekkorsèj illingnut. 34. Pele tâva pilerpok ima okalluglune: Illomu Gude innungnik nellinginarsiortok ilisima lerpara; 35. Nalektile nellinginak in nungne tamanne illuartomiglo pirsok nu ennerirsarà (4); 36. Okauzeng ivna mal lig-

(3) Kingakonartomik tarkonnago.

(4) Illuaritsarà.

glugo, Israëlib kinguèjnun okautigikorsà,
kiksinermik (5) okaukorsigame Evange-
umme Jesuse Kristuse tunnarallugo; tauna
márs oarnut nalegâvok. 37. Judæame
nársoarme pisimarsok ilisimauarse, Ga-
læamit pilermet, koïrsutib Johannesim
kautigirsæ't kingórnane; 38. Jesuse Na-
iremio pivdlugo, kannok Gudib tennikà
nnersámik illuartomik pirsâumiglo; tau-
a sakkirsardlunilo ajungitsulliortok kàit-
rsardlugidlo tamása tornârsungmit passu-
ekangârtut; Gudim illegimane. 39. Us-
rnartulleenniglo tamannik Jödit nunæ'n-
e Jerusalemmilo uagut nællunéjaïrsâvog-
; tauna tokopæ't, nivingardlugolo ker-
ngmut. 40. Gudib mersa umartipà ud-
it pingajuæ'nne, sarkomersidlugolo; 41.
nuïerksõungitsunnut nællunẽjaïrsunnud-
, siórnagut Gudimit kennersimarsunnut,
vtinummè (sarkomersikalloarpà), nerri-
tigángavtigo imerkatigallugolo, tokor-
nnit makkisimamet kingórnane. 42.
nungnudlo okallukoátigut, nællunéjaï-
àtiguttõg tauna pivdlugo, Gudim erkar-
ïrsuksangortikà innursúnnudlo tokung-
sunnudlo (6). 43. Tauna Profétit ta-
armik okautigæ't, nellinginab tãurso-

(5) Tussarominartomik.

(6) Umaïssersunnut.

munga opertum ajortèj isumakærnekais-
pungōg akkánut. 44. Pele sulle tama-
koninga okalluktidlugo, Annersáng illu-
tok okauzimik tussartunnut tamannut pi.
45. Opertut tâva kippivnekartut (7), I-
lim ingiarkatèj nungudlutik, annilârt-
soangorput, Annersám illuartub tunnir-
tà nællursunnuttōg pimimet. 46. Tus-
ramikit okalluktut okauzinnik (adlænni)
(8), Gudilo usloringârdlugo. 47. Pel
tâva sâpej: Imermik innerterirsokaissan-
pa koëkkonaginl okko, Annersámik illu-
tomik pekkalersut uavtitut? 48. Koë-
koèjlo Nalekkam akkáne. Innélerpæt -
va nejorkudlutik udlut kapseet.

KAP. II.

Tekkordlôke Pelim okautigà operkaminut. v. 1-
Antiokiamiut kapseet sâlermeta, Barnabasib S-
lusiblo ornikpækit. v. 19-25. Taukotōg oper-
mingnut Judæamētunnut tunnirsutinnik atsivip.
v. 26-30.

Apostelidle kattængutigeedlo (1) Juda-
mētut tussartut, Gudim okauzià nællurs-
tōg operileræt. 2. Pele tâva Jerusalei-
mt

(7) Jödiôgalloæt (Att. Luk. K. 1. v. 59).
(8) Att. Mark. K. 16. v. 17. Apost. Sull. K. 2. v.
(1) Operkatigeet.

jut pimet, kippivnekartut (2) ſakkitſarpæt, kalluglutik: 3. Angutinnut kippivnekangiſunnun (3) iſertotit nerrikatigallugidlo. 4. Ile tâva pilerdlune tamattominga ſukkuïakikſarpèj, ima okalluglune: 5. Iglorpēine Joppimētonga tukſiartidlungalo uamnik iſſigiungnælerama, tekkordlôrnekartonga iāitomik: Nappartāurſak akkartok, ſôrdl annorárſoak ſiſſamannik nōulik, killangmit ningitok, uamnudlo pivdlune. 6. Irkſuaravkole, mallukſardlungalo tekkoaka inab nerſutèj, nyoartudlo paurngortudlo ingmirſædlo killam attánētut. 7. Nipile iſſarpara uamnun okartok: Peli-à! Maktit, tokotſivdlutidlo nerreet! 8. Uangle ſâpara: Naggale, Nálegak! Nellingiiurſok majungnartorloneet kanimnut ſulle ngiſēinarmet. 9. Nipible aipekſánik llangmit akkiánga: Gudib majungnangnærſità iblit majungnartitſaràunago! 0. Tajmale pingaſeriarpok; tamarmik va killangmut ama kangattarput. 11. ngutit tâva pingaſut ſunāuba iglub ſinikrbima ſillatánēlerput, Sæſareamin audlarſimarſut uamnut. 12. Annerſáble okargánga, ima iſumananga illegikuglugit; kkoale kattængutigeet (4) arbaneglit illegiviáng-

(2) Jödiôgalloæt.
(3) Nællurſunnut.
(4) Opertut koïſimarſut Jödiôgalloæt.

iviángatōg, angutiblo tāurſoma igloánı
iſerpogut. 13. Tāurſoma tâva unipkâ
pátigut, Engelimik iglomine tekkungni
tum unnerdlune, kikârdlunilo ima oka
bigigáne: Angutinnik Joppimun audla
korſeet, Simon Pelimik aitſiutilik káku
lugo. 14. Tāurſoma okauzinnik okai
ſomarpátit, iblit iglokatividlo tamarm
pidluautikſaralloavſinik. 15. Okalluler
male, Annerſáng illuartok taukonunga p
ok, ſórdlotōg uavtinut iſuanit. 16. N
lekkable okauzee erkáïaka, ima okarm
(5): *Johanneſe koïrſigallóarpok imermik, i*
lipſile Annerſámik illuartomik koïnekaroma
poſe. 17. Tunnirſivdlune tâva uavtitu
étipagit Gudib, opermeta Nalekkamut J
ſuſe Kriſtuſimut, uanga ſudlunga Gude ı
nertiſſégiga? 18. Tamakkole tuſſaram
kit namakſiput, Gudilo uſſoræ̋t okallugl
tik: Nællurſuttōg Gudib tâva umanart
mut ſâtikèj! 19. Siammartudle, Stef
nuſe pivdlugo piniatlarmætik (6), ſakkile
put Föniſiamut Sypernimudlo Antioki
mudlo aglæ̋t, adlænnudlo okallungilæt Jı
dinnut kiſſienne. 20. Angutidle illè
Sypernimit Syrenimidlo Antiokiamut piş
amik, Grækerinnun okallulerput, Náleg

a

(5) Kap. 1. v. 5.
(6) Kap. 8. v. 1-4.

a Jesuse Kristuse okautigallugo Evangeli-
unmik. 21. Nalekkablo arksèjsa illegèjt
(); kapsêrsoït tâva operdlutik Nálegak
erbigæt. 22. Operkatigeedle Jerusa-
lmmētut tamattominga tussaumaleramik,
arnabase audlartipæ't, sakkilerkudlugo An-
tokiamun aglæt. 23. Tauná tersunga
game, Gudiblo sajmāusinerà missigile-
miuk, tipeitsukpok, tamásalo okaukik-
lrpèj, umatimikut illomôrdlutik Nálegak
ejortuï'narkudlugo (8). 24. Angudle
una isumagiksórsōursok, Annersámiglo
uartomik illumiokardlune opertórsōur-
k. Innuïdlo amerdlarsōut Nalekkamut
siput (9). 25. Barnabasile Tarsenimun
udlarpok, Sauluse ama tikiniaruglugo, ti-
namiuglo Antiokiamut pisipà. 26. O-
órsoarle nâvæk kattersordlutik operkatig-
enne, innuïérksoïdlo ajokærsordlugit;
jokærsukkædlo Antiokiamētut siurdliur-
it Kristumiunnik tajnekalerdlutik. 27.
dludle tauko Profétit (10) Jerusalemmit
ntiokiamut piput. 28. Taukoale illæ't,
gabusimik attilik, sarkomerpok, Annersámidlo (11) okāursiok, nuname tamárso-
arme

(7) Nalekkam ikiorserpej.
(8) Kemengnauvæ'rkudlugo.
(9) Nalekkamun opertut amerdlarsōunnik illatârput.
(10) Nedliutuksænnik erkoïniartut.
(11) Annersám illuartub pimane.

arme kângnérsoakaissersok unnerdlugo; t
manna erkónioktõg Klaudiuse Kejseriôti
lugo. 29. Ajokærsukkædle nungudlut
piglit isumalerput, kattængutigeet Judæ
mētut pajugomaudlugit. 30. Tajmail
orputtõg, Utokàunernut (tunnirsætik) p
sidlugit, Barnabase Saulusilo neksidlugik

KAP. 12.

Jakob tokokoà Herodesib, Pelilo parnærsimavingnt pisikoà. v. 1-17. Herodesib sullirsèjnik, makk tarsusiániglo, tokoániglo. v. 18-25.

Tajmanile opertun illèjt Kongib Herod
sib peblingârnialerpèj. 2. Jakoble, J
hannesib kattængutà, tokopà (1) pennami
3. Jödidlo missigileramigit, tamanna illu
rigæt, Pelisõg tiguniatlarià, nedliumeta u
lut timiûrsartorbeet sêrnakangitsunnik (2)
4. Tigugamiuglo, parnærsimavingm
isertinià, sórsuktuksænnudlo simnersã
tunnut sissamãinnut pisipà, allaparnars
kudlugo sissamãursardlutik, innungnud
sarkomeromagà Paaske kangiupet. 5. Pe
tâva parnærsorpæt parnærsimavingme;
perkatigeedle pivdlugo tuksiangârput G
dimut. 6. Herodesible sarkomeromamag
unnuak tauna Pele siniktok sórsuktuksa
mar

(1) Tokokoà.
(2) Att. Matt. K. 26. v. 17.

ıardlung akkornængne, kelerſorſimaud-
lne kalimnérſoarnik mardlungnik; pig-
âtudlo iſertarbiub ſánēdlutik parnærſima-
k allaparnarſorpæt. 7. Nalekkam Eng-
iæt tâva ſunāuba nejulerpà, kaumarſublo
ırnærſimavik kaumarſarpà; táurſomale
ele pattikpà ſennerágut, iterſardlugolo
allukpok: Makkinaſuarit! Kallimneree
va pærput arkſèjnit. 8. Engeliblo okar-
gà: Keterrurſerdlutidlo allukit attiniar-
k; tajmailliorpok tâva. Okarbigiviá-
g: Kalliparſet attivdlugo mallinga! 9.
nnivdlune tâva mallíkpà; nællúdlunilo,
ngelib illomut taimailliormane, tekkord-
rnekarſinnartugallunile. 10. Pigârtudle
ırdleęt ardlèjdlo annigudlugit, mattór-
ak ſavírkſoak iglorpérkſoarnut ſengmir-
k tikipæk; tauna ingminik mattuærpok
ukonunga; annigamiglo igludlo akkor-
étigut ingerdlaudlutik akkoſinek atauzek
igamiko, terſangāinak tâva Engelib
emekpà. 11. Pelilo ingminut iliſima-
rame, okarpok: Aitſeit iliſimadluar-
onga; Nallekkam Engeliminik audlarti-
minik annaukánga Herodeſim arkſèjnit,
nuïdlo tamarmik Jödiurſut nerigutænnit
). 12. Eŕkarſalerame tâva, Mariam
loà tikipà, tauna Johanneſib Markuſimik
atte-

(3) Tokotſungmarſuk kāupet.

attekosiglum anánagà, tersane kapseet ka-
tisimarsut puksiardlutiglo. 13. Sillad-
uble mattuà Pelib kassuktulermago, niv-
arsiab Rodimik attiglub tagusariartorp.
14. Pelim erinà tâva ilirsarigamiuk,
peitsungnermik silladlek mattuængilà, il-
rasuardlunile okautsartorpèj, Pele sillatán-
tog unnerdlugo. 15. Tâva okarbiga:
Oma sillærukpotit! Taunale sakkigoman-
itsok seglungitsum unnerdlune. Oka-
pudle tauko: Tersa Engelià (4). 16. Pe-
lible kassuktorkikià; mattuæramikole te-
koæt annilatlârdlutiglo. 17. Urserarpi
tâva nipangerkudlugit, unnipkãulerpèjl,
kannong-illivdlune Nalekkam annisiká-
parnærsimavingmit. Okarporle: Jakobi
kattængutigeedlo nællunærbigisigit tama-
koninga. Annivdlunilo nunamun adl-
mun audlarpok. 18. Kãumedle sórsu-
tuksæt annilangârput Pele pivdlugo, na-
kaïrsileramik. 19. Herodesible ujaran-
uk nenninagolo, pigârtut kiglisiorkârdlu-
it audlarukoèj (5); Judæamit tâva audla-
pok Sæsareamut tersanẽlerdlune. 20. He-
rodesile isumalermet, Tyrusimiut Sidon-
miudlo sórsugomaudlugit, taukoa ille-
eeglutik ornikpæt, Blastusilo Kongib kivg,

ini

(4) Tarà
(5) Pitlarnekarkudlugit.

nánik pârſirſok, kajumikſarpæ't, ma-
igõudlutiglo, nunæ't nekikſakarmet Kong-
nunánit. 21. Udludle illænne Hero-
eſim annorârſæne, Kongin attirſekſèjt, at-
vèj, ivkſiavírkſoarmudlo ingidlune okal-
kbigilerpèj. 22. Innuït tâva torklor-
gæt: Terſa Gudib nipà, innûngitſublo.
3. Erngerdlugole Nalekkam Engeliæt pit-
rpà, Gude nalengimago, koperdludlo
erriæt (6), kéſalo tarningærpok. 24. Gu-
ble okauzià agdliartorpok ſiammægãud-
nilo (7). 25. Barnabaſile Saulufilo uter-
k Jeruſalemmit, ſullirſartik namakſiga-
iko (8); Johanneſiſõg illegiviæ'k Marku-
nik attekoſilik.

KAP. 13.

rnabaſeSauluſilo nællurſunnut okallugiartorkoæ'k Annerſám illuartub, v. 1-5. Sergiuſe Pauluſe ſâtipæ'k, Elimaſile angekkok pitlarnekarpok. v. 6-12. Antiokiame Pauluſib Kriſtuſe okautigà Jödinnut nællurſunnudlo. v. 13-43. Jödidle ningengmeta nællurſut pivdlugit, Apoſtelik audlarpuk Ikoniamut. v. 44-52.

rofétidle ajokærſóïrſudlo operkatigeen-
e Antiokiamẽtunne kapſéïurſut, imãitut:
Bar-

(6) Innutidlugo.
(7) Opertut tamanne amerdliput. (K. 6. v. 7).
(8) Att. K. 11. v. 29. 30.

Barnabasilo, Simonilo Nigerimik táïrsak
Lusiusilo Syrenemio, Manaënilo Herode
sib nunamut illãinarmut nalegãursub (1
kattængutisià (2), Saulusilo. 2. Nalektic
lugidle tauko Nalekkamut êsinatiglo, Ar
nersáng illuartok okarpok: Barnabasil
Saulusilo ingmikôrtarniarsigik sullieksamu
pekkorsamnut taukonunga. 3. Tâva ês
natik tuksiarput, arksamingniglo pattiglug
ik audlarkopægik. 4. Tauko, Annersár
illuartum audlartimatik, Seleusiamut p
puk, tersangalo tiksiarpuk Sypernimut.
Salaminimudlo pigamik, Gudim okauzia
nik okallukpuk Jödit kattisimaubeenne
Johannesile illegiviæktõg kivgarallugo (3
6. Kikertarle sakkisimagamiko Pâfuse (
tikidlugo, angekkok kanningârpǽt Profé
seglutôk, Jödiursok, tãursoma akkà Barj
suse; 7. Tamattoma nunab nalegánẽto
Sergiuse Paulusime, tauna (5) mersa ang
ilisimarsok; tãursoma Barnabase Saulusi
kákoǽk, Gudim okauzià tussaromagalló
ramiuk. 8. Elimasible angekkub (akl
nellisiornekardlune tajmáëkallóarmet) a
kerartorpǽk, nunablo nalegà opernauvǽ
sa

(1) Att. Luk. K. 3. v. 1.
(2) Innurersarkatà.
(3) K. 12. v. 25.
(4) Iglorpérksoït tajma attiglit.
(5) Sergiuse.

arniardlugo. 9. Saulusible, Paulusimikõg táïrsab, Annersámik illuartomik illuniokarame, irsikupà okalluglunilo: 10. Tautõuna tornârsub kittôrna, seglutórsoak pekkoserdluktórsoarlo, illuartunnik tamannik kingarsóïrsok! Sorâromangilatit Nalekkam akkoserngee illuartut mumingniauglugit (6)? 11. Mánale arèit Nalekkam irksèjsa piátit; takpeelissautidlo sekkinerlo tekkogadlaissengilet. Tersangãinak tâva nyórsoarmiolerdlunilo târmiolerpok; saktivdlunilo maungẽinak ujardlilerpok tessiortuksaminik. 12. Nunab nalegæ̗t tajmálersok tekkogamiuk, operpok, Nalekkabo ajokærsutà ussoringârpà. 13. Paulusile ingiarkatèjlo Pafusimin audlâramik, Pergenimut Pamfyliamẽtomut piput. Johannesible kemekpèj Jerusalemmun angerdlardlune. 14. Taukoale ama Pergen kemekpæ̗t; Antiokiamut Pisidiamẽtomut pivdlutik, tersane kattisimaubingmut Sabbátine iserput ingidlutiglo. 15. Inneizisidle Profétidlo attuaræ̗ramikit, kattisimaubiub nalegèjsa okarbigiartorkoèjt ima: Okkorse angutit kattængutigeet! Okauziksakarallóruse innungnut, ajokærsoromaudlugit, okallukfinnàitse. 16. Paulusse tâva nekoïkpok, arksaminiglo urseráïok nipangerkudlugit,

(6) Ajokærsutà illuartok nalengnekartejliomauiuk?

lugit, okalluglunilo: Okkorse angutit Is-
raëlib kinguèj, illipsilo Gudimut nálektose
(7), tussaritse! 17. Innuïëin okkoa Isra-
elikut Gudiæta siurdlivut kennerèj, innu-
ïdlo tãivko ussornarsigèj, tekkornartãudlu-
tik adlænnẽmeta nuname Ægyptenime
tersangalo annisikèj tellérsoarmik (8). 18
Okiudlo mardlungnik ungnirsarkattartu
innukajuïtsome nikadlõutsuïpèj. 19. In-
nuïëidlo arbanek-mardluït Kanaanime
nungupèj, nunædlo taukonunga augoard-
lugo immerãumik. 20. Tamattomak
kingórnane, okiut sissamannik Hundrede
kartut (9) ungnirsudlo aipeksæt kollit (10)
kiglisióïrsuksænnik (11) pièj, Proféte Sa-
muele naytserserdlugo. 21. Kingórna
tâva Kongiksamik tuksiarput; Gudible
Saulimik, Kisib niarnánik, angumik Ben-
jaminim erkardleenin-étomik, tunnièj o-
kiut mardlungnik ungnirsarkattartut. 22
Taunalo pæramiuk, David kongingortip
taunalo okautigà ima okalluglune (12); *Da-
vid nerpsárpara, Jessaïb* (niârna), *angut tau-*
n

(7) Nauglo Jödiungitsose.
(8) Att. K. 7. v. 34-36.
(9) Att. Matt. K. 14. v. 21.
(10) Imaloneet: Arbarsanek-tedlimannik ungnirsa-
kattartut ámalo mardlungnik ungnirsarkatta-
tut kollidlo.
(11) Nalegàunernik.
(12) Samuelim aglegèjne.

na umama illuarà, pekkorſakalo tamáſa mal-
ligomarpèj. 23. Tãurſoma kinguánit I-
ſraële Gudib annaurſirſokartipà Jeſuſimik,
unnerſõune malliglugo. 24. Ajokærſoï-
lerſinnagole tauna, Johanneſe okallukkâr-
tok koïrſumik ſâkudlugit Iſraëlikut tamá-
ſa. 25. Johanneſile namakſigame (13) o-
karpok (14): *Kinãſugauſinga? Taunãungi-*
langa; attále, kingunevkut pirſokaromar-
pok; tãurſoma iſigèjſa pukitſugik ſingæ'rd-
lugik kingakonnakãunga. 26. Angutit
kattængutigeet, Abrahamib kinguèjſa ni-
arnèjt, illivſinilo Gudimut nálektun ok-
korſi-à! Okauzek tamanna pidluarnartok
illivſinut piok. 27. Jeruſalemmiut naleg-
èjſalo tauna (15) ilirſaringinamiko, Profé-
tin okauzeet, Sabátinne tamanne attuarne-
kartut, erkótinièjt, tauna erkartordlugo.
28. Nauglo paitſiſikſarſingikæ't tokorſutik-
ſãnik, tejmẽitok Pilatuſimut tokokoæ't. 29.
Aglekkædle tamáſa tauna pivdlugó namak-
ſigamikit, kerſungmin akkartipæ't illiver-
nut illivdlugo. 30. Gudible tokorſun-
nit makkitipà. 31. Udludlo kapſeet tek-
koæ't Galilæamit ingiarkatèjſa Jeruſalem-
mut; taukoa unnipkãutigæ't innungnut. 32.

(13) Tokovikſe padlileramiuk.

(14) Att. Joh. 1. v. 20. 21. Mark. K. 1. v. 7.

(15) Jeſuſe.

Uàguttõg Evangeliume attordlugo okãu
pause unnersõumik ivrsominga siurdlivti
nut, Gudib nedliutikà uav:inut kittornèjn
nut, Jesuse umartinamiuk. 33. Tajma
tõg aglekfimavok ivngerutin aipænne (16)
Ernerágit, udlome erniarágit. 34. To
korsunnidle makkitinamiuk ama asseror
tuksãungitsok, tamanna pivdlugo ima okal
luktok (17): *Sorãissengilanga sajmaudlus*
tamattominga Davidimun unnerama. 35
Tajmãitomiktõg (ivngerúme) adlame oka
riok: *Illuartugirset aursungortissengilet* (18)
36. Davidible innutidlune Gudib pekkor
sèj naleksimagamikit, sinikpârtok (19), si
urdlimisudlo illirsok, auningordlunilo. 37
Gudible umartità auningungitsok (20). 38
Tajmãitomik okkorse angutit kattængutig
eet, nællussæritse, ajortærutinekaromar
posigõg tauna pivdlugo. 39. Mosesibl
inneizisèjnut illuartínekarsinnãungikallóa
rause, tãursomunga illuartínekaissause nung
udluse, operuse. 40. Mianersorniaritsile
Profétin okauzeet (21) illivsinut pekkonnag
it:. 41. *Narrursosi-à! Tagusaritse, aijaj*
sôrà

(16) Davidim aglegèjne.
(17) Esaiasim aglegèjne.
(18) Asserorkyssengilet.
(19) Tokorsok.
(20) Asserungitsok.
(21) Habakukim aglegèjne.

ördlusilo nungutitse? innutidluse kannongtulliaissègama, sullirsamnik tamattominga kã unekarallóaruse opissèngilarse. 42. Animetale Jödit kattisimaubiænnit, nællurut inneppægik, okallukbigikudlutiktõg oauzinnik tamakkoninga Sabbátib tugliáne. 13. Kattisimarsudle auiksarmeta, Jödit apseet, Jödidlo innuvtèjsa Gudimut náektut, Pauluse Barnabasilo mallikpægik; aukoalo okallukbigallugit kajumiksarpæit, Gudib sajmarsúsia tunnarituï narkudugo. 44. Sabbátible tugliáne iglorpérkoïn (innueet) tamakingajeglutik kattiput, Gudim okaúzià nalegïartordlugo. 45. Inuïëidle Jödit tekkogamikit, illungersorórsoangorkàut Paulusim okauzià sakkitardlugo, akkerartordlugolo mitekpæt. 46. 'aulusile Barnabasilo erksioratik okallukuk, ima: Gudim okauzià attuarkârdlugo llivsinut pirsariakarallóartok; assiginnarauiugle narrunarsivdlusilo umanartomut soajuïtsomut, attà! nællursunnut tâva säisauguk. 47. Nalekkab ima pekkomátigit (22): *Nællursunnut nennerouta ukoagit, idluautiksa ukudlutit nunam isuanut.* 48. Nællursudle tamanna tussaramiko, tipeitukput, Nalekkablo okauzià ussoræt, operdutiglo, tamarmik umanartomut sorajuïtsomut

(22) Esaiasikut.

mut pirsuksâugalloæt. 49. Nalekkabl
okauziâ tamattoma erkánut tamársoarmı
piok. 50. Arnædle Gudimut nálektı
attarkirsâursudlo, angutidlo nalegâursut i
lorpérksoarne, ningeksarpèjt Jödit, ma
lersutlarnekartidlugiglo Pauluse Barnab
silo kemâutipægik erkamingnit. 51. Tau
koale isikkætik karssèjarpækit taukonung
(23), Ikonienimudlo pivdlutik. 52. A
jokærsukkædle tipeitsungârkàut, Annerl
miglo illuartomik pekkangâlerdlutik.

KAP. 14.

Ikonienime Apostelik okallukpuk, v. 1-4. Lystram kemâupuk, tersanilo okallungmanik ussornartu limaniglo Gudiosiigægik, v. 5-18. Késale Pau luse millôrmæne, uterpuk Antiokiamut pivdlutil v. 19-28.

Ikonienimile illegeeglutik Jödit kattis
maubiænnun iserpuk, okallungmaniglo a
merdlarsôrsoït Jödidlo Grækeridlo oper
put. 2. Jödidle opingitsut tâivkoa ning
eksarnialerpèjt nællursut, nekkorikonnag
kattængutigeet (1). 3. Tersane tâva u
ningmersorpuk, sioranatiglo okallukpu
Nalekkame, tâursoma okauzine sajmarnar
to

(23) Att. Matt. K. 10. v. 14.
(1) Opertut.

ɔk opernarsimago, nællunærkotinnik us-
ɔrnartulliænniglo piginnāirserdlugit. 4.
ımerdláneridle iglorpēinne ingmingnun
rksoardlerput, illèjsalo Jōdit illegilerpèjt,
lèjsale Apostelik. 5. Pikitórsoangorme-
ile nællursudlo Jödidlo nalekkætik illeg-
llugit, tauko (2) mitegomaudlugik mil-
ɔromaudlugiglo. 6. Tamattomingalo
ıssaramik, kemāupuk iglorpérksoarnut
ykaoniamētunnut, Lystramut Derbeni-
ıudlo, nunamudlo erkænnētomut. 7.
'ersanilo Evangeliume okautigæk. 8.
ıngudlo Lystramētok ivksiāutuïnartok,
iulukame; sebeedlunilo erniugame pis-
ungisēinartok. 9. Tāursoma Paulufe o-
alluktok tussarpà; irsiksuardlugolo (3)
ıissigileramiuk piungnærkorsigallóartok,
ipérsoarmik okarpok: 10. Nekoïgluar-
ınnàit! Nekoïgasuarpok tâva pissulerdlu-
e. 11. Paulusib tajmailliorà innuït tekkog-
miko, niblingârput, okalluglutik Lykao-
iamiun okauziæn attordlugo: Gudit in-
ugtun-élerdlutik akkarbigátigut. 12. Bar-
abase tâva aitserpæt Jupiterimik, Paulu-
le Merkuriusimik, okalluktarsinnarmet
ıúna. 13. Jupiterible Pellesiæt, taukoa
glorpérksoèjsa auatænnētub, umingmāit

 niako-

(2) Apostelik Paulufe Barnabasilo.

(3) Paulusib.

niakorutiglit âpej iſertarbirkſoarnut, tu
nirſiomaudlune innuïn illegallugit. 1
Apoſteligle Barnabaſiblo Pauluſiblo tama
na tuſſaramiko, annorârſætik alliktorpæk
pinaſuardlutiglo innuïn akkornèjnnut. 1
Torklordlutiglo okarpuk: Angutin okkc
ſi-à! Saag tajmailliorpiſe? Innûvoguktõ
aſſerujaudlunuk illivſiſut, Evangeliur
miglo okaupauſe, tamakkó piungitſut k
mekkudlugit, Gudimudlo umarſomut ſ
kudluſe, killangmiglo nunamiglo ima
pingmiglo peenniglo tamannik pingorti
ſirſomut. 16. Tãurſoma itſaligame na
lurſut tamáſa iſumamingnik ingerdlarſ
innertingikèj; 17. Nauglo ñællunang
kallóartok, ajungitſomik pirſaramiſigut ſie
lukkorſivdlunilo killangmit, næggorikku
lugolo nunarput, nekkikſautinniglo tu
nirſarátigut, innudluartidlutálo umætiv
tipeitſuktitarèj. 18. Tajmalo okalluk
mik, innuït innerterneng ajungajekpèj
tunnirſiomarſut (4). 19. Jödidle Anti
kiamit Ikonienimidlo terſunga piput, ta
koalo innuït okaukikſarmatigit, Paulu
ujarkænnik millôrpæt uniardlugolo piæt i
lorpérkſoïn auatænnut, tokotâſugallug
20. Ajokærſukkædle illumarſuk, makk
pok iglorpérkſoarnudlo iſerdlune, kã
med

(4) Pauluſimut Barnabaſſinudlo.

ıedlo tersanga audlarpok Barnabase illeg-
ıugo Derbenimut. 21. Iglorpēinnilo
ıkonáne Evangeliume okautigángamiko,
ıokærsugartâramiglo kapseennik, ama tâ-
uterpuk Lystramut Ikonienimudlo An-
ıkiamudlo; 22. Ajokærsukkædlo tar-
ngeet nekkursektipèjt, okaukiksardlug-
lo opernermik sorârnauværkudlugit, ima-
(okaudlugit): Nagliungnartut amerdlar-
t attorkârdlugit kissienne killab nalegavi-
ut piomarpogut. 23. Utokàunernigle
) pigamikit operkatigeet nungudlugit,
natiglo tuksiaramik, Nalekkamut oper-
girsænnut sernigikoækit. 24. Pisidia tâ-
akkutigallugo Pamfyliamut pipuk. 25.
kallukamiglo Pergenime, Attaliamun at-
rpuk. 26. Tersangalo tiksiarpuk Anti-
iamut, tersanētut (illækit) Gudimut saj-
aukogallóarmætik ivna, sulliartyssama-
k (6) mâna namaksimanik. 27. Ter-
ngale pigamik, operkatigeedlo katterfor-
ıgamikit, okaursipuk, kannong ussornar-
girsunnik pigamik Gudib tajmaillioctima-
ɩ, nællursudlo mattuærmagit operner-
ut (7). 28. Tersanile ajokærsukkæt ne-
rmersorpækit.

KAP.

(5) Pellesiúnernik.

(6) Okallugiartyssamanik Att. K. 13. v. 1-3.

(7) Ajokærsornekartimagit operirsekſænnik.

KAP. 15.

Pauluse Barnabasilo Jerusalemmut kiglisioutsarto k kippivnek pivdlugo. v. 1-29. Ama Antiokia t uterpuk Judase Silasilo illegallugik. v. 30-5. Késale ingiarkatäujungnælerpuk. v. 36-41.

Kapseedlo Judæamit pirsut kattængutig t ima ajokærsolerpèjt: Kippivnekangik e Mosesim illerkoà attordlugo (1) pidluarh- näungilase. 2. Ingmingnut tâva akker- tolermeta, Paulusiblo Barnabasiblo ak t sakkitsarmakkit, Pauluse Barnabasilo a- lædlo illætik audlarkolerpèjt Jerusalemn t Apostelinnut utokàunernudlo apersùt i- manna pivdlugo. 3. Operkatigeet tâa illegilermætik, Fönisia Samarialo akkut - allugik tersane unipkârput nællursut sa- marsusiænnik, kattængutigeedlo tamása - peitsuktingárpèjt. 4. Jerusalemmudle p - amik, operkatigeennit Apostelinnidlo u - kàunernidlo niobbiórnekartut, okaursip - tõg, kannong ussornartígirsunnik pigan k Gudib tajmailliortimatik. 5. Farisæri e illèjt opilersut nekoïkput, ima okallug - tik: Kippirsariakarput, okaudlugidlo M- sesim inneizisèj mallikkudlugit. 6. Ap- stelidle utokàuneridlo kattiput tamana kiglisioutigallugo. 7. Sakkitsâumers - me -

(1) Att. Luk. K. 1. v. 59.

etale, Pele nekoïkpok ima okarbigallug-
Angutin okkorse, kattængutigeet! Ili-
nauarse tamanna, isuanit Gudib kenner-
anga akkornevtinit, nællursut tussarkud-
git uamnit Evangeliumim okauziánik, o-
rkudlugidlo. 8. Gudiblo umatinnik
simarsub nællunærkutserèj, Annersámik
uartomik pigamigit uavtitut. 9. Uag-
llo taukolo nelligeeksarpátigut, umatèjt
vkéjaramigit (2) opernermik. 10. Saag-
e tâva Gude ursерpisiuk mâna, ajokær-
kkæt ajornartórsoarnik pekkudlugit, uag-
llo siurdlivtalo mersa ajorallóarivut? 11.
perpogudle pidluaromartogut Nalekkab
susib Kristusib sajmarsusiánik, sordlotõg
iko. 12. Tamársoarmik tâva nipang-
put, Barnabasilo Paulusilo naleglugik o-
lluktuartuk, nællunærkórsoarnik ussor-
ttórsoarniglo pigamik nællursun akkor-
jnne, Gudim ikiormatik. 13. Okal-
ngnerle forârmanik tauko, Jakob ima
kallulerpok: Okkorse angutit kattængu-
geet, naleksinga! 14. Simon okalluk-
artok (3), kannok nællursut Gudim isu-
agimagit siurdlermik, taukoa illèjt innuv-
riomaudlugit attermine (4). 15. Taj-
maë-

(2) Illuarsaramigit.

(3) v. 7-9.

(4) Imëipok; Kristumiungordlugit.

maëniputtõg Profétin okauzeet, ima a-
lekſimamet (5): 16 *Kingórna uteroma-
onga, Davidim torkà okpitok nappariarto-
lugo aſſerornereelo illuarſaromarpaka, tuper-
lungalo* (6); 17. *Innuïn amiakoeet Nal-
kamut piniarkudlugit, nællurſudlo tamarnk
attimnik taïornekartut; tajma okartok N-
legak tamakkoninga tamannik pirſartok.* 1.
Pingortitæne tamáſa Gudim iliſimauèj il-
kangitſemit. 19. Tajmäitomik iſun-
vonga, nællurſut Gudimut ſâniartut erd-
kotikonnagit; 20. Aglekbigallugid,
Gudipiluït majungnartoeenik (7) pinauva-
kudlugit, arnaunekarkonnagidlo, epirl-
miglo aungmiglo neřřikonnagit; 21. -
ſárſoangorporle, Moſeſim okauzeenik -
kalluktokarmet iglorpérkſoarne taman,
Sabbátidlo nungudlugit attuarpèjt katti-
maubingne. 22. Apoſtelit tâva utoka-
neridlo operkatigeedlo nungudlutik illu-
rilerpæt, angutik illamingnit kennerku-
lugik Antiokiamudlo audlarkudlugik, Pa-
luſe Barnabaſilo illegallugik; Judaſilo Ba-
ſabaſimik attekoſilik, Silaſilo (audlarkoa-
ik), angutik tauko merſa ajokærſóïrſuk k-
tængutigeenne. 23. Nekſirſutikſèjdlo ia
agle-

(5) Amoſim aglegèjne.
(6) Jödit ajulerſut ajorungnærſitſomarpaka.
(7) Att. v. 29.

lekpèjt: Apostelit utokàuneridlo kattæng-
igeedlo (8) pidluarkoèjt kattængutitik An-
tiokiame Syriamilo Silisiamilo nællursog-
oæt (9)! 24. Tussaravta, uavtinit pir-
: okauzinnik asserorâse, tarnæsilo erdlo-
tidlugit, okauzekardlutik kippirsariakar-
rmik inneizisinniglo attordluaissersunnik,
uglo tajma pekkungikallóarivut; 25.
ijmãitomik kattinavta tamàuta illuarile-
put, angutit kennersimarsut illivsinut
dlarkudlugit, assarsavuk Barnabase Pau-
ilo illegallugik; 26. Angutit taukoa
nætik tunnièjt nalekkavta Jesusim Kristu-
a akkà pivdlugo (10). 27. Audlartipak-
t tâva Judase Silasilo, tamattomingatõg
aursiartorkudlugik. 28. Annersám il-
urtub uagudlo illuarángavtigo (11), ad-
nik erdlokotinase, pirsariakartunnigle
kkoninga kissænnik pekkudluse: 29.
idipilungnut tunnirsutit ærissauæse, aung-
glo epirsomiglo nerrissengilase, arnau-
karasilo; taukonunga mianersoruse, illu-
omarpose. Pidluarkonnarsisitse! 30.
auko tâva audlarkomætik Antiokiamut
piput,

(8) Operkátigeet Jödiogálloæt.
(9) Sâtinatik nællursõursut.
(10) Jesuse okautigisuglugo innuginnartut, kapseen-
niglo erkanârsirsut.
(11) Uagut illuarârput, Annersám illuartub tajma
pekkomátigut.

piput, operkatigeedlo katterſoramikit, ta
konunga aglekkæt tunniupèjt. 31. T
makkole attuaramikit, tupedlerſâut tama
na tipeitſutigæt. 32. Judaſible Silaſib
nàngminek Profétiurſuk kattængutige
okaukikſarpækit nekkurſektidlugidlo (1
okauzerpérkſoarnik. 33. Terſanēme
ſormanigle, Apoſtelinnut angerdlardlua
kolerpægik kattængutigeet. 34. Silaſi
terſane unigomaginnarpok. 35. Pauluſi
Barnabaſilo Antiokiamēlerpuk, adlæd
kapſeet illegallugit ajokærſoïniarpuk, N
lekkablo okauziánik okallukpuk. 36. I
ſangormedle Pauluſe Barnabaſimun oka
pok: Utterdluk, kattængutivut tikerâr
lugit iglorpēinne tamanne, Nalekkam
kauziánik ſōunne okallugallóaravta, ka
nong-énerſuſiæt miſſilingniardlugo. 3
Barnabaſib tâva Johanneſe illegikolerp
Markuſimik táïrſak; 38. Pauluſible ill
aringilà tauna illegallugo, kemekallóa
matik Pamfyliame okallukatigiomannati
39. Ingmingnut tâva tajma akkerareek
mik auikſarpuk, Markuſilo Barnabaſim a
parilerpà, Sypernimut tikſiardlutik; 4
Silaſile Pauluſim aiparà, audlarmedlo ka
tængutigeet Gudib ſajmarſuſiánut pekkoa

4

(12) Illuarſarniardlugit.

1. Sakkilerporle Syriame Silisiamilo, o-
erkatigeedlo nekkursektiniardlugit.

KAP. 16.

moteuse Paulusib kippivà Jödit pivdlugit. 1-3. Oper-
katigeet kapseet tikkerârpej, Troasilo tikidlugo.
v. 4-8. Filippenimudlo pivdlune okallungmet,
Lydia operpok. v. 9-15. Tersanile Pauluse Sila-
silo unatarpægik parnærsimavingmudlo pisidlugik.
v. 16-24. Parnærsimavik ingminik angmarpok,
parnærursirsorlo opertungorpok. v. 25-34. Ké-
salo annivdlutik tersanga audlarpuk. v. 35-40.

Derbenimudle Lystramudlo piok; ajo-
ersugarlo Timoteusimik attilik sunãuba
esanẽtok, tãursoma arnà opertok Jödiur-
k, angutále Grækeriursok (1). 2. Tauna
(2) kattængutigeet Lystramẽtut Ikoniemẽ-
tdlo unnersiutigæt. 3. Tauna Paulusim
iekſariomagamiuk, kippivà (3), Jödit nu-
nne taukonánẽtut pivdlugit, angutà ta-
nirmik ilirsarángarsuk Grækeriursok. 4.
Torpérksoïdle akkutigángamikit, innei-
zinnik, Apostelit utokàuneridlo Jerusa-
lemmiut pekkorsèjnnik, pisitsiput tauko-
nunga

1) Nællursok kippivneliungitsok.
2) Timoteuse.
3) Att. Luk. K. 1. r. 59.

nunga (4) attuarkudlugit. 5. Illegeet tâv
operiartorkàut, amerdlingârdlutiglo udlu
nungudlugit. 6. Frygiale nunalo Galasi
sakkivigimatigik, Annersâm illuartum o
kallukkongilèj Asiame. 7. Mysiamut pig
amik, Bitynia akkutiginiarallóarpæt, An
nersâble innerterpèj. 8. Mysiale sarsuna
miko Troasimut piput. 9. Unnuamik
Paulufe tekkordlóïok imãitomik: Angu
Masedoniamio kikârtok, innédlugolo im
okalluktok: Masedoniamun atterdlutit ar
nautsartortigut! 10. Tajmãitomigle tek
kordlôrnekarame, erngerdluta Masedonia
mun audlalersârpogut, tamanna missigi
sutigángavtigo, Nalekkab tersunga kákog
átigut, Evangeliummik taukonunga oka
lugiartordluta. 11. Troasimut tâva aud
larpogut, Samotrasialo torárdluïnardlugo
kãumet Neapolisimut (piogut). 12. Te
sangalo Filippenimut (pimiogut); iglo
pérksoït tauko mersa ajunginerrit Masedo
niame innuglit (5); udludle kapseet iglo
pérksoarne taukonáne unikpogut. 13
Sabbátilo nedliumet, iglorpérksoïn auatæ
nut anniogut, kôk tikidlugo, tersane tu
siarbikarángeta; ingidlutalo arnæt katti
maïartortut okallukbigilerpavut. 14. A-
nar

(4) Koïsimarsunnut iglorpérksoarnétunnut.
(5) Romiunnik.

arlo Lydiamik attilik, Purpurimik (6) ni-
vertartok, Tyatiramiun iglorpèjnnin étok,
Gudimut nálektok, tussarniarpok; tãurso-
na umatà Nalekkam angmarpà (7), Paulu-
m okauzee nalegluarkudlugit. 15. Tau-
ale iglokatèjlo koïsinamik, innélerpátig-
t okalluglune: Illomorasugigusinga Nalek-
amut, iglumnut iserniaritse, tersanẽtuard-
ise. Erdlokódlutalo isertiniarpátigut. 16.
'uksiarbingmudle ingerdlagavta, niviar-
ab pardlekpátigut, piomartuksænnik an-
erságlub (8), nalekkæne tãursoma pitsikèj
nerdlarsõunnik, okallukame piomartuk-
ennik. 17. Paulusisóg uagùdlo tãurso-
na mallikpátigut, tordlordlunilo okalluk-
ok: Innuïn okko tekpirksoma Gudib kiv-
arèj, okaursirsut akkütiksamik pidluar-
artomik illivsinut. 18. Taimãilliortorle
llut kapseet. Paulusible tamanna erdlo-
rsutigà (9), keviardlunilo annersák okar-
gà: Jesusib Kristusim akkáne annikoagit
ursomanga; tersangãinak tâva anniok.
9. Nalegèjsale missilileramiko pitsissær-
atik, Pauluse Silasilo tiguvdlugik audla-
pægik niuvertarbingmut (10) nalekkæn-

(6) Ivisariksomik.
(7) Illuarsià.
(8) Piomartuksænnik okallluksinnãursub.
(9) Innuït isumakongilèj, tãursoma illegigátik.
(10) Narksame iglun akkornænne niuvertartut.

nut; 20. Nalegàunernudlo pisipægik, okalluglutik: Innung okkoa Jödiursuk iglorpérksoavut (11) asserorsinnarpækit; 21. Ajokærsoïniarpuglo illerkunnik illuarirsariakangitsunnik malligiakangitsunniglo uavtine, Romiogavta. 22. Innuït tâvanungudlutik pikitórsoangorput taukonunga; nalegàunerittōg annoréjarkoægil iperartorkudlugiglo. 23. Kapseemigl unataramikik, parnærsimavingmut pisipægik, parnærursirsomudlo allaparnarsorkik sarkudlugik. 24. Tajma pekkomæne parnærsimavium innánut illudlermut piæk niüækiglo parnærukiksardlugit kerssúrksc armut. 25. Unnuarle keterarmet Paulus Silasilo puksiarpuk, ivngerúmiglo Gude us foræk; parnærsimarsut mersa nálektut. 26 Tersangāinak tâva nuna sejuktórsoangor pok, parnærsimaviub nakkà aularsórsoang ordlugo, mattueelo tamarmik angmarpu erngerdlutik, tamarmiglo kelerutèjt kelerus særput. 27. Parnærursirsorle iterame parnærsimaviublo mattuee angmarsimarsu tekkogamigit, pænnane amuà ingminik to kotsomaudlune, parnærsimarsut kematla rasugallugit. 28. Paulusile niblingârpo okalluglune: Illingnut pitlariaràunæk; ta màuta manēpogut. 29. Nennerōumigl kákoı

(11) Iglorpérksoavta innueet.

kákorſivdlune iſeraſuàrpok, ſejulerdlunilo
ædlorpok Paulusib Silaſiblo ſǽngnut. 30.
Anniſidlugik tâva okallukbigǽk: Nalek-
æng-à! kannong-illivdlunga pidluaiſſa-
inga? 31. Akkiǽk: Jeſuſe Kriſtuſimun
perit, pidluaiſſautit tâva, iglokatetidlo.
32. Nalekkablo okauziánik okallukpuk
ãurſomunga iglokatèjnudlo tamannut. 33.
Tajmanilo unnuame ingminut pekkoǽk,
inatarnerækiglo allerterdlugit; erngerdlu-
ilo koïſipok nangminek illænilo tamar-
nik. 34. Iglominudlo piſipǽk nerriſid-
gigiglo, iglokatinilo tamáſa tipeitſukatigèj,
Gudimun operdlune. 35. Kãumedle ig-
orpérkſoït kivgèjt(12) ãudlarkolerpèjt na-
gàunerit, okallukudlugidlo: Innuk tau-
o parnærutéjarſigik! 36. Parnǽrurſir-
iblo Pauluſe okãupà okauzeennik imãi-
nnik: Nalegàunerit tamàungnarkorſiput
arnærutéjarkudlutik; mâna tâva anniſitik
kikſivdlutiglo audlaritik! 37. Paulu-
ble okarbigèj: Innuït tekkoǽnnit unatar-
itiguk, nauglo kigliſioranuk merſa Ro-
iurſoguk, parnǽrſimavingmudlo piſid-
nuk, mánalo terdlingǽnnit anniſikoler-
itiguk? Tajmãiſſengikallóarpok, ikkoale
ngminek anniſitſartorliſiguk! 38. O-
uzidle tamakko iglorpérkſoït kivgèjſaat-

 tuar-

(12) Innuïn illèjt iglorpérkſoarne kivgaïnãurſut.

tuarpèjt nalegàunernut; erkſilerput tâva
tuſſaramik taukoninga Romiúrſungnik. 39
Ornikpægik tâva, okaukikſarniardlugigl
anniſipægik, innéppægiktõg iglorpérkſoar
nin audlarkudlugik. 40. Parnærſimaving
midle annipuk, Lydiamut pullâriartordlu
tik; kattængutigeedlo tekkogamikit, tu
pedlerſardlugidlo, audlarpuk.

KAP. 17.

Pauluſe Teſſalonikame Beroëamilo okallukpok malle ſornekardlunilo. v. 1-13. Atenenimudlo pivdlu okallukiok ſátidlugidlo kapſeet. v. 14-34.

Amfipoliſile Apollonialo akkutigángam
kik, Teſſalonikamut pipuk, terſane Jöd
kattiſimaubikartut atauzimik. 2. Pauluſ
tâva iſerbigèj illerkomiſut, Sabbátidl
pingaſut okallukbigèj aglekkæn attuardlu
it. 3. Ajokærſordlugidlo ſukkuïaup
Kriſtuſimik anniariakartomik tokorſunni
lo makkitariakartomik, imãitomiglo: J
ſuſe una illivſinun okautigirſara Kriſtuſi
vok. 4. Illèjt tâva opilerput Pauluſe Sil
ſilo illegilerdlugik, Grækeridlo Gudim
nálektut amerdlarſórſoït, arnættog nale
angajãit ikingitſut. 5. Jödidle opingitſ
iſumaluleramik, angutipilúrkſoarnik erk
jatartórſoarniglo illatârdlutik kattilerkàu

iglo

iglorpérkſoarmiudlo pikitórſoangortidlugit, Jaſonim igloánut ſórſugiartorput, innungnut anniſitſuglugik. 6. Taukole nenninginamikik, Jaſon opertudló illèjt audlarupèjt iglorpérkſoït nalegèjnnut, niblitardlutiglo: Innung ikko ſillárſum innuennik pikititſirſuk tamãungnaripuktőg; 7. Jaſoniblo ingminut piſipæ'k; taukoalo tanarmik Kejſerim inneiziſèj nalengiſinnarpèjt, adla kongiurſok unnerdlugo, Jeſuigőg. 8. Innuït tâva, iglorpérkſoïdlo nalegèjt tamakkoninga tuſſartut, ſiorna'ruilerpèjt. 9. Kêſa Jaſonimit illèjnnidlo na'rkigluarnekaleramik ipperarkoèjt. 10. Jnnuamile Pauluſe Silaſilo erngerdlugik katængutigeet audlartipægik Beroëamut; terungalo pigamik, Jödit kattiſimaubiæ'nnun ſerpuk. 11. Taukole (1) ajunginerrurſut Teſſalonikamiunnit, okauzek tuſſaromatardlugo, udludlo nungudlugit aglekkæt niſſikſorpèjt, tamakko (2) nelliſiordlugit. 12. Amerdlarſut tâva operput, Grækeritőg nalegangajãit arnæt angutidlo ikingitut. 13. Jödidle Teſſalonikamiut kalerinamik, Pauluſe Beroëamiſőg Gudim okauziánik okalluktok, terſungatőg piput, innuït pikitidlugit. 14. Pauluſile tâva kat-

(1) Beroëamiut.

(2) Paulufim okauzee.

tængutigeet audlartipǽt, imab tungánı pekkud'ugo; Silasile Timoteusilo unikpù tersane. 15. Paulusible unnersortèjsa A tenenimut pisipǽt; utermetalo nællunǽı bigikoák Silase Timoteusilo ornigasuaı kudlune. 16. Atenenime tâva Paulusin utakkileramigik, terdlingâlerkâu annersa mine (3), iglorpérksoarmiut tekkogamig Gudiungitsunnut nálleksinnartut. 17. Ta mâitomik kattisimaubingme Jödit Gud mudlo nálektut okallukbigèj, udludlo nun udlugit niüvertarbingme (4) orniktæne (p vièj). 18. Filosofidle (5) illèjsa imà Epi kuræerit Stoïkeridlo (6), arksortorpǽt; i lèjdlo okallukput: *Okadlorikſong una ka nong-okauzekarpa?* Amale illèjt: *Sôrdı Gudinnik adlænnik okallukpok;* okaumag Jesusimik umaromartunniglo (7). 19. Tig uǽt tâva kiglisiorbírksoarmudlo audları pǽt, okalluglutiglo: Ajokærsutitâk okaı tigirset nællyungnærnârput! 20. Tussang itsavtinik okalluktaravit, nællyssǽromag allóarpogut tamakkoninga. 21. Ateni miut mersa tekkornartædlo tersane nunası aglit adlamik piniangitsut, nutâmik okal lugo

(3) Illumigut.
(4) Att. K. 16. v. 19.
(5) Ilisimaïomatõut.
(6) Atauzimik isumakangitsut.
(7) Tokorsunnik.

gomaginnardlutiglo tuſſaromaginnartut. 2. Pauluſile kigliſiorbirkſub kekkáne kiàrpok, ima okalluglune: Okkorſe angut Atenimiut! Miſſigilerpauſe tamannik pernerdluktórſõurſoſe. 23. Sakkigamanalekbikſæſe kamerdlôrniardlugit, tunirſivik kanningârpara, imãitomik aglenglik: Gudimut Nællunartomut. ællurſarſe tâva nalekauſiuk, tãurſominga kauniarallóarpauſe. 24. Gude ſillárſoarik peenniglo tamannik pingortitſirſok, ilegãugame killangmut nunamudlo, nakbírkſoarne arkſeinnik ſennaſimatſunne nekangikallóarpok; 25. Innuïn arkinnit kivgartorbigínekanginioktõg, ſôrdajorſartok; nangminek tamáſa innutinaigit annernekalerſidlugidlo, pikſèjnniglo mannik tunnirſardlugit. 26. Innuïérkïdlo tamáſa pingortikèj aungmit atauziit (8), nunárſoak tamât innulerſordlugo, uamiglo pivikſarſiorèj, namaktunniglo nekſarſiordlugit (9). 27. Nálegak ujarkudlugo, miſſilingniaruglugo nenniniuglugolo; nauglo nellinginavta illomut ſimiugingilátigut; 28. Tãurſománe nugavta, aularſardlutalo étuaravta aglæt.

(8) Adam tamarmik næggovigángarſuk.

(9) Kannok ſiviſutígirſomik ſumilo aglæt innûſſetſut, pekkorſiok.

Tajmatõg illæſe ivngerurſirſut (10) ok-
put: *Tãurſoma erkardlerátigun aglæt.* 2
Gudib tâva erkardlerangátigut, iſumaka-
ſengilagut, Gude arſerſoutſomaudlugo Gu-
dimut Sölvimudloneet (11) ujárkamudl-
neet, innub ſennarikſub iſumaminik a-
ſilliánut. 30. Tajmãitomik innuït na-
lurſórſõtidlugit Gudim irſigingitſûrſái-
migit, mânâ innuït tamáſa tamatigi
ſâkolerpèj. 31. Udlok táïgallóaran-
uk, ſillárſoarmiut illuartomik erkartõ-
titſomarpèj angumut tajmaëkorſamin
(12), tauna opernarſivdlugo tamannut, t-
korſunnit makkitinamiuk. 32. Tokc-
ſudle makkirſuſiánik tuſſaramik, illèjt m-
teklerput; adlædle okarput: Tamattomin
ama tuſſaromarpautigit. 33. Tajma
Pauluſe akkornætigut anniok. 34. An-
utidle kapſeet nejorniarpæt operdlutik; ta-
koa illæt merſa Dionyſiuſe Areopagita, a-
narlo Damariſimik attilik, adlættõg.

KAP. 18.

Pauluſe Korintuſime ajokærſoïmet, Jödin akkerar-
v. 1-17. Efeſuſimut, Sæſareamudlo, Antiok-
mi-

(10) Ivngerutikſænnik aglektut.
(11) Att. Matt. K. 10. v. 9.
(12) Aularkautekangikadlarmet Jeſuſe Gudib erk-
tõurſikoà innunguik tamannik udlut naggat-
ſænne.

mudlo, Galaſſamudlo, Frygiamudlo, piok, v. 18-23. Apolloſe Efeſuſime ajokærſoïlerſok Akvilaſim unnerſordluarpâ, v. 24-28.

.ingórna Pauluſe Atenenimin audlarpok, ɔrintuſimut pivdlune. 2. Jödilo terſa-tok kanningâramiuk, Akvilaſimik atti-:, Pontuſime innurſok, Italiamit tikiu-mmerſok, nulle Priſkilla illegallugo, dit tamáſa Klaudiuſim (1) audlarkomagit ɔmmit, taukonunga pullârpok. 3. Atau-rlo ſennarſartaramiko, nejolerpæk ſen-udlune; tupiornermik pidlueitſiaramik, Sabbátidle nungudlugit kattiſimaubing-e okallukpok, Jödit Grækeridlo kajumik-rniardlugit. 5. Silaſile Timoteuſilo Maſe-ɔniamit pimanik, Pauluſe Annerſám o-llukolerkà Jödinnut Jeſuſimik Kriſtuſiur-mik. 6. Akkerartormetale okauzerd-glutiglo, annorârſæne aulaterpèj (2) okar-gallugidlo: Aurſe niakuvſinēkile (3)! ınga pingitſôvonga (4); mattoma king-na nællurſunnun audlaiſſaunga. 7. Ke-ekpèj tâva angumut Juſtuſimik attiling-ut iſeriartordlune, tauna Gudimut nálek-k, igloálo kattiſimaubiub tuglerà. 8. Kri-

(1) Romiunnut Kejſeriurſub.
(2) Att. Matt. K. 10. v. 14.
(3) Illivſinut pitlarnekaritſe.
(4) Okallukbigigallóarivſe nalegomangikivſingale.

Krispusile kattisimaubiub nalegàunerà op-
tok Nalekkamut, iglokatéjlo tamarm;
Korintumiuttōg kapseet nálektut ope-
put koïsidlutiglo. 9. Nálegarle unnuare
tekkotidlune Paulusimut okarpok: Siora-
natidlo okallluksinnàit, nipangernerlo aj-
fautit. 10. Illegángavkit pertlungmigo
pínekaissengilatit; iglorpēinne makkonáe
innuvteksaka amerdlagallóarkángeta. 11.
Tersanēlerpok tâva okiorlo āursarlo ata-
zik kaumetidlo arbaneglit, okallukbig-
lugidlo Gudim okauziánik. 12. Galli-
nile nuname Akajame nalegāumet, Jödit
illegeeglutik Pauluse akkerarilerpæt, e-
kartōubingmudlo audlarupæt okallugluti:
13. Innuït oma kajumiksarniarpèj Gud
kivgartōunerdlukkudlugo, mersa innei-
sit nalengnagit. 14. Paulusilo okallugom-
lermet, Gallion Jödinnun okarpok: Jödit
okkorsi à! Illuēitsomik arksoarnartomi
loneet pinerdlukpet, miksilliordlugo tusl
romaniaissegallóarivse. 15. Okauzēna
inigle kiglisioruse, atternigloneet inneiz
sivsinigloneet, nangminek pigise; tamal
ko pivdlugit erkartōursiomanginama. 16
Erkartōubingmit tâva audlarkoèj. 17
Softenesile kattisimaubiub nalegà Græker
tamarmik tiguæt unatalerdlugolo erkartō
biub sáne; tamannalo tamât Gallionib ne

ling

ginarà. 18. Paulusile ama udlut kap-
et tersanēkadlarame, kattængutigeet ke-
ekpèj Syriamut tiksiardlune, Priskilla Ak-
asile illegallugik, tãursoma (5) meria
tsæne pærej Kenkreame, unnersoïgadla-
ne (6). 19. Efesusimudle pigame, ter-
ie kemekpæk; nangminerle kattisimau-
ngmun iserdluneJödin okallukbigilerpèj.
), Tâva innélerpæt ámalo unikbigikud-
ik, nalegomangilèjle; 21. Naggatik-
nigle okaupèj, Jerusalemme nedliutor-
riakardluïnarponga (7) tuglermik; or-
gomariausile ama, Gudib pekkogallóar-
nga. Efesusimit tâva audlarpok. 22.
sareamudlo pigame, majoardlunilo (8)
tængutigeet okallukbigángamigit, An-
kiamun atterpok. 23. Tersanilo imen-
iok, ámalo audlardlune nuna Galasia
ygialo sakkivigæk kingudlereeksardlug-
, ajokærsukkædlo tamása nekkursektipèj
. 24. Jödile Apollosimik attilik, A-
sandriame innursok, angut okallukik-
soak; aglekkænniglo ilisimangârtok;
esusimut tikiupok. 25. Tauna Nalek-
kam

5) Akvilasib.
6) Jödit tajma illerkokarmeta, sumik unnersoïrsa-
rángamik.
7) Paaskesiyssaunga ilà.
8) Jerusalemmut.
9) Okaukiksarpèj opernermik sorârnauværsardlugit.

kam ajokærſutánik nællyungnǽlerpok; A-
nerſámilo pileritôgame, okallungniarp
ajokærſoïniarkikſárdlune Nalekkab peeni;
nauglo Johanneſib koïrſutánik iliſimagi-
nartok. 26. Erkſioranilo tauna okallul-
pok kattiſimaubingme. Akvilaſiblo P-
ſkillablo tuſſaramiko, ingmingnut piſipa,
Gudim ajokærſutánik ſukkuïaukikſárdlug.
27. Akajamudle audlalerſármet, kattæn-
utigeet kajumikſaïlerdlutik ajokærſukkæ-
nut aglekput, illekſikudlugo; terſunga t-
va pigame, ikiorkèj ſajmaunarſirſut ope-
nermut; 28. Jödit okauzikſǽrutinamig
tamáſa tuſſartidlugit, aglekkænniglo na-
kikſóïok, Jeſuſe Kriſtuſiurſok unnerdlug.

KAP. 19.

Pauluſe Efeſuſime mardlungnik okéïok ajokærſoïnia-
lune. v. 1-12. Angekkoarniktut annerſápiluh j-
larpèj. v. 13-20. Demetriuſib illæne Efeſum t
pikitórſoangortipèj. v. 21-40.

Apolloſile Korintuſimētidlugo, Paulu
ſakkilerpok (nunab) kinginereene Efeſu-
mudlo pivdlune; 2. Ajokærſukkæd
illèjt tikinamigit, okarbigèj: Opilerau
Annerſáng illuartok piviſiuk (1)? Akkiæ-
le: Annerſáming illuartomik tuſſangila-
udl

(1) Att. Joh. K. 7. v. 39.

loneet. 3. Aperforièj ama: Kannong-
mik tâva koïſitoſe? Sâpǽdle: Johanne-
koïrſutánik. 4. Pauluſile okarpok:
hanneſe koïrſigallóartok koïrſumik ſâ-
rtomik (2), innuïdlo okaupèj, kingule-
ſe, imēipok, Jeſuſe Kriſtuſe operbigi-
dlugo. 5. Tuſſartudle koïſiput Jeſuſib
iſtuſim akkánut. 6. Pauluſiblo arkſa-
nik pattingmagit, Annerſáng illuartok
konunga piok; okauzinnik (adlænnik)
a okallulerput Profétiſudlo pilerdlutik
. 7. Angutidle tauko arkanek-mard-
ſut. 8. Kattiſimaubigle iſeriartorbigà,
rananilo okallukpok kaumætit pingaſut,
allukbigallugidlo kajumikſarniarpèj Gu-
nalegaviǽt peenut. 9. Illèjdle okau-
eemeta operomannatiglo, ajokærſun iv-
arkſoardlugo innuïēinnun aglǽt, kemek-
, ajokærſukkædlo ingmikôrtarpèj tau-
nanga, udludlo nungudlugit okallukpok
gutib Tyrannuſim ajokærſorbiáne. 10.
jmáēferporle okiuk mardluk; kêſa tâva
iamiut tamarmik, Jödidlo Grækeridlo,
ilekkab Jeſuſim okauziánik tuſſarput. 11.
uluſiſög Gudim uſſornartulliartipà mi-
gitſunnik; 12. Allerterutit aglǽt ke-
miudlo, timmánut attukkæt, napparſi-
mar-

2) Att. Matt. K. 3. v. 11.
3) Att. Kap. 10. v. 44.

marſunnut piſipèjt, piungnærput tâva, a-
nerſápiluïdlo taukonanga anniput. 13.
Jödidle kapſeet ſakkigajuktut, angekkõu-
ſut, Nalekkab Jeſuſim akkà tajnialerpa
annerſápilulingnut, okalluglutik: Jeſu:
Pauluſim okautigirſà pivdlugo annikoau.
14. Skevaſible Jödit Pelleſiúneræta ernei
arbanek-mardluk tajmailliortartut. 15.
Annerſápiluble ſâpej, okalluglune: Jeſu:
ilirſarâra, Pauluſiſõg nællunginiara; illi-
ſile kioviſe? 16. Innub tâva annerſáp-
lungmik illumiuglub ſórſuglugit arktorſ-
ſârpej, tajmalo aktikſomik pitlarmatik, igl-
mit tamattomanga kemãuput tammakarat;
kidlerſimaudlutiglo. 17. Tamannale tu-
ſaumauæt tamarmik Efeſumiut, Jödid
Grækeridlo; erkſingâlerpudlo nungudl-
tik, Nalekkablo Jeſuſim akkà uſſornarſikà.
18. Kapſeettõg opilerſut nællunæriartc-
put unipkârdlutiglo kannong illiorallóar-
mik. 19. Kapſeettõg piungitſunnik p-
niaralloæt (4), makperſekkæt (5) katterſor-
lugidlo õupejt tamáſa irſigitidlugit; a-
keedlo kiſſiniarpèjt, merſa anningãurſt
ungnirſun-aipekſæt-kollinnik tuſindekart
(6) akkigigalloèjt. 20. Tajma aktikſomi
Nale-

(4) Angekkõuniaralloæt.
(5) Okauzepilungnik aglekſimarſut.
(6) Att. Matt. K. 14. v. 21.

Ialekkam okauzià agdliartorpok pikku-
ardlunilo (7). 21. Tamannale namaksi-
iet; Paulufe annersámigut isumakalerame,
Iasedonia Akajalo akkutigisuglugik, Je-
usalemmudlo piniaromaudlune, okarpok:
'äivna kemekuvko, Rom tekkuniaromar-
ara. 22. Masedoniamut tâva táirsægne
ardluk, Timoteuse Erastusilo, audlarti-
ék; nangminek mersa Asiame unikadlar-
k. 23. Tajmanile sillærutilerallóarput
okærsût tamanna pivdlugo. 24. Imà:
rdlingnartulliartok (8), Demetriusimik
tilik, Nalekbiursænnik Sölvimit sennar-
k Dianamut (9), sennariksut pidlueitsiar-
tlardlugit. 25. Tauko adlædlo tajmäi-
mik sennarsut kattersordlugit okarbigèj:
ngutin okkorsi-à! Ilisimauarse, tamanna
dlueitsautigallugo pekkalerallóarpogut.
6. Tekkursarposile tussartardlusillo, Pau-
sim oma Efesusime, Asialo tamakingajeg-
go, innuït amerdlarsõut kajumiksarnerd-
ngniarèj asserordlugidlo, Gudiungitsut
nerdlugit arkseinnik sennasimarsut. 27.
iokutiksarput tajma assiginauviækæt, Gu-
rsublo Dianab nalekbírksoà piungisugio-
mar-

(7) Att. K. 6. v. 7. K. 12. v. 24.
(8) Guldinik Sölvimiglo sennarsok.
(9) Gudipilungmut arnãursamut.

marpæt, nalegavérkſoarlō tauna, Aſiam
ut nunárſoarmiudlo tamarmik nalengniæ
æt, aſſeryſſavok. 28. Tamannale tuſ
ramiko, ningektórſoangorput, niblitlar
lutiglo okarput: Diana Efeſumiunnētc
angikàu! 29. Iglorperkſoarmiudlo t
marmik pikitórſoangorkàut; tekkoranâ
tarbingmudlo atauzikut audlatlarput, te
ſungatōg Gajuſe Ariſtarkuſilo Maſedoni
miuk, Pauluſim ingiarkatæk audlaruniægi
30. Pauluſile innungnut ſarkomerniarm
ajokærſukkæn innerterpæt. 31. Nalekka
tōg illèjt Aſiamiut, aſſarſèj, audlartitſip
tāurſomunga, okaukikſarniardlugo, tekk
ranârtarbingmut pekkonnago. 32. T
ivko (10) merſa niblerſórſoangorkàut a
ſigeengitſunnik; illegeet ſiornærutilerm
ta, amerdlaneridlo ſiunekaratik ſuna piv
lugo kattiſimalerſut. 33. Alekſande
tâva innuïérkſoarnit ſarkomerſipæt, J
dit ajengmarſuk: Alekſanderible arkſ
minik urſſerarpèj, innuït ſakkitſaromag
migit ingme pivdlune. 34. Jōdiurſoı
iliſimaleramiko, tamarmik udlub nælluna
kotæk mardluk naudlugik niblingâlerpı
Diana Efeſumiunnētok angikàu. 35. I
lorpérkſoïdle aglektæta (11) innuït nipan
erſaramigit, okarpok: Okkorſe angu
Ef

(10) Innuït kattiſimarſut.
(11) Nalegárſoïn illæta.

fesumiut! Kiamè innub nælluàuk, Diana iudérsoak, killangmidlo nakkartok arsilak, Efesumiun iglorpèjnne nalengnekarok? 36. Tamanna tâva opernakánget, ipangeriakarpok piüarasilo. 37. Innuïn kko tamãunga pisinausigit, nauglo nalekingnit tiglingitsut Gudivsiniglo mitekngitsut. 38. Demetriuse illèjlo sennaiksut kimut passikliutiksakarallóarpeta, udit kiglisiorbeet nedliutaràut nálegakariokóg; ingmingnut unnerdlugiartorlit. 39. dlamigle arksortõukallóaruse, tamattoinga illegeenne kattisimadluartunne kigsioriakarpok. 40. Uagudle unnerdlutigauviækátigun aglæt, pikitônárdluta taanna pivdlugo udlome, nauglo paitsisikkarata tajma pikinavta. Tajmalo okaame, audlarkoèj kattisimarsut.

KAP. 20.

auluse Masedoniamut audlartok uterame Troasimut pivdlune ajokærsóïok, tokorsorlo umartipà. v. 1-12. Miletusimẽtidlune utokàunerit Efesusimit pirsut naggatiksamik okaukiksarniarpèj. v. 13-38

Pikitsungnærmetalo ajokærsukkæt Paulub kákolerpèj, naggatiksamik okaudlugit, ersanga tâva audlarpok Masedoniamut piiardlune. 2. Erkætigudlo sakkiüarame

okauzerpérksoarniglo okaukiksardlugit (1
Grækerit nunænnut piok. 3. Tersanēle
pok kaumætit pingasut, Syriamudle auc
lalersârtok Jödit piniarungmæne, angerc
laromalerpok Masedoniakut. 4. Asiami
tâva illegèj Sopatere Beroëamio; Tessalc
nikamiuglo Aristarkuse Sekundusilo; De
benimiuglo Gajuse Timoteusilo; Asiam
ugle Tykikuse Trofimusilo. 5. Tauk
sioarput utakkivdluta Troasime. 6. Uag
udle udlut sêrnakangitsunnik timiûrsarto
beet kingôrnænne Filippenimit tiksiarpog
ut, udludlo tedlimat nâtinagit tikipavu
Troasimētut, tersane unikpogut udlun a
banek-mardluk. 7. Udludle siurdliænn
(2) ajokærsukket kattisimameta timiûrsa
augoruglugo (3), Paulusim okallukbigile
pèj, kāumet audlaisségame; unnuarle k
terarmet sulle okallungnek sorângitsok. 8
Innimile kalliame kattisimaubiænne kod
leet kapseet ikisimaput. 9. Innusuktorlc
Eutykusimik attilik igalarsamētok, aksu
sinilersok, Paulusim okauze tengnârmagc
sinik arktorsinnaramiuk, nakkarpok kallia
nit pingajuænnit, tokkungarsorlo makkiti
niarpæt. 10. Pauluse tâva akkarpok, nen
nerd

(1) Opertut tersanētut.
(2) Sabbátime.
(3) Neŕŕikatigeeglutik.

ıerdlugolo erkidlugolo okarpok: Perpaukkénnaſe; ſulle tarnekarpok, 11. Anale majoardlune timiûrſak augoriartorpà neirilerdlunilo; okallukpængmedlo kêa kāulerpok, audlarpok tâva. 12. Nuakpiarle umarſok majōukæ't tupedlitlardutik. 13. Uagudle umiárſoarmik ſioarogut, Aſſonimut audlardluta, terſane Pauuſe akkoſaruglugo; tajma pekkorſimet, angminek nunakut piomaudlune. 14. Tikimátigudle Aſonime ikkivarput, Mitylenimudlo piogut. 15. Terſangalo tikſirpogut, kāumedlo Kiuſim akkíanut piogt, ama kāumet Samuſimut apôpogut, Trogylliumilo udligavta, kāumet Miletumut piogut. 16. Efeſuſile ſarſutſomagà auluſib, Aſiame mullukonnane; Jeruſammut arigame, terſanēſuglune Pintſim dluee nedliupeta. 17. Miletuſimidle idlartitſiok Efeſuſimut, operkatigeen utounertèjt kákudlugit. 18. Tikimænile karbigèj: Iliſimoauſinga, kannong illiornga nungudlugit nejoravſe, Aſiamut perama; 19. Nálegarlo kivgartorbigignariga kannilârdlunga, kijangârdlungalo, ſernekangârdlungalo, Jödit pinerdlungarſinnarmanga. 20. Angiungidluïnavſilo ſumik illuartomik, tamáſale okaugallugit illivſinut, ajokærſordluſilo na-

legiartorbingne iglunnilo tamanne aglæ
21. Jödidlo Grækeridlo okauniarika ſân
arkudlugit Gudimut; operkudlugidlo N
lekkavtinut Jeſuſe-Kriſtuſimut. 22. M
nalo attà! Uanga kelerſorſimarſonga A
nerſáme (4), Jeruſalemmun audlarpong
nælludlungalo terſane kannok pioma
pánga; 23. Tamanna kiſſiet (nællung
lara), Annerſám illuartub iglorpēinne t
manne okautaránga, kelerutit nagliungna
tudlo utakkigánga unnerdlunga. 24. T
máſale aſſiginnarpaka (5), innuniangilan
aloneet (6), innúſera nániaruglugo tipe
ſungnermik, kivgartordluaruglungalo,
kautigallugo Evangeliume Gudib ſajmarſ
ſiánik, Nalekkab Jeſuſib tajma pekkomang
25. Mánalo attà! Iliſimavonga, kênai
tekkyſſæromarparſe kingórna tamàuſe, a
kornévſine ſakkirſartonga okalluglunga
Gudib nalegaviánik. 26. Tajmãitom
udlome okaupauſe, pingitſôvonga tamàu
auvſinut (7). 27. Erdligunginavſe oka
tiginiardlugo Gudib pekkorſà tamât. 2
Tajmãitomik mâna taguſaritſe illivſinut
legeennudlo tamannut, Annerſám illuart
miſſikſoïrſungortimaſe taukonunga Gud
ille-

(4) Gudim annerſæ't pekkotuï'narmanga.
(5) Sioringiłaka.
(6) Tokutigiſſéguvko Evangeliume, piginnávon.
(7) Att. K. 18. v. 6.

llegeekſej pâriniardlugit, aungminik piſſi-rángagit tãurſoma. 29. Merſa nællung-navkit amárkut kêſortórſoït (8) kingunev-ie akkornevſinut piomartut, illegeekſut nianerſyſſengikèjt; 30. Illavſinittõg ang-tit ſarkomiſſapuť, kiglormik okauziglit, jokærſukkæt ingmingnut kajumikſarniard-ugit. 31. Tajmãitomik pigârdluſilo (9) ŕkajniaritſe, okiut pingaſut, unnurſædlo dludlo tapudlugit, okaukikſarniarivſe (10) ungudluſe kijaudlunga aglǽt. 32. Má-alo kattængutingoaka, Gudimut okauziá-udlo ſajmarnartomut ſernigikoauſe, tãur-oma ajungitſartortiſinnãuáſe, kingórnur-ekſakartiſinnãuáſilo (11) illuartungortut ta-náſa illegitidlugit. 33. Sölviloneet, Gul-iloneet (12), annorârſædloneet piſe pini-ngikika. 34. Ilisimoauſingale makko-inga arkſamnik piniarika pirſariakartut amnut ingiarkamnudlo (13). 35. Un-erſõukivſe tamannik, ima piniarkudluta, jorſartudlo igdlerſorkudlugit, Nalekkablo eluſim okauzee erkajdlugít, nangminek

(8) Imẽipok: Ajokærſornerdluktórſoït
(9) Allaparnarſordluſe.
(10) Okaukikſartuï'narivſe.
(11) Pidluarnartomik iſukaiſſengitſomik pekkartitſo-marpáſe.
(12) Att. Matt. K. 2. v. 11. K. 10. v. 9.
(13) Innutigirſekſavtinik piniurſirſonga.

ima okarmet (14); *Tunnirſineng illuarnerr*
piſſinermit. 36. Tajmalo okarame ſêrk
miarpok, tukſiarkatigallugit tamáſa. 3
Tamarmik tâva kijarſórſoangorkàut, Pa
luſilo kongæſiágut erkiglugo kunikpǽt. 3
Okauzerlo tamanna allieiſutigivſàrpǽt, k
ne tekkyſſǽromarǽt unnermago (15). U
miárſoarmudle illegǽt.

KAP. 21.

Pauluſe Tyruſimut piok, Ptolomaiſimudlo Sæſariamu lo. v. 1-9. Agabuſe Pauluſib ſiunikſéjnik erkc niarpok, v. 10-14. Jeruſalemmut Pauluſe pim okallulerdlunilo nalekbírkſoarmētidlugo Jōdit ti uǽt tokotſomaudlugo. v. 15-30. Sôrſuktukſ nalegaunerǽta annaupà. v. 31-40.

Kemekkorſingitſudle tauko kemekavtig
audlardluta, Kouſe torárparpput, kāumedl
Roduſimut piogut, terſanga ama Patara
mut. 2. Terſane umiárſoak kanningâ
parput Foeniſiamut ikāiſſerſok, tamatto
munga ikkivdluta aualekpogut. 3. Syper
nile erſilermet, ſâmiublo tungánēlerme
ſennerkodlugolo Syriamut tikſiarpogut
Tyruſimut kêſa apôdluta; umiárſoak ter
ſane uſſingiaiſſamet. 4. Terſanilo ajokær
ſuk

(14) Att. Luk. K. 6. v. 38. K. 16. v. 9.
(15) v. 25.

ıkkæt kanningåravtigit, udlíogut udlun
:banek-mardluk; taukoa Annerſámik (1)
aulufe okaupæ't, Jeruſalemmut audlarkon-
ago. 5. Udludle tauko nâmeta, ama au-
ekkiogut, tamarmiglo niobbiorpátigut
ulliætiglo kittôrnætiglo illegallugit iglor-
érkſoïn auatæ'nnut; ſirkſablo ſináne ſêr-
omiardluta tukſiarpogut. 6. Naggatik-
ımik tâva okallukavta, umiárſoarmut ik-
ivogut, taukole angerdlarput. 7. Uag-
dle umiartoræ'rdluta Tyruſimit Ptolomaï-
mut pigavta, kattængutivut (2) kênarſia-
ut terſane, udlorlo atauzek nejorpavut.
. Kāumet Pauluſe uaguttōg audlarpogut
æſareamut pivdluta; Filippuſiblo Evang-
iſtib, arbanek-mardlung illæ'ta (3), iglo-
ıun iſerpogut terſanēlerdluta. 9. Tāur-
omale pannee niviarſiæt ſiſſamat Profétiur-
ıt (4). 10, Terſanēmerſoravtale udlut
ıpſeet, Proféte Judæamit terſunga piok,
gabuſimik attilik. 11. Tāurſoma tiki-
ımiſigut, Pauluſib keterrutánik arkſænilo
ikkænilo kelerſorpèj, okalluglunilo: An-
erſáng illuartok ima okarpok: Keterru-
ın oma innuà, Jödit ima kelerſoromar-

Nn 5 pæ't

(1) Annerſám illuartub unnerſormatik.

(2) Opęrkativut terſanėtut.

(3) Att. K. 6. v. 5.

(4) Profétiſun-okallukut.

pæt Jeruſalemme, nællurſudlo arkſèjnn
piſidlugo. 12. Tamakkole tuſſaravtig
uagut terſanētudlo innertilerparput, Jer
ſalemmun audlarkonnago. 13. Pauluſib
alkiátigut: Sudluſe tajma kijaviſe, um
tigalo allieiſardlugo? kelerſorkoginn
vonga, tokoginnâvongatōg aglæt Jeruſ
lemme, Nalekkab Jeſuſim akkà pivdlug.
14. Uteriaromangimedle ſorârpogut,
kallugluta: Nalekkab pekkorſâ pigile! 1
Ipſangormedle opellungáravta Jeruſalem
mun audlarpogut. 16. Ajokærſukkætt
kápſeet Sæſareamiut illegiviátigut, tauk
alo Mnaſon Sypernimio illekſaræt, ajokæ
ſugak utokâk nejogekſarput. 17. Jer
ſalemmut tâva pigavta, kattængutigeen
lekſitlartipátigut. 18. Kāumedle Jak
pullârbigárput Sauluſe illegallugo; utokà
nerittōg tamarmik terſunga piput. 1
Pidluarkoèj tâva, unipkāutigirſardlugid
tamáſa ſullirſæne, Gudim ikiormane nællu
ſun akkornèjnne. 20. Tamannale tuſſar
miko, Nálegak uſſoræt okarbigallugol
Kattængupun oma! Jödit amerdlarſunn
tuſindiglit ilisimauetit opilerſut, tauko
tamarmik inneiziſinnut nalegomatokàut. 2
Tuſſaumauátidle, Jödit tamáſa nællurſu
nētut ajokærſoretit Moſeſim inneiziſèj n
leiſſærkudlugit, edlârſuït kippirſariakan
itſ

iut (5), illerkudlo tãivko attoriakangitſut, unnerdlugit. 22. Kannongme tâva? Kattſegallóarput ivkopérkſoït; tikiutotit tusſumaleromaramiſit. 23. Tajmãitomik nalektigut: Angutit ſiſſamat ſumik unnerlutiglit (6) uavtinēput. 24. Tauko illingnut pikit, illegallugidlo ubbaritſe, aklllerniarittōg niakoeet kirpſarkudlugit, iglutigigátit tâva miſſiliſlauátit tamarmik, angminek tajma inneiziſit nalekaukit. 25. ællurſógalloædle opilerſut pivdlugit agktogut iſumavtinik, tamakko attuangiſiniuejt unnerdlugit, Gudipilungnudle tunirſutit epirſorlo auglo ki Tíſa pekkonnag-, arnàunekarkonnagidlo. 26. Angutit uko tâva Pauluſim ingminut pièj, kãunedlo ubarkatigallugit, nalekbírkſoarmun erpok, udludlo ubarbeet namakſiſſerſut nnerdlugit, ingmikôrtardlutiglo kêſa tunirſutikſætik tunnikudlugit (7). 27. Uddle tãivko arbanek-mardluk nâliſſameta, ōdit Aſiamit pirſut tekkogamiko nalekírkſoarmētok, innuïérkſoït tamáſa pikiorſoangortipèjt, arkſamingniglo piæt. 28. Niblitlardlutiglo: Okkorſe angutit Iſraeliut, ikiortigut! Terſa innuk tamatigut taman-

(5) Att. Luk. K. 1. v. 59.
(6) Jödin illerkoee attordlugit.
(7) Gudimut.

mannik ajokærſóïrſok kiglormik erkardli-
tinut inneiziſinnudlo iglomudlo matt-
munga (8); Grækerittõg (9) iſertiniėj r-
lekbírkſoarmut, iglo manna iblernart-
tajma nellinginarallugo (10). 29. Tro-
muſe Efeſumio merſa tekkogadlarami
aiparigà iglorpérkſoarne; tauna Paulu-
mun aipariſugiviæt nalekbírkſoarme. 30.
Iglorpérkſoarmiut tamarmik tâva pikitó-
ſoangorput innuïdlo terſunga katterſol-
kàut; Pauluſe tâva tiguǽt nalekbírkſoar-
midlo anniſidlugo, mattueelo erngerdlu-
mattuèjt. 31. Tokoniarallóarmarſugl,
ſórſukatigeekſukſæt nalegaunerǽta Jeru-
lemiut tamáſa pikitórſoangortut tuſſaum-
lerpèj; 32. Erngiēnak tâva ſórſukțukſ
Hundredinnudlo (11) nalegãurſut illega-
lugit ſorſukpèj. Nalegàunerle ſórſuktu-
ſædlo tekkogamikit, Pauluſe unatarnek ſ-
rârupǽt. 33. Nalegàuneruble tikinami
tiguà, kallimnérſoarniglo mardlungnik k-
lerſorkoà, aperſolerdlugidlo kinãurſom
ſullirſomiglo? 34. Innuït tâva nelli
eengitſunnik torklulerput; nipérſoarmid
ſiunekarneng ajuleramigit, iglórſoarm
ſekkutômut audlarukoà. 35. Majoarta-
bin-

(8) Nalekbírkſoarmut.
(9) Nælſurſut.
(10) Sôrdlo nar'runarſivdlugo.
(11) Att. Matt. K. 14. v. 21. narkigutà (5).

ngnudle pimet, ſórſuktukfæt akkialerpǽt
nuït paſſumarſuk. 36. Innuïérkſoït
allitlarmarſuk, nibliarſut: Pǽrſiuk (12)!
37. Pauluſe tâva ſekkutômun iſertimane,
legàunek okarbigà: Okallukbiginâgin eit?
lále: Grækerin okauziǽt nællungiliuk?
38. Ægyptimiunginerpit ivna peblingâr-
artok ipſaligame, angutidlo ſiſſaman-
rk tuſindekartut innurærſut illekſaral-
lgit innukajuïtſomut? 39. Pauluſible
oà: Jödiovonga, iglorpérkſoarmiugánga
irſinib Siliſiamētub tuſſaumarſäugalloab.
akſiarbigâgidle, okalluglanga innungnun
ckonunga! 40. Pekkomanile, Pauluſib
mjoartarbingme kikârdlune innuït urſe-
r pej arkſaminik. Kaitſutlarmet tâva tord-
lebigilerpèj Ebræerin okauzeennik, okal-
luglune.

KAP. 22.

Pauluſe ingminik okalluktuarpok. v. 1-21. Jödit ning-
autilerpǽt, nalegàunerublo iperaſtorkyomagallóa-
rà, ſaperdlugole Romiomet, kigliſiortukſænnut
piſipà. v. 22-30.

Okkorſe, kattængutigeet angæjokäidlo!
Nlengniarſiuk okauzera, paitſiſikſara illiv-
ſiut. 2. Tuſſaramikole Ebræerin okau-
ziǽn-

(12) Tokoniarſiuk.

ziænnik okallukbigimatik, nipangerip Okarpok tâva: 3. Jödiovónga, Tar nime Silisiamētome innuvonga, iglorpē nile makkonáne innurorsarponga Gamal lim isigèjne(1); ajokærsordluarnekardlur siurdlivta inneizisèjnnik, Gudimudlo lungersortonga, sôrdlo illipse tamàuse il lome (illungersorpose); 4. Ajokær tamanna mallersutlariga (2) tokomun ag (3), angutidlo arnædlo (4) kelersordlu parnærsimavingmudlo pisidlugit. 5. Il lesiúnerubtōg utokàuneridlo tamarmik simaviánga; taukonanga aglekkænnik p songa kattængutigeennut (5), Damasku mun audlardlunga, tersanētuttōg keler ruglugit Jerusalemmudlo audlarudlu pitlarnekarkudlugit. 6. Ingerdlatidlu ale Damaskuse padlilerdlugo udlub keki ne, kaumarsórsub killangmit tersangāir kaumarsarpánga. 7. Nunamut tâva o lursonga, nipilo tussariga, ima okarbig ánga: Sauli-à! Sauli-à! Saag maller pinga? Akkiarale: Kiovit Nálegak? pánga tâva: Jesusiovonga Nazaremio m

(1) Imēipok: Gamaliele nejordlugo ajokærsorti lugolo.
(2) Pærniariga.
(3) Tamattominga opertut tokoniardlugit.
(4) Koïsimarsut.
(5) Jödinnut.

rsukket. 9. Ingiarkamale kaumarsok tek-
pgalloarpæt annilârdlutiglo, okallukbig-
issimale nipà tussângilæt (6). 10. Okar-
ngale: Nálegang-à! Sullissavik? Nalek-
b tâva akkiánga; Makkidlutidlo Dama-
usimun audlarit; tersane okàunekaro-
arpotit sulliekſangnik tamannik. 11.
aumarsopalungmidle ingiasukángama, il-
ka tessiortigallugit Damaskusimut pionga.
2. Tersanētorle Ananiase, angut innei-
innik nalegluarniarrok, Jödidlo tamar-
rik tersanētut unnersiutigæt. 13. Tāur-
ma ornikpánga, sarkomerdlunilo okal-
lkbigánga; Sauli-à kattængutingoara uï-
t, tèrsangāinak tâva irsigára. 14. Okar-
rle: Siurdlivta Gudiæta næll yungnær-
átit pekkorsaminik, illuartorlo (7) tek-
kudlugo, nipilo tussarkudlugo karnánit.
5. Okalluktigiomarmatit innungnut ta-
nnut tekkursangnik tussækkangniglo.
6, Mánalo, saag arêpit? Makkidlutit koï-
sit, ajortetit péjarkudlugit, Nalekkablo
kà tajdlugo. 17. Jerusalemmudlo ute-
rna, nalekbírksoarme tuksiardlunga uam-
nk missigiungnælerponga. 18. Tekko-
at tâva uamnun okalluktok: Akunit Jeru-
salem-

6) Kina okalluktok nælluæt, innuksinginamik (Att. K. 9. v. 7).

(7) Jesuse Gudim illuarirsâ. (K. 3. v. 14.)

ſalemmin anninaſuardlutit, okauziſit ua
nik operiſſengimatigit. 19. Sâpara: N
legak, taukoa iliſimauánga, parnærſin
vingmut piſitſirſunga, unatarikatõg illir
nun opertut kattiſimaubingne tamanne. 2
Stefanuſiblo illingnik okaurſirſum auà k
met, nejoriga nangminek, illuarallugi
tokómarſuk, tokotſirſudlo annorèjt pâr
ika. 21. Okarbigánga tâva: Audlar
ungeſikſomun audlartitſomaravkit næll
ſunnut. 22. Okauzek tamanna nayt
ſordlugo nalekallóarpæt, távale niblil
put okalluglutik: Innung imãitok pær
nunamit, innurſukſãujungnærmet (8). 2
Niblitlarmetale annorârſætiglo nellugluț
pyoalarlo egidlugo ſillamut; 24. Nal
àunerub tâva iſertikoà ſekkutômut; ij
rartorkoviátõg kigliſiorkudlugo; ſiune
omaudlune, ſaag tauna pivdlugo tajma to
lulerſut. 25. Aklunârſænnigle kelerſ
mane, Pauluſib Hundredinnut nalegã
ſok ſenniminẽtok aperſorpà: Innuk Ron
iperartorneng ajungiliſiuk, nauglo erkart
nekangitſok. 26. Tamannale Hund
dinnut nalegãurſub tuſſaramiuk, naleg
nek okautſartorpà, ima okalluglune: M
ſikſorniangoarit; innung una Romiom
27. Nalegàunerub tâva aperſoriartor

Ron

(8) Tokole, ſudlune innyſſerſong una?

omioguït, okàunga? Akkiále: Ap. 28.
alegàunerublo ſâpa: Uanga anningãur-
pérkſoarnik akkilleravkit erkardlerſiari-
pánga tèikoa (9). Pauluſible akkià:
ngale innunevnit (Romiovonga). 29.
ingerdlutik tâva kigliſiortukſãugalloæt
ârupæt. Nalegàunerle ſióralerioktõg,
limaleramiuk Romiurſok, kelerſorſimag-
niuk. 30. Kãumedle ſiunerſidluaromag-
ne, ſuna paſſikliutigallugo Jödit pigal-
ræt, kelerutéjarpà, Pelleſiúneridlo kig-
iorkatèjdlo tamáſa kattiſimalerkoèj; Pau-
le tâva kákoà ſarkomerſidlugolo taukor-
nga.

KAP. 23.

llufe, ſumik ajortulliangitſum unnermet, unatarkoà Pelleſiúnerub, v. 1-5. Umaromartunnik okallungmet, Sadduſæerit Fariſæeridlo ſakkitſãuput, v. 6-11. Jödit tokotſomagallóarmarſuk, nalegàunerub Sæſareamut Felikſimut audlarukoà, v. 12-35.

Kigliſióïrſut tâva Pauluſim irſikupèj, okal-
lunilo: Okkorſe angutit kattængutika!
uartomik iſumakardlunga Gudimut in-
niartuïnarponga ſulle tamerſa (1). 2.
Pelle-

(9) Romiut.
(1) Innuſera puktarſiara, Gude merſa nalengniarſinnaravko.

Pellesiúneruble Ananiasim isækkoà senn
nētunnut. 3. Paulusib tâva okarbig
Gudib pitlaissauátit, oma karmak kallipa
simarsok (2)! Ivksiaudlutit mersa inneiz
malliglugit erkartyssegallóarparma, naler
nagidle inneizisit issækkoarma. 4. Se
nianētudle okarput: Gudib Pellesiúne
okarpiuk? 5. Paulusiblo sâpej: Kattær
utika, pellesiúnerosugingikallóariga; s
lekkæn imāimeta (3): *Erkardlivit nalege*
nerænnut okauzerdlussengilatit. 6. Pau
sible ilisimagamigit, illèjt Sadducæeri
sut, illèjdle Farisæeriursut, torklulerpk
kiglisóïrsut sænne: Okkorse angutit, k
tængutika! Farisæeriovonga, Farisæe b
niârna; erkartornekalerponga operama
korsunnik makkitsomartunnik. 7. T
male okarmet, Farisæerit Sadducæerio
akkerareelerput; kattisimarsudlo arksoal
lerput. 8. Sadducæerit (tokorsunnik)
maissengitsunnik Engelekangitsomiglo i
nersákangitsomiglo unnersarmeta; Fari
eridle tamakkoninga tamangnik operpt.
9. Niblersórsoangorput tâva; Aglekka
ning ilisimarsudle Farisæerin illèjt neko
lutik arksortungâlerput, okalluglutig

(2) Illungersungitsok (Matt. K. 23. v. 27).
(3) Mosesim aglegèjne.

Inung ùna arksoarnarsingilarput; anner-
sɔle Engelibloneet okallukbiginerpago,
sıde akkerartornatigo! 10. Pikitórso-
agutlarmetale, Paulufe nauviægilerpà na-
lȝàunerub, auiksaissesugallugo (4); taj-
rãitomik fórsuktuksæt atterkoèj, arksáriar-
trkudlugit sekkutômudlo audlarukud-
lgo. 11. Távale unnuarmet Nalekkab
rjulerpà, okalluglunilo: Paulusi-à tuped-
l it! Sôrdlo Jerusalemme okautigigingma,
t matõg okautigissegiarma Romme. 12.
Iiumedle Jödit kapseet illegeelerput okau-
ərdlutigallutiglo neŕŕiomannatiglo ime-
ı mannatiglo unnersut, kissienne Paulufe
tkokuniko. 13. Taukoale tajma okau-
ərdlukatigeeksut mardlungnik ungnirsar-
lttartut amerdlakigéjt; 14. Pellesiúner-
tıdlo utokàunernudlo ima okariartorput:
Iıvtinut okauzerdlukallóarpogut, éliomañ-
ıta kissienne Paulufe tokokutigo. 15.
'ajmãitomik nalegàunek okautsartorsiuk
lglisiortuksæt illegallugit, akkago illivsi-
tıt pisikudlugo, sôrdlo kiglisiorkigomag-
ise; uagudle tokosinnãuarput padliktin-
ıse. 16. Paulusible ujoroà tajma ingmi-
lıt isumakalersunnik kalleŕiname, sekku-
tk iseriartorpà, Paulusilo tamattominga
ıellunærbigà. 17. Paulusib tâva Hundre-

(4) Passutlarnermik tokyssesugallugo.

dinnut nalegãurſun illæt kákudlugo ok bigà: Innuſuktong una nalegàunermut ſiniarùk; tãurſomunga okauzikſakarallóa met. 18. Tâva illegallugo nalegàun mut piſipà okalluglune: Pauluſib kele marſub kákudlunga okarbigánga innuſ tong una illingnut piſikudlugo, okauz ſakarmet. 19. Nalegàuneruble arkſèjſ ut tigudlugolo aſſimun audlarupà, ap ſordlugo: Sumik okautſomavinga? 2 Akkiále: Jödit tukſiarbigiomalerſârpát, Pauluſe akkago kigliſiortukſænnut piſik lugo, ſôrdlo kigliſiorkigomagæt. 21. N legiaràunagidle; angutit mardlungnik u nirſarkattartun amerdlakèjſa allaparnârſ niarmarſuk, ingmingnut okauzerdlukt neŕŕiomannatiglo imeromannatiglo unn ſut, kiſſienne tokokuniko; mánalo pig nãungorput, pekkorſarnik neriguginnart 22. Innuſuktok tâva nalegàunerub audl koà, ima pivdlugo; Okatlariaràunæk, mattominga okaunangma. 23. Hund dinnudlo nalegãurſuk mardluk kákudl ik, okarbigæk: Sórſuktukſæt kollin k ungnirſarkattartut, nerſúrſoaglidlo (5) pi aſunnik ungnirſarkattartut kollidlo, piſl ſiglidlo kollinnik ungnirſarkattartut, op lu

(5) Sekkoglit nerſúrſoarnut kakkiſimaudlutik 5 erdlarſukſæt.

Ingârſarlit, Sæſareamut pirſukſâugalloæt, unuak nællunærkot pingaſungorpet; 24. Ierſutekarlittōg, Paulusib kakkirſekſánik, ſidluarkudlugo Felikſimut nunab nalegánut. 25. Aglekkioktōg imenna: 26. Klaudiusib Lyſiaſib pidluarkoà nunab nalegárſoa Felikſe! 27. Angun una Jödit ogallóaræt tokóniaruglugo, uangale ſórſſktukſæt illegallugit annautſartoriga, Romiurſok ilisimaleravko. 28. Paitſiſædle ſunerſiutigiomagavko, kigliſiortukſèjnnut piſipara. 29. Sunāuba aperſútit inneiziſinne pivdlugit paſſigæt, tokutikſamigle klerſoriakartomigloneet paſſiklingitſut. 30. Kallerinamale, Jödit ingmikut iſumanerdlulerſut angumun omunga, erngedlugo tâva illingnut piſipara, paſſiklerſidlo nællunæriartorkoviaka illingnut pasſiliumingnik. Pidluarittòk! 31. Pekkerſâ tâva naleglugo ſórſuktukſæt Paulufe pét, unuamilo Antipatriſimun audlarupæt. 32. Kāumedle nerſúrſoalingnun audlarukæt, nangminek angerdlardlutik ſekkutôrut. 33. Taukole Sæſareamut pigamik, aglekkædlo tunnigamigit nunab naleganut, Paulusiſōg tāurſomunga ſarkomerſipæt. 34. Aglekkædle nunab nalegæt attuaramigi ſiunerſivdlugolo ſumit nunamit pirſonek, Siliſiamit pirſomik tuſſarame, okar-

 pok:

pok: 35. Kiglisioromarpagit, unner luktetit tamãungnarmipeta. Issertikoà tâ Herodesim iglóanut kiglisiorbingmut.

KAP. 24.

Passiklersut Paulusim akkièj, v. 1-23. Feliksе erksi pok, Paulusе okalluktok tussaramiuk, v. 24-27

Udludle tedlimangormeta Pellesiúnek naniase utokàuneridlo, Tertullusilo an okadlorikssok, atterput, tauko nunab legánut sarkomerput Paulusе akkerarisi lugo. 2. Kákomarsuk tâva, Tertullu passilerpà, okalluglune: 3. Nalegaun soak Feliksi-à! Erkikssingârauta illingn illuartunniglo kapsêrsoarnik innuïn ok pirsartaraukit isumagiglutit, tamakkoni nungudlugit tamannilo kujagigallóark tigit. 4. Erininasugallutidle, kenuvig it, tussalitsiarkudluta sajmarsórsõgavit. 5. Angun una missigilerparput pertlúrksör sok (1), Jödidlo tamása nunársoarmẽtut i kitórsoangortikèj, Nazaremiuttõg (2) i mikôrtunnik ajokærsutiglit siulersortigi ǽt, 6. Nalekbírksoarlo aglǽt pinerdlu niarallóarpà; tajmãitomik tigukârput, ri-

(1) Nauviænartórsõursok.

(2) Koïsimarsut tajma taïèjt, nalegǽt Kristusе Nazaremiomet (Matt. K. 2. v. 23).

꞉iziſivudlo malliglugit eṙkartyſſegallóa-
꞉kput. 7. Nalegàuneruble Lyſiaſib ang-
꞉auſérſõudlune arkſâriartorpátigut tãurſo-
꞉inga; 8. Paſſiklerſudlo illingnut pek-
꞉èj; nangminek mâna kigliſiorſinnãuet,
꞉ſſaruglugit tamáſa piſſikliutivut omunga.
. Jödidle illaupæ̋t tamáſa tajmáëſerſut un-
erdlugit. 10. Pauluſe tâva nunab na-
꞉gæ̋t okallukkomane ſâpà: Iliſimagavkit
kiut kapſeet eṙkartoïrſõurſotit innungnun
kkonunga, mianerinauvæ̋rdlutit aſſukiak
꞉kkitſarniaiſſauaka. 11. Siunerſiginnãu-
꞉, udlut aitſeit arkanek-mardlungorput,
eruſalemmut tukſiariartorama; 12. Ok-
oalo miſſigingikánga, innuït naṙkikſorav-
it pikitiniardlugidlo nalekbírkſoarmẽtid-
꞉nga kattiſimãubingnẽtidlungaloneet ig-
꞉rpérkſoarnẽtidlungaloneet, nãume; 13.
꞉aſſikliumingniktõg tamakkoṇinga uamnut
aṙkigluarneng ajuliſſaput. 14. Okau-
꞉agidle: Ajokærſût tãivna, ajokærſúmik
꞉gmikôrtomik táïrſæ̋t, attuardlugo, ſiurd-
꞉ma Gudiæ̋t nalengniarpara, merſa tamáſa
꞉nneiziſine Profétikudlo aglekſimarſut o-
꞉erallugit; 15. Gudilo tettigallugo ne-
igugluarponga imãitomik, okkoatõg nang-
꞉inek nerigugirſǽnnik, tokorſunnik mak-
꞉itſomartunnik illuartunniglo illuangitſun-
꞉iglo. 16. Tajmãitomigle piniangoaral-

lóarponga, nungudlugit illuartomik iſum karniaruglunga Gudimudlo innungnudl 17. Okiudle kapſeet nâmeta, erkardlir nut (3) tukoriartorponga, tunnirſivdlun alo (4). 18. Tamanna pivdlugo ubarni rama nalekbírkſoarme, Jödin illèjſa Aſi mit pirſut kanningârpánga, merſa pikiti ſinekangikallóartok perpalungnekaranil; 19. Taukotõg mánẽſſegallóartut nællunæ bigikudlutit, paſſikliutikſakarunik uamn 20. Okkoloneet nangminek okarlit, ſum arkſoarnartomik mallugigallóaruning kigliſiortut ſænnẽtidlunga. 21. Okauzer una kiſſiet piſſanerpæt, niblerama akko nænnẽtidlunga: *Udlome illivſinit er karto nekalerponga, operama tokorſunnik makki ſomartunnik* (5). 22. Tamakkoninga F likſe tuſſarame, tajmãikadlarkoèj, ajokæ ſùt tamanna iliſimadluaramiuk, okallugl nilo: Nalegàunek Lyſiaſe tikiupet, kigl ſiorkigomarpauſe. 23. Hundredinn nalegãurſok tâva inneppà, Pauluſe allapa nârſorkudlugo, kelerſornagolo, erkardlee innerterkonnagit kivgartorbigiomarparſu pullârbigiomarparſugloreet. 24. Ipſan ormedle Felikſe tikiupok nulle Druſil Jöd

(3) Operkamnut tunnirſutinnik aitſigama.

(4) Gudimut (Kap. 21. v. 26. 27).

(5) Kap. 23. v. 6.

Jdiursok illegallugo, Paulusilo kákoà, oernermiglo Kristusimut (okalluktok) tussapà. 25. Illuarnermigle innungmadauninginermiglo erkartõursinekaromartonglo okallungmet, Felikse erksilerdlunilo akià: Mâna audlarsinnàit; ullapingikunile kákyomariagit. 26. Nerigukioktõg aningãursarsiomardlune Paulusimit, ipprârkudlugo; tajmãitomik kapseennik kárrsarpà okallukbigallugolo. 27. Okiule mardlungormanik Felikse Pontiusib Fstusib simnerpà; Feliksilo kujanarosukare Jödinnut, Pauluse kelersimarsok kerrekpà.

KAP. 25.

Ilit Festusib Sæsareamut pekkomagit, Paulusim akkièj peitsisæt pivdlugo. v. 1-8. Kejserimut tâva pisitsomarpá. v. 9-12. Agrippasimut okautigimago, tãursomatõg tussaromalerpà. v. 13-27.

Festuse tâva nunamut tamattomunga pigame, udlut pingasungormeta Sæsareamit adlarpok Jerusalemmut. 2. Pellesiúnerlo Jdidlo nalegársoït ornikpæt Pauluse akkrariniaruglugo; innélerpæt tâva; 3. Iaksiarbigilerdlugolo illeksikudlutik tãursmunga (1), *Jerusalemmungõg pekkudlugo;*

(1) Pauluse akkerarikudlugo.

merſa illèjſa iſumalukbigigallóaræ̇t, akl-
tikſáne tokytiuglugo. 4. Feſtuſib tâva
pej, Pauluſe Sæſareame allaparnârſyſſeg-
lóaræ̇t unnerdlugo, angerdlaromartu e
kakugutſiak unnerpok. 5. Tajmãitom
õg nalegaunertavſe illegiginnarilinga; a-
ſoarnartomik pigallóarpet angun una, p-
ſigllirſuk! 6. Taukonánẽmerſoramile il-
lut kollit amerdlakèjt, Sæſareamun atte-
ok; kãumet erkartõubingmut ivkſiavi-
mun ingipok, Pauluſilo ſarkomerkoà. 7.
Sarkomermedle, Jödit Jeruſalemmin
lãurſut illuvæ̇t, unnerdlutlardlutik kap-
rojúrkſoarnik Pauluſe pivdlugo, nau
tajmãitut nællunéjarneng ajulerpèjt; 8.
Akkimatik ima okalluglune: Arkſoarn-
tomik ſumik pingitſonga Jödin inneiziſè-
nut, nalekbírkſoarmudloneet, Kejſerim-
loneet, nãume. 9. Feſtuſile kujanarſ-
maudlune Jödinnit, Pauluſe akkià, ok-
luglune: Jeruſalemmut piomavit, terſe
erkartõunekarkudlutit uamnut tamako
pivdlugit? 10. Pauluſible ſàpa: Kej-
rim erkartõubiánut piſimavonga, terſe
erkartõunekaromarponga. Jödit ſumig-
neet pinerdlungilaka, iliſimagallóarpoti-
mè. 11. Pinerdlukuma, tokotekſaïnã-
umaloneet ſullirſaka pivdlugit, tâva in-
niaiſſengikallóarponga; okkoale paſſine-
Ik

]kſinnarpanga, piſiſſengikallóarponga ok-
]nunga nalēinarnermit. Keiſerimut pi-
(natlarponga. 12. Feſtuſib tâva kigliſi-
(tukſæt okallukbigikâramigit, akkià: Kej-
ſrimut piomatlaravit, Kejſerimut audlais-
ſutit. 13. Ipſangormedle Konge Agrip-
]iſe Berniſilo Sæſareamut tikiupuk Feſtuſe
(kerâromaudlugo. 14. Udludlo kapſeet
rſanēlermeta, Konge Feſtuſim unipkāu-
à Pauluſimik, okalluglune: Angut tamá-
ēpok, Felikſib kemegà kelerſimarſok (2);
5. Jeruſalemmētidlunga tauna Pelleſiú-
erit Jödidlo utokaunertèjſa unnerdlutigi-
torpæt pitlarkudlugo. 16. Taukole ak-
iaka, Romiut innungmik tokokorſingitſa-
iut nalēinarnermit, kiſſienne unnerdlu-
girſab paſſiklerſæne atauzimēlerſut akki-
iarkârallóarpagit paitſiſæt pivdlugo. 17.
'amāungnarmeta tâva, erngerdlunga kāu-
ıet erkartōubingmut ingitſartorponga,
ngudlo tauna ſarkomerkoara. 18. Pas-
klerſudle illuleramiko, ſunāuba illimag-
ıgitſamnik okauzekalerput; 19. Ark-
ɔrtordlugole aperſûtit piginnarpèjt operir-
amingnik, tokorſomiglo Jeſuſimik, ama
marſok merſa Pauluſim unnerà. 20. A-
erſúdle tāurſominga nekkimakavko, aper-
orpara: Jeruſalemmut piomavit, terſane
erkar-

(2) Parnærſimavingmētok.

erkartõunekarkudlutit tamakko pivdlug
21. Paulusible Kejſerim okauzià nalekſ-
naromagà unnermet, irſertorkoara, Kej-
rimut piſitſuglugo. 22. Agrippaſe tâ
Feſtuſimun okarpok: Innuk tauna nar-
minek tuſſaromagallóarpara. Akkiá
Akkago tuſſaiſſauet. 23. Kãumet tâ
Agrippaſib Berniſiblo arſoatlardlutik kig-
ſiorbik iſerbigiartormakko, nalegàune
iglorpérkſoarmiudlo ajunginerrit illeg-
lugit, Pauluſe ſarkomerpæt, Feſtuſe tajn
pekkorſimet. 24. Feſtuſilo okarpok: Kon
Agrippaſe angutidlo okkorſe mánẽlerſ
tamàuſi-à! Terſa tekkoarſe Jöderpérkſ
tamarmik Jeruſalemmẽtudlo tamánẽtud
okautigirſæt uamnut, niblitlardlutik, i
nurſukſãujungnærſok unnerdlugo. 25. T
kotekſãungitſorle miſſilileravko, nangm
nektõg Kejſerimut piomamimet, iſuma
kut audlarkolerpara. 26. Nalekkamud
(3) ſumik aglegekſakanginama una piv
lugo ſarkomerkoara illivſinut, angnerru
ſomigle illingnut Konge Agrippaſi-à, a
legekſakarkudlunga kigliſiornekaradlarpe
27. Tamanna illuaringikallóaravko, k
lerſorſimarſok audlarudlugo, tajnagidl
ſõut paſſikliutigallugit pimarſuk.

KAI

(3) Kejſerimut.

KAP. 26.

Paulûse ingme pivdlune okalluktuarpok, v. 1-23. Festusib Agrippasiblo pingitsôsugilerpæk, v. 24-32.

Agrippasile Paulûsimun okarpok: Nangminek pivdlutit okalluksinnâvotit. Paulûse tâva urseráïok, sernikssordlunilo ima okallulerpok: 2. Udlome akkiniaisségavkit Jödit paitsisèjt tamása pivdlugit, isumavkut pidluarungnarponga, iblit Konge Agrippase tussaisségangma. 3. Angnerarsomik Jödin illerkoeet apersutèjdlo tamása ilisimagaukit. Tajmãitomik tuksiabigágit, erinitlariaràunæk tussartidlunga. 4. Innusera tamât Jödit tamarmik nællungiallóarpæt, kannok erkardlima akkornèjnni innuniartonga isuanit Jerusalemmẽtidlunga. 5. Nællunæromagunik ilirsarigallarpánga isuanit, Farisæerisut innuniardlunga illerkuvut attuarominẽitsut aglæt attarniarika. 6. Mánalo erkartõubingmut jánga, operángavko unnersõut ivna, Gudib tunnirsà angæjokãvtinut; 7. Nægguvivta arkanek-mardluït (1) nerigugirsæt, ssude nalengniartuïnardlugo unnursædlo ulludlo; nerigursúserlo tamanna pivdlugo Jödin

(1) Jakob niarnèj arkanek-mardlûmeta, kinguèjt sôrdlo næggoveet arkanek-mardluït okautigirsarèjt aglekkæt.

Jödin unnerdlutigánga, Konge Agrippafi
8. Kannongme? Opernangifugãifiuk,
korfut Gudim umartitfomarèj? 9. Uar-
atõg nangminek ifumagallóartonga, Jel-
fib Nazaremium akka arkfoangâruglu
(2); 10. Jerufalemmifõg tajmailliorton;
illuartudlo (3) kapfeet parnærfimavingm
ifertikika, Pellefiúnerit tajmailliorkoman;
tokotarángatigit pekkoviakatõg aglǽt. 1.
Kattifimavingnilo tamanne pitlariaka k-
feennik, arkfoarnartomiglo okallukk-
lugit erdlokópaka, peblingârniarkángan-
lo taukonunga, mallerfutlariaka nonænn
tekkornartænnun aglǽt. 12. Taman
pivdlugo Damafkufimuttõg audlartong,
Pellefiúnerit pekkomanga tajmailliorf-
nãungortidlungalo. 13. Kongi-à! T-
fane ingerdlatidlunga udlok ketterarn
kaumarfok tekkogiga killangmit, fekker-
ub kaumakà, tamattoma uanga ingiar-
tikalo kaumarfarpátigut. 14. Nunamu
tamàuta naukiunavta nipe tuffariga, Ebr-
erin okauziǽnnik ima okarbigigánga: S-
li-à! Sauli-à! Saag mallerforpinga! Aj-
fiffakãutit ingingmut tukartoïniardlutit ().
15. Sâparale: Kiovit Nálegak? Akkiár

tâ

(2) Ajokærfutà innerterniaruglugo.

(3) Opertut.

(4) Att. K. 9. v. 5.

tva: Jeſuſiovonga mallerſukket. 16. Makkadlutidle kikârit! Tajmãitomingmè tekkatiponga illingnut, kivgarileromaudlutit callukudlutidlo tekkurſangnik, tuſſægekſagniglo kakugo ama tekkotikuma illingnut; 17. Sernigiſſauagit innungnit nællarſunnidlo, taukonunga mâna audlartitagit. 18. Uïſikudlugit (5), târtomit ſâkadlugit kaumarſomut (6), Tornârſublo prſâunerânit Gudimut (pekkudlugit), ajorti iſumakærſimalerkudlugit, pikſakalerkadlugidlo (7) illuarſirſutut opernermik mnut. 19. Tajmãitomik Konge Agrippa ſi-à! tekkurſara killangmit nalekſinnanga; 20. Siurdliudlugidle Damaſkuſimētut, Jeruſalemmētudlo, tamarmilo Judeab nunánétut, nællurſudlo, okallukbigitorika ajorungnærkudlugit ſâkudlugidlo Gudimut, adlamiglo iſumakalerſutut illikikſarkudlugit. 21. Tamakko pivdlugit Jödit tigutlarpánga nalekbírkſoarme, koniaruglungalo. 22. Gudible igdlerſarmanga, ſulle tamerſa innuvonga, okalglunga mikirſunnudlo angirſunnudlo, adlamiglo okauzekangilanga, ivkoninga profétidlo Moſeſiblo okautigirſèjnnik kisſeen-

(5) Ajokærſorkudlugit.

(6) Nællyungnælerkudlugit.

(7) Pidluarnartunnik.

ſeennik, erkoïniarmeta. 23. Kriſtuſim
anniartitſomartomik, ſiurdliudlunilo i-
korſunnit makkikâromartomik, okaurſi-
martomiglo nennerõut pivdlugo innun-
nut nællurſunnudlo. 24. Tajmale ok-
lungmet, Feſtuſe nipérſoarmik okarp:
Peblerórpotit Pauluſi-à! Aglekkæt tama-
kopérkſoït peblingortipátin ilà? 25. S-
pále: Nalegaunérſoak Feſtuſi-àl pebl-
rungikallóarponga, okauzinnigle operna-
tunnik iliſimanartunniglo okallukpong.
26. Konge nangminek tamakkoninga i-
ſimamet, taunatõg erkſiornanga okallu-
bigâra; nællurſôſugingilaramè tamakk-
ninga tamannik, aſſime tamanna pingim
(8). 27. Profétit operãigit Konge Agri-
paſi-a? Iliſimauagit, operigetit. 28. A-
grippaſible Pauluſe okarbigà: Kajumi-
ſánganerparma Kriſtumiolerkudlunga. 29.
Pauluſile okarpok: Tajmáëſerkæjaruïdl-
neet tajmáëſerkæjangikuïdloneet, Guc-
mut tukſiaromatlarponga, kannoktòk i-
lidlo tamarmiglo okauzimnik udlome tu-
ſartut uaptun éleritſe (9), kelerutin okl
kiſlíſa pinnagit! 30. Tajmalo okarm,
Konge nekoïkpok, nunablo nalegà, Be-
niſilo, ivkſiakatèjdlo. 31. Aſſimud
piv-

(8) Att. Joh. K. 18. v. 20.
(9) Opertungoritſitòk!

ivdlutik ingmingnun ima okallukput: In-
nung una tokotekſāungikallóarpok kelerſo-
nikaranilo. 32. Agrippaſile Feſtuſimun
oarpok: Innung una ipperarſinnāugalló-
atok, Kejſerimut piomatlangikune.

KAP. 27.

Iluſe Rommut piſitſomauǽt, umiartordlutiglo Sido-
nimut piput ámalo Myramut, v. 1-6. Kretamo
ūnikkoèj Pauluſib, nalengnekaranilo, v. 7-12. Er
kanârſimeta, ullapiſarpèj. v. 13-26. Kêſa Meli
tamut uméjarput, tamarmigle annekput. v. 27-44

erſangale Italiamut audlarkolermátigut
lerſorſimarſut piſipèjt Hundredinnut na-
gāurſun illǽnnut (1), tauna Juliuſimik at-
tartok, ſórſukatigeet Kejſerikun illǽt.
Ikivdlutale Adramyttamiun umiárſoǽn-
nt audlalerpogut Aſiam erkánut tikſiarta-
gluta; Ariſtarkuſiblo Maſedoniamiub,
Teſſalonikamin étub, illegátigut, 3. Kāu-
redlo Sidone padlikparput, Juliuſiblo Pau-
luſe illekſirſarpà, aſſarſèjnut pullârkudlugo
ordlernekarkudlugolo. 4. Terſangalo
talekavta Syperne torârniarparput arkſor-
kánget. 5. Ama Siliſiablo Pamfyliablo
imǽk ikârparput, nunalidluta Myramut Ly-
ſiamē

(1) Att. K, 21. v. 52.

fiamētomut. 6. Terſane umiárſok Aleſandriamit pirſok, Italiamut aualeiſſerſo, kanningârpà Hundredinnut nalegāurſu, tamattomungalo ikkikoátigut. 7. Udluc kapſeet ingerdlavſânginavta, Knidusilo kikēinardlugo, arkſorkángavta, Kreta târniarparput Salmonib tungánut. 8. Kanerkēinaràvtigolo, nunalipogut Kiſſarbiikſomik tāirſamut, iglorpēit Laſæa tāurſma erkánētut. 9. Ipſárſoangormedle, miartornerlo nauviænalerkánget, ud éſinginiarbeet (2) kangiukallóarmeta (3), Paulusim okaukíkſarpèj imapivdlugit: 1. Okkorſe angutit! Umiartorneng nauviælerpara, umiárſoak immálo pertlungmt erkariſſeſugallugik, umiyſſeſugallutalo alæt. 11. Umiárſuble nalegà akótorlo perǽk Hundredinnut nalegāurſub, Paulſim okauzee nellinginarallugit. 12. Iſarbiglo tauna illuangimet okéïrſunr, amerdlanerit aualegomalerput, Foeniſmut okeïartoromagallóardlutik, tamen kiſarbik Kretamētok, kyamudlo àuamuc ſengmirſok. 13. Kigangalermedle tuſungalo iſumamigut nunaliſungmeta, iſartik amoardlugo Kreta kagliniarpæt. 1. Kil-

(2) Jödin éſinginiariakarmeta Moſeſim aglegèj leglugit.

(3) Imēipok: Okiulermet.

llamigle tikitlarkaſikèj arkſornárſub ta-
ıkémik tāirſab. 15. Umiárſoarle tingi-
mago, annorimudlo ajuleravta, tajmaē-
arput tingidlutalo. 16. Tâva kiker-
ıgoak Klaudamik attilik tikiparput, umi-
ſiarle perkēinarparput; 17. Kakkina-
ikole, ikiorſerdlutik umiárſoak kelerſor-
ırpæt (4); nangialeramiglo Syrtiſimut
ikardliſſeſugallutik, tingerdlãutéjarpæt,
malo ſâvikput. 18. Annormidlo nag-
ıngâleravta, kãumet (umiárſum) uſſee
karpèjt (6). 19. Pingajuænnilo nang-
inek arkſavtinik umiárſub pekkotèj ek-
rpavut. 20. Udludle kapſeet ſekkine-
ranilo udloriakangimet, annorérſoarlo
iklinauviængimet, iſumaiſſærdluïnar-
gut anneiſſerſomik (7). 21. Nerrikam-
ingimetalo, Pauluſe akkornèjnnit ſarko-
ərdlune okarpok: Angutin okkorſi à!
ıleiſſegallóarivſinga, Kreta kemengnago,
rtlub mattoma tâva piſſengikallóarátigut
ıiukæjaratalo. 22. Mánalo okaukikſar-
uſe: Nangiarkénnaſe! Tokorſokaiſſeng-
auſe;u méjarſinnaiſſaugut. 23. Unnuak
nænna Gudima Nalekkamalo Engeliæt

 nejor-

(4) Ingivternauværſardlugo aklunãurſænnik.
(5) Ikardlúrkſoït tajma tajnekartut.
(6) Kitſungnærſitſomaudlugo uſſingiarpæt.
(7) Umiuſſeſugilerſinnardluta.

nejorpánga, ima okalluglune: 24. Pa
łusi-à nangiarkénnæk! Kejserimut sark
meromarpotit; attálo umiakatetit taımá
Gudib tunnièj illingnut (8). 25. Tajmã
tomik okkorse angutit! Tupedleritse, G
de operára, okarbigimanga tajmaësissaugı
26. Kikertamudle apóromarpogut. 2
Unnuarle arkangæt-sissamæ't nedliume
maungẽinarlo tingisinnaravta Adriam im
ne, unnuak ketterarmet, umiartortut (
nuna ungesingisugæ't. 28. Ikkatorsior
lutiglo itirsúsia arbarsanek-tedlimannik i
sægeksaliursok missilikpæ't (10); siüango
ramigle ama ikkatorsiorput, issængne
tâva arkanek-tedlimangorput. 29. Ill
masuleramiglo ikkardlínesugallutik, kisâ
soït sissamat akkóanit nellukpèjt, kãunas
artomik kiksalerdlutik. 30. Umiarto
tudle umiársoak kemengniarmarsuk, um
àitsiak ningipæ't imamut, okarkoserdlut
kisárso ït sioánit nakkartitsuglugit. 3
Tâva Hundredinnut nalegãursok sórsu
tuksædlo Paulusim okarbigèj: Okko um
ársoarmẽtuangipeta, annengnauviængilas
32. Umiàitsiab pittûtej tâva sórsuktuks
kil

(8) Iblit pivdlutit tamarmik annegomarput.
(9) Umiársoarme kivgãursut.
(10) Aklunâk okemẽidlutalik ikkatorsiutigirsara kivisidlugo imamut.

blorpèjt, imamut nakkartidlugo. 33.
ãutinagole Paulusib tamáſa okaukikſarpèj
ęřřikudlugit, ima okalluglune: Terſa ud-
n arkanek-ſiſſamangorput, neřřinaſilo
torniangitſoſe. 34. Tajmãitomik neř-
niangoaritſe nekkurſektikudluſe; nyar-
neet pæïſſengimet niakuvſinit (11). 35.
ajmale okarame, timiûrſamik tigurſivd-
ne Gude kujauà tamáſa irſigitidlugit, aug-
dlugolo neřřilerpok. 36. Tamarmik
va tupedlerput, neřřilerdlutiktõg. 37.
miárſuble innuee tamarmik arkanek-ping-
unnik-ungnirſarkattartut arbaſanerlo atau-
k. 38. Neřřivdlutiglo karſillâramik,
niârſoak kitſungnærſipæt, kajûrſekſæt (12)
namut ekkardlugit. 39. Kãulermedle
na tekkornarpæt; kangerdlugle ſirkſalik
(13) tekkoæt, terſunga umiárſoak apôtſar-
rkyomalerpæt. 40. Kiſárſoïdlo pittû-
jt kibloramikit imamẽtipèjt, akkoutiblo
lerutèj péjaramikit, tingerdlàut ſenning-
ſok kollarpæt annormut, ſirkſak torárd-
go. 41. Ikkardlorle igdluktut imalik
koravtigo, umiárſoak ikkardlipok; ſioà
va morſukpok aulanauværdlune, akkoále
aglin aſſerorpæt. 42. Kelerſorſimar-

Pp 3 ſudle

(11) Att. Matt. K. 10. v. 30. Luk. K. 21. v. 18.

(12) Uſſee.

(13) Imnangitſomik.

ſudle (14) tokytſomalerallóarpèjt ſórſuktu-ſæt, nellokonnagit annigortokaiſſeſug-lugit. 43. Pauluſile Hundredinnut u-legāurſum annautſomagamiuk innerterpj, nellorikſudlo nellokkoëj ſiurdliudlutik u-namut. 44. Adlættõg annengniarko, illèjt ſeglilikkænút, illèjdle umiárſum i-ſerornereenut. Tajmaëſeramiglo tam-mik annekput nunamut pivdlutik.

KAP. 28.

Melitamiut innukſiarnerput nunalitſunnut Pauluſilo i-
diofugilerpæt, pallateriârſuk ſungimago. v. 1.
Publiuſim angutå adlædlo kaitſorſarpèj v. 7.
Terſanga aualeglutik Rommut piput. v. 11.
Jödit Rommētut ajokærſorpèj okiuk mardl.
v. 17-31.

Annekſimagamiglo miſſilikput, kikertauna Melitamik attekartok. 2. Barbarie (1) tāivko innukſiarnerkàut uavtinut, ir-nek ikumarikſardlugo, pullârkudlutalo-màuta, ſjellúrkſum angimátigut kejar-kángedlo. 3. Pauluſile nytſurſimet e-pingoænnik, ingnermut illivdlugit, pul-teriârſuk ingnermit ſarkomerpok, arkſ-nut pivdlune. 4. Barbaridle tekkogamio ner-

(14) Pauluſe kelerſorſimakatèjlo.
(1) Kikertaminut tajma táïèjt, ingmikut okauzel-meta.

ersutingoak (2) tamanna arksèjsigut ni-
ingarsok, ingmingnun okallulerput: In-
ıng una innurærsôkókau, akkinersirsublo
ınukongilà, nauglo imamin annektok. 5.
suktordlunile nersutingoak ingnermut pi-
namiuk, anniangitsok. 6. Pudlissesugi-
erpædle tersangāinarloneet tokyssesugal-
ıgo (3). Voiziangormedle ima pingitsok
ekkogamiko, kiglormik isumakalerput,
udiursok unnerdlugo. 7. Tamattomale
rkáne kikertab nalegaunerà, Publiusimik
tilik, nunakartok; tāursoma illeksiátigút,
dludlo pingasut iglominēkoátigut angæ-
okāunermik. 8. Publiusim angutà mer-
ı innængarsok kannimanermik aunârner-
ıiglo napparsúsilik; tāursomunga Paulușe
èrpok, tuksiardlunilo (4) arksaminiglo
attiglugo kāitsorsarpà. 9. Tajmáësermet,
dlættōg napparsúsiglit kikertamētut sarko-
ıeriput piungnærdlutiglo. 10. Taukoa-
ōg nalekkátigut, kemeisségavtiglo pirsari-
kartunnik tunniátigut (5). 11. Kāumæ-
idle pingasut nâmeta umiársoarmik Alek-
andriamit pirsomik aualekpogut; tamæn-
ıa kikertab sáne okéïrsok, mardlulliæng-
ik arsillialik. 13. Syrakusamudlo nuna-
linav-

(2) Umak.
(3) Kigià tokonarángect.
(4) Gudimut.
(5) Takoeksavtinik piátigut.

linavta, pingasunnik tersane udliogut. 1
Tersanga aualegluta Regionimut piogı;
kāumedlo nigilermet, aipáne Puteolusim
piogut. 14. Tersane kattængutigeet (
kanningârpavut, taukoa innélerpátigut a-
banek-mardlungnik udlikudluta. Kê
tâva Rommut piogut. 15. Tersanga
kattængutigeet tussaumagamisigut niobb-
orpátigut Appii-Forummut (7) Tretabern
mudlo (8); tauko Paulusib tekkogamigi
Gude kujauà, tupedlerdlunilo. 16. Ron
mudle pigavta, kelersorsimarsut Hundr
dinnut nalegāursub pisipèj sórsuktuksæt n
legaunerænnut; Paulusile ingmikun ék
sórsuktuksamut atauzimut allaparnârso
kudlugo. 17. Udludle pingasut nâmeta J
dit nalegaunertèjt Paulusib kákoèj; katti
mametale okarbigèj: Okkorse angutit ka
tængutigeet! Uanga nauglo illuangitsomi
pingitsonga innungnut siurdlivta illerk
eennudloneet, kelersordlungalo pisikáng
Jerusalemmit Romiun arksèjnnut. 1
Taukoa ipperaromàgallóaránga, kiglisic
raminga, tokoteksāusuginginaminga; 1
Jödidle arksortoïmeta, Kejserimut piomat
laria

(6) Opertut.
(7) Iméipok; Appiusib nilūvertarbiánut. Iglorpē
Romim erkánētut tajma attekartut.
(8) Iméipok; Siniktarbingnut pingasunnut. Iglor
pēit adlæt tajma attekartut.

kiakarnarpok; unnerdlugiartornangalo
kardlimnik. 20. Tamanna pivdlugo ta-
äunga kákoauſe tekkyomaudluſe okalluk-
giomaūdluſilo; kallimnérſoarnik okko-
nga kelerſorſimagama Iſraëlib nerigugir-
pivdlugo. 21. Akkiæ̂t tâva: Aglek-
ennik pingitſogut Judæamit iblit pivdlu-
; kattængumiglo tikiutokangilak okau-
giartordlutit unnerdlutigiartordlutidlo-
eet. 22. Tejmēitorle tuſſaradlarnāutigit
amangnik; tuſſaumagallóaravtigo ajo-
erſùt tamanna, nungudlugit akkerartug-
. 23. Udlorle taïrſæ̂t (nedliumet), kap-
et ſiniktarbiánut tikerârpæ̂t; taukonunga
kuïaurſivdlunilo okallukpok Gudib na-
gaviánik, Moſeſiblo inneiziſèjnnit Pro-
tinnidlo opertiniarallóarpèj Jeſuſe pivd-
go (9), udlâk pilerame unnungmun ag-
t. 24. Illèjſa tâva okauzià operæ̂t, il-
jſale operingilæ̂t. 25. Illegeenginamigle
ikſarput, Pauluſe ima okarſinnarmet: An-
erſáng illuartok ſiurdlivtinun okalluglu-
tok Profétikut Eſaiaſikut, ima okalluka-
e: 26. *Innuïn okko okarbigiartorkit:*
utivſinik tuſſaiſſauſe ſiunekaiſſennaſilo, ir-
ſiniglo tekkyſſauſe iliſimaiſſennaſilo. 27.
nuïn okkoa umatèjt mangertiſimaput, tyt-
Pp 5 *ſard-*

(9) Kojumikſarniarpèj operkudlugit, Jeſuſe aunaur-
ſirſōurſok.

sardluglutiglo siutimingnik, sikkorngeratiglo, irsimingnik tekkungnigomannatik rlæ't, siutimingniglo tussaromannatik, uitimingniglo siunekaromannatik, sâtsomantiglo, uamnut kaitsorsarnekarkonnatik (1).
28. Tajmâitomik ilisimaissauârse, Gudin annaursinerà (11) nællursunuut pisimamt, taukotõg tussaromariput. 29. Tajmao okallungmet, Jödit audlarput, aksungk sakkitsâudlutik. 30. Paulusile mardlungnik okéïok iglusiamine, tamannudlo annuksiarnerdlune tikerârángæne. 31. Oklukioktõg Gudib nalegaviánik, Nálegan Jesuse pivdlugo ajokærsóïok erksiorar, innerternekaranilo.

(10) Att. Matt. K. 13. v. 14. 15.
(11) Gudim okauzià, annaursirsok pivdlugo.

Pau

Paulusim Aglegèj Rom-iunnut.

KAP. 1.

…miut Paulusib pidluarkoèj. v. 1-7. Pilerirsum unnerpok okautsartoromaudlugit Evangeliummik. v. 8-17. Nællursut nalengnerdluktut Gudib ningaupèjgōg. v. 18-32.

Paulusę, Jesusib Kristusib kivgà, táïrsak …postėliokudlune, ingmikôrtok Gudim E…angeliánut (1); 2. Tamattominga un…ersoïmet ivna Profétimigut aglekkænne …luartunne: 3. Erne pivdlugo, Davidib …inguèjnin innungortok; 4. Tauna us…ornarsúsiminik, tokorsunnit makkiname, …nnersámit illuartomit nællunærdluarsi…narsok, Gudim ernerigánę, tamersa Je…use Kristusę Nalegarput; 5. Tāursoma …ajmaudluta Apostelingortikátigut, nællur…ut nellinginæt nalektiniarkudlugit oper…artomut, akkà pivdlugo. 6. Taukotōg illegi-

(1) Okautigikudlugo Gudim okauzia tussarnersok annaursinermik.

legiviæse, Jesusib Kristusib kákomase. Rommētunnut tamannut Gudim aſſarſ[...] nut, illuartunnik tajnekalerſunnut (2): G[...] dim atátavta Nalekkablo Jesusib Kristu[...] ſajmaulise erkikſiſidlusilo (3)! 8. Siur[...] lermik (4) Jesuse Kristuse tunnarallugo G[...] dimnut kujarſutigãuse tamàuse; operſúse[...] se okautigínekarmet sillárſoarme tamárſ[...] arme (5). 9. Gudible kivgartorbigirſan[...] annerſávkut (6), niarnæn Evangeliáne, il[...] ſimauánga iſumagituï'narivse; 10. Tu[...] ſiutimnilo kenutuï'nardlunga, orniguglu[...] kakugo Gudib pekkogallóarpanga. 1[...] Kajungerkángama tekkoſugluse, Annerſ[...] tunnirſutánik ſajmanartomik pekkalerſitſ[...] maudluse, nekkurſektikudluse (7). 12. Imã[...] tok, illivſine tupedlerkatigiomaudluse [...] perſúſivtinik, operkatigeekavta. 13. Næ[...] lukongilausile, kattængutigeen-à! kapſee[...] nik ornilerallóarivse iſumavkut, illatâr[...] maudlunga (8) illivſine, sôrdlo nællurſu[...] ne adlænne, nauglo pirſejlínekarſinnar[...] lunga. 14. Grækerinnudlo Barbarinnud[...] iliſ

(2) Opertunnut.
(3) Pidluartidlusilo.
(4) Angnerrurſomik.
(5) Iméipok; Tamatigut.
(6) Umatimnit illomôrdlunga.
(7) Opernermik sorârnauvæ'rkudluse.
(8) Opertukſænnik.

i simarsunnudlo ilisimangitsunnudlo ak-ketsortôvonga (9). 15. Tajmãimet, isu-ramnik piguma, okallugiartorfinnãungo-rallóarionga Evangeliummik illivsinut Rommẽtunnut. 16. Kangugingilaramè Kristusim Evangelià (10), Gudib pikkunar-simago, pidluautiksãukudlugo opertun-nut tamannnut, Jödiursomut siurdlermik Grækeriursomuttõg. 17. Tamattománe (11) Gudim illuartitsinerà opernermik næl-linarungnælermet opernermut (12); Sôrdlo aleksimavok (13): *Illuartok opernermit in-nussavok* (14). 18. Gudible ningà killang-mit sarkomerpok innungnut tamannut ajor-tilliartunnut illuẽitsulliartunnudlo, oper-nertok innerterángarsuk illuẽitsusimingnik. 19. Gudimik siunikssak nællunærsimamet takonáne, Gudib tamattominga nællunær-sigángagit. 20. Kannong-esúsia tekkuk-sungitsok, tamersa ajugakangitsúsia isu-ingitsok Gudiursusiálo, nællunangilak sil-lasoak pingortisimamet kingórna, ping-titèj irsigigallóarpagit; tajmãitomik pait-siksæruput. 21. Umnile Gude ilisimag-allóa-

(9) Okalluktiksâvonga.
(10) Okaukorsà tussarnersok.
(11) Evangeliumme.
(12) Opertunnut.
(13) Habakukim aglegèjne.
(14) Pidluaissavok.

allóaræ't (15), tejmēitok nalengnagolo k-zevigingikæ't Gudisut (16); isumamigue petēitsórsoangorput (17), umatǽdlo siui-kangitsok târsiok (18). 22. Ilisimatōu-matlarăamik ilisimēitsórsoangorput. 2. Gudiblo asserojuïtsub pinnersúsia mum-simauæ't arsilliamut, innuk asserujarsok tin-mirsædlo nersutidlo pullaterirsædlo arsi-arallugit (19). 24. Gudib tâva tajmai-sinnarpèj, umatèjsa pilerirsuseennik pe-kudlugit majungnartomut (20), timitikin-mingnut kangunarsardlugit (21). 25. Ta-koa Gudim opernarsúsia mumiksimat operneitsomut (22), pingortitarlo naleglu kivgartorbigæ't pingortitsirsomit, taua mersa ussornakánget issukangitsomut; -men. 26. Tajmāitomik Gudib pisipèj j-omarsèjnnut (23) kangunartunnut. Arn-tèj attordluaromaissǽrmeta attornerdluke-sigi-

(15) Illisimaginnāugallóaræ't.
(16) Gudiginginamiko.
(17) Gudiungitsut Gudigilerdlugit.
(18) Imēipok: Nælluvsâriartorsinnarput.
(19) Sennàudlutik innūrsænnik adlænniglo arsil-sænnik, tamakko attungitsut Gudiosugilerpt naleglugidlo.
(20) Arksoarnartórsoarmut piomalersinnarmeta, i-mamingnik pekkoèj.
(21) Angununekarnermik illuēitsunníglo adlænn.
(22) Gude isumakǽrdlugo Gudiungitsut kiglorne nalekpèjt.
(23) Akkoerèj isumamingnik innukudlugit.

siinnardlutit (24). 27. Tajmatõg anguti arnæt attordluaiſſærdlugit, ingmingnut perivſâlerput, angutit angutinnut arkſoaiartomik pitſardlutik, illuamiglo akkſinkalerdlutik ingmingnut (25), kiglormut ilimagamik. 28. Gudilo ilisimajomavingimarſuk, erkarſautepilungnut Gudib pipèj (26), arkſoarnartulliarkudlugit. 29. Inëitſorojúrkſoangutlardlutik, arnaunekrtardlutik, pekkoſerdluktórſõudlutiglo, pomatôrſõudlutiglo, ajortórſõudlutiglo, knakajuktórſõudlutiglo, innuræṙſórſõudlutiglo, akkerartortórſõudlutiglo, ſeglutõudlutiglo, illerkordluktórſõudlutiglo; 30. Innerdluktórſõudlutiglo, kakejardlerſórſudlutiglo, kingarſordlutiglo Gudimut, nteklerſõudlutiglo, makkittarſõudlutiglo, torſitſãudlutiglo, ajortunniglo ilisimarſõudlutik, angæjokãmingnudlo nalengiórſõudlutik; 31. Siunekangitſõudlutilo, opernẽitſoudlutiglo, aſſenningitſõudlutiglo, nellerikajungitſõudlutiglo, nakingitſõudlutiglo. 32. Taukoa umni Gudim illuarſúſia ilisimagallóaræt, tajmaillictut tokotekſãumeta, tejmẽitok nangminek

(24) Petẽinartórſoarmik attornerdlugomameta ingmingnut.
(25) Ajulerſórſoangordlutik nappâutinnik kangunartunnik.
(26) Akkoerèj erkartarnerdlungnermut.

nek tajmailliorſinnâräingilæt, adlædle j-
mailliortut nuennerirſariviējttōg aglǽt.

KAP. 2.

Arkſoardlerojuktut Gudib pitlaromarpèj. v. 1-16. J it kiglormik uſſorſitſâraràut. v. 17-29.

Tajmāitomik innung oma (1)! paitſi…
ſakangilatit, kiogallóaruïdloneet arkſoa…
lerſotit (2); adlale arkſoarángauko, illi…
nik erkartōutitſiotit, arkſoarirſetit nang…
nek pirſarſinnaraukit. 2. Gudible erk…
tōurſinerà tajmaillortunnut illuarmet, …
ſimauarput. 3, Innugle oma! tajmai…
ortunnik arkſoardlerſotit, nauglo nang…
nek tajmailliormivdlutit, iſumavit, G…
dim erkartōurſinerà kemaratigiſſeget? …
Aſſiginnarpiugloneet ajungitſuſérſoà, i…
magikſuſérſoálo ningajuïrſuſérſoálo; il…
manginivittōg, Gudib ajungitſúſiminik …
tiniarallóarátit? 5. Umatedle kibliklâu…
nilo ſakkikſāungimet, katterſoïniarſinn…
potit ningamik (3) udlukſamut, kaku…
ningak Gudiblo erkartōurſinerà illuart…
ſarkomeromarmet (4); 6. Tāurſoma …
máſaakkidluaromarpèj pillirſèjt nâpartor…
lug.

(1) Jödiurſotit.
(2) Nællurſunnik.
(3) Pitlāutikſamik.
(4) Illuēitſut akkłnekaromarmeta pitlarnermik.

git. 7. Ajunginiarſinnartut uſſornartomig-
nalengnartomiglo aſſerojuïtſomiglo pi-
rtut, tauko piomarpèj umanartomik ſora-
tſomik. 8. Okauzereetſudle opernarto-
glo nalegomangitſut, illuangitſomiglo na-
ſinnartut, tauko ningaudlugit pitlaromar-
. 9. Innuk nungudlune, Jödiurſorlo ang-
rurſomik, Grækeriurſorlo, ajortulliartok
gliuſſaudlunilo kokſellaiſſavok. 10. Nung-
lunile ajungitſulliartok, Jödiurſorlo ang-
rurſomik, Grækeriurſorlo, uſſornarſiſſa-
k nalengnarſivdlunilo erkikſivdlunilo.
. Innungnik Gude nellinginarſiormet
. 12. Ajortulliartut inneiziſiſimanatik,
amardlugomariputtōg inneiziſit attuar-
git; ajortulliartudle inneiziſiſimaudlutik
artornekaromarput inneiziſit attuardlug-
t 13. Inneiziſinnik tuſſarſinnartut illu-
ungikallóarmeta Gudime, inneiziſinnig-
mallingniartut illuartitāuſſaput. 14.
ellurſudle (aglekkænnik) inneiziſikangi-
lóardlutik, innéiziſit piniarkorſèjſa il-
attuarángamikit innuſimingnik, tauko
ık (aglekkænnik) inneiziſikâratik ing-
ngnut inneiziſioput (6). 15. Inneiziſit
pini-

5) Nelliſiungimet.

6) Iſumamigut ſôrdlo innénekarput illuartomik, innerternekardlutiglo illuéitſomik.

piniarkorſèjt umatimingne (7) aglekſin r-
ſut nællunærſararèjt, iſumamik narkikl r-
matik, erkarſãutidlo unnerdluktãumet o-
neet igdlerſõukametaloneet ingmingne
16. Udlok tãivna innuïn angigirſèjt (u-
dim erkartõutſomarmagit Jeſuſe-Kriſt ſi-
kut, Evangeliumiga attordlugo. (8). 17
Attà, Jödimik tajnekarallóarpotit, inne i-
ſidlo tettigiüarallóarpetit, Gudilo uſſo it-
ſautigigallóardlugo; 18. Pekkorſálo i-
ſimagallóardlugo, inneiziſinniglo ajok r-
ſornekarallóaravit, ajunginerſiorpotit; 19.
Illivkudlo iſumakarallóarpotit takpee ut
teſſiorſinnãudlugit, târmiudlo (9) kaun r-
ſarſinnãudlugit; 20. Iliſimẽitſut ajok r-
ſordlugit, iliſimangángitſudlo unnerſõ d-
lugit, iliſimadluartugallugit iliniægek æt
opernartudlo inneiziſinne (10). 21. Ca-
ilà adlamik ajokærſoïniardlutit, illing ik
ajokærſoïngilatit; Okalluglutit tiglik r-
ſingikallóaravit, nangminek tiglikp it;
22. Okardlutit arnàunekarkorſingikal a-
ravit, nangminek arnàunekarpotit ( );
Guli-

(7) Sõrdlo.
(8) Okauzika tuſſarnerſut annaurſinermik, na g-
nekartudloneet aſſiginægãurſudloneet næl a-
romaramigit.
(9) Nællurſut.
(10) Illiſimarſúſit makkittatigiginnardlugo.
(11) Att. Matt. K. 23. v. 3.

ıdiungitſut narrogigallóardlugit, naleng-
rtut péjarpetit. 23. Gude aſſiginnar-
t inneiziſit nalengnagit, nauglo inneizi-
uſſorſitſautigallugit (12). 24. Tajmaë-
uſile Gudim akka mittegâvok nællurſun-
, fôrdlo aglekſimavok (13). 25. Kip-
vnekarneng attorallóarpommè, inneizi-
nalekukit; inneiziſidle naleiſſærukit,
pivnekarſúſit tâva kippivnèkangitſúſert-
-élerpok (14). 26. Kippivnekangitſub
) tâva inneiziſin illuarirſèj piniarallóa-
nigit, kippivnekartutun eſſenginerpa(16),
uglo kippivnekarane? 27. Innuner-
nidlo kippivnekangikallóartub (17) in-
iziſit nalekunigit, tãurſoma er kartõutſo-
rpátit (18), inneiziſit nalenginaukit,
uglo aglekkænnik kippivnermiglo pek-
rallóartotit. 28. Jödiungikallóarpom-
kámigut tajmaëtûrſártok; kippivner-
nginioktõg kágut uïningme piſimarſok
). 29. Illumigudle (pirſartok) Jödio-
k, umámigudlo kippivnekartok anner-
Qq 2 fáme,

(12) Attuaretidluſaag.
(13) Ezekielim aglegèjne.
(14) Nauglo Jödiurſotit nællurſotun-éngajelerpotit.
(15) Nællurſub.
(16) Jödiſun-eſſenginerpa.
(17) Nællurſub Jödimin erniungitſub.
(18) Att. Matt. K. 12. v. 41.
(19) Jödimik tajnekarſinnardlune uïniunigudlo kip-
pivnekarſinnardlune namangikallóarpok.

ſáme, arſilliãungitſunne (20); tãurſo a nerſõuta innungnit pirſarãingikallóarpc, Gudimidle (pirſaràu).

KAP. 3.

Jödit pidluarput Gudim okauzeennik pekkaramik, v.
3. Teimēitorle ajortilioput nællurſut illegallu v.
v. 4-19, Tamarmiglo illuarſirſariakarput o-
nermik Jeſuſe-Kriſtuſimut, v. 20-31.

Sunamè Jödit pidluautigârſuk? Kipp-nerloneet (1) ſumun attorpa? 2. Aſſu-ak pidluangârput; angnerrurſomik G-dim okauzee pigángamikit. 3. Imak illèjt opingitſôgallóarpeta (2), taukoa pingitſuſiæta Gudib ſegluſuïrſúſia oper-rungnærſiſſanerpàuk? Ajornakãurle! 4. Gudile ſegluſuïſſavok, innugle nungu-ne ſeglutõuſſavok (3), ſôrdlo aglekſin-vok (4): *Okauziſit illuartôkudlugit, aj-ãukudlutidlo erkartõunekaruït.* 5. G-dible illuarſúſia illuēitſúſivta nælluné-pap,

(20) Illomôrdlunile Jödiurſok umáminilo adlan-ſimarſok namagomarpok, Annerſám illuarſ-pimane, aglekkædlo nalektûrſárſinnanginam-t.
(1) Att. Luk. K. 1. v. 59. narkigutà (28).
(2) Gudim okauzee operiomannagit.
(3) Gude ſegluſuïmet innuïdle operomangitſut-marmik ſeglutômeta, nællunaromangilak.
(4) Davidim aglegèjne.

go, kannongme okaiſſauiſa? Gude illu-
ſulliornerpa ningengnermik pitlaruniſig-
! —Innugtut (5) tajma okallulerponga.—
Ajornakãurle; kannong-illivdlune tâva
árſum innuee (6) erkartyſſanerèj Gudib?
Iláme, Gudib ſegluſuïrſúſia operněit-
imnut uſſornarſidluarallóarpet, ſaagmè
rtilírkſoartut erkartõunekartuarpik? 8.
dlutatõg pingipiſa, ſôrdlo kapſeet mit-
gluta okautigirſarátigut, okauzekartogut
nerdluta, imenna: *Ajortulliaromarpogut,
ſanga ajungitſok piginnãungorſardlugo?*
jmãitut (7) erkartõunekarpeta, namak-
k (8). 9. Kannongme tâva? Ajungi-
rroviſa (9)? Naggale; Jödidlo Grækeridlo
narmik ajortilírkſõurſut unnerkammær-
vut (10). 10. Aglekkættõg imãimeta (11):
*uartomik innukangilak, atauzimigloneet,
umè.* 11. *Iliſimarſokaranilo Gudiſior-
angilak.* 12. *Tamarmik kiglormut ſãſi-
put, tamarmik ajulerſórſoaugorput; ajung-
illiartokangilak, atauzimigloneet, nãumè.*
. *Torkluæt ſôrdlo illivek angmarſok* (12);

 oka-

5) Jödiſut nekkimarſutut.
6) Nællurſut opingitſut.
7) Uavtinik miteklerſut.
8) Pitlarnekarpeta, illuaromarpok.
9) Nællurſunnit ajungikerſogut, iſumaiſſanerpiſa?
10) K. 2. v. 9-12.
11) Davidib Eſaïaſiblo aglegækingne.
12) Innuït éïſuglugidluſaag.

okàmingnik pekkoſerſõ udlutiglo, pullateriá-ſuït tokonartoæt(13) *kardlumiugirſaræ't* (1. 14. *Karnæ't immduarpok okauzerdlungnmik kaſſilitſomiglo* (15). 15. *Niüeet tuviorardut tokotſiſuglutik.* 16. *Aſſerornatut nagliungnartudlo akkutèjnnẽput.* 1. *Akkoſinerlo attorominartok nællugınnart* (16). 18. *Gudilo mianeringiſinnarpæ't.* 1. Iliſimavogudle, inneiziſin okauzeet piſimſut inneiziſilingnut; tamáſa okauzikſætkudlugit (17), ſillárſublo innuee tamáſa ekartugekſãukudlugit Gudimut. 20. Tmãimet innuk illuartungorńauviængil Gudimut inneiziſit piniarkorſèjnnit, innziſinnit ajorte miſſingnarſirſaránget (1. 21. Mánale illuautikſarſinek Gudimut ineiziſiungitſunnit nællunarungnælerpo, merſa inneiziſit Profétidlo okautigigallóriæ't; 22. Gudimummè illuautikſarſin opernermit Jeſuſe-Kriſtuſimut, tamann pikſak, tamarmiglo opertut pigirſæ't; nelereekſinnarmeta (19). 23. Tamarm ajortulliormeta, Gudimilo uſſornartoæluti,

(13) Pullateriârſub kêneraʹ tokonarmet.
(14) Okauzimingnik innukatitik aſſereromatlâr,
(15) Att. Apoſt. full. K. 8. v. 23.
(16) Innudluarnek ſiunekangilæ't piniarnagolo.
(17) Nipangerſardlugit.
(18) Attordluarneng ajoravtigo tamàuta.
(19) Jödidlo Jödiungitſudlo illuariſſamagit Gud, operſinnarpeta Jeſuſimut.

ltik. 24. Illuartitaràut ſajmautánit ak-
kangitſomit, annaumatik Jeſuſib Kriſtu-
b. 25. Tauna Gudib ſarkomerà ſajmau-
lokudlugo, opernermik auánut (20). 26. Il-
larſúſe nællunéjaromaudlugo, iſumakæro-
kallóardlugit ajortulliæt pekkammærſut,
ude kamajuïtſôtidlugo; illuarſúſe mána-
ın aglæt nællunéjaromaudlugo, illuartô-
arkudlune (21), illuartungortitſuglugolo
ſuſimun opertok. 27. Nau tâva nerſôu-
kſak (22)? Pærſimavok; kannong-étun-
k inneizïſinnik (23)? Piniarkorſirſunnik
4)? Nagga, inneiziſinnigle operkorſir-
nnik (25) (pærſimavok). 28. Tajmãito-
ik iſumadluarpogut, innuk illuartungor-
k opernermik, illuartungoranilo innei-
ſit piniarkorſèjnnit, unnerdlugo (26). 29.
ude Jödit kiſſimik piginerparſuk (27)?
ællurſuttõg piginginerparſuk? Nagga,
ællurſuttõg pigiviæt (28). 30. Gudib
auziurſub tâva kippivnekartut illuartitſo-
amagit opernermit, kippivnekangitſut-

 tõg

(20) Opertokaránget Jeſuſim annaufinerânut.
(21) Illuarnerarkudlune innungnut.
(22) Jödit nerſôutikſæt.
(23) Pærſimanerpa.
(24) Moſeſikut nællunærſimarſunnik.
(25) Okauzinnik tuſſarnerſunnik Jeſuſe pivdlugo.
(26) Att. v. 20.
(27) Jödinnut kiſſeennut Gudikſâunerpa?
(28) Nællurſunnuttõg Gudikſâugalloarïok.

tõg (illuartitſomamimagit) opernermik (29). 31. Inneiziſit attorungnærkonerpavut perkorſigavta? Naggaloneet, inneiziſit aulæjængerſipavut (30).

KAP. 4.

Illuartungortomik opernermut.

Sumingmè tâva Abraham atátarput uïi-migut pekkalerſok (1) unniſlanerparput? Abraham illuartungorſimagune pillirſæ-nut (2), aſſukiak uſſorõutikſakarallóarpoq (3), Gudimile nãume (4). 3. Aglekkæt konnong-épæt (5)? *Gude Abrahamim oper, tamannalo pivdlugo illuartitã ülerſok* (6). Sullirſorle akkikiarſirſaràu ſajmaunern-pigallóarame, tunnirſariakarmedle. 5. Su-lingitſuble (7), ajortulliortomik illuart-ſirſomut opertuarſinnarame, operſúſe ill-au

(29) Jõdidlo Jõdiungitſudlo operſuſiæt pivdlugo luartimagit.
(30) Attortuï narkoavut.
(1) Kippivnekarame ajunginerrurſok.
(2) Inneiziſit piniarkorſèjnnut.
(3) Innungne.
(4) Gudib tamanna kiſliet pivdlugo illuartiſſe kallóarpà.
(5) Moſeſim aglegèjne.
(6) Gudim okauzee tettigèj, tajmãitomik Gudim luarà.
(7) Sulliaminik makkittatikſiungitſub.

ıtiſiarà (8). 6. Sôrdlotõg innuk Gudim
uartità, nauk ſullirſèj pirſutiginagit, pid-
artok Davidim unnerà (9); 7. *Pidluar-
ıngõg, illuẽitſulliækkamingnik iſumakǽr-
ginekartut, ajortulliækkamingniglo mattôr-
ginekartut* (10). 8. *Angut pidluariok,
ortèj Nalekkab iſumagiomaiſſǽrpagit.* 9.
idluarſúſek tamanna kippivnekartub (11)
ikſarinerpàuk, kippivnekangitſublo pik-
ringiniátõg (12)? Abraham operſúſe pivd-
ıgo illuartitãurſók unnerallóarikput (13).
o. Kannong-étidlune illuartinerſok? Kip-
ivnekaleramiloneet kippivnekangikadla-
ımiloneet? Kippivnekarame kingórnane
ıjmaëſingikallóartok, kippivnekangikadla-
ımile tajmáëſerſok? 11. Kippivnerublo
ællunǽrkota pià, nællukotſungnǽrſikud-
ıne illuartungorſimarſub operſúſiminut
ippivnekangikadlarame; tajmáëſermet o-
ertut tamarmik nauglo kippivnekaratik
átagiſſauǽt (14), taukotõg illuartungor-
udlugit (15). 12. Kippivniglittõg atá-
ıgiſſauǽt, kippivnekarſinnangikunik, atá-

 tav-

(8) Operſúſia pivdlugo Gudim illuartiſſauǽ.
(9) Ivngerutimine.
(10) Ajortǽrutiſimarſut.
(11) Kiſſime.
(12) Kap. 3. v. 29. 30.
(13) v. 3.
(14) Næggovigiſſauǽt.
(15) Operſúſimingnut.

tavtale Abrahamib kippivnekangikadlartin operſúſia attorallóaruniko (16). 13. Unerſõun ivna Abrahammut kinguekſèjnulo, kingórngutikudlugo nunárſoak (17), ineiziſinnik pingikallóarpok illuarſuſiánige opernermut piok (18). 14. Inneiziſiglie (19) kingórngurſirſukſãugallóarpeta, openek tâva attorungnærkæjarpok, unnerſõulo ivna unniorkotſungnariok. 15. Inneiziſit ningektitſirſarángeta (20), inneizikangitſunnile nalengitſokârãingilak (2 16. Tajmãitomik opernermit piok (2 ſajmãunermin ékudlugo (23); unnerſõ opernarſikudlugo kinguèjnut tamannut, ineiziſilingnudlo Abrahamiſudlo opertunut, tauna tamàuta angutigángavtigo (2 17. Ima aglekſimamet (25): *Atátangorn kivkit innuïérkſoarnut.* Tajmaëſerpátig (26) tãivrſoma (Abrahamib) tettigirſa imé

(16) Opertut tâva tamáſa Jödiungitſudlo Jödiuſudlo Abrahamib kittôrnarèj, mallikpæne.
(17) Pigilerkudlugo nuna Kanaan.
(18) Inneiziſikangitſomut opernermigle illuartun ortomut piok;
(19) Kiſſimik.
(20) Nalegluarneng ajormagit innuït.
(21) Nalegekſakangipet nalengitſokaiſſenginioktõ
(22) Opertut kingórngurſiſſaput.
(23) Gude tunnariginnarkudlugo.
(24) Næggovigárput.
(25) Moſeſim aglegèjne.
(26) Abrahammut kittôrnaritidluta.

ineipok, Gudib tokorsunnik umartitsirsub, ekkangikalloænniglo taïrsirsub, sôrdlo ersallóartunnik (27). 18. Tãursoma (28) kllarnartogalloak (29) kollaringikà, nerigusinnardlune, innuïérksoït atátagiomarær, okauzin ivko pivdlugit (30): *Tajma inguekſetit amerdlatigiomarput.* 19. Oırkitsônginamilo timme isumagingikà salersok, tedlimannik ungnirsarkattartunık okiokangajekalloardlune, Sarablo timıà ajulersok (isumaginginià) (31). 20. Neklmannanile Gudim unnersôuta kollaringik, opersinnardlunilo Gude nalektuï'narà. 1. Tettigidluardlugolo unnersóïrsum ohuzià, tajmailliorsinnãumet. 22. Taıanna tâva illuautisiarà (32). 23. Tauiinarle pivdlugo aglekſimangilak, tajmáermet. 24. Uaguttõg pivdluta (aglekſiaviok), tajmaësisségavta (33) operuta Nakkavta Jesusim umartitsirsánut. 25. Taua (34) tunniusimavok (35) ajortivut pirsutigal-

(27) Ersingikalloænnik pingortitsirsub.
(28) Abrahamib.
(29) Nullià arnakoekſak ernertâromartok Gudim unnermago.
(30) Mosesim aglegèjne.
(31) Nauglo tamangmik utokárlõgalloaramik.
(32) v. 3.
(33) Opernermik illuautisisségavta.
(34) Jesuse.
(35) Tokomut.

tigallugit, makkitiſimavioktŏg (36) illu-
titſugluta.

KAP. 5.

Gudim illuartitèj pidluarkàut.

Tajmãitomik opernermin illuartitãulera-
ta, Gudim illekſiſſauátigut Nalegarput
ſuſe Kriſtuſe pirſutigallugo. 2. Tãuri-
manga opernermik akkutikſarſigavta ſ-
màumut tamattomunga pigirſavtinut (1),
peitſuglutalo nerigukpogut uſſornartórſ-
armik Gudimit. 3. Nagliungneridlo a-
læt tipeitſutigirſarãvut; ilisimagavta, na-
liungnerit iſumagikſartitarátigut. 4. Iſ-
magikſarneruble nalektuïnartitarátigut, n-
lektuïnarneruble neriguktitarátigut.
Nerigungnerle unniornauviæiſſengilak: G-
dim aſſennirſúſia koïſimamet umativtin
(2) Annerſámik illuartomik pirſavtinik.
Ajulerallóaravtale (3), Kriſtuſib tajmai-
tokutigátigut ajortórſõurſogut. 7. Mer
illuartok pivdlugo tokutiginigomarſokai
ſengikókau; angæjokáurſorle pivdlugo to-
kutiginigomarſokaiſſanerſok. 8. Gudil-
le aſſennirſúſe uavtinut nællunéjardlu-
1

(36) Tokorſunnit.
(1) Tãurſoma ſajmàunckartimãtigut opernermik.
(2) Umamiugingâleravtigo.
(3) Ajungitſulliarnek.

r(4), Kristusib tokutigimátigut mersa ajor-
tiursogut. 9. Tāursoma tâva auánut (5)
ránakut illuartitāuleravta, assukiak annaur-
stiginauviækárput ningamit (6). 10. Gu-
de ernerme tokoánik nelleritisimapet u-
atinut (7), mersa kingarnarallóartogut,
tursoma umarsúsia assukiak annaursutigi-
nuviækárput, nelleritisimagavta (8). 11.
(adile tipeitsutigileriarputtōg aglæt Nalek-
lvtinik Jesuse-Kristusimik, tauna nelleri-
tsirsigángavtigo (9). 12. Tajmāitomik,
irdlo ajorte nunamut tikiutok innungmin
auzimit (10), tokolo ajortimit pirsok, taj-
atōg innuïérksoït tamása tokub tikitlar-
j, tamarmik ajortulliormeta. 13. Ajor-
t sillársoarmēkallóartok inneizisikangi-
ldlarmet (11); inneizisikangitsunnile ajor-
tlliak isumaginekârāingilak (12). 14. To-
ble Adammit Mosesimut nalegāursok (13)
ortulliartunnut, Adamim ajorsusiæn ar-
sing-

(4) Assennirsúsia ussornakânget, nællunangilak.
(5) Tokoá tunnarallugo.
(6) Pertlutiksamit.
(7) Gudib sajmaulerpátigut.
(8) Sajmàunekaleravta, anneksinnāungortipátigut to-korsunnit makkitub.
(9) Kristuse sajmautitsirsigángavtigo.
(10) Innuït Adammit ajorsúsekalersut.
(11) Aglekssimarsunnik.
(12) Ilisimangitsaminut nalengitsok pitlægeksāursa-rāingilak.
(13) Pirsartok.

ſingánik pingitſunnun aglæt (14). Ta a
merſa tikiutukſam (15) arſikſà. 15. Ta -
marnerle tunnirſudlo ſajmarnartok (16) -
ſigeegluangikallóarpuk; amerdlarſõut (17)
tokorſukſãulerpeta atauzib tammarnerá t,
angnerrurſomik Gudib tunnirſutà ſajm -
nartok innub atauzib Jeſuſib Kriſtuſib j-
marſuſiánit amerdlakerſunnut pingârp k
(18). 16. Tunnirſudlo, ſôrdlo atauzin k
ajortulliartomik pirſok, énginiok; erk -
toïrſut (19) atauzimit pigallóarmet pidlu -
ſungornermut; tunnirſudle ſajmarnar k
kapſeet tammartarnereennit piok illu -
tungornermut (20). 17. Atauzible ta -
marneránit toko nalegãugallóarpet ata i
mik (21); tunnirſumik ſajmarnartórſo -
mik illuartungornermut pingârtut aſſuk k
nalegãuſſekàut innudluardlutik (22) Jeſ e
Kriſtuſe tunnarallugo. 18. Tajmãitom ,
ſôr

(14) Nauglo, Moſeſe innungikadlarmet, Adam t inneiziſikangikallóartut.
(15) Kriſtuſim.
(16) Adamib nalengitſúſia Gudiblo angæjokãurſt .
(17) Tamarmik.
(18) Jeſuſe kiſſiet tunnarallugo tamarpérkſoït l-luartukſãulerkàut.
(19) Okauzek ivna Adammut: Nerrigallóaruït p-kongitſamuit tâva tokyſſautit.
(20) Erne tunnarallugo Gudib nalengitſorpérk t illuartitſukpèj.
(21) v. 14.
(22) Uſſornarſiſſekàut pidluangârdlutiglo.

ſordlo atauzib tammarneræ't innuït tamáſa pilluëitſungortikèj, tajmatõg atauzib illuanerǽt innuït tamáſa illuartungortikèj innardluarkudlugit. 19. Sôrdlomè innub nalengineránit amerdlarſut (23) ajortilingotut, tajmãtog atauzib nalengneránit amerdlarſut (23) illuartungyſſaput. 20. Innizifidle (24) pigiputtõg, tammartarnerum angirſúſia nællunærdluarkudlugo. Ajortidleangirſúſia nællunæ'rdluaránget, ſajmaunrubtõg angirſúſia aſſukiak nællunælerkériok. 21. Sôrdlo ajorte nalegãurſok tokimik, tajmatõg ſajmàunek nalegãukudlugo illuartitſinermik umanartomut ſorájitſomut, Jeſuſe Kriſtuſe Nalegarput tunnrallugo.

KAP. 6.

Iiſtuſib ſajmàunekartimatik innuït ajortulliaiſſæiſſaput ajunginiarſinnalerdlutik.

Kannongme tâva okauzekaiſſauiſa? Ajortulliartuaiſſauiſa, ſajmãunek angingârkudlugo? 2. Ajornakãurle! Uagut ajortimut tokorſogut (1), kannorle ſulle tamænna innuſeriſſégikput (2)? 3. Ilisimangiliſigut, nung-

23) Tamarmik.
24) Moſeſikut aglekſimarſut.
(1) K. 5. v. 12.
(2) Ama ajortulliardluta.

nungudluta Kriſtuſimut Jeſuſimut koïſim;-avta (3) tokoánut koïſimarſogut-(4)? Tajmāitomik Kriſtuſe illivermut perô;-makatigárput (5), koïſimagavta tokon;t (6), ſôrdlo Kriſtuſe tokorſunnit makk;-tãurſok Atátam uſſornarſuſiágut (7), tajn;-tõg uagut nutâmik innülerkikſivdluta ſ;-kiüaiſſerſogut. 5. Tokokatãudlutamè -ſigilerallóarutigo, illomuttõg umarkatã;-luta (arſigiſſaviarput). 6. Tamanna il;-magavtigo, innutokavta ivertiſimakat;-igà ſenningarſomut, ajortib timmà at;-rungnærkudlugo, ajortilo kivgartoutſu;-nærkudlutigo kingórna (8). 7. Tokor;k ajortærutiſimamet (9). 8. Kriſtuſile toko;-tigigutigo, taunatõg innukatigiomarm;-ikput, operpogut. 9. Iliſimagavtigo, K;-ſtuſe tokorſunnit makkitok ama tokyſſ;-ſok, tokolo nalegãuſſærſok tãurſomu;a kingórna. 10. Tokogamile atauziardl;e tok;-

(3) Att. Matt. K. 28. v. 19.
(4) Tokoà illangerutigiſſaudlutigo.
(5) Kriſtuſe tokomet pivdluta, ſôrdlo nangmi;k uagut tokorſogut ajortivut pirſutigallugit.
(6) Koïrſutim ervngánut kiviſimaudluta tokorſu;-éngajekavta.
(7) Ajugakangitſuſiánik.
(8) Illerkutokapilúrkſoarput pirſutigallugo Kriſ;ſe ſenningarſomut kikiektorſimamet, ajortivt;o tamattomóna ſôrdlo pærſimameta, ajortull;r-nauvæiſſégiogut kingórna.
(9) Ajortuliiarneng ajulerdlune.

korſok ajorte pirſutigallugo (10); innulemilc, Gudime (11) innuvok. 11. Tajtõg illipſe iſumaleritſe, nangminek tokorſoſe ajorte pivdlugo, innudluſile Gudne Kriſtuſe Jeſuſe Nalegarput illegalljo (12), 12. Tajmãitomik ajorte nalegaritſaràunaſiuk timmivſine tokukſãurſome, kumikſárutepiluee naleiſſennagit. 13. Aætiſilo ajortimut attorkorſaràunaſigit illitſomut pekkonnagit, Gudimudle tunniaritſe tokorſunnit umarſutut, auætiſi Gudimut (tunniuniarſigit), attorkudlijit illuartomut. 14. Ajorte nalegãusigimet illivſinut, Inneiziſidle kivgarigiláſe (13), ſajmàuneruble pigâſe (14). 15. Kannongme tâva? Ajortulliaiſſauiſa, Inneiziſit kivgaringimátigut ſajmàuneruble pigángátigut? Ajornakãurle! 16. Nælluviſe, kinaut kivgalliutarángauſe illivſinik nalegaugo, tãurſoma tâva nalekkavſe kivgariláſe, ajortibloneet tokotſiniartub (15), nagnartubloneet illuartitſirſub? 17. Gude kujanarſile! Ajortib kivgarigadlarmaſe,

10) Ajortivut pirſutigallugit.
11) Gude uſſorallugo.
12) Ajortuliaiſſárdluſe, Gudile uſſoriniarſinnardluſiuk Kriſtuſiſut.
13) Inneiziſin erkſiſárutèjſa piſſærpáſe.
14) Sajmarnartorle pigilerparſe.
15) Pertluktitſirſub.

ſe, mâna nalekſinnãungortoſe umativſir, ajokærſût pivdlugo malligekſarſe. 18. Mânale ajortimit annekſimagauſe, illuartomut kivgaritiſimavoſe. 19. Innugtut okallu- ponga, innúſerſe, ajulerſok pivdlugo (16). Sôrdlo auætiſe tunniuſimagiſe, majungna- tomut illuēitſomudlo kivgartorkudlug, illuēitſulliarſinnardluſe; tajmatõg mâna auætiſe tunniuſſegallóarpæſe, illuartomut kivgarikudlugit, ajungitſulliarſinnardluſe. 20. Ajortimudle kivgaritidluſe illuartoæruk- lóartoſe. 21. Suſſiviſe tajmane tamakkonanga, mánakut kangugirſavſinit? Tomerſa naggatigángarſuk. 22. Mánale ajorte nalegariungnǽrauſiuk; Gudimut kivgaritiſimagauſe, ſuſſigallóarpoſe ajungiarnermut, tamattomalo ſiunikſà ten umanartok forájuïtſok. 23. Ajorte tokmik akkekarmet; Gudible tunnirſutà ſemarnartok terſa umanartok forájuïtſok Kriſtuſime Jeſuſime Nalekkavtine (17).

KA.

(16) Imēipok: Nællurſungôgallóarauſe.

(17) Gudib ſaimauleramiſigut pidluartitſomarpátigut iſukaiſſengitſomut Jeſuſe pivdlugo.

KAP. 7.

Oertut piſſærpèjt inneiziſit, Kriſtuſe nalegarilermarſuk. v. 1-12. Inneiziſidlo naleglnarneng ajoramigit Kriſtuſe tunnariginnalerpæt. v. 13-25.

Okkorſe kattængutika! — Inneiziſinnik iliſimarſut piaka — Iliſimangilaſe, inneiſit nalegāumeta innungmut innutidlugo? Tajma arnab uviglub uve nejortuitſiſſauà innutidlugo inneiziſit naleglugit; uvile tokopet, inneiziſin ivko uve pivdlugo nalegiakarungnærpej. 3. Tajmāimet, uve innutidlugo adlamik uvekalerune, uërſartomik tajnekaiſſavok (1); uvile tokopet, inneiziſin ivko nalegiakangilèj, uërſartôanilo angutim adlab pigilerpane. 4. Tajmatōg illipſe, kattængutika! Inneiziſinnut okorſungorpoſe (2), Kriſtuſib timmánik (3), pigilerkudluſe adlamut, ivrſomunga okorſunnit makkitomut, Gudime ajungiliarkudluta (4). 5. Uïningmiogadlaravtale (5), kajumikſárutin ajortut, innertermætik inneiziſit, pilenititſirſartut auætivigut, ajortulliarkudluta tokomut. 6. Mánale

(1) Att. Matt. K. 5. v. 32.
(2) Tokungarſutun-époſe.
(3) Kriſtuſe pivdlugo K. 6. v. 3. 6.
(4) Kap. 6. v. 4. 9-11.
(5) Ajoradlaravta inneiziſilioginnardluta, Kriſtuſe-kangikadlarmet.

nale inneizisinnit auiksarsimavogut, tokun-
ãudlutalo taukonunga nalegaujomatõunn
(6); kivgãulerkudluta annersámut nutãu-
somut (7), pinatalo aglekkænnut pissokã-
lersunnut (8). 7. Kannongme tâva okai-
sauisa? Inneizisin ajornerpæt? Tajmãina
viængilæt; inneizisikangipedle ajorte (
ilisimaissengikallóariga; piomanerloneet(1
nællyssegallóariga, inneizisit ima pingip-
ta: *Piomani aissengilatit.* 8. Ajortible(1
inneizit tamanna kajumigutigilerdlugo (1
illuga piomeitsektitlãrà nellinginarnut (13
inneizisikangitsunne ajorte tokungamet (1
9. Inneizisikarnangale innudleitsiaradlar-
ma, inneizit kêsa tikiumet, ajorte ama
mariok (15). 10. Uangale tokovionga (16
inneizit tâva umanartuksãugalloak, uam-
tok-

(6) Inneizisit Mosesikun aglekſimarsut nalegial-
radlarmeta, nalegiakaissærpavut.
(7) Annersám okautigikorsánut, imẽipok: Ajoka-
sûmut Kristusimik mánakut tussækkavtinut.
(8) Inneizisinnut Mosesikut kangársoak aglekſima-
sunnut.
(9) Pinniækkama ajorsúsia.
(10) Ajormet. (11) Ajorsúsima.
(12) Inneizim innertermane.
(13) Illuẽitsunnut.
(14) Kajumiksaïvsângitsaránget.
(15) Imaloneet: Imaka inneizisit ariutsivdlugit innu-
lengoarallóaruma, késale nællyungnælerurki
ajorsúsiga pilissegallóartok tâva kajumiksar-
lunga.
(16) Asserornauviækãunga pitlægeksãulerlungalo.

)konartōurſok miſſigileriga. 11. Ajor-
b, inneizit kajumigutigallugo, ſeglokí-
ıanga, tokódlungalo tamattominga (17).
2. Inneiziſit tâva ajungikallóarkàut, in-
eïzidlo ivna (18) ajungikallunilo illuard-
ınilo attorallóarkàu. 13. Attordluak tâ-
a uamne tokonartôlernerpa? Ajornakāur-
; ajortile (tajmáëſerpok); Nællunǽrkud-
ıgo ajorte uamne ajungitſogalloakut (19)
)konartôlerſok, ajorte arkſoarnartorojúrk-
)angorkudlugo inneiziſinnut (20). 14.
ıneiziſidle iliſimauavut annerſáliurſut (21);
ıngale uïniliovonga (22), ajortiblo kivg-
ſiaránga. 15. Pillirſakamè iliſimangi-
ka (23), piniaromarſaralloara pirſartangi-
ıvko; arkſoarirſarale kiglok pirſarpara.
6. Piniaromangitſarale pirſartaruvko, in-
eiziſit ajungitſut unnerika. 17. Uang-
piungitſok tâva tajmaillioraràu, ajortile
lumnētok (pirſaràu). 18. Illuga, terſa
ıniga (24), ajungitſokangitſok iliſimale-
ıvko; ajungitſulliaromagallóardlungalo

 ajung-

(17) Inneiziſin erkſiſárutèjſa pidluēikomanga king-
órna.
(18) v. 7.
(19) Attornerdlungnermik.
(20) Arkſoarnarſúſia taukoninga nællunǽrdluarkud-
lugo.
(21) Namagluartut. (22) Ajulerponga.
(23) Imaloneet: Pirſartækkaka illuaringilaka.
(24) Aſſerorſúſiga.

ajungitſulliarſinnāunginama. 19. Ajur-
itſok ilà piniaromarſaralloara pirſartan-
ilara, ajortorle piniaromangitſara ki-
lok pirſartarpara. 20. Piniaromangit-
ralloarle pirſartaruvko, uangarpiungitſ
tâva tajmailliorarâu, ajortile illumne in-
lik (pirſaràu). 21. Ajungitſulliaromag-
lóardlunga tâva inneiziſit miſſigirſarâk,
ajortum attaginnarmanga (25). 22. G-
dim inneiziſèj ñuennerigallóarpaka, ill-
ma innuà (26) mallikuvko: 23. Innei-
ſidle adlæt auætimnētut miſſigirſarâka, i-
makko iſumama pekkorſèjnut akkerart-
put, kivgangortidlungalo ajortib pekk-
ſèjnut auætimnētunnut. 24. Uangángo
innukuluk! Kia timmimit tamattoman
tokonartomit (27) annauſſanerpánga? 2.
Gude kujauara Jeſuſe Kriſtuſe Nalegarp
tunnarallugo (28). Uanga nangminek t-
va Gudim inneiziſèj nalengniarpaka il-
mavkut, nauglo ajortib pekkorſèj uïnivk
(malliktardlugit).

KAP. 8.

Pidluèitſukſāujungnærput opertut, v. 1-13. Annerſ
illuartub pidluartimatik, v. 14-17. Nauglo nu
mēt

(25) Piomaſepiluk innerterirſok mallugirſarâra.
(26) Iſumaga, imaloneet: Sillaga.
(27) Aſſerorſuſérſoarmit tamattomanga.
(28) Kujanangoak aſit Kriſtumiurſonga.

mētidlutik nagliuſſegallóarmeta, kêſa Gudib ajugāutitſomarpèj, akkinekartidlugidlo piominartunnik, v. 18-39.

Pidluèitſukſāujungnælerput tâva Kriſtuſime Jeſuſimētut (1), uïningmin innuniangitit, Annerſámit kiſſienne (2). 2. Annerble umartitſirſum inneiziſèjſa Kriſtuſime eſuſime (3) kivgaujungnærſipánga ajortib kotſirſum inneiziſèjnut (4). 3. Inneizidle uïningmin ajulerſun ajugæt (5) pivdigo, Gudim erne audlartikà uïnik ajortik arſigikudlugo (6), ajortærutikſāutidluglo ajorte uïningmio ajulerſikà. 4. Ineiziſit pekkorſèjnik piginnāungorſarkudita, uïningmit merſa innuniangitſogut, nnerſámit kiſſienne (7). 5. Uïningmigle âlektut uïngub pee erkaſautigirſarèjt, Anerſámigle nálektut Annerſáb pee erkarſautigirſarèjt. 6. Uïnguble er'karſautèj toottitſirſaràut (8), Annerſáble erkarſautèj

(1) Opertut.
(2) Ajorſúſime pekkorſà mallingnago, Annerſáble illuartub pekkorſèj nalekſinnardlugit innuniārángamik.
(3) Kriſtuſim ajokærſutæt pidluarnartub.
(4) Ajorſúſima pertluktitſirſub kajumikſárutèjnut.
(5) Pidluarſarneng ajormátigut. (K. 7. v. 14. 20-24).
(6) Innugtut ajortiligtun-éngajelerkudlugo.
(7) v. 1.
(8) Ajorſúſivta kajumikſárutèjſa pertlungmut piſitarátigut.

umartitſirſaràut erkikſirſaïvdlutiglo (9). 7. Uïṅgum e'rkarſautèjſa Gude akkerartorſ- naramiuk, Gudim inneiziſèj nalegomanait nalengnerlo ajordlugit. 8. Uïningn- tudle (10) Gudim illuarinauviængilèj. 9. Illipſile (11) uïningmẽngilaſe, annerſan- poſile (12), Gudim Annerſà illuvſine inn- karallóarpet (13); Kriſtuſible annerſánik - liungitſokarpet, tajmãitok tãurſoma (14) pigingilà. 10. Kriſtuſile illuvſinẽp-, timme tokungãugallóarpok ajortimik; A- nerſárle umanartôvok illuarſinermik (15). 11. Jeſuſimigle tokorſunnit makkititſirſu annerſæ̀n innigipaſe (16), tâva Kriſtuſim tokorſunnit makkititſirſub timmiſe toku ſãurſut umartitſomarièj, annerſà illuvſin innekarmet. 12. Mâna tâva kattængut ka! uïnik nalegiakangilarput, uïngub pe- korſánik innuniaiſſennatà. 13. Uïnig malliglugo innugallóaruſe, tokyomarpo (17); timmible pillee tokoniaruſigit An- ne...

(9) Annerſáble illuartum ajokærſutæ't pidluarnake ſunnut piſitarátigut.
(10) Aſſerorſúſimingnik mallingniktut.
(11) Opertoſe.
(12) Ajokærſût illuartok mallingniarparſe.
(13) Okauziæ't kiblikſimapaſe.
(14) Kriſtuſib. (15) v. 2.
(16) Gude nálekuſiuk.
(17) Pertluktitſomarpoſe mánakudlo tokublo king órngagut.

rſámik, innujomarpoſe (18). 14. Nunglugit Gudim annerſæ't teſſiugèj kittórnarſrángagit Gudib. 15. Iláme kivgāurſut annerſákalingikallóarpoſe, ama ſióraktômik; kittôrnarſiætudle annerſákalerpoſe, tāurſomanga torkloraraugut: *Abba, Atátak!* 16. Annerſáb tāurſoma annerpput (19) nællunéjarbigirſarà, Gudib kittornarangátigut (20). 17. Kittôrnāugute, kingórngurſirſukſâvioguttōg (21), ilāitok, Gude kingórngudlugo, Kriſtuſilo kingórngurſikatigallugo (22); nagliukatigiallóarutigo, illomuttōg uſſornarſikatigiomariarput. 18. Iſumarſarāungamè, naglingnartut mánakut attortækkavut tellorukerſut uſſornartomut piſſiekſaralloavtinit kakugo (23). 19. Gudible kittornèjſa ſkomiutikſæ't (24) pingortut (25) erinnigaugolo nerigugirſaræ't. 20. Pingortut eryakángamik piarunatik, tajmaëſerma-

 tigle

18) Umativſe kajumikſárutepiluee naleiſſæ'ruſigit, ajokærſūn illuak nalegomaginnardlugo, pidluaromarpoſe tâva.

19) Tarnerput.

20) Aſſangârmátigut.

21) Pidluaromariogutttōg.

22) Gude pidluartitſirſigallugo Kriſtuſilo pidluarkatigallugo.

23) Killangme tokub kingórnane.

24) Pidluarſuſiæ't.

25) Nællurſogalloæt Kriſtumiolerſut tajma taïèj Gudim okauziánik opertungorſimameta.

tigle tajmãititſirſub (26). 21. Nerigugalik, pingortuttõg annegomaramik aſſeyaiſſærdlutik, Gudiblo kittôrnej uſlornarſatigilerdlugit. 22. Pingortudle tamáſa iſimauavut, annerſámirſut anniangârkatãdlutiglo ſulle tamerſa. 23. Kiſſimigle tako pingikallóarput, Annerſámidle nãukrnekalerſuttõg aglæ't (27) (pirſaràut), uagtõg nangminek (28) illuvtine annerſamiurãigiogut, nerigugallugo kittôrnarſiãuiſikſarput (29), timmivut kakugo anneglromarmeta (30). 24. Nerigungnermik anekſimagavta. Nerigugirſarle erſilerik nerigugirſãungikallóarpok; kannonge tokkurſe innub nerigugiſſegà? 25. Takungitſarpudle nerigugigutigo, erinitſanago nerigulerpogut. 26. Annerſábeg ikiorſerarátigut ajulerángavta; tukſiutſavtinik namaktunnik ſiunekangikallóarata, Annerſáble nangminek tukſiutſartorátigut annerſarolutinnik taïkſãungitſunik (31). 27. Umatinnigle miſſilingniartb Annerſám iſumà iliſimauà, illuartut tuk-utſ-

(26) Gude nagliungnekarkorſimet nagliugiakarnarp.
(27) Jödiogalloæt Kriſtumiulerſut tajma taïèj, Iſtuſimut operkârmeta, Annerſámiglo illuartok pekârdlutik (Apoſt. Sull. K. 2. 3).
(28) Apoſteliurſogut.
(29) Pidluangârſuſikſarput.
(30) Tokorſunnit makkitſomarmeta.
(31) Okauziungitſunnik.

uartorángagit Gudim illuarirſánik (32). 2. Ilisimavogudle, tamardluïnæt (33) illuarnakerſut Gudimik aſſenniktunne, ſmánik kákorſænne (34). 29. Ilisimakunmærallóaramigit (35), taukotōg pekkagikadlarmeta erniminut arſigikoèj, angalikliokudlugo kattængutin amerdlarſun akornèjnne (36). 30. Siornætigudle tajmèkorſæne kákoſimavièjſōg; kákorſænilo illartiſimavièjſōg, illuartitænnile uſſornarſièjſōg (37). 31. Tajmāiméta tamakko kannong-étomik okauzekaiſſauiſa? Gudim iegipátigut, kia tâva pitlaiſſauátigut? 32. Niurſoma ernerminik iblerutingikátigut, tnàutale pivdluta tunniukà; kannongmiſg tunniſſenginiátigut tamannik tauna illgallugo? 33. Gudib kennigèj kia unnrdlutigiginnāunerpagit? Gude illuartitſôvok (38). 34. Kina pitlarkorſiginnunerpa? Kriſtuſe tokutiginiktôvok, áualò makkiſimaudlune, merſa Gudib teller-

32) Gudib nællusuïtſub iſumavut iliſimauèj, umativtinit illuarirſèjmik kenurſarángavta, annerſamiginnardluta aglæ't.
33) Nagliungneridloneen aglæ't.
34) Illomórdlutik Kriſtumiurſunne.
35) Tajmāitut iſukangitſomit iliſimagamigit.
36) v. 17.
37) Pidluartitſomarièj.
38) Gudim aſſarſèj unnerdlutigínekarallóarpeta, tejmēitok illuartitſomarpèj.

lerpiæ't tungánēlerdlune (39), uagudlo k-
siutsartorarátigut. 35. Kia auiksartisim u-
nerpátigut Kristusim assennirsusiánit? Ng-
liungnerub, annilárnerubloneet, mallium-
nerubloneet, kângnerubloneet, tamakag-
inerubloneet, nauviænartubloneet, pn-
nabloneet? 36. Sôrdlo aglekſimavok (40);
Iblit pivdlutit tokoniararátigut udlok nadlugo (41), *sâuætut tokoteksætut piginnaritigut.* 37. Tamakkole tamása attortal-
lóardlugit ajugāudluarkāugut, uavtinik s-
senniktok tunnarallugo (42). 38. Ilisiml-
luarpongamè, tokubloneet, umanartubl-
neet, Engelidloneet, nalegáveedlone,
pirsāuneridloneet, nedliusimarsudlone,
nedliutuksædloneet; 39. Kinginerubl-
neet, itinerubloneet, adlabloneet pir-
ortitam auiksartinauvæ'rátigut Gudim -
sennirsusiánit Kristusime Jesusime Nal-
kavtine étomit.

KAP. 9.

Jödit Paulusib pidluarkogallóarpéj, naugle Abrahami næggovigigallōardlugo pidluaissengilæt opingimik, nællursudle opilersut pidluaissaput.

Illomôrdlunga Kristusime okallukponi seglunangalo, isumaga narkiksigángavi A:

(39) Gude nalegakatigallugo.
(40) Davidim ivngerutèjne.
(41) Tokokæjartuïnarsimnarpogut.
(42) Gude ikiortigallugo (v. 31).

..nersáme illuartome; 2. Akfungâk al-
..fukkerfonga, anniarfinnardlungalo u-
..ivkut (1). 3. Nangminerle tunnio-
..gallóarkãunga Kriftufimut kattængutika
..dlugit (2), erkardlerángavkit uïnikut (3);
..Tauko Ifraëlib kinguarángatik, kittôr-
..fiekfãudlutiglo (4) uffornartok, unnerfõu-
..o, inneizifidlo aglekfimarfut, naleglu-
..orfinerlo (Gudimut), unnerfukkædlo,
..igallóarpèjt; 5. Siurdleedlo (5), angæ-
..arigallóarpèjt, taukonanga Kriftufe in-
..gorfimavok, tauna tamannut Gudiovok
..ornartok ifukaiffengitfomut, Amen. 6.
..mẽitorle Gudim okauzee unniornauvi-
..gilæt; Ifraëlimin étut tamarmik Ifraëliti-
..gikallóarmeta (6); 7. Tamarmiglo Abra-
..nib kinguèj kittornãungikallóarput (7):
..ale (aglekkæt piput (8):) *Kinguekfarnik*
..*fak Ifaamit piomarpok.* 8. Imẽipok:
..ikut nauglo kittornãurfut Gudib kit-
..naringikallóarpèj, unnerfõutible kittôr-
..fiarirfèj (9) kinguekfãudluarput. 9. Ta-
mer-

1) Jödit opingitfut allieifutigallugit.
2) Tokoginnãugallóarponga Kriftufib pekkopanga, tauko annekkudlugit.
3) Innunevkut.
4) Gudimut.
5) Abraham, Ifaak Jakoblo Gudim affarfèj.
6) Illomut.
7) Gudim ifumánik.
8) Mofefim aglegèj.
9) Gudim ifumagirfèj ivna unnerfoïgame.

merſale unnerſõutim okauzee (10); *Tamna nedliupet aipáne Sara tikitſomarpara nertârtok.* 10. Taunãinarle pivdlugo mãingitſok, Rebekkatõg nârtulerame I[s]amit atátavtinit; 11. Nârtuæ'k annii kadlarmanik, ſullilo ajungitſulliaratiglo[n]et ajortulliaratigloneet, — Gudib pekk[o]ſà aulæjængerkudlugo, pillirſæt pirſutigin[a]it kákorſirſuble (iſumánit) kennerſinnar[n]et (11). — 12. Okarbigíſnekartok (12): *Ag[g]nerub mingnek kivgartorbigiomarpã* 13. Sôrdlo aglekſimaviok (13): *Jakob aſſag[ar]a, Eſaule umigigiga.* 14. Kannongme t[av]a okaiſſauiſa? Gude illuẽitſolionerpa? A[r]nakãurle. 15. Moſeſimudle okarpok (1[4]): *Sajmaurſekſara ſajmautſomauara, nãkir[k]ſaralo nãkiomauara* (15). 16. Iſumami[k] tâva pirſarãingilak piomarſok piniarto[o], Gude kiſſienne nâkiniglune pirſaràu. [1]7. Faraomudle aglekkæt ima piput (16); [I]j[ã]*mãitomik innuvarkogivkit pirſãurſúſigan[i]llunéjaruglugo illingnut, atteralo okautinekarkudlugo nunárſoarme tamárſoarme.* [1]8. [...]

(10) Moſeſim aglegèj.
(11) Kennigak ſajmàunerminik Gudib kennerſim[à].
(12) Moſeſim aglegèjne.
(13) Malakiaſim aglegèjne.
(14) Moſeſe nangminek tamàttominga aglektok.
(15) Iſumamnik piomarpaka.
(16) Moſeſim aglegéjne.

maminik tâva nâkinigaràu, iſumaminig-mangertitſirſaràu (17). 19. Okarbigis-erparma ima: Sudlune arkſoardlerpa le? kiame pekkorſà akkerarigà (18)? 20. 'ukiak innung oma! Iblin à Gude arkſo-rſúviuk? Sennâk ſennarſiminut okartú-pa: Saag tajma ſennagingma? 21. Ma-rtubloneet iſumaminik maŕak ſennagin-nginerpàuk, illà pogutangordlugo us-nartomut (19), illále pogutangordlugo us-nëitſomut (20)? 22. Gudible ningek-e tekkotitſomagamiuk, pirſãurſúſilo næl-néjaromaudlugo (21), ſennãit ningeng-tut (22) aſſerortukſãugalloæt kamajuït-ſõudlune tajmaëtipagit. 23. Uſſornar-imilo angirſúſia ſennãinnut nâkinartun-t nællunéjaruglugo (23), tauko (24) pig-nãungorſaradlaramigit uſſornartomut. . Tajmãitut illegikudlugit uagguttõg ká-viátigut Jödinnidlo nællurſunnidlo; 25. ijmatõg okauzekariok Hoſeaſikut: *In-nuv-*

7) Iſumaminik illéjt aſſangârarèj, illèjdle utereetſo-matõut tajmaëtitarèj.
8) Utereetſok ſudlune arkſoarà, nangminek tajmaë-tikuniuk?
9) Pogutarikſungordlugo.
o) Pogutakulungordlugo.
1 Kêſa nællunnærdluarkudlugo.
2) Innuït utereetſut.
3) Innuït ajunginiartut aſſangârkudlugit.
4) Okauziminik.

nuvtaringitſaralloara innuvtamnik táilɔ-marpara, aſſangitſaralloarlo aſſarſamik ii-leromarpara. 26. *Imaëſeromariok, ſiue okaunekaradlarmeta: Innuvtaringilavſe; t-ſane Gudim umarſub* (25) *kittornèjnik taj-karomarput* (26). 27. Eſaiaſile torklorpk Iſraëlib kinguèj pivdlugit: *Iſraëlib kitt-nèjſa ſiórkætut imamẽtutut amerdlatigigl-lóarunik aglǽt, amiakoeet tejmẽitok ann-omarput* (27). 28. *Namakſinekaiſſamet kauzek pineſuardlunilo illuartomik, Nal-kab namakſiſſamago tamanna nuname.* 29. Sôrdlotõg Eſaiaſe okarkârtok: *Nalekib Zebaotib* (28) *amiakokarkungipátigut, So-matun ékæjartogut Gomorralo arſigikæjar-put* (29). 30. Kannongme tâva okaiſſa-ſa? Nællurſut illuamik piniangitſut illu-ſigallóarput; opernermidle illuarſiput. 31. Iſraëlible (30) inneizisit illuarſirſutiginiar-oarallóarèj, illuarſirſutiginnãunagidlo i-neizisit, 32. Saagme? Operatik piniar-ramik, inneizisit ſullikorſèjt piniartarſi-nardlugit. Ujarkamut apôrbingmut apôr-m.

(25) Tokoſuïtſub.
(26) Nællurſut ſâliſſerſut okauzinnik tamakkonin iſumagèj.
(27) Jödin amerdlakerſun illèjt anneiſſegallóarput.
(28) Amerdlavcet Nalegǽt, imẽipok: Ajugakang-ſok.
(29) Iglorpẽit tãivko nungudluĩnarmeta.
(30) Iſraëlib kinguèjſa.

nk. 33. Sôrdlo aglekſimaviok(31): *Att. Ujarak apôrbikſak, kârſorlo arkſoarirſak* (32), *Zionimẽ tiſſauara* (33); *nungulunilo ţãurſomunga opertok pakaitſiſſengili* (34).

KAP. 10.

Inneizifit kiglormik illuarſirſutiginiararèjt Jŏdit, merſa opernermik Jeſuſimut illuarſiſſegallóartut.

Lattængutika! Umatimnit pekkorſigallóarunga, Gudimudlo tukſiurſirſarãunga, Iſëlib kinguèj annegluarkudlugit. 2. Taukpivdlugit naŕkikſinnãugama, illomôrdlik Gude nalengniarallóaræ̃t (1), ſiunerdluaratigle. 3. Gudible illuarirſà iliſnanginamiko, nangminek illuarirſekſarſirnialerdlutiglo Gudim illuarirſà nalenginnarpæ̃t. 4. Kriſtuſe inneizifit naggatſángarſuk, nungudlune opertok (2) illuarſikudlugo. 5. Illuarſinerle inneizifinit pirſok Moſeſim aglautigà, *innuk tamakſninga nálektok innurſutigiſſegèj* (3) unnerd-

31) Eſaiaſikut.
32) Kriſtuſe.
33) Att. Matt. K. 21, v. 5. naŕkigutà (6).
34) Piniækkæne piomarpèj.
(1) Inneizifit attoruglugit.
(2) Tãurſomũnga.
(3) Pidluautigiſſegèj.

nerdlugo. 6. Illuarſinerlo operner it pirſok ima pirſaràu; *Umatingne okarn k: Kina killalliaromaua? Sôrdlo Kriſtuſe k-kartitſartordlugo;* 7. *Imaloneet: kia ſamungnaromaud itinērſoarmut? ſôrdlo Kriſtuſe aïartordlugo tokorſunnit* (4); 8. Kinorle pia: *Okauzek kanniget kanerne umatingnilo étok* (5); tamerſa okauzek operkorſirſok, okautigirſarput. 9. Nálegarle Jeſuſe kanernik táïoruko, umákkudlo operdlutit, Gudib tokorſunnit makkitikà, pidluaromarpotit tāa. 10. Umámigut opertok illuarſirſarángat; kanerminiglo nællunæïrſok pidluarau. 11. Aglekkæn imãimeta (6): *Nungudlune tãurſomunga opertok pakaitſiſſengilak* (7). 12. Nelligeekpummè Jödidlo Grækerio; atauzeenak nalegarángarſuk tamarmik, tak-ſiarbigirſine nungudlugit tãurſoma ajus-ſengilèj. 13. Nungudlune Nalekkam ik-kánik tajniartok annegomarmet (8). 14. Kannongme operbigingitſartik tukſiarkg-iſſegæt? Kannorle tuſſaumangitſartik oper-bis-

(4) Nekkimakénnæk, Kriſtuſe illomut killang in akkarallóarmet, illomudlo tokorſunnit maki-met.
(5) Iliſimaginnãugallóarpotit tamakkoninga, el-lunæïkudlutidlo operkudlutidlo.
(6) Eſaiaſikut,
(7) Att. K. 9. v. 33.
(8) Att. Apoſt. ſull. K. 2. v. 21.

o;issegæt? Kannorle tussaissapæt okalluk-
b;ínekangikunik? 15. Kannorle okal-
i)sapæt audlartínekangikunik? Sôrdlo ag-
ie simavok (9): *Sillat piunnekersut erkiksi-
n mik okaursirsun isigèjt; ajungitsunnik o-
kursirsut* (10)! 16. Illèjsale Evangeliu-
n: (11) nalengikallóarǽt; Esaiase ima o-
kpok: *Nálegak! Ajokærsuterput kia ope-
rà* (12). 17. Opernek mersa nalengner-
nt pirsaràu; nalengnekararàule, Gudim
oauzià attoránget. 18. Uangale pionga:
?issangineræt? Nagga, *nipæ't nunársoar-
nt tamarmut; okauziǽ dlo nunænnut isuk-
lnnut, pisimavok* (13). 19. Okarionga-
l: Israëlib kinguèj tamattominga ariytsi-
rsut? Siurdliudlune Mosese okarpok:
*ınærutissoause innuvtãugalloangitsunnut;
ıgektissaviause innungnut siunekangitsun-
nt* (14). 20. Esaiasile ima okallungnek
s)inginiok: *Uamnik ujardlingitsut nerp-
l páuga, uamnik aperkotiklingitsunnut sar-*

(9) Esaïasikut.
(10) Tekkyominarsillæn ivko pidluarnartunnik okallugiartortut!
(11) Okautigirsak tussarnersok.
(12) Imēipok: Opertokavsângilak.
(13) Tajma agleksimavok Davidim ivngerutèjne, iměipok: Innuït ungesiksomētun aglæt Gudim okauzià tussarsimauæt,
(14) Nællursut sajmauleromagavkit annærutsomarpæse.

komerponga (15). 21. Ifraëlible kingu j-
nun okariok: *Üdlok nàudlugo tellika ifui-
ka innungnut opingitfunnut okauzereetj i-
nudlo* (16).

KAP. II.

Jödin illèjt Gudimut fâfimarfut pidlaiffegallóarput. 1, 10. Illèjdle fâtfomangififinnarmeta, tauko fô lo fimnerdlugit nællurfut pilerput. v. 11-32. 'a-mattomóna Gudim ilifimarfúfia uffornaler u- v. 33-36.

Tajmãitomik okarponga: Gudim inn r-
tæne ifumakærnerpagit? Ajornakãurle! I-
angatõg Ifraelitiogama, Abraham næg i-
vigallugo, Benjaminib kinguaránga. 2.
Gudib innuvtæne ilifimakammækkæne 1)
ifumakærnauviængilèj. Aglekkæt Eli i-
mik (2) ilifimangilifigidloneet? Ifraële i-
nerdlutigifuglugo Gudimut ima okallu i-
artormet: 3. *Nálegak!, Profétetit t j-
pejt; tunnirfivififidlo afferordlugit; kiffin lo
aniiakorfunga tokoniarallóariánga.* 4. K i-
nongme Gudim akkiàuk? *Uamnut ana-
kok-*

(15) Umni nællurfut ilifimaïomavfângikadlarma a, tejmëitok kêla ilifimalerpánga.

(16) Sajmautuïnaiffegallóarivkit, utereetforlõudlu g-le fajmaunekaromangitfut.

(1) Kakugo operomartut.

(2) Makperfækkæne Jödit Kongeet pivdlugit ta-makkoninga aglekfimavok.

kogika angutit arbanek mardlungnik tusilekartut (3), *Baalimut* (4) *ſerkomiangitsi* (5). 5. Tajmatõg mánakut amiako-
kallóarpok kennikkænnik ſajmàunermit.
6 Sajmàunermidle ékune, pillirſænnit (6)
etungnærpok, tajmãingipet, ſajmàunek
anauneryungnæiſſegallóartok; pillirſænnile ékune, ſajmàunermit etſungnærpok,
anãngipet, pillinek pillineryungnæiſſegallóartok (7). 7. Kannongme tâva? Iſraël piniaralloe pingikà, kennerſimarſudle
piæt, ſimnerit merſa utereetſórlõmeta. 8.
Tjma aglekſimaviok (8): *Annerſámik ernanartomik Gudib piȇj, irſilerdlugit irsingitſunnik, ſiutilerdlugidlo tuſſangitſunnik* (9). Mánakun aklæt tajmaëlinnarput.
9 Davidlo okariok (10): *Ner'r ivikſik nigdlirſuk pudletigallugolo apôrbigallugolo aknekarkudlutik* (11). 10. *Irſèjt tárſilit ekungnigungnærdlutik, nungudlugidlo kivg-*

3) Att. Matt. K. 14. v. 21.
4) Gudipilungnut.
5) Nalengniangitſut.
6) Inneiziſſt piniarkorſèjnnit.
7) Sajmàunermit pidluarunik, piniækkætik, pidluautiginauviængilèjt.
8) Eſaiaſikut.
9) Iliſimajomangiſinnarmeta tajmaëtipèj.
10) Ivngerutinnine.
11) Pínekaulit, tipeitſutikſaralloætik aglæt nagliugutigilerdlugit, tajmaëſermanga ner'rikátigallunga merſa pekkoſerſõudlutik.

artortikit (12)! 11. Tajmãitomik ok[illegible]zekarponga: Ordlosimaüarkudlutik [illegible]pôrnerpæt? Naggale! Taukole ordlon[illegible]ta (13), pidluarnartok nællursut pigilerp[illegible], illungersorkudlugit (14). 12. Taukole ordlonerænnit sillársoarmiut pissôrsoangorpeta (15), taukoalo ajulernerænnit nællursut pissôrsoangorpeta; imaka piniallluarallóarpeta (16)? 13. Illivsile nællursôgallóartose okarbigãuse; nællursun[illegible]t audlartitãugama, tamanna nersõutigigllóarpara. 14. Erkardlika illungersortiiangoardlugit annauniardlugidlo illèjt. 15. Taukomè assiginnãumeta, sillársoarmiut sajmãursãulerpeta, imaka illasiãulerpet, tokorsunnit innulersutun ésissersun là (17)? 16. Naukâk iblernarpet, timiûrsaksaktõg tajmãiniok; næggoviglo iblernarpet, aualekkotittõg tajmãiniput (18). 17. Aa-

(12) Ilisimẽitidlugidlo nagliuktikit.

(13) Jödit Gude kemengmarsuk Kristuse operb[illegible]omanago.

(14) Jödittõg Kristusimut sákudlugit.

(15) Jödin opingitsusiæt pirsutigallugo Jödiung ut pid ualerpeta.

(16) Jödit tamarmik sâlerallóarpeta, assukiak nællursut amerdlanerrit sâlissegalloariputtõg.

(17) Jödit mánakut opingitsut opilerpeta, sásima un assukiak amerdlangâissersut sôrdlo tamarmil okorsunnit umalerdlutik.

(18) Jödit siurdleet Gudim iblerigunigit, mán ut innursut iblerionagallóarièjsõg, pekkopæn

ualekkotidle illèjt naviksimagallóarpeta (19), iblidle oliekotigingitsotit (20) nægpviænnut ivertisimaguït, oliiglublo (21) rtlæn ivserà illangersinnãungordlugo(22); 18. Ussorsitsârkénnæk aualekkotinnut; usrsitsârallóaruïdle, sortlek kalleringilet; rtliuble kallerátit (23). 19. Okaromaarpotit: *Aualekkotit navikput, ivertikudnga* (24). 20. Ap, navikput opinginerit, iblidle ivertisimaüarpotit opernerit; makkittakénnæk mianersordlutidle! 21. Aualekkotiveet Gudim ibleringikugit, iblittõg iblerissengineriátit. 22. Tajāitomik Gudim isumagiksúsia sioranarsuilo missigikik; sioranarsúsia ordlursunnt (25), isumagiksusiále illingnut, isumaggnerānẽtuaruït (26); forâruïdle iblitg kiblyssaviotit. 23. Ivkole ivertíkaromarputtõg, opingitsungnærunik;

 Gudim

19) Jödin illèjt operomangitsut Gudim innuvtèjnit pærsimapetá.
20) Illingnik narksame nãursotit, iméipok: Nællursoursotit.
21) Att. Matt. K. 21. v. 1.
22) Jödin opertortèjsa illegilerpatit, pidluarnartudlo taukonunga unnersukkæt illangersimalerukit.
23) Ussorsitsârosukuïdle er'kajniarna, sortlium ivserânit umarsotit, imẽipok: Jödit audlarnêviggallugit pidluarnartut illingnut pisimapæt.
24) Jödit assiginnarèj Gudib, innuvtariomaudlunga.
25) Jödinnut opingitsunnut.
26) Isumagingnerà attordluaruko ajunginiardlutit.

Gudim ama Ivertiſinnãumimagit (27). 24. Iblimmè kiblugãurſotit oliekórſoarmit o-pigingitſomit, ivertiſimaguït oliilingnut orpigikſomut næggovigingitſaralloarnut, tauko aualekkotãugalloæt næggovin-mingnut oliilingmut aſſukiak ivertiſi-nãungornauviækàut (28). 25. Kattæn-utika! Illivſinut iliſimarſorſõſugikonnas (29), ariytſiſaromangilauſe nællunartom; mattominga: Iſraëlib kinguèjſa illèjt man-ertiſimarſut, nællurſut ſálerſut namakſiſi-nagit (30). 26. Tajmalo Iſraëlib kingu-tamarmik annegluaromarput (31); ima a-lekſimamet (32): *Annaurſirſok Zionim* (33) *pittoráromarpok, ajortulliækkædlo Ja-kob kinguèjnit péjaromarpèj.* 27. *Terjà unnerſõutiga taukonunga, ajortèjt péjarà-lóaruvkit.* 28. Evangeliummut kinga-ſartôgallóarput illipſe pivdluſe (34), ke-ni

(27) Iſumakæradlaramigit opingitſúſiæt pirſutig-lugo, ama illekſiginnãungorpèj, operpeta.
(28) Illipſe nællurſôgallóartoſe Gudim illaſiaripal tauko illaſiãugalloæt ama illaſiarinauviækèj.
(29) Makkittakonnaſe.
(30) Nællurſunnit ſáſimarſut amerdlatſerniardlugit.
(31) Annekſinnãungoromariput.
(32) Eſaiaſikut.
(33) Att. Matt. K. 21. v. 5. narkigutà (6).
(34) Okauzerput Kriſtuſimik operiomangimarſi kingarigallóarèj Gudib, illipſe opertoſe ſimne kudluſigit.

iâugamigle (35) aſſanakàut næggoveet
dlugit. 29. Gudile ſajmarnartomik
unirſigallóarame kákorſigallóaramilo,
kikſiminauviængilak. 30. Sôrdlomè
lpſiſőg itſak opingitſôgallóartoſe Gudi-
nt, mánale nákinekalerpoſe; tauko o-
gimeta; 31. Tajmatőg tauko mâna
ingitſórſoangorput nákinekalerauſe, tau-
őg nákinekarkudlugit (36). 32. Ta-
rſale opingitſôtikèj Gudib, nákigiomaud-
it tamáſa (37). 33. Nællunarſillæt Gu-
d piſſőurſúſia (38) iliſimarſuſiálo ſiune-
kſuſiálo! Aſſukiak erkarſautèj ſiunerſik-
ngilæt, akkutèjlo tumiſivikſâunatik (39).
. Kiamè Nalekkam iſumà iliſimagà?
aloneet ajokærſorà? 35. Kialoneet tun-
merà ſumik akkiniarkudlune? 36. Tãur-
nanga tãurſomingalo tãurſomungalo ta-
rmik émeta; Uſſornarſile tauna iſukang-
iomut! Amen.

35) Itſárſoak innuvtarilermagit Gudib adlænnit ta-
mannit.

36) Taukole nakirſâuleromariputtőg.

37) Tamâſale nákiſukièj.

38) Iſumagikſûſia.

39) Illerkoee ſiunekardluarnauviængilavut.

KAP. 12.

Opertut Paulusim ajunginiarkoèj attordluarkudlugi, v. 1-8. Angnerrursomik operkatigeet ingmig-nut assaniarkoèj. v. 9-21.

Tajmãitomik kattængutika! Gudib i-kángase, okauniarpause, timmise pisisi it Gudimut tunnirsutiksæt umarsut illuartu-lo piominartudlo, tajmailliioruse Gude i-legluaromarparse. 2. Sillársublo mat-ma innuee (1) arsigirsaràunasigit; adlan-oritsile isumavsigut nutângordluse, Gud pekkorsâ ajungitsok piominartorlo nama-luartorlo missilikkudlusiuk. 3. Uang sajmàunekalerama (2) okaupause nungu-luse, isumarsariakangitsunnik isumako-nase (3); namaktomigle isumakudluse, -pernekarsúlerse Gudimit nâpartordlugo (, 4. Sôrdlole timmime atauzime kapseenn auetekarpogut, auetidle tamarmik atau-ungitsomut attorput; 5. Tajmatõg ua-ut kapséïogallóartogut Kristusime atauz timmigárput; nungudlutale auetigéekpo-ut. 6. Sajmàunermidle tunnirsutekaler-lu

(1) Illerkordluktut.
(2) Apósteliogama.
(3) Ussorsitsârnauværkudluse.
(4) Kannong - étomik tunnirsutekarallóaruse op tose, Gudim attorkorsúña nâpartorsinnardlu attordluarniarsiuk.

ha tamannik; Illarpudloneet Profétifut
a kærfutiliogune, opernekarlúfe nâpar-
tuniarliuk. 7. Kivgartõutiliogunilоneet
(, kivgartõurfiüarle; ajokærfóïrfôguni-
loneet, ajokærfóïginnarle; 8. Okaukik-
(rfôguniloneet, okaukikfáïuarle; tunni-
cáïrfok illungerfordlune pile; pârfirfok
(piniarkikfarle; nákirfartok (7) ilumag-
ilune pile. 9. Affenniktok illomôrle;
:ortok umigifiuk, ajungitforlo forârutfa-
unago; 10. Illivfinut illomôrdlufe
ittængutigeetun affenningniaritfe; ardlæ-
o ingiarniardlugit attarkingnermik; 11.
kæjafungnauværdlufe, piniarkikfariaka-
nget; annerfáme illungerfuïnaritfe, Ná-
gak kivgartorbiginiardlugo. 12. Ne-
guglufe tipeitfugitfe; illelârdlufilo nag-
ukufe; kaffunafilo tukfiartaritfe; 13. Il-
artunnut ajorfartunnut angæjokãuniarit-
; innibiukajuglufilo. 14. Mallerfortife
idluarkogifigit, okauzerdlungnauværdlu-
lo pidluarkorfiginnaritfe. 15. Tipeit-
uktut tipeitfukatigifigit, kijarfudlo kija-
atigallugit (8). 16. Illivfinut atauzimik
umakaritfe (9); makkittannafilo kannilâr-
tut

(5) Att. Apoft. Sull. K. 6. v. 1-3.
(6) Nalegãurfók.
(7) Napparfimarfut peetfudlo pârfirfikfaralloæt.
(8) Allieifuktut allieifukatigallugit.
(9) Att. Matt. K. 7. v. 12.

tut mallingniardlugit pilitſe; illiſimajon-
tõunaſilo illivſinik. 17. Innarléïrſok a-
kinnetſaràunaſiuk innarléïnermik. Ajun-
itſok piniarkikſarſiuk innuït tamarmik te-
koænnit. 18. Ajornangipet, innuït i-
máſa illekſiniarſigit, ajungikuſigit. 1.
Nangminek akkinnerſikénnaſe, aſſanart-
ſi-à! Ningeiſſærdluſile piſitſe (10); agle-
ſimamet (11): *Akkiniartukſã ugama aki-
niaromatlarponga; Nálegak tamerſa.* 2.
Tajmãitomik kingarſortet kâkallóarpe,
êrſekſánik tunnigiuk; imeroſukpedlo, im-
kiuk; tajmailliorallóarnït, aumæt niako-
nut katterſolerpetit (12). 21. Ajortok
jugãukorſaràunago illingnut, ajungitſi
migle ajugãuniarit ajortomut (13).

KAP. 13.

Opertut nalekkætik nalengniaiſſauèjt. v. 1-7. Innuk titiglo aſſaudlugit. v. 8-10. Gudiblo ſajmaumtik ajunginiaiſſaput. v. 11-14.

Innuït nungudlutik nalegàunerit nalektuï narliſigit; Gudimit pingitſomik naleg árſoakangimer, nalegárſoangortudle Gu dib pekkoſimauèj. 2. Nalegàrſoarmu

tâv

(10) Imaloneer: Gude akkiniarkoſiuk.
(11) Moſeſim aglegèjne.
(12) Kanguſuktitſomarpet.
(13) Att. Matt. K. 5. v. 38-41.

tva akkerartortut Gudib pekkorſå akkera-
rſaræt; akkerartortudle pitlarbikſiorput
igmingnut. 3. Nalegàuneridle ſiora-
rngitſaràut ajungitſulliartunne, ajortulli-
aunne kiſſienne. Nalegàuneridle ſióri-
cangikukit, ajungitſulliarſinnàit, taukoa
tva nerſyſſauátit. 4. Gudib kivgaráng-
ait, taukonunga angæjokárikudlutit. A-
jrtulliaruïdle ſiorína; pennalirſardlukſin-
ngimeta; Gudib kivgarángagit, akkin-
rſirſôkudlugit, ajortulliartut pitlarnekar-
ldlugit. 5. Tajmãimet nalektuïnaria-
lrpok pitlarasugallutiglo iſumâkſartiglo
jvdlugo (1). 6. Tajmãitomiktõg tunnir-
ttinnik tunnirſarpæſe; Gudib kivgaráng-
ait tajmáëtuartukſæt. 7. Tamáſa tâva
ſigit pirſariakartunnik; tunnirſutinnik
ſſerſok tunnirſutinnik (piſiuk) (2); il-
ngéïſſerſok illangéïkoſiuk (3); mianer-
rtok mianeriſiuk; nalengnartok nálekſi-
k. 8. Nungudlugit ſumik akkeetſorbig-
aràunaſigit, aſſenningnermik kiſſienne
avſinut; aipaminik aſſenniktub inneizi-
namakſimagit. 9. Tamakkole: *Arnàu-
kaiſſengilatit; innuæiſſengilatit; tiglis-
ngilatit; ſeglomut nar kiſſengilatit; pio-
mani-*

(1) Illuartomiglo puktarſiekſarſiniaruglutik.
(2) Att. Matt. K. 22. v. 17-21.
(3) Pajugutit iglorpérkſoarnut iſertinagit, nalegàune-
rit illangeraréjt, Tamanna Pauluſib iſumagallóarà.

maniaissengilatit; adlamigloneet inne i-ſikaralloarpet, nungudlutik atauzimēut okauzime mattománe: *Innukatet illigur aſſaiſſauet.* 10. Aſſenniktub innukte ajortomik pirſarāingilà; tajmāimet aſſa-ningnermik inneiziſit namakſínekararat. 11. Tajmalo pirſariakarpok, nedliuſin r-ſok nællunginavtigo, kauk iterbikſarao-arput (4) nedliumet; pidluarbikſavta ta-na padligumátigut (5) ivrſomanga opi r-kâravta. 12. Unnuak nâlerpok, kāuled-lunilo. Tajmāitomik târtulliæt ippeir-tigit, kaumarſub pee attordlugit (6). 13. Sakkidluarta udlorſiortutut (7); neřriavt-lârata imerpetlârojukatalo, petēinatalo i-kattāuniaratalo, ſakkitſāunatalo annær-ſinatalo. 14. Nálegarle Jeſuſe Kriſtſe attiniarſiuk (8), uïniglo aſſiginnarſiuk (9), tamattomanga kajumikſárutepilukarkn-naſe.

KAP. 14.

Opivlârtub opivlângitſok illekſiſſauà, v. 1-4. Su a-mingniglo tamarmik Gude ekartöurſitſukſak a-lg-

(4) Piniartarbikſarput.
(5) Pidluautikſakangâleravta.
(6) Ilifimarlúſekangâleravta, nællurſutut piſſæiſſig-ut, iliſimarſutut piniarſinnardluta.
(7) Illerkorigluta piſſa.
(8) Arſiginiarſiuk illerkoee mallingniaruglugit.
(9) Innungmadauniaraſe.

lengniaiffauæt, v. 5. 12. Sumigloneet mammiænaiffennatik innukamingnut, v. 13-23.

Opernekavfângitfok illekfiniarfiuk, ajernætõulerkonnago. 2. Ardlarfe operaràu nllinginæt neṙṙiginnãudlugit; nekkimarfole nãurfuïnæt neṙṙirfarèj. 3. Neṙṙirfo (1) neṙṙingitfok naṙṙoginauværliuk; neṙṙingitfublo neṙṙirfok arkfoarinauværliuk; Gudim illekfigallóarmago. 4. Kiovi arkfoardlerfotit adlab kivgánik? Nalekkaminut illuanginerporloneet illuarnerporloneet; illuarfiomarporle, Gudim illerfinnãumago (2). 5. Ardlarfe ifumarfàu, ublun illèjt ajunginerrurfut illaringnit; ardlayfile udlut tamáfa nellingirirfarèj. Nungudlune ifumamigut kollane pile. 6. Udlok pivdlugo ifumalfóïrfok (3), Nalekkamut tajma pirfaràu; tlorlo pivdlugo ifumalerfoïngitfok (4), tmatõg pirfaràu Nalekkamut (5). Neṙrifok Nalekkamut neṙṙirfaràu, Gude kyzegángamiuk, neṙṙingitforlo Nalekkamut neṙ-

(1) Nellinginarnik.
(2) Nekkimannaniloneet nekkimaudlunilonect tamarallóarune, tajmaĕtuïnaiffengilak, Gudib nekkimajungnæ'rfiflamago.
(3) Udlut nellinginarinagit.
(4) Udlut tamáfa nellinginarallugit.
(5) Tamænna pivdlugo Nalekkab kiffima eṙkartoutfomarpà.

nerringitſarãigiok, Gude kujavdlugo. 7. Nungudluta uavtinut innungilagut, uai-nuttõg tokungilagut. 8. Innugutale, a-lekkamut innuginnarpogut, tokogutio. Nalekkamut tokyomarpogut; tajmãi e innutidlutaloneet tokotidlutaloneet Nak-kab pigituïnarpátigut. 9. Tamænna pid-lugo Kriſtuſe tokudlunilo makkinioku-mardlune, nalegãukudlune tokorſunnulo umarſunnudlo. 10. Iblidle ſaag kattæg-utet arkſoaráïuk? Iblidloneet ſaag it-tængutet narrogáïuk? Tamàuta merſa r-komeromarpogut Kriſtuſib kigliſiorbiã-nut. 11. Aglekkæn imãimeta (6); *Illoıut umarſôgama, Nálegak okarpok, nungudlik ſêrkomiarbigiſſanánga, okædlo nungudlik Gude unnerſiutigiſſauét,* 12. Nungud ta tâva kigliſiornekaromarpogut Gudirt, nangminek uagut pivdlûta. 13. Tajni-met illavut arkſoarnatigit kingórna; u-maiſſegallóarpoſile, kattængurſe (7) n-nardluktikonnago aſſerorkonnagolo. 14. Nællungilanga, iliſimaudlungalo Nalk-kame Jeſuſime (8), nekkikſak tamât all i-akangimet, kiſſiennile allaroſuktome al r-nal-

(6) Eſaiaſikut.

(7) Operkarſe.

(8) Jeſuſe ajokærſortigallugo.

allóarpok (9). 15. Kattængutedle nerrarnik (10) allieissuktikuko, assajungnæeet. Kristusib tokotigirsà asserorsaràuo nerrirsetit pirsutigallugit. 16. Taitomik missiksorniaritse, ajungitsok piglloarse (11) mitegãulerkonnago (12). 17. Gdib nalegávia nekkiksænnik imiksænilo pirsarãingimet; illuarnermigle ersinermiglo tipeitsungnermiglo Annerae illuartome (pirsaràu). 18. Tajmãiunik Kristusimut kivgãursok, Gudime nnætlãràu, innungnilo illuarkallune. Tajmãimet erkiksinartut piniartigit, gitsartortiniardlugidlo illavut. 20. Gdim illuarsirsà asserornauværuk nekkik- pirsutigallugo. Nekkiksak tamât agikallóarpok, ajorporle innungme, kimaudlune nerrigune. 21. Illuar- nekketunginek, vinisunginerlo, sulginerlo kattængupin illuaringitsánik, soarirsánigloneet, ajulerutánigloneet.

22.

(9) Nekkiksæt nellinginæt ner'riginnãugallóarpavut, kissienne innub nekkimatigirsæne ner'rigallóarunigit, tauna tajmailliordlune pinerdlukpok.

(10) Tãursoma illuaringitsánik.

(11) Ajokærsuterse.

(12) Mittengnekarkæjakânget, illipse operkatigeekallóardluse sakkitsãulerusé piungitsunnik.

22. Opernekaruït (13), illingne tajmäilinàit Gudimut. Pidlüarpok ingminut asoaringitſok attukkæne pirſutigallugit. 23. Nekkimarſorle neřřigallóarune (14) pidleipok, opinginame; tamâdle operneringitſok ajoraràu (15).

KAP. 15.

Kriſtuſe malliglugo illavut illekſiniaiſſauavut. v. 1-13. Romiut Paulusim okaukikſarniarèj, audlartitâgame nællurſunnut. v. 14-21. Tikkeráromaj-lõg unnerpok. v. 22-29. Tukſiurſikoèjle Gudimut pivdlune. v. 30-33.

Uagudle nekkurſektitogut (1) nekkurſitingitſut (2) kamagirſariakarpavut ajurángeta, uavtinudlo namagiüarata. 2. Nungudlutale innukativtinut namaginiasaviogut ajungitſomik, ajungitſartortitſilugo. 3. Kriſtuſilõg ingminut namagiangimet; aglekkæn imäimeta (3): *Illing kamiteklerſut mitengnereeet uamnut tûput.* 4. Itſak aglekkæt aglekſimaput ajokærſutiki-

(13) Nekkikſæt nellinginarallugit.
(14) Nekkimatigirſaminik.
(15) Iſumavta illuaringitſæt piniarallóarutigo ajurãugut.
(1) Iliſimarſúſekangáravta.
(2) Iliſimavlângitſut.
(3) Davidim ivngerutèjne.

dlutigit; nerigukudluta erinitſegata agkædlo tupedlerſautigallugit. 5. Iſugikſáïrſuble tupedlerſáïrſublo Gudib nakatigeekſikiliſe Kriſtuſe Jeſuſe malugo. 6. Tamakerdluſe kanermik atauſik (4) uſſorikudlugo Gude Nalekkavta ſib Kriſtuſim atáta. 7. Tajmãitomik kſikatigeengniaritſe, ſórdlotõg Kriſtuillekſiſimauáſe, Gude uſſorínekarkudo. 8. Uangale okarponga, Jeſuſe Kriſe kivgangortok kippivnilingnut (5), Gufegluſuïtſúſia pivdlugo, unnerſõutit dleennut piſimarſut aulæjængerkudlug- 9. Nællurſudle Gude uſſoriniarkudo nákiningnermik; aglekkæn imãime- (6): *Tamænna pivdlugo okautigiſſauagit lurſun akkornænne, akkidlo ivngerutigisra.* 10. Amalo okallukiok (7): *Tiſugitſe nællurſun okkorſi-à! innuvtej ilillugit.* 11. Amatõg (7): *Nálegak usſiuk nællurſut tamduſi-à! nerſordlugolo uït nungudluſe.* 12. Amatõg Eſaiaſe llukiok: *Ivna Jeſſaïb ſortlià èſſavok, egãïartortorlo nællurſunnut, tauna nællurſut*

(4) Imẽipok: Atauzikut illegeegluſe, Jödiogállóa, ruſiloneet nællurſogallóaruſiloneet.
(5) Jödinnut okallugiartorallóartok.
(6) Tamakkó Davidim okauzee Samuelim áglekſimauèj.
(7) Davidim ivngerutèjue.

ſut tunnariomarpæ't. 13. Neriguktitſ-
ſuble Gudib tipeitſungârtidluſilo erk-
ſingârtiliſe opernermit! nerigungârku-
luſe Annerſám illuartub pirſautánit (8). 14.
Uangale nangminek iliſimoauſe, kattæn-
utika (9)! illipſiſõg ajungidluï'nartoſe il-
ſimarſórſõudluſilo, erkaſiſinnãudlugito
(10) illæſe. 15. Tejmëitorle kattængu-
ka! iktorinaſe aglekbigãuſe, erkaſini-
mivdluſe ſajmarnarſiara Gudimit attor-
ardlugo (11). 16. Jeſuſib Kriſtuſib kiv-
arikudlunga nællurſunnut, Gudim Evan-
eliumià okautigikudlugo, nællurſut tu-
nirſutãudluarkudlugit (12), illuartungor-
ſimarſut Annerſámin illuartomit. 17. U-
ſornautikſakarponga merſa Kriſtuſe-Jeſu-
me, Gudib pee pivdlugit. 18. Okallun-
nerle ſapiſſegallóarponga, Kriſtuſim i-
ungipanga, nællurſut nalektidlugit oka-
zinniglo pillirſænniglo. 19. Nælluna-
kotit uſſornartullirſædlo pikkunarſuſia-
nit, Gudim annerſà pikkutſautigallugo
(13); Jeruſalemmit merſa audlardlunga i-
kálo tamakerdlugo Illyrikuſe tikidlugo,
Evangeliume Kriſtuſimik okautigidluara-
l.

(8) Annerſâng illuartok ikiortigallugo.
(9) Operkatika.
(10) Okaukikſarſinnãuæſe. (11) Audlartitãugama
(12) Sâdluarkudlugit Gudimut.
(13) Tajmailliortimanga.

20. Tajmale Evangeliummik okal-
iartoromakallunga, Kriſtuſimik okau-
ʀalerſunnut piniangikallóarponga, ad-
n audlarniutà attoromannago (14). 21.
atōg aglekkæn éniput (15): *Tăurſominga
unekangitſut tekkungnigòmarput; tus-
gitſudlo ſiunekaromarpút.* 22. Tajmãi-
t kapſeennik arvſiarkotekardlunga or-
gikivſe. 23. Mánale ornigekſakaiſſærd-
ga nunænne makkonáne (16), ardlâg-
oak ornilerallóarkángavſe; 24. Or-
omariauſe tâva, Spanienimun audlaru-
; iſumavongale ingerdlaniaruma tek-
ugluſe illegalluſilo terſunga; namakſig-
aruma illivſine. 25. Jeruſalemmudle
æjadlarponga, illuartut kivgartorbigal-
it (17). 26. Maſedoniamiudle Akaja-
udlo iſumamingnik katterſóïput ſōun-
, pajugutikſænnik illuartut Jeruſalem-
tut peetſortèjnnut. 27. Tajmãitomik
rirſut, tajmalo piginnãugallóariput:
rniſale peet nællurſut illangeramikit (18),
konungatōg timib pikſèjnik angæjo-
ſſegallóarput. 28. Tamænna tâva na-
kſiguvko, pikſèjnniglo tamakkoninga
tunni-

4) Ajokærſóïrſok adla kingoráromannago.
5) Eſaiaſikut, (16) Tamakeravkit.
7) Opertut Jōdiogalloæt tunnirſutinnik aitſivigi-
ſuglugit.
8) Jōdinnit Gudim okauzee nællurſunnut pimata,

tunniſimaguvkit, terſanga audlarom r-
ponga Spanienimut nunarſe akkutigallu).
29. Nællungilangale, illivſinut pigallóa 1-
ma, piomarivſe Kriſtuſim Evangeliumiá k
(19) pidluarnartórſoarmik. 30. Kattæ ;-
utikale! Nalekkavtinik Jeſuſe-Kriſtuſin k
Annerſáblo aſlennirſuſiánik innéniarpau ,
tukſiarkatigikudlunga Gudimut. 31. Sr-
nigikudlunga opingitſunnut Judæamētı-
nut, illuartudlo (20) kujagikudlugit n-
ſækkaka Jeruſalemmut (21). 32. Ki ;-
órna Gudib'pekkopanga, ornilerigallóa l-
luſe tipeitſuglunga ſuïlárſârkatigiſugluſ).
33. Gudible erkikſiſitſirſub (22) illegi e
tamáuſe! Amen.

KAP. 16.

Foebimut angæjokāukoèj. v. 1. 2. Operkatigeet inn l-
luarkoèj. v. 3-16. Mianerſorkoèj ſeglokit r-
ſunnut. v. 17-20. Aglekkæne nâvej. v. 21-7.

Foebile kattænguput (1), operkatig t
Kenkriamiut kivgæt, illivſinut pekkoa ;
2. Illekſikudluſiuk Nalekkame, illuar t
mallingniardlugit, tāurſomungalo ang-
jokāuniardluſe, ſumik ajorſarallóarp ;
ta-

(19) Okautigikorſánik.
(20) Opertut Jödiogalloæt.
(21) Nællurſôgalloæt nekſiurſirſut aſſanekarkudlu t.
(22) Pidluartitſirſub. (1) Arnak operkaput

tunatõg angæjokãumimet kapseennut uanudlo aglæ't. 3. Priskilla Akvilasilo piarkatikka Kristuse-Jesusime okaukisigik inudluarkudlugik; 4. Tauko niakoærkjarallóartuk annauniardlunga tokomit (2); uangalo operkatigeedlo nællursôgallæt tamarmik kujauavut. 5. Opertuttõg takoa iglokatikik okaumigisigit innudluarudlugit! Innudluarlisõg Epænetuse assara, Akajame operkãk Kristusimut. 6. Innudluarle Maria ullapikersungoak pivdlta. 7. Innudluarlik Andronikuse Junialo, erkardlikka kelersorkatikkalo, Apostelinne ussornartuk, uamnit operkârtuk Kristusimut. 8. Innudluarle Ampliase assara Nallekkame. 9. Innudluarlik Urbanuse, piniarkatingoarput Kristusime, Stakysilo assarsara. 10. Innudluarle Apellese, ursersimagalloak Kristusime (3). Innudluarlit Aristobulusikut. 11. Innudluarle Herodion igdlora. Innudluarlit Narsissusikun illèjt Nallekkamẽtut (4). 12. Innudluarlik Tryfæna Tryfosalo Nalekkame piniartartuk. Innudluarle Persise, asnartok, piniartartórsoak Nalekkame (5). 13. Innudluarlik Rufuse kennersimarsok

(2) Nauværsuk annautsuglunga.
(3) Kristumio illungersórtok.
(4) Kristumiursut.
(5) Nálegak kivgartorbigallugo.

Nalekkame, tãurſomalo uangalo arnarpk (6). 14. Innudluarlit Aſynkrituſe, Fle-one, Hermaſe, Patrobaſe, Hermeſe, k-tængutigeedlo (7) taukonánẽtut. 15. I-nudluarlit Filologuſe Juliaſilo, Nereie nejálo, Olympalo, illuartudlo tamarmk taukonánẽtut. 16. Innudluarkorſiſitſe -livſinut kuniglusilo illuartomik. Kriſ-ſim illegeeſa innudluarkoáſe. 17. Uang:e okaukikſarpauſe, kattængutika! allapárn-arſorkudlugit akkerartortitſirſut iſumalu-titſirſudlo ajokærſûmut iliſimarſavſinut; l-meglugidlo pigiſigit. 18. Tajmãitut N-legarput Jeſuſe Kriſtuſe nalegaringila, nærſartigle (8); tuſſarominartunniglo oka-koſerdlutik manigorkoſerdlutiglo ajy-ſângikallóartun (9) umatèjt aſſerorniararè. 19. Nalekſúſerſile tamarmik tuſſaumaua; tajmãitomik tipeitſutigãuſè; ajungitſ-mudle ſiunekarkoginnarpauſe, ajortim ſiunekarkonnaſe. 20. Gudible erkikſiſi-ſirſub (10) Satanaſe ſer'kominaſuaiſſai tungmartidluſiuk (11). Nalekkavta Jeſi-ſib Kriſtuſib ſajmaunerminik illegiliſ-

A

(6) Rufuſim arnà Paulusib arnaminik taïã, ang: jokârángamiuk.

(7) Operkatigeet.

(8) Iſumagiginnarpæt.

(9) Iliſimavſângitſut nàuglo illungerſorallóardlutil

(10) Pidluartitſirſub.

(11) Ajugãutiſſauáſe, ajokærſornerdluktut pærdlugi

Amen. 21. Timoteusib piniarkama, Lusiblo, Jasoniblo Sosipateriblo, erkardlia innudluarkoáse. 22. Uanga Tersiub, aglekkænnik okkoninga aglektunga (12), innudluarkoause Nalekkame. 23. Gjusib uangalo illegeedlo tamarmik nejokavta, innudluarkoáse. Erastusib iglopérksoarne anningãursænnik pârsirsub, innudluarkoáse, tajmatōg Kvartusib kattagutin illǽta (13). 24. Nalekkavta Jesusib Kristusib sajmaunerminik illegilise nangudluse! Amen. 25. Illivsinigle aulajængersitsiginnãursok, Evangeliumiga (14) Jesusiblo Kristusim okauzia attordlugo, nællunarallóartok nællunarungnærnet, mersa itsársoarmit táïsimangitsok. 26. Mánale nællunéjarsimarsok, Profételo aglegèjnnik, isukangitsórsub Gudib pkkorsánik, okautigínekartok nællursunut tamannut, operomatlarkudlugit. 27. Gude tauna ilisimarsótuak nalengnekarle Jesuse-Kristusikut náïssengitsórsoarmut! Amen.

Printusime makko aglekſimarsut Romiunnut, Foebib operkatigeet Kenkreamiut kivgǽta neksægèj.

12) Paulusim aglektimanga.
13) Opertub. (14) Ajokærsutiga.

Pauluſim Aglegej Siurdleet

Korintumiunnut.

KAP. 1.

Korintumiut opertut pivdlugit Pauluſe Gudimut r.
javok, v. 1-9. Akkerareelermetale arkſoarėj li-
ſtuſimuïnak pekkudlugit, tāurſoma akkánut li-
ſimameta, v. 10-16. Pauluſile Kriſtuſimit al-
lartitâvok okallugiartorbigikudlugit Evangeliu-
mik, v. 17-31.

Pauluſe, Jeſuſib Kriſtuſim Apoſteliák
táïrſak, Gudib pekkorſánik kattænguo
Soſteneſe. 2. (Aglekpuk) Gudim illegee-
ſèjnut Korintumiunnut, Jeſuſib Kriſtuſa
illuarſægèjnut, illuartunnik tajnekalerſu-
nut, tamannudlo Nalekkavta Jeſuſib K-
ſtuſim akkánik táïrſiniartunnut, adlæn-
tunnudlo uavtinētunnudlo. 3. Gudim a-
tavta Nalekkablo Jeſuſib Kriſtuſib ſajma-
liſe erkikſiſidluſilo (1)! 4. Gudimnut k-
jarſ-

(1) Att. Rom. K. 1. v. 7.

jſutigituï'narpauſe, ſajmarnartok pivd-
lgo Gudib tunnirſà illivſinut Kriſtuſe-Je-
ſime; 5. Tāurſomanga piſſôrſoangor-
timagauſe tamannik, okauzinnik taman-
rik ilíſimanartunniglo tamannik. 6. Kri-
ſiſim ajokærſutà aulæjængerſimamet il-
lrſine; 7. Ajorſaiſſennaſe tâva ſajmar-
irtomik ſumik, neriguktoſe Nalekkavti-
ik Jeſuſe-Kriſtuſimik ſarkomeromarto-
nik; 8. Tāurſomatōg aulæjængerſidlu-
lſilo forârnauværſiſſauáſe, arkſoarnēikud-
lſe Nalekkavta Jeſuſib Kriſtuſim udloá
rdliupet (2). 9. Gude opernakàu, ká-
ogamiſe Erne Jeſuſe Kriſtuſe Nalegarput
egikudlugo. 10. Okauniarpauſile kat-
engutika! Nalekkavta Jeſuſib Kriſtuſim
káne, tamàuſe arſigeekſunnik okauze-
arkudluſe, akkerareekkonnaſilo, illegeeg-
ii'narkudluſile atauzimik iſumakardlnſe,
ikarſautekardluſilo atauzimik. 11. Kat-
engutika! Nællunærbigigalloaránga illiv-
nik Kloeſikut, ſakkitſāulerſoſe unnerd-
ise. 12. Tamannale piara, ardlarſe o-
aránget: Pauluſim illaſiaránga; ardlar-
lo: Apolloſim illaſiaránga; ardlarſilo:
Kefaſim (3) illaſiaránga; ardlarſilo: Kri-
tuſim illaſiaránga. 13. Kriſtuſe tâva au-
ikſi-

(2) Udlut naggatikſæitne Jeſuſe erkartōurſiartorpet.
(3) Pelim.

iksimanerpa (4)? Pauluse senningarsonit kikiektorsimanerpa pivdluse? Koïsimai-siloneet Paulusim akkánut? 14. Gude li-zevigára, Krispusimik Gajusimiglo kissag-nik koïrsigama illivsine; 15. Unnisserg-ilánga tâva; attimnut koïrsirsonga. 16. Stefanasible iglokatèj koïgallóarmigika, a-lamik koïrsingikókãunga (5). 17. K-stusible koïrsiartorkungikallóaránga, -vangeliummigle okallugiartorkoánga (6); okauzirsârsoït attornagit, Kristusib kikie-torsimarsúsia attortuksãujungnærkonna) (7). 18. Ajokærsût senningarsomut l-kiektorsimarsomik tammartuksæt (8) l-ungisugigallóarpæt; uagudle anneglua-fersogut (9) pikkutsautigârput Gudim. 19. Aglekkæn imãimeta (10): *Ilisimarst ilisimarsusiæ't piungitsungortitsomarpara, s laglidlo sillæ't pêjaromarpara.* 20. Nau ilisimarsok? Nau aglekkænning-ilisima-sok? Nau sillab mattoma kiglisiortà? Si-lab mattoma innueesa ilisimarsusiæ't Gud piungitsungortingilàuk? 21. Sillable ma-

ton

(4) Atauziungila.
(5) Korintusime.
(6) Att. Apóst. Sull. K. 26. v. 16-18.
(7) Ajokærsût Kristusimik kikiektorsimarsomik a siginnarkonnago.
(8) Opingitsut.
(9) Opertogut.
(10) Esaiasikut.

tına innueeſa iliſimakallutik Gude ſiune-
kngimarſuk iliſimanartunnit Gudib pee-
r:, Gudib tâva opertut pidluartilerpèj o-
kuzimik tamattominga iliſimanēitſomik
(). 22. Jödidlo nællunǽrkotinnik pio-
rıtuínarmeta; Grækeridlo (12) iliſimanar-
ſ rmeta. 23. Uagudle Kriſtuſe ſenning-
a omut kikiektorſimagalloak okautigirſa-
r:put, merſa Jödit mammiæſautigirſǽt
(ækeridlo narrogirſǽt. 24. Kákoſimar-
ſnnudle Jödinnudloneet Grækerinnudlo-
ıet Kriſtuſe (okautigirſarârput), merſa
(ıdib pikkunarſúſia Gudiblo iliſimarſúſia.
;; Gudile iliſimēitſugigallóarmæne, mer-
iliſimanerrurſok innungnit; Gudilo aju-
ſugigallóarmæne, merſa pirſâunerrur-
k innungnit. 26. Kattængutika! ká-
ſimakatiſe (13) taguſarſigit: Innuït iliſi-
ıarſut amerdlangilæt, pirſárſoïttōg amerd-
ıginiput, nalegangajãittōg amerdlangi-
put (14); 27. Sillárſoarmile iliſimēit-
t (15) Gudib kennerſimauèj, iliſimarſut
6) pakaitſirſaromagamigit: ajulerſudlo
ſillár-

(11) Ajokærſût Kriſtuſimik kikiektorſimarſomik opingitſut tajma taïǽt.
(12) Nællúrſut.
(13) Operkatiſe.
(14) Koïſimarſut.
(15) Innuïn iliſimēitſugirſèjt.
(16) Iſumamikut.

fillárſoarme (17) Gudib kennerſimauèj, p-ſárſoït pakaitſiſitſomaudlugit; 28. Innukuluïdlo aſſiginnækkædlo piungitſudlo (Gudib kennerſimauèj, piungitſungortitomaudlugit piurſogalloæt. 29. Innit nungudlutik uſſorſitſautikſakarkonnait Gudimut. 30. Tãurſomungale illipſe Kriſtuſime époſe, tauna Gudimit piſimauarpit iliſimanarſirſutigikudlugo, illuarſirſutigikudlugolo, annautigikudlugolo. 31. Timaëſerpok aglekkæt (18) malliglugit: *Nerſoroſuktok, Nalekkame nerſoromarpok* (19).

KAP. 2.

Sumiglo kannorlo Pauluſe okalluktok Korintumiunut, unnerpok.

Uangale tikinavſe, kattængutika! unnikârbigiartordluſe Gudim ajokærſutánik, kauzirſârſoït iliſimarſorpadlãidloneet tungikallóarika. 2. Iſumagama, adlamit ſiunekaromannanga illivſine, kiſſienne Jeſuſimik Kriſtuſimik, taunalo ſenningarſimut kikiektorſimarſok (okautigiſuglugo) (1). 3. Ajulerdlungalo, erkſikallungalo oli-

(17) Innuïn ajulerſugirſèjt.
(18) Jeremiaſikut.
(19) Gude nerſoutigiomarpà.
(1) Nauglo adlænniktõg ſiunekarallóardlune, tamaſſa kiſſiet okautigiomavſârà Korintumiunnut.

którſôudlungalo (2) nejorallóarivſe. 4. auzimalo ajokærſûmalo innuïn okau-t iliſimarſorpadlãit kajumingnartut ar-ingikallóarèjt, opernartunnigle pirſonga nerſámit pikkunartomit. 5. Operſú-ſe innuïn iliſimarſuſiæ't pirſutigikon-go, Gudile pikkutſautigikudlugo. 6. imanartunnigle namakſirſunnut (3) okal-arãugut; umneet ſillab mattoma (4) ili-arſúſia ſillabloneet mattoma (5) nalegèj-iliſimarſuſiæ't attungilarput, tamanna at-ungnæ'iſſamet (6). 7. Iliſimanartunniglo dib peenik nællunartórſoarnik okalluk-pogut, tamakko tuſſakſãungikalloæt dib ſillárſoakartinago pekkoèj uſſornar-udlúta. 8. Tamakko ſillab mattoma egèjſa nællugallóarèjt; tamakkole næl-igikallóarunikit, Nálegak ivna uſſor-tuïnárſoak kikiektungikæjarpæ't ſen-garſomut. 9. Aglekkædle imãiniput-;(7): *Tekkungiſèinakkæt tuſſangiſe͂inak-dlo, iſſumagingiſe͂inakkædlo innuïn uma-nne, Gudim opellungãrſarèj aſſarſiminut.*

10.

2) Ingme tettiginane.
3) Opingârtunnut.
4) Mánakut innurſut.
5) Jödit.
6) Innuïnæn iliſimarſuſiæ't piungilak Gudim iliſi-marſuſiánit.
7) Eſaiaſikut.

10. Uavtinudle Gudib nællunéjarèj Annersáminik; Annersáb tãivrsoma tamása nællungidluï'narmagit, nællunartuttõg Gudin isumèj aglæ't. 11. Innum illoanẽtut (8) kiamè ilisimauagit, kissienne innum annersæ't, nangminek illumiugirsame? Tajnatõg Gudimẽtut (9) Gudim Annersæ't kissine siunekarpèj. 12. Uagudle sillársum annersâ pingikikput, Annersárle Gudimit pirsok (pissiarárput) (10), nællyungnærsanãungordlutigit Gudib tunnirsutèj uavnut. 13. Tamakkotõg okautigirsarãvut okauzinnik innuït siunekarsusiæn ajokærsutigingitsèjnik, Annersáble illuartum ajokærsutèjnik, Annerságlit (11) sukuï'ardluit annersálingnut (12). 14. Innuïnale (13) Gudim annersæ't pee siunekangitsar, ilisimanẽitsugallugidlo nælluginnarar, erkarsautigirsariakarmeta (14) annersáline. 15. Annerságluble tamása nællonissærallóararèj, adlamut (15) mersa nanminek nællornissaudlune. 16. Nalekkan isurà

(8) Innum isumèj.
(9) Gudim isumèj.
(10) Innuï'næn ajokærsortigingikivut, Gudile akærsortigikikput.
(11) Annersám illuartum ajokærsutèj.
(12) Gudim annersánik pilingnut.
(13) Annersámik illuartomik illumiokangitsub.
(14) Missigirsariakarmeta.
(15) Innuïnarmut nællursomut. v. 14.

lmà kiamè (16) ilisimagà, tauna (17) ajorsorsinnãudlugo? Uagudle Kristusim isunik piliovogut (18).

KAP. 3.

Korintumiut illuaringilèj, ajokærsortitik nauglo innuïnãursut tunnarângagit, mersa Kristuse kissiet taukoa nalégæ't tunnarissegalloaræ't.

Iangalo kattængutika! illivsinut sôrdlo nersálingnut (1) okallungneng ajorallóarnga, uïnilingnutudle (2) Kristusime merdktõursunnudlusaag (3) (pirsariakartok). 2. Iungmik imikivse nekiksamik pinase (4) ajorallóaraunsiuk tajmane, sullilo mersa ardlugo. 3. Sulle uïniliogause (5); illavsiummè annæruktórsõgause, akkerartorsõudlusilo arksoardlersórsõudlusilo, uiniovose ilà, innuïn (6) illerkoee attorsinnadlugit. 4. Ardlarsile okãrânget: Paulib illasiaránga, adlale: Apollosib illasiaránga

(16) Illuartomik annersálingitsub.
(17) Illuartomik annersálik.
(18) Kristusim ajokærsutà missigilerparput.
(1) Namagluartunnut.
(2) Ajulersunnut.
(3) Iliniariakartunnudlusaeg.
(4) Pirsariakarnernik audlarniutiksænnik okallukbigiginnarivse, nællunarnerrursunnik pinase.
(5) Ajuleraufe.
(6) Ajokærsorsimangitsut.

ránga (7); tâva uïniliovoſe ilà? 5. Paul[...]e kinãunerpa? Apolloſiſõg kinãuneria? ki[...]ãinãupuk, taukoalo opertipáſe, Nal[...]kab tunnirſinerà nâpartordlugo (8). 6. Ua[...]a nautſéïrſonga, Apolloſe imermik ko[...]ſirſok, Gudile nãutitſirſok (9). 7. Nautſé[...]ſok tâva imermiglo koïrſirſok tama[...]mik aſſukiak piungikallóarpuk, Gude nãütitſirſok kiſſime (10). 8. Nautſéïrſo e imermiglo koïrſirſok nedlereekſinnarp[...]; ingmikudle akkikſarſiſſapuk piniarſúſerk nâpartordlugo. 9. Uagummè piniarkat[...]eekpogut Gude nalekſinnardlugo; illi[...]e Gudib nantſêvigáſe, Gudim iglulliar[...]a (11). 10. Uanga (iglórſoak) tuglikſarſior[...]ra iglulliortutut ilisimarſutut, Gudib [...]maunerminik pimanga, kánudle adla [...]lulliolerpok (12), tamattomungale iglu[...]ortok nungudlune miſſikſorle! 11. Ad[...]

nk

(7) Att. Kap. 1. v. 12.
(8) Kannong ajokærſordlugit Nalekkab pekkoma[...].
(9) Imẽipok: Uanga ajokærſorkárivſe, king[...] Apolloſib nællurſavſinik okaukáſe, Gudib[...]kauzivut pikkunarſikèj umativſinut.
(10) Tunnarirſekſâvok.
(11) Imẽipok: Gudib kivgarátigut illipſe kattorſ[...]luſe operkatigeekkudluſe.
(12) Uanga okallukárama illivſinut, operiakar[...]rurſunnik audlarnéïrſonga, tajma illuarmet [...]ďib pekkorſà naleglugő, adla okallukiki[...] ilisimanermiglo opernermiglo agdliartorkudl[...]e.

rik tuglikſarſiorneng (13) ajyſſamarſuk; Juſe Kriſtuſe kiſſime merſa tuglikſàvok. 12. Tuglikſamudle tamattomunga iglulli- ctokarpet Guldimigloneet Sölvimigloneet, urkænnigloneet erdlingnartunnik, kers- ſugmigloneet ivingnigloneet, ivirkſoar- migloneet (14). 13. Tamarmik ſennèit næl- lunaiſſengilæt; kakugo nællunæromarme- t, ingnerub merſa nællunéjaiſſamagit, ta- marmiglo ſennèjt kannong-étut ingnermun tornekaiſſaput (15). 14. Tamattomunga iglulliortub ſennà aulangipet, tauna akkik- ſiomarpok; 15. Sennà öupet, ſurſæro- marpok; nangminerle annegomarpok, uk ingnikut ſôrdlo pirſok (16). 16. Gu- m innigigáſe iliſimangiliſiuk, Gudiblo nerſæt nejoráſe illuvſine? 17. Gudim nánik aſſeróïrſok aſſeroromarià Gudib; ilernakánget Gudim innà, tamerſa illipſe. 18. Tammatlariaràunaſe; Illarſe iliſimar- ſáarallóarune ſillame mattománe, taimāi- k iliſimēitſungorle (17), iliſimalerkud-

U u 2 lune.

(13) Audlarniurſiorneng.

(14) Ajungitſunnigloneet ajungsjârtunnigloneet, i- mēipok: Okalluktokarpet namaktunnigloneet namangitſunnigloneet.

(15) Ajokærſoïneræta kannong-éſûſia nællunaro- mangilak, attorſúſia miſſiligutigallugo.

(16) Nauglo nauværalloardlune.

(17) Iliſimēitſúſia ſarkomerle, nangminerlo miſſilig- liuk.

lune. 19. Sillable mattoma ilisimarsúl ilisimanēitsokàu Gudime, aglekſimam (18): *Ilisimarſûrſártut tãivrſoma* (19) *ajule-ſitarèj, nauglo pekkoſerſórſõmeta.* 20. Amtõg (20): *Iliſimarſûrſártun èrkarſautèjt N-lekkab nællungilèj, piungitſut.* 21. Tajmā-tomik innuït (21) nerſoutigiſſengilæſe, t-máſa pigángauſigit, 22. Pauluſilo, Apo-loſilo, Kefaſilo, ſillárſoarlo, innuner-tokonerlo, manētudlo aipánētudlo, tam-ſa pigæſe (22). 23. Illipſile Kriſtuſib pig-ſe; Kriſtuſile Gudib pigà (23).

KAP. 4.

Apoſtelit er'kartugekſāungikallóarput innungnut, G-dimut kiſſienne. v. 1-7. Piūangitſômeta naug-nagliuglutik, mallingniaiſſegallóarèj Korintumi makkittanatik. v. 8-22.

Innuït nungudlutik Kriſtuſimut kivgariſu-iſſauátigut, parſirſôſugallutalo Gudib pe-nut nællunartunnut (1). 2. Pârſirſudle pâ-ſidluaiſſaput. 3. Illivſinudle adlænnudl-neet innungnut er'kartõunekarallóarum-tama-

(18) Aglekkænne Jobe pivdlugo. (19) Gudi.
(20) Davidim ivngerutèjne. (21) Ajokærſorti.
(22) Illivſinut tamarmik attorput.
(23) Kriſtuſe nalegarârſe, Gudiblo kivgarà pidlu-kudluſe, tajmāimet Gudilo Kriſtuſilo kiſſi-nerſoutigiſſauægſe.
(1) Att. K. 2. v. 7. 8.

manna assiginnarpara; illimniktōg erkar-
ìinginionga. 4. Sumigloneet (2) puktar-
ıginama: nauglo tamanna pivdlugo illu-
rtitāungikallóarponga; Nálegarle erkar-
ìirsigára. 5. Tajmāitomik erkartoìniar-
ennase nedliutinago Nalekkab tikiubiksà
); tāursoma târme irsertorsimarsut sarko-
ıeromarpèj kaumarsomut, umætidlo er-
ırsautèjt nællunæromarpèj; tamása tâva (il-
ıartut) Gudib nersoromarpèj. 6. Kattængu-
ka! Tamattominga okallukponga uanga-
) Apollosilo pivdlunuk, ajokærsörugluse
ıallikkudlunuk, kinaloneet (4) makkitta-
gikonnago illavsinut. 7. Kiamè ajung-
ıerrotipátit? Pisidle nungudlugit tunnir-
ıtāunginerpæt (5)? Tunnirsutāupetale
ıagme nersortarpit, sôrdlo tunnsnekangit-
)tit? 8. Karsillârpose mâna pissôrsoang-
rdlusilo (6), ilà! uagut attorata nalegang-
rpose (7); nalegangorkonaralloarkāusimè,
ıguttōg nalegakatigisugluse. 9. Isuma-
ongale Aposteliursogut Gudib innupi-
ıngoangortikátigut, sôrdlo tokoteksâinæt;
ıitautigirseksangoleravta sillársoarmiun-
ut, Engelinnudlo innungnudlo. 10. Kri-

 stuse

(2) Arksoarnartomik.
(3) Udlut naggatiksæt.
(4) Ajokærsóìrsun illæt. (5) Gudimit.
(6) Namaksirsutut pirsarpose.
(7) Pidlnarnarsiose.

ſtuſe pivdlugo ſiunekangitſutun-épogut, lipſile (ſôrdlo) iliſimakãuſe Kriſtuſime (uagut ajulerſogut, illipſile pirſárſõvo uſſornakãuſe illipſe, uagudle narronarp ut. 11. Sulle tamerſa kâglutalo ime ſukpogut tamakaratalo (9), erkſarnekard talo (10) nejogekſakaratalo aglæt: 12. K ſukallutalo ſennaurirſarãugut arkſavtir Okatlarángátigut pidluarkorſirſarãug mallerſugãurſarángavta akkiniangitſarã ut. 13. Mitautiginekãrángavta okaurſi rãugut; aktekſætun-élerpogut nuname, ſ le tamerſa ajornerroſugátigut tamarm 14. Tamakkoninga aglekkamnik kan ſuktitſomangikallóarpauſe, erkaſiniarſ narpauſile kittôrnangoarallute. 15. Um mè amerdlarſorojúrkſoarnik ajokærſõir karallóaruſe Kriſtuſime (11), tejmẽitok merdlarſunnik atátakangilaſe: Evangeliu mik kittôrnarſiarángauſe Kriſtuſe-Jeſ mut (12). 16. Tajmãitomik okaukikſarp ſe: Mallingniarſinga! 17. Tamænna pi lugo Timoteuſe audlartikiga illivſinut, t

(8) Kriſtuſim ajokærſutánik iliſimangârtugalli uagut ſiunekangiſugàuſigut.

(9) Annorálugluta annorârſiutikſakaratalo.

(10) Nagliukpogut tamannik.

(11) Kriſtumiokudluſe.

(12) Pekârama ſâtidluſe Jeſuſimut.

ernera (13) aſſanartok opernartorlo Na-
kkame, tãurſoma erkaſiniaromarpáſe ajo-
ærſûtimnik Kriſtuſe pivdlugo kannorlo
okærſóïrſartonga illegeenne tamanne. 18.
lèjdle(ſunãuba)makkittalerkàut, orniſſeng-
ugalluſe uamnut. 19. Nalekkable pek-
ogallóarpanga, ornigomarpauſe killamik,
akkittarſun okauzẽnejt miſſiligomannag-
, pikkunarſuſiædle (14). 20. Gudib na-
gávia okauzẽnarnik pirſarãingimet, pik-
unartunnigle (15) (pirſaràu). 21. Kan-
ongme piomaviſe? Orpingoænnigloneet
6), aſſenningnermigloneet annerſámiglo
iüẽitſomik (17) orniſſoauſe?

KAP. 5.

rkſoarnartórſoït operkatigeennẽkongilèj, taukonunga opertut aſſeryſſaſugallugit.

Tuſſaumatlarpáſe uerſáïrſokartoſe, tajmãi-
miglo uerſáïrſomik nællurſudloneet ſiu-
ekangitſænnik, angume nulliaralloánik
) nulliartok piara. 2. Illipſilo makkitta-
iuſe, merſa allieiſſutigiſſegallóarikſe taj-
Uu 4 mail-

13) Ajokærſugangoara.
14) Miſſiligomarpara.
15) Ajokærſûtinnik.
16) Pitlariartordluſe.
17) Illekſiartordluſe.
(1) Arnangoaminik.

mailliortok auikſartitſuglugo illivſinit (). 3. Uangale nauk nejungikallóardluſe ti-mimnik, annerſámniglę nejordluſe, t-mailliortok erkartõukadlariga (3) ſôrdlo n-jordluſe; 4. Nalekkavta Jeſuſib Kriſtuſi akkáne, kattibivſinēdlunga annerſávkut N-legarput Jeſuſe Kriſtuſe pikkutſautigallug; 5. Tunniutſuglugo tajmāitok Satanaſimi, timmà aſſerorkudlugo (4), tarnà annegl-arkudlugo Nalekkab Jeſuſim udloà nedli-pet (5). 6. Nerſoriakangikallóarpoſe: I-ſimangiliſiuk, timiûrſekſak tamât ſêrna-ſautingub ſêrnartitarà? 7. Tajmāimet ſê-narſautitokak pejarſiuk (6), timiûrſartā-tun-ékulluſe (7) ſôrdlo ſêrnartokangitſo (8), ſauârangoarputtõg Paaſkimut, tamen Kriſtuſe, uagut pivdluta tokotiſimamim (9). 8. Tajmāitomik nedliutorſiorta (10) ſê-

(2) Operkatigeennētuarkonnago.
(3) Iſumavkut tajmailliortomik pekkorſirſonga.
(4) Nagliukkudlugo. (5) Udlut naggatikſænne.
(6) Tāivna uerſāi..tok adlædlo arkſoarnartut ille inagit piſitſe.
(7) Illuarkudluſe.
(8) Illuēitſoliſtæriakarallóarpok.
(9) Jödit Paaſkiæt arſerſõutigà Pauluſib, tāivrſom na ſauârak tokotiſimarſok nerrirſarángarſi timiûrſartordlutiglo ſêrnakangitſomik, tajm tõg Kriſtuſib mâna tokutigangátigut, Kriſt miūn operſuſiæt tāurſomunga nællunærkoà i nudluarnermik.
(10) Paaſkeſiorta, iméipok: Nalengniarta.

narſautitokamik illaliyſſærdluta (11) ſêr-
tolerſimanatalo (12) pinerdlungnermik
koſerſônermigloneet, timiûrſakarniar-
e ſêrnakangitſomik iblernardluta illuard-
alo (13). 9. Aglekbigígivſe aglekkænne,
ſáïrſut illegikonnagit. 10. Nauglo uer-
rſut pileritovætlãidloneet, pejáïrſudlo-
et, Gudipilungnudloneet nálektut ſilla-
mattománe (14) tamakingikika. Silla
neiſſegallóarikſe, tamáſa piguvkit. 11.
inale aglekbigãuſe illegikonnagit, kat-
ıgumik táïrſak (15) uerſáïrſôpet, pileri-
vætlarpedloneet, Gudipilungnudloneet
ektardlune, okarniktórſõudluniloneet!,
erpallajuktõudluniloneet, pejáïrſõudlu-
oneet; tajmãitok nerrikatigiſſengilarſe
æt. 12. Sudlungamè aſſimiuttõg (16) er-
tyſſégika? Illæſe erkartòutarãingiliſigit?
. Aſſimiudle Gudim erkartõuſſauèj: A-
tok tãivna (17) kæ auikſartiſiuk illivſi-

1) Illuëitſut illegiſſærdlugit.
(12) Nangminerlo uagut illuëinauvárdluta.
3) Timiûrſartut ſêrnakangitſomn-éniarta, innud-
luarnermik Gudimut nuennerallu.a.
4) Koïſimangitſut.
5) Koïſimarſok.
6) Operkatigingitſavut.
7) v. 1.

KAP. 6.

Paulusim arksoarèj, akkerarojukángeta unnerdl|u tiglo nalekkænnut opingitsunnut. v. 1-11. A| naunekarosukongilèj. v. 12-20.

Paitsisiksakaruse illavsinut, unnerdlu a karpise illuëitsunnut, pinasilo illuartur u (1)? 2. Nælluvise, illuartut erkartõu o marèjt sillarsum innuee (2)? Sillársuble n nuee erkartõutsomarusigit, erkartò n nãungilisigit pirsariakavsângitsut (3)? 3 Nælluvise, Engelit erkartõutsomari t Saagme tâva pidlueitsautiksæt pissèngiki u (4)? 4. Paitsisiksakãrángause pidlueit u tiksæt pivdlugit, operkatigeen assiginn g èjt (5) erkartoïrsungortitaráëse. 5. Ta a okarbigãuse kangusuktiniardluse. T a atauzẽnarmigloneet ilisimarsokangil e, kattængutime (6) erkartoïrsuksænnik? 6. Kattængutigeedle sakkitsãutaràut opin t- sunne aglæt. 7. Tamattomingatõg arl o- arnarallóarkãuse paitsisiksakartarause il v- sint.

(1) Illuangilak, erkartõunekarosugause næ[lu n- nut, mersa Kristumiuunut pissegallóartose.
(2) Nællursut.
(3) Att. Joh. K. 12. v. 31. K. 16. v. 11. Gal. 1. v. 8.
(4) Nunab pee pivdlugit assukiak erkartòursi n- nãugallóartogut.
(5) Nællursut.
(6) Operkame.

ıt. Pitlarnekārángauſe, ſaag kamajuïng-
:e? ſaagmiſōg nellinginangipiſe pejar-
ıārángauſe? 8. Kattængutiſile aglǽt pit-
ıllugidlo pejartarpæſe. 9. Nælluviſilo-
ıt illuēitſunnik Gudib nalegavianut pis-
gitſunnik? Tammariaràunaſe! uerſáïr-
llōneet, Gudipilungnudloneet nálektut,
ıauniglidloneet, petēitſudloneet, kiglor-
ıdloneet ſatut (7); 10. Tiglikajuktudlo-
et, pileritovætlāidloneet, imerpallajuk-
lloneet (8), okarnikajuktudloneet, pe-
rſudloneet, Gudib nalegavianut pinau-
ængilæt. 11. Tajmāitunniglo illakaral-
artoſe; ubarſimaudluſile (9) ajorungnǽr-
imaudluſilo illuartiſimavoſe Nalekkab Je-
ſim akkánik (10), Gudivtalo annerſánik.
2. Tamannik piginnâvonga, illèjdle na-
angilæt; tamannik piginnâvonga, ſua-
gomanangale nellinginarmut. 13. Ne-
kſæt nærſænnut attorput, nærſædlo attor-
ıt nekikſænnut; taukole tamáſa (11) Gu-
m attorungnǽrkyſſauèj; timmile (12) uer-
ïnermut attyſſengikallóarpok, Nalekka-
udle (attorſinnaiſſavok), Nálegarlo tim-
mi-

(7) Att. Rom. K. 1. v. 27.
(8) Sillǽrunartunnik.
(9) Koïrſuſſe.
10) Ajokærſutánik.
11) Nekikſædlo nærſædlo.
12) Innub timmà.

mimut attoriok(13). 14. Gudible Nâleak makkitikà (14), uaguttõg makkititsoma á-tigut pirsâuminik. 15. Nælluvise, Kriu-sib timmise-auætigigèj(15)? Kristusim aæ-tèj tâva attortissanerika uersâïnermut? A-jornakâurle! 16. Nælluvisisõg, uersa o-mut kajungersinnartub timmikatigilerà? *Taukogõg* (16) *mardlugalloæk uïningmuna-tauzimut kattissapuk.* 17. Nalekkamule kajungersinnartub annersákatigilerpà. 18. Uersaïrsaràunase! Nellinginak innum ajr-tullià timmæ'n auatánẽsinnararàu; uersar-sorle ajortulliorarau timmiminik asseroïl-lune. 19. Nælluvisisõg, timmise Anner-sám illuartum illivsinẽtum innigigèj, taua Gudimit piarse, nangminerinasilo. 20. Akkissòrsoarmik pissiarínekarause; tajmi-tomik Gude nalengniarsiuk timmivsine i-nersávsinilo, tamakko Gudib pigángagit.

KAP. 7.

Nulliareedlo uïdlarneridlo adlædlo aipakangitsut i-nersorpèj kannong ékudlugit.

Aglekkæsile uamnut pivdlugit, illuarall-arpok innungme, arnak aktungikuniuk.

A-

(13) Innub timmà aglæt annaukà Nalekkab Jesul.
(14) Tokorsunnit.
(15) Imẽipok; Illasiarigáse.
(16) Mosesim aglegèjne, Att. Matt. K. 19. v. 5.

àunekarkonnagidle angununekarkon-
idlo innuït, angut nangminekſaminik
iakarle, arnarlo nangminekſaminik
karle. 3. Angutib nulle illekſiniardliuk,
ıbtōg uve tajmailliorliuk (1). 4. Uvilik
miminut nalegāungikallóarmet, uviále
tajmatōg nullialik timmiminut naleg-
gikallóarpok, nulliále (3). 5. Auikſa-
àunaſe, kiſſienne killamik piomaguſe,
giniarnermut tukſiarnermudlo illuar-
rokudluſe; ámale kattimigiſe, Satani-
: urſerkonnaſe, nunoneng (4) ajorauſe.
Manna iſumamnik nællunéjarſinnarpara,
ſa inneiziſiungitſok. 7. Innuït tamáſa
tun-ékogallóarika (5); nungudlutigle
mikut ſajmarnartomik tunnínekarput
dimit, illæt tajmāitomik, illættōg ad-
ik. 8. Aipakangitſudle (6) uïdlarnerid-
ima okaupaka: Uaptun-ékunik nama-
óarput. 9. Nunonerle ajorunik (7), ai-
alerlit; aipakarneng illuarnerromet nul-
oſukſinnarnermit (8). 10. Aipaglidle
gâungitſub Nalekkab pekkoèj, uviglub
uve

1) Nulliareegluartutun illerkorſorlik.
2) Tamattomunga nalegâvok.
3) Attorkorſarángago ingminut.
4) Nulliaromaïſſærneng.
5) Aipakaroſugatik.
6) Nullærnerit.
7) Aipakaromaginnarunik.
8) Tikſarnermit.

uve kemekkonnago. 11. Kemekallóaru i ugle adlamik uviningile, uviloneet ij marſarkiglugo piliuk; nulliaglublo nul auiſſengilà. 12. Adlædle nalegãungitul uanga okaupaka (9): Opertok opingitſoril nulliakarallóarune, tãurſomale nejoromg innarpane, kemegiaràunago piliuk. 13 Arnaktõg opingitſomik uvekarallóaru tãurſomale nejoromarpane, kemegiar nago piliuk. 14. Opingitſokangut nul minit illuarſimet; arnarlo opingitſok ui minit illuarſiok; tajmãingipet kittorn narrunaiſſegallóartut, mánale illuarpt. 15. Opingitſorle auikune, auikile, oper angudloneet arnarloneet tamænna pivdlug kivgãungikallóarpok (10), Gudible kák tigut illegeekkudluta. 16. Iblimmè arna oma! uvit annekſinnãunerpet (11); ibl loneet angut nullietannekſinnãunerpet. 17. Nungudlutigle Gudib kannong-éſermat, kannorlo Nalekkab kákomatik, tajma nuniarlit. Tajma operkatigeenne tama ne pekkorſirſarãunga. 18. Kippivnilik (12) kákoſimagune, mattoutilerniarkénnane (13) pi;

(9) Iſumamnik pællunærbigâka, nauglo Nalek amit innénekarnanga tamænna pivdlugo.
(10) Kingórnale adlamik aipakarſinnâvok, piomagu e.
(11) Gudimut ſátiſſanerpet.
(12) Att. Luk. K. 1. v. 59. narkigutà (28).
(13) Kippivnekangitlûrſáromaiſſengilak.

; kippivnekangitſoktõg kákoſimagune
ɔivnekarniarkennane pile. 19. Kippiv-
arſúſia attungilak kippivnekangitſuſiálo
nginiok, Gudible inneiziſèj nalegiakar-
. 20. Innugle-kannong étidlune káko-
agallóarune, tajmaëtuarle. 21. Kivgãu-
utit kákoſimagallóaruït, tamænna al-
ſutigirſaràunago, kivgaujungnǽrſin-
gallóaruïdle kivgaujungnǽrſinnàit. 22.
garle kákoſimapet Nalekkame, tau-
Nalekkab kivgaujungnǽrſikà; tajmatõg
gãungitſok kákoſimapet, tauna Kriſtuſib
garà (14). 23. Akkiſſôrſoarmik piſſia-
ekarpoſe! kivgãuniarkennaſeinnungnut.
Kattængutika! Nungudluſe kannong-
lluſe kákoſimagallóaruſe, tajma Gudimẽ-
itſe (15). 25. Niviarſiædle pivdlugit
uzerſingilanga Nalekkamit; iſumagale
ipara, opernarallóardlunga Nalekkab
iningnеránit. 26. Mænna tâva illuará-
Nagliungnartokaiſſamet (16), namakal-
rpok, innuk tajmaëſinnarpet (17). 27.
lliakaruït, auiniarkennago, nulliakang-
ït, nulliekſarſiorkénnæk! 28. Nullia-
dloneet arkſoarnangikallóarpotit; Nivi-
arſi-

4) Att. Joh. K. 8. v. 36. Rom. K. 6. v. 18. 22.
5) Piniækkavſinik illuariniardluſe Gudimut.
6) Romiut nagliuktitſomarmagit Jödidlo Kriſtu-
miudlo aglæt.
7) Niviarſiaüarpet, imaloneet: Aipakangipet.

arſiarlo uvinikallóarune arkſoarnanginiq nauglo tajmãitut nagliyſſaput timmimigt Ibleräuſile (18) 29. Mattomingale ok pauſe kattængutika! Udlok (19) kaglit pok; nulliaglit tâva nulliakangitſutun-é marput. 30. Kijarſuttõg ſôrdlo kijant ſut; tipeitſuktudlo ſôrdlo tipeitſungitſt piſſiniartudlo ſôrdlo pekkangitſut; 31. I lárſublo mattoma peenik attortartut att tangitſutun-étſomarput, ſillab matto kannong-éſúſia aſſeryſſamet (20). 32. Ua ale allieiſukkongikallóarpauſe. Aipaka itſub iſumagirſarèj Nalekkab pee, illu kudlune Nalekkamut; 33. Aipagluble i magirſarèj nunab pee, nulliaminut illu kudlune. 34. Uviliglo niviarſiarlo ar eengilæk. Uvekangitſub iſumagirſarèj N lekkab pee, illuarkudlune timmimigu annerſámigudlo; uvigluble iſumagirſa nunab pee, illuarkudlune uviminut. 5 Tamattomingale okaupauſe pidluarkud ſe; innerterоſukallóaraſe, namaglunile il armet, Nálegak kemengnauværuſiuk. 5 Illavſile illuaringikuniuk niviarſiame i viarſiatokãurſúſia, pirſariakartugallugo (21); iſumaminik pigile, arkſoarnangil tajmãitut uvinikilit. 37. Umámigudle il-

ri-

(18) Nagliukkongikallóarpauſe.
(19) Nagliukbik. (20) Adlangordlune
(21) Uvinikogallóardlugo.

üartok, innerternekaranilo iſumaminik innãurſok, umamine iſumalerune, ni-rſeerdligiſuglugo, iſumadluarpok. 38. jma uviniktitſirſoktõg illuartomik pirſa-; uviniktitſingitſorle illuarnerrurſomik ſaràu. 39. Arnab inneiziſit (22) naleis-ẽj, uve innutidlugo, uviále tokogallóar-, iſumaminik piginnâvok uvinikſin-ngordlune piomarſaminik, kiſſienne lekkame (23) piomarpok. 40. Pidluar-roſugárale kiſſimẽtuarpet; uangatõg Gu-ı annerſà pigiſugigallóariara (24).

KAP. 8.

intumiut nerrikongilẽj Gudipilungnut tunniuſi- marſunnik, arkíoarnaiſſeſugallugit iliſimangáng- itſunnut.

udipilungnudle tunnirſutit iliſimauavut, ıàuta iliſimarſúſekarallóaravta. Iliſi-ngârnek makkittautitſirſaràu; aſſenning-le ajorungnærſitſirſaràu. 2. Iliſimaïo-tõkarallóarpedle (1), tãurſoma iliſimar-ſe ſulle ſiunekardluangikà. 3. Gudimig-aſſenniktokarpet, tauna tãurſoma ilir-ſarà.

ɔ) Nulliareet pivdlugit.
3) Nalekkab pekkorſánik opertok uvigilerdlugo.
4) Tajmãitomigõg okauzika nalengnarallóarkàut.
ı) Iliſimarſúſe makkitatigilerdlugo.

ſarà. 4. Gudipilungnut tâva tunnirſutitne-
ṙirſekſaralloæt pivdlugit iliſimavogut, G-
dipiluk nuname piüngimet, atauzẽnarm-
lo Gudekarmet, adlamik pekkarane. 5. U-
nile Gudinnik taïrſakarallóartok killangr-
loneet, nunamiloneet; — Gudit (tajmãitut
merdlakángeta (2), nalekkædlo amerdlakáng-
eta. — 6. Tejmẽitok uagut atauzẽnak G-
digárput merſa Atátak, tãurſomanga tam-
mik pingorput, uaguttõg tãurſomunga (3);
atauzẽnarlo nalegarárput, merſa Jeſuſe K-
ſtuſe, tãurſominga tamarmik piſimap-,
uaguttõg tãurſominga. 7. Tamakingik-
lóarpudle tamattominga ſiunekardlutik; -
lèjdle ſulle tamerſa iſumalerſoïgamik G-
dipiluk pivdlugo, Gudipilungnut tunnir-
tãuſugirſætik neṙṙirſarèjt, iſumartik ajul-
ſok tammarbigallugo (4). 8. Nekkikſa e
illuarſirſutigingikallóarparput Gudime; -
junginerrunginavta neṙṙigallóaruta, aj-
nerrunatalo neṙṙingikuta (5). 9. Miſſik-
ritſile, tamattominga piginnãurſuſivſir k
arkſoarikonnaſe ajulerſunnut (6). 10. I-
limmè iliſimarſotit kia tekkogallóarun t
neṙṙiſidlutit Gudipilum igloáne, taurſo a
i-

(2) Næilurſunne.
(3) Tauna pingortitſirſigallugo.
(4) Att. Rom. K. 14. v. 23.
(5) Gudipilungnut tunniuſimarſunnik.
(6) Iliſimavſâratiglo nekkimarſunnut.

namigut ajulerſub neri ikatigileromais-
ginerpátit Gudipilungnut tunnirſutin-
?. 11. Kattængupit tâva ajulerſub, Kri-
ib tokutigigalloæt, aſſeroutigiliſlauà ili-
arſúſet (7). 12. Tajmale ajortulliarûſe
ængutinnut, killerdlugit ſôrdlo iſumèjt
lerſut (8), Kriſtuſimuttõg ajortulliar-
e. 13. Tajmãimet, nekkikſak (9) kat-
guma mammiæſautigipago, nekketys-
ſegallóarponga innutidlunga, kattæng-
nnut arkſoarnartyomannanga (10).

KAP. 9.

ık Pauluſe nulliakarſinnãugallóardlune pilitſeklãud-
lunilo operkatigeennut, piomanginiok. v. 1-18.
Angæjokãujomaudlunile tamannut, ajunginiar-
koèj mallikkudlune. v. 19-27.

poſteliungilanga? Kivgaujungnængi-
ga (1)? Nalegarput Jeſuſe Kriſtuſe tek-
ıgikiga? Pilliaringilavſe Nalekkame (2)?
Adlænnut Apoſteliungikumaloneet; il-
ſinut tajmáïtôvonga; Apoſteliunerma

Xx 2 næl-

7) Iliſimavſârpadlâravit.

8) Tammartidlugit iſumalerſukkaminut.

9) Gudipilungnut tunnirſak.

10) Att. Rom. K. 14. v. 21.

1) Iſumamnik piginnãungilanga?

2) Ajokærſordluſe.

nællunærkotarángafe Nalekkame (3). Terfa akkirfutikfara aperfortimnut: Nerriginnāunatalo imerfinnāungilagut? Nulliakarfinnāungilagut opertomik illi- favtinik fakkinfarángavta Apoftelifut adl- ut, Nalekkablo kattængutèjfut (4), Kefi- fudlo (5). 6. Uangale Barnabafilo kifl- nuk fennaiffǽrfinnāungilaguk? 7. Kia forfuktukfāurfara nangminerminik akki- farfiniardlune? Kina nautfevilliorara vi- likfamik, nautfeïèjfalo illèjnnik nerriffa- nane? Kinaloneet nerfutinnik pârfirfa, éfiflennanilo nerfutit taukoa imueefa illè- nik? 8. Innukpallængnerpik tajma okl- luglunga? Inneizifit tajmāitunnik okau- kanginipæt? 9. Mofefim inneizifèjne i- aglekfimagallóarpok: *Ivferufiffengilet u- mingmāk (fuā urfekfænnik) tungmáirfar k* (6). Umingmāit Gudim ifumagiginne- pagit (7)? 10. Uagudloneet pivdluta taja okarnerpa? Ap; uagut pivdluta aglekfima- vok, keporkartartok (8) keporkaiflerik ner-

(3) Sátifimagaufe Nalekkamut.
(4) Att. Matt. K. 12. v. 46.
(5) Pelifut.
(6) Suāurfekfæt kallipámingnit péjarnekarar t, umingmāit tungmarángætik, innuïdloneet ta- tarángætik.
(7) Innuït kivgartorniartut ifumagiffenginerit- tōg?
(8) Nuna iterferdlugo, fuāurfekfæt illikudlugit.

-iguglune (9), (ſuāurſeklalingniglo) una-
rſok, neriguglune unatáïſſerſok, il-
geruglugit kakugo. 11. Annerſáb pee-
: ſiaroarteriguta illivſinut (10), ſualung-
-pa tâva, timivſe peet illangerallóaru-
it? 12. Adlæt tajmāitunnik piginnāu-
a illivſinit, uagut pingâiſſengitſogut?
legāuniangitſogudle (11), tamannut nel-
gināudluta, Evangeliume Kriſtuſimik
-ſiarkotarikonnago (12). 13. Iblernar-
rirſut iliſimangiliſigit, neri irſarèjt ibler-
-tut (13)? Nalekbiub tunnirſiviáne kivg-
ortut, tunnirſiviùb kánut illirſæt illang-
-igirſarèjt, ilà? 14. Tajmatōg Nalek-
) pekkovièj Evangeliummik okalluktar-
, innutigikudlugo Evangeliume (14).
. Tamakkoningale piniangiſēinartonga
). Tajmailliorkudlungale (16) tamat-
ninga aglengikallóarponga; pertlerneng
ıarángavko nerſornarungnærnermit (ta-
-nna pivdlugo). 16. Evangeliummigle

9) Suāurſekſæt nāuſſeſugallugit.
0) Gudim okauzèenik ajokærſoruvſe.
1) Piſe piniangikivut.
2) Ajornartôrkonnagit opertukſaralloæt, piomatô-
ſugileruniſigut.
3) Nalekbingme ſulliekſakartut nalekbiub pee il-
langerarèjt.
4) Att. Matt. K. 10. v. 10.
5) Piſe illangerniangiléinarika.
6) Tunnikudluſinga kingórna.

okallugiakarmet (17). Erkanársillæt! E-vangeliummik okallungikuma. 17. Pi-rivdlunga okallukallóaruma, pissiom-ponga; pileringikumale, tejmēitok p-sirsōkónekartonga (18). 18. Kannong-é-mik tâva pississanerpik (19)? Evangeliu-mik okallugángama, Evangeliume Kris-simik okautigisségiga akkiksarsiniarnang-lo (20), nalegāuniaromannanga nauglo E-vangeliume pirsutigallugo tajmailliors-nāugallóartonga (21), 19. Nalegeksak-nangale, kivgāujomalersonga tamann, amerdlanâromaudlugit illasiaka (22), 2. Jödinne Jödisun-étarāunga Jödit illasia-suglugit; inneizisilingne inneizisiligtun é-rāunga illasiariomaudlugit inneizisiglit. 2. Inneizisikangitsunne (23) inneizisikang-sutun-étarāunga, illasiarisuglugit inneizi-kangitsut; nauglo Gudim inneizisèj nale-sǽngilaka, Kristusible inneizisèj naler-niardlugit. 22. Ajulersunne (24) ajulers-u-

(17) Jesusim okallukkomanga.
(18) Att. K. 4. v. 1.
(19) Imēipok: Suna pirsutigallugo sillam aipáne pi-sissanerpik?
(20) Okallukbigirsamnit.
(21) Imēipok; Akkiksarsiniangikuma, nauglo p-innāugallóartonga, tamænna illuariomarpà (-dib, sillablo aipáne akkillerdluaromarpánga.
(22) Opertuksarsingârkudlunga.
(23) Nællursunne.
(24) Att. Rom. K. 15. v. 1.

-élerponga; ajulerſut illaſiariomaudlug-
Tamanne nellinginãulerponga, il-
dloneet annauniaruglugit. 23. Evange-
ımile pivdlugo tajmailliorponga, nang-
inek illangerbigiomaudlugo (25). 24.
ſimangilaſe, akpalliutarbingme akpane-
ſãutut nungudlutik akpakallóarángeta,
ıuzẽnab piſſiekſak pirſarigà? Akpadluard-
:e piniarſiuk. 25. Nungudlutigle pæn-
utut tamáſa iſumakærarèjt; tajma ivko
rſarallóarararàut niakorut aſſeryarſok pio-
ıudlugo, uagudle aſſerojuïtſok piniar-
rput. 26. Tajmãimet akpaniarponga kol-
nangitſomut; pennãuniarpongalo arſig-
ıagit niaungẽinalliortut. 27. Timmiga-
arktorſiṫârdlugolo kivgartortipara (26),
lænnut okalluktartonga nangminek egi-
ıjomananga (27).

KAP. 10.

dib ſajmarſúſia attornerdlukkongilà. v. 1-13. Nalekkab ner'riviánut illegeekſukſæt ner'rikongilèj Gudipilungnut tunnirſænnik. v. 14-33.

ngiutſomangilauſile kattængutika! ſi-
dlivut nungudlutik nuïam attánẽtut,

5) Unnerſõuta.
6) Piomaſepiluk timmimne innilik naleiſſærdlugolo ajulerſipara.
7) Arkſoarnarómannanga Gudime.

nungudlutiglo imakun ingerdlarſut (1). Nungudlutiglo Moſeſimut koïſimarſut n-amilo imamilo (2). 3. Nungudlutiktg nekkikſak ivna annerſarpadlāk neřiv t (3): 4. Nungudlutiktōg imikſak ivna a-nerſarpadlāk imerpæ't; kârſomit annerſ-padlāmit illegirſamingnit imeramik (, kârſorle tamerſa Kriſtuſe (5). 5. Ame-lanertèjdle Gudim illuaringikèj; tajmāi-mik innukajuïtſome tokorarput (6). 6. T-makkole erkajniægekſâuput uavtine, a-ſoarnartomut kajumikkonnata tāivkoa t kajumikſutut (7). 7. Gudipiluïdlo nal-iaràunaſigit tāivkoa illèjſut; ima aglek-mavok (8): *Innuït ingidlutik neřřiput -merdlutiglo, ámalo nekoïglutik ſipárput* (. 8. Arnaunekarnatatōg, ſôrdlo tāivkoa -

(1) Ægyptenimin annigamik Gudib pirſautánil
(2) Nuïab mattormatik imarlo igdlugtut auatæn-lermet, ſôrdlo koïſimaput tamakkoninga, -mænnalo nællunæ'rkotariſſegæ't nalegiakarr-mik Moſeſimut audlarkorſirſimingnut.
(3) Mannatortut killangmit ſôrdlo pirſunnik n-kornāurſænnik. Joh. K. 6. v. 49-58.
(4) Gudim annerſá pikkutſautigallugo Moſeſib k-ſomit imek puïlatimago.
(5) Imēipok: Kriſtuſe tajmane Gudināurſok illeg, kârſortudlo tettikſaræ't.
(6) Okauzereemeta Gudib tokokèj.
(7) Gudib pekkongitlèjnut.
(8) Moſeſikut.
(9) Naleugnermik Gudipilungnut.

arnaunekarmeta, udloïnak ŭngnirſut-
gaſunnik tuſindiglit tokoput (10). 9.
ſtuſiloneet urſitlarnatigo, ſôrdlo tãivkoa
jſa urſitlaræ't,ſengiârſurkſoarnudlo nung-
rdlutik (11). 10. Okallorolugiaràuna-
g, ſôrdlo tãivkoa illèjt okalloroluktut,
gulerdlutiglo aſſerorſáïrſomut. 11. Ta-
kkoningale tamannik pinekartut tãivko
ajniægekſãukudlugit; aglekſimagiput-
miſſikſorkudluta uagut, merſa ſillár-
udloeeſa kingurdleenne innurſogut.
. Tajmãitomik iſumamigut kikârtuartok
)ordlugiaràunane (13) pile. 13. Adla-
k urſernekangikallóarpoſe, kiſſienne in-
in attortægæ'nnik; Gudible, opernar-
ſõgame, ajugekſavſinik urſerſinauvi-
giláſe, urſernartorle attukſãulerdlugo
igoudluartiſſauáſe. 14. Tajmãimet as-
ſaka! Gudipiluït nalengnagit piſitſe!
. Sôrdlo iliſimarſunnut okallukponga;
auzera tamanna illipſe miſſilikſiuk. 16.
vnguſek pidluarnartok ivna pidluarkor-
put Kriſtuſim auæ'n illegeerſutingipàuk?
miûrſaktõg ivna augortægarput Kriſtu-

 ſib

(10) Terſangãinak Gudib tokópej.
(11) Kéïmætik.
(12) Namagluartugallune.
(13) Tamatlariaràunane.

fib timmæ'n illegeerſutigingipàuk (14)? 7.
Timiûrſarle atauziomet, amerdlarſõurſg-
ut timmiovogut atauzek; timiûrſak au-
zek pikſakarbigángavtigo tamàuta (1).
18. Næggovingmingnik Iſraëlitiurſut (5-
guſarſigit: Tunnirſutinnik nerrirſut (5)
tunnirſivik pikſakarbigingiparſuk? 9.
Tajma okardlunga, Gudipiluk ſõutin-
piga? Gudipilungnudloneet tunnirſutit pi-
nerarnerpika (17)? 20. Okauzikale imi-
put: Nællurſut tunnirſirſarángamik, t-
nârſuït tunnirſaréjt, Gude pinago; t-
nârſungnudle illegeekkongikallóarpau.
21. Nalekkam ervnguſiánit tornârſuïo
ervnguſiænnit atauzikut imerſinnãungila;
Nalekkabtõg nerriivia tornârſuïdlo nei-
viæt atauzikut pikſakarbigiginnãungilæ
(18). 22. Nálegarloneet ningekſaroma-
ſégikput? Tãurſomanga pirſãunerroner-
ſa (19)? 23. Tamannik piginnãugallóa-
ponga, illèjdle namangilæt; tamannik pi-
innãu-

(14) Okauzinnik tamakkoninga Nalekkab nerri-
pià.
(15) Illegeekſogut tamàuta Nalekkab nerriviáni
Kriſtufib ſôrdlo timmigátigut, nungudluta
tauna niakorallutigo nællunæraráugut.
(16) Iſraëlitiveet Gudimut tunnirſænnik illangéirſi
(17) Naggaloneengõg.
(18) Tajmailliorſinnãuſugallufile arkſoarnakãufe.
(19) Tekpinga mianernartôrſoak mianeriſſenginetil
put?

ıãugallóarponga, illèjdle illuarſáïneng
ırput. 24. Nangminekſæſe iſumagigin-
:nagit, adlættõg iſumagallugit nungud-
e piſitſe. 25. Nekkit tamáſa niokutik-
: nerꝛ̊iſigit, iſumalerſoïkonnaſilo tamak-
pivdlugit kigliſioriaràunaſe (20); 26.
ına tãurſomalo pee tamáſa Nalekkab pig-
gagit (21). 27. Opingitſudlo illǽta ner-
rtorkogallóarpaſe, ornilerufiuglo, ſærb-
ɩkæt nellinginæt nerꝛ̊iſigit, iſumaler-
'konnaſilo tamakko pivdlugit kigliſiori-
ıunaſe. 28. Imale okarbigínekarallóa-
ſe: Terſa Gudipilungnut tunnirſutit; nerꝛ-
ſengilæſe tâva nællunǽïrſok tauna pivd-
go iſumalerſoïrſokarkonnagolo; nuna
elo tamáſa Nalekkab pigángagit (22). 29.
ıjmale okallukama, iblin iſumet pingi-
llóarpara, adlable tãurſoma iſumà piara,
ıgtõg iſumamnik piguma, adlam iſumá-
t arkſoariſſerſonga? 30. Kujaudlunga
uaruvko, ſaagme mitengnekarpik tamæn-
kujagirſara pivdlugo. 31. Tajmãimet
rꝛ̊iguſiloneet, imeruſiloneet, ſumiglo-
et pigallóaruſe, Gude naleglugo tamáſa
niarſigit. 32. Arkſoarnariaràunaſe Jõdin-
nud-

20) Ima iſumanaſe ſumit pirſomik ſumudloneet tun-niſimarſomik.
21) Nekikſæt tâva tamarmik nellinginãuput.
22) Tauna tajmãitomik nalegiakarpok, nerꝛ̊irſekſa-ralloæt attornerdlungnagit.

nudlo Grækerinnudlo Gudiblo illegeek j-
nut. 33. Sôrdlo uangatōg tamannut i n-
ariniarponga nellinginarnik, uamnuï k
attortut pinianginavkit, kapſeedle pidlı r-
kudlugit piniartarponga.

KAP. II.

Okallukbingmut nalegiartorángeta illuarniarkoėj. v. 1-
16. Nalekkablo nerriviánut pirſarángeta i a-
nerſorkoėj. v. 17-34.

Mallingniarſinga, ſôrdlotōg uanga K -
ſtuſe mallingniarpara. 2. Nerſorpauſi ,
kattængutika! iſumaginiarauſinga tamann ,
inneiziſidlo pekkorſaka illivſinut attord -
arauſigit. 3. Iliſimakoauſilę, Kriſtuſe ar -
utib nellinginab niakorigà (1); angu e
arnab niakorà; Gudile Kriſtuſib niak -
rà (2). 4. Angut nungudlune tuk -
rángame ivngerángamiloneet (3) neſ -
ſimarme, niake tâva narrunarſirſarà. .
Arnarle nungudlune tukſiarángame ivn -
erángamiloneet neſængarme, niake tâ
narrunarſirſarà; ungiāumik nyærſimarſı -
un-éngajengmet. 6. Arnak neſangikun ,
kirpſaromariok; arnarle nyærſimarſok k -
jōutingnigloneet ungiāumigloneet narr
n

(1) Nalegarallugo.
(2) Innungorame Gude nalegarà.
(3) Gude uſſoriniardlugo.

'allóarûne, nesarsimaudlune pile. 7.
gudle nesǽrsimaissavok, Gude arsigi-
go ussornautigimanilo (4); arnarle tersa
jutim ussornautà (5). 8. Angut arnamit
igimet, arnarle angumit piok. 9. Ang-
pingortisimangikallóariok arnak pivd-
;o (6), arnarle (pingortisimavok) angut
'dlugo (7). 10. Tajmãjmet arnak na-
gnermik nesaissavok, allaparnarsortut
pivdlugit. 11. Nauk Nalekkamẽtuk-
ngikallóarpok ingmikôrtok, angudlo-
et arnamik illakaissennane, arnarloneet
gumik illakaissennane (9). 12. Sôrdlo-
arnak angumit pirsok (10), tajmatõg
gut arnakut piviok (11); tamarmigle Gu-
nit pingorput. 13. Illivsine erkarsarit-
Tekkyominarpa, arnak nesǽngarme
siaránget Gudimut? 14. Uavtiniglo-
et missigirsarãingilarput, angut nytsa-
nik agdlisitsirsok pinnẽgimarsuk? 15.
Ar-

(4) Gude sôrdlo simnerdlugo nalegãumat nulliami-
nun aglǽt.
(5) Uve sôrdlo simnerdlugo illaminut nalegãursa-
ránget.
(6) Uviksãudlune, tajmane arnakangikadlarmet.
(7) Nullieksãudlune Adamımut pekkâmut.
(8) Opingitsun audlartıtèjt unnerdlutiksarsiortut.
(9) Angutidlo arnǽdlo Gudim illegeekkoèj, Kri-
stuse pidluautigallugo.
(10) Isuanit Eva Adamit.
(11) Mánakut angutit arnǽnnit annirsarâut.

Arnable nytſæne agdliſipagit, pinneri[illegible] rǽt; niakorutikſakalermet nytſaminik (12) 16. Naugle tamænna pivdlugo arkſoar[illegible] roſuktokarallóarpet, uagudloneet Gu[illegible] mudloneet operkatigeet tajmãitomik ill[illegible] kokangilagut. 17. Tamattomingale [illegible] neizivdlunga nerſorneng ajulerpauſe, k[illegible] titarángauſe ajorungnǽraſe ajoriartord[illegible] ſile. 18. Tuſſartarpongamè illivſin[illegible] kattitarángauſilõg operkatigeennut, ark[illegible] ardleraräuſe; illèjdlo operâka. 19. I[illegible] mikut iſumakſarſioriakarmet illivſine, [illegible] magluartortæſe ſarkomerkudlugit. 20. [illegible] mudloneet tâva kattitarángauſe, Nalek[illegible] nerdleïviánut neṙṙiartungikallóarpoſe. [illegible] Nangminivſinik pirſarángauſe, tajmãi[illegible] mik illæſe kâktórſõurſaràut, illæſile éſiv[illegible] lararàut. 22. Iglokanginerpiſe, ſaag[illegible] terſane neṙṙingipiſe imeraſilo? Gudim[illegible] loneet operkatigeet aſſiginnarpiſigit, p[illegible] kangitſudlo pakaitſirſardlugit? kanno[illegible] étomik tâva piſſoauſe? Nerſyſſanerpau[illegible] Tamænna pirſutigallugo nerſungikalló[illegible] pauſe. 23. Nalekkamidle piſſiara illiv[illegible] nut tunniukallóariga: Nalekkab Jeſu[illegible] unnuak tãivna piſitãugame, timiûrſak ti[illegible] uà; 24. Kujãudlunilo augorpà, okallu[illegible]

lunil:

(12) Okauzinnik tamakkoninga ivkoa illerkoeet pi[illegible] namagallugidlo adlangorkongilèj.

ilo: Pigisiuk nerrivdlugolo! Tersa
ımiga augortok illivsinut; tajmailliortse
erkajniaruglunga. 25. Tajmatõg
ngusek (tiguvià) unnukut nerrigame soame,
okalluglunilo: Ervngusend una
amentitâvok aumne (13); tamanna pirarsiuk,
nungudlugit imerángause, er-
ıiaruglunga. 26. Timiûrsak tamanna
rirsarángausiuk, ervngusimidlo tamatıanga
imerángause, nungudlugit Na-
kab tokorsúsia unnersiutigirsartarsiuk ti-
tserniardlugo (14). 27. Tajmãitomik
iûrsamit tamattomanga nerrirsok, Na-
kabloneet ervngusiánit imertok, king-
ardlune (15), pitlarnekaissavok Nalek-
timmálo auálo pivdlugik (16). 28. In-
gle nungudlune missilingniarkârdlune
ile, távalo timiûrsak tamanna nerrigi-
k, ervngusimidlo tãursomanga imerile.
Nellinginak nerrirsok imertorlo king-
ardlune, tauna nerrivdlunilo imerdlu-
ɔ asserõutiksarsiginnarpok ingminut, Na-
kab timmà nellinginarángamiuk. 30.
jmãimet (17) ajulersut nukekangitsudlo

amerd-

(13) Att. Luk. K. 22. v. 20.
(14) Att. Apost. Gull. K. 1. v. 11.
(15) Illuẽidlune maungẽinalliordluniloneet.
(16) Nálegak assiginnaramiuk.
(17) Illuẽidluse Nalekkab nerdleïviánut pirsarãuse.

amerdlagâeſe kapſeedlo tokoput (18). 31.
Uavtiningmè miſſilingniarallóaruta (19,
erkartòunekaiſſengikallóartogut (20). 32.
Erkartòunekārángavtale, Nalekkab pitlit-
ſiarpátigut (21), ſillárſoarmiut pertlukſi-
tigikonnatigit (22). 33. Tajmāitomik kt-
tængutika! nerriartordluſe kattitaránga e
(23), illæſe utakkiſigit (24). 34. Kâk-
karpedle, iglomine nerrikârdlune pigi,
kattiſimalerallóaruſe aſſeroutikſarſikonne
tâva. Okauzikſaralloakale adlæt piom-
paka, tikiukuma.

KAP. 12.

Opertunnut Gudim annerſâ nelligeengitſunnik tunn-rāirſaràu. v. 1-11. Auætiſudlo ingmikun étt amerdlarſōudlutik atauzēnak timmigæt, tajmi-tomik ingmingnun aſſenniſſaput. v. 12-31.

Kattængutikale nællukongilauſe anner-lingnik. 2. Iliſimalerpoſe, nællurſórſōr-ſoſe ivna audlarumaſe Gudipilungnut o-ju-

(18) Nappautinnik tokomiglo Gudib pitlaráſe.
(19) Nerriſinnata imertinnatalo kannong-eſúſerit miſſilingniarutigo, ajorungnærosugluta.
(20) Gudib pitlaiſſengikátigut,
(21) Ajorungnærſiniardluta.
(22) Opingitſut illegikonnagit aſſerornermut iſuk-ſengitſomut.
(23) Nalekkab nerdleïviánut.
(24) Atauzikut illangerkudlugo.

tſunnut, fôrdlo teſſioráſe (1). 3. Taj-
imet okaupauſe, Gudim Annerſánit
lluktub Jeſuſe tajnauviængikà pilung-
k, Jeſuſilo Nalekkamik innuït tajdluar-
ng ajorallóarǽt, Annerſám illuartub
gipatik. 4. Tunnirſutidle ſajmarnar-
nelligeengilæt, Annerſárle tãivnâvok
5. Kivgartoutittõg nelligeenginiput,
legarle tãivnâvok. 6. Pikkunartulliæt
ligeenginiputtõg, Gudile tãivnâvok,
nannik pirſartok tamanne. 7. Nungud-
ile Annerſámit unnerſornekararàu at-
ekſænnik illuartomut. 8. Illǽt iliſima-
tunnik okauzekaleraràu Annerſámit,
édle iſumatõunnik okauzekaleraràu An-
rſámit tãivrſomanga; 9. Illǽdlo oper-
ekaleraràu Annerſámit tãivrſomanga;
édle kaitſorſaïginnãurſaràu Annerſák
vna ajungititſirſigallugo; 10. Illǽdle
ornartulliararàu; illǽdle Profétiſun okal-
garàu; illǽdle ſiunekardlune annerſæn-
pirſaràu; illǽdle okauzinnik tamannik
allugaràu (3), illǽdle adlæn okauzeen-
næilunéjaïrſaràu. 11. Tamakkole ta-
máſa

(1) Iſumavſinik pinaſe, adlæt pekkorſǽnnik pigin-
nartoſe.
(2) Atauzeenâvok.
(3) Att. Mark. K. 16. v. 17. Apoſt. Sull. K. 2. v. 4.

máſa Annerſáb tãivrſoma atauzib pirſar-
rèj, tunnioräivdlune nellinginarmut il-
maminik. 12. Sôrdlomè timme atauzit-
ſok kapſéennik auætekarpok, timmik
tãurſoma atauzim auætèjſa tamarmi,
nauglo amerdlavdlutik, atauzẽnak tim-
migæt; Kriſtuſiſőg tajmaëniok (4). 1
Tamàuta annerſámik atauzimik koïſima-
avta atauzek timmigikudlugo (5), Jödic-
utaluneet, Grækeriogutaloneet, kivgãu-
utaloneet kivgãungikutaluneet; tamàuta
imiſimavogut annerſámut atauzimut (
14. Timmile atauzẽnarmik auætiliungi-
ok, amerdlarſunnigle (auætekarpok). 1
Imaka iſikkæt okarallóarpeta: *Arkſãun-
navta timme ſugingilarput;* timme tejm-
tok ſuginginerparſuk? 16. Imakatőg ſ
okarallóarpet: *Irſiunginama timme ſugin-
lara,* timme tejmẽitok ſuginginerpàt?
17. Imaka timme tamât irſioginnarpet, ſ-
kutſia tâva tuſſaiſſegallóartok? Tamât ſ-
tãupet, ſukutſia tâva naïmaiſſegallóarto?
18. Mánale auætit tamáſa nâpartordlut
timmimẽtikallóarèj Gudib iſumamin.
19. Tamarmigle atauzẽnak auætigiparſu,
nãume tâva timme! 20. Mánale auæt
amer-

(4) Kriſtuſikun-étut operkatigeet tajmaëniput, na-
lo amerdlavdlutik atauzẽnak Kriſtuſe nalegai.
(5) Illegeekkudluta.
(6) Atauzimik iſumakarkudluta.

ꝛerdlagallóarkerſut atauzek timmigæt.
Irſible arkſeit ima okarbigíneng ajulis-
ꝛej: Attungilauſe; niakoktõg iſikkæn-
ꝛ (okartûnginiok): Attungilauſe. 22.
[illegible]mible auætèj illèjt kajengnavlârafugir-
[illegible](7) aſſukiak attortukſâugallóarkàut; 23.
[illegible]gunavlârafugirſavudlo timmime ar-
[illegible]gnerrurſarâvut (8); pinnẽtſoſugirſavut-
[illegible] arſoavſârarâvut. 24. Pinnerſut pin-
[illegible]àriakangimeta. Timmile Gudib taj-
[illegible]auætilerdlugo pià aſſiginnækkæt arſeng-
[illegible]kartidlugit. 25. Arkſoardlerkonnagit
[illegible]nimẽtut, ikiortigikudlugidle auætit
[illegible]ningnut. 26. Tajmãitomik auætin il-
[illegible]loneet anniaránget, auætit tamarmik
[illegible]iarkatigæt; auætidloneen illæt pinner-
[illegible]ekãránget, auætit tamarmik tipeitſuka-
[illegible]ſaræt. 27. Illipſile Kriſtuſib timmigá-
[illegible]ngmikôrtoſilo auætigáſe. 28. Gudiblo
[illegible]rkatigeenne attorkoèj Apoſtelidlo, Pro-
[illegible]tillo, ajokærſóïrſudlo, uſſornartulliar-
[illegible]o, kaitſorſaïnerlo ajungitſut, ikior-
[illegible]lædlo, nalegekſædlo, okauzinniglo ta-
[illegible]nik okalluktut. 29. Tamarmik Apo-
[illegible]onerpæt? Tamarmik Profétionerpæt?
[illegible]narmik ajokærſóïrſônerpæt? Tamarmik
[illegible]rnartulliarſinnãunerpæt? 30. Tamar-

 mik

(7) Erdlaueet.
(8) Annorârſænnik pinnerſardlugit.

mik kaitſorſâïrſônerpæt? Nungudlutik kauzinnik tamannik okallukſinnâunerp Tamarmik næļļunéjaïginnâunerpæt? Tunnirſutidle ſajmarnartut ajunginerri lomôrdluſe piniarſigit. Amalo unner pauſe akkoſinermik illuarnermik.

KAP. 13.

Affenningnek tamannit illuarnerrurſok unnerp

Innuït Engelidlôneen okauzeennik o lukallóaruma aſſennirſúſekarnangalo, ka uſartut ſyanârtotut auilortotúdloneet é narkæjarponga (1). 2. Profétiſudlo é lóaruma nællunartórſoïdlo iliſimanart tamáſa iliſimaguvkit; opingârallóarun kakkárſoïn aglæt nukterſinnâudlugit, fennirſúſekarnangalo, attungikæjarpo 3. Pikalo tamáſa tunnigallóaruvkit p funnut, timmigalo tunniukkallóaru ingnermut ŏukudlugo (2), aſſennirſúſe nangalo, attungikæjarponga. 4. Aſſen tok kamajuïdlunilo iſumagikſórſôurſa aſſenniktok annærurſingitſaràu; aſſen tok tettitŏunanilo makkittâungitſaràu, Illerkórdlungitſaràu nangminerſioranil (3)

ni

(1) Nipĕinarkæjarponga, okallukallóaruma u kärnangalo aſſenniktomik.

(2) Nerſoroſungnermit.

(3) Nangminekſæne piniarſinnarnagit.

ngekajuganilo isumanerdlungitsaràu. 6.
nëitsulliak tipeitsutigirsarãingilà, illuar-
liarle tipeitsutigirsarà. 7. Tamannik
korasugaràu, tamannik operomarsaràu,
nannik nerigugomatlãràu, tamannik isu-
giksararàu. 8. Assenningnek sorârnau-
eissengilak; Profétiopetale illèjt, tajmaë-
súseet attorungnæissapun aglæt; okau-
nigloneet adlænnik okalluksinnãupeta
jt, tajmaëfersúseet sorâissaput; ilisimar-
eedloneet attorungnæissaputtõg (4). 9.
iinarnik ilisimagavta, illãinarniglo Pro-
isun okalluksinnãudluta. 10. Namag-
rtorle nedliupet (5), illãinãursut atto-
ngnæissaput. 11. Merdlertôtidlunga
rdlertotun okalluktonga, merdlerto-
llo siunekartonga, isumaudlungalo merd-
totut; angutãuleramale merdlertojung-
rponga. 12. Mánakut (6) umersinnar-
gut sôrdlo tararsõumut okauzimut ausua-
nut, távale (7) kênarsiordluïnardluta pio-
rpogut. Mánakut ilisimavonga illãi-
rnik, távale ilisimaïomarponga, sôrdlo
imagánga (8). 13. Mánale makko pinga-

 fut,

4) Ajunginermik ilisimarsúsekalissegavta killangme.
5) Tokub kingórnane.
6) Nunamẽtidluta.
7) Tokub kingórngagut.
8) Innutidluta ilisimaïartorsinnarpogut Gudib pee-
nik, kakugole killangme namagluamik ilisi-
maleromarpogut.

ſut, opernerlo nerigungnerlo aſſenni g-nerlo, attortuïnaiſſaput; Aſſenningnerl a-makkonanga (9) angnerrovok (10).

KAP. 14.

Nællunêjaïnek Gudim okauzeenik illuarkerſok unn pà

v. 1-33. Arnæt okallukongilèj kattiſimaubir ne

v. 34. 35. Nungudlugidlo illuarkoèj. v. 3 o

Aſſenningniardluſe piſſauſe; anner g-lidle (1) piniarkikſarſigit, Profétiſun o l-lungnek pivſârdlugo. 2. Adlæn okauze n-nik okalluktok (2) innungnut okallu a-rãingilak, Gudimudle (okallukſinnãrar) tuſſakſâungimet, annerſámile nællunart n-nik okallukpok. 3. Profétiſudle okallk-tok innungnut okallugaràu illuarſardl j okaukikſardlugidlo ullapiſardlugidlo. 4. Adlæn okauzeennik okalluktok ingme i u-arſardlune pirſaràu; Profétiſudle okallk-tub illegeen illuarſararèj. 5. Adlæn oku-zeennik okallukſinnãukogallóarivſe tam u-ſe, angnerrurſomigle Profétiſun okallk-koauſe; Profétiſun okalluktok angne o-met tekkórnartarpadlârſinnartomit, s-

ſin-

(9) Opernermidlo nerigungnermidlo.

(10) Tamannut killangmilo aglæt attordluïnaro u-met.

(1) Annerſâb tunnirſutèj uſſornakerſut.

(2) Att. Mark. K. 16. v. 17. nal'kigutà (11)

enne nællunéjaïgune illegeen illuarſarug-
git. 6. Imakale, kattængutika! okallugi-
torallóaruma illivſinut tekkornartarpad-
rdlunga, attyſſengikæjarponga illivſinut,
allukbigingikuvſe ſarkomikkænniglo-
eet (3), iliſimanartunnigloneet, Proféti-
dloneet, ajokærſoïrſotudloneet. 7. Sôrd-
tõg umẽitſut perpalluktut, kardlortaud-
neet, Harpiloneet (4), ingmikôrtomik
inákangipeta, kannongme tâva kardlor-
upadlârnermik Harperpadlârnermiglo-
eet miſſigiliſſauiſa? 8. Kardlortãurſublo
på nællunarallóarpet, kina opellungâr-
iſſaua ſorſungnermut (5)? 9. Tajmatõg,
ipſe okauzimik nællunartomik okallu-
llóaruſe, kannongme tuſſaiſſauáſe? ma-
gẽinak okallukſinnarpoſe. 10. Okauzit
uglo amerdlakerſut nuname, tamarmik
torallóarput. 11. Okauzerle ſiunekangi-
vko, okalluktub Barbarioſugiomarpánga,
ngatõg okalluktok Barbarioſugiomariara
). 12. Taimatõg illipſe, Annerſáb tun-
rſutèj piniarkikſarauſigit, operkatigeen
luarſautikſèjnnik pekkangârniaritſe. 13.

 Taj-

(3) Piomartukſænnik.

(4) Syanertok kukkilektugekſak.

(5) Sorſuktukſæt opellungaiſſegángeta, kardlortãur-
ſoarmik nællunæïrſaraut.

(6) Att. Apoſt. Sull. K. 28. v. 2.

Tajmãitomik adlæn okauziænnik okallutok tuksiarle (7), okauzine nællunéjarsinãungorkudlugit. 14. Adlæn okauzit attordlugo tuksiarallóaruma, annersámi tuksiaralloarkãunga, okauzikale siunekanauviængilèjt. 15. Kannongme tâva pisauik? Tuksiaromarponga annersáme, tusaksâursunnigle tuksiaromariongatõg; ivneromarponga annersáme, tussaksâursunigle ivngeromariongatõg. 16. Pídluakorsigallóaruïmmè annersámik, kannonme siunekangitsub Amenmik akkiomarptit kyzektotit, siunekanginamigit okauzsit? 17. Iblit kujaudluarallóartotit, aipele illuarsissengilak. 18. Gudiga kujauar, adlæn okauzeennik okalluktarama tamàunit. 19. Illegeennile okallukallóarum okauzinnik tedlimãinarnik (8) tussaksâusunnik, adlæn ajokærsoromaudlugit, tamanna illuarnerrára okauzinnit kollinnik tusindekartunnit (9) tekkornartarpadlãinn. 20. Kattængutika! Merdlertutut siunekanauværise; ajortomudlo merdlertungoaun-ékise (10), enertutudlo ilisimarsórsangordluse. 21. Inneizisinne agleksim-

vo

(7) Gudimut.

(8) Kapsingoænnik.

(9) Att. Matt. K. 14. v. 21. narkigutà (5).

(10) Taukoatun pingitsôniardluse.

((11): *Innungnun okkonunga okallugomaga tekkornartarpadlârtunnik adlænniglo dlunnik, merfa naleiffengilânga, tajma legak okarpok.* 22. Tajmâimet adlæn uzeennik okallukfinnâunek opingitfunnællunærkotâvok, opertunnile tajmaëine; Profétifudle okallukfinnâunek opingitfunne tajmâingilak (12), opertunne ienne. 23. Operkatigeet tamarmik tâkattifimalerallóarpeta, nungudlutiglo æn okauzeennik okallulerallóarpeta, iliangitfudle opingitfudloneet iferallóaik, fillakangitfôfugiffegallóaráfe, ilà? Tamarmigle Profétepadlârpeta (13), opgitforlo ilifimangitforloneèt iferallóane, tamannut tâva narkikbigínekardluo erkartòunekalerpok. 25. Umatáne ertukkæt tâva farkomeraraùt; pædlordilo tâva Gude tukfiarbigiomarpà, Guo illomut illivfinētok unnerdlugo. 26. nnongmēflaua tâva kattængutika? Katmalerángaufe, ardlarfe ivngerutikfatpet, adla ajokærfutikfakarpet, adla tekrnartæn okauziænnik piginnâupet, adla komiutikfakarpet, adla nællunéjautikfarpet; tamarmik illuarfirfutikfâugilit(14).

11) Efaiafikut.
12) Nællunærkotâungilak.
13) Okauzimingnik ajokærfoïniardlutik
14) Tamâfa attordluardlugit pigifigit.

27. Okalluktukſakarallóarpet adlæn ol u-
ziǽnnik, mardluk pingaſudloneet king d-
lereekſardlutik pigilit, atauzerle nælli é-
jaïgile. 28. Nællunéjaïrſukſakangipe le
illegeenne nipangerile (15); ingmiki le
Gudimudlo okallukſinnarile. 29. Pr é-
tidle mardlugloneet pingaſudloneet oka u-
kilit, adlædlo (16) miſſiligomarput. o
Ivkſiarſudle illǽt okauzikſakalerallóar et
ſiurdlek nipangerile. 31. Tamàuſe I o-
fétepadlâromarallóaravſe kingurdlere k-
ſardluſe, tamáſa iliniarkudlugit, tamá lo
okaukikſarnekarkudlugit. 32. Profétil lo
annerſèjſa Profétit nalegarèjt (17). 3-
Gude nellinginnāringimet, illuartomi le
pekkorſirſaràu; ſôrdlotōg illegeenne i 1-
artunne tamárſoarne pirſaràu. 34. Ar r-
tæſe nipangiſſaput kattiſimaubingne; o l-
luktukſâunginamik nalektuartukſâinau 1-
tigle, tajma inneiziſit pekkorſiput. ;.
Iliniaromagunigle uviſik kigliſiorliſigit ;-
lumingne; okallungnek kattiſimaubin e
illuangimet arnænne. 36. Illivſinid -
neet Gudim ckauzià pinerpa? Illivſin l-
loneet kiſſivſinut piſimanerpa? 37. P -
fétioſugikorſirſokarpet annerſálioſugik -
ſir -

(15) Adlæt ſiunekangitlǽnnik okauzilik.
(16) Nálektut.
(17) Okallukſinnāuput nipangerſinnāupudloneet 1-
magunik.

ſokarpedloneet, tāurſoma iliſimalero-
arpèj aglekkaka illivſinut (18), Nalek-
ib pekkogéj. 38. Siunekaromangitſorle
makkoninga ſiunekangikile. 39. Taj-
āimet kattængutika! Profétiſun okallug-
natlaritſe, adlædlo okauziænnik okalluk-
t innerterkennagit. 40. Illerkoriglusilo
luarſaïniaritſe tamannik.

KAP. 15.

riſtuſe tokorſunnit makkitok unnerpå. v. 1 - 11. In-
nuïttōg tokorſunnit makkitſomartut unnerdlugit.
v. 12 - 58.

Okauniarpauſile, kattængutika! Evang-
iummik okautigirſaralloamnik illivſinut,
iſſaromagikſe ivna nalegluardlugolo; 2.
vangeliumilo tamanna okautigirſara na-
ktuaralloarusiuk (1), pidluautigiomariar-
; operilukſinnarusiuk kiſſienne (2). 3.
langminerle ajokærſornekarama, illivſi-
uttōg okautigigika ſiurdliudlugit makko:
riſtuſe ajortivut pivdlugit tokorſok, ag-
kkæt malliglugit; 4. Illirſāurſorlo; 5.
dludlo pingajuænne makkiſimarſok (3),
aglek-

(18) Illomut iliſimarſub Gudiblo annerſánik piglub aglekkaka næelluſſengilèj.
(1) Operidluardlugo.
(2) Opiſlærusile pidluaiſſengilaſe.
(3) Tokorſunnit.

aglekkæt nâpartordlugit; 6. Kefasiblo ta-
koà, kingórna ivkoa arkanek-mardl r
(4); 7. Amatōg tekkoviæt atauzikut k-
tængutigeet ungnirsut tedlimannik un-
nirsarkattartun amerdlakèjsa, sulle mea
innuput amerdlanerit, illèjdle tokungap:
8. Ama tekkovià Jakob, ama Apostelit -
marmik. 9. Késale kingurdlerpãudluna
tekkoviara uangángub alluksuartun-ék-
lóartonga (5). Mingnerrovongamè Ap-
stelinnit, kingakonarallóardlunga tajr-
karnermut Apostelimik, Gudimun ope-
katigeet mallersutlaravkit. 10. Gudib
sajmarsusiánit tãivnâvonga; sajmarsusiá
uamnut piluksinnangilak, uangale tauk-
nanga tamannit attortonga, mersa uan
pingikallóartonga, Gudible sajmarsusia
ikioránga. 11. Uangalo taukolo tajra
okalluktarpogut, tajmatōg opersose. 1.
Kristusile tokorsunnit makkisimarsok oka-
tigángavtigo, saagme tâva illæse okauz-
karpæt, tokorsut umaissengitsut unnerdlu-
it? 13. Tokorsudle umaissengipeta, Kr-
stusisōg umarsimanginiok. 14. Kristusib
umarsimangikallóarpet, okalluluksinna-
kæjarpogut, illipsisōg opeluksinnarkæja-
pot,

(4) Jesusim audlartitèjsa.
(5) Kingakóname, ingme alluksuamik taià Pau
sib, imèipok: Innukulungoamik.

fe. 15. Gudimigle feglufuginauviækágutt-ōg aglæt, Gude Kriftufimik tokornnit makkititfirfok unneravtigo, merfa akkitingikalloarà, tokorfut umaiffengietagōg (6). 16. Tokorfudle umaiffengita, Kriftufifōg umarfimanginiok. 17. iftufile umarfimangipet opelukfinnarpo, fullilo ajortivfinēpofe (7). 18. Távag tamarallóartut Kriftufime (8) tokorfut.). Manēnarme innutidluta Kriftufe tetgiguvtigo, innuïérkfoarnit tamannit ajunerrokæjarpogut (9). 29. Mánale affuak Kriftufe tokorfunnit makkifimavok, ukāulerdlunilo (10) tokorfunnit. 21. Inngmidle atauzimit (11) tokorfarmeta (12), nungmittōg atauzimit (13) tokorfut umamariput. 22. Sôrdlomè tamarmik Amme tokorfaràut, tajmatōg Kriftufime marmik umartínekaiffaput; 23. Nungllutigle ingmikôrtardlutik. Naukāk (14) rfa Kriftufe; kingórna Kriftufim innuvj tikiubikfáne (15). 24. Tamattoma king-

(6) v. 12.
(7) Ajortife ifumakærnekarnauviængilæt.
(8) Opernerme Kriftufimut.
(9) Operfúferput pirfutigallugo nagliukfinnaravta.
10) Siurdliudlune.
11) Adammit. (12) Innuït.
13) Kriftufimit.
14) Siurdlek.
15) Udlut naggatikfǽnne umaiffaput.

kingórna naggatikſak (piomarpok), n legâvik piſipago Gudimut Atátamudlo, n legàuneridlo nallekkædlo pirſárſoïdlo t máſa attorungnǽrkyſſegunigit (16). 2 Nalegãuſſavorle kingarſartine tamáſa illi ſerdlugit iſikkaminut. 26. Kingarſart kingurdlikſak péjægekſak terſa toko. 2 Tamáſa illigallóarmagit iſigèjnut. Tama nudle nalegãulerſok unnerángago, næll nangilak, tãurſominga nalegãukorſirſ tamannut tamakko illigingikèj (17). 2 Tamarmigle nalegarilerparſuk, ernerul tõg nalegariomarià nalegãukorſirſe tama nut (18), Gude kiſſimẽdluarkudlugo t manne (19). 29. Sullirſarpæmmè koïſit rángamik tokorſut pivdlugit (20), toko ſut umaiſſengidluïnarpeta? ſaagme koïl taràut, tokorſut pivdlugit? 30. Saagtc uagut nungudlugit nauvǽrſinnarpiſa (21 31. Udlut tapidlugit tokyavonga, illom nerſoutiginiardluſe Kriſtuſe Jeſuſe Nale arput pivdlugo. 32. Imãitomik nerſut ny

(16) Tamáſa nuname nalegãurſut nalegaujungnǽrſi ſegunigit.

(17) Tamannut nauglo Kriſtuſe nalegãugame, G dimut nalegãukorſirſiminut nalegãunauviæng lak.

(18) v. 24.

(19) Tamarmik Gude kiſſiet tettikſarikudlugo.

(20) Tokyartorſinnaromaudlutiglaſaag.

(21) Terſangãinak pitlaraſugalluta kingarſartivtin

artŏut pâgallóaruvkit (22) Efesusime, ssauik, tokorsut umaissengipeta? Nérarta imerdlutalo pissa, akkago tokyoavta (23). 33. Tammartinauværsarit-Illerkun ajungitsut asseroleraràut okaulungnit; 34. Iterdluse (24) illuartomik aritse ajortulliaissærdlusilo, illèjt Guik siunekangimeta; kangusukkudluse tajma okallukponga. 35. Imale okarissanerpok: Kannongme tokorsut ussapæt? Kannong-étomigle timmiglit omeromarpæt? 36. Tautòuna siunegitsok! Nāursuksak, irbsomun illirset, rnauviængilak tokogadlangikune. 37. aloneet illirsarángauko irbsomut, timpiomartok (26) illirsarāingilet, nāutseïinarle, kajûrsekfarloneet, adlaloneet inginak (illirsaráët). 38. Gudible timartitarà (27) isumaminik, siaroartek-lo nungudlugit ingmikôrtomik timmeitarèj (28). 39. Uïngit tamarmik atau-gikallóarput; innuïdle adlamik uïni-

kar-

(22) Innupilúrksoït mallersutiarmanga. Att. Apost. Sull. K. 19.

(23) Tajma illèjt okauzekarángeta, uaguttŏg mallissegallóarivut, tokorsut umaissengipeta.

(24) Uteriardluse.

(25) Tajmāitut illegángausigit.

(26) Næggovik aualekkotilik pilluliglo.

(27) Nāulersitarà kannongesúsilik.

(28) Arsigeengitsut nāulersitarèj.

karput, nersutidlo adlamik; aulisekk[illegible]tõg adlamik, tingmirsættõg adlamik. [illegible] Timmin illèjt killangmiuput, timmidlo [illegible]lèjt nunamiuput; killangmiudle pinne[illegible]siǽt ingmikun épok, nunamiudlo ing[illegible]i-kut. 41. Sekkerngub kaumarsúsia a[illegible]vok, kaumætiblo kaumarsúsia adlâvok, [illegible]lorirsættõg kaumarsusiǽt adlâviok; u[illegible]rirsæn illèjt illamingnit kaumanerrom[illegible] 42. Tajmaétsomariok, tokorsut uma[illegible]peta. Asseryarsok illirsâursaràu, assery[illegible]sõudlunile makkitsómarpok. 43. Assi[illegible]nægak illirsâursaràu, pinnersórsõudlu[illegible]le makkitsomarpok, ajulersok illirsâursa[illegible]u, pirsâudlunile makkitsomarpok. 44. T[illegible]me tarniliugalloak (29) illirsâursaràu, m[illegible]kitsomarporle timme annersángajek ([illegible]). Tarnilingmik (31) timmekarpok, an[illegible]sángajengmiktõg timmekariok. 45. I[illegible]tõg aglekſimaviok (32): *Innuk siurdler[illegible] Adam tarnilingorpok umarsomik*; Adar[illegible]le kingurdlek (33) annersángorpok umarti[illegible]sok. 46. Annersángajegle siurdliungit[illegible]k, tarniligle (siurdliursok), kingórna an[illegible]

sa[illegible]g-

(29) Umaliugalloak.
(30) Annersártun-étok, innutigirsekſæt pirsari ar-nagit.
(31) Umalingmik.
(32) Mosesim aglegèjne.
(33) Kristuse.

gajengorpok. 47. Innuk ſiurdlerpãk ſomit piok irbſomiudlune; innugle aiterſa Nàlegak killangmit pirſok (34). Irbſomit pirſok arſigæt irbſomiut (35); angmidlo pirſok arſigiviæt killangmiut. Sôrdlotõg irbſomit pirſok arſigigallókput tajmatõg killangmio arſigiomariar (36). 50. Mattomingale okaupauokkorſe kattængutika! Gudib nalegávia gub aublo pigilernauviæiſſengilæk, asyãitſoktõg aſſeryarſub pigilernauviæis ginià (37). 51. Attà! nællunartomik upauſe: Tamàuta ſinekſaiſſengikallóargut (38), nungudlutale adlangortínekamarpogut (39). 52. Terſangãinak, uïſeak, kardlortãurſoarmit kingurdlikſa; kardlortãurſoarpallugomarmet, toſudlo makkitſomarput aſſeryãitſõudluagudlo (40) adlangoromarpogut. 53. eryarſok manna (41) aſſeryãitſungoriamet. tokyarſorlo tamanna tokyãitſungoria-

(;) Att. Joh. K. 3. v. 13-31.
(;) Nuname innûrſut.
(;) Att. Rom. K. 8. v. 29.
(7) Innuït mánaſun - eſúſiglit killangmut pinauviængilæt.
(3) Tokyſſengikallóarpogut, udlut naggatikſæta ilèjt angumeriſſamagit ſulle innûrſut.
()) Tokorſunnit makkiſimarſutun-ékudluta.
()) Udlut naggatikſænne innuguta.
(1) Timme.

oriakariok. 54. Afferyarforle manna af-ryäitfungyffapet, tokyarforlo tamænna t-kyäitfungyffapet, okauzit tâva aglekfima-fut (42) ivko erkoromarput: *Toko ajuli-pok ajugãurfomut.* 55. Toko-à! kapp-tet nau? Tokorfun innæn-à! ajugãurl-fet nau? 56. Tokuble kapputà terfa aje-te; inneizifidle ajortib pirfautigèj (4 . 57. Kujanakãurle Gude, ajugãutinamif-ut Nalegarput Jefufe Kriftufe tunnarallu . 58. Tajmäitomik kattængutika affænnar-fi-à! Nalekkab piniarkorfà piniarfinn-fiuk aulæjængerdlufilo, kaitforafilo r-makfidluariartorfiuk, ilifimaudlufe, pin-lukfinnaiffenginaufe Nalekkame (44).

KAP. 16.

Katterforkorfiok tunnirfutikfænnik opertûnnut ajor-tunnut. v. 1-4. Korintufimut kakugo pion-fum unnerpok. v. 5-9. Okaukikfarpèj operner t affenningnermudlo. v. 10-18. Pidluarkorfiner k illuartunnut pidluëikorfinermiglo illuëitfunn aglekkæne nâvej. 19-24.

Pajugutikfædle illuartunnut (1) pivdlu , fôrdlo operkatigeet Galafiamëtut pekk - all -

(42) Efaiafikut Hofeafikudlo.
(43) Ajorte pivdlugo toko erkfinakau, inneizif o pivdlugit pitlarnakãugut ajortulliartogut.
(44) Nalekkab akkidluariartyffamafe.
(1) Opertunnut ajorfartunnut.

ǝarika, illipsisõg tajmailliortaritse. 2. Sabátinne tamanne nungudluse illirsiüa-je illivsine (2), sõunniglo (3) katterſoï-rdluse, pidluarsúserse nâpartordlugo, ugutikſaralloæt katterſoriakalerkonnagit à tikiukuma. 3. Tikiukumale aitſikor-ne nekſitſomarpaka aglekkænnik, Jeruſa-mut aitſikudlugit tunnirſutivſinik. 4. ngminerle uanga terſunga audlariaka-lóaruma illegiginnãuaka. 5. Maſedo-kudle ingerdlaguma ornigomarpause, Mſedonia akkutigiſſegallóaravkò. 6. Ke-kadlaiſſenginerpauſile, okéïſſanerpong-neet, illekſariſugluſe ornigekſaralloam-. 7. Mánakummè kangiſſegama tike-omangilause, iſumavkudle émerſoro-rukponga illivſine (4), Nalekkab pek-gallóarpanga. 8. Efeſuſimile unigoma-nga, Pintſim udloà naytſerſordlugo. 9. ittuærnekatlarama amerdlarſunnut (5), ıglo akkerartortut terſane amerdlakémi-t. 10. Timoteuſile tikiukallóarune, ſio-ane nejorliſe; Nalekkab pekkorſà pi-ırmagò uaptut. 11. Tajmãitomik aſſig-

Z z 2 innais-

(2) Igluvſine pivſe illèjt ingmikôrtardlugit.
(3) Anningãurſænnik tunnirſutikſænnik ajorſartun-nut.
(4) Kakugo.
(5) Illekſiekſaka operkatigeennut terſane amerdlag-allóarkâut.

innaiſſengilarſe, illegikikſardlugole uar-
nut pigiſiuk; nerigugángavko kattæng-
tigeet illegiſſaſugallugit. 12. Kattængu-
le Appolloſe kajumikſangoarallóariga o-
nikudluſe kattængutigeen illegàllugit, m-
nakudlo pileringikallóarkàu; piomarpo
kakugo ullapitſungnǽrune. 13. Pigâritſe(6),
opertuaritſe, ajugāuniaritſe, nekkôrniarit
(7). 14. Sullirſarángauſe aſſenningniardlu
piſitſe. 15. Inneppauſile, kattængutika! St-
fanaſim iglokatèj iliſimagauſigit, operkāu-
ſut Akajame, nangminerlo pilerivdlutik -
luartunnut angæjokāurſut; 16. Illipſiſ
tajmāitut nalengniarſigit, tamáſalo igdle-
ſóïrſut piniartartudlo (8). 17. Tipeitſu-
pongale Stefanaſe Fortunatuſilo Akaïku-
lo tikiumeta; tauko ſôrdlo ſimnerſiſe pe-
karbigángavkit (9). 18. Uangalo illipſi-
iſumavut tupedlerſimatigit, tajmāitut tâ
iſumagiſigit. 19. Operkatigeet Aſian
innudluarkoáſe. Akvilaſib Priſkillab
innudluangârkoáſe Nalekkame, opert
iglokatitik illegallugit. 20. Kattæng-
tigeet tamarmik innudluarkoáſe. Innu-
lua

(6) Miſſikſoritſe.

(7) Urſernartunnut ajugāuniardluſe.

(8) Ajokærſoïniartut.

(9) Orningneng ajoravſe uanga, taukoa ſôrdlo ſi-
nerdluſe tikipanga.

larkorsisitse illivsinut kuniglusilo illuarto-
ik. 21. Innudluarkorsiongatōg nangmi-
k aglegluṅga uanga Paulufe. 22. Na-
kkamik Jesuse Kristusimik assenningitsok
dlučikonnarsile! Nálegak aggerpok 23.
alekkab Jesusib Kristusib sajmaunerminik
egilise! 24. Assatuïnarlause tamàuse
ristuse-Jesusime! Amen.

glekkæt makko siurdleet Korintumiun-
t Filippenime aglekſimapůt, Stefanasib
Fortunatusiblo Akaïkusiblo Ti-
moteusiblo nekſægèjt.

Paulusim Aglegèja Ardlèjt
Korintumiunnut.

KAP. 1.

Korintumiut pidluarkoèj, Gudilo kujauà tupe er- sarmane tauko pimivdlugit, v. 1-11. Illuartçiik isumakartub saaglo Korintusimut pingítsum ın- nerpok, v. 12-24.

Paulușe Jesusib Kristusim Apostelià, (u-
dib pekkorsánik, kattængudlo Timote e,
(aglekpuk) Gudim illegeeklèjnut Korin u-
miunnut, illuartunnudlo tamannut Ak a-
me tamársoarme. 2. Gudim Atátavta a-
lekkablo Jesusib Kristusib sâjmaulișe erlk-
sisidlusilo (1)! 3. Ussornarsile Gude a-
lekkavta Jesusib Kristusim Atáta, náki a-
rajuktórsoak atátak tupedlersitsigajuktó o-
arlo Gude! 4. Tupedlersarsinnarmáti ut
nellinginak sumik erdlokilerángavta, u-
pd-

(1) Att. Rom. K. 1. v. 7.

edlerſarſinnãungorkudlugittõg tamannik
dlokilerſut, tupedlerſautigallugo tãivna
udim attugà uavtinut. 5. Sôrdlomè Kri-
uſe pivdlugo nagliungâiſſegavta, tajma-
g Kriſtuſe pivdlugo tupedlerſarnekangâ-
mariogut. 6. Erdlokirſarángavtaloneet,
merſa (pirſaràu) illipſe tupedlerſarnekar-
dluſe pidluarkudluſilo, tajmaëſiſſamet,
lelârdluſe uavtitut nagliukuſe; tupedler-
rnekarángavtaloneet, tamerſatõg illipſe
pedlerſarnekarkudluſe pidluarkudluſilo
irſaràu). 7. Tajmãitſomartoſilo nekki-
angilagut; ima iliſimagavta, nagliuka-
giguſigut tupedlerſarnekarkatigiomariau-
guttõg. 8. Angiutſomangilauſimè kat-
engutika! nagliurſuſivtinik Aſiame attuk-
vtinik, nukingærdluïnaravta, uzema-
g innunauviæiſſengitſogut. 9. Tokyſſa-
gilerdlutale, uavtinut tettigikonnata,
udile tokorſunnik umartitſirſok tettigig-
narkudlugo. 10. Tokomut nauværal-
arâvta tãurſoma annaukátigut, ſulliſo ta-
erſa annautaráfigut, kakugotõg annau-
gomarmigátigut tettigiviarput. 11. Il-
pſiſõg tukſiarkatigángauſigut pivdluta,
nnirſut ſajmarnartok (2) innungnit kap-
ennit (3) pirſarput kujagingârkudlugotõg

 kap-

(2) Annaurſinek,
(3) Kapſeet tukſiurſineræn nit.

kapſeennut pivdluta. 12. Nerſoutigirſe-ſakarpogudle imãitomik, iſumavta unn-ſiormátigut (4), nuname angnerrurſomigo illivſine ſakkirſogut piüarata illomôrdlu-lo Gudimut, uïngum iliſimarſúſia (5) -tornago, ſajmaunekardlutale Gudimut (). 13. Aglekbiginiarſinnaravſe attuækkavi-nik iliſimarſavſinigloneet kiſſænnik; i-mavongale, iſuanun aglǽt iliſimaiſſerſe. 14. Sôrdlotõg iliſimagadleitſiarivſigut ne-ſoutikſarilerdluta, illipſiſõg nerſoutigiſſe-allóarmigavſe, Nalekkab Jeſuſim udlà nedliupet (7). 15. Tamattomingalo ne-kimananga ornigomagallóarivſe, ſajma-nerſikudluſe aipekſánik. 16. Nunavſi-udlo ingerdlajomaudlunga Maſedoniami, ámalo Maſedoniamut uterbigiſugluſe ille-fariſuglufilo Judæamut. 17. Tâva tajma iſumakalerama illomônginerpik? Sumi-loneet iſumaliorángama, uïnik malliglu (8) iſumaliornerpik, angerdlungalo na-gardlungalo (9)? 18. Gudile opernakán-

(4) Illuartomik puktarſigavta.
(5) Att. 1 Kor. K. 2. v. 4-13.
(6) Imẽipok: Uavtinik pingikallóartogut Gudi- angæjokãunerminik iliſimarſúſekartipátigut.
(7) Innuït erkartoutſartorpagit.
(8) Innugtut iſumaka atauziungitſut nalekſinna-lugit.
(9) Piomalerdlungalo piomaiſſærdlungalo nangi-nermik.

e okauzerput illivſinut angernermiglo
nggarnermiglo pingikallóarikput (10).
19. Gudible niârna Jeſuſe Kriſtuſe okau-
tiángavtigo illivſinut uangalo Silvanuſib-
l Timoteuſiblo, aſſukiak angernermiglo
nggarnermiglo pirſartangitſogut, anger-
ſnarnermigle pigikput (11). 20. Nung-
ulutigle Gudim unnerſoutèj tāurſománe
(12) opernalerkàut, tāurſománilo illomôr-
tuput, Gude uſſorikudlugo uavtinut. 21.
Gudible aulæjængerſikátigut illegalluſe
Kriſtuſimut, tennidlutalo (13). 22. Nek-
kneitikátiguttōg Annerſámik tunnivdlu-
tnællunærkotikſavtinik umativtigut. 23.
Gudimudle nællunéjarkoginnāuara tarniga
(14), Korintuſimut ſulle pinginama ibleri-
ſgluſe (15). 24. Nalegāuniangikallóar-
pgummè operſuſivſinut, piniarkatāugin-
nrpogudle tipeitſukkudluſe opertuartoſe.

KAP. 2.

Akſoarnartugalloak tupedlerſarkoà. v. 1-11. Opertut illekartarbigimæne, Gude kujauà. v. 12-17.

Jamnile iſumalerſonga, ama allieiſung-
 nermik

10) Aulæjængiuſimæ't pigallóarikput.
11) Ajokærſutivta atauzek nelligà.
12) Kriſtuſime.
13) Illuarſardlutalo.
14) Iſumaka Gudib nællungikallóarpèj.
15) Att. 1 Kor. K. 4. v. 21.

nermik ornigomanaſe. 2. Allieiſukti ll lóaruvſila, kiamè tâva tipeitſuktiſſegán a allieiſuktitama pingipanga? 3. Tama o mingatõg aglekbigigivſe, tikiukuma li eiſutigiomaanagit tipeitſutigirſekſaral a ka; nællungikallóaravſe tamàuſe, tipit ſutiga tipeitſutigigikſe nungudluſe. 4. Erdlokingârnermigle ôlingnermiglo u a tivkut kijængarma aglekbigigallóari e, nauglo allieiſuktitſomannaſe, aſſenning r ſúſerale illivſinut iliſimalerkudlugo. 5. Allieiſuktitſirſokarallóarpedle, tãivrſ a allieiſuktingikánga (1), illipſile tamár a javſe (2), ſualugomannanga tajma pi n narponga (3). 6. Tajmãitok (4) kap e pitlarmarſuk, tajma aglæt namakſiok. 7. Ningauſſærdlugole tupedlerſarniardlug lo piſſegallóarparſe, ajulerdluïnarkonn o. 8. Tajmãitomik okauniarpauſe, àſſá r mik ama illekſſkudlugo. 9. Tamænn iè pivdlugo aglekkionga, miſſiligomau u ſe, nalengniaiſſeſugalluſe ſum gioneet o kaunekarángauſe. 10. Iſumakærbigir r le

(1) Kiſſima.

(2) Allieiſuktiniáſe.

(3) Okaiſſegallóartonga: tamàuſe allieiſuktik e arkſoangâromannagole okarſinnarponga: ãi næſe allieiſuktikèj.

(4) Att. 1 Kor. K. 5. v. 1.

ſe uangatõg tajma piſſauara, iſumakærtgirſaralloaratõg iſumakærbigángavko illiſe pivdluſe Kriſtuſib tekkoáne, Satanaſaut ſeglokittarkonnata; 11. Tãurſoma imapiluee nællungikallóaravtigit. 12. Toaſimudle pigama Evangeliume Kriſtuſnik okautigiartordlugo, nauglo mattuærginekangârama Nalekkame (5), iſumaga uarneng ajulerſok (6), kattængutiga Tiiſe kingoráravko. 13. Kemeglugidle Madoniamun audlartonga. 14. Gudile kujarſile! ajugãutitarángamiſigut nungudlgit Kriſtuſime, ajokærſume tipigikſúſia immarkudlugo (7) nunænne tamanne gut attordluta. 15. Kriſtuſib tipigikſutigángátigut Gudimut annegluartukſænnilo tammartukſænnilo (8): 16. Tamakonáne tokoſungnikallóarpogut tokonarmut, ivkonánile umarſungnipogut umaartomut (9); kiale tamakko ajungilagit?

17. Naug-

(5) Att. 1 Kor. K. 16. v. 9.

(6) Uningneng ajulerſonga.

(7) Kriſtuſim ajokærſutà tuſſarominartok nællunéjarkudlugo.

(8) Kriſtuſe pivdlugo ajokærſóirſogut Gudim illuarirſarátigut, innungne nalengnekarutaloneet nalengnekangikutaloneet.

(9) Illèjſa tuſſaromarſarãinginamiſigut pitlarnekaromarput, illèjſale tuſſaromatlárángamiſigut pidluaromarput.

17. Nauglo amerdlagallóarkàut Gu(n okauzeenik afferorfáïrfut (10), uagut j mäingilagut, illomôrdlutale, Gudimil (11) Gudiblo tekkoánit, okallugaräu Kriftufime.

KAP. 3.

Kivgartõutik affilliænnik annerfámiglo okautiga,

Ama nerfolernerpifa uavtinik? Illèjfil-loneet pirfariakarnerpogut aglekkæn k nerfornartunnik illivfinut, aglekkænn -loneet nerfornartunnik illivfinit? 2. -lipfe aglegaräufe, aglekfimagaufe umat -tine, innuïdlo tamarmik nællungimafe -tuardlufilo. 3. Nællunanginaufe, Krif-fim aglegarigáfe, illuarfarfimarfofe uagt attordluta, aglekfimarfofe aglautäungit-mik, umarfuble Gudim Annerfánik, u-räungitfunnut aglektarbingnut, umatil aglektarbeenut uïniurfunnut (1). 4. T-ma-

(10) Ajokærfutepilúrkfoætik Gudım okauzeenik ak lektardlugit.

(11) Gudib pekkorfâ naleglugo.

(1) Imëipok: Adlænuik aglekkænnik nerfoutikfa nik pirfariakangilagut, illipfe aglekkætt énaufe, umamiugángavfe, nællunanginatl illuarfarivfe Kriftufim ajokærfutánik, Gud annerfâ ikiortigallugo.

tominga Gude tettigârput, Kriſtuſe
narallugo; 5. Sumik (2) iſumalior-
gnauviængikallóardluta uavtinik, Gu-
ajungirſutigârput. 6. Ajungitikátig-
mè tãurſoma kivgarikũdluta Teſtamen-
nut (3), arſilliãungitſunnut (4), anner-
armudle; arſilliæt tokotſirſarmeta, an-
ãrle umartitſirſaràu (5). 7. Kivgar-
igirſekſarle ivna tokonartugalloak ar-
ænnik, ujarkænnut titârſimarſunnik,
a aktigirſomik uſſornarpet, Iſraëlib
ornèjſa Moſeſib kêna irſigidluarneng
narſivdlugo, kêna ingianarkánget (6),
glo aſſeroromartukſak. 8. Saagme An-
ãb kivgartoutigikorſà uſſornarnerrys-
ipa? 9. Kivgartõudle pidluẽikorſir-
uſſornarallóarpet, aſſukiak kivgartõu-
lluartitſirſum uſſornarſúſia angnerryſſe-
10. Uſſornartongmè tãivna (7) us-
avſângilak, tamænna (8) uſſornangâ-
ngmet. 11. Atyſſærſok uſſornaralló-
t; ſorãiſſengitſok tâva uſſornarnerrys-
k. 12. Tajmãitomik tâva nerigugav-
ta,

() Ajungitſomik.
() Ajokærſutitâmut.
() Inneiziſinnut aglekſimarſunnut nâme.
() Inneiziſit pidluẽikorſirſarmeta, Kriſtuſible ajókærſutà pidluarkorſirſaràu.
() Kakkamit Sinaimit attermet.
() Inneiziſit.
() Jeſuſim ajokærſutà.

ta, ſioranata okalluktarſinnarpogut. 13.
Moſeſe mallingnago kênaminik tâlytſer
ſok, Iſraëlib kittornèjnut irſigikonn
attyſſærſub naggatà. 14. Taukoale
mèjt mangertiſimaput. Sulle tamerſa
ſtamentitokak attuarnekārángame, tâl
karſinnarpok pærneng ajulerſomik (9);
ſtuſib (10) pærarángago. 15. Sulle tam
ſa Moſeſe attuarnekāránget (11), um
tâlytſerſimagallóarpok. 16. Sâpetale
lekkamut, tâlutekaiſſærpok (12). 17.
legarle annerſâvok; ſumētarángedle Na
kam annerſà, terſane tâlutekarungnæra
18. Tamàutale kênavtigut tâlutekangitſ
ut ſôrdlo tararſortogut Nalekkab pinne
ſiánut, arſigileriartorparput pinnerſiar
tuïnardluta, ſôrdlo Nalekkamit annerſ
omit (13).

KAP. 4.

Evangeliume Paulufim okautīgà ſioranane, pidlu
kánget opertunnut nauglo nagliuſſerſunnut,

Tajmāitomik tâva kivgartòutekara
nákitlarmátigut, erkæjatangilagut. 2. Ka
u

(9) Aglekkæt attuarerángamikit Jödit, iſumæ
nekarneng ajorpæt.
(10) Kiſſime ajokærſuminik.
(11) Moſeſim aglegēj attuarnekārángeta.
(12) Aglekkæt ſſunekaliſſegallóarèjt.
(13) Tāurſoma ajokærſordluarmátigut.

rtunnigle angiunartunnik pirſarâingi-
ut, pekkorſerſõunatalo piogut; Gu-
lo okauzee aſſerorniangilavut, oper-
torſiordlutale pirſarâugut Gudib tekko-
, innuït tamarmik illumigut operikud-
; 3. Evangeliumerpudlo nællunaral-
une, tammartukſænne nællunarſima-
(1): 4. Opingitſut taukoa iſumæt ſil-
tamattoma Gudiæt (2) takpeeligà, E-
geliumib kaumarſúſia kaumalerkonago
konunga Kriſtuſib Gudim arſingæt pin-
ſuſiánik. 5. Nangminek pivdluta okal-
âinginavta (3), Kriſtuſile Jeſuſe naleg-
ſok unnerdlugo, uagudle kivgâurſog-
illivſinút Jeſuſe pivdlugo (unnipkâr-
gut). 6. Ivnamè Gude kaumarſomik
kkorſirſok târtomit, umativtiniſõg kau-
rſáïrſok, nælyungnærkudlugo iliſima-
tok Gudib pinnerſuſiánik Jeſuſib Kri-
ib tautoáne. 7. Erdlingnartórſoarle ta-
nna pekkalerparput marâinarne (4), pik-
arſuſérſoa Gudimut pigitidlugo, uav-
dlo pigitinago. 8. Tamannik erdlo-
ínekartogut, illimeitſegatalo; ajornar-
allóartogut kollarnerdlugatalo; 9. Ma-
utlarnekartogut kemegâunatalo; ord-
lotíne-

1) Att, 1 Kor. K. 1. v. 18. 2 Kor. 2. v. 15.
2) Tornârſub ſillamiun opingitſut nalegæt.
3) Nerſorniatângi navta adlætut ſeglokittáïrſutut.
4) Timmivtine marartun aſeryarſunne.

lotínekartogut nungunatalo; 10. Nalk-kab Jeſuſib tokorſúſia timminimiugiginr-parput (5), Jeſuſim umarſúſia ſarkomr-mikudlugo timmivtine (6). 11. Uagun-mè innurſogut nungudluta tokomut pi-tãurſarãugut Jeſuſe pivdlugo, Jeſuſim u-marſúſia ſarkomermikudlugo uïnivtine o-kyarſome. 12. Toko tâva pikkunarſilu uavtine, umanerle illivſine (7). 13. A-nerſámigle tãivrſominga opertitſirſork piliogavta, aglekkæt (8) attordlugit: *Ce-rama okallukponga;* uaguttõg operavta o-kallukkiogut. 14. Nællunginavta, a-lekkamik Jeſuſimik umartitſirſub uagutg umartitſomariátigut Jeſuſimut, ſærbſars-ſauátigudlo illipſe illegalluſe. 15. Nun-udlunile tajmaëſerpok illipſe pivdluſe, ij-maunérſoak amerdlarſut kyzengneræn it angingálerkudlugo Gude uſſorallugo. 16. Tajmãitomik erkæjatángilagut, innukpul-le kallek aſſerorallóarpedloneet, illuno tejmēitok udlut tapidlugit nutângoliit-vok (9). 17. Naliungnengoavta killank nâ-

(5) Tokokennatuï narpogut Jeſuſe pivdlugo.
(6) Jeſuſiſut umarſúſekarkudluta, tauna tajmaë l-narmettõg nuname innutidlune.
(7) Uagut nagliukſinnarpogut illipſe innudluark l-luſe.
(8) Davidim ivngerutèjne.
(9) Timmivut nagliungnermut ajuleriartorſini r-peta, tarnivut ajungitſartorput.

issersub piksarsiormátigut ussornartórso-
nik nellekangitsomik näissengitsomik.
. Tekkuksäursunnik pinianginavta (10),
kuksäungitsunnigle (11); tekkuksäursut
ksäumeta; tekkuksäungitsudle naggate-
ssengilæt.

KAP. 5.

luarbiksakangäissamet kakugo, Apostelit assanermit Kristusimut innuït kajumiksarniarpèjt innudluar-kudlugittōg.

simavogudle, iglungoarput nuname at-
tok (1) asserorallóarpet, innikṡakaro-
rpogut Gudimit, iglomik arksäungit-
nik sennasimarsomik (2) näissengitsomik
langme. 2. Tamattománisōg (3) anner-
irsaräugut, kajungerdluta kollikudluta
iksavtinik killangmit pirsomik (4). 3.
norârsimaudluta tamakangisinatalo kan-
ning-

(1) Nunab pee nellinginarävut.
(2) Killab pee piniangârpavut.
(3) Timme.
(4) Tokogallóaruta adlamik ornigeksakaromarpogut asseryangitsomik.
(5) Timmivtine.
(6) Killangmēlerosukäugut.

ningârnekaiſſegallóarmiguta (5). 4. U-
ummè iglungoamētogut annerſámiogut g
ajulerdluta (6); mattaromangikallóara a
kallekaromaudlutale (7) piogut, tokyar k
nungutſartorkudlugo umanartomut (8). 5.
Tamattomungale illuarſarpátigut Gud,
Annerſámik nællunærkotikſavtinik tunn-
amiſigut (9). 6. Tajmãimet nungudlu it
ſiorangilagut, nauk iliſimagallóardlu,
Nalekkamit aſſiartogut timmime païſid-
ta. 7. Opernermik ſakkigavta tekkungn-
ata; 8. Siorangilagudle, aſſiaruglut o
timmimit angerdlarnek Nalekkamut nu-
neringârparput. 9. Tajmãitomiktōg pá-
utaloneet aſſiarutaloneet (10), ajungini-
ſinnarpogut tāurſomunga; 10. Tamà a
ſarkomeriakaravta Kriſtuſim erkartōu i-
vikſánut, nungudluta akkínekarkudlu,
timmivtinik kannong-illiortogut, ajor-
migloneet ajungitſomigloneet. 11. N-
legarle nalegiakartok iliſimagavtigo, t-
nuït kajumikſarniarpavut, nællunangil-
udle Gudime (11); iſumavſiniſōg nællu-
rut;

(5) Timmimēſſegallóaruta Kriſtuſe tikiutſerdlu,
(6) Att. Rom. K. 8. v. 22. 23.
(7) Tokyomangikallóaravta adlangoroſukſinnar-
tale.
(8) Att. 1 Kor. K. 15. v. 51-54.
(9) Att. K. 1. v. 22.
(10) Nunamēkutaloneet killangmudloneet piſſég a.
(11) Illomôrſúſerput Gudim iliſimauâ.

ngnærſogut, nekkimatigingilara (12).
. Merſa nerſorkingniangikallóarpogut il-
ſinut; nerſõutikſakartipauſile pivdluta;
kiniarkudlugit uſlorſitſartut ajungitſul-
kkamingnik, umatib pigingitſánik. 13.
lærukallóarutale (13), tamerſa Gude pivd-
go piogut, ſillakarutaloneet (14) tamerſa
vdluſe piogut. 14. Kriſtuſim aſſennir-
ſiæt pekkotuïnarmátigut; 15. Iſumaka-
avta ima: Atauzek tamáſa pivdlugit to-
pet, tamarmik tâva tokoput (15), tãur-
malo tamáſa tokutigèj, innurſut kingór-
ingmingnut innukonnagit, pivdlutiglo
kogallóartok umarkikſorlo (naleglugo
nuniaiſſaput) (16). 16. Mattomanga tâva
kardlerſiungilagut; naugle Kriſtuſe ilir-
rigallóarikput innugtun-étok, mánakut
maëſugingilarput. 17. Tajmãitomik
riſtuſimẽtokarallóarpet, tauna nutângor-
ãurſaràu; piſſokak etſungnærpok, tamar-
ik arèit nutângorſimaput (17). 18. Ta-
akkole tamarmik Gudimit piput, tãurſo-
a nelleritimátigut ingminut (18) Jeſuſe-

12) Illipſilo illomôrſûſerput iliſimagallóarparſe.
13) Nerſorallóaruta uavtinik, ſôrdlo ſualugluta.
14) Nerſungângitſarángavta.
15) Sôrdlo tauna illegallugo.
16) Att. Rom. K. 14. v. 7-9.
17) Kriſtumiut nutænnik ajungitſuïnarnik iſuma-
kaleromarput illerkoriginnrrdlutiglo.
18) Sajmaulermátigut.

Kriſtuſikut, kivgartortidlutalo ſajmarn-tunnik (19). 19. Gudib merſa Kriſtuſin-tub ſillárſum innuee nelleritikèj ingmin (20), ajortèjnnik iſumakærbigallugit; nel-lerititſinermiglo (21) okallukkoátigut. 20. Tajmāimet audlartitâvogut Kriſtuſint ſôrdlo Gudib nangminek okaukáſe uagut attordluta; okauniarpauſe Kriſtuſe ſim-rallugo: Gudimut ſajmautiniaritſe. 21. Ajortimik miſſigingitſok (22) ajortilig illiormago pivdluta, uagut tãurſománel-luautikſarſikudluta Gudimut.

KAP. 6.

Korintumiut Paulusim okaukikſarpèj illomôrkudl operdluartutut.

Uagudle piniarkatãugavta (1), okauk-ſarniarpauſiſõg, Gudib ſajmaunerà att-nerdlukkonnago. 2. Ima okarmet (2) *Tuſſarivkit nedliutome nuennerſome, anna lutidlo udlok pidluarbik nedliumet;* tame nedliutok nuennerſok, tamerſa udlok pi-luarbik (3). 3. Arkſoarnaromangila ſum

(19) Sajmaunermik okaurſikudluta innungnut.
(20) Sajmaukèj.
(21) Sajmaunermik.
(22) Jeſuſe.
(1) Ajokærſorkatãugavta.
(2) Eſaïaſikut.
(3) Kriſtuſe tikiumet.

nigloneet, kivgartòuterput arkſoarſne-
rkonnago. 4. Gudible kivgèjſut taman-
piniartarpògut, iſumagingniardluta
gliugángavta, ajorſarángavtalo, anni-
ángavtalo; 5. Unatarnekarángavtalo,
nærſimavingmētarángavtalo, peblingâ-
gátigudlo, ſennaurirſarángavtalo, pig-
ngavtalo, éſingitſarángavtalo. 6. Il-
rnermik, ilifimanermiglo, kamajuï-
miglo, ajunginiarnermiglo, Annerſá-
glo illuartomik, aſſenningnermiglo il-
nôrtomik. 7. Opernartomik okauze-
dluta, Gude pikkutſautigallugo, igd-
tut ſekkokardluta illuartunnik (4). 8.
lengnekarángavta aſſiginnarnekarángav-
; ajornerarangátigut ajunginerarangátig-
lo; ajokærſornerdluktogudluſaag naug-
pernartogut; 9. Tekkornartāurſogud-
aag nauglo tekkornangitſogut; tokyar-
udluſaag merſale innuvogut; pitlarſi-
rſogudluſaag nauglo tokotāungilagut;
Allieiſuktogudluſaag, merſa tipeitſuk-
arpogut; peetſogudluſaag, merſa a-
rdlarſut piſſórſoangortipavut; pekkang-
gudluſaag nauglo tumáſa pigiüarpavut.
Korintumiun okkorſi-à! Kanerput ang-
lerkàu illivſinut, umaterput iſuïpok

 (5).

(4) Akkerartortunnut tamannut akkikſakarallóar-
kāugut.

(5) 12. Nimniur gikallóarposse uavtir nimniorposile umativsine (6). 13. Akki nersiniardlusile nellikſami'k — ſôrdlo k tôrnamnut okallukponga — illipſiſõg iſ niaritſe (7). 14. Illeginiarkennaſigit opir itſut; illuartorle illuẽitſorlo illegeekſ ſãunerpæk? Kannorle kaumarſok târſoa illegeeſſapæk? 15. Kannongmiſõg K ſtuſilo Belialilo (8) arſigeeſſapæk? Op torlo opingitſorlo kannok nedlereeſſapa 16. Kannongme Gudim igloáne Gudi luït innekaiſſerſut? Illipſile Gudim um ſum iglogáſe, Gude ima okarmet (9): *A kornèjnne iglokaromarponga, ſakkivdlung akkornèjnne; uangalo Gudigiliſſauánga, t kotõg innuvtariliſſégiaka.* 17. *Tajm met anniſitje taukonánga illegiſſæ'rdlugia* tamerſa Nalekkam okauzia (10), *mingu nartorlo aktoriardunaſiuk* (11), *uanga t illekſiomarpauſe.* 18. *Atátagiſſoauſinga*

ill

(5) Okallulerkãugut illivſinut, umamiugirſavu annipavut tipẽitſugluta.

(6) Allieiſuktitſomangikallóarpauſe, illivſinudle lieiſuktínekarpoſe.

(7) Uavtitut illomôrniaritſe tipeitſungnermik.

(8) Imẽipok: Tornârſuglo.

(9) Moſefikudlo Ezekielikudlo.

(10) Eſaiaſikut.

(11) Miſſikſoritſe, illuẽitſomut âtſortikonnaſe.

pſiſõg ernerallufilo pannigiſſoauſe, tajma
ılegak ajugakangitſok okauzekarpok (12).

KAP. 7.

aukikſarpèj ajungitſartorniarkudlugit, tipeitſutigal-
lugidlo nerſorpèj.

ajmãitunnik tâva unnerſõutekaravta, as-
ıartun à! Ervkéjarniarta péjardlugidlo
ıgub annernerublo ervkækik tamáſa, na-
kſiartordlutalo iblernarſinermik Gude
eglugo. 2. Illekſiſigut; kimik innar-
ngitſogut, kimik aſſeroïngitſogut, ki-
k pejaïngitſogut. 3. Arkſoariſugluſe
na pingikallóarponga; okaukadlarivſe
, umativtinẽtoſe, tokokatigiſugluſe in-
katigiſuglufilo (2). 4. Erkſiornanga o-
lukbigilerkãuſe; nerſoutigingârpauſe;
edlerdluarponga; tipeitſugluarkãunga
ngudlugit nagliugángavta. 5. Maſedo-
mudle pimigavta, uïnikput erkikſingit-
k (3), tamatigut nagliuktimátigut; aua-
tigut lôrſuktãurſogut, illuvtigut erkſir-
gut. 6. Gudible ajulerſunnik tupedler-
rſum ullapiſarátigut, Tituſe tikiumet.
Nauglo tikiurſúſia kiſſiet pirſutigingi-

 kal-

2) Jeremiaſſkut.
(1) Kap. 6. v. 11.
(2) Illegitiarugluſe.
(3) Att. K. 2. v. 12. 13.

kallóarikput, tupedlerſuſiále pimiarpu tõg, illivſinit tupedlerſarſimamet, uni kaunamiſigut kajungerſuſivſinik, kijarſ ſivſiniglo, illungerſuſivſiniglo uamnu tamænna pivdlugo tipeitſungârkãunga. Allieiſuktikallóaravſe aglekkamnik, pe kikſiminginionga, nauglo perkikſimingoa kæjartonga; miſſiiikama, aglekkæt tãiv koa allieiſuktikáſe, naugle killangoamil 9. Mánale allieiſungnerſe tipeitſutiging kallóarpara, allieiſuglusile ſâniarauſe (t manna tipeitſutigâra); allieiſukauſe Gud mut, ſulerkonnaſe uavtinut. 10. Alliei ſungnerle Gudimut, ſâtitſirſaràu pidlua bingmut, tamannalo perkikſiminẽitſarau allieiſungnerle ſillárſoarmut tokotſirſarà 11. Gudimudle allieiſuleraúſe, tamann illivſine ſunneïgallóarkerſok, ilà? pinia kikſartidluſe, ſakkitſãĩnermut, ningeng nermudlo (4), erkſinermudlo (5), kajung ernermudlo (6), illungerſornermudlo, ak kiniarnermudlo (7) aglæt piſidluſe? Ta makkoninga tamannik nællunærdluarkãu ſe, pirſõungitſoſe tajmãitulliortokarallóar met (8). 12. Tajmãitomik aglekbigigal lóaravſe, illuẽitſulliartong ivna pirſutig ing

(4) Arkſoarnartok pivdlugo.
(5) Pitlarnekaiſſeſugalluſe.
(6) Uanga kajungerilerdlunga.
(7) Arkſoarnartok ivna akkiniaruglugo.
(8) Tãivrſoma ajortullià illuaringikikſe.

igikallóariga, illuëitſomiglo pínekartok irſutiginginiaratõg (9); nællyungnærkudiſiugle illungerſornerput pivdluſe, Gudib kkoáne (10). 13. Tajmãitomik tupedrſimalerponga tupedlerſuſivſinik; Titulo tipeitſungmet tipeitſungârkãugut; urſoma annerſà (11) illuarſimet illivſinit màuſinit. 14. Tãurſomungamè unnerutigigallóarkángavſe, pakaitſirſutigingara (12), ſôrdlole okauzivut tamarmik livſinut opernakàut, tajmatõg opernakèiok unnerſiornerput, Tituſimut. 15. ãurſomalo aſſangâriáſe, erkaïrſarángaiuk nalekſúſerſe, nungudluſe erkſinerik ôlingnermiglo (13) pigauſine. 16. ajmãitomik tipeitſukponga, tettigiginãugavſe ſõun aglæt pivdlugit.

KAP. 8.

laſedoniamiut nerſorpèj tukortórſõmeta, v. 1-5. Tajmaëkoèjſõg Korintumiut, Tituſilo adlædlo tunnirſutinnik peetſunnut katterſoïrſukſæt illekſikoèj. v. 6-24.

Okauniarpauſile kattængutika Gudib ſajaunerániķ operkatigeennut Maſedoniame.

Aaa 5

(9) Uanga nangminek allieiſuktſnekárama, tamænna kiſſiet pivdlugo aglegomatlangikallóartonga.
(10) Tamanna pirſutigallugo aglegomatlartonga illivſinut.
(11) Iſumà. (12) Seglunginama.
(13) Attarkingnermik.

ame. 2. Urſerſimakángamik nagliun nermik, tipeitſungârtut, pekkangitſó ſõgallóaramiglo tukortórſõurſut pilerei ſengnermit. 3. Iſumamingnigle tunni ſilerirſut, pingoætik nâpartordlugit nâpa tornagidlo aglǽt, unnerpaka. 4. Innék tiguttõg akſut kàjumikſarniardluta, tu nirſut tamænna illuatun erkaſungnauvǽ kotikſǽt pekkudlugo taukonunga (1). Iſumavudlo nedlerſinnárnagit (2), in mingnik aglǽt piſitſikârput Nalekkamu ámalo uavtinut Gude naleglugo. 6. Ta mãitomik Tituſe okaukikput, ſôrdlo ſió na pilerſok, tajmatõg illivſine angæjokã nek tamanna namakſiniaromarpà (3). Tamannigle pingâralloarauſe, operne miglo, okauzinniglo (4), iliſimanermigl piniarnermiglo nellinginarmik (5), aſſ nermiglo uavtinut, tajmatõg tunnirſingâ niaritſe tunnirſumik tamattominga. 8. Ta ma okauzekarama inneizingikallóarpong (6) miſſilingniarſinnarparale aſſennirſúſer

il

(1) Opertunnut ajorſartunnut Judæame (Apoſ Sæll. K. 11. v. 24).

(2) Tajmailliorput.

(3) Tunnirſutivſinik katterſoïdluardlune.

(4) Ajokærſutinnik.

(5) Ajungitſomik.

(6) Sôrdlo pekkotuïnaromagivſe.

lungerſoraſugallugo, adlæt tajma aktigir-
ɔmik tukortórſõmeta. 9. Nalekkavta Je-
ıſib Kriſtuſib ſajmaunerà iliſimauarſe, pis-
ɔrſõgallóarame peetſuïnangortok pivd-
ıſe, pekkangineránit piſſôrſoangorkud-
ɛ (7). 10. Imalo iſumavonga: Illivſi-
ut tamanna illuarpok pilerkâraufe matto-
ıa ſiórna, piomagauſilo (8). 11. Mánale
ınnirſidluarmigiſe; kanga tunnirſiomat-
ıraufe, tajmatõg namakſivdluſe tunnirſi-
itſe pivſinit. 12. Angæjokāujomagin-
ıartok ajungitſaràu pine nâpartordlugit;
ıigingitſèj merſa nâpartornekaiſſengilæt
9). 13. Imale iſumangikallóarponga, kis-
ivſe tunnirſikudluſe, adlæt pekkonnagit;
ıelligeekkudluſile pionga, mánakut tauko
ıjorſarallóarmeta erkanáërſautſomarpæſe
llipſe pekkangârtoſe; 14. Kingórna ajor-
'arallóaruſe, taukoa tâva pekkangârner-
ningnit erkanaërſautſomariáſiſõg, nellig-
ɛekſinnarkudluſe. 15. Aglekkæt (10) mal-
iiglugit: *Amerdlarſõunnik katterſóirſok a-
niakokangilak, ingmangoamiglo katterſóirſok
ıjorſanginiok.* 16. Gudile kujanakàu! Ti-
:uſim umatà tajma illungerſortinamiuk pivd-
luſe.

(7) Peetſúſia pirſutigallugo pidluaromarpoſe.

(8) Angæjokāunermik.

(9) Att. Mark. K. 12. v. 43. 44.

(10) Moſeſikut.

luſe. 17. Kajumikſarallóariga (11), me
ſale iſumaminik orniktuïnaromagáſe. 1
Kattæugutivtale (12) illǽt aiparitiniarpu
operkatigeet tamarmik nerſugǽt, attor
luarmet Evangeliummut. 19. Operkati
eedle pekkoviǽttőg illegikudluta, tunni
ſut tamanna (13) nekſarutigo, Nálegak u
ſorikúdlugo, illipſilo tukortoſe unnerſi
tigikudluſe. 20. Mianerſorpogummè ark
ſoarikonnata tunnirſuterpérkſoït tamakk
katterſukkavut pivdlugit. 21. Illuartomi
piniangoarallóaravta Nalekkamudlo in
nungnudlo. 22. Kattængupudle audla
tiparput illegikudlugit, erkæjaſuïtſórſőu
ſok kapſeennik miſſilikadlaravtigo, tama
tomónale piniarkingnerryſſavok, tettig
ingâramiſe. 23. Tituſiloneet pigallóaruv
ko, tãivna ingiarkatigâra ikiortigallugo
lo illivſine; kattængutivudloneet (14) pig
allóaruvkit, tãivko operkatigeen Apoſte
ligèjt, Kriſtuſe nalengnekarkudlúgo (15)
24. Tajmãimet nællunǽrniaritſe tauko
nunga, angæjòkãurſoſe miſſilikkudluſe
operkatigeet tekkoǽnnut, unnerſiutig-
ángavſe uagut.

KAP.

(11) Ornikudluſe.
(12) Operkatigeet.
(13) Peetſunnut.
(14) Operkativut.
(15) Attordluarput.

KAP. 9.

þrintumiut umni tunnirfigajukallóartut, tejmēitok kajumikfarniarpèj angæjokāudluarnermut.

Aglekbigirfariakangikallóarpofe pajugu-ıkfænnik tāivkoninga illuartunnut (1). 2. 'ukortórfōurfofe ilifimoaufe, tąjmāito-ıik unnerfiutigirfarāufe Mafedoniamiun-ıt, Akajamiut mattoma fiórna pigin-ıiungortut unnerdlugit, illungerforfúfiv-ıiglo kapfeet kajumikfarife. 3. Kattæng-ıigeedle audlartipaka, nerfolukfinnaro-ıannafe tamanna pivdlugo; piginnāung-ıkudlufe, tajma unnerallóarama. 4. Ma-ıdoniamiun illegigallóarpanga, opellung-ıfimangitfofilo tikikallóarpafe, kangufu-ınnata tâva tajma unnerfioradlarkángav-ı — imakatōg illipfe? 5. Tajmāimet ıttængutit tāivko okaukikfariakarallóar-ıut uamnut, fiurdliukudlugit orniglufe, ıtterforadlarkudlugidlo tunnirfutife un-ıerfimarfut, tamakko amerdlanârtutun-ıfinnāungorkudlugit, ikinârtutudle ékon-ıagit. 6. Imale ifumavonga: *Ikinārdlugit aroarterirfok ikinârtunniktōg katterfoio-ıariok, amerdlanārdlugidle fiaroarterirfok, merdlanārtunniktōg kotterfoiomariok.* 7. Jungudlune tunnirfigile umame ifumèj nâ-

(1) Att, 1 Kor, K, 16, v, 1, 2,

nâpartordlugit, perkiksiminane innén karanilusaag: tipeitsuglune tunnirsirs Gudim assamago. 8. Tunnirsutidle tam sa Gudim amerdlanârtisinnāuej illivsin ajorsangidluïnarkudluse, simnekarkudl silo tunnirseksaralloavsinik. 9. Tajmaëm tatōg aglekkæt (2): *Siammarteriok peetj tunniorārdlugit, illuarsúsia* (3) *isukangitj mun-etsomarpok.* 10. Siaroarterirsomu le tunnirsirsok nautseïeksænnik, timit sautinniktōg neřřirseksænnik tunnirsion riok, nāursuksæsilo amerdlivdlugit, an æjokāursosilo nāursokangârtissauáse (4). 1 Tamannik pissôrsoangordluse tunnirsingâ kudluse, tamanna pivdlugo Gude kujana sissavok uavtinit. 12. Tunnirsutit tama koa erkanáërsautiksaralloæt, ajorsarun nærsikârdlugit illuartut (5), kajumiksar maramigit kapseet Gude kyzevigingâ kudlugo. 13. Angæjokāunek taman nællunærsimarsok pivdlugo Gude ussor, nalengnermit Evangeliume Kristusimik kautigángausiuk, illegidluarausigidlo ta ko (6) tamásalo (7). 14. Tuksiupásilo k jun-

(2) Davidim ivngerutèjne.
(3) Tukoïnerà.
(4) Tunnirsutiksakartissauáse adlænnut, pekkang-tidlusilò kingôrnà, angæjokāursúserse pirsut-allugo.
(5) Opertut. (6) Tunnaínekartut.
(7) Opertun adlæt.

ngerallufe, Gudib fajmaunérfoaminik
imafe. 15. Gudile kujanakàu tunnirfutà
kaukfãungitfok pivdlugo.

KAP. 10.

ulufib, nauglo Apoftcliogame, pitlarofungikallóarèj Korintumiut. v. 1-11. Nerforomananilo kiffienne illuartomik, ajokærfoïnerdluktut arfigiomanginamigit. v. 12-18.

Nangminerle uangaPaulufib okauniarpau-, Kriftufib piüangitfufiánik innukfiarner-fiániglo (1), uangãivna nejortidlufe mia-erigivfe, asfiardiungale faperafe pitlara-iufigõg (2). 2. Innéniarpaufile merfa, orni-llóaruvfe, fapênermik tâva pitlariakarkon-afe, illèjt tajma fapernagit pitlaromarika, iniga nalekiga (3), unnermanga. 3. Naugle iningme innugallóartogut, forfungniang-agut nalengnermik uïningmut (4). 4. Sek-ummè attukkavut uïnikpallængikallóarput), Gudimidle pikkunartórfõput ungalo-lírk-

(1) Kriftufe piüangitfok innukfiarnerforlo mallingniardlugo.
(2) Aglekkænnik (Tajmaëtok ajokærfortipiluïn unnerǽt) Att. v. 10.
(3) Innugtut ajulerfotut piniarfinnartugallunga.
(4) Nauglo innuïnãugallóartonga innugtut ajulerfotut piniangilanga.
(5) Pikkunẽitfõungilæt.

lírksoït asserorsinnãudlugin aglæt (6). Isumapiluït asseroravtigit, nungudlugid makkittarsut Gudim ajokærsutánik inne terirsarángeta, erkarsautepiluïdlo tamá ajulersitarãuvut, Kristuse nalegomangit rángarsuk. 6. Nalengitsudlo tamása akk larsinnãungorpavut, illipse nalengnerm namaksiguse (7). 7. Tekkuksãursut tag sarpisigit? Nellinginak tettiginikune in mine, Kristuse nalegarisugallugo, isum jomariok ingmine, sôrdlo nangminek K stuse nalegarà, tajmatõg uagut Kristuse n legarârput. 8. Nersoromatlarumalone nalegãursusivtinik, Nalekkamit pirsom illuarsautigikudlugo asserorkonnasilo, p kaitsissengikallóartonga (8). 9. Isumaka sengilasimè, aglekkænnik erksisârsinnar magivse. 10. Okararàut: Aglekkæt ka kakallutiglo ipiktórsõuput; innuædle nej ïrsarángame nikanarkàu, okauzeelo assi innægãuput. 11. Tajmãitok erkarsari imenna: Sôrdlo assiartidluta okauzivtig aglekkænne pirsarángavta, tajmatõg pini romarpogut nejoïgallóaruta. 12. Nedl reengnek saperpogut, arsiginiarnagid ivk

(6) Akkeratortórsoïn aglæt Gudim okauzeenik ku nutineng ajungilavut.
(7) Nalegluarniartose missililerùvse, illæse naleg mangitsut pitlàromarpaka, tikiukuma,
(8) Seglyssenginama.

iko ingmingnut nerſortut; iſumamikut
ſerſõuniaramik ingmingnut, uſſororſin-
irdlutiglo ingmingnut, ſillakangilæt.
3. Uavtinudle piſiſimangikadlartut ner-
utiginiarãingilavut uagut; piſiſimarſudle
ſſiſa, Gudim ornikorſèj uavtinut (9), il-
ɔſe aglǽt kêſa tikínavſe. 14. Ungeſik-
etlãmudle piniangikallóarpogut, inno-
vſiluſaag (10); illipſe merſa padlikſimag-
lóaravſe Evangeliummik Kriſtuſe pivd-
igo. 15. Uavtinut tâva piſiſimangitſut,
llæt pirſartægèjt, nerſoutigingilavut; ne-
gukpogudle, operiartutlaruſe, unner-
ornekangârtidluta illivſine padiikſimag-
loavtine; 16. Kingórna ungativſinẽ-
innut Evangeliume okautigiſſeſugallu-
go; adlæt padlikſimagalloèjt (11) piarǽr-
marſudlo pivdlugit nerſornauviæiſſengi-
avta. 17. Nerſoroſuktorle Nalekkame
erſorile (12). 18. Namagluangimet ing-
iinut nerſortok, Nalekkable nerſugà (13).

KAP.

(9) Nerſoutiginiarſinnarpavut.

(10) Nerſornerdlungikallóarpogut, illivſinut piſi-
mangitſutut.

(11) Uavtinit ſurdliudlutik.

(12) Nalekkab tunnirſutèj nerſoutigiginnariligit.

(13) Kiſſime namagomarpok.

KAP. 11.

Ajokærsoïnerdluktunnut seglokittægãukonnagit K rintumiut, Paulufe nerfornialerpok pirfartækk ne pivdlugit.

Kannoktok! isumagingikikse, ussorsitsi rallóaruma, nællungilangamè issumaging ilarse. 2. Illungersorama pivdluse Gu dim illungersutánik; kattitinavse angumu tamersa Kristusimut, niviarsiariksomik (aikliutsomaudlugo (2). 3. Sióravongal sôrdlo pullateriârsub pekkoserşõudlune I va seglokikà, tajmatõg isumaluktórsoan ysseşugalluse operungnærdluse Kristusimu 4. Jesusimigle adlamik okallugiartortok rallóarpet okautigingitsavtinik, adlami loneet annersámik pigallóaruse pingitsavi nik, adlamigloneet Evangeliummik tu sangitsavsinik, tajmãitok kamagissegalló rikse, ilà? 5. Apostelérsoarnidle ivk nanga mingnerrungitsugigallóarponga. Okadloringikumaloneet nællursõungik lóarponga; nællyungnæralloarpausigud sõut nungudlugit pivdlugit. 7. Arksoa narnerpigloneet uamnik nikanarsarama, lipse nalegangorkudluse, okaunavse vangeliummik Gudimit pirsomik akk

kan

(1) Adlamik assenningitsomik.
(2) Kristuse assadluarkudlusiuk.

angitſomik (3). 8. Operkatigeen adlæt
ejarallóarika (4), akkillerſidlugit illipſe
ikſarſiordluſe; nejortidluſilo ajorſarama
ikſakarbigingikivſe erkæjaſungnermit. 9.
attængutigeet Maſedoniamit pirſut erka-
áërſaumanga; nangminerlo piniarallóar-
onga pikſakarbigiſugaſe, tajmatõg piniar-
nnaromavonga. 10. Illomut Kriſtuſim
pernarſúſia uamnẽmet, tamattominga
erſornarſiomarponga Akajab nunèjne.
1. Saagme? Aſſangineravſe? Gudim ili-
mauánga (5). 12. Tajmaillioramale taj-
nailliortaromariongatõg kingórna, paitſi-
kſærutiniardlugit paitſiſikſakaroſuktut,
erſortaramik ingmingnik, arſigikudluta.
3. Apoſtelit tajmãitut opernẽitſut ſeglo-
ittaïvdlutik pirſartarmeta, Apoſteliûr-
írdlutik Kriſtuſimit. 14. Tamannalo ai-
iiſornangikallóarpok; Sataneſilõg (6) ſar-
omeraránget ſôrdlo kaumarſum Engelià
7). 15. Tajmãitomik tupingnanginiok,
ivgèj illuarnerub kivgèjſut kivgãurſáral-
óarpeta (8); pirſartækkætigle napartord-
ugit naggatekaromarput. 16. Ama okar-

(3) Tunninekarniarnanga illivſinit.
(4) Ibleringikika.
(5) Aſſagivſe.
(6) Nalegæt Tornârſuk.
(7) Engeliſut ajungitſotut.
(8) Opernartûrſárdlutik.

ponga: Sillakangiſugirſaraùnaſinga; taj maëſugigallóaruſingaloneet, ſillakangitſor pallæktonga tejmēitok kamaginiarſinga uangatōg uſſorſitſangoaromalerama. 17 Okauzikale (makko) Nalekkam okauzering ilèj, ſillakangitſorpallæglungale (āttorpa ka), nerſutlarama uamnik. 18. Amerc lameta uſſorſitſârtut uïnimingnit (9), uſ ſorſitſâromariongatōg uanga. 19. Silla kangitſorpadlāit kamagitlarauſigit, nang minek ſillalſrkſōudluſe. 20. Kamangila ſimè, kivgangortinekaruſe, nungōuneka ruſe, pejarnekaruſe, kúnnutínekaruſe, k navſigut tiglungnekaruſe. 21. Uſſornan itſomik okallukponga, ajulerſogudluſaa (10); adlædle makkittatigirſæ̀t uangatō makkittatigára merſa ſillakangitſorpallæl ponga. 22. Ebræeriopeta, uangatōg (11 Iſraëlitiopeta, uangatōg; Abraham næ govigiparſuk, uangatōg; 23. Kriſtuſim kivgartorpeta — ſiunekangitſorpallækpon (12) — pivſârponga uanga; ſennargvingâ tonga (tāivkonanga), unatarnekangâr lungalo, amerdlakèjnniglo parnæ̀rſim vingmētonga, kapſeenniglo tokomut na

vǽ

(9) Nunab pee ajungirſutigiginnardlugit.
(10) Att. K. 10. v. 10.
(11) Ebræerionga.
(12 Okauzimnik mâna ivkoatut kiglormun uſſorſârtutun-éngajekponga.

ǽrſonga. 24. Jŏdit tedlimariardlutik pi-
nga iperartornernik mardlungnik ungnir-
ırkattartunnik, miklivdlugit atauzēinar-
ıik. 25. Pingaſeriardlunga orpingoarti-
onga, atauziardlunga ujarkænnik millôr-
igínekarponga; pingaſeriardlunga umiu-
æjarponga; itinermiurſonga udlorlo unu-
rlo naudlugik. 26. Aularſarajuktonga,
auvǽrdlunga mallingnut, nauvǽrdlunga
ejäïrſunnut, nauvǽrdlunga erkardlimnut,
auvǽrdlunga nællurſunnut, nauvǽrd-
ınga iglorpēinne, nauvǽrdlunga innuka-
ıïtſome, nauvǽrdlunga imame, nauvǽrd-
ınga kattængutinne opernēitſunne; 27.
ennargvinermik erdlokinermiglo, pigâr-
ırnermik, kângnermik imerungnermiglo,
ſingikajungnermik, kejanermik tamakang-
ıermiglo. 28. Sŏunniglo adlænnik aua-
ivkut (13), udlut tapidlugit pámĩnætlā-
ángeta innuït, iſumâlugirſarángavkidlo
perkatigeet tamáſa. 29. Kina ajulerpa,
angalo ajulernanga? Kina mammieitſek-
a, uangalo ŏunanga (14)? 30. Nerſo-
ıakarallóaruma uamnik, ajulerſúſiga ner-
outigiomauara (15). 31. Seglungitſonga
liſimauánga Gudib Nalckkavtalo Jeſuſib

(13) Nagliungnermik.
(14) Akſut pînekarnanga.
(15) Nagliukángama.

Kriſtuſim Atátæ̀t; tauna uſſornarſile iſu kangitſomut! 32. Damaſkuſime Kongi Aretaſib, nunab nalegæ̀t, Damaſkumiu iglorpérkſoeet allaparnarſorkoèj tiguniarc magallóardlunga. 33. Igalákudlo unga lórſum auatánut ningipánga illirſivingm tonga, arkſèjnit tâva kemāurſonga (16).

KAP. 12.

Paulusib tekkordlornerit nerſoutigiginnāugallóarp makkittakonnanile pitlarnekariok ſőrſoarmit. 1-10. Uſſornartulliartub operkatigeenniglo pe karbigininġitſum unnerpok. v. 11-18. Illua ſiniardlugit kiſſienne tajma aglekpok. v. 19-2

Nerſorosunġnek illomut attungikallóa pok uamne; tekkordlôrnerit ſarkomerſ marſudlo Nallekkamit taïliſſegavkit. 2 Innuk ilirſarâra Kriſtumio (1), okiut m ne arkanek-ſiſſamangorput, — timimin nerſorloneet nælluara, timiminēnginerſo loneet nælluara, Gudib nællungilà (2)- killæt pingajuǽnnut (3) tauna piſima

ſo

(16) Annekponga.

(1) Ingme pivdlune tamakkoninga unnéïok.

(2) Timigaloneet iſumagaloneet kangattarnerſc killangmut.

(3) Pingaſunnik killakartugallugo, ima: Siurdle ſilla; aipa ullorirſæn innæ̀t: pingajuæ̀t anne ſæt pidluartun innæ̀t.

ɔk (4). 3. Innuk tajmãitok ilirſarâra — imiminēnerſorloneet timmiminēnginer- ɔrloneet nælluara, Gudib nællungilà. — .. Paradiſimut (5) tauna piſimarſok okau- idlo okaukſãungitſut tuſſarèj, innub taj- auviæiſſengitſèj. 5. Tajmãitunnik ner- ɔromavonga, illimnigle nerſoromangi- ınga, nagliungnerit kiſſíſa attukkaka (ner- ɔutigallugit). 6. Nerſoromagumale ſilla- ạngitſorpallækkæjangikallóarponga, oper- ıártomik okalluſſegama; nunovarale, ang- ıerroſugikonnaſinga tekkurſavſinit uamnē- ɔmit tuſſækkavſinidlo uamnit. 7. Mak- :itatigikonnagidlo tekkordlornerit uſſor- ıartut, annernartok miſſigâra uïnimne, atanaſim audlartitæn (6) erkſârpánga, mak- :ittakonnanga. 8. Tamanna pivdlugo ıingaſeriardlunga Nálegak kenuvigâra, ke- ıekkudlunga. 9. Imalo piánga: Sajmau- ıavkit, namagiſſauet, pirſãunera namak- irſâránget (7) kajengnartunne. Tajmãi- omik kajengnarſúſika nerſoutiginerryſſau- ka, Kriſtuſib pirſãuneræn innigikud- unga (8). 10. Tajmãitomik tupedlera-

 rãunga

(4) Terſangãinak ingminut miſſigiungnærſok terd- ligtut.
(5) Att. Luk. K. 23. v. 43.
(6) Ajokærſoïnerdluktórſoak Pauluſim akkerartortà.
(7) Nællunaʼrdluararánget.
(8) Pirſãunerà nællunærkudlugo uamne.

rãunga ajulerángama, mitengnekaránga malo, nagliugángamalo, mallersutlaráng angalo, annilârángamalo Kristuse pivd lugo; ajulerángamale pirsãursarãunga. 11 Siornǽrutorpallækponga nersûlerama; i lipse tajmailliorkogivsinga, illivsinut ne sornekaissegallóarama, mingnerrunginam Apostelérsoarnit ivkonanga, nauglo sõung ikallóardlunga (9). 12. Aposteliudlua tonga nællungikallóarpausinga, piüarnang nællunǽrkotinniglo tupingnartulliænnigl ussornartulliænniglo pigama. 13. Su mingmè mingnerrovise operkatigeenni adlænnit (10); tàmattominga kissienne, pek karbiginginavse erkæjasungnermit? T manna arksoarnarallóarpet, isumakǽrbigi singa. 14. Attà, pingajueksânik ornig innãungorpause, pekkarbigiomannasilo e kæjasungnermit; pise pinianginavkit, i lipsile (piniarpause), kittôrnæt kattersoï sengimeta peennik angæjokâmingnut, anga jokãidle kittôrnamingnut (kattersoïrsaràut 15. Pikale tàmarmalo aglǽt erdlikǽrpak tarnæse pivdlugit; nauglo asiangârallóa rivse, ingma assauausinga. 16. Illámè pek karbigingikallóarivse; pekkoserdluglunga

(9) Att. 1 Kor. K. 3. v. 7.
(10) Uanga pirsutigallunga.

pekkytserbiginerivse (11). 17. Audlartama illæta pejaráse? 18. Tituse okauiga kattængumudlo ivrsomunga aiparitidigo (12); Titusib sumigloneet pejarallóaáse? Annersáme atauzime sakkingitsogut, tauzidlo tumisiorkatigingikivut (13)? 19. ma tâva paitsisiksarsiorasugãisigut illivsiut? Okallukpogut Kristusime Gudib tekoànit (14), tamakkoningale tamannik, asarsaka! ajorungnæriartorkudluse (piogut).
o. Sióravongale, tikiukallóaruma illipe piominartutut nerpsãissengisugalluse, angalo piominẽitsotut nerpsãissesugallunga; akkerareeksokarasugalluse, annæursirsunniglo, ningektunniglo, okarnikunniglo, kakejardlersunniglo, unnerduktunniglo, pugvaktunniglo, peblingârunniglo. 21. Gudima annusingortissesugallunga illivsine, tikiukigmiguma, alliisussesugallungalo kapseet ajortulliaralloártut pivdlugit, lâsimangitsudlo mingungarsiornermingnit (15), arnaunekarnerningmidlo, kangunartulliækkamingnidlo.

(11) Illæse tajma isumakarnerput, piomangitsûrsártonga unnerdlunga.
(12) Att. K. 8. v. 6. 22.
(13) Atauzẽinarmik isumakarallóartogut illipse pekkarbigîniaromannase.
(14) Opertotut illomôrtonga Gudib nællungilánga.
(15) Arksoarnartulliækkamingnit.

KAP. 13.

Ajortulliartut pitlaromarine unnerpok; tajmāitomi
ajorungnærkoèj. v. 1-11. Aglekkæt tamakk
nâvej. v. 12. 13.

Pingajuekſánik mâna ornilerpauſe, marc
luk pingaſudloneen okauziænnut tâva pai
ſiſit nellinginæt nællunéjægāuſſaput. 2
Okarallóartonga, ſiórnagudlo merſa ok
rionga, ſôrdlo aipekſánik nejoïrſonga
mánale aſſimētidlunga aglekbigâka ajo
tulliarallóartut, adlædlo ivko tamáſa, t
kiukigmiguma aſſukiak pingiſſengilaka. 3
Nællunærkotekaromagauſe Kriſtuſimik u
amne okalluktomik, tauna miſſilikallóa
rikſe, ajulingitſok pirſârſōurſorle illiv
ſine. 4. Nauglo ſenningarſomut iverti
ſimagallóartok ajulernermit (1), umario
Gudib pirſautánit (2); nauglo uaguttō
tāurſománe (3) ajulerſogut, innukatigi
ſauarput (4) illivſine Gudib pirſautánit. 5
Miſſilingniaritſe illivſinik, operdluarallo
arnerſoſiloneet, ôgitſe illivſinik, Jeſuſil
Kriſtuſe illivſinētok mallugingikuſiuk eg
tekſāinávoſe. 6. Iſumavongale iliſimajo
marauſigut attungingitſogut. 7. Gudil
tuk

(1) Iunugtut ajulerſotut.
(2) Gudiſut ajugakangitſotut.
(3) Tāurſomatut.
(4) Kriſtuſiſut pikkunartomik pirſartaromarpogut.

ikſiarbigâra, ſumik ajortulliarkomaſe, agut merſa ajunginarkudluta pingilanga, lipſile ajungitſulliarkudluſe uagudlo ſôrd- attungitſogut ékudluta. 8. Opernartok rkſoarineng ajoravtigo, opernartorle il- iarineng ajungiſinnarparput. 9. Tipeit- igarãugummè ajulerángavta, illipſile pir- iugauſe (5); tamannale kikſautigiviarput- og illipſe piarærdluïnarſimakudluſe. 10. ajmãimet aglekpaka makko aſſimētid- unga, arkſoatlaromanaſe nejöleruvſe, Na- ekkab tajma ajungitimanga illuarſarkudlu- e aſſerorkonnaſilo. 11. Kêſa, kattængu- ika! tipeitſugitſe, piarærdluïnarniaritſe, upedlerſarniaritſe, atauzimik iſumakarit- e, illekſirſaritſe; tâva aſſenniktub erkik- irſáïrſublo Gudim illegíſſauáſe. 12. In- iudluarkorſiſitſe illivſinut kuniglusilo illu- rtomik; illuartut (6) tamarmik innudlu- rkoáſe. 13. Nalekkavta Jeſuſib Kriſtuſib ajmaunerminik, Gudiblo aſſanerminik, Annerſáblo illuartub illegeengnerminik, llegiliſe tamàuſe! Amen.

Aglekkæn ardlèjt Korintumiunnut aglekſimarſut Filippenimit Maſedoniame, Tituſib Lukaſiblo nekſarikit.

Pau-

(5) Operdluarauſe. (6) Opertut.

Paulusim Aglegè
Galasiamiunnut.

KAP. 1.

Galasiamiut sajmaunekarkoèj Paulusib. v. 1-5. A
kærsut adla Kristusimit pisimangitsok nalelerm
suk, arksoarèj. v. 6 - 9. Kristusim ajokærsután
Gudib nangminek okallukkomane. v. 10-24.

Pauluse Apostele, innungnidloneet inn
kudloneet pingitsok, Jesuse-Kristusimi
le, Gudimidlo Atátamit tãursominga uma
titsirsomit pirsok. 2. Kattængutidlo t
marmik uamnētut operkatigeennut Galasi
miunnut (1): 3. Gudim Atátab, Nale
kavtalo Jesusib Kristusib sajmaulise erkik
sidlusilo (2)! 4. Tauna ingminik tunni
sok ajortivut pivdlugit, annautsugluta si
lamit mattomanga ajortomit, Gudim At
tavta pekkomane; 5. Ussornarsile isi
kangidluïnartomut! Amen. 6. Tupigo
suk

(1) Ima aglekpogut.
(2) Att. Rom. K. 1. v. 7.

ıkponga, killamik Evangeliummut adla-
ıut sásimalerause, Kristuse tunnudlugo
ıersa sajmaudluse kákogalloaráse. 7.
lauglo adlakangikallóarpok (3); illèjsale
ornærutiniarpáse Kristusim Evangeliumià
(4) mumiksiniaruglugo. 8. Nangminerlo-
eet uagut, Engelibloneet killangmit, E-
angeliummik adlamik okaukallóarpase o-
autigingitsavtinik, pidluēikonnarsile! 9.
)karallóaravta amatōg okarionga: kialo-
eet Evangeliummik adlamik okaupase
ıssangitsavsinik, tajmāitok pidluēikonnar-
le! 10. Tersa innungnut Gudimudlo-
eet assakonerpik? Innungnudloneet as-
akotônerpik? Innungnudle sulle assa-
otôgallóaruma; Kristusib kivgarissær-
ánga. 11. Nællunærbigāusile, kattængu-
ika! Evangeliume ivna okautigirsara, in-
ıum okauzeringikà. 12. Innungmit ping-
navko ajokærsornekarnangalo, Jesusible
Kristusib nællunærbiganga tamattominga.
13. Tussaumarsosimè kannok pirsartaral-
óarama Jödinnētidlunga, Gudimun oper-
atigeet mallersutlarallóaravkit nunguni-
ırdlugidlo. 14. Jödinnilo pivsàrtonga
ırkardlerpérksoamnit okiokatimnit, illung-
ersungârtórsōgama siurdlima illerkoeet ser-
nigi-

(3) Adlamik opernartomik Evangeliumekangilak.
(4) Ajokærsutà.

niginiardlugit. 15. Gudible illuarángag — ingmikôrtaraminga arnamne ill miotidlunga, sajmaunerminiglo kákog minga. — 16. Erne uamnut tekkotits maudlugo, okautigikudlugolo nællursu nut attordlunga, tâva ernerdlunga uïn auglo kiglisiornauværikka (5). 17. Jer salemmuttõg utingitsonga siunivkut Ap stelingortunnut; Arabiamudle audlartong Damaskusimudlo ama angerdlardlung 18. Okiut pingasut nâmimeta, Jerusalen mut audlarionga, Pele tikerâromaudlug udludlo arkanek-tedlimat unikbigallug 19. Apostelidle adlæt tekkungikika, Jak kissiet Nalekkab kattænguta (tekkoara). 2 Aglekkamnigle tamakkoninga illivsin seglungilanga, Gudim ilisimauánga. 2 Kingórna Syriablo Silisiablo nunækingn pionga. 22. Kristusimudle operkatige Judæamiut tekkongilẽinaránga. 23. In le tussaumaginnartut: Ivna uavtinik mall futlarallóartok, mâna nangminek ope kungitsaralloaminik operkorsilerpok. 2 Gude tâva ussoræt pivdlunga.

KAP. 2.

Paulusim okauzee Apostelin illuarigallóarèjt. v. 1-

Pele akkerarigà arksoarnarasugallugo. v. 11-1

Innit

(5) Innuït kiglisiorkârnagit Gude nâleksinnariga

Innuït illuartitſomartut opernermik Kriſtuſimut unnerpêj. v. 15-21.

Lingórna okiut arkanek-ſiſſamangorme-
ı Jeruſalemmut ama audlarionga Barnaba-
: aiparallugo, Tituſibtŏg illegiviánga. 2.
lællunærnekaramale (1) tekpauongnar-
nga, nællunærbiginiardlugit Evange-
ummik nællurſunne okautigirſamnik, na-
gangajãurfudle (2) pivſârdlugit, ſakki-
ıkſinnaromannanga maungẽinalliorſima-
onnagolo ſakkigadlarama (3). 3. Tituſi-
: aipara kippivnilerkongilædloneet (4),
auglo Grækeriurſok (5); 4. Tamerſale
attængutit pekkoſerlôut akkornænnẽler-
ıt pivdlugit, miſſiligiartorſinnarmarſuk
ivgãungitſúferput Jeſuſe-Kriſtuſikut, kivg-
ngortitſugluta (6). 5. Killangoamiglo-
eet tauko kunugiomangikivut naleglugit,
vangeliume opernartok illivſinẽtuïnar-
udlugo. 6. Ivkole nalegangajãit kan-
ong-ékadlarnerſut uangalo nedlereekſin-
arpogut (7); Gude innungnik nellingi-
nar-

(1) Gudim audlarkomanga.
(2) Pelilo Jakoblo, Jokanneſilo piėj (att. v. 9.)
(3) Pinialukſinnarkonnanga, nællurſunnut okal-
lugallóarama,
(4) Att. Luk. K. 1. v. 59. narkiguta (28).
(5) Jödiungitſok.
(6) Moſeſim inneiziléjnut attyſſæralloænnut.
(7) Ajokærſutivtinik.

narsiormet; nalegangajãimmè tãivkoa aj
kærsutiga illãungikalloaræ't. 7. Assukia
le; missigileraminga okallukorsãursong
Evangeliummik kippivnilersimangitsunn
(8), sôrdlo Pele kippivnilersimarsunn
(9); 8. Pelim okauziánik pikkunartitsi
sub aposteliotidlugo kippivnilersimarsu
nut, okauzikatõg pikkunartimagit nællu
sunnut; 9. Tãivkoalo Jakob Kefasibl
(10) Johannesiblo nalegaunérsõsugirsæt il
simaleraminga sajmaunekartonga (11), t
va uanga Barnabasilo tellerpingmingnik ti
uátiguk illegeekkudluta (12), uaguk me
sa nællursunnut, taukole kippivnilingnu
10. Peetsut kissienne isumagikudluvtikk
(13); tajmamè piniangoarallóarionga. 1
Pelile Antiokiamut pimet akkerartori
tussartidlugo, arksoarnarallóarmet. 12. J
kobimit tikiutokangikadlarmet nællurs
nerrikatigèj, tikiumetale piomaissærdlu
kemekpèj, kippivniglit iktorileramig
13. Jödidlo adlæt malliglugo pingitsûrs
riputtõg; Barnabase aglæ't asserolerioks pe

kose

(8) Jödiungitsunnut.
(9) Jödinnut.
(10) Pelib.
(11) Gudib sajmaunerminik okallukkomanga.
(12) Ajokærsoïnermik.
(13) Opertunnut ajorsartunnut Jerusalemmẽtunn t
tunnirsutinnik kattersoïkoátiguk.

oſerſõuneræ'nnut. 14. Tekkogavkidle, Evangeliume opernartok attordluangikæ't, Pele okarbigâra tamáſa tuſſartidlugit: *Iblit Jödiurſotit nællurſutun innuniaruït, Jödi-udlo illerkoratít, ſaagme nællurſut innuko-nigit Jödin illerkoeennik?* 15. Uagut Jö-diurſogut innunevtinit, ajortiliunátalo næl-lurſunnit (14); 16. Iliſimagavta, innuk illuartungornauviængimet inneiziſit pini-arkorſèjnnit, opernermidle Jeſuſe-Kri-ſtuſimut; Uaguttõg Jeſuſe Kriſtuſe oper-nigigikput, illuartitãulerkudluta operner-nit Kriſtuſimut, inneiziſidlo piniarkorſèjt pirſutiginagit, innuk nellinginàk illuar-tũngyſſengimet inneiziſit piniarkorſèjnnit (15). 17. Imakale uagut illuartungorniar-ſogut Kriſtuſimut, ajortiliurſogut miſſili-kallóarpátigut, Kriſtuſe tâva ajortib kivga-ninerpàuk? Tajmãinauviængilak. 18. Nangminerlè aſſerukkaka ama arkikſoral-lóaruvkit (16), tammartórſõurſonga tâva iliſimaleromarpánga. 19. Inneiziſinnut tokogama inneiziſigut, Gudimut innugin-narkudlunga (17). 20. Senningarſomut Kri-

(14) Innunevtinit nællurſutun illerkordlungikalló-artogut.
(15) Att. Rom. K. 3. v. 20-25.
(16) Attorungnæ'rkorſaka ama attorkogallóaruvkit.
(17) Att. Rom. K. 3. v. 26.27. K. 8. v. 2. K. 14. v. 7.8.

Kristuse ivertisimakatigâra, innudlungal(mersa, nauk uangāinak innujungnærsonga Kristusile innuvok uamne; mánale ufning me innugallóarama, tamersa innuvong: opernermik Gudib niarnánut uamnik as senniktomut, ingminiglo tunnirsomu pivdlunga (18). 21. Gudib sajmauner: piungnærsinauviængilara; inneizisigudl(illuartungornekarsinnāugallóarpet, Kristuse maungēinardlune tokosimavok, ilà (19)

KAP. 3.

Galasiamiut arksoarèj, inneizisinnut ama sâmeta, naug lo opernermik Kristusimut illuartungorsinnaro martut.

Tautokko Galasiamiut siunekangitsórsoït! Kia siornærutikáse opernartok naleissærkudlugo? nauk Kristuse Jesuse kikiektugāursok senningarsomut sôrdlo aglekſimarsok siorkavsine (1). 2. Mattomingāinak iliniarbigisukpause: Inneizisidloneet nalekausigit, okauzidloneet operkorsirsut (2) tussarausigit, Annersák pivisiuk? 3. Tajma aktik-

(18) Att. Rom. K. 6. v. 6-11.
(19) Nalengnermik inneizisinnut illuartungorsinnāugallóaruta, saagme tâva Kristusib tokutigissegátigut, sumudlo tokoà attorpa?
(1) Kristusimik ajokærsordluarnekartose.
(2) Kristusimut.

ktikſomik ſiunekangitſórſõviſe? Anner-
ime audlarnéïlerſoſe nâniaromaviſe mâna
ïningme (3)? 4. Tajmãitórſoït tâva attord-
ıkſinnarpiſigit? Attordlukſinnarallóaruſigit
iſſienne. 5. Annerſámik tunnirſirſerſe
ſornartulliortitſirſorlo illivſine, inneizi-
t piniarkorſèjnnik okauzidloneet oper-
orſèjnnik tajma pinerpa? 6. Sôrdlo Gu-
e Abrahamim operà, illuartitãulerdluni-
ı tamanna pivdlugo. 7. Tamattomanga
iſimavoſe, opertut Abrahamib kittôrna-
gèj. 8. Nællurſudlo ſiornætigut aglek-
et tekkogamikit (4), opernermik illuartí-
ekaromartut Gudimit, Abraham okau-
idlarpæt Evangeliummik mattominga (5):
*ingnit nællurſut tamarmik pidluarkonnar-
ſaput.* 9. Tajmãimet opertut Abraham
erkatigallugo pidluarkonarſirſaràut. 10.
neiziſinnudle tettiginiktut pilukkorſu-
nnẽput (6), aglekſimamet (7): *Pilung-
rſile nungudlune nalektuïnangitſok tamár-
ırnik aglekſimarſunnik inneiziſinne, mal-
roarnagidlo* (8). 11. Gudimile illuar-
Ccc 2 tungor-

(3) Kriſtumiolerſoſe ama Jödiſun-étſomaviſe.
(4) Gudib aglekkænne okalluktub tekkogamigit.
(5) Moſeſim aglegèjne.
(6) Nalegluarneng ajuleramikit pidluẽikorſãugin-
narput.
(7) Moſeſikut.
(8) Tamakko tamáſa namakſidluarnagit.

tungortokaissengitsok inneizisit piniarkor sèjnnit, nællunangikallóarpok, illuarto opernermit innussamengōg (9). 12. In neizisidle opernermit pingilæt (10), in nuble tamakkoninga nálektub innursutigi sauèj (11). 13. Kristusim annaukátigut in neizisit pilukkorsutænnit (12), nangmine piluktiname (13) pivdluta, aglekkæn ima p meta (14): *Pilungnarsile nungudlune kersun me nivingarsok.* 14. Abrahamib pidluarn rà pekkudlugo nællursunnut Jesuse-Krist sikut, Annersámik unnersugāursomik pe kudluta opernermit. 15. Kattængutika! I nugtun okallussaunga: Innub Testament (15) aulæjængersarsimarme kimidlone piungnærsinekaissennanilo illaunekarāing lak, ilà? 16. Abrahamile kinguekså unnersourssāursuk (16); okauzit imāing læt: *kingueksèjlo*, sôrdlo amerdlarsunn pirsut, atauzimigle sôrdlo pirsut ima: *kin uekssedlo*, tamersa Kristuse. 17. Imalo karionga: Testamente ivna Gudim aul-

jænge-

(9) Att. Rom. K. 1. v. 17.
(10) Opernermik okauzekarāingilæt.
(11) Att. Rom. K. 10. v. 5.
(12) Att. v. 10.
(13) Kersungmut senningarsomut ivertisimaudlun
(14) Mosesikut.
(15) Pekkorsā kingurdlerpāk pine kingórnursela ralloæt pivdlugit.
(16) Mosesim àglegèjne.

ængersægà isuanit Kristusimut, inneizisit okiut arbarsanek-tedlimannik ungnirsarkattartut ungnirsut-kollidlo (17) tamattoma kingórna tunnisimarsut aulanauærpæt, unnersõut piungnærsinauviæissennago. 18. Kingórnursekſak inneizisinnit piksäussegunne, unnersõumit tâva pissærpok; Gudible Abrahammut tunnià unnersoïnermik. 19. Inneizisimmè syssapæt? Tapertugãuput okauzereetsut pivdlugit, kinguekſak ivna unnersõutim okautigirsà tikiutserdlugo, tauko tunnisimarsut Engelit nejortidlugit nelleritítsirsum (18) arksèjsigut. 20. Nelleritítsirsok mersa atauziungitsomut pirsaàu, Gudile atauzẽinavok. 21. Inneizisit tâva arksoardlerpæt Gudim unnersõutéjnik? Ajornakaurle; umartitsirsunnik (19) inneizisikarallóarpet, illuartungornek tâva illomut inneizisinnut pissegallóarpok. 22. Aglekkædle tamása ajortiliotikèj, opertut nigikudlugo unnersugak opernermit Jesuse-Kristusimut. 23. Operbiksarle nedliutinago, inneizisin audlarnauærsarpátigut (20), operbiksak sarkomissersok nedliutserniardlugo. 24. Inneizisit tâva erdlokotarátigut

Ccc 3 Kri-

(17) Imaloneet: Ungnirsunnik ungnirsarkattartut.
(18) Mosesim.
(19) Pidluarnartunnik.
(20) Isumavtinik pinauværsarpátigut.

Kristusimut (21), illuartikudluta opernermit. 25. Mánale operbik nedliusimamet erdlokotariakarungnærpogut (22). 26. Tamausimè Gudib kittôrnaráse opernermik Kristuse-Jesusimut. 27. Nungudluse Kristusimut koïsimarsose, Kristuse attisimagausiuk (23). 28. Jödidlo Grækeridlo, kivgædlo kivgāungitsudlo, angutidlo arnædlo mane nelligeekput, tamàuse nelligeekause Kristusime Jesusime. 29. Kristusible pigipase, Abrahamib assukiak kinguaráse kingórnursirsuksarallusilo (24) unnersōut pivdlugo.

KAP. 4.

Kristusimun opertut kivgāussærput inneizisinnut, Gudib kittôrngarángatik. v. 1-7. Arksoarèj Galasiamiut kiglormik ama inneizisinnut sâtsomalersut. v. 8-31.

Imale okauzekarponga: Kingórnursirsuksak merdlertôtidlune kivgartun-ésinnarpok, nauglo tamannut (1) nalegeksâvok. 2. Ajokærsóirsudle pârsirsudlo nalegiakarallóar-

(21) Kristuse tikiutserdlugo ajokærsortigigivut.
(22) Inneizisit ajokærsortigirsariakarungnærpavut.
(23) Illegángausiuk.
(24) Abrahamib kinguèjsut opertutut pidluaromarpose.
(1) Pekkoterpérksoarnut.

óarpèj, nedliutserdlugo angume pekkor-
à. 3. Tajmatõg uagut, merdlertôtidluta
2), kivgætun illiorpátigut sillamiun ajo-
ærsutæta aularkãutèjnik (3). 4. Udludle
unersautit nedliumeta, erne Gudim aud-
artikà arnamin innulersidlugo, inneizisin-
ut kivgãukudlugo; 5. Pissiariniarkudlug-
dlo inneizisinnut kivgãursut, kittôrnæt-
n-élerkudluta. 6. Kittornãugausile, Gu-
ib niârname Annerså umativsinut pisikà,
orklortok: *Abba Atátak*! 7. Kivgau-
ngnærpotit tâva (4), ernertãuginnardlu-
t; ernertãuguïdle, Gudimut tâva king-
rnursirsukssâviotittõg Kristusikut (5). 8.
llipsile tajmane Gude ilisimangikadlarau-
uk, illomut Gudiungitsut kivgartorbig-
gise (6). 9. Mánale Gude ilisimalerau-
uk, Gudibtõg ilirsarángase, saagme uter-
igilerpisigit aularkãutin ivko ajulersut pi-
ngitsudlo (7), nalekkigomaudlugit? 10.
Idlut kaumætidlo, nedliutudlo, okiudlo
ttuarukpæse (8). 11. Ernumarsutigiler-
ause, ajokærsorsimaluksinnarugalluse. 12.
Ccc 4 Uap-

(2) Kristuse tikiütinago.
(3) Jödisun illerkoriakartogut.
(4) Kristumiursotin-oma!
(5) Att. Rom. K. 8. v. 15-17.
(6) Nalekise.
(7) Annengneng ajörmase,
(8) Jödin illerkoeennik.

Uaptun-éniaritse, illivsisun-ékallóaram (9); kattængutika! tamattominga innéniar pause; innarlingikivsinga. 13. Ilisimoau singale, Evangeliummik okallukârama illivsinut uïnivkut ajulersonga. 14. Nikag inangalo assiginnangikivsinga, uïnivku ursernekarama, Gudible Engeliàtut, Kristuse-Jesusisut, illeksínekartonga illivsine 15. Tajmane assukiak pidluartose; unner siutigâuse, piksâugallóarpet, irsise péjaro lugit uamnut tunnikæjarise. 16. Tâva tajma umigilerpisinga, opernartomik okaunavse? 17. Ivkoa (10) illungersutigirsûn sarallóarpáse, nauglo illuaratik (11), tunnukudlungale illivsinut mallikoput. 18 Illuarporle ajunginiaruglase illungersortui narallóaruse, nejungitsarángavsilo aglæ 19. Kittôrnangoaka! Ama ernisulersotun éponga (12) pivdluse, Kristusim arsinga nik illumiokartíniardluse (13). 20. Sillamâna nejorominarallóarkâuse, adlamik o kauzekalerkudlunga; ernumarsutigángavse. 21. Okausinga; ínneizisinnik naleg omar

(9) Jödipallægiaràunase, fôrdlo Jödiungitsúser mailigallóariga uanga, Jödin illerkoee atty særdlugit.

(10) Ajokærsoïnerdluktut.

(11) Illuangitsomik isumakardlutik.

(12) Erdlokivouga.

(13) Naytserfordlugo illomórsúlerse Kristusimut.

[...]marsose! Inneiziſin okauziæ't tuſſângili-[...]uk? 22. Aglekkæn imāimeta (14): *A-[b]raham mardlungnik ernekartok, ardlæ'k [a]rnamit kivgamit* (15) *(pirſok), aipále ar-[n]amit kivgā ungitſomit* (16). 23. Arnable [k]ivgāurſum ernià (17) uïnikut (18) erniur-[t]ok, kivgāungitſuble ernià (19) unnerſôu-nik (20) erniurſok. 24. Tamakkole ar-[d]erſutikſāuput; taukomè (21) terſāivko Te-[s]tamentik mardluk; aipa Sinaïmit kakka-nit erniortok kivgartortukſænnik (22), ta-merſa Agare. 25. Sinai kakkak Agarimik [t]ajnekarmet Arabiame, Jeruſalemile má-[n]akun étok arſigà kivgartortok kittornæne [i]llegallugit (23). 26. Jeruſalemile pàu-[n]ētok (24) tamerſa arnak kivgāungitſok,

(14) Moſeſikut.
(15) Agarimit.
(16) Saramit.
(17) Iſmaële.
(18) Uſſornangitſomik, Abraham utokangikadlar-met, Agarilo innuſuktômet.
(19) Iſaak.
(20) Gudib tauna unnerſormago nauglo Abraham Sa-ralo utokāurſuk.
(21) Arnæk.
(22) Teſtamentitokak, inneiziſit Sinaime tunniſi-marſut nalegiakarſinnarmeta Jödinne kivgætun-étunne.
(23) Jeruſalemmiut Jödidlo adlæt mánakun aglæt il-lerkomínguik erdliktut.
(24) Zion nalekbirkſoalik, inéipok: Teſtamentiták Zionimin audlarnerſok (Luk. K. 24. v. 47. Apoſt. Sull. K. 2.)

tauna tamàuta arnarârput (25). 27. Aglek simamet imenna (26): *Nârtosuïtsotit, erni suïtsotit, tipeitsugit, tamât annidlugo tork lorkeet erniortutun anniangitsotit, aipa kangitsub kittôrnej amerdlanerrometa uïglu kittornèjnit.* 28. Uagudlo, okkorse kat tængutika! unnerlõutib kittôrnarátigut (27) sôrdlo Isaak. 29. Sôrdlole tajmane uïni kut erniursub (28) mallersorà Annersámi pirsok (29), mánatõg tajmaëniok. 30. Kan norle aglekkæt pipæt (30)? *Annisikik arnal kivgak niarnálo, kivgãursub niarnæ't king ôrnursikatigissengimago kivgãungitsub niâr nà* 31 Tava kattængutika! Arnab kivg-ãursub kittôrnaringilátigut, kivgãungit-suble (kittornarátigut).

KAP. 5.

Inneizisinnut illuartitsomarsut arksoarèj sajmarnarsissær-meta, tajmàitomik okaukiksarpèj Kristusimẽtuar-kudlugit opernermik illomôrtomik innudluarner-miglo.

Tajmãitomik Kristusib kigãujungnær simá-tigut, kivgãungitsúlerse aulæjængerbigi-niar-

(25) Sara tamàuta opertogut sôrdlo næggovigârput.
(26) Esaiasikut.
(27) Uagut Kristumiolerpogut Evangeliume Gudim unnersugà pirsutigallugo.
(28) Ismaëlib. (29) Isaak. (30) Mosesikut.

iarsiuk, kingórnalo kivgangortikennase. .Attà, uanga Paulusim okaupause, kippivnekarkoguse (1), Kristuse tâva illivsiut attyssærpok. 3. Amale innuït kippivekalersut nungudlugit okaupaka, inneiisit tamása nalegiakarèjt. 4. Kristuse ilegissærparse, inneizisinnut illuartitsomarse, sajmarnartok tunnuparse. 5. Uagud annersáme nerigukpogut illuartungysse-ugalluta opernermik. 6. Kristuse-Jesusine (2) kippivnekarnerloneet kippivne-anginerloneet attungimanik, opernerle ssanermik pikkunalersok (3). 7. Akpadiartose, kia uniktipáse (4), opernartok alekkonnago? 8. Illivsinik kákorsirsub (5) tajmaëserna uviængikáse. 9. Timiûr-ekssak tamakerdlugo sêrnarsautingub sêrartitarà (6). 10. Adlamik isumakaissengi-ugãuse Nalekkame, siorngærutitsirsorsile itlárnekaissavok nellinginak kinãugallóa-ane. 11. Uangale, kattængutika! sulle ippivnermik okallukallóaruma, saagme alle mallersutlarnekarpik? Senningarsok (7)

(1) Att. Luk. K. 1. v. 59. nark. (28).
(2) Kristumiunnut.
(3) Attorsinnarpok.
(4) Illuartomik pinialerallóartose, kia adlangortipáse.
(5) Gudib.
(6) Jödisut kippivnekarosukuse adlættõg illerkoeet tamakeromarkæjarpæse attoruglugit.

(7) tâva mammiæsautigiungnæissegallóaræ 12. Kannoktòk auiksarlit illivsinik asseror sáïrsut! 13. Illipsile, kattængutika! ká kosimavose kivgaujungnærkudluse; kivg ãunginerle attornerdlugiaràunasiuk ui ningmut akkoerkotigikonnago (8); kivg artorniardlusile illavsinut pisitse assenning nermik. 14. Inneizisit nungudlutik na maksimeta okauzimik atauzimik, imãito mik: *Innukatet illigtun assaissauet.* 15 Kêsirsardlusile nerrirsaruse illavsinik (9) nungunauviæissekãuse illavsinut. 16. C kaupausile: Annersáme sakkiniaritse (10) uïngub kajumiksárutà (11) tâva nalegomai sengilarse. 17. Uïngub kajungersusia Annersák arksoarirsarángago, Annersábl kajungersusiæt uïnik arksoarirsarivià. Ta kole tajma akkerareekpuk ingmingnu piomarsæse pineng ajulersidlugit (12). 18 Annersámidle ingerdlagallóaruse (13), in neiz

(7) Ajokærsut Kristusimik senningarsomut ivert simarsomik.

(8) Ima isumarsaràunase: Gudib sajmautsomalerm tigut sióranartokarungnærpok piomasivudle ma liksinnãugallóarpavut.

(9) Kêsortórsoartun-ékuse illæse mallersutlardlug pitlardlugidlo.

(10) Annersáb pekkorsèjnik innuniaritse.

(11) Piomasepiluït.

(12) Annersáb pekkorsèj nalengniaissauæse piomas piluït nalengnekarkonnagit.

(13) Annerlák naleglugo innuniaruse.

eizisit tâva kivgarisærpáse. 19. Uïng-
ble pillee nællunangilæt, tamersa: Ar-
aunekarnek, uersàïnek (14), majungnar-
ulliarnek, petēinerlo; 20. Gudipilung-
ut nalengnek, ilisênek, kingarsoïnek,
karningnek, keninganek, ningengnek,
akkitsaïnerdlungnek, arksoardlernek, a-
ortunnut illegeengnek. 21. Annærunek,
nnuǽrnek, imerpetlârojungnek, nerřia-
etlârnek, sōudlo adlæt imāitut; tamak-
o pivdlugit mâna okaupause, sôrdlo o-
aukallóarivsisōg: Tajmailliortut Gudib
alegaviánut pinauviæissengilæt. 22. An-
ersáble piniarkorsèj tersa assenningnek,
ipeitsungnek, erkiksinek (15), kamajuï-
ek, piüēinek, angæjokāunek, illomôr-
ek, isumagingnek, petējuïnek. 23.
Tajmāitut arksoaringilèjt inneizisit (16).
24. Kristusible innuvtèjsa uïnirsik senning-
arsomut ivertisimauǽt, ikliursusepiluït pio-
masepiluïdlo tapudlugit aglǽt (17). 25. In-
nugallóaruta Annersáme, ingerdlaniaissa-
vioguttōg Annersáme (18). 26. Nalek-
kotô-

(14) Angununekarnerlo uersarnerlo.
(15) Ullapisaïgajungnek.
(16) Illuarirsarèjdle.
(17) Att. Rom. K. 6. v. 6.
(18) Jesusim ajokærsutǽt pidluartimátigut naleng-
niarsinnaissauarput.

kotôniarkennata piungitsomik, illavtinu makittaniarata annæruniaratalo.

KAP. 6.

Nâkinikkoèj angæjokāukudlugidlo angnerrursomik ajo kærsóïrsunnut, akkidluarnekaissameta kakugo v. 1-10. Aglekkæt makko nâniarpèj. v. 11-18

Kattængutika! Innuk tamatlarallóarpe sumut innardluktomut, tajmāitok illuarsiniarsiuk kajeksőudlugole, illipse annersáliursose! Missiksordlutidlo nangminek pissautit, ursigāulerkonnatittőg iblit. 2. Ikiortigeengniaritse arktorsartokārángause, Kristusiblo inneizisà (1) tajma nalengniarsiuk. 3. Ajungitsugirsokarallóarpet nauglo ajorallóardlune, tauna ingminut seglokittáïok. 4. Nungudlunile innuk missilingniarle nangminelliaminik, tâva ingmine kissienne nersornekarómarpok, adlamilo pissengilak (2). 5. Nungudlune innub nangmagekse nangminek nangmagomarmago (3). 6. Okauzinnigle ajokærsortitub augoarbigissauà ajokærsorte ajungitsunnik tamannik. 7. Tammarkennase; Gude mitekkorsingilak, innugle siaroartekka-

(1) Att. Joh. K. 15. v. 12.
(2) Adlam ajornerà miksilliyssengilà.
(3) Pirsartækkæne pivdlugit nangminek pinekaromarpok.

kkaminik katterſoïomarpok (4). 8. Uï-
ngminut ſiaroarterirſok, aſſerornarto-
ik katterſoïomarpok uïningmit (5); An-
erſámudle ſiaroarterirſok, umanartomik
uiſſengitſomik katterſoïomarpok Anner-
mit (6). 9. Ajunginiardlutale kaſſuken-
ita; katterſoïomaravtatõg kakugo, ſo-
ngikuta. 10. Innutidluta auaginiartigit
máſa, operkativudle pivſârdlugit. 11.
rèin okko aglekkæt amerdlanârika illivſi-
it arkſamnik. 12. Aſſakotõut tamarmik
nik (7) pivdlugo, kippivnekarkotuïnar-
ſe, mallerſugãujomannatik Kriſtuſib ſen-
ngarſoà pivdlugo (8). 13. Kippivneka-
ſudle aglæt inneiziſit nalengitſarèjt, il-
ſile kippivnekarkoáſe, uſſorſitſautigi-
aruglugo uïnikſe (9). 14. Uſſorſitſau-
ſarſiniartûngilangale adlamik, Nalek-
vta Jeſuſib Kriſtuſib ſenningarſoà kiſſiet
erſoutiginiardlugo), tauna pivdlugo ſil-
ſoak kikiekſimarſotun-épok uamne (10),
uang-

4) Kannong-illigavta mattománe akkínekaromarpogut kakugo.
5) Innunerdluktut pertlukſiomarput.
6) Innudluartut pidluaromarput.
7) Piungitſok.
8) Nagliugomangilæt Kriſtuſe kikiektorſimarſok pivdlugo.
9) Ajungajârſúſerſe.
0) Nelliuginarâra.

uangalo sillársoarme tajmaënionga (11
15. Kristuse-Jesusime kippivnekarnerl
kippivnekanginerlo attungimanik, n
tângortitarle (12) (attorpok). 16. Nun
udlutiglo okauzinnik makkoninga nale
luartut, taukolo Gudiblo Israelià (13) pi
luarlittòk nâkinekardlutiglo! 17. Kin
órna innarleriaràunasinga, Nalekkab J
susib nællunærkota timimiugángavko (1
18. Nalekkavta Jesusib Kristusib sajmars
siæt annersárse illegiliuktòk, kattængu
ka! Amen.

Galasiamiunnůt aglekśimarsut
Rommit.

Pau-

(11) Sillab mattoma innueesa narrogánga.
(12) Att. 2 Kor. K. 5. v. 17.
(13) Gudim innuvtèj illomôrtartut.
(14) Namaktomik nagliukadlarama timmivkut Jése
pivdlugo (Att. 2 Kor. K. 4. v. 10).

Pauluſim Aglegèj

Efeſumiunnut.

KAP. I.

:feſumiut Gudib ſajmaunerminik pidluarkomagit Je-
ſuſe Kriſtuſe tunnarallugo, Pauluſim uſſoriniar-
pà, v. 1-14. Gudimudlo nællyungnærſidluarkoèj
ſajmautánik tamattominga. v. 15-23.

Pauluſe Jeſuſib Kriſtuſim Apoſtelià, Gu-
lib pekkorſánik, illuartunnut Efeſumiun-
ıut opertuartunnudlo Jeſuſe Kriſtuſe tun-
ıarallogo (1). 2. Gudim Atátavta Nalek-
:ablo Jeſuſib Kriſtuſib ſajmauliſe erkikſi-
idluſilo (2)! 3. Uſſornarſile Gude Nalek-
:avta Jeſuſib Kriſtuſim Atáta, pidluarti-
nátigut tarnivtigut pidluarnartunnik ta-
nannik killab peenik Kriſtuſime (3). 4.
iôrdlo tauna pivdlugo kennerátigut ſillár-
ſoak

(1) Ima aglekpok.
(2) Att. Rom. K. 1. v. 7.
(3) Piominartórſoarnik uſſornartórſoarniglo Kriſtuſe
pivdlugo,

ſoak tungavilerſinago, ajungikudluta arkſoarnēikudlutalo tekkoáne aſſanermit. 5. Kittôrnarikokammærarniſigut ingminut Jeſuſe Kriſtuſe tunnarallugo, tajma piomadluardlune. 6. Sajmarſúſe angikerſok usſorikudlugo, tamattomanga ſajmaumátigut aſſanartok ivna (4) pivdlugo. 7. Tāurſománe (5) annaurſutekarpogut, aungne koïmago, ajortulliavut iſumakærſimalerkudlugit ſajmaunérſoánit. 8. Tamattominga (6) pingârátigut, iliſimangârtidluta ſiunekangârtidlutalo. 9. Nællyungnærſinamiſigut pekkorſaminik nællunartomik, iſumamigut tajma iſumatlarkârame; 10. Nedliupeta udlut kannongillioromaudlune, tamáſa killangmētudlo numamētudlo (7) atauzimut kattitſomaudlugit Kriſtuſime. 11. Taunamè tunnarallugo, tāurſomániſõg kingórnurſirſukſarilerátigut, ſiunevtigut piſitāurſogut, piomatlarmet tamannik pirſartok iſumaminik. 12. Tāurſomunga uſſoruktukſāukudluta uagut (8) Kriſtuſe nerigugikârikput. 13. Tāurſomane illipſiſõg

(4) Erne.
(5) Kriſtuſime.
(6) Sajmaunerminik.
(7) Engelidlo innuïdlo, Jödiurſudlo nællurſudlo aglæt.
(8) Jödiurſogut.

ſiſõg (9), okauzek opernartok tuſſarauſiuk, tamerſa Evangeliume pidluarbikſarſe pivdlugo, operilerauſiuglo, Annerſámik illuartomik unnerſukkamik nællunǽrkutſerſimavoſe (10). 14. Tauna kingórnurſekſavtinik nællunǽrkotarârput, innuvtèjſa (11) annegluarbikſǽt naytſerſordlugo (12), uſſornartõrſoak ivna uſſoridluarkudlugo. 15. Tajmãitomik uangatõg, tuſſarama operſúſivſinik Nalekkamut Jeſuſimut, asſennirſúſivſiniglo illuartunnut tamannut; 16. Sorârnanga Gude kujauara pivdluſe, erkajniardluſilo tukſiutimnik: 17. Nalekkavta Jeſuſib Kriſtuſib Gudiãnit uſſornartomit Atátamit tunnínekarkudluſe Annerſámik iliſimanartomik ajokærſóïrſukſamiglo nællyungnǽriartorkudlugo; 18. Iſumavſigummè ſiunekardluarkudluſe, ſiunikſarſe pekkorſà nællyungnǽrkudlugo, kannorlo aktikſomik pilirkſõurſok kingórnurſekſak illuartunnut; 19. Kannorlo aktigàu pirſãunérſoa uavtinut, merſa opertogut pirſaunérſoa pikkutſautigiginnardlugo. 20. Tamænna pikkunartomik nællunéjarà Kriſtuſimut, makkitinamiuk tokorſunnit, tellerpingminudlo piſidlugo

(9) Nællurſõurſoſe.
(10) Annerſám illuartub tunnirſèj piſimauæſe.
(11) Kriſtumiut.
(12) Att. Rom. K. 8. v. 23.

killangme; 21. Angnerryvsângortidlugo nalegàunernit tamannit, attarkirsárfoarnidlo, pirsárfoarnidlo, nalegárfoarnidlo; kannong-étomigloneet taïutilingmit sillame mattománe aipánilo aglæ´t. 22. Sõudlo nellinginæt tãurfoma isigèjsa attæ´nnut pisikèj; tamannidlo nalegarikoà operkatigeennut. 23. Tamersa timmánut, tamanna pillivigángago tamárfoarne tamannik pirsartartub.

KAP. 2.

Nællursudlo Jödidlo tamarmik innunermingnit arkso arnarallóarkàut, Kristusimudle ajorungnærdlutik pidlualerkàut.

Illipsisõg (1) (tajmaëserpáse) tokungarsose (2) nalenginerniglo ajortulliænniglo. 2 Tamakko ardlágut (3) attordlugit sillab mattoma illerkoee mallikise, sillab (4) nalegarojúrksoa naleglugo, annersáng ivnamánakut opingitsunnut nalegãursok (5) 3. Uaguttõg (6) ardlágut tajmãiniogut tamàuta, uïnivta piomasepiluee malliglugit uïng

(1) Nællursôgalloæt.
(2) Ajulersose.
(3) Koïsimatinase.
(4) Târtub.
(5) Tornârsuk.
(6) Mersa Jödiursogut.

uïngublo eikarsautidlo pekkorsèjt nàlek-
sinnardlugit, innunevtinidlo ningautitāur-
sogut (7), sôrdlotōg adlæt (8). 4. Gudib-
le nâkiniktórsub assennirsusérsoaminik assa-
kátigut. 5. Ajortulliavtinidlo tokungag-
illóaravta, umartikátigut Kristuse illegal-
ugo (9). Annegluartuksangortisimavose
ajmautinermit. 6. Makkitiniátiguttōg
killangmudlo pisidluta (10) Kristuse Jesuse
unnarallugo. 7. Kakugo (11) sajmaungâ-
ugluta auaginiardluta Kristuse-Jesusime.
8. Sajmautinermimmè annegluartuksang-
ortisimavose operause, illivsinik pingikal-
óardluse, Gudible tajmaëserpáse. 9. Pil-
irsæt pirsutigigallóarnagit, ussorsitsâria-
karkonnagit (innuït). 10. Tāursoma pillia-
ángátigut pingortidluta Kristuse-Jesusi-
ne (12) ajunginiarkudluta; Gudib mersa
piginnāungorsaradlarátigut tajmailliorkud-
luta. 11. Tajmāitomik eikajniaritse, næl-
ursórsōursose ivna uïnivsigut, kippivne-
kangitsunnik taigáse uïnimikut kippivnig-
it (13), mersa arkseinnik pirsarsimarsut.

 12.

(7) Uavtinik pitlarnakersogut.
(8) Nællursutut.
(9) Sôrdlo Kristuse tokorsok umartikâ, uaguttōg ajulersogut ajorungnærsipátigut.
(10) Pidluartikátigut killangmun aglæt pekkudluta.
(11) Isukangitsomut.
(12) Adlangortikátigut Jesusim ajokærsutánik.
(13) Jödit.

12. Tajmanimè illipse Kristusekangitsose, Israëlitidlo erkardleringikise (14), assimiugallugidlo Testamentit (15) unnersőutiglit, nerigugirseksakarasilo, Gudekarasilo (16) sillársoarme (17). 13. Mánale illipse Kristuse Jesusimēnause (18), ardlágut assimiugirsarse padligluarparse, Kristusim auà tunnarallugo. 14. Tauna illegeersutigârput, tamangnik atauzingormagik, tellolo arvsiakotāursok péjardlugo (19). 15 Uïniminik (20) kingarnartok attorungnærsimago, inneizisit pivdlugit illerkorsorkorsirsut, ingmine tauko mardluk atauzingortitsomaudlugik innutâmut, illegeekudlugiglo (21). 16. Tamangniglo nelleritits omaudlugik timmingordlugik atauzimik Gudimut senningarsokut (22), tamattomóna kingarsornek tókotinamiuk (23). 17. Ti kiusimavioktōg, erkiksinermiglo okauká s

(14) Illegingikadlarise.
(15) Att. Gal. K. 4. v. 24.
(16) Ilomut Gudiursok nællugikse.
(17) Opingitsórsoarnētidluse.
(18) Kristumiogause.
(19) Jödidlo nællursudlo illegeelersimagit.
(20) Tokominik.
(21) Ajokærsuminik Jödidlo nællursudlo innuvtar omaudlugit, kingórna illegeekudlugit operne mik atauzimik.
(22) Tokomigut senningarsome innuït tamâsa a naumagit nedlereeksinnarkudlugit.
(23) Pæramiuk innerterkotiksak.

ſe ungeſikſomētoſe, kannitomētudlo (24). 18. Tāurſomanga tamàunuk akkutikſarſigaunuk Atátamut annerſáme atauzime. 19. Tikkerāujungŋærdluſilo tekkornartāujungnærpoſe tâva, illuartudle erkardlerilerpáſe. Gudimudlo iglokatigeelerpoſe. 20. Illiorarſimaudluſe (25) Apoſtelidlo Profétidlo tuglikſalliænnut (26), Jeſuſe Kriſtuſe nangminek merſa audlarniutigallugo (27). 21. Tāurſomunga ſennârſoak tamât kattiſimavok agdliartordlunilo innérſoangordlune illuartok Nalekkame (28). 22. Tāurſomóna ilipſiſōg illiorarſimavioſe, Gudimun innigikudluſe Annerſáme.

KAP. 3.

Pauluſe ajokærſoïrſôgame nællurſunnut tukſiuniarpèj Gudimut forârkonnagit Kriſtuſimēlerſut, nællyungnærdluïnariartorkudlugole Kriſtuſim aſſennirſuſérſoa.

Tamanna pivdlugo uanga Pauluſe kelerſugâvonga, Jeſuſib Kriſtuſib kivgarimanga, illipſe nællurſoſe pivdluſe. 2. Tuſſaumagal-

(24) Tajmaëſeriệj.
(25) Illuarſarſimavoſe.
(26) Okauziænnut.
(27) Att. Mat. K. 21. v. 24. 1 Kor. K. 3. v. 9-11.
(28) Opernermik Kriſtuſimut Gudim innuvtèj illuartut amerdliartorput.

magallóarparsimè kivgartout sajmarnartok Gudib pekkorsâ uamnut illipse pivdluse 3. Tekkotidlune nællyungnærsikánga nællunartomik ivrsominga; sôrdlotõg aglekbigidlekallóarivse. 4. Attuarusigit tamakko, ilisimaisloausinga, nællyungnæriga nællunartok Kristuse pivdlugo. 5. Tamanna itsak innuït siunekangitsæt mánaku nællunærsimavok Apostelinnut Profétinnudlo illuartunnut Annersámit. 6. Nællursut kingórnursikatigilerátigut (1) timmiokatigallutalo (2), Evangeliummidlo illangeïkatigalluta unnersugánik (3) Kristuse tunnærallugo. 7. Tãursomunga kivgãulerponga Gudib sajmaunerminik pekkomanga, pirsârsoaminiglo tajmaësermanga. 8. Uanga illuartunnit tamannit mingnerrursonga ima sajmaukánga, okallugiartorkudlunga Evangeliummik nællursunnut Kristusib peesa ullerunarsúsiæt pivdlugo (4). 9. Nællyungnærsiniardlugidlo tamása illangéïnermik nællunartomut tamattomunga, mersa isuanit angigigà Gudib tamannik Jesuse-Kristusikut pingortitsirsut (5). 10. Operkatigeet unipkârtuksâukudlugit

(1) Killah peenik.
(2) Operkatigalluta.
(3) Pidluarkatigalluta.
(4) Kristusib piksarsiugèj amerdlakersut pivdlugit.
(5) Illuarsâirsub.

ugit nalegárſoarnut pirſârſoarnudlo kilangmiunnut Gudim iliſimarſuſerpérkſoeeik. 11. Tajma pekkorſigame iſukangitomit Kriſtuſe-Jeſuſime Nalekkavtine (6). 12. Tãurſománe ſaperungnærdlutalo akkokſarſiogut, tettikſakaravta opernermik iurſomunga (7). 13. Tajmãitomik inéppauſe, annuſingorkonnaſe, nagliukana pivdluſe, tamanna merſa uſſorſitſauigiſſegallóarparſe. 14. Tamanna pivdlugo Nalekkavta Jeſuſib Kriſtuſim Atáta ẽrkomiarbigâra; 15. Atátadluartok tamannut kittôrnænnik tajnekartunnut kilangmilo nunamilo (8). 16. Tunnikudluſe pekkangârnerminit uſſornakerſomit, nekkurſektidluarkudluſilo Annerſáminik annukut illumiokut (9). 17. Umatiſe innigikudlugit Kriſtuſimut opernermik. 18. Aſſanermit aulæjængerſarſimauſe ſorárnaunærſarſimauſilo, illuartut tamáſa illegallugit nællyungnærkudluſiuk ſillingnek tekkinerlo itinerlo kingingnerlo (10). 19. Nællunartórſõgalloarlo Kriſtuſim aſſennirúſia iliſimakudluſiuk; Gudib namagirſèjnut

(6) Innuït tamáſa annekkudlugit tãurſomunga.
(7) Att. Rom. K. 5 v. 2.
(8) Engelidlo innuïdlo pingortitſirſæt.
(9) Tarnivſigut.
(10) Nællyungnærkudluſe, kannong-aktigirſomik Gudim aſſagallóaráſe.

nut namaksikudluse (11). 20. Tamársoa nigle ajugakangitsórsoak, tuksiækkavta il simarsavtalo angikérsoeennik piginnāu amisigut pirsāunerminit uavtine pikkuna tomik; 21. Tauna nalengnarsile ope katigeenne Jesuse-Kristusikut erkardl reenne tamársoarne isukangitsôrsoarnu Amen.

KAP. 4.

Illegeekoèj innudluarnermik Kristusib tunnirsutèj n partordlugit, nællursudlo mallissærdlugit.

Tajmāitomik okauniarpause, uanga kele sorsimarma Nálegak pivdlugo, innunia kudluse kákosimarsúserse nâpartordlug (1). 2. Kannilârnermik kissienne piüē nermiglo kamajuïdluse, isumagiksark tigeekkudluse illæse assaniardlugit. 3. A tauzimik annersákartuarniaritse (2) illeg eengniarugluse. 4. Atauzek timmigârse, a tauzerlo annersarârse, sôrdlotōg atauze narmut isumalōutiksamut kákorsâviose. 5 Nálegak atauzek, opernek atauzek, koïr sut atauzek (pigârse). 6. Gude atauzek ta

(11) Pekkangârkudluse Gudim tunnirsutèjnik sa marnartunnik.

(1) Innudluarniarkudluse, pidluarnartomut kákos magause

(2) Isumakarniarsinnaritse.

marmiglo Atátæt, tauna tamannut na-
gávok tamatigudlo épok, tamàuſilo ne-
ırpáſe. 7. Nungudlutale ingmikut ſaj-
ıaunekalerpogut; Kriſtuſib tunnioraïne-
ı nâpartordlugo. 8. Tajmãitomik okau-
ekarpok (3): *Kotſingnermut kangattartub*
rktorſârtitæne parnærſimavingmut piſikèj,
ınungnudlo tunnirſutinnik tunnioráïvdlune.
. Tajmale pimet: *kangattartok:* ſunau-
a? Terſa akkaradlartok nunam adleenut
(4). 10. Akkartok merſa taunãinavioktõg
angattartok killæt tamarmik kodlerpæn-
ut, tamáſa nejordluaromaudlugit (5). 11.
lèjdlo tãurſoma apoſtelingortikèj, illèjd-
: Profétingortidlugit, illèjdle Evangeli-
ingortidlugit, illèjdle pârſirſungortidlug-
: ajokærſoïrſungortidlugidlo. 12. Ajo-
ungnærſimarſut (6) illuarſarkudlugit pi-
iægekſaralloamingnut, Kriſtuſib timmà
gdliartorkudlugo (7). 13. Tamàuta kêſa il-
egeekkudluta opernermut iliſimanermud-
o atauzimut Gudib niarnánik, eneridluar-
udlúta (8) Kriſtuſim angirſúſia (9) nâpar-
tor-

(3) Aglekkænne Davidim ivngerutèjne.
(4) Att. Joh. K. 3. v. 13.
(5) Pidluartitſomaudlugit.
(6) Kriſtumiut.
(7) Operkatigeet amerdliartorkudlugit.
(8) Sõrdlo angut ãgdlerǽrſok.
(9) Agdliartorkorſutà, imẽipok: Namagluarkorſutà.

torniardlugo. 14. Merdlertutun étsun nærkudluta, maglisun aulæjakonnata, sal kiedlekkonnatalo ajokærsutinnut tamar nut, innuït seglutõudlutik pekkoserſõut lutiglo tammartitsiniarángeta (10). 15. Uagudle assanermik illomôrtomik agdliar torsinnarkudluta tãursomunga niakõurs mut, tamersa Kristusimut; 16. Tãurs manga timme illuïtsok, kattitersimaga loak naugoalersimagalloarlo ingmingnu attordluartunnik, auætit nungudlugit at torsusiæt nâpartordlugo agdliartoraràu, i luarsivdlune assanermit (11). 17. Tajmãi tomik okauzekarponga narkiglungalo Na lekkame, innuniarkonnase kingórna næl lursutut adlætut, piungitsunnut isumami kut piniarsinnarángeta. 18. Sillamiku târmiokersut, innunermidlo Gudib pek korsánit ungesiksut, næl lursórsõgamik, u matèjdlo mangertórsõmeta. 19. Tauk missigitẽinamik petẽinarmut sâsinnarput majungnartunnudlo uërrivdlutik (12). 20 Illipsile tajma ajokærsorsimangilase Kristusimik; 21. Tussarallóarusiuk ajokærsor nekarallóarusilo tãursominga, opernartórsoak Jesusimẽmet: 22. Innutokak (13) attorung-

(10) Ajokærsoïnerdluktut tammartinauværkudluta.
(11) Att. 1 Kor. K. 12. v. 12-27.
(12) At. Rom. K. 1. v. 24-32.
(13) Isumatokak.

rungnærkudlugo illerkomisut pissærdlu-, asseryárkömet piomanernit arksoarnar-nnit. 23. Nutângolerdlusile isumavse nerságut (14); 24. Innutâk attiniarsiuk 5), Gudim arsingánut pingortisimarsok, uarnermut ajunginiarnermudlo illomôr-mut. 25. Tajmãitomik seglyungnærdlu-nungudluse opernartomik okauzekaritse nukativsinut, auætekatigeekavta. 26. ingengnermik ajortulliariaràunase, sek-nerlo tarikonnago ningektidluse. 27. ornârsuglo innikssakalersiniarnago (16). 3. Tigliktok tiglissærle, arksaminigle sen-urile ajungitsomik piniardlune, tunnir-ksakarkudlune ajorsartunnut. 29. Okau-rdlukkennase, illuartomigle okauzekar-aritse ajorungnærutiksamik, tussartunne ssarominartomik. 30. Gudiblo Annersâ luartok allieisuktitsaràunasiuk (17), tãur-minga nakittarusersimagause udlormut nekbiksavsinun aglæt. 31. Keninganek mât, kamangnerlo, ningengnerlo, nib-rnerlo, mitengnerlo, ajortulliarnerlo mat pærle illivsinit. 32. Piüẽiniaritsile lavsinut, nákiningniardlusilo, sajmau-mivd-

(14) Adlangoritse isumavsigut.
(15) Nutâmik isumakaleritse.
(16) Ursiutèj akkoerinnagit pisitse.
(17) Gudim Annersánut illuaringitsaràunase.

mivdlugidlo illæse, sôrdlotõg Gudib sa maukáse Kristusime (18).

KAP. 5.

Gude mallingniarkudlugo ajortudlo kemaratigallug innudluarkoèj. v. 1-21. Nulliareettõg okauki sarièj assakatigeekkndlugit. v. 22-33.

Tajmãitomik Gude mallingniarsiuk ki tôrnætut assanartutut. 2. Assenningniardl silo pirsaritse, sôrdlotõg Kristusim assag tigut, ingminik tunnivdlune pirsutigall ta tunnirsutiksâujomaudlune tokoteksam Gudimut tipigiksautiksamik (1). 3. A nàunekarnerle (2), majungnartorlo tami pileritóvætlârnerlo illivsine taïugãunati loneet pilit, illuartutut illioriakarmet. Supiluïdloneet tivsisárutidlo okauzit, n târneridlo petẽinartut, tamakko innardlu kàngeta, kyzeglusile pigise. 5. Nællun kallóarausiuk, uersáïrsut majungnartulli tudlo, pileritóvætlâidlo Gudipilungn mersa nálektut, Kristusiblo Gudiblo n legaviængne piksærumeta. 6. (Innuïn) kauzeennut piungitsunnut tammatlariarà nase; tajmãitut pivdlugit opingitsut Gud nin-

(18) Kristuse tunnarallugo.
(1) Namaksirsunamisigut.
(2) Angununckarnerlo.

ingautarángagit. 7. Tajmãitomik illegiıgit pigiſe. 8. Târmiokerſoſe (3) ivna, ánale kaumarſórſõvoſe (4) Nalekkame, kkiniaritſe kaumarſub kittôrnèjſut (5). Annerſáble piniarkorſèj tamerſa: Ajungiarnek illuarnerlo illomôrnerlo. 10. Misingniarſiuk Nalekkam illuarirſà. 11. ârtublo piſſee attukſãungitſut (6) pirſaràuıſigit, arkſoarallugidle piſſegallóarpæſe. 2. Angiortome pirſartægèjt tajnerloneet ıngunakàut. 13. Arkſoarirſekſædle nelıginæt ſarkomeromarput kaumarſomut; ıumarſub tamáſa ſarkomerſimagit. 14. ajmãitomik okauzekarpok (7): *Iterit oma iiktotit, makkidlutidlo tokorſunnit* (8), *riſtuſib tâva kaumarſaiſſauátit* (9). 15. ajmãimet mianerſordluſe ſakkiniaritſe, ınekangitſutut pinaſe, iliſimarſutudle gife. 16. Attordluarniardlugidlo udlut, ertlukarmeta udlut. 17. Tajmãitomik lakangitſaràunaſe, ſiunekarniardluſile Nakkab pekkorſánik. 18. Sillæruniarkenıſe Viniſornermik, tamanna arkſoarnætlãránget,

(3) Nællurſórſõurſoſe.
(4) Iliſimalerpoſe.
(5) Innudluarniaritſe iliſimarſutut.
(6) Nællurſun illerkopiluect.
(7) Aglekkænne illuartunne.
(8) Pilerſârniarit.
(9) Iliſimatiſſauátit.

lãrãnget, Annerſámigle illumiokarniarit(10). 19. Okaukikſarkatigeengniaritſil ivngerutinnik uſſoròutinniglo pitſinnigl annerſápadlãinnik; ivngerdluſilo tipei ſugitſe umativſine Nalekkamut. 20. Ta máſalo kujarſutiginiarſigit nungudlugit Gu dimut Atátamudlo, Nalekkavta Jeſuſi Kriſtuſim akkáne. 21. Attarkirſarniarc luſilo illavſinut Gude naleglugo. 22. A næn okkorſe! Uviſe nalekſigit ſôrdlo Na legak (11). 23. Uve niakorángago (12 arnab, ſôrdlotõg operkatigeet Kriſtu niakoræt (13), tauna pidluartitſirſõumic timmiminut (14). 24. Sôrdlole Kriſtuſe na legarigæt operkatigeet, tajmatõg arnæ uviſik (nalektuïnaiſſauèjt) nungudlug 25. Angutin okkorſe! Nulliæſe aſſania ſigit; ſôrdlo operkatigeet Kriſtuſim aſſ kigèj, ingminiglo tunniutub tauko pirſ tigallugit. 26. Ajorungnærſitſomaudlug ervkéjardlugit ubaumut okauzimik ill lingmut (15). 27. Ingminut piſitſomau lugit operkatigeet uſſornartut mingokan itſut erkinganekangitſudloneet, imãit migl

(10) Illuartomik.
(11) Nalekparſe.
(12) Nalegarángago.
(13) Nalegaræt.
(14) Opertunnut.
(15) Koïrſumut.

nigloneet adlamik pekkangitſut, illuar-
udlugidle arkſoarnēikudlugidlo (pièj).
28. Tajma angutit nulliætik aſſaiſſauèjt
ôrdlo timitik nangminætik; nulliaminik
ſſenniktok ingminik aſſennigaràu. 29.
Jiningminik nangminerminik kingarſóïr-
okängiſēinarmet, nerdlerſordlugole illu-
rſararà, ſôrdlotōg Nalekkab operkatigeet
irſarèj. 30. Tāurſoma timán auætig-
ngátigut, uïngánit ſaurneenidlo pirſogut
(16). 31. Tajmāitomik angune arnilo
ngutib kemeiſſauák, nullilo nejortuï-
aiſſauà, taukolo mardluk uïnik atauziyſſa-
uk (17). 32. Tamanna nællunartórſōvok;
Kriſtuſile operkatigeedlo okautigâka. 33.
llipſile nungudluſe tajmatōg piſſauſe, nel-
inginab nulle aſſaiſſauà ingmiſut; uïgluble
ve attarkiniardlugo pile.

KAP. 6.

Angæjokāidlo kittôrnædlo nalekkædlo kivgædlo okau-
kikſarpèj. v. 1-9. Opertun attugekſèj taïèj. v.
10-20. Aglekkæt makko nâniarpèj. v. 20 24.

Merdlertun okkorſe! Angæjokáëſe nalek-
igit Nalekkame (1); tamanna illuarkánget.
2. Angu-

(16) Tāurſomunga kattiſimavogut.
(17) Att. Matt. K. 19. v. 5.
(1) Nalekkab tajma pekkorſimet.

2. Angutedlo arnedlo nálekik! Terſa inneizit ſiurdlek unnerſõutilik imenna 3. *Pidluarkudlutit innũngmerſorkudlutidl nuname.* 4. Illipſiſõg angæjokãin-à! Kittôrnæſe ningekſaiſſengilæſe, perrorſarni arſigidle ſillatorſardlugit, Nalekkablo okauziánik unnerſõudlugit. 5. Kivgæn okkorſe! Nalekkæſe nunamẽtut nalekſigi attarkinermiglo kannilârnermiglo, umativ ſigut illomôrdluſe, ſôrdlo Kriſtuſe (nalekikſe); 6. Kivgãurſârnermik pirſaràu naſe illuariomaiſſengiſugalluſe innuïnar nut, Kriſtuſible kivgèjſut pigiſe umativ ſinit Gudib pekkorſèj naleglugit. 7. Pileritõunermit innûngitſunnut Nalekkamud le (2) kivgartordluarugluſe. 8. Iliſimag allóarauſiuk, nellinginak kivgãurſorlonee kivgãungitſorloneet Nalekkab akkinnet ſomarà ajungitſulliėj nâpartordlugit. 9 Illipſiſõg nallekkæn à! tajmatõg pimigi ſigit (3), ſioraſáïomatokennaſilo; nalega karmigauſe killangmẽtomik iliſimarſavſi nik, taunalo nalegarſiungitſaràu. 10 Kéſale kattængutika! nekkurſektiniarit Nalekkamit pirſãuneránidlo angikerſomit 11. Gudim attikorſèj tamáſa arſorniarſigit aulangitſôkudluſe Tornârſub pekkoſer ſoutè

(2) Kriſtuſimut.
(3) Kivgæſe.

soutèjnut sorsutlărángause. 12. Uïning-
nut aungmudlo (4) sorsugiakangikallóar-
narmet, nalegavérksoarnudle pirsárfoar-
nudlo, sillab nalegèjnut sillársub mattoma
ârtoáne (5) nalegauniartunnut, annersá-
pilungnudlo killam attánĕtunnut (6). 13.
Tajmăitomik Gudim attikorsèj tamása
arsorniarsigit, ajugăukudluse udlok ajortok
(7) nedliupet, aulangitsôkudlusilo tamása
namaksivdlugit. 14. Tajmăïmet maku-
sivsigut keterursersimaniaritse opernarto-
mik (8); săigusimaudlusilo (9) illuarner-
mik. 15. Isikkavsigudlo piarǽrsimaudluse
(10), Evangeliume sajmarnartok aulæ-
længiudlugo. 16. Tamannidle angner-
ursomik erkornauvǽrkoserniaritse oper-
nermik, ajortórsub karksoee ingniglit
kammitisinnăungorkudlugit tamattominga
(11). 17. Niakoruserdlusilo (nerigung-
nermik) pidluarnartomik, pennalirsardlu-
Eee 2 silo

(4) Innungnut ajulersunnut.
(5) Nællursunne.
(6) Tòrnârsuït tajma táïej, killangmĕssærmeta, an-
nersæt ajungitsut innekatigissǽrdlugit.
(7) Nagliungnartok.
(8) Att. Luk. K. 12. v. 35.
(9) Sôrsuksuksæt saïgokarmeta kangusâmik kiblik-
săungitsomik akkerarirsame sekkoeenut.
(10) Ivkoatut sôrsugiartyssegángause pidluartejlir-
sunnut.
(11) Opernermik sorârnauværitse, Tornârsum ursin-
tèj tâva sunneïssengilæt.

ſilo Annerſáb piánik, tamerſa Gudim okauziánik. 18. Tukſiartui'naritſe anner ſáme, nungudlugidlo tukſiarángauſilonee kenugángauſiloneet illomôrdluſe pigârni aritſe (12), illuartudlo tamáſa tukſiuniar ſigit ſorârunagit. 19. Uangatõg pivd lunga (13), okallugiartorſinnãukudlunga erkſiornangalo Evangeliumib nællunarto okautigikudlugo. 20. Tamanna pivdlug dlartitâvonga kelerſugãudlunga, erkſior nanga okauzikſaralloaka okautigiſuglugi 21. Iliſimalerkudluſile uamnik kannon eſúſimniglo ſullirſækkamniglo, Tykikuſi kattængutim aſſanartub kivgadluartubl Nalekkame unnipkãutſomarpáſe tamannil 22. Tamanna pivdlugo audlarkoara illi ſinut, tuſſaumakudluta, tupedlerſarkud lugidlo umatiſe. 23. Erkikſilittòk ka tængutigeeet, aſſenningnekardlutiglo ope tínekarlit Gudimit Atátamit Nalekkamid Jeſuſe-Kriſtuſimit! 24. Sajmauneka littòk tamarmik Nalekkavtinik Jeſuſ Kriſtuſimik aſſenniktut illungerſordluti! Amen.

Romme makko aglekſimarſut Efeſumiu nut Tykikuſib nekſarèj.

Pau-

(12) Att. Matt. K. 24. v. 42, K. 26. v. 41.
(13) Tukſiuniarſingatõg.

Paulufim Aglegèj Filippimiunnut.

KAP. I.

Filippimiut kujagallugidlo tukfiupèj, v. 1-11. Evangeliūmim ingerdlarfúfia tipeitfutigà naŋglo kelerfugāurfub, piginnāugame ∕kannong-étomigloneet tamanna pirfutigallugo. v. 12-26. Illegeengniarkudlugidlo erkfiorungnarkoèj, v. 27-30.

Paulufe Timoteufilo Jefufib Kriftufib kivgæk, illuartunnut tamannut Kriftufime Jefufime (1) Filippimiunnut, Pellefiúnerudlo operkatigeedlo kivgèjnnut (2). 2. Gudim Atátavta Nalekkablo Jefufib Kriftufib fajmaulife erkikfifidlufilo (3). 3. Gudiga kujauara, nungudlugit erkaïleángavfe. 4. Nungudlugit tukfiurfirfaángama tamàufe pivdlufe, tipeitfukalunga tukfiararāunga. 5. Evangeliume

 illeg-

(1) Att. 1 Kor. K. 1. v. 2.
(2) Makkoninga aglekpuk.
(3) Att. Rom. K. 1. v. 7.

illegeersutigángausiuk isuanit sulle tamersa. 6. Tamattomingamè operkāunga, ajungitsulliamik audlarnéirsum illivsine namaksissegà Jesusib Kristusim udloà (4) nedliutserdlugo. 7. Tajma illuamik isumarsariakarnarpok tamàuse pivdluse, umamiugángausinga (5) kelersorsimatidlungalo akkiniartarángamalo Evangeliume aulæjængersarniaruglugo; tamàuse sajmaunekarkatika piause. 8. Gudible ilisimauánga, aksungåk ungægidluïnarivse tamàuse, Jesusib Kristusim assennirsusiánik (6). 9. Assennirsúsersilo ilisimanermit missiginermidlo aksungársoak agdliartortuïnarkudlugo tuksiutigirsarâra. 10. Ajunginersiorkudluse, illomôrkudluse arksoarnēikudlusilo Kristusim udloà nedliupet (7). 11. Illuartūinarnik pingârdluse Jesuse-Kristusimit, Gude nalengnarsikudlugo ussornarsikudlugolo: 12. Nællyungnærsiniarpausile, kattængutika! Tajmailliormanga, sunāuba Evangeliumim agdliartoutigigà. 13. Kejserikudlo adlædlo nellinginæt kelerutika Kristuse pivdlugo ilisimalerèjt (8). 14 Kat-

(4) Erkartōursiartorbiksà.
(5) Assatuïnarausinga.
(6) Illomôrsúsia arsigallugo.
(7) Att. 1 Kor. K. 1. v. 8.
(8) Ilisimalerput, Kristuse pivdlugo kelersorsimarsonga.

Kattængutidlo Nalekkame (9) amerdlanerit, kelerutimnit pileritôlersut (10), erksioratiglo okallugiartorsinnāungorkersut. 15. Illèjsa Kristuse okautigirsarallóaræt annærursinermit sakkitsaïomatônermidlo (11), illèjdle isumagingnermit (pirsaràut). 16. Ivkoa Kristuse okautigirsaræt sakkitsaïgajungnermit illuēitsomik, kelerutika nagliangnartomik illaleruglugit isumakaramik (12). 17. Okkoale assanermit (pirsaràut), nællungikallóaraminga Evangeliume serngiginiardlugo mánētartonga. 18. Kannongme tâva? Kristuse tejmēitok illonôngitsomigloneet illomôrtomigloneet okautigísnekarallóarkàu; tamannalo tipeitsutigâra tipeitsutigiomariaratōg. 19. Ilisimagama, tamanna pidluautigissegiga, uksiunausinga illipse, Jesusiblo Kristusim Annersæn ikiorsermanga. 20. Kajungerama neriguglungalo kangusuktitsomananga sunaloneet pivdlugo, illerkovtudle ktornanga mánatōg aglæt Kristuse ussoriarsinnaissauara timivkut innugallóarumaloneet tokyssegallóarumaloneet. 21. Kristuse innursutigángavko, tokonerlo pik-

(9) Opertut.
(10) Erkiksirsonga missililleraminga.
(11) Att. Rom. K. 16. v. 17. 18.
(12) Nagliungnerrokogallóardlunga.

ſakautigâra. 22. Uïningmile innugadlardlunga attordluaiſſegallóarum̃a, ſunaloneet ardlǽk piomanerryſſegiga, nællu vonga. 23. Tamangnut nekkimalerama kajungerikâra aſſi aruglunga tamânga, Kriſtuſilo nejoriartoruglugo, tamanna merſ ajunginerrogallóarkánget. 24. Uïning mētuarallóarumale (13), illipſe pivdluſ pirſariakarnerrovok. 25. Tamattominga tōg iliſimadluarponga, innudlunga nejo romarivſe tamàuſe operſarniarkudluſe ti peitſuktikudluſilo. 26. Nerſoutikſarſing ârkudluſe Kriſtuſe-Jeſuſime uanga pivd lunga, uterbigimiguvſe. 27. Illuarto migle ſakkiniarſinnaritſe Kriſtuſim Evang eliǽt namagirſánik, tikerârallóaruvſilo neet aſſimiutariguſingaloneet, tuſſauma kudlunga illivſinik, atauzēnak annerſa rigikſe, atauzimiglo tarnekardluſe (14 ajugāuniartoſe opernermik Evangelium mut. 28. Annuſingortikennaſilo akke rartortunnut ſungoæt pivdlugit; tamann (15) nællunǽrkotikſâvok, piluktitſomartu tauko, illipſile pidluaromartoſe; tamerſ Gudimit. 29. Kriſtuſe pirſutigallug tunnínekarauſe opernermiglo tāurſomung nagli

(13) Innuſſegallóaruma.
(14) Att. Apoſtel. Sull. K. 4. v. 32.
(15) Annuſingoraſe ajugāuniaruſe.

agliungnermiglo pivdlugo. 30. Uaptun
llungersoriakarause, tajma missigángau-
inga mánalo tussaumagausinga.

KAP. 2.

ngmingnun assakoèj makkittakonnagidlo Jesuse mallingniardlugo, nungudlugidlo arksoarnēiniarkoèj tipeitsuksinnarkudlune. v. 1-18. Timoteuse nangminerlò aggerómaramik, Epafrodituse sioartipà. v. 19-30.

Okauksâugallóaruse Kristusime, assen-
iingnermik tupedlersautiksakarallóarpet,
llegeekallóaruse annérsáme, illomôrtomik
issennikallóaruse nákinikallóarusilo; 2.
Tipeitsutiksara namaksiniarsiuk isumaka-
igeengniardluse assakatigeengniardlusilo,
llegeengniardlúsilo, atauzimiglo isuma-
karniardluse. 3. Akkerartorajukennase,
oiungitsomudlo nalegâujomatônase pígise,
kannilârdlusile illæse nalengnarnerrotini-
arsigit illivsinit nangminek. 4. Nungud-
use nangminevsinik (1) piniarase, tamàu-
sile illavse peennik piniarmisitse (2). 5.
Isumakarniaissegause, Kristusib Jesusim
isumà malliglugo. 6. Tauna Gudisun-

(1) Kissænnik.

(2) Illivsinut attorniarsinnarase, adlænnutôg attorniaritse.

ékallóarame, ussorsitsautiginiangikà Gud arsigallugo; 7. Ingminigle nikanarsar pok kivgartun-élerdlune, innũinarlo arsig ilerà; 8. Innũinartudlo illigallóarame ingme isumaginane, nalẽinartok tokomut illomudle tokomut kersungme senneruti lingme aglæt. 9. Tajmãitomik Gudil nalegaunérsoangortikà, attekartidlugol adlænnit tamannit angnermik; 10. Jesu sim akkáne sêrkut tamarmik akoïmirsarne kaissameta nalengnermik, killangmiursud lo, nunamiursudlo, nunam attánẽtudlo (3) 11. Okædlo tamarmik nællunæissapu Jesuse-Kristusimik nalegãursomik, Gud Atátak nalengnersikudlugo. 12. Tajmãi tomik, assarsaka! nalektuïnarallóarause nejorángavsilo mánakudlo assiartidlung aglæt, annautiksarse piniarkiksarsiuk mia nersordlusilo ôliglusilo (4). 13. Gude ta mersa pilersârtitsirsômet illivsinut, piniar titsirsõudlunilo illuarirsaminik. 14. Nung udlugit okallorolugase nekkimanasilo pis sauæse. 15. Pitlarnẽikudluse illuarkudlu silo, Gudimut kittôrnarikudluse arksoar nẽitsose erkardleen okauzereetsut mumik simarsudlo (5) akkornèjnne; taukonáne kau-

(3) Engelidlo innuïdlo umarsut tokungarsudlo aglæt tamakerdlutik Jesuse naleissauæt.
(4) Att. Ef. K. 6. v. 5.
(5) Innuïn ajortorojurksoït.

aumakotâvoſe nenneroutitut nuname (6).
6. Okauzek umanartok (7) nalengniarau-
uk, tamanna Kriſtuſim udloáne (8) ner-
itigiomarpara, ſakkilukſinnanginama (9)
inialukſinnanginamalo. 17. Umnile auga
oïrſâuſſapet operſúſivſe tunnirſutánut
ivgartoutánudlo (10); tipeitſuſſegallóar-
onga, tamàuſe merſa tipeitſukatigalluſe.
8. Tamannale illipſiſôg tipeitſutigiſiuk,
peitſukatigallungalo. 19. Iſumakarponga-
a Nalekkame Jeſuſime (11), ipſarugo Ti-
noteuſe audlartitſuglugo illivſinut, uanga-
ôg tupedlerkudlunga kannong-éſuſivſinik
iſſarallóaruma. 20. Iſumakatigilluakang-
nama adlamik, tâurſomatut iſumagikſo-
nik illivſinut. 21. Tamarmik nangmi-
ætik iſumagiginnaramikit, Kriſtuſib pee
ſumaginagit. 22. Iliſimauarſile merſa
irſigâugallóartok; ſôrdlomè ernerum
ngune (pirſarà), tajma kivgakatigigiganga
Evangeliummut. 23. Tajmâitomik tauna
udlartinaſuaromalerallóarpara, miſſili-
kârd-

(6) Att. Matt. K. 5. v. 14. Ef. K. 5. v. 8.

(7) Pidluarnartok.

(8) Att. K. 1. v. 6.

(9) Att. Gal. K. 2. v. 2.

(10) Tokotâuſſegallóarumaloneet pivdluſe, operſar-
niaravſe Gudimut.

(11) Nalekkab Jeſuſib pekkorſipet.

kârdlunga kannong-illiomarnerānga (12 24. Nálegarle tettigikâra, nangminektō uanga ornigomartugalluvse kakugo. 25 Illuarârale audlarkudlugo illivsinut Epa froditusè, mersa kattængutiga (13) piniai katigalo akkerartorkatigalo (14), illipsil Aposteligârse, uangalo angæjokârára ei kasugángama. 26. Tamàuse erinigáng ase isumâlugallusilo, tussaumagausine nap parsimarsok. 27. Illomummè nappa rallóartok tokongajeglune; Gudible ná kigà (15), taunalo uangalo nákallunuk allieisutiga illeksakarkonnago. 28. Taj māitomik audlartinasuarmigiga, tipeitsuk kudluse ama tekkogusiuk, uangalo alli eisussærungnarkudlunga. 29. Illeksini arsiuk tâva Nalekkame tipeitsungârdluse tajmāitudlo attarkirsarisigit. 30. Kristu sib piniarkorsèj pivdlugit toko ungesig ingikalloarà, innune nauviæginginamiuk pingitsaka illivsinit kivgartornermik na maksiniaruglugit (16).

KAP

(12) Ipperâromarnerángaloneet tokotitsomarneránga loneet.
(13) Operkatiga.
(14) Opingitsunnut akkerartoriakārânget.
(15) Kaitsorsardlugo.
(16) Illipse kivtartorbigineng ajorausinga, simnerdlu silusaag kivgartorbigánga.

K A P. 3.

Mianersorkoèj ajokærsornerdluktunnut mallikſinnar-kudlunile pièj, killangmut kajumikſardlugit.

Amatõg kattængutika! tipeitſugitſe Na-ekkame. Aglckkaka illivſinut utertarav-it, tamanna pirſarioſugingikallóarpara, llipſe nekkimẽitikudluſe. 2. Kemmit 1) mianeriſigit, ajokærſoïnerdluktut mia-neriſigit, auikſarkorſirſut (2) mianeriſigit. 3. Uagudle kippivniliovogut, merſa Gu-limut nalektogut ãnnerſáme, nerſordlu-alo Kriſtuſe-Jeſuſime, uïnik tettiginago 3). 4. Nauk tettigirſekſakarallóariong-itóg uïnivkun aglæt. Uïningme tettigir-ekſakartugirſokarallóarpet, pekkangâri-onga uanga (4). 5. Udlun arbangæt ping-ajuænne kippivnilerſimavonga, Iſraëlim erkardleránga, Benjamin næggovigâra, Ebræerinnin Ebræeriovonga, Fariſæerio-vonga (nalengnermik) inneiziſinnut. 6. Illungerſordlunga operkatigeet mallerſut-arallóarika, innẽiziſit merſa illuautigal-lugit arkſoarnangitſonga. 7. Uamnudle attorallóartut innardlugilerika Kriſtuſe pivd-

(1) Ajokærlóïrſut angutãuſerſut piomatõudlo.
(2) Jödiſut kippivnekarkorſirſut, opertut tajına ark-ſoardlerſiniarſinnardlugit.
(3) Att. Rom. K. 2. v. 28. 29.
(4) Att. 2 Kor. K. 11. v. 18-22. Gal. K. 1. v. 13. 14.

pivdlugo. 8. Illomummè innardlugâk tumáſa, illuarkánget Kriſtuſe Jeſuſe Na legara ilirſarallugo, tauna pivdlugo taman nik makaïrſirſonga,tamáſalo piungitſugâk Kriſtuſe piginiaruglugo. 9. Tãurſomá nẽtſomaudlungalo, inneiziſinnit illuautik ſarſiniarnanga, opernermidle Kriſtuſimu tamerſa Gudim illuartitſinerà opernermik 10. Iliſariſuglugo tauna umarſuſiǽdlo pik kunarſúſia, nagliungnereeſalo illangerſu ſiǽt, tokorſúſia aglǽt arſigilerallóardlug (5); 11. Tokorſut makkidluarbikſǽnnu piginnãungorkudlunga. 12. Sulle piſi mangikallóarpara, ſullilo namakſingilanga piniarſinnarparale anguniaruglugo, angu manga Kriſtuſe-Jeſuſib. 13. Kattængu tika! ima iſumangilanga, nangminek angu merigiga; 14. Atauzerle (piniarpara tamerſa: Tunnumnẽtut (6) iſumakǽrpaka ſiunevnẽtut (7) iſſængniardlugit kiglikbik ſak orningniarpara, erdlingnartok (pio maudlugo), tamattomunga Gude pikang kákorſigallóarmet Kriſtuſe-Jeſuſime. 15 Tajmãitomik nungudluta uagut namakſig allóartogut (8) tajma iſumakarta; ſunal pivdlugo adlamik iſumakarallóaruſe, ta man

(5) Att. Rom. K. 6. v. 3-11. K. 8. v. 17.
(6) Nunab pee.
(7) Killab pee ſiunikſaka.
(8) Iliſimangârtogut.

annatőg Gudib nevſoïaiſſauà illivſinut(9).
16. Sumudle aglæt piſimagallóaruta, ajo-
ærſun atauzek attuarniartigo, atauzimik
ſumakardluta. 17. Tamàuſe kattængu-
ka mallingniarſinga, uavtitudlo innuni-
rtut taguſarniarſigit (10). 18. Amerd-
agallóarmeta (adlamik) innuſekartut (11),
uko taïrſartarallóarika illivſinut, amatőg
ijængarma taïſſégiaka, Kriſtuſib kikiek-
orſimarſuſiæt kingarſortèjnik (12). 19.
auko aſſerornermik (13) naggatekaró-
arput, nærſætik gudigirſarallugidlo (14)
angugirſekſaralloætik makkitatigirſaráng-
mikit, nunab peenik piniarſinnartut. 20.
Inivikbikſarpudle killangmēpok, tekpàu-
ngatőg illimagârput Annaurſirſok Jeſuſe
Kriſtuſe Nalegarput. 21. Timmerojungo-
rput tăurſoma adlangortitſomarpà, timir-
urſoaminun arſigitidlugo, pirſâunermik
jugãurſomik tamannut.

KAP. 4.

legeekoèj ſorāiſſærdlutik, tipeitſugluarkudlugidlo a-
junginiarkudlugidlo erkikſkudlugidlo. v. 1-9.

Tukor-

(9) Tamattominga ſukuïautſomarpáſe.
(10) Mallingniarmivdlugittőg.
(11) Innardluktomik.
(12) Att. 1 Kor. K. 1. v. 18-23. Gal. K. 6. v. 12.
(13) Pertlùrkſearmik.
(14) Nerriauætlâit imerpallajuktudlo pièj.

Tukortômeta nerforpèj. v. 10-20. Aglekkæn makko nâniarpèj. v. 21-23.

Tajmāitomik assarsangoaka, ungagirsangoakalo kattængutika! tipeitsutigallusil pinnersautigángavse (1), tajmaësinnaritl Nalekkame, assanartun okkorsi-à! 2 Evodialo Syntykilo (2) okauniarpækka atauzimik isumakarkudlugik Nalekkam 3. Iblittōg ikiortigilluara (3) innéniarpagi arnæng ivko ikiorniarkik igdlersorkatig ángavkik Evangeliume pivdlugo, Klemens illegallugo adlættōg piniarkatingoaka, ak keet aglekſimaput umanartum aglegèjn (4). 4. Tipeitsuktuïnaritse Nalekkame ámalo okaupause: Tipeitsugitse. 5. In nuksiarnersúserse nællunærle innungnu tamannut. Nálegak kannikàu (5). 6 Isumâlukennase, nungudlugidle sum piomarsarángause Gudimut nællunærniari se tuksiardlusilo kenudlusilo kyzegomau lusilo. 7. Erkiksinerublo Gudimit pirsul ilisimaksâungikálloab, umætisilo erkarsa tisilo fernigissauèj Jesuse Kristusikut. 8

Kês

(1) Att. K. 2. v. 16.
(2) Arnæk opertuk Filippimiursuk.
(3) Pellesiúnek pinerpà.
(4) Att. Luk. K. 10. v. 20.
(5) Nællungiláse tāursoma, tajmāitomik mianersi niaritse ajunginiarsinnardluse tekkóane.

êſa, kattængutika! Seglõungitſut iller-
orikſudlo, illuartudlo iblernartudlo, aſſa-
artudlo uſſornartudlo nungudlugit, kur-
gunarallóarpedloneet, nerſornarallóar-
edloneet, tamakko nællunærſortuarſigit.
. Ilirſæſe illuarirſæſilo tuſſækkæſilo tek-
urſæſilo uamnit attuarſigit; Gudiblo ſaj-
arſum illegiſſauáſe. 10. Tipeitſungâr-
ãungale Nalekkame, kêſa tâva iſumagig-
nairſeraufinga, nauglo iſumagigallóariv-
nga, perſakotikſakardluſile (6). 11. Ajor-
rnermit tajma okauzekangikallóarponga,
ungudlunga kikunnētarángamaloneet na-
akſineng ilinavko. 12. Pekkavſângi-
ek ſungiuſimauára, pekkangârnerlo ſungi-
niaratõg, tamannik tamannilo ſungiur-
onga, karſillârnermiglo, kângnermiglo,
ekkangârnermiglo ajorſarnermiglo. 13.
'amannik piginnâvonga Kriſtuſime pir-
ktitſirſimne (7). 14. Illuamigle pioſe,
orſartonga iſumagileraufinga. 15. Ok-
orſile Filippimiut! nangminektõg iliſi-
aviofe, Evangeliummik okallulerkârama,
laſedoniamin audlarama, illegeen adlæt
goarbigingikánga tunnirſutit piſſiædlo
partordlugit, illipſe kiſſivſe (augoarbig-
àuſinga).

(6) Pajungilauſinga.
(7) Kriſtuſe pikkutſaurigallugo.

àufinga). 16. Teffalonikamētidlunga ag-
læt kapfeennik nekfiubigángaufinga innu-
tigirfekfamnik namaktunnik. 17. Tunnir-
futikfarfiornangalo pionga, pekkangârbik-
fakarkudlufile tajma pigallóarponga (8).
18. Namakfigallóarkāungale pekkangârd-
lungalo. Amerdlanârtut nekfiurfæfe piaka
Epafroditufimit; tipigikfâutikfak tamerfa
(9), tunnirfudlo tekkyominartok nuenner-
forlo Gudime. 19. Gudimale tunnitla-
romarpáfe ajorfarungnærfidlufe, pimini
uffornartórfoarnit Kriftufe-Jefufime (10)
20. Guderpudle Atátarpudlo nalengnar
file ifukangitfórfoarmut! Amen! 21
Illuartut (11) Kriftufe-Jefufime nungudlu
tik innudluarlit. 22. Kattængutigee
uamnētut innudluarkoáfe; illuartut ta
marmik innudluarkoáfe, Kejferible iglo
katèj pivfârput. 23. Nalekkavta Jefufil
Kriftufib fajmaunerminik illegilife nung
udlufe! Amen.

Filippimiunnut aglekfimarfut Rommi
Epafroditufib nekfarèj.

Pau

(8) Att. 2 Kor. K. 9. v. 6, 12.
(9) Namakfirfutikfak.
(10) Jefufe tunnarallugo.
(11) Opertut.

Paulusim Aglegèj

Kolossamiunnut.

KAP. I.

Kolossamiut pidluarkoèj ajungitsusiædlo kujarsutigà Paulusib. v. 1-8. Tuksiunièj Gudimut ajungitsartorsinnarkudlugit. v. 9-14. Kristusimik sajmautitsirsomik okallukpok tãursomungalo sajmautuïnarkoèj. v. 15-29.

Pauluse Jesusib Kristusim Apostelià, Gudib pekkorsánik, kattængudlo Timoteuse (1). 2. Kolossamiunnut illuartunnut opertunnudlo kattængutigeennut Kristusimētunnut: Gudib Atátavta Nalekkablo Jesusib Kristusib sajmaulise erkiksisidlusilo! 3. Gudimut Nalekkavtalo Jesusib Kristusim Atátánut kujavogut, nungudluta tuksiarángavta pivdluse. 4. Opersúserse Jesuse-Kristusimut assennirsúsersilo illuartunnut tamannut tussaumagavtigo. 5. Siuniksarse killangme nerigugirsarse (2) pivdlugo, tussaumarsarse Evangeliumim okauziánit

 oper-

(1) Aglekpuk.
(2) Pidluarnartok.

opernartomit. 6. Tamanna (3) illivſinut
pimet, ſôrdlotōg ſillárſoarmiunnut taman-
nut; kibligurſivdlunilo illivſinilōg ivrſo-
minga Gudib ſajmaurſineránik tuſſalerkâ-
rauſe aglæt, illomudlo miſſigilerdlugo.
7. Tajmatōg iliſikáſe Epafraſib kivgaka-
tingoavta aſſarſavta, Kriſtuſimut kivgāud-
luartub pivdluſe. 8. Tāurſomatōg okau-
niátigut aſſennirſuſivſinik Annerſáme. 9.
Tajmāitomiktōg uagut tuſſalerkâravta
tamattominga, tukſiutuïnarpauſe kenud-
lutalo (4), miſſigirſórſoangorkudluſe pek-
korſánik, iliſimangârtikudluſe ſiunekang-
ârtikudluſilo Annerſáb peenik. 10. Sar-
kiüarkikſinnāungorkudluſe Nalekkamut
illuariginnardluſe, ajungitſulliarſinnard-
luſilo iliſimaïartordluſilo Gudimik. 11.
Tāurſoma pirſauneránut uſſornakerſomut
tamátigut nekkurſektiſimauſe, illelârſin-
narkudluſe erinitſengikudluſilo tupedler-
ſinnāungordluſe. 12. Atátarlo kujaudlugo,
piginnāungorſarmátigut, illuartut kingor-
nurſikatigikudlugit nennerōumik (5). 13.
Tāurſoma annaukátigut târtub pirſau-
nerânit (6), nuktertidlutalo ernerme aſſar-
ſame

(3) Okauzek.
(4) Gudimut.
(5) Okauziminik illuarſarátigut opertut pidluarka-
tigikudlugit.
(6) Att. Apoſt. Sull. K. 26. v. 18.

ſame nalegaviánut. 14. Tāurſománe (7) annaurſutekarpogut, aungne koïmago, ajortivut iſumakǽrſimalerkudlugit. 15. Terſa Gudib tekkukſāungitſum arſingà, erniurſok ſõut tamáſa pingortinagit. 16. Tāurſománga nellinginæt tamarmik pingortitāuput killangmētudlo nunamētudlo, erſitſudlo erſingitſudlo, ivkſiavirkſoarmiudlo (8), attarkirſárſoïdlo, nalegāuneridlo, pirſárſoïdlo, nellinginæt tamarmik pingortiſimaput tāurſomanga tāurſomungalo (9). 17. Tamardluï'narmiglo pingikaddlarmeta tauna étok, tamáſalo pâridluarpèj. 18. Taunatõg niakorà timmib, terſa illegeet (10); tauna aularkautâvok, ſiurdliudlune tokorſunnit, nalegāukudlune tamannut (11). 19. Illuarángago (Atátab) tamardluï'narnik (12) pekkangârnerǽt tāurſománēlerkudlugo. 20. Tāurſomunga tamáſa nunamētudlo- killangmētudlo nelleritítſonaudlugit tamattomóna (13), auánik ſenningarſome erkikſiſitſigame tamattomóna (14).

(7) Gudim erneráne.

(8) Kongit.

(9) Att. Rom. K. 11. v. 36.

(10) Att. Ef. K. 1. v. 22.

(11) Att. 1 Kor. K. 15. v. 20. Rom. K. 8. v. 29

(12) Gudib peeſa.

(13) Gudiurſuſiágut.

(14). 21. Illipsisóg ardlágut tekkornartãursose (15) kingarsortõursosilo isumausinit ajortulliardluse (16); 22. Mâna tâva nelleritisimauáse timmime uïniglub tokoánik, illuartungortikudluse arksoarnẽitsungortikudlusilo pitlarnẽitsungortikudlusilo kênaminut. 23. Operdluartuïnarallóaruse aulæjængersisimaudluse forârnauværdlusilo, aulæjængerbigiginnarusiugl Evangeliumib nerigugikorsa, tuslægarsivna okautigirsak pingortitænnut (17) tamannut killam attánẽtunnut; uangal Pauluse kivgaránga tamattoma (18). 24 Mâna tipeitsukponga nagliukángama pivdluse (19), nagliungneridlo sulle pirsariakartut uïnimne namaksiniarpaka Kristuse pivdlugo, timmánut, tamersa illegeennut, attoruglunga. 25. Taukoa kivgarilerpáng Gudib pekkorsánik, uamnut mersa pekkorsimet, okautigidluarkudlugit Gudin okauzee illivsinut. 26. Nællunartun ivk isuanit tuglereennudlo angigirsãugalloæt mánakudle nællunéjarsimalersut innuvtèj

nu

(14) Att. Rom. K. 5. v. 10. 2 Kor. K. 5. v. 18, 19 Ef. K. 1. v. 10. K. 2. v. 16.
(15) Att. Ef. K. 2. v. 22.
(16) Att. Rom. K. 8. v. 7.
(17) Att. Mark. K. 16. v. 15.
(18) Evangeliumib.
(19) Nællursose ajokærsoradlaravse.

nut illuartunnut. 27. Tauko Gudib nællunéjarbigiomamagit ussornarsúsime tamattoma nællunarallóartum angirsusiánik nællursunne (20), tamersa Kristusimik illivsinētomik, nerigugirsamik ussornakersomik (21). 28. Tamanna okautigârput, innuït tamása okauniardlugit, ajokærsorniardlugidlo innuït tamása ilisimanartunnik tamannik, innuït nungudlugit namaksisiniaruglugit Kristuse-Jesusime. 29. Tamattomunga piniariongatōg illomôrdlunga, illuvkut pikkunalersok (22) pikkutsautigallugo.

KAP. 2.

Mianersorkoèj ajokærsornerdluktunnut, Kristuse kemengnauvǽrdlugo.

Nællyungnǽrkoausile, kannong-aktigirsomik erdlokirsutigigivse, Laodiseamiudlo, nungudlugidlo tautumnik tekkungilsēinartut. 2. Umatèjt tupedlersarnekarkudlugit, assanermiglo illegeekkudlugit, ilisimadluangâlerkudlugidlo nekki-

(20) Att. Ef. K. 1. v. 9. K. 3. v. 9. Rom. K. 9. v. 23. K. 16. v. 26.

(21) Imēipok: Kristusim ajokærsutà piara, nerigukomase pidluarnartórsoarnik.

(22) Gudim Annersà.

kimanatik, nællunartok Gudimit, Atátamidlo Kristusimidlo, pirsok nællyungnærdlugo. 3. Tamanna ilisimanartolirksõudlunilo nællyungnærsautilírksõmet. 4. Tajmale okauzekarponga, okallukiksûrsártunnut seglokittægãukonnase. 5. Naugle timmivkut nejungikivse, isumavkut nejorpaúse, tipeitsuglungalo mallugángavse, illuartomik pirsartartose, opernermiglo Kristusimit sorârnauværsose. 6. Nálegak Kristuse Jesuse tâva pissiarángausiuk, innuniaritse tãursománe (1); 7. Næggovilersimaudluse illiorarsimaudlusilo tãursománe opernerlo aulæjængerbigallusiuk, sôrdlo ajokærsornekartose, kyzengârdlusilo pigisiuk. 8. Mianersorniaritse, pejarnekarkonnase ilisimaïomatõunnut seglokittãirsunnudlo piungitsunnik innuïnæn isumèjnnik, sillamiun ajokærsutǽta aularkautèjnik (2), Kristusilo nalengnago. 9. Gudiursúsekangârnek tãursománẽdluïnalermet timmágut (3). 10. Tãursomangatõg pekkangâleriose, niakorángarsuk nalegaunerit pirsárfoïdlo tamarmik (4). 11. Tãursománilõg kippivnilersimaviose kippivnermik

(1) Kristusim ajokærsutà illuarángausiuk, nalengniarsiuk innudluardluse,
(2) Att Gal. K. 4. v. 3.
(3) Illomut Gudiudluï'narmet tauna,
(4) Att, Ef. K. 1. v. 21.

nik arkſeinnik pirſarſimangitſomik, ajor-
ib timmà uïnikun étok pejarauſiuk kippiv-
ermik Kriſtuſib pekkorſánik (5). 12. Illi-
ermut perôrſimakatigángauſiuk koïrſu-
nik, taunalo illegallugo makkiſimavoſe
6), Gude operbigilerauſiuk pirſaunerminik
auna tokorſunnit makkitikà. 13. Illipſi-
ög nalenginerniglo uïnivſilo kippivne-
angitſuſiánik tokungarſoſe, umartikáſe
auna illegallugo, ajortulliækkæſe tamáſa
ſumakǽrdlugit. 14. Aglekkædlo pivd-
uta illerkorſorkorſirſut, uavtinik arkſo-
rdlerſut, attorungnǽrſidlugidlo pejarèj;
enningarſomut kikiektoramigit (8). 15.
Nalegaveedlo pirſárſoïdlo ſekkoǽrej (9)
arkomerſidluardlugidlo (10), ajugãurſotut
udlarutinamigit tãurſomóna (11). 16.
Tajmãitomik arkſoariakaiſſengikallóarpo-
e nekkikſarlo imikſarlo pivdlugik, ned-
iutudlo kaumætidlo tikikãit, Sabbátidlo

 pivd-

(5) Att. Rom. K. 2. v. 29. K. 6. v. 6. Ef. K. 2. v. 11. K. 4. v. 22.

(6) Att. Rom. K. 6. v. 4.

(7) Kriſtuſe.

(8) Kriſtuſib tokoánik ſenningarſome nungutinamigit.

(9) Annerſápiluït uavtinut nalegãuniartut ajulerſikèj.

(10) Mittautigikudlugit.

(11) Kriſtuſikut.

pįvdlugit (12). 17. Tamakko tar'āinãupu
tikitſukſamut, timmædle Kriſtuſib pigà. 1
Seglokittartikennaſe manigoukajuktom
Engeliſudlo ajungitſûrſártomut, tajmã
tok tekkungitſaminik iliſimaïomarſarán
et (13), maungẽinak pugvakſimaudlun
iſumaminik uïnikpadlãmik (14). 19. Aul
jængiungiſimædlo niakok, merſa tãurſ
manga timme illuïtſok, naugurſænnik n
kinginniglo nukekardlunilo kattilerſima
alloak, agdliartutlãrau Gudib pekkorſ
nik (15). 20. Kriſtuſile illegallugó ſill
miun ajokærſutæta aularkautèjnut toko
allóaruſe (16), ſaagme ſillamiunne innu
ſutut attorpiſigit illerkut imãitut: 2
Aktoriaràunago, ógiaràunago, tigurſarà
nago (17). 22. Tamakko tamarmik aſſerorn
kàut, attornerdlugángætik innuïnæn i
neizirſigallugit ajokærſoïrſigallugidlo (1

2

(12) Att. Rom. K. 14. v. 2-6. Gal. K. 4. v. 9.

(13) Mianerſoritſe innüngnut pekkoſerlõunnut aſſer-konnaſe iblernartûrſárángeta Engeliopadlârdlut-luſaag, iliſimarſûrſárdlutiglo miſſiginauviængit-minik.

(14) Aſſerorſimarſomik (Rom. K. 8. v. 7. 8.)

(15) Att. Ef. K. 4. v. 15. 16.

(16) Att. Rom. K. 7. v. 4. Gal. K. 2. v. 19. K. 4. v. 3.

(17) Aglerkorſirſut tajma okauzekararàut nællurſ-lõudlutik.

(18) Att. Gal. K. 5. v. 4.

23. Tajmāitut nauglo ilisimarsûrsárallóraraàut; isumamingnik nalengniaramik nanigõudlutiglo, timmitiglo iblerunnagit, órdlo isumagingikèjt karsillârtitsomannagit.

KAP. 3.

Killangmētut piniangârkoèj, nunamētut piniavsârnagit. v. 1-11. Assenniglaarkoèj Kristusiblo okauzee nalekſinnarkoèj. v. 12-17. Nulliareedlo kittornædlo angæjokāidlo kivgædlo kannong-éssersut ajokærsorpèj, v. 18-25.

Tajmāitomik Kristuse makkisimakatiggusiuk (1), pauanētut (2) piniarsigit, Kristuse tekpauanēmet Gudib tellerpiæt ungáne ivksiarsok. 2. Pauanētut piniatarsigit, nunamētut pinagit (3). 3. Tokoimagause (4), innunersilo (5) Kristuse illegillugo irsertorsimavok Gudime (6). 4. Kristuse innursuterput sarkomerpet, illipisõg sarkomerkatigiomariarse pinnersórõudluse (7). 5. Tajmāitomik auætise nu-

(1) Att. Rom. K. 6. v. 5.
(2) Killangmētut.
(3) Isumagivsâissengilæse.
(4) Kap. 2. v. 11. 12.
(5) Pidluarbiksarse.
(6) Att. 2 Kor. K. 5. v. 7.
(7) Att. Filip. K. 3. v. 20. 21.

nunamẽtut tokoniarsigit, imãitut: At nàunekarnek (8), majungnartulliarnek kajumingnerdlungnek; piomanerdlungnek pileritovætlârnerlo, Gudipilungnimersa nalengnek; 6. Tajmãitut pivdlugi opingitsut Gudib ningautarángagit. 7 Tamakko illipsisõg attoriæse ardlâgut taukonánẽtidluse (9). 8. Mánale illipsisõ sorârusigit makko tamása: ningengne kamangnek, ajortulliarnek, mitengnek okauzerdlungnek kanivsinit. 9. Seglut saràunase illavsinut; innutokak illerkoeek ipperaraûsigit; 10. Innutârlo attigausiu nutângolersok ilisimanermut, pingortitsit sime arsingánut (10). 11. Tamattoming nellinginãugallóarput Grækeridlo Jödidlo kippivniglidlo kippivnekangitsudlo, Barbaridlo Skytidlo (11), kivgædlo kivgãungitsudlo; Kristusile tamársoarne tamársõvo (12). 12. Tajmãitomik Gudib kennigèjsut illuartutut assanartutudlo attuarniarsigi nákiningnek illungersuï'nak, isumagingnerlo, kannilârnerlo, piüẽinerlo, kama juï'ner

(8) Auætise attornauværsigit arnàunekarnermut (Att. Efes. K. 5. v. 3-5.)

(9) Opingitsunnẽtidluse tajmãitunnik illerkokarallóartose.

(10) Att. Efes. K. 4. v. 22-26. 29. 31.

(11) Nællursuïnæt.

(12) Kristuse tamarmik tunnarirsariakarpæ't.

i'nerlo. 13. Illæſe koïegallugit, illivſi-
idlo ſajmaukattãuniardluſe, ardlarſe un-
ẻrdlutikſakarallóarune aiparminut, (lôrdlo
riſtuſib ſajmaukigáſe, tajmatõg illipſe
lliorniaritſe). 14. Tamakkonangale ta-
iannit angnerrurſomik aſſenningnek
ttuarſiuk), tamanna illuæt tamarmik ka-
ſimarſutigángarſuk (13). 15. Erkikſinar-
rlo Gudimit pirſok nalegãuginnarle
nativſine, tamattomungatõg kákoſima-
ioſe atauzek timmigikudluſiuk, innukſiar-
ᵹrdluſilo piſitſe. 16. Kriſtuſim okauzee
nilingârſigit illivſine iliſimanartunnik
mannik; ajokærſorkatigeegluſe erkaſi-
itãudluſilo tukſiautinnik kyzerſutinniglo
inálingnik, ivngerutinniglo Annerſáb
zenik, tuſſarnerſunnik umativſigut tuk-
ardluſe Nalekkàmut. 17. Tamáſalo pir-
rtækkæſe, okallugángauſiloneet, ſullir-
rángauſiloneet, nungudlugit pirſartar-
git Nalekkab Jeſuſim akkáne, kujaudlu-
lo Gudimut Atátamudlo tãurſominga.
8. Uviglin okkorſe! Uviſe nalekſigit Na-
kkame, tajma illuarmet. 19. Nulliaglin
kkorſe! Nulliæſe aſſaniarſigit, keninga-
ennaſtlo taukonunga. 20. Merdlertun
kkorſe! Angæjokáëſe tamannik nalek-
git; Nalekkab tamanna illuarángago. 21.
Ang-

(13) Att. K. 2. v. 2.

Angæjokāin okkorse! kittôrnæse ningek
saissengilæse, annusingorkonnagit. 22
Kivgæn okkorse! Nalekkæse nunamētu
tamannik naleksigit; kivgāursarnermi
pirsaràunase illuariomaissengisugalluse in
nuïnarnut, umativsigudle illomôrdlus
(pisitse) Gude nalengniaruglugo. 23. Ta
másalo pirsartækkæse, umativsinit (14) pi
niaromarpæse, sôrdlo Nalekkamut in
nûngitsunnudlo. 24. Ilisimaudluse, king
ôrnursekfamik akkinnetsomaráse Nalekka
(15); Nálegak Kristuse kivgartorbigángat
siuk. 25. Illuēitsulliartorle pinekaromar
pok illuēitsullirsæne nâpartordlugit; in
nungniglo nellinginarsioraràu tauna (16).

KAP. 4.

Nalekkæt okaukiksarpèj. v. 1. Tuksiartuarkoèj illege
missiksorkudlugidlo. v. 2-6. Tykikusib Onesim
siblo unnipkautigiomaræ̀gne unnerpok. v. 7-
Aglekkæne makko nâniarpèj. v. 10-18.

Nalekkæn okkorse! Kivgæse namakto
mik illuartomiglo pirsarsigit, illipsitē
nálegakarmigause killangme, nællungilas
2. Kassunase tuksiartaritse, tamattomung
lo pigârniaritse kyzekajuglusilo. 3. Uagu
tē

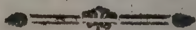
(14) Illomôrdluse.
(15) Att. Efes. K. 6. v. 8.
(16) Nálegak.

g pivdluta tuksiursisitse, Gudim okalluk-
nāungortikudluta okauzimik, Kristusib
ellunartoà okautigikudlugo, tamænna
vdlugo kelersugâvonga aglæt. 4. O-
uziksaralloamnik nællunærdluarkud-
nga (1). 5. Ilisimarsutut (2) innukatig-
git assimiut (3), attordluarniaerdlugidlo
llut. 6. Tussarnersunnik okauzekar-
naritse, tarajorsimarsunsiglusaag (4),
ngudlugit akkiniutiksausinik siunekar-
dluse. 7. Uanga kannong-esúsimnik
nipkāudluaromarpáse Tykikusib kat-
ngutivta assanartub, kivgāudluartublo
vgakativta Nalekkame. 8. Tamanna
vdlugo audlartipara illivsinut, missiligiar-
rkudluse kannong-étose, umatisilo tuped-
rsarkudlugit; 9. Illegallugo opernartok
sanartorlo kattængut Onesimuse erkard-
vse illæt; taukoa unnipkautsomarpáse
nnong-étunnik tamannik máne. 10.
ristarkusib kelersorsimakatima innudlu-
koáse, Markusiblo, Barnabasim igdloæt,
una pivdlugo innénekarallóartose; or-
kallóarpase, illeksiniarsiuk. 11. Jesusiblo
stusimik attiglub; kippivniglin (5) illèjsa.
Tau-

(1) Att. Efes. K. 6. v. 18-20.
(2) Mianersordluse.
(3) Kristumiungitsut.
(4) Att. Matt. K. 5. v. 13. Mark. K. 9. v. 50.
(5) Jödin.

Taukoïnæt piniarkatigâka Gudib nalegaviǽn (illeksèjnik), taukolo tupedlersautigâka. 12. Innudluarkoáse Epafrasib, erkardlivse illǽt, Kristusib kivgǽt, tuksiarajukpok tauna pivdluse namaksirsutun ésinnarkudluse, Gudiblo pekkorsèj tamásipingârkudlusigit. 13. Taunamè unnersiutigâra, illomôrtomik isumagidluaráse Laodisæamiudlo, Hierapolisimiudlo. 14 Lukasib kaitsorsáïrsub asſanartub innudluarkoáse, Demasiblo. 15. Kattængutigee Laodisæamētut innudluarlit, Nymfasilo operkatigeedlo iglokatèj. 16. Aglekkædl makko attuarkárusigit illipse, Laodisæami unnuttōg operkatigeennut attuartiniar migisigit; illipsisōg Laodisæamit pirsut attuarniarkudlusigit. 17. Arkippusilo okarbigisiuk: Piniægekset Nalekkab pekkorsi piniarkiksariuk namaksiniardlugo. 18. Innudluarkorsiongatōg nangminek aglegdlunga uanga Pauluse. Kelersorsimarsong isumaginiarsinga. Sajmaunekarsinnaritsitòk! Amen.

Kolossamiunnut makko aglekſimarſt Rommit, Tykikusib Onesimusiblo neksarikit.

Pau

Paulufim Aglegèj Siurdleet Teſſalonikamiunnut.

KAP. 1.

eſſalonikamiut ſajmaukudlugidlo Gudimut kujarſutigallugidlo ajunginerarpèj Pauluſib.

)
auluſe Silvanuſilo Timoteuſilo (1) oper-
ıtigeennut Teſſalonikamiunnut Gudime
tátame Nalekkamilo Jeſuſe-Kriſtuſime
): Gudim Atátavta Nalekkablo Jeſu-
b Kriſtuſib ſajmauliſe erkikſiſidluſilo!
. Nungudlugit Gudimut kujarſutigãuſe
màuſe, erkajniardluſe tukſiarángavta;
. Iſumagituïnardlugit piniækkæſe oper-
ermit, pirſartækkæſilo aſſanermit, ſorâ-
ïtſúſerſilo Nalegarput Jeſuſe Kriſtuſe tun-
ıriginnarauſiuk, Gudimut Atátavtinudlo
(3).

(1) Aglekput.
(2) Imēipok: Gudim opertitèjnut.

(3). 4. Ilisimagallóaravta kennersimar súsivsinik kattængutigeen à Gudim assar sèj! 5. Evangeliumivta tikimase okauzēi nāungitsomik, pikkunarnermigle, Anner sáblo illuartub tunnirsutánik, nekkimēitit singârnermiglo; sôrdlotōg ilisimoáusigu kannong ékallóartogut akkunevsine, illips pivdluse. 6. Uagudlo Nalegarpudlo ma likallóarivsigut, nagliungârtose okauze nalekausiuk tipeitsungnermik Annersám illuartomit pirsomik. 7. Malligeksangu lerdluse tâva opertunnut tamannut Mase doniamiunnudlo Akajamiunnudlo. 8 Illivsinit Nalekkam okauzià tassaumadlu lermarsuk Masedoniamilo Akajamilo, ope súsersilo Gudimut tamarigut okautigínek riok aglæt, tajmāitomik okautigirsariakan ilarput. 9. Nangminek taukoa uavt nut okautigirsarmase, kannong aktigirs mik nalekivsigut, kannorlo Gudimut s tose tunnudlugit Gudipiluit, nalegomau lugo umarsok Gudiudluak. 10. Nia nálo nerigugallugo killangmit, tokorsu nit makkitikà, Jesuse piara, Annaursirserp ningamit piomartomit.

KA

(3) Gudim atátavta tekkoáne illomôrdluse.

K A P. 2.

Akkornejnētidlune kannong-illiortum unnerpok. v. 1-12.
Gudimut ama kujarsutigèj, nersordlugidlo ornigukpèj, v. 13-20.

Nangminerle ilisimagallóarpose kattængutivut! illivsinēluksinnangitsogut. 2. Umnilo nagliukârallóartogut mittegāudlutalo Fillippime, tamersa nællungilarse, nejmēitok erksiungitsogut Guderput tetigallugo, Evangeliume Gudimik okaukigiomaudlugo illivsinut akkerartugāudluta aglæt. 3. Okaukiksarallóaravse tamnarata illuēinatalo pekkosersōunatalo; 4. Gudible missilikârdluta okallukomátigudlusaag Evangeliummik, tajma okallukpogut, innûïnarnut illuariniarata Gudimudle umatinnik missiliktartomut(1). 5. Manigouniartutun okauzekangilēinaravta, ilisimoausigut, piomatôrpadlængitsogut-tōg; Gudib nællungilátigut. 6. Nalekkotôngitsoguttōg innungnut, illivsinudloneet, adlænnudloneet; nauglo Kristusim audlartitèjsut piksakarbigiginnāugallóarivse. 7. Miānersordlusile nejorivse, sôrdlo arnab miluktitsirlub kittôrnæne paukirsarèj. 8. Tajma aktiksomik assaniangoarallóardlusilo piginnāungorivse Evangeliummik Gudib

 piánik

(1) Illuariniarpogut.

piánik, innunerpudloneet nellinginarilerikput pivdluſe(2), aſſanalerkángauſe uavtinut 9. Erkaïgallóarpoſimè kattængutivut! piniartogut erdlokirſogudlo, udludlo unnurſædlo tapudlugit ſennauriniaravta pikſakarbigiomanaſe, tajmaëſerdlutalo Evangeliumik Gudib piánik okallungniartogut illivſine. 10. Nællungilaſe Gudilo (nællunginiok), iblernardlutalo illuardlutalo arkſoarnaratalo nejorallóarivſe opilerſoſe 11. Iliſimavioſiſõg, nungudluſe okaukikſarniarivſe ullapiſardluſilo, ſôrdlo Atátab kittornæne pirſarèj. 12. Nællunærbigigivſilo, Gudib namagirſánik innuniarkudluſe, tãurſoma kákomaſe nalegavingminut uſſornartórſoaminudlo. 13. Tajmãitomiktõg ſorârata Gudimut kujarſarãugut Gudim okauziánik tuſſækkavſinik uavtinit ajokærſorſimagallóarauſe, tamanna nalekikſe innungnut okauzeritinago, Gudimudle (okauzeritidlugo), illomut tajmãjmet; pikkunartórſõumiok illivſine, operauſe. 14. Illipſile kattængutivut! mallingniarpæſe Gudimun operkatigeet Judæamiut Kriſtuſe-Jeſuſimẽtut, tajma nagliukángauſiſõg erkardlivſinit, ſôrdlo tãivko Jödinnit; 15. Taukoa Nálegak Jeſuſe Profétitiglo toko-

(2) Att. Matt, K. 10, v. 39. K, 16. v, 25. 2 Kor, K, 12. v, 15.

okokèjt, uagudlo mallersutlardluta, Gudib
nersa illuaringilèj innungnik tamannik
rksoardlersut. 16. Uavtiniglo okallu-
orsingitsut nællursuhnut, pidluarkon-
agit; tajmãidlutik ajortitik illavdlugit ta-
nátigut pirsaràut, pitlægeksãulerpudle
ungutsomardlutik. 17. Uagudle, kat-
engutivut! tautorsingidlekavta illivsinik,
auglo umativtinik nejorallóarivse, piniar-
iksarallóarpogut tekkyomaudluse, kepe-
ngârdluta. 18. Tajmãitomik uagut
apseennik ornilerigallóarivse, uanga Pau-
ise angnerrursomik, Satanasible arvsia-
itigut. 19. Kinamè nerigutigallugolo ti-
eitsutigallugolo pinnersautigallugolo ner-
itigârput? Illipsisõg tajmaënginerpise
alekkavtinut Jesuse-Kristusimut tikiursu-
ksáne? 20. Illipse tamersa nersutigallu-
o tipeitsutigãuse.

KAP. 3.

Ianermit Timoteuse taukonunga audlarkoà, kûjar-
sutigallugidlo nàngminek ornigukpèj.

Tajmãitomik kêsa kepileravta, illuarâr-
it kissivsa pàïlerdluta Atenenime. 2.
imoteusilo kattængutisiarput, Gudib
ersa kivgà uagudlo piniarkaput Evange-
imme Kristuse pivdlugo, audlarkoarput

nekkursektitsartorkudluse okaukiksardlusilo operdluarsinnarkudluse. 3. Annusingortokarkonnase nagliungnartunnit tamakkonanga; ilisimagallóarausigut tajmäitunnik piniartuksäursogut. 4. Nejortidlusilo aglæt tajma okaukallóarpause, nagliugomartogut kakugo unnerdluta, sôrdlotõg nedliusimarsok ilisimaviarse. 5. Tajmäitomik uangatõg isumakærneng ajulerav se, audlartipara opersûserse missiligiartorkudlugo; urséïrsomut ursitlarugalluse ajokærsoïluksinnarugallutalo. 6. Mánal Timoteusib tikimátigut illivsinit, tussato minartomiglo unnipkârdluta opersúsers assennirsúsersilo pivdlugik, isumagidluarta rausigudlo, keperribigallutalo tekkyomaud luta, sôrdlotõg uagut tekkyomagallóarivsi 7. Tamattomunga, kattængutivut! tupedle sautigilerpause opersúserse pivdlugo, na vieitseksimatidluta nagliuktidlutalo. 8 Mánamè innuvogut (1), illipse Nálega aulæjængerbigángausiuk. 9. Kannon étomingmè Gude kyzevigissegikput piv luse, tipeitsungârtinausigut Gudivtinu 10. Tuksiangârtarpogut údludlo unn ædlo tapudlugit, tekkyomagallóardlu arkikfordluaruglugidlo arkigeksasallo opersúsivsine. 11. Gudivtale Atátavta Nal

(1) Tipeitsugluta.

Nalekkavtalo Jesusib Kristusim akkutiksiorlisigut illivsinut (2). 12. Nalekkable agdliartortidlusilo assenningârti'e illavsinut tamannudlo! sôrdlotōg uagut illivsinut (pirsarpogut). 13. Umatise nekkursektikudlugit, arksoarnēikudlugit illuarnermik, Gudimut Atátavtinudlo, Nalegarput Jesuse Krīstuse aggissapet illuartitæne tamása illegallugit (3).

KAP. 4.

Okaukiksarpèj ajunginiarsinnarkudlugit, v. 1-12. Tokorsunnik umaromartunnik okauzekariok, v. 13-18.

Késale tâva, kattængutivut! innéniarpause okauniardlusilo Nalekkame Jesusime, namaksidluariartorsinnarkudluse, tussarause uavtinit kannong-étomik innuniariakartomik Gudimut illuarikudluse. 2. Ilisimagallóarposile, kannong-étunnik pekkogivse Nalekkamit Jesusimit. 3. Gudible pekkorsà tamersa illuarsikudluse arnàunekarkonnasilo. 4. Nungudlusilo timmise nangminæse paridluarniaissauæse iblernarsikudlugit. 5. Nællursutut, Gudimik siunekangitsutut, peteitsullioromaissengilase. 6. Nellinginarlo aiparminut ajortulliaissenna-

(2) Illegilisiguttòk ingerdladluarkudluta illivsinut.
(3) Udlut naggatiksænne.

ne innarlissengilâ sumigloneet; Nalekkab tamakko tamása akkiniutigitlaromarmagit, tajma okarbigigallóarivse ivna naikiglutalo. 7. Majungnartomut Gudib kákongikallóarmátigut, iblernarsikoátigúdle. 8. Tajmãimet tamattominga assiginnáïrsub, innûngitsok Gudile Annersáminik uavtinut tunnirsirsok assiginnarpà. 9. Assanermigle kattængutinnut (1) aglekbigirsariakangilase, nangminek Gudimit ajokærsornekarause, illavsinut assakudluse. 10. Sôrdlotõg kattængutigeet tamása Masedoniame tamarme pirsarpæse; Okauniarpausile, kattængutivut! namaksidluariartorkudluse. 11. Erkiksiomatlardlusilo, piniægeksæsilo piniartuarsinnardlugit, arksavsiniglo sennauriniardluse pisitse, tajma pekkogallóaravse: 12. Innudluarniarkudluse assimiunnut (2), taukoaloneen illæt attorbigikonnasiuk. 13. Sinnikpârtunnigle (3) nællukongilause, kattængutika! allieissukonnase adlætut kollártutut (4). 14. Operutale, Jesuse tokudlunilo makkitok, Gudib ivko Jesusime sinikpârtut (5) særbsaromarièjsõg illegikudlugo (6). 15. Imãitoming-

(1) Opertunnut.
(2) Att. 1 Kor. K. 5. v. 12.
(3) Tokorsunnik. (4) Umarömartunnik.
(5) Tokomine aglæt Jẽsusimut opertuartut.
(6) Tokorsunnit makkititsomarpẽj.

tomingmè Nalekkam okauziánik okaupause, uagut innursogut Nalekkab tikiubikſamine angumerigalloarpátigut, ſinikpârtut ingiaiſſengikivut; 16. Nangminerle Nálegak killàngmin akkaromarpok nipérſoarmik kajungernartomik, Engeliúnerub (7) nipánik Gudiblo kardlortāurtoánik; Kriſtuſimilo tokorſut makkiſſatârput; 17. Kingórna uaguttõg amiatorſogut innudluta, illegallugit audlarúnekaromarpogut nuïætigut, Nálegak nellautartorkudlugo ſillame; tajmalo Nálegak nejortuï'naliſſauarput, 18. Okauzinnik amakkoninga illæſe tupedlerſarniarſigit.

KAP. 5.

Kriſtuſib tikiubikſà nællunakánget miſſikſorkoèjajunginiarkudlugidlo. v. 1-22. Gudimudlo illuartikoèj. v. 23. 24. Aglekkæt makko nâniarpèj. v. 25-28.

Idlorle kakugoloneet piomarnerſok, tanattominga, kattængutika! aglekbigirariakangilaſe. 2. Iliſimadluarauſe nangminek, Nalekkab udlukſà nedliytſomartok, ſôrdlo tigliktok unnuarſiortok. 3. Okallerpeta; *Terdleroriakarpok ſioranartokarailo;* aſſerornartub tâva terſangāinak titlaromarpèj, ſôrdlo annernartub ernisu-

(7) Engelit Nalegæ'ta.

nisulersok tikitlārà, kemāunauviæissengi niputtōg. 4. Illipsile, kattængutika! târ miungilase(1), tajmāitomik udluksab tāu soma tigliktotut kanningāissengiláse. 5 Tamàuse kaumarsublo udlublo kittôrna rāse; uagut unnuabloneet târtublonee kittôrnaringilátigut (2). 6. Tajmāitomi sinigiaràunata (3) adlætut; erkomaniarc lutale pissa sillakarniardlutalo. 7. Sinikti unnuame sinigaràut, sillærunartomigl imertut unnuame sillærutaràut. 8. Uagudl udlub kittôrnarangátigut sillakarniarta sāigusimaudluta opernermiglo assanermig lo, niakorutekardlutalo nerigungnermi pidluarnartomik (4). 9. Gudib mer ningautiteksangortingikallôarmátigut, pi luarnartomudle pekkoátigut Nalegarpi Jesuse Kristuse tunnarallugo. 10. Toko sok pivdluta, umakatigikudlune erkom tidlutaloneet siniktidlutaloneet. 11. Ta māitomik illæse okaukiksarniarsigit, illua saïkatigeengniardlusilo pisitse; tajmailli radlarause. 12. Kattængutingoædle! I néniarpause isumagikudlugit ajokærso niartut illivsine, pârsirsisilo Nalekkam

oka

(1) Nællursōungilase.

(2) Att. Luk. K. 16. v. 8. Rom. K. 13. v. 12. 1

(3) Att. Ef. K. 5. v. 14. 1 Kor. K. 15. v. 34

(4) Att. Efes. K. 6. v. 14. 17.

okaukikláïrſiſilo. 13. Attarkivdlugidlo
aſſangârſigit pinlægæt perſakotigallugo.
Nangminek innukſiarnerkatigeengniarit-
ſe. 14. Okauniarpauſile, kattængutivut!
Illerkordluktut okaukikſarſigit, annuſing-
ortut tupedlerſarſigit, ajulerſut igdlerſor-
ſigit, kamajuïdluſilo tamannut. 15. Ajor-
tulliartok akkiniarkennago ajortomik;
ajunginiarſinnaritſile illivſinudlo taman-
nudlo. 16. Tipeitſuktuï'naritſe. 17. So-
râraſe tukſiartuï'naritſe. 18. Tamáſa ku-
jarſutiginiarſigit, Gudib tajma pekkomaſe
Kriſtuſime Jeſuſime. 19. Annerſák kam-
mititſaràunáſiuk (5). 20. Profétin ajokær-
ſutèjt aſſiginnariaràunaſigit. 21. Tamáſa
miſſilingniarſigit, ajungitſok piginnard-
lugo. 22. Ajoraſugirſak nellinginak al-
larſiuk. 23. Nangminerle Gudib erkik-
ſiſitſirſub (6) illuarſarliſe tamardluï'navſig-
ut! Kannoktorlo annerſæſe, tarniſilo, timmi-
ſilo tamakerdlutik ſernigínekarlit, arkſoar-
nēikudlugit Nalekkavta Jeſuſib Kriſtuſib
tikiubikſáne. 24. Opernakàu illivſinik
kákorſirſok, tāurſomatōg tajmailliomar-
páſe. 25. Kattængutingoæn à! tukſiu-
niarſigut. 26. Innudluarkorſiſitſe kattæng-
utigeen-

(5) Annerſáb tunnirſutèj miklinauværſigit illuēinermik.

(6) Pidluartitſirſub.

utigeennut kunniglufilo illuartomik. 27. Nálegak taivdlugo pekkoauſe, aglekkæn okko attuartikudlugit kattængutigeennut illuartunnut tamannut. 28. Nalekkavta Jeſuſib Kriſtuſib ſajmaunerminik illegiliſe nungudluſe! Amen.

Aglekkæt ſiurdleet Teſſalonikamiunnut aglekſimaput Atenenime.

Pau-

Paulusim Aglegèj Ardlèjt Tessalonikamiunnut,

KAP. I.

Tessalonikamiut Paulusib sajmaunekarkoèj, ajungitsartormetalo kujarsutigèj. v. 1-4. Tupedlersardlugidlo tuksiupèj. v. 5-12.

Paulusε Silvanusilo Timoteusilo operkageennut Tessalonikamiunnut Gudime tátame Nalekkamilo Jesuse Kristusime (1). 2. Gudim Atátavta, Nalekkablo Jesusib Kristusib sajmaulise erkiksiidlusilo! Gude kujarsariakartuinarparput pivduse, kattængutivut! tajma illuarkàu, opersiserse agdliartorsinnarmet, nungudlusilo sangârause illavsinut. 4. Tajmaënause, agun aglæt nersutigãuse Gudim illegeekejnut, illelarsinnarause opertuarausilo, ungudlugit mallersutlarángase nagliuktirángasilo. 5. Tamanna nællunærkotikivok Gudimik akkinnersidluaromartomik, pigin-

(1) Att. 1 Teff. K. 1. v. 1.

piginnāungorkudlufe Gudib nalegavíánut erdlokirfutigigalloavfinut. 6. Illuarallóarmet Gude, nagliuktitfirfife nagliungnartomik akkinnetfomaudlugit; 7. Illipfile nagliuktitāurfofe erkikfifitfomaudlufe illegalluta, Nálegak Jefufe erfilerpek killangmit Engeline pirfârfoït illegallugit 8. Ingnermik ikuellarfórfoarmik akkinnetfartordlugit Gudimik ilifimangitfut, Evangeliummiglo Nalegarput Jefufe Kriftufe pivdlugo nalegomangitfut. 9. Tauke pitlarnekaromarput afferornartórfoarmik ifukaiffengitfomik, Nalekkab kênánit pirfāunerániдlo uffornartórfoarmit. 10. Udlukfame kakugo tikiutfomarpet uffornarfivdlune illuartitaminit, tupingnartolerdlunilo tamannut operallóartunnut okauzivut illivfinut attukkavut operallugit pigauffigit. 11. Tajmāitomiktōg tukfiutuïnarpaufe, Gudivtinut illuarikudlufe (piginnāungorkudlufilo) kákorfumut tamatomunga (2), ajungitfulliædlo nellingnæt illuarirfèj, operuerublo pillee, namak figinnāungorkudlufigit pirfāuneránut. 12. Nalekkavta Jefufib Kriftufim akkà uffornarfikudlugo illivfine, illipfilo tāurfománe Gudivta Nalekkablo Jefufib Kriftufib famautánit.

KAP.

(2) Pidluarnartomut (Att. 1 Teff. K. 2, v, 12.)

K A P. 2.

Kristuse tikiutinago, asserorsaïrsórsoakaromarpogõg. v. 1-12. Gudimut kujarsútigèj, okaukiksardlugidlo tuksiupèj. v. 13-17.

Inneppausile, kattængutivut! Nalekkava Jesusib Kristusib tikiursutiksà pivdlugo, atterſoromaravtalo tãurſomunga. 2. Nektimautilerkennaſe annilartikennaſilo anersámudloneet, okauzinnudloneet, aglekkænnudloneet uavtinit piſugirſænnut, Kristuſim udloà nedliutſüngnarſimedluſaag. 3. Tammartikennaſe kimudloneet kannong-étomudloneet; nedliuſſengikallóarnet operungnærnekartinago ſarkomertinagolo innuk ajortilírkſoak, tamerſa kitôrnak tammartukſak (1); 4. Arkſoarderſok nalegãuniartorlo nellinginarmut Gudimik taïrſamut nalengnartomudlo, Gudiſudlo ingitſartordlune Gudib nalengnekarbiánut (2), Gudiurſublo unnerdlune. 5. Erkaïngiliſiuk okauzera tamattominga nejoradlaravſe? 6. Ilisimauarsilo nedliuſimangikadlartub perſakotà, tãivna (3) ſarkomeradlaiſſamet kakugo. 7. Illuĕitſulline-

(1) Innupilúrkſoak aſſerorſaïrſórſoak pilungnarſiomartok.

(2) Nalekbigínekaromaudlune.

(3) Innupiluk okautigirſara.

linerub nællunartoà mánakut pilerallóarkâu, kiſſienne ſarkomerſejlirſok pærad laiſſavok; 8. Illuēitſulliortorlo tâva ſarkomeromarpok, tauna Nalekkab nungutſomarpà kanerme annerneránik (4), pærdlugolo tikiurſutirſarſoamine. 9. Tāivnak (5) ſarkomiliſſavok nellinginarnik pikkunartulliænnik nællunærkotinniglo uſſornartulliænniglo opernēitſunnik, Satanaſe pikkutſautigallugo (6). 10. Pekkoſerſōudlunilo illuēitſulliortitſomarpèj tammartukſāugalloæt; opernartok aſſanermik pingimarſuk, tamattomóna merſa pidluaiſſegallóartut. 11. Tamanna pivdlugo Gudib tammarnartórſoït pekkyſſauèj taukonunga, opernēitſut operikudlugit. 12. Pidluēiſinnarkudlugit tamáſa opernartomik opingitſut, illuēitſullioromaginnartut. 13. Uagudle Gudimut kujarſutigirſariakartuïnarpauſe, kattængutivut Nalekkam aſſarſèj! Iſuanit Gudib kennermaſe pidluarſinnāungorkudluſe Annerſám ajorungnærſitſineránik opernermiglo opernartomut. 14. Tajmāitomut kákoáſe Evangeliummik attukkavtinik, uſſornartut Nalekkavta Jeſuſib Kriſtuſib pee piginnāungorkudlugit.

15.

(4) Pirſāunerminik.
(5) Illuēitſulliortok.
(6) Att. 2 Kor. K. 4. v. 4. Ef. K. 2. v. 2. Matt. K. 24. v. 24.

15. Tajmäitomik kattængutivut! Aulæ-
ængerniaritse, sungersoutigiginnardlugid-
o ajokærsutit iliniækkæse okauzivtinidlo-
ieet aglekkavtinidloneet. 16. Nalekkavta-
e Jesusib Kristusib nangminek, Gudivtalo
Atátavtalo, assagamisigut sajmaunerminid-
o tupedlersaramisigut näissengitsomik, ne-
igugirsekfakartidlutalo ajungitsomik. 17.
Täursoma umatise tupedlersarligit, nekkur-
ektidlusilo okauziksænnut pilliekfænnud-
o tamannut ajungitsunnut.

KAP. 3.

'uksiursikoðj pivdlune. v. 1. 2. Okaukiksarniariðj ajortut kemekkudlugit ajungitsudlo mallikfinnarkudlugit. v. 3-15. Aglekkæt makko nâniarpèj. v. 16-18.

Tuksiuniarisiguttög, kattængutivut! Na-
ekkam okauzee ingerdlaginnarkudlugit
1) nersornarsikudlugidlo sôrdlo illivsine.
2. Annekkudlutalo innungnin ikkonanga
numingarsunnit ajortórsoarnidlo; tama-
ingimeta operdlutik. 3. Nálegarle oper-
akàu, nekkursektissauáse täursoma sernig-
llusilo ajortomit. 4. Tamattomingale tet-
tigäuse

(1) Okautigínekarkudlugit nalengnekarkudlugidlo tamatigut.

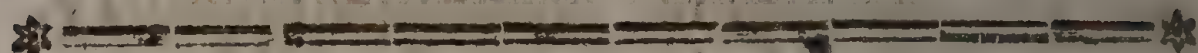
tigåuſe Nalekkame, pekkorſavut nalekal-lóariſe nalegomariſilo. 5. Nalekkable na-lektiligit umatiſe Gudim aſſennirſuſiánu Kriſtuſiblo iſumagirſuſiánut. 6. Uagudl kattængutivut! okauniarpauſe Nalekkavt Jeſuſib Kriſtuſim akkáne, ingalekkúdlug kattængut nellinginak illerkordluktok, na lengitſarángago ajokærſût uavtinit pirſok 7. Nangminek iliſimagallóarauſe, kannong étomik malligomarivſigut; uagut merſa il-lerkordlungitſogut illivſine. 8. Akkeetſo migloneet éſivigingikivſe uagut, ſennauri niartogudle erdlokivdluta pirſariurſunnu udludlo unnurſædlo, pikſakarbigiomanna ſe. 9. Nauglo piginnãugallóartogut, nang minerle malligekſãuniardluta illivſinut ta ma pirſarpogut, mallikkudluta. 10. N jortidluſiſőg okaukallóarivſe ima, nelling inak ſulliomangikune éſiſſengikallőariol tőg. 11. Illæſe tuſſaumauavut illerkord luktun unnerdlugit, ſennauriüarſinnarati attungitſulliortut. 12. Tejmēitudle innén ardlugidlo Nalekkavtinit Jeſuſe-Kriſtuſim okaukikſarpavut, ſennauriniarkudlugit p üaratik, êrſekſarſiorkudlugidlo nangmine tugekſamingnik. 13. Illipſile, kattængut vut! kaſſukennaſe ajunginiardluſe. 1 Nalegomangitſokarpedle okauzivtinut a lekkænne okkonáne, tauna nællunærſiu

keme

kemeglugolo pigisiuk pakaitsikudlugo. 15.
Kingarirsaràunagole pigise, okaukiksarniar-
siugle sôrdlo kattængut. 16. Nalekkable
erkiksisitsirsub nangminek erkiksisituï'narli-
se tamannik; Nalekkab tamàuse illegilise!
17. Innudluarkorsionga nangminek agleg-
lunga uanga Pauluse; aglekkaka nungud-
lugit tajma nællunærkutserpaka; ima agleg-
arãunga: 18. Nalekkavta Jesusib Kristusib
tajmaunerminik illegilise tamàuse! Amen.

Ardlèjt makko Tessalonikamiunnut
aglegãuput Atenenimit.

Paulusim Aglegèj Siurdleet Timoteusìmut.

KAP. I.

Ajokærsoïnerdluktut arksoarikoèj Paulusib. v. 1-7. Inneizisit kannong-étomik attugäussersut, Evangeliumim ajokærsordluarpátigut, v. 8-17. Timoteuse tamattominga ajokærsorkoà, operdluarnermik soráïssennane, v. 18-20.

Pauluse, Jesusib Kristusim Apostelià, Gudim Annaursirsivta Nalekkablo Jesusib Kristusib nerigugirsavta pekkorsánik.
2. Timoteusimut ernerilluamnut (1) opernerme; Gudim Atátavta Nalekkablo Jesusib Kristusib sajmaudlutidlo nákallutidlo erkissisilisit!
3. Sôrdlo okaukivkit Efesusimē tuarkudlutit Masedoniamun audlalerama, (tajma mána piagit) innerterkudlugit illèjt (2) ajokærsutekarkonnagit adlamik.
4. Naleng

(1) Timoteuse innusungmet assangâramiuglo tajm taïa, ernersiarallugolusaag.
(2) Ajokærsoïnerdlukæjartut nællungiletit.

lengniarkonnagidlo okalluktuapilungoæt erkardlereenniglo kingurdlereennik nâkſãungitſunnik okalluktut; tamakko akkerartornermut attorſinnarmeta, Gudimudle illuarſautikſãungilæt opernerme (3). 5. Inneiziſidle nællunærutæ't angnek terſa: Asſenningnek umamit illuamit, iſumamidlo ajungitſomit, opernermidlo pirſûrſángitſomit (4). 6. Tamakko kemekpèjt illèjſa, okauzinnut piungitſunnut ſâlerdlutik. 7. Ajokærſoïrſojomatôgamik inneiziſinnik, iunekarnagidlo okauzitigloneet okautigirætigloneet. 8. Inneiziſidle iliſimauavut ajungitſórſõurſut, inneiziſiſut attornekaángeta (5). 9. Iliſimagallóardlugit inneiziit: Illuartók pirſarãingilæ't (6), illuẽitſudle pirſarèjt (7)) okauzereetſudlo Gudimudlo nalengitſut ajortulliartudlo, kokſellẽitudlo, iblernẽitſudlo, tokotſirſudlo angunningnik arnamingniglo, innurærſudlo. 10. Jerſáïrſudlo, kiglormudlo ſâtut (8), innungniglo tigliktut, ſeglutõudlo, angernerdluktudlo (9), adlædlo arkſoarnartut

(3) Tamakkoa Gudim' illuarirſèj pineng ajulerpèjt, tajmãitut opernermit kiſſienne pirſarángeta.
(4) Illomôrtomit.
(5) Attordluarnekarpeta.
(6) Arkſoaringitſaræ't. (7) Arkſoarirſarèjt.
(8) Att. Rom. K. 1. v. 26. 27.
(9) Att. Matt. K. 5. v. 33.

ajokærſûmut illuamut. 11. Evangelium mētomut uſſornartomut, tamænna Gudit pidluartórſub attuarkogà uamnut. 12. Kriſtuſilo Jeſuſe Nalegarput kujauara nekkur ſektitſirſiga, attordluartukſarallungalo pi niægekſamnut pekkomanga(10). 13. Merſ arkſoardlerſórſōurſonga, mallerſutlartōud lungalo, mitteklerſórſōudlungalo (11); ná kinekariongale, ſiunekarnanga operſúſe karnangalō tajmaillſorama. 14. Nalekkavta le akſungâk ſajmaukánga opertidlungal aſſatidlungalo Jeſuſe-Kriſtuſimut. 15. O kauzek opernartok terſa, nalegluariakar nerlo, Kriſtuſe Jeſuſe nunamut pimet, a jortiglit pidluarſariartoruglugit, taukoa ak kornænne uanga ſualukāunga. 16. Taj māitomigle nákigirſāulerponga, Jeſuſe Kri ſtuſe uamnut ajornermut kamajuïnermini nællunæromamet, malligekſarikudlung kingunevne operomartut tāurſomunga u manartokaruglutik iſukaiſſengitſomik. 1 Kongile iſukangitſórſoak, adlangojuïtſol tekkukſāungitſok, Gude iliſimarſótuak, u ſornarſile nalengnarſivdlunilo iſukangitſó ſoarmut! Amen. 18. Mattominga pekko ſamnik inneppagit, ernera Timoteuſi - okauzin ivko pivdlutit erkortukſæt ma

ling

(10) Att. Apoſt. Sull. K. 9. v. 15. 16.
(11) Att. Apoſt. Sull. K. 9. v. 1. 2.

ingniangoarkit ajugãudluarkudlutit. 19.
Operſúſekarkudlutidlo illuamiglo puktar-
ſiſekarkudlutit, tamanna kapſeet ipperaral-
óaræt operungnærdlutik. 20. Tajmãitut
llegækitHymenæuſibAlekſanderiblo, tauko
Satanaſimut piſipækka (12), pitleitſiarkud-
ugik arkſoardlerungnærkudlugiglo.

KAP. 2.

Innuït tamáſa tukſiukoèj, tamáſa Gudim annekko-
magit. v. 1-7. Angutit tukſiarkoèj, arnædlo na-
legekſèjt pièj. v. 8-15.

Tajmãimet angingârtomik okaupauſe mat-
ominga: Kennukudluſe tukſiarkudluſilo,
nnuït tamáſa tukſiukudlugit kytſekudlug-
dlo. 2. Kongidlo nalegárſoïdlo pimivd-
ugit, erkſiornẽitſomik terdlerornartomiglo
nnudluarkudluta, Gude nalektuardlugo pi-
iẽidlutalo. 3. Tamanna ajungimet illuard-
unilo Gudimut Annaurſirſivtinut. 4. Tãur-
oma innuït tamáſa pidluarkogallóarpèj
operṅartorlo nællyungnærkudlugo. 5. Gu-
le atauziomet, atauzioviоktõg ſajmarſáïr-
ok Gudimiglo innungniglo, tamerſa innuk
ãivna Jeſuſe Kriſtuſe; 6. Ingminik akkilliu-
ok tamáſa piſſiariſuglugit, tamanna okau-
Hhh 4 tigir-

(12) Att, 1 Kor, K. 5. v. 5.

tigirſekſâukudlugo udlukſænne nedliukórſamine. 7. Tammattominga okallukkorſâvonga Apoſteliudlungalo — illomôrdlunga Kriſtuſime okallukponga, ſeglungilanga — nællurſunne ajokærſoïkudlunga opernermiglo ſegluſuïnermiglo. 8. Ima tâva pekkorſionga: Angutit tukſiarkudlugit tamanne, arkſætik illuartut kollarterdlugit (1) ningegatiglo kolláratiglo. 9. Arnættōg arſoarkudlugit annorârſænnik illuartunnik, iktordlutiglo illerkoriglutiglo, arſoarniatâratiglo nytſænnik perdlaïſimarſunnik, Guldimigloneet (2) ſapangænnigloneet erdlingnartórſoarnigloneet annorârſænnik. 10. Arnætudle namaktomik Gudimut nalengniartutut, ajungitſulliarnermik (arſoarniardlutik piſſaput). 11. Arnak ajokærſornekarángame nalektuaiſſavok nipangerdlune (3) 12. Arnarle ajokærſoïkongilara, nalegāuniarkonginiara uviminut, nalēinardlunile piſſavok. 13. Adam pingorkârmet, kingórna Eva. 14. Adamilo ſeglokittægāungitſok (4); arnarle ſeglokittægāugame arkſoarnalerſok. 15. (Arnædle) pidluaromarput ernirſartardlutik, opertuarunik aſſenniktuard-

(1) Jödit tajma pirſartut tukſiarángamik.

(2) Att. Matt. K. 2. v. 11. narkigutà (8)

(3) Att. 1 Kor. K. 14. v. 34. 35.

(4) Pullateriârſungmit.

tuardlutiglo, ajorungnærïartordlutiglo il-
lerkoringniarſinnardlutiglo pigunik (5).

KAP. 3.

Pelleſiúneridlo ajokærſoïrſudlo nulleeſalo nalengniæg-
ekſêjnnik okauzekarpok. v. 1-13. Kannorlo pio-
martut illegeenne nællunartórſoarnik okalluktoka-
ránget. v. 14-16.

Okauzek opernartok terſa; Pelleſiúner-
ſyomarſok (1), ajungitſomik kajumikpok.
2. Tajmãimet Pelleſiúnek arkſoarnẽiſſavok,
atauzēnak nulliarallugo, allaparnarſoïga-
uglune, ſillakartardlune, illerkoriglune, in-
nibiukajuglune, ajokærſoïdluartõudlune.
3. Sillærunartunnik imerpallajuktõunane,
anataïgajuktõunane, innardluktomik pio-
naiſſennane; innukſiarnerdlunile, akkerar-
torajuktõunane, anningãurſakaromatõuna-
ne. 4. Iglominik (2) pârſidluardlune, nalek-
unnik illerkorikſunniglo kittôrnakarniard-
lune. 5. Iglominigle pârſidluarnek nællur-
ſub kannongme Gudim illegeekſêj pâriſſa-

Hhh 5 ner-

(5) Umni ajokærſoïrſukſãungilæt arnæt ernirſukſãug-
innardlutigle, tejmẽitok angutitut pidluaromar-
put, ajunginiarunik kittôrnætiglo perrorſar-
niarunikit.

(1) Miſſikſoïrſojomaudlune illegeennut. (Att. Apoſt.
Sull. K. 20. v. 28.)

(2) Illaminik.

nerpagit? 6. Opilerkammerſõuſſengilak makkittaiſſeſugallugo kakejardlerſomudlo arkſoariſſeſugallugo. 7. Unnerſiutigínekais ſavorle aſſimiunnit (3), aſſiginnarkonnago nipitikonnagolo (4) kakejardlerſomut. 8. Tajmatõg operkatigeet kivgèjt petẽijuïſſaput, mardlungnik okakaratik (5), viniſoromatlaratik, innardluktomik piomaiſſennatik. 9. Opernerub nællunartoánik (6) torkoĩvdlutik iſumame illuartome. 10. Tajmãitudle miſſilikkârdlugit pirſariakarallóariok, kingórna kivgãuginnãuput, arkſoarnẽikunik. 11. Tajmatõg nulleet petẽijuïsſaput, kakejardlerſõunatik, allaparnarſoïga juglutigle, tamannik illomôrtardlutik. 12 Operkatigeet kivgèjt atauzẽnarmik nullialiyſſaput, kittôrnaminik iglominiglo pârſidluardlutik. 13. Kivgãudluartut attoriartorſinnãungormeta ajunginermut (7), fungerſoutigiartordlugolo opernek Kriſtuſe Jèſuſime (8). 14. Tamakkoninga aglekbigágit, orni gaſuaiſſeſugallutidlo. 15. Mullugallóarumale, iliſimakudlutit, kannong-illio romar-

(3) Opingitſunnin aglæt.
(4) Aſſerorkonnagolo.
(5) Okauziæt atauziyſſavok.
(6) Ajokærſût opernartok nællunartugalloak.
(7) Ajunginerrurſomik kivgartoutekaromarput.
(8) Opernermiglo Kriſtuſe-Jeſuſimut okallukſin nãungorput erkſioratik.

romártotit Gudim igloáne, tamersa Gudim umarsum illegeeksèjne. 16. Operirseksæt tungaviæt assukiak aulæjængitsok, naleng-nartórsõudlunilo nællunartórsoak tersa: Gude sarkomerpok uïningme (9), illuar-titãudlunilo Annersámit (10), tekkotidluni-lo Engelinnut, okautigirsãudlunilo næller-sunne, operbigirsãudlunilo nuname, kang-attarsimaudlunilo ussornatórsoarmut.

KAP. 4.

Ajokærsornerdluktut aggeromartut taïèj, v. 1-5. Timoteusile ajunginiarsinnarkoà illuëitsut ingaleglugit, malligeksãukudlugolo adlænnut, v. 6-16.

Annersárle nevsoïardlune piok, udlunne kingurdliksænne kapseet operungnæromar-pungõg, annersænnut asserorsáïrsunnut tor-nârsuïdlo ajokærsutèjnnut nalegomartut unnerdlugit. 2. Ajungitsûrsarnermit seg-lunnik okauziglit, õusimarsomiglo nællu-nærkotiglit isumamikut (1). 3. Nulliaree-karkorsingitsut, aglerkorsirsudlo nekkiksæn-nik, Gudib mersa pingortitèjnik kujanar-tunnik opertunne ilisimarsunnilo opernar-

to-

(9) Innungorsimaudlune.
(10) Gudiursúse nællunærdluarpâ ussornartullivdlune Gudim Annersánit.
(1) Illuëitsunnik erksinartunniglo puktarsiaglit.

tomik. 4. Gudib pingortità tamât ajungi kallóarmet, narrunartokangilarlo kyzeng nermik attorèjne. 5. Attorſinnāungorme Gudim okauziánik tukſiaumiglo. 6. Ta makkoninga ajokærſorukit kattængutigeet Jeſuſib Kriſtuſib kivgarilluaromarpátit in nurorſartotit okauzit illuartut opernermil ajokærſutigallugit naleglugidlo. 7. Aſſigin narkidle illuēitſut okalluktuapilungoædlo arnarpadlāit (2); ſungiurſariartoridle Gude nalengniardlugo. 8. Sungiurſáïnek timmiminik ſungoamut attorſinnarmet (3), Gudimúdle nalengnek attorpok tamannut, unnerſōutekardlune innuvingmut mánētomut nedliutukſamudlo. 9. Terſa okauzek opernartok naglegluariakarnerlo. 10. Tajmāitomudle erdlokirſardlutalo mittegāuleriogut, Gude umarſok tettigángavtigo, innuït tamarmik angnerrurſomigle opertun Annaurſirſæt. 11. Tamakkoninga okaudlugidlo ajokærſorkit. 12. Aſſiginnarkonnatit innuſukavit, malligekſāuniarna opertunnut okauzimiglo illekſinermiglo, aſſanermiglo annerſámiglo (4), opernermiglo, petēijuïnermiglo. 13. Okauzit attuarkikſarniarkit, okaurſiniarkikſardlutidlo, ajokærſoïniar-

(2) Attungitſut.
(3) Att. 1 Kor. K. 9. v. 24. 25.
(4) Annerſáb tunnirſutēj attordluardlugit.

iarkiksardlutidlo tikitserdlunga. 14. Isu-
nakæriaràunago tunnirsut sajmarnartok
llingnētok, tunniusimarsok illingnut Pro-
étin okauziænnit (5), utokàunerit árksa-
ningnik pattingmatit (6). 15. Tamakko
mamiuginiarkit, tamakkonánētuardlutid-
o; nællunærkudlugo, ajungitsartoravit ta-
nanne. 16. Illingnudlo ajokærsûmudlo
agusarsinnàit sorârnauværdlutidlo; taj-
naësserallóaruït, illingniglo tussartingniglo
nnaursiomarpotit tâva.

KAP. 5.

Jtokaunerrursut innusuktudlo uïdlarneridlo kannong-
étomik pirsariakarêj unnerpok. v. 1-20. Adlæn-
niglo Timoteusib nalengniægeksêjnik nællunæri-
ok. v. 21-25.

nnutokak okatlariaràunago, atátartûdle
kauniarùk, innusuktudle (angutit) kat-
ængutitut; 2. Arnakoëksæt anánætut, in-
usuktudlo (arnæt) kattængutitut, petĕijuï-
ermik. 3. Uïdlarnerit attarkiksarniarkit,
ïdlarnerrudluartut. 4. Uïdlarnekarpedle
itôrnalingmik erngoutalingmigloneet, taj-
näitut sungiursarkarilit angæjokāuniardlu-
tik

(5) Att. K. 1. v. 18.
(6) Att. Apost. Sull. K. 6. v. 6. K. 8. v. 17. K. 13.
v. 3.

tik illamingnut, akkinersidluarlutiglo ang-
æjokamingnut, tamanna ajungikallunil-
illuarkánget Gudime. 5. Uïdlarnerrudluar-
tub mersa kissingorsimaudlunilo Gude tet-
tigiüarsinnārà, sorâranilo kenuvigirsarà ma-
nigōudlune tuksiardlunilo, unnursæt ud-
ludlo tapudlugit; 6. Innungmadàuniartorl-
innuvætlârdlunilo tokungavok (1). 7. Ta-
mattomingatōg okausiniarit arksoarnarnau-
værkudlugit. 8. Nellinginable illætik iglo-
katitiglo aglæt isumagingikunigit, assukial-
opersúse missiutigigà (2) opingitsomidl-
ajornerrau. 9. Uïdlarnek kennigāussegun-
(3), okiokaissavok pingasunnik ungnirsar-
kattartunnik innornagit, atauzēnarlo uvig-
igallóardlugo. 10. Unnersiutigínekaiss-
gioktōg ajungitsulliartarnermit, kittôrnæ-
tik perrorsarallóarunigit (4), innibiukajug-
lunilo, illuartudlo isigèjnnik ubartardlune
ajorsartunnudlo angæjokāudlune, ajungit-
suïnarnik piniartarallóarune. 11. Uïd-
larneridle innusuktut akkoërirsaràunagit
petēilerángamik Kristuse naleissærdlug-
uïnigomatlāràut; 12. Arksoarnalerkàu
tajmāitut opernek siurdlek sorârunamik

(5

(1) Nauglo innudlune tokungarsotun-épok illuēidl-
nilo isumagirsariakangilak.
(2) Opertôjungnærpok.
(3) Ajorsartunnut tunnirsutit illangerkudlugit.
(4) Illuartomik (Att. Ef. K. 2. v. 1.)

5). 13. Sulliniangìnamiktõg sakkẽnararàut
glut pullartardlugit, sulliniangisinnaratigle
kakejardlersórsõputtõg, piungitsunniglo pi-
niardlutik okauzerdlugaràut. 14. Tajmãi-
omik uïdlarnerit innusuktut uvinikoaka,
kittòrnartarkudlugit, iglomingnik pârirsek-
akarkudlugit, okarnigutiksǽrutidlugo ark-
oardlerajuktok. 15. Illèjt kiglornudlutik
Satanasimut làsimalerallóarmeta (6). 16.
Opertorle angudloneet arnarloneet uïdlar-
nekarallóarune, isumagiüardlugo piomarpà,
llegeet erdlokirsutekangârkonnagit, uïd-
arnerrudluartudle pâriginnãukudlugit. 17.
Utokàunerit (7) piniægeksamingnik piniar-
kiksut augoarbigínekangâissaput, pivsàrd-
ugidlo okauzimik ajokærsûmiglo piniar-
artut (8). 18. Aglekkæn imãimeta: *Umingnâk (suãursekssænnik) tungmaïrsartok ivseru-issengilet* (9); sennargvirsorlo akkilleriaka-
rallóarpok. 19. Utokàunernik passiklero-
narsut operirsaràunagit, kissienne mard-
ungnik pingasunnigloneet narkiksóirso-
karpet. 20. Ajortulliartut narkikbigissau-
etit tamása tussartidlugit, siòralerkudlugit-
tõg

(5) Operungnæramik.
(6) Kristusim ajokærsutâ tunnukæt illucitsomut sâ-lèrdlutik (Att. K. 1. v. 6. 2 Kor. K. 4. v. 4.)
(7) Operkatigeennik pârsirsut.
(8) Ajokærsoïniartut.
(9) Att. 1 Kor. K. 9. v. 9.

tõg adlæt. 21. Gudib Nalekkablo Jesusil
Kristusib Engelidlo kennikkæt (10) tekko
ænne piagit nalekkudlugit tamakko tamása
isumangnik nellisiornermidloneet pinæk
22. Nellinginak arksangnik pattigasuaràu
nago (11); illangukennæktõg adlæn ajor
tèjnnut (12); nangminek iblerungniarit (13)
23. Ervnginartyssærit ingmangoamigle vi
nisorna nârdlukavit nappartaravidlo. 24
Innuïn illèjsa ajortèjt mallungnaradlarpu
siornætigut (14) erkartousinnãungordlugit
illèjdle kingórna nællunæraraut. 25. Taj
matõg ajungitsulliarnerit siórnagut næll
nangitsaràut, nællunaralloædlo irsertornau
viængilæt (15).

KAP. 6.

Kivgæt naleglaárkoèj. v. 1. 2. Ajokærssût illuarsinna
koà pidluarnakánget. v. 3-10. Timoteuse ill
môrkoà Gudimut nalengniarsinnardlune, v. 11-1
Pissôrsoït ajokærsorkoèj piniægeksèjnnik. v. 17-1
Timoteusilo okaukiksarpà naggatiksamik, v. 20-2

Nungudlutik kivgãinãursut nalekkætik (1
attai

(10) Ajungitsut.
(11) Missilikkârnagit ajokærsoïrsungortitsikennæk.
(12) Att. Ef. K. 5. v. 11.
(13) Ajunginiarsinnâit.
(14) Ajokærsoïrsungortinagit.
(15) Kingórngagut nællunæromarput.
(1) Opingitsun aglæt.

attarkirſariüaiſſauèjt, Gudim akkà ajokær-ſûdlo mittegāulerkonnagik (2). 2. Oper-tunnigle nálegaglit aſſiginnaiſſengilèjt kat-ængutigeekamik, tajmāitudle kivgartorbig-ivſariakarpèjt opertômeta aſſanartômetalo ingæjokârángamigidlo. Tajma ajokær-ſoïvdlutidlo okauniarkit. 3. Tajmāingitſun-nik ajokærſoïrſokarpet, Nalekkavta Jeſuſib Kriſtuſim okauzee pidluarnartut nalengni-angikunigit ajokærſûdloGudimut nalekkor-ſirſok (attuarnago). 4. Tauna makkittakàu nællurſórſōudlunilo, akkerartoïrſuktórſōud-unile okallukajukàu okauzēnak pivdlugo (3); terſanga keninganerlo ſakkitſáïnerlo nitengnerlo iſumapiluïdlo pirſaràut; 5. Ak-tiorēngneridlo piungitſut innungne aſſeror-īmarſunnik iſumalingne, opernartokarung-gærſunnilo, Gudimut nalengnek pekkarbi-oſugiginnarángarſuk (4). Tajmāitut ingale-kit. 6. Nalengnerle Gudimut namagiüard-lugidlo tunnirſutèj, tamerſa pekkarbiogal-óarkàu. 7. Iſertakanginavta ſillamut, an-nitſiſſenginioguttōg ſumik tamattomanga, nællunangikallóarpok. 8. Nerrirſekſakar-innarutale annoràkſakardlutalo namagiſſau-rput. 9. Piſſôrſoangoromarſudle, urſſer-nar-

(2) Arkſoarikōnnagik.
(3) Piungitſut kisſiſa aperſoutigallugit okautigal-lugidlo. (4) Timmib peenik.

nartomut nigænnudlo pirſaraut, piomaningnerpérkſoarnudlo ſiornærunartunnut innardlungnartunnudlo, tajmāitut nungutitarèjt innuït aſſerortidlugidlo (5). 10. Anningāurſakaromatōunek (6) næggovimet ajortunnut tamannut; tamattomunga illèjt pilerileramik, opernek tammaïæt, erdlokinartorpérkſoïdlo ingmingnut piſikèjt 11. Iblidle Gudim innuvtà (7)! Tamakko kemaratigikit; illuarnerle, Gudimudlo nalengnek, opernerlo, aſſenningnerlo, iſumagingnerlo, piūčinerlo piniarſinnarkit. 12 Ajugāuniarit operdluardlutit, nāiſſengitſomik innurſutikſarſivdlutit, tamattomungatōg kákoſimagallóarpotit, nællunéjaumiglo ajungitſomik nællunærdlutit kapſeennu narkikſikſænnut (8). 13. Gudib tamannik umartitſirſub, Kriſtuſiblo Jeſuſib Pontiuſe Pilatuſimut nællunéjaumik ajungitſomik narkikſub (9), tekkoængne piagit: 14. Nalektuarkudlugo pekkorſak iblernardluti arkſoarnēidlutidlo, Nalekkávta Jeſuſib Kriſtuſib ſarkomerbikſà nayteſerfordlugo; 15 Tamanna pidluartórſub ajugakangitſótuablo irkſoma Kongit Kongiæta nalekkædlo

Naleg

(5) Piomatōut piomaningnermingnut aſſeroriarſinnāraut.
(6) Nunab peenut piomatōunek.
(7) Kivgà. (8) Kapſeet tuſſartidlugit.
(9) Att. Joh. K. 18. v. 36. 37.

Nalegæta nedliutitsomarpâ kakugo nedliubiksaralloamigut: 16. Tokosuïtsótuak, kaumarsome ornikbiungitsomētok, innuït tekkungiléinægæt tekkonerlo ajugæt, tauna nalengnarsile pirsársõudlunilo isukangitsomut! Amen. 17. Pissõut sillame mattománe okauniarkit makkittarsarkonnagit, peedloneet kollárnartut tettigikonnagit, Gudile umarsok (tettigiginnarlirsuk), tāursoma tamannik tunningárararatigut attugeksavtinik. 18. Angæjokāuniarkudlugit, ajungitsulliarnernik pissôngorkudlugit, tukorkudlugit, nugoarbiginigomatôkudlugit. 19. Perksoarsiorkudlugit sôrdlo næggoviksamik nedliuuksamut, nāissengitsomik innursutiksarsikudlugit (10). 20. Oma Timoteuse! Illingnun pârikorsak torkorùk (11), ingaleglugidlo okauzit illuēitsut attungitsut, akkioreengneridlo ilisimanermik tajnekarnerdluktomit pirsartut. 21. Illèjt tajmāitokartomik unnersartut, operungnærdlutiglo (12). Sajmaukonarsillæn iblit! Amen.

Siurdleet makko Timoteusimut aglekſimaput Laodisæamit iglorperksoavéngnit Frygiame Pakasianame.

(10) Att. Matt. K. 6. v. 20. Luk. K. 16. v. 9.
(11) Ajokærsut illingnut pisimarsok kemengnauværuk.
(12) Att. K. 1. v. 3. 7. 19. 20.

Paulusim Aglegèj Ardlèjt Timoteusimut,

KAP. I.

Timoteuse Paulusib kujarsutigà keperrîbigallugo. v. 1-5.
Okaukiksarpà mallikkudlune illomôrnermik ajokærsoïdluarnermiglo innudluarnermiglo. v. 6-14.
Ifflèjt illuaringilèj, Onesiforusile nersorpà. v. 15-18.

Pauluse Jesusib Kristusim Apostelià Gudib pekkorsánik, okautigikudlugo umanartok Kristuse-Jesusime. 2. Timoteusimut ernerminut assanartomut: Gudim Atátab Kristusiblo Jesusib Nalekkavta sajmaulisi nákallutidlo erkiksisidlutidlo! 3. Kyzevig âra Gude, kivgartorbigirsara siurdlee malliglugit isumamik iblernartomik (1) sorârnanga erkaïrsarángavkit tuksiutimne unnuædlo udludlo tapudlugit. 4. Kersset erkaïrsarángavko, keperribigâgit tek kyo

(1) Siurdleetut illomôrdlunga.

kyomaudlutit, tipeitſugluarkudlunga. 5.
Er'kaïrſarángavko operſúſet illomôrtok,
ſôrdlo ningiut Loïſe arnedlo Eunike oper-
kârtuk, iblittõg tajmãitotit nællungilagit.
6. Tamænna pivdlugo er'kaſiniarpagit, ſar-
komerdluarkudlukko Gudib tunnirſutà ſaj-
marnartok illingnēlerſok ivna arkſamnik
pattikavkit (2). 7. Annerſámik ſiôrakotô-
mik Gudib pingikallóarmãtigut (3), pir-
ſautilingmigle (4) aſſenniktômiglo iliſimar-
ſomiglo (piátigut). 8. Tajmãitomik kangug-
ikennagit Nalekkavta okauzee, uangaloneet
kelerſugãurſonga tauna pivdlugo; uaptud-
le nagliukſinnàit Evangeliume pivdlugo,
Gude pirſektitſirſigallugo. 9. Tãurſoma
pidluartimátigut, illuartomiglo kákorſu-
mik kákudluta, ſulliavut tunnaringikalló-
ardlugit, ingminigle iſumagángamiſigut
ſajmautſomaleramiſigudlo ſillárſub ſiórnag-
ut Kriſtuſe-Jeſuſime (5). 10. Mánakudle
tamænna (6) nællunéjarſimavok Annaurſir-
ſivta Jeſuſib Kriſtuſib ſarkomerbiáne; tãur-
ſoma toko nukingærſimago (7), umanartor-

(2) Att. 1 Tim. K. 4. v. 14.
(3) Att. Rom. K. 8. v. 15.
(4) Tupedlerſáïrſomik.
(5) Iſukangitſomit iſumakarame ſajmautſomaudluta kakugo Jeſuſe pivdlugo.
(6) Sajmaunerà.
(7) Sióranarungnærſimago.

le asseryâitsuksarlo (8) nællunarungnærsikak Evangeliummik. 11. Tamattominga pekkorsînekarponga okalluktuksâudlunga, Aposteliudlungalo nællursunnudlo ajokærsoïrsõudlunga. 12. Tamænnatõg pivdlugo tajma erdlokilerponga, kangugingilarale, tettigirsara ilisimagavko, nællunginiaratõg, sernigiginnâugà uamnut pârikorsak udlormun ivrsomunga (9). 13. Okauzit pidluarnartut, uamnit tusiækketit, opernermik assanermiglo Jesuse Kristusime ajokærsutigilluarkit. 14. Ajungitsok illingnut pârikorsak torkorùk (10), Annersáng illuartok uavtinẽtok ikiortigallugo. 15. Ilisimauet, Asiamiut tamarmik kemekánga, taukoa illegægik Fygelluse Hermogenesilo. 16. Onesiforusikut Nalekkab nâkigiligittòk! Tãursoma kapseennik nekkursektimanga, kanguginangalo kallimnérsoarnik kelersor simarsonga. 17. Rommudle pigame ujarkiksaránga nennivdlungalo. 18. Kannoktòk nákinekarle Nalekkamit, udlok ivna (11) nediiupet! Kannorlo aktiksomik angæjokârigiga Efesusime, ílisimadluarpet.

KAP.

(8) Att. 1 Kor. K. 15. v. 53-57.
(9) Udlut naggatiksænnut.
(10) Att. 1 Tim. K. 6. v. 20.
(11) Jesusim erkartõurfiartorbiksâ (Att. Matt. K. 5. v. 7. K. 25. v. 36).

KAP. 2.

Okaukiksarpà illuartunnik illeksarsiniarkudlugo, ajunginiarsinnarkudlugolo nagliuktidlune aglæt, illuëitsudle innerterkudlugit, piungitsudlo assiginnarkudlugit.

Tajmäitomik oma ernera! nekkursekitsartorit sajmarnartome Jesuse-Kristusimit pirsome, 2. Uamnidlo tussækketit kapseet narkiksuksæt tussartidlugit, tamakko pisikigit innúngnut illungersortunnut ajokærsoïrsojungnartunnut. 3. Tajmäitomik nagliuksinnàit sôrsuktuksartut ajungitsotut Jesuse Kristuse kivgartorbigallugo (1). 4. Sôrsuktuksab nellinginab adlæt piniægeksaralloæt isumakærarèj (2), illuarikudlune sórsugiartorkorsirsiminut. 5. Ajugãuniartokãránget, niakorusingikallóararàu, kissienne ajugãuniardluarune. 6. Nautsêïrsok sennargvikârune kissienne nãursut éïomarpèj. 7. Okauzika nálekit; Nalekkable siunekartissauátit tamannik. 8. Jesuse Kristuse erkajniarùk tokoïrsunnit makkitok, Davidib kinguà, Evangeliumiga attuardlugo (3). 9. Tamænna pivdlugo nagliukponga kelersugãudlunga aglæt pi-

(1) Tajma pirsariakarmet kivgãudluartunne Jesuse-Kristusimut.

(2) Att. 1 Kor. K. 9. v. 25.

(3) Imëipok: Sôrdlo okaukallóarivkit.

nerdluktotut; Gudible okauzee kelersugäungilæt (4). 10. Tajmäitomik nagliungnartut tamása piginnäuaka (5), kennikkænnut (6) attorkudlunga, taukotõg pidluarnarsikudlugit Kristuse-Jesusimit ussornartomik näissengitsomik. 11. Tersa okauzek opernartok: Tokokatigigigutigo umarkatigiomariarputtõg (7). 12. Illeläruta nalegákatigiomariarput; misserratiginikuta misserratigiomariátiguttõg (8). 13. Nauglo uagut opernangikallóaruta, tauna opernartuïnaissavok; ingminik misserratigíneng ajorpok (9). 14. Tamakkoninga okauniarkit, natkiglutidlo Nalekkab tekkoánut, okauzēnæt pivdlugit akkerartorkonnagit, tamænna attungisinnarmet, tussartudle kiglormut sâtitsungnarpèj. 15. Gudimut illuarniartuïnarit, kangusungitsotudlo piniarkiksarsinnàit okauzinnik opernartunnik okallugluardlutit. 16. Ingalekidle okauzit illuēitsut piungitsut, ajortulliariartortitsiginnärángeta.

(4) Uanga nauk kelersōralloaránga, Gudim okauzee unniktinauviæissengilèjt, tamatigudle okautiginekáromarput.
(5) Nagliukama illelârponga.
(6) Kristumiunnut.
(7) Att. Rom. K. 6. v. 5. K. 8. v. 17.
(8) Att. Matt. K. 10. v. 33.
(9) Atauzek nelligà illuartut kissisa illuarallugit.

ta. 17. Taukoalo okauzeet asseroïartoro-
marput uïnigtut umēitsotut (10), tajmāi-
nipuk Hymenæuse Filetusilo; 18. Tau-
koa opernartok tammaïæk makkikammær-
sut unnerdlugit (11), illèjsalo opersusiæt
ijulersipæk. 19. Gudib mersa tungavil-
liugà aulæjængeromarpok (12), imāitomik
nællunærkotilik: *Nalekkab pine ilirsarèj;*
imāitomiglo: *Nungudlune Kristusim akká-
nik tâïrsirsok illuēitsulliaissærle.* 20. Ig-
omile angirsome pogutakararàu Guldin-
niglo Sölvinniglo (13) kersungniglo maiar-
niglo aglæt; illèjdlo ussornartomut, il-
lèjdle ussornēitsomut, (piksâuput) (14). 21.
Tajmāitomik taukonanga (15) pærniartok
ussornartuksangoromarpok, iblernartung-
ordlune, iglub nalegánut attordlune,
piginnāungorsimaudlunilo ajungitsulliæn-
nut tamannut. 22. Innusuïdle kajunger-
nereet kemaratiginiarkit; illuarniardlu-
tidle peet, opertôniardlutidlo, assenning-

(10) Uïngum illà asserorángame kernektungordlune umēilerdlunilo, tugline asseroriartorarāigiejsōg, tajmagōg illuēitsut ajokærsutepilungmingnik adlæt asseroriartorsinnararèjt.

(11) Ajorungnærsut makkisimanerardlugit, timmi-nigle umaromartunnik operomannatik.

(12) Att. Matt. K. 16. v. 18.

(13) Att. Matt. K. 10. v. 9. nar̄kigutæk (6) (7)

(14) Att. Rom. K. 9. v. 21.

(15) Illuēitsunnit.

niardlutidlo, illeksiniardlugidlo Gudiuik täïrsirsut umamit illuamit. 23. Apersûtidle attortuksâungitsut ilisimarseksâungitsudlo ingalengniarkit, nællunginaukit sakkitsautiksâuginnartut. 24. Nalekkable kivgà akkerartorajussengilak, tamannudle innuksiarnissavok, perkiglune ajokærsoïnermut, annusingoranilo nagliungnartunne. 25. Piüaranilo okauzereetsut ajokærsorniaissauèj; taukoninga Gude sâtitsigalloartugallugo kakugoloneet, opernartomik nællyungnærkudlugit. 26. Sillatorkudlugidlo Tornârsub nigèjnit, napitisimagalloee pekkorsaminut (16).

KAP. 3.

Operkatigeennik ajokærsoïnerdluktartut okautigèj, kiglormut pissersut unnerdlugit. v. 1-9. Timoteusible nagliuglune aglæt Gudim okauzee pidluarnartut sungersoutigissauèj. v. 10-17.

Tamænnale nællyungnæruk, udlunne kingurdleenne ajornartunnik nedliutokaissamet (1). 2. Innukaleromarmet ingmingnik allatôunnik, anningâursakaromatôunnik, ussorsitsartunnik, makkittarsunnik, miteklersunnik, angæjokamingnut naleng-

(16) Tornârsub pekkorsèjnut nalengniaïssærkudlugit.
(1) Att. 1 Tim. K. 4. v. 1.

nalengitsunnik, kujajuïtsunnik, illučitsunnik; 3. Assenningitsunnik, nellerijuïtsunnik, mamardlersunnik, petēitsunnik, nekkorētsunnik, ajungitsomut kajungingitsunnik; 4. Unnerdluktunnik, innuksisimangitsunnik, pudleksimarsunnik (2), nuennâromatōunnik, Gude mersa nuennecivsârnago. 5. Gudimut naleksúsekartûrtārdlutik, nalegluarnagolo; taukotōg ingalekit. 6. Taukoa illèjt iglunnut pullaniartarángeta, arnangoæt audlarudlugit ajorsilirksoït tamanniglo kajungersúselirksoït; 7. Iliniartuï'narallóartut, opernartorlo nællyungnærnauviængilæ't. 8. Sôrdlole Jannesib Jambresiblo Mosese arksoaræ't, tajmatōg taukoa opernartok arksoarirsaræ't, innûrsut asserorsimarsunnik isumaglit, operdluarnerlo ajordlutik. 9. Tajmāinarle pissaput, sillæ'runeræ't mallungnaissamet ivkoatut tamannut. 10. Iblidle ajokærsutiga malleroaret, illerkoralo, isumagalo, opersúsigalo, isumagirsúsigalo, assennirsúsigalo, illelârsúsigalo; 11. Mallersutlardlungalo nagliuktimanga Antiokiamētidlunga Ikoniamilo Lystramilo (3); mallersutlarnerit tamakko attorsimagika, Nalekkablo annaupánga tamakkonanga tamannit

(2) Makkittanermit.
(3) Att. Apost. Sull. K. 13. 14.

mannit. 12. Tamarmigle innudluaromarſut Jeſuſib Kriſtuſim ajokærſutà nalengniardlugo, mallerſudlarnekaiſſegiputtõg. 13. Innuïdle ajortut ſeglokittáïrſudlo ajoriartorſinnararàut, tammartitſirſaràut tammartitãudlutiglo. 14. Iblidle ſorâruniarkennagit iliniækketit illingnudlo pârikorſæt, ajokærſóïrſet nællunginauko (4). 15. Merdlertõunernidlo iliſimagaukit aglekkæn illuartut, iliſimarſórſoangortitſiginnãurſut pidluarkudlutit opernermik Jeſuſe-Kriſtuſimut. 16. Aglekkæt tãivko tamakerdlutik Gudimit piſimaput, attortukſãudlutiglo ajokærſoïnermut, kibligurſinermudlo, narkikſinermudlo, illuartitſinermudlo. 17. Gudib innuvtà (5) namakſiartorkudlugo, piginnãungorkudlugolo ajungitſulliekſænnut tamannut.

KAP. 4.

Illomôrtomik ajokærſoïuarkoà. v. 1-5. Siunikſamik aglekpok. v. 6-8. Timoteuſe kákoà, Demaſib kèmengmane. v. 9-13. Alekſanderimun innarlerſum unnerpok; Gude merſa tupedlerſáïrſigallugo. v. 14-18. Aglekkæt makko nániarpèj. v. 19-22.

Tajmãitomik okauniarpagit irſigitidlugo Gude

(4) Att. K. 2. v. 1. 2.
(5) Att. 1 Tim. K. 6. v. 11.

Gude Nálegarlo Jesuse Kristuse, innursunniglo tokungarsunniglo erkartõursisserſok, kakugo erserinartolerune nalegávialo nedliutilerpet. 2. Okauzek okautigirsariuk kippisuærdlutit (1), kibligursiniarit, ſyorasãivdlutidlo, okaukiksariniardlutidlo kanniüardlutit ilitsinnardlutidlo. 3. Udlut nedliutsomarmeta, ajokærsût illuak assiginnaromaræt; isumamingnigle ajokærsoïrsuksartârniaromarput amerdlarsõunnik, tussarominartunnik okauzilingnik. 4. Opernartorlo tussaromaissengilæt, sâdlutigle okalluktuapilungoænnut. 5. Iblidle erkomaniarit (2) tamannut, nagliuksinnàit, Evangelistisut piniarkiksarit, namaksiniarùk piniægeksèt. 6. Uanga mersa tunnirsutãulerponga (3), audlarbiksarado (4) nedliutsungnarsiok. 7. Ajugãuniarama ajugâvonga, siuniksara tikipara, opertuïnardlunga. 8. Késale niakorut illuartok piarærsimavok uamnut, tamattominga Nalekkab akkinnersidluartub tunniomarpánga udlokut ivrsomóna (5); kissima pissengilánga, erseriartorbiksánudle kajungersartut

(1) Ajornangitsokãrángedloneet ajornartokãrángedloneet.
(2) Missiksorniarit.
(3) Tokoteksãulerponga.
(4) Tokoviksára.
(5) Udlut naggatiksánne.

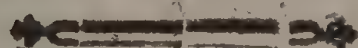
tut tamáſa tajma piſſavièjſōg. 9. Orning niaraſuaringa. 10. Demaſib kemeng manga, ſillamut mattomunga (6) kajumi lerame, Teſſalonikamudlo audlardlune Kreſſenſe Galaſiamut (audlariok), Tituſe Dalmaſiamut. 11. Lukaſib kiſſime ne jorpánga. Markuſe aiparallugo tamāung naritik; attortukſarángavko kivgartōumut 12. Tykikuſile Efeſuſimut audlartipara. 13. Aggeruït kallipârſoara nekſariuk, Troaſime Karpuſikun-ētome kemekiga, makperſækkædlo, unneridlo aglękkæt puïor kennagit. 14. Alekſanderib kanguſiortub kapſeennik innarleránga; Nalekkam akkinéliuk kannong-illiorallóarmet. 15. Iblittōg tauna mianerûk, okauzivut arkſoaringârmagit. 16. Siurdlermik akkiartorama (7) illakangitſonga, tamarmigle kemekpánga; iſumagínekangilittôk tamænna pirſutigallugo! 17. Nalekkable igdlerſoránga nekkurſektidlungalo, ókauzek tamænna unnipkautigikudlugo uamnut, tutſiokudlugolo nællurſunnut tamannut; annekſimavongalo amârornárſub (8) torkluánit (9). 18. Nalekkablo annautſomarpánga

ajor-

(6) Nunab peenut.
(7) Unnerdluktima paitſiſæ't pivdlugo.
(8) Nerſupilúrkſub.
(9) Imēipok: Nauviænartórſoarmit.

ajortulliænnit (10) tamannit, pisidlungalo
nalegavingminut killangmētomut; tauna
ussornarsile isukangitsórsoarmut! Amen.
19. Innudluarlit Priska, Akvilasilo Onesi-
forusikudlo. 20. Erastuse Korintusime
unikpok; Trofimusile napparsimarsok ke-
nekpara Miletusime. 21. Okiortinago
iggerniangoarna. Eubulusib Pudensiblo
Linusiblo Klaudiablo, Kattængutigeedlo
(11) tamarmik innudluarkoátit. 22. Na-
ekkab Jesusib Kristusib annerset illegiliuk.
Sajmaukonarsisitse! Amen.

Timoteusimut, Pellesiúningortitamut si-
ordlerpāmut operkatigeenne Efesumiunne,
ardlèjt makko aglekſimaput Rommit,
Pauluse aipeksánik særbsartitāumet
Kejserimut Neromut.

Pau-

(10) Innarléïnernit.
(11) Operkatigeet.

Paulusim Aglegèj

Titusimut,

KAP. 1.

Tituse Paulusib sajmaukoà Gudimut, v. 1-4. Ajokærsóïrsunnik illuartùmnik kennerkoèj, illuëitsudlo arksoarikoèj, v. 5-16.

Pauluse Gudib kivgà, Jesusible Kristusim Apostelià (1) Gudib kennigèjsa operirseksèjt pivdlugit, nællyungnærsarkudlugidlo opernartomik Gudimut nalengniarkorsirsomik. 2. Nerigugallugo umanartok näissengitsok, tamænna Gudib seglusuïtsum unnersorà itsarojúrksoarmit; 3. Udlunnile nedliukorsamine (2) okauze nællunéjarà ajokærsutimnik, okallugiartorkomanga Gudim Annaursirsivta; 4. Titusimut ernerilluamut (3) operkatimnut (4) Gudim

(1) Audlartità.
(2) Mánakut.
(3) Att. 1 Tim. K. 1. v. 2.
(4) Ima aglekponga.

Gudim Atátab Nalekkablo Jesusib Kristusib Annaursirsivta sajmaulisit nákallutidlo erkiksisidlutidlo! 5. Imãitomik Kretame kemekpagit illuarsarsimangikadlartut namaksikudlugit, utokàunerniglo (5) pekkorsikudlutit iglorpēinne tamanne, sôrdlo okaukivkit: 6. Arksoarnangitsomik pekkarallóarpet, atauzēnarmik nullialingmik, opertunnik kittôrnalingmik, koksellēitsomik passínekangitsunnik okauzereengitsunniglo. 7. Pellesiúnek arksoarnēitsõussamet (6), Gudim igloánik pârsirsotut, tettiõunane, ningekajuktõunanilo, sillærunarunniglo imerpetlârajuktõunane, unataïgajuktõunanilo, innardluktomiglo piomaisennane. 8. Innibiukajuglunile, ajungtsomiglo assenniktõudlune, sillakartardunilo, illuartõudlunilo, iblernartõudlunilo, etējuïtsõudlunilo. 9. Okauzek opernarok ajokærsûtiksaralloak attuartuï'naissauà, kaursiginnãungorkudlunilo ajokærsumik idluarnartomik, kibligursiginnãungorudlunilo arksoardlersúnnut. 10. Amerdameta nalegomangitsut, piungitsunnik oauziglit, tammartitsirsut, kippivniglit sua-

(5) Pellesiúnernik.

(6) Att. 1 Tim. K. 3. v. 1-7.

sualuglutik (7). 11. Tauko okauzikſærutidlugit pirſariakarpok; iglokatigeennik tamannik mumikſitſirſarángeta (8), illuangitſut ajokærſutigallugit, innardluktomik piſſiomatõudlutik. 12. Illǽt Profetiǽn okartok: *Kretamiut ſeglutôginnarput, nerſutipiluït* (9), *nærſæt erkæjatartut* (10). 13. Okauzek tamanna opernárpok; tajmãimet illungerſordlutit okaukikſarniarkit, operdlualerkudlugit. 14. Naleiſſǽrdlugidlo Jödin okalluktuapilueet, innuïdlo opernartomik mumikſitſirſun inneiziſèjt. 15. Sout nungudlutik iblernarallóarput iblernartunne; iblernẽitſunnile opingitſunnilo iblernartokangilak, erkarſautèjdle iſumèjdlc iblernẽitſôput. 16. Gude iliſimagiktik unneraràut, tamannale ſulliækkamingnik miſſiutigirſarǽt (11), majungnakángamik nalengitſõudlutiglo ajortorſõudlutiglo ajungitſulliænnut tamannut.

KAP. 2.

Nungudlugit Tituſim ajokærſyſſauèj nalengniægek ſèjnnik, nangminek malligekſãuniardlune, v. 1-10

Gudit

(7) Att. Apoſt. Sull. K. 15. v. 1.
(8) Opernerdluktitſirſarángeta.
(9) Kêſortorſoït arſigèjt.
(10) Erkæjaſuglutik nærſamik pjkſèjt iſumagiginarpèjt.
(11) Iliſimangitſutun innuni araràut.

Gudib sajmarsúsia pidluarnartórsoak okautigà. v. 11-15.

Iblidle okallungniarit ajokærsûtib pidluarnartub namagirsèjnik. 2. Utokæt allaparnarsoïkudlugit, tiptêkudlugidlo, sillakarniarkudlugidlo, illuarkudlugidlo opernermik assenningnermiglo illelârnermiglo. 3. Arnakoeksættõg illuartutun innuniarkudlugit, mammardlersõunatik, Viniseromavætlâratik, ajokærsorniarkiksardlutigle pissaput. 4. Arnæn innusuktut sillatorsarniardlugit; uvisik assakudlugit, kittôrnætiglo assakudlugit. 5. Sillakartarkudlugit, petēijuïkudlugit, pârikudlugit pârirsekstik ajunginiardlutik, uvisik nalengniarkudlugit, Gudim okauzee mittegãulerkonnagit. 6. Angutittõg innusuktut okaukiksarkit sillakartarniarkudlugit. 7. Nangminek iblit tamannik ajunginiarit malligeksãukudlutit, ajokærsorkiksardlutidlo llàunekangitsunnik, tiptêniardlutidlo. 8. Okallugluardlutidlo arksoarnangitsunnik; arksoardleromarsok pakaitsikudlugo, unnerdlutiksakaissærune pivdluse. 9. Kivgæt okaukit, nalekkætigõg attarkiniarlisit, illuarniatârdlutik tamanne, akkiortãirsórõunatik. 10. Angioratiglo kivgartordluarsinnarlit, Gudib Annaursirsivta ajokær-

ſutà nalengnarſikudlugo tamanne. 11. Gudib ſajmaunerà pidluautikſak nællunærſimamet innungnut tamannut; 12. Tamattoma narkikſorarátigut ajortulliutit ſillamiudlo ikligirſapiluït attorungnærkudlugit, ſillakardluta illuardlutalo Gudiblo namagirſánik innuniarkudluta nunamētidluta tamáne; 13. Nerigugirſekſak pidluarnartok, Gudérſublo Annaurſirſivtalo Jeſuſib Kriſtuſib ſarkomiutikſâ uſſornartórſoak illimagallugo. 14. Tauna ingminik tunniutok pivdluta, annautſomaudluta illuēitſunnit tamannit, innuvtekſarſiomaudlunilo ajungitſulliartuïnartunnik. 15. Tamattominga okallugit, okaurſivdlutidlo, kibligurſiniardlutidlo illungerſuïnarmik; uſſiginnægāunæk.

KAP. 3.

Nalegárſoït nalegiakarpungōg, ajortomidlo annekſimagavta ajunginiariakartuïnarpok. v. 1-8. Okauzit piungitſut aſſiginnarkoèj. v. 9-11. Aglekkæt makko nâniarpèj. v. 12-15.

Okauniarkit, nalegàunerit nalekkædlo attarkikudlugit nalegluarkudlugidlo, pilerivdlutik ajungitſulliænnut tamannut. 2. Miteklerkonnagit, akkerartorajukkonnagit, innukſiarnerkudlugit, piüēikudlugit innung-

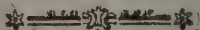
nungnut tamannut. 3. Uaguttõg ardlágut ilisimẽitsôgallóaravta, nalengitsõudluta, tammartardluta, piomasepiluït ikliursusepiluïdlo nellinginæt naleksinnardlugit, ajortardlutalo keningaudlutalo narrunardlutalo illavtinut kingarsordluta innursogut. 4. Gudible Annaursirsivta isumagirsúsia assennirsúsialo innungnut nællunærutilermet; 5. Illuartulliavut pirsutigigallóarnagit, nâkinerminidle annaukátigut innungorkingnerub nutângornerublo ubautængnik (1), Annersám illuartub pirsartægánik; 6. Tãursominga koïngârátigut (2) Jesuse Kristuse Annaursirserput pirsutigallugo; 7. Uagut sajmarsusiánit illuartitãulersogut nerigungnermit pirsuksangorkudluta innursutiksamut näissengitsomut. 8. Tersa okauzek opernartok. Tamakkoningatõg piagit narkiksoïkudlutit, Gudimun opertut ajungitsulliænnik piniarnerryssersut unnerdlugit; tamakko illuarput attordluardlutiglo innungnut. 9. Pinauværkidle apersûtit piungitsut, okalluktuædlo erkardlereeennik kingurdlereennik, sakkitsaïneridlo akkerartorneridlo inneizisit pivdlugit; attortuksãunatiglo piungi-

 meta.

(1) Ubaumik innungorkingnartomik nutângornartomiglo.
(2) Tunningârátigut.

meta. 10. Innuk ajokærsoïnerdlugomatôk kemegùk, okauniarallóarkârdlugo kapseennik; 11. Tajmãitok mumiksimarsok ilisimaissauet, ajortulliartardlunilo arksoaritlararàu ingminut. 12. Artemase audlartikuvko illingnut, Tykikusiloneet, orningniangoaringa Nikopolisimut; isumalerama okéïomaudlunga tersane. 13. Senase inneizisinnik ilisimarsok Apollosilo ajorsarnauværsidlugik audlartikik. 14. Operkativudle ajungitsulliangârsinnãungyslégiputtõg pirsariakartomik ajorsautekarkonnago. 15. Illama tamarmik innudluarkoátit. Innudluarlit opertut assarsivut. Sajmaukonarsisitse tamàuse! Amen.

Titusimut Pellesiúnermut siurdlerpâmut, operkatigeenne Kretamiunne kennersimarsomut, makko agleksimaput Nikopolisimit Masedoniame.

Pau-

Paulusim Aglegėj

Filemonimut.

Filemonilo adlædlo Paulusib pidluarkoėj. v. 1-3. Assennirsúsia nersorpà. v. 4-7. Onesimuse kemäugallóartok mâna utermet, assakoå. v. 8-20. Aglekkæne nâniarpėj. v. 21-25.

Pauluse Jesusib Kristusib (kivgà) kelersugak, Timoteusilo kattængutiga (1), Filemonimut assanartomut piniarkativtingnut;
2. Apsiamudlo (arnamut) assanartomut, Arkippusimudlo akkerartorkativtingnut (2), operkatigeennudlo iglungnētunnut. 3.
Gudim Atátavta Nalekkablo Jesusib Kristusib sajmaulise erkiksisidlusilo! 4. Gudiga kujauara, isumagituïnardlutit tuksiarángama; 5. Tussaumagavkik assennirsúsit opersúsidlo Nalekkamut Jesusimut illuartunnudlo tamannut. 6. Operkatäursúsit pikkunarsikogallóarpara ilisimaïartordlutit ajungitsunnik tamannik illivsine

(1) Operkatiga.
(2) Att. Filip. K. 2. v. 25.

Jesuse Kristusikut. 7. Assennirsúsidle tipeitsutigingârdlugolo tupedlersautigingârpırpuk; illuartun umatèjt tupedlermeta illingnit, kattængutingoarpuk! 8. Tajmāitomik, nauglo takkigiakangitsonga Kristusimit pekkoginnāudlutit namagirsekssænnik; 9. Assanermit okautsomaginnarpagit uanga Pauluse innutokāursonga, mánakudle kelersugāudlungatōg Jesuse Kristuse pivdlugo (3). 10. Okauniarpagit tâva ernera Onesimuse pivdlugo, tauna ernertariga (4) kelersorsimatidlunga. 11. Isuanit attungikalłóartok illingne, mánakudle illingnudlo uamnudlo attortuksāulersok utertipara. 12. Iblidle tauna, tersa umatiga (5), pigiuk illeksivdlugo. 13. Uamnēkolerallóariga kivgartōukudlunga simnerdlutit, kelersorsimatidlunga Evangeliume pivdlugo. 14. Siünersinginavkidle pissæriga; erdlikærkonakko nalēinarnermit, isumangnik mersa pissegallóaravit. 15. Tajmāitomik auiksadleitsiarnerpok (illingnit), nejortuinarkudlutit kingórna. 16. Kivgársoartun-essærdlune, kivgársoarmidle ajunginerrursutun-élerdlune, kattængutut assanartotut, uamne angingârtomik illing-

(3) Att. 2 Tim. K. 1. v. 8.
(4) Opertikiga.
(5) Illomôrtomik assangâravko.

lingnile assukiak sualuktomik, uïningmilo Nalekkamilo (6). 17. Arkiegigallóarungma, illeksiniarùk uangâsugallugo. 18. Sumigle innarlerallóarpatit, akkeetsorpedloneet illingnut, uanga pirsôsûginga (7). 19. Uanga Paulufe arksamnik aglekponga: *Uanga akkilleromarpaka;* nauk okarbigiginnāugivkit, akkeetsortotit uamnut illingnik aglæ't. 20. Mersamè kattængutingoara! Pigilagit Nalekkame; illuka tupedlersikit Nalekkame (8). 21. Nalegluaromartugallutit aglekbigágit, ilisimauagittõg, okauzika (naleglugit) amerdlakèjnik piomaravit. 22. Innikfiniangatõg, nerigukama tuksiutise pivdlugit, illivsinut pekkyomaránga (9). 23. Epafrasib kelersorsimakama Kristuse Jesuse pivdlugo; 24. Markusib, Aristarkusib, Demasib, Lukasib, piniarkatima innudluarkoátit. 25. Nalekkavta Jesusib Kristusib sajmaunerminik annersárse illegiliuktòk! Amen.

Filemonimut makko aglegāuput Rommit, kivgab Onesimusib neksarèj.

(6) Kivgarángaukolo operkatigángaukolo assangâriakarpet.
(7) Tauna isumakærdlugo, uanga pinga.
(8) Nalekkamut illuariniardlutit.
(9) Tuksiutise pivdlunga Gudib tussaromarèj, annektitsomarángalo ornikkudluse.

Paulufim Aglegèj

Ebræerinnut.

KAP. I.

Kriftufe uffornartõrfoak tamannik pingortitfirfok Engelidlo ajungikingæt unnerpà.

Itfárfoak Gudib fiurdleet okallukbigikâramigit kapfeennik arfigeengitfunniglo Profétigut, uaguttõg okallukbigiviátigut ernermigut udlun okkoa kingurdleenne. 2. Tauna kingornurfirfukfangortikà (1) tamárfoarnut, tãurfomingatõg fillárfoak pingortikà; 3. Tãurfoma, uffornarfúfia keblertigángamiuk, éfufiálo arfigilluaramiuk (2), pârallugit tamáfa okauziminik pikkunartomik, ajortærutikâramifigut ingminik, ivkfialerpok nalegavérkfub teller piæt tungáne kotfingnerme (3). 4. Engelinnidlo ajunginerrogallóarkàu, attertâra me nalengnarnerrurfomik taukonanga. 5 Enge

(1) Nalegangortikà.
(2) Att. Joh. K. I. v. 14.
(3) Killangme.

Engelimummè kannong étomut okarnerpa: *Ernerágit, udlome erniarágit?* (4) Imalo (5): *Atatagiomarpánga, uangatõg erneriomariara.* 6. Amalo angæjuklek (6) sillárſoarmut piſinamiuk, okartok: *Gudim Engeleeſa tamarmik naleiſſauæn aglæt.* 7. Engelinnigle okartok (7): *Engeline annoringortitarèj* (8), *kivgænilo ikuellarſungordlugit* (9). 8. Ernermudle okauzekarpok (10): *Gudi à! ivkſiavirkſoët iſukangitſórſoarmun étuinaiſſavok; nalegâvikpidlo ſekkurſârſoa attordluarpet* (11). 9. *Illuartok iſſaget, illuẽitſorlo umigallugo; tajmãimet Gudi-à! tennikátit Gudivit Oliemik* (12) *ipeitſungnartomik illangnit pivſârdlutit* (13). 10. *Iblidlo Nálegang-à! nuna iſuanit tungavileret, killædlo arkſavit pilliarèjt.* 11. *Tauko nungyſſaput, iblidle étuinaiſſauit, taukolo nutãujungnæ iſſaput tamarmik anno-*

(4) Tajmale ernermut okartok Davidim ivngerutèjne.
(5) Samuelim aglegèjne.
(6) Att. Rom. K. 8. v. 29.
(7) [illegible]vidim aglegèjne.
(8) Au[illegible]rifut ingerdlatidlugit attorarèj.
(9) Ingnertut ikuellarſotut ſunnéïkudlugit.
(10) Amatõg Davidim ivngerutèjne.
(11) Nalegãudluarpotit.
(12) Att. Matt. K. 21. v. 1. (Tamattóminga kongikſæt tennikèjt.)
(13) Nalegaunérſoangortikátit pidluarnerrotidlutidlo adlænnit Nalekkænnit.

annorârtut. 12. *Kallipârtudlo mumigomar petit, adlangoromarput tâva, iblidle atau zek nelliget, okiukſetidlo nânauviæiſſengilæ* (14). 13. Engelimudle ſurdlermut kanga likiak okarnerpa (15): *Tellerpima tungánu ingitit, kingarſartingnik illitſerdlunga iſik kavit tungmarekſèjnnik?* 14. Tauko ta marmik annerlâunginerpæt kivgartortuk ſâudlutik, audlartiſimarſut pidluartukſæ kivgartorbigikudlugit? (16)

KAP. 2.

Kriſtuſe pidluarnartunnik nællunærbigilluarmâtigut tamanna pimangâiſſatuaupput. v. 1-4. Taun kiſſime nalegâuſſavok ſillam aipáne, anniartidlu nilo tokogame pivdluta. v. 5-18.

Tajmâitomik tuſſækkavut aſſukiak nalek tuïnariakarpavut tammarkonnata. 2. Okau zerle Engeligut nællunærſimarſok aula jængerallóarmet (1), ajortulliartudlo na lengitſudlo nungudlutik akkinedluarſima met

(14) Tajmaëtuïnaiſſautit iſukangitſomut.
(15) Tajmale ernerminut okauzekarpok. Att. Mat K. 22. v. 44.
(16) Illomudle kivgaïnâuput Gudime, audlartitarâig èjſôg attorkudlugit innungnut pidluartukſæ nut.
(1) Imêipok: Inneiziſt ſyoraſârutèjt erkordlue meta (Att. Apoſt. Sull. K. 7. v. 53. Gal. K. v. 19.)

ıeta. 3. Kannongme tâva uagut annig-
ſſerſogut, aſſiginnarutigo pidluarnartok
jma aktikſok? Nalekkab nangmerngum
kautigikârmago, kingórnalo tuſſartut ta-
ıattominga nællunéjarmarſuk uavtinut;
. Gudiſóg narkikſoïmet nællunærkotæn-
ik uſſornartulliænniglo pikkunartulliæn-
iglo, Annerſáblo illuartum tunnirſutèj-
ik, tunnioráïmet iſumaminik (2). 5. Enge-
t merſa nalegangortingikèj ſillam aipánut
kautigirſavtinut. 6. Sumerpiarle okar-
ıkartok ima (3): *Kannong-énermen innuk,*
umagirſarãiuk? Innubloneet niãrna (kan-
ong-émet) *pãrirſarãiuk?* 7. *Killangoamik*
ngelinnit mingnerrotikãrdlugo, uſſornarner-
ik nalengnarnermiglo niakoruſerpet (4),
rkſavidlo pingortitèjnnut nalegangortid-
go; 8. *Tamáſa piſikallóarpetit iſigèjſa*
tænnut (5). Tamáſa attánut piſinamigit,
ıut nellinginæt tamakerdluïnarèj tãurſo-
ıunga nalegarikudlugit; tekkungikadlar-
ıvudle tamáſa attánut piſitãulerſut (6).
Ivnale killangoamik Engelinnit ming-
ner-

(2) Att. Mark. K. 16. v. 20. 1 Kor. K. 12. v. 11.
(3) Terſa Davide ivngerutimine.
(4) Uſſornartórſoangordlugolo nalengnartórſoang-
ortipet.
(5) Att. Matt. K. 28. v. 18. 1 Kor. K. 15. v. 27.
Ef. K. 1. v. 21. 22.
(6) Innûïnak miſſilingikadlarparput tamannut na
legãulerſok.

nerrotitok Jesuse tekkoarput, tokum an nernársúsiagut niakoruserfimalersok ussor narnermik-nalengnarnermiglo (7). Gudib mersa sajmãunerminik tokokoà tamardluï næt pivdlugit. 10. Illuarángago taman nun ussornarsirsub tamanniglo pingortit sirsub, annernartokut namaksisitsomaud lugo ivna amerdlarsõunnik ussornartomu pirsuksænnik kittôrnakartok taukoalo pid luartitsirsigigalloǽt (8). 11. Ajorungnǽr sitsirsorlo ajorungnǽrsitudlo tamarmik a tauzimit pimeta (9), tamanna pivdlug kangugingilà kattængutiminik taïvdlugi 12. Okardlune (10): *Kattængutika unni kautsomarpaka atternik, ussoriomariagittõ operkatigeen akkornèjnne.* 13. Amal *Tauna tettigiomariara;* Amatõg (11): *Arè mánẽponga, kittôrnarsiakalo Gudimit.* 1 Kittôrnæt tâva uïnekardlutiglo aukkale meta, taunatõg tajmãitokâleriok, tokom nik pirsautèjarkudlugo tokotsiginnãurso tamersa Tornârsuk (12). 15. Kivgãı jung

(7) Att. v. 7.
(8) Imẽipok: Jesuse tamármik annaursirsigallugo pidluartitsirsigissamarsuk, Gudib anniartikâr karà namaksikudlugo.
(9) Jesusilo illuartitèjlo innukatigeengmeta,
(10) Davidim ivngerutèjne.
(11) Esaïasikut.
(12) Innuït asserorsarmagit (Att. Joh. K. 8. v. 4 Rom. K. 5. v. 12. K. 6. v. 20-23.)

jungnærſidlugidlo tamáſa kivgekſãinãur-
ſut innutidlutik toko ſiórallugo (13). 16.
Illomummè Engelit igdlerſoriartungikèj,
Abrahamible kinguèj igdlerſoriartorèj. 17.
Tajmãitomik kattængutine arſigiſſegallóa-
rèj tamannik, nâkirſartórſoangorkudlune,
Pelleſiúnertudlo opernartotun-élerkudlune
piniækkaminik Gudimut, innuïn ajortèjt
iſumakægekſãulerſidlugit. 18. Erdloki-
namile nangminek urſigãudlune, igdlerſor-
ſinnãungorpèj adlæt urſigãulerſut.

KAP. 3.

Kriſtuſe Moſeſimit ajunginerrurſok opertut naleiſſauæt. v. 1-6. Okauzereetſudlo mallingnauviæiſſengilèjt pitlarnekarkonnatik Jödiſut ivkoatut innukajuïtſome. v. 7-19.

Tajmãitomik okkorſe kattængutigeen il-
uartut, kákorſimakatigeekſut killangmut!
Apoſtele (1) Pelleſiúnerlo ivna unipkau-
igirſarput, Kriſtuſe Jeſuſe taguſarſiuk (2).
2. Nalegluartok tajmaëkorſirſiminut Mo-
eſiſut iglórſoà tamárſoak pârallugo (3).
3. Taunale Moſeſimit nalengnarnerrovok,
ôrdlo iglulliortok nalengnarſirſaràu iglo-
mit

(13) Innuït tokukſæt erkſinéjardlugo.
(1) Gudim audlartità.
(2) Erkajniarſiuk.
(3) Innuvtèj tamárſoït pârallugit.

mit (4). 4. Iglomè nungudlune sennane-kararàu kimidloneet, tamannigle pingor-titsirsok Gudiovok. 5. Mosesilo iglór-soáne tamársoarme pârsidluarallóartok kivgartut, okautiginiardlugit okautigirsek-sæt (5). 6. Kristusile ernertut iglominut na-legâvok, uagut mersa iglorátigut, sunger-soutigigallóaruvtine nerigungnerlo ner-sornartok sorârungikutigo isuanut. 7 Tajmãitomik, Annersáng illuartok ima okauzekarmet (6): *Udlome nipà tussarusiuk,* 8. *Umatise mangertitsarànnasigit* (7), *sôrdl ivko pigallóartut ningeksaïvdlutik udloku urserbikut innukajuïtsome;* 9. *Tersane siurd livse urserniaránga missilingniardlunga, pil-liakalo tekkudlugit okiut mardlungnik ung-nirsarkattartut.* 10. *Tajmaësermeta er kardleen ivko ningaukika, okalluglunga Umatimingnik tammarsinnararàut, nangmi nerle akosinika* (8) *ilisimangikèjt;* 11. *Taj mãitomiktõg ningeglunga okartonga, kassu ærbimnut pissengitsut unnerdlugit.* 12 Missiksoritse, kattængutika! nungudlus umatekarungnærkudluse ajortomik oping itsomik, naleissærsomik Gudimut umarsc

mu

(4) Iglub nalegà iglumiunnit nalengnarnerryvlârpol
(5) Gudib pekkorsèj Jödinnut.
(6) Davidim ivngerutèjne.
(7) Okauzereeniarkennase.
(8) Illerkuka.

mut. 13. Udludle tapudlugit okaukaniaritſe illivſinut, kaukartidlugo (9), okauzereetſungorkonnaſe ajortimit tammardlungnartomit. 14. Kriſtuſe pekkarbigisſegavtigo, ſungerſoutigilerdlugolo aulæjængerbigigallóarutigo ſoràrata. 15. Okalluktokartidlugo: *Udlome, nipà tuſſaruſiuk, umatiſe mangertitſaràunaſigit ſôrdlo ivna ningekſarbingme* (10). 16. Illèjdle tuſſarallóaramiko ningekſarpæt, nauglo tamakeratik Moſeſimut mellingnâurſut Ægyptenimit. 17. Kikudle ningaukèj okiut mardlungnik ungnirſarkattartut? Ajortulliartut pinginerpagit, timmèjt merſa aſſerormeta innukajuïtſome (11)? 18. Kikudle kaſſuærbiánut piſſengitſut unnerèj? Opingitſôungitſut? 19. Opinginermit merſa tikineng ajuleræt, tekkovogut (12).

KAP. 4.

Unnerſout ſungerſoutigikoà opernermik, kaſſuærbikſakarallóarmet adlamik opertun ornigekſaralloæn-nik. v. 1-11. Gudim okauzee pikkunarallóarkâut, Pelleſiúnerpudlo Jeſuſe nâkirſarajuktórſôvok, taj-

(9) Innutidluſe.
(10) Att. v. 7.
(11) Illomudle tāivko okauzereetſut Gudib ningánut pitſerput.
(12) Nællungilagut.

tajmāitomik orningniaissauarput nákinekarkudluta. v. 12-16.

Tajmāitomik sulle kassuærbiánut piomartogut okaunekaravta, mianersordluta pissa kingoartokarkonnata (1). 2. Uaguttōg Evangeliummik unnersōunekaravta sôrdlò ivko; tāivkole annaungikèjt okauzit tussægèjsa, isumamikut operingimatigit tussarallóartut. 3. Uagudle opertogut piomarpogut kassuærbingmut, ima okarmet (2): *Ningeglunga okartonga, kassuærbimnut pissengitsut* (3) *unnerdlugit;* tajmalo (4), nauk pingortut sillársum isuánit enerkammærsut (5). 4. Udludle arbangæn-aipænnik ima okauzekarallóartok (6): *Gudilo udlun arbangæn-aipænne kassuærpok pingortitæne tamása sorārudlugit.* 5. Amatōg tamáne: *Kassuærbimnut pissengilæt* (7). 6. Nedliutukfame tâva illèjt tamattomunga pissegallóarmeta, Evangeliummiglo okaunekarkârtut pingimeta opingitsúsertik pirsutigallugo (8); 7. Udlok adla taïà imāitomik

(1) Pidluarbingmut pingitsokarkonnata.
(2) Davidim ivngerutèjne.
(3) Utereetsut.
(4) Okartok.
(5) Tajmāitomik kassuærbiksak adla isumagà.
(6) Mosesim aglegèjne.
(7) Utereetsut.
(8) Att. v. 2.

tomik: *Udlome;* okiut tajma amerdlatigirſut kingórnænne Davidikut, ſôrdlo okaradlartogut (9), ima okalluglune: *Udlome nipà tuſſarallóaruſiuk, umatiſe mangertitſaràunaſigit.* 8. Joſvable kaſſuǽrbingmut piſikallóarpagit, adlamik udlomik okalluſſengikallóartok kingórna. 9. Sulle tâva nedliutukſâvok Sabbáte kaſſuǽrſarbik (10) Gudim innuvtèjnut. 10. Kaſſuǽrbiánut pirſok kaſſuǽrſariok pillirſæne ſorârudlugit, ſôrdlo Gudib nangminellirſæne (ſorârukèj). 11. Tajmãitomik kasſuǽrbingmut tamattomunga piniarta, opingitſutut ivkoatun éſerkonnata. 12. Gudim okauzià umanartômet, pikkunartórſõudlunilo, pennárſoarmidlo igdlugtut kênalingmin ipingnerrudlune, morſuglûnilo auikſarſinnâvej tarnerlo annernerlo, naugurſædlo pakkidlo (11), erkartorſinnãudlugidlo umatim iſumèj erkarſautèjlo (12). 13. Pingortitamiglo tekkukſãungitſokangilak tãurſomunga, nungudlutigle irſertugãunatiglo ſarkomerſimaput okautigirſavta irſængnut (13). 14. Pelleſiúne-

 karavta

(9) Kap. 3. v. 7.
(10) Killangme.
(11) Imẽipok: Tajma aktikſomik kibligungnarpátigut.
(12) Umativtigun aglæt erkotitſungnarpátigut.
(13) Nællufuïtſórſõvok Gude.

karavta tâva angnermik, killætigut ingerdlarſomik, Jeſuſimik Gudib niarnánik, unniut aulæjængerbiginiartigo (14). 15. Pelleſiúnekangikallóaravta nákiniktúngitſomik ajulerángavta, tamannigle urſerſimarſomik uavtitut, ajortomigle pinane. 16. Tajmãitomik tupedlerdluta ſajmaubik (15) orningniarſinnartigo, nákinekarkudluta ſajmàunekalerkudlutalo annautikſamik namagluamik.

KAP: 5.

Pelleſiúnerit ivko kannong-ékallóarmeta, Kriſtuſiſõg tajmaëniok ajunginerrudlunile, tamattominga Ebræerit ajokærſoriakarput ilíſimangitſungõganik.

Pelleſiúnerle nungudlune innungnit táïrſak, innuït pivdlugit tajnekararàu Gudib pee pârikudlugit, tunnirſikudlune tunnirſutinnik tokotænniglo aglat ajortéjautikſænnik. 2. Tajmãitub nákiginnâvej iliſimangitſut tammartartudlo, nangminek ajulerkángame. 3. Tajmãitomiktõg tunnirſirſariakariok ájortèjautikſænnik, innuït pivdlugit, ingmilo pimivdlune. 4. Tajmalo

(14) Kannong unnerallóaravta, tajma opernermiglo nalengnermiglo piniarta ſarârata.
(15) Jeſuſe (att. Rom. K. 3. v. 25.)

malo ingminut nalengnarsirsarãingilak, kissienne Gudib taïrsarà, sôrdlo Aaron (taïgà). 5. Tajmatõg Kristuse ingminut nalengnarsiniangitsok Pellesiúneryomaudlune, nalengnekartikále tãursomunga okalluktub: *Ernerãgit, udlome erniarãgit* (1). 7. Sôrdlotõg adlakut (2) okauzekariok: *Pellesiôvotit isukangitsomut Melkisedekisut.* 6. Tãursoma uïnikun innutidlune (3) tuksiautinnik kenutinniglo niblitlardlunilo kijængarme pigallôaramiuk annaursiungnarte tokomit, tussarsimagamilo (anneglune) erdlokinartomit tamattomanga; 8. Nauglo ernerigáne, nalengnek ilipà nagliungnerminit. 9. Tamásalo namaksigamigit, nálektiminut tamannut pidluartitsirsungorpok nãissengitsomik. 10. Gudimit attertárdlune Pellesiúnermik Melkisedekisut. 11. Tauna pivdlugo okauziksakarallóarpogut amerdlarsunnik, nællunéjarnerlo ajornartunnik, tussarkẽinalerause. 12. Illipsimè, nauglo kangársoak ilinialerdluse ajokærsoïrsojungnarsissegallóartose, ama ajokærsoriakarpose Gudim okauzeesa aularkautèjnnik aglæt; imumiglo pitsariakartungõlerpose, nekkiksak mapturśok ajulerdlugo (4).

(1) Att. K. 1. v. 5.
(2) Davidikut.
(3) Kristuse innugtut ajulersotut nunamẽdlune.

(4). 13. Nungudlunile imungmik pirsariakartok okauzinnik illuartunnik pimmângilak, merdlertuïnāugame. 14. Nekkiksarle mapturšok enertut nekkigissauæ't, ilisimarsórsoangoramik iliniarnermik nællyungnærsinnāudlugik ajungitsorlo ajortorlo.

KAP. 6.

Ajungitsartorkoèj, kiglormudle ama sálersut pitlarnekangâisserfut unnerpèj. v. 1-8. Ebræeridle ajunginerrosugigallóarpèj, opernermiglo sorârnauvæ'rkoèj pidluarkudlugit Abrahamisut. v. 9-20.

Tajmāitomik mâna Kristusim ajokærsutæn aularkauæjnik perærauta, siüeitsiarta eneriartordluta, ajokærsoïniarata ama sânermik pillirsænnit tokonartunnit (1) opernermiglo Gudimut. 2. Ajokærsûmiglo koïrsutit pivdlugit, pattingnermiglo arkseinnik (2), tokorsunniglo umaromartunnik, pitlarnekaromartomiglo isukangitsomut. 3. Tamattomingatōg piomariogut, Gude pekkorsigallóarpet. 4. Assukiarle ilisimarsúfekalersut, tunnirsûmiglo killangmit pirsomik (3) missigilersut, Annersámiglo illu-

(4) Merdlertutut miluktutut.
(1) Ajortulliænnit.
(2) Att. Apost. Sull. K. 8. v. 17. K 19. v. 5. 6.
(3) Att. Ap. Sull. K. 2. v. 38. Ef. K. 1. v. 3.

illuartomik pigilerſut; 5. Gudiblo okauziánik ajungitſomik (4) miſſigilerſut, ſillárſublo nedliutukſab pirſautèjnik (5), kiglormut ſâlerunik, ama ſâdluarkigneng ajuliſſegallóarkàut. 6. Gudib niârnà tajmãitut nangminek ſenningarſomut ivertitaræ't mittegekſangortidlugolo (6). 7. Nunamè miluartartok ſjellungmik nakkarbigirſartiminik, ſennargvirſinilo pikſarſiordlugit nãurſunnik illuartunnik, tengekartitarà Gudib; 8. Kakidlarnekotinnigle kênarikſunniglo nãurſolik ajoraràu, umigirſekſangorungnardlunilo (7), kêſa ikuellarſukſangoromarpok. 9. Illipſile pivdluſe, aſſanartoſi-à! ajunginerrurſomik operpogut pidluarnartunniglo, nauglo tajma okallukallóartogut. 10. Gude merſa illuĕitſungilak, puïornauviæiſſennago piniægarſe angæjokãurſúſerſilo, akkà pivdlugo (8) opertunnut angæjokãugallóarauſe, ſullilo tamerſa. 11. Uagudle tamattominga piniartuïnarkogallóarpauſe nungudluſe, nerigugirſak kollarnangidluïnarkudlugo.

 12. Ajor-

(4) Gudim okauziæ'n ajungitſuſiánik.
(5) Killanâlerſut pidluarnartunnik ornigekſænnik tokub kingórngagut.
(6) Ivkoatut Kriſtuſimik nagliuktitſirſutun-éngajekput.
(7) Att. Matt. K. 21. v. 19. Luk. K. 13. v. 6. 7.
(8) Tãurſomunga illuariſugluſe.

12. Ajornartôrkonnase, mallikſinnãungorkudlugidle unnerſukkænnik kingôrnurſirſut (9) opernermik erinitſenginermiglo. 13. Abrahamile Gudib unnerſõumik pigallóaramiuk, adlamiglo angikiminik taïrſekſakanginame, ingminik táïok, okalluglune (10): 14. *Aſſukiak, illomut pidluarkyomarpagit, illomudlo amerdlivdlutit* (11). 15. Tajmalo nerigukpækame erinitſegane, unnerſorſimagalloak angumerà. 16. Innuïdle okauzimingnut illaliurſirſut angikertik taïrſarallóararæt, tajmãitomiglo illaliurſinermik opernarſivdlutik ſõrârutitarèjt akkerartortut. 17. Tajmãimet, unnerſukkænnik kingórnurſirſukſæt (12) Gudib nællunéjarbigingâromagamigit iſumame adlangojuïtſuſiánik, taïrſumik akkunnekſimalerèj (13): 18. Mardlungnit opernartunnit, Gude merſa ſeglunauviængimet, tupedlerſautekangârkudluta, nagut kajungerſogut nerigugekſarput aulæjængerbiginiaruglugo. 19. Tamanna tarnivta ſungerſoutigæt kiſartut kajengnangitſotut aulæjãitſotudlo, umſrkſum ungatánun (14) aglæt pini-

(9) Angumerirſut.
(10) Moſeſim aglegèjne.
(11) Kinguekſetit amerdlarſórſoangortitſomarpaka.
(12) Att. v. 12.
(13) Okauzine.
(14) Iblernarnivſâmun (Att. K. 9. v. 3.)

piniartok (15). 30. Tekkamunga Jesuse siulersorterput siunevtigut isertok, Melkisedekisut Pellesiuningortok isukangitsomut. (16).

KAP. 7.

Kristuse Melkisedekisut Pellesiunerrursok, isukangitsomut, Aaronimidlo angnarrursok. unnerpà.

Melkisedible tãursoma, Kongiursub Salemme, Nalegaunérsub Gudib Pellesiæ't Abraham páriartorà pidluarkudlugolo, utermet ivna sôrsutlarnermit Konginnut; 2. Taunatõg Abrahamib tunnià kollinginnik tamannit (1); akkà siurdlermik ima nællunærarǽt: Konge illuartuïnartok (2); kingórnatõg Salemib Kongià, imẽipok: Konge erkiksitsirsok; 3. Angutekaranilo arnakaranilo (3), erkardleelo tajnekangilæt, udloeelo aularkautekangilæt, innunerálo naggatekanginiok (4), Gudible Niarnánut arsersõusimavok, Pellesiotuïnardlunilo so-

 rârane

(15) Imẽipok: Tarnivta kajungerirsæ't kollarnangilak, killangmẽmet Gudime.

(16) Att. K. 5. v. 6. Tãursomagõg killangmẽlersub isertitsomariátigut killangmut, (Att. Joh. K. 14. v. 3.)

(1) Pejækkaminit.

(2) Ajungitsuïnarnik pekkorsirsok.

(3) Angutálo arnálo teïsimangilæk aglekkænne.

(4) Tamakkotõg aglekkænne nællunærsimangilæt.

rârane (5). 4. Tâursomale angirsúsia missigisiuk, Abrahamib Patriarkiursub (6) tunnimago kollinginnik pejækkaminit ajunginerrursunnit. 5. Leviblo kinguèj Pellesingortut, inneizisinnik pekkorsâugallóarput, kollinginnik piginnâudlutik innungnit, tamersa kattængutimingnit, nauglo Abraham næggovigángarsuk. 6. Ivnale (7) erkardlereen akkornèjnne aglekſimangitsok, kollinginnik piok Abrahammit, pidluarkudlugolo unnersõunekalerallóartok (8). 7. Assukiarle ajunginek pidluarkorsirsigirsarà mingnerrursub. 8. Mánilo innuït tokyarsut kollinginnik pirsaràut, tajmanile (kollinginnik piok) ivna, innursok mersa unnersinnaræt (9). 9. Levisôg nangminek, mánakut kollinginnik pirsartok, Abrahamikudlusaag kollinginnik tunnirsirsok; 10 Sulle angume ketterânẽname, Melkisedib pâriattormago. 11. Namagluarnerle pigallóarpet Levitit Pellesiursúsiænnit, tamænna pirsutigallugo inneizisit innuït pigèjt, saagme tâva ama okariakarpa, adla Pellese sarkomeromartok unnerd-

(5) Simneïrsokarane.
(6) Att. Apost. Sull. K. 2. v. 29.
(7) Melkisedek.
(8) Gudimit.
(9) Tokoà mersa Mosesim okautigingilà, umaginnartok unnerdlugo.

ınnerdlugo, Melkiſedekiſun-étok Aaroni-
'udlo éngitſok? 12. Aſſukiak adlamik
'elleſiurſúſekaránget, inneiziſittõg adlang-
›riakariput. 13. Okautigirſarle tãivna
dlamit næggovingmit pirſok, tunnirſi-
'ingme kivgartortokangitſomit. 14. Næl-
unangimet, Nalekkavta Juda næggovigigà,
auna næggovik Moſeſib pingilà, Pelleſik-
ıkaromartok unnernago. 15. Amatõg
ımanna nællunangivſârkàu, Melkiſedeki-
un-étomik Pelleſekalerpet; 16. Tauna
ıerſa tájmãitungormet inneiziſit ajulerſut
ekkorſirſigigallóarnagit, tokonauviængit-
orle pikkutſautigallugo. 17. Ima okau-
ekarmet (10): *Iſukangitſomut Pelleſiôvotit Melkiſedekiſut.* 18. Inneizit ſiurdlek tâva
ttorungnærpok, ajulerame ſumudlo attuk-
iunginame. 19. Inneiziſit namakſirſingi-
ıeta; nerigutikſamigle ajunginermik pi-
ıátigut, tamattomóna Gude padligung-
árparput, 20. Illaliurſinermiglo pimi-
ıet (11). 21. Adlæt Pelleſingormeta illa-
urſínekangitſomik; taunale (Pelleſingor-
ok) illaliurſinermik okarbigirſiminit ima:
Jálegak illomôrdlune perkikſimiſſennanilo karpok: Iſukangitſomut Pelleſiôvotit Mel-iſedekiſut. 22. Unnerſõumik tajma ajung-
iner-

(10) Att. K. 5. v. 6.
(11) Att. K. 6. v. 13-20.

inerryvsârtomik Jesuse sungersoïrsungor pok. 23. Taivkolo Pellésit kapsingoral lóarput, tokum étuïnartejlimatik. 24 Unale, isukangitsomun étuïnaissègame sorâissennane Pellesiyssavok. 25. Tajmäitomik Gudimut piniartut täursoma namagluamik pidluartisinnâvej tunnarirsarángæne, innutuï'narame tuksiuniardlugit 26. Tajmaëtomik Pellesiúnermik pirsariakaravta, illuartomik, pingitsomik, ajorteetsomik, ajortilingnit ingmikôrtomik killangnidlo kotsingnerrolersomik; 27 Pirsariakangitsomik Pellesiunerisut adlætuudlut nungudlugit tunnirsiniarkârdlun tunnirsutinnik ajortine nangminæne pivdlugit, kingórna innuïn ajortèjt pivdlugit atauziardlunile tajmailliorpok, ingminik tunnirsigame. 28. Inneizisidle Pellesiuningortitarèjt innuït ajulersut; okauzibl illaliunekartub, inneizisit kingórnænn pirsub, niârna pekkoà namagluartok isukangitsomut.

KAP. 8.

Kristuse killangme Pellesiunerrursok tunnarallugo a junginerrursunnik Gudim unnertoukátigut.

Okautigirsarpudle tersa tamat: Tajmäitomik Pellesiúnekarpogut ivksiarsomil

Naleg

Nalegaverksub ivksiavirksoæt tellerpiæt ungáne killangme. 2. Tauna kivgartoroπok iblernartunne tupirsâmilo illuame, Nalekkab mersa innûngitsub pingortitáne (1). 3. Nungúdlunile Pellesiuningortok unnirsirsuksâvok tunnirsutinniglo tokoekfænniglo (2); tajmãimet taunatõg tunnirsekfakariakarpok (3). 4. Nunamẽkunile, Pellesiungikallóartok, Pellesit tersanẽmeta tunnirsirsartut tunnirsutinnik ineizisit naleglugit. 5. Taukoa killab eesa arsingæ't taræ'dlo kivgartoutigirsaæt (4), Gudib Mosefe unnersoukallóarnago, tupirsâk enissamago: *Tamásagõg* (5) *innaniangoarkit tekkursetit kakkame arsilliiardlugit.* 6. Mánale ussornarnerrursonik piniægeksarsiok, unnersõumik ajungierrursomik sajmarsâirsôgame, unnersukæt ajunginerit pivdlugit. 7. Siurdlek vna (6) namakallôarpet, adlamik (7) simeïrsuksarsiyssengikallóarnarpok. 8. Okatarmagit (8) ima pivdlune: *Udlut nedliytsomar-*

(1) Imẽipok: Killangme. (Att. v. 5.)
(2) Att. K. 5. v. 1.
(3) Att. Ef. K. 5. v. 2.
(4) Nunamẽtunne arsilliniækkænne kivgartorarâut. (Att. v. 1.)
(5) Mosesikut tamakkoninga aglekfimavok.
(6) Testamentitokak.
(7) Testamentitâmik.
(8) Gudib Jeremiasikut.

somarput, Nálegak okarpok, unnersoumi nutâmik tâva piomârpaka Israëlikut Juda kudlo. 9. *Unnersoutut ivrsomatun éngitsomik, tamattominga angæjokêjt pigallóarivkit udlok ivna, igdlersordlugidlo annisinavkit nunamit Ægyptenimit; okauzeramersa nalengimarsuk, isumakǽrdlugidlo pigika, Nálegak okarpok.* 10. *Tamersa unnersoutiksara Israëlikunnut udlut makkokingornǽtigut, Nálegak okarpok: Innersutiksaka isumèjnnut pisitsomarpaka, umatèjnnudlo aglegomarpaka; Gudigissauángalo innuvtariomariakatõg.* 11. *Nellinginabl innukane kattænguuilo ajokærsoriakaissengilà, okalluglune: Nálegak ilirsariniarùk nungudlutik ilirsariomarmanga mikirsortèjsalo angirsortèjsalo aglǽt.* 12. *Sajmaudlugit isumakǽromaravkit illuangitsulleet ajortèjdlo ajortulleedlo puïoromarpaka.* 13 Nutâmik taïrsigame, siurdlek pissokangortok unnerpà; pissokarle nutaujungnǽrsorlo nungutsartolerkàu.

KAP. 9.

Kristusib peesa ajunginerrursusiǽnnik okauzekarpok.

Tajmâitomiktõg inneizisikarallóarto kivgartornermik tupirsâme siurdlerme tamænna nalegiartorbiômet nuname. 2 Senna

Sennafimarforle tupirfâb filladlià, terfanētok nennerourferbik, neřriviglo, timiûrfædlo tekkurfekfæt, tamænna (1) iblernartomik tajnekartok. 3. Tupirfâble illà umírkfum aipæt tunnuanētok iblernarnivfâmik taïrfãurfok. 4. Terfanētok tipigikfautib pyorbià Guldiurfok (2), iklerbirfârlo okauzilik tamatigut kallipakfimarfok Guldimik, tamattoma illóanētok pogutãurfak Guldiurfok Mannamik (3) immakartòk, Aaroniblo ajaupià ivna kangekalerfok, ujarkæglo fâtuk aglektarbeek okauzinnut (4). 5. Tãurfomale kolláne Kerubik (5) pinnerfuk tâlytferæk fajmaubik, tamakko nánakut ingmikôrdlutik okautigirfariakangilæt. 6. Tamakkole tajmaillifimaneta, Pellefit ifertaraľlóartut tupirfâb filladliánut piniægekfætik piniardlugit. 7. Tugliánudle (6) Pellefiúnek kiffime atautiardlune okiut nungudlugit ifertartok ungmik nekfardlune, tamattominga tunnirfirfok ingmilo innuïdlo tammartarnereet pivdlugit. 8. Tamattominga Annerfáng illuartok nællunéjarpok; akkutikfak iblernarniv-

(1) Inne filladlek.
(2) Att. Matt. K. 2. v. 11.
(3) Att. Joh. K. 6. v. 31.
(4) Tamakkonunga Gudim inneizilèj aglekfimarfut.
(5) Engelin arfingækit.
(6) Att. v. 3.

narnivsâmut sarkomersimangikadlartok, tupirsâk siurdlek nappatidlugo. 9. Tamænna arsiksãursok mánakun-éserſomut, tunnirsartarmeta tunnirsutinnik tokotekſænniglo aglæt, nauglo nálektum isumà tamakkoa illuarsineng ajulerallóarpæ't. 10. Tajmãitut nekkiksædlo imiksædlo, ubarneridlo kapseet, uïngublo illerkoee, attorkorsãuginnarmeta udlut arkiksorbeet (7) nedliytserdlugit. 11. Kristusile tikiuname Pellesiunerrursok pigiksunnut piomartunnut (8), tupirsâkut angnerrursokut illuarnerrursokudlo, arkseinnik sennasimangitsokut, mattomatut mersa pingorsimangitsokut. 12. Sauãursædloneet noræedloneet auæt attornago, aungminik nangminerminik iblernarnivsâmut (9) atauziardlune isertok, isukaissengitsomiglo annautiksarsivdlune. 13. Umingmãidle sauãursædlo auæta, aksædlo kollauangmit, majungnartunnut serpartartut, illuarsarallóarpátigit timmit ervkéjardlugit; 14. Assukiak Kristusim auæt, arksoarnarane ingminik Gudimut tunnirsigame Annersánisukangitsok pikkutsautigallugo, péjaïssekè isumæse pillirsænnit tokonartunnit, Gud umarsol

(7) Att. Apost. Sull. K. 3. v. 21.
(8) Killab peenut.
(9) Killangmut.

umarſok nalekkudluſiuk. 15. Tajmãitomiktõg Teſtamentitâme ſajmarſaïrſôvok, kákorſimarſut pigitikudlugit kingórnurſekſænnik (10) nãiſſengitſunnik unnerſorſimagalloænnik, tokomet annaurſivdlune ajortulliænnit pirſartækkænnit Teſtamente ſiurdlek étidlugo. 16. Teſtamentekãránget (11), pekkorſirſok tamattominga tokokârdlune pirſariakarallóarpok. 17. Teſtamente aitſeit attuliſſamet (12) tokorſub kingórnane, attungilarle innutidlugo Teſtamentimik pekkorſirſok (13). 18. Tajmãitomiktõg ſiurdlek ivna aungmik kiſſienne attorſinnãungortok. 19. Inneiziſidle piniarkorſèjt tamáſa Moſeſim attuaramigit innungnut tamárſoarnut, noŕædlo ſauãurſædlo auænnik tigurſiok, imermiglo merkunniglo aukpadlârſækkænnik Yſopimiglo illaudlugo, tamattominga makperſekkædlo innuïdlo tamáſa ſerpartarpèj, okalluglune: 20. *Terſa Teſtamentim aud, tamattominga Gude pekkorſimet illivſinut* (14). 21. Tajmatõg tupirſâk pekkotèjlo tamáſa

(10) Pidluarnartunnik.
(11) Kingórnukorſinekãránget.
(12) Kingórnurſiginnarmeta.
(13) Kingórnukorſirſok.
(14) Terſa auk koïrſok pivdlugo unnerſout Gudim okautigirſá illivſinut.

tamása attugeksæt aungmik tamattominga serpartarièj. 22. Tamangajãidlo ervkejægãursut aungmik inneizisit naleglugit, kissiennilo auk koïgallóarpet sajmaursínekararàu. 23. Tajmãimet arsiksãursut killangmẽtunnut tamakkoninga ervkéjariakartut; killangmẽtudle nangminek tunnirsutinnik tamakkonanga ajunginerrursunnik pirsariakarput. 24. Kristusimè isingitsok iblernarnivsâmut arkseinnik sennasimarsomut, tajmãitok arsiksãinãumet illuamut(15), killangmudle aglæt (iserpok) særbsarniutigiomaudluta Gudib kênánut. 25. Kapseenniglo tunnirsiomanane ingminik, sôrdlo Pellesiúneng ivna okiut nungudlugit isertarpok iblernartomut adlæn (16) auænnik; 26. — Tajmaëserdlune kapseennik anniariakaissegallóarmet sillársum aularkautánit — mánale sillársub naggatáne atauziardlune sarkomerpok, ajorte péjariartordlugo ingminik tunnirsivdlune. 27. Sôrdlotõg innuït tokorsariakarput atauziardlutik, kingórnale erkartõursínekaromarpok; 28. Tajmatõg Kristuse atauziardlune tunniusimavok amerdlarsõut ajortéjarkudlugit, aipeksánik tekkotitsomarpok ajortekarane (17) pidluarsariartordlugit nerigugirsartine

KAP.

(15) Att. K. 8. v. 2. (16) Nersutit tokotitæt.
(17) Innuïn ajortẽjt tokutigiartyssennagit.

KAP. 10.

Tunnirſutit ivko ajungajârmeta, Kriſtuſe ingminik tunnirſiok atauziardlune ajortivut tamáſa péjaromaudlugit, iſumakærnekarkudlugidlo. v. 1-18. Sajmarſúſiale attordluaromarpæ't opertut, ſulle piarallutik ajortulliartut pitlarnekangâromarmeta. v. 19-31. Ebræeridlo opernermik ſorârnauvær-koèj. v. 32-39.

Inneiziſiſidle taraïnakartut pigikſunnik piomartunnik (1), peedlo nangmerngit piginagit, namakſinauviængilèjt okiut nungudlugit ſarkomerſut tunnirſutinnik taukoïnarnik atauzek illerkorallugo. 2. (Namakſiginnãupætik) tunnirſiſſæiſſegallóartut Gudimut nalengniartut, iſumamikut misſigiungnæiſſegallóaramikit ajortitik, atauziardlutik ajortéjarallóarunik. 3. Okiudle nungudlugit tamakko (2) eikaſitſirſaràut ajortèjnnik. 4. Umingmãit ſauãurſædlo auæta ajortit pærnauviængimátigit. 5. Tajmãitomik, ſillárſoarmut pigame, ima okallukpok (3): *Tunnirſutit tokotekſædloneet nekkikſædloneet piomangiketit, timmileringmale* (4); 6. *Tunnirſutit õutekſædloneet*

(1) Att. K. 9. v. 11.
(2) Tunnirſutit.
(3) Davidim ivngerutèjne.
(4) Innungorkogingma, timmimnik tunnirſikudlunga innuïn ajortèjt pívdlugit.

loneet ajortæ rutiksædloueet illuaringiketit. 7. *Ima tâva okarponga: Areit, aggerponga, makpersekkænne aglekſimarſonga, Gudi-à! pekkorſet namakſiartordlugo.* 8. Okarkârame: *Tunnirſutit tokotekſædloneet nekkikſædloneet õutekſædloneet ajortæ rutikſædloneet piomangiketit illuaringinietittõg;* tamakko nauglo tunnirſâurſarángeta nalengnermit inneiziſinnut. 9. Okariok tâva: *Areit, aggerponga, Gudi-à! pekkorſet namakſiartordlugo.* Siurdlek attorungnærſipà, kingurdlek attorkudlugo. 10. Tamattomanga pekkorſánit uagut ajorungnærſitogut Jeſuſib Kriſtuſib timmà tunniumet atauziardlune. 11. Pelleſidlo nungudlutik udlut tapidlugit kivgartoriartoraàut, kapſeriarterdlutiglo tunnirſutinnik atauzinnik tunnirſirſaràut, nauk taukoa ajortit pærnauviængilèjt. 12. Taunale (5) tunnirſikârame tunnirſûmik atauzẽnarmik ajortit pivdlugit, mâna ivkſiatuïnarpok Gudib tellerpiæt tungáne. 13. Kingarſartiniſõg illitſerniarièj tungmarbigiſugſugit iſikkaminut (6). 14. Tunnirſûmik atauzẽnarmik namakſiſimatuïnaramigit ajorungnærſitut. 15. Nællunærbigiviátigudle Annerſám illuartub, ſiórnagut okarame

(5) Jeſuſe.
(6) Att. Matt. K. 22. v. 44.

me (7): 16. *Terſa unnerſoutikſara taukonunga udlut makkoa kingornæ'tigut, Nálegak okarpok: Inneiziſika piſitſomarpaka umatèjnnut agleglugidlo iſumèjſigut;* 17. *Ajortèjdlo tammartarnereedlo iſumakærtuïnaromarpaka.* 18. Tamakkole iſumakærnekārângeta, attorungnæraràu tunnirſutikſak ajortit pivdlugit. 19. Tajma kattængutika! iſerkorſāugavta iblernarnivſâmut Jeſuſim auánik; 20. Tamattominga akkutikſarſiátigut nutâmik umanartomiglo umirkſoakut, tamerſa uïningmigut (8); 21. Pelleſérſoakaravtalo (9) Gudim igloánut (10). 22. Sarkomerniarta (11) umatekardluta illomôrtomik, operdluardluta, ſerpartarnermik (12) umativtigut pejægāudl'uta iſumamit ajortomit, ubægāudlutalo (13) timmivtigut imermik mingokangitſomik (14). 23. Sungerſoutiginiartigo unniut nerigungnartokaulæjængiuſimæt; unnerſok opernakánget. 24. Allaparnarſortalo illavtinut kajumikſardlutalo aſſennikkudluta

 ajung-

(7) Jeremiaſim aglegéjne.
(8) Timmimigut tokudlune.
(9) Kriſtuſimik.
(10) Operkatigeennut.
(11) Gude nalengniardlugo.
(12) Jeſuſim auániglutaag.
(13) Koiſimaudlutalo.
(14) Koiſimarfutut opertutut ajungitſuïnarmik iſumakarniardlutalo illerkokarniarta.

ajungitsulliarkudlutalo. 25. Kattibikput soråruniarnatigo, sôrdlo illèjt illioraràut (15), okauniarkatigeeglutale; tajmamè pirsariakarnerrovok missigilerausiuk udlok kaglilersok (16). 26. Piárallutale ajortulliarsinnarallóaruta, nauglo opernartok nællyungnǽrkârdlugo, tunnirsutiksǽryssavok tâva ajorte pivdlugo. 27. Annilârnartórsoarmigle erkartûmik illimagirseksakaissavok, illungersortomiglo ikumarsomik (17) nungutsirsuksamik okauzereetsunnut. 28. Mosesim inneizisèjnik nalengitsokārânget, nâkinekartinago tokokorsarǽt, mardlugloneet pingasudloneet narkiksigeeglutik okarpeta. 29. Sualuktuïnársoarmik pitlangárnekaissengitsugāisiuk (innuk), tungmarsimaguniuk (18) Gudib niârna, nellinginariguniuglo Testamentim auà (19) nauglo tamattominga illuarsarsimagalloab, mitautigigallóaruniuglo Annersák sajmarnartok (20)? 30. Ilisimagavtigo ivna okartok (21): *Akkiniartuksã ugama akki-*

(15) Naleglartoromangitsut mallingnauvǽrtigit.
(16) Opingitsut pitlarbiksǽt nedliytsartortok, (Att. Luk. K. 19. v. 42-44.)
(17) Akkinersinermik sioranartőrsoarmik,
(18) Narroguniuk ajokærsutà.
(19) Assiginnarunik (Att. 1 Kor. 11. v. 27-29.)
(20) Att. K. 6. v. 4-6.
(21) Mósesim aglegèjne.

akkiniaromatlarponga; Nálegak tamerſa. Amatõg: *Nalekkab innuvtæne erkartutlaromarpèj.* 31. Gudim umarſum arkſèjnut pineng erkſinætlãràu. 32. Udludle kangiutut erkajniarſigit, tajmane iliſimarſungorauſe erdlokinartórſoït attoriſe; 33. Mitengnermiglo erdlokónermiglo mitautigirſãugauſe tamannut, illegángauſigittõg tajmãitunnik nagliuktitæt. 34. Nákigimigauſingatõg kelerſorſimarſonga, tipeitſuglusilo aglæt kamaungikiſe pekkotivſinik pejãirſut, iliſimaudluſe ajunginermik nungusſengitſomiglo pekkotikſakarauſe killangme pisſiekſavſinik (22). 35. Pæriaràunaſiuk tâva tettiginirſúſerſe, akkekangáromarmet. 36. Illelârdluſile pirſariakarpoſe, Gudib pekkorſà tajma attuardluaruſiuk, unnerſõut tâva pisſiarikudluſiuk. 37. Killamik mattoma kingórnane aggeromartukſak aggeromarmet mullusſennane. 38. Illuartorle opernermit innusſavok (23), asſiarniartokarpedlo (24), tauna tarnima illuaringilà. 39. Uagudle illegingilavut asſiarniartut aiſerornartomut, opertudle illegâvut tarnimigut annegomartut.

(22) Att. Matt. K. 5. v. 12. K. 6. v. 20.
(23) Att. Rom. K. 1. v. 17.
(24) Operungnærdlune.

KAP. 11.

Opernek kannong étok unnerpà, siurdleettōg opernermik unnersiutigínekartut táïviėj.

Opernerle kollarnēitsórsōvok nerigugirsænnik, nekkimēinartórsōudlunilo peennik tekkuksāungitsunnik. 2. Tāursomanga siurdleet unnersiutigínekarput. 3. Opernermit ilisimavogut, sillársoak Gudim okauziánik pingorsimarsok, ersitsut pingormeta ersingitsunnit. 4. Opernermit Abele tunnirsiok Gudimut tunnirsûmik ajunginermik Kainimit, tāursomanga (1) illuarirsāudlune unnigāursok, tunnirsutėj Gudim unnersiutigángagit; tāursomangatōg sulle okallukpok (2) nauk tokorsok. 5. Opernermit Enok audlarusimarsok tokokorsāunane, nenniksāunanilo Gudim audlarumane, audlarutinagole Gudim illuarà unnerǽt. 6. Opingitsorle Gudim illuarinauviængilà, Gudimut piomarsok Gudekartomik operiakarmet, orningniartinilo akkilleromarėj. 7. Opernermit Noa, Gudim okaumane sulle ersingitsunnik, Gudilo mianerigamiuk, umiársoarmik sennavok iglokame annekbigirseksǽnnik, tamattominga

(1) Opernermit.

(2) Mulligeksāudlunilo unnersiutiginekarpok.

tominga fillárfum (innuee) (3) erkartorèj, kingórnurfirfungordlunilo illuarfufikfamut opernermit pirfomut (4). 8. Opernermit Abraham nálektok, nunamut kingórnurfekfaminut audlarkomane, audlarioktōg nauglo fiunekarane fumut. 9. Opernermit nunafirfuïnāurfok nuname unnerfukkame, fôrdlo pirfekfaringitfame, tupirfardlune Ifaak Jakoblo illegallugik, kingórnurfirfukfakatāurfuk unnerfőutinnut tamåkkonunga; 10. Nerigugángamigit īglorpēit tungaviglit (5), fennarfæt illuarfáïrfædlo tamerfa Gude. 11. Opernermittōg Sara aglæt nârtulerfinnāungortok, ernivdlunilo nauk okiut ernivikfæne akkimungárine (6), opernartugángamiuk unnerfok tamattominga. 12. Tajmāitomiktōg atauzēinarmit, ajulerfomin (7) aglæt, erniuput (innuïérkfoït), ullorirfæt killangmētut amerdlakatigallugit, fôrdlotōg fiorkæt imab fináněttut kiffikfâungitfut. 13. Operdlutik tauko tamarmik tokoput, unnerfukkæt pifinnagit, ungefikfomidle tekkogèjt, kollarinagidlo irfutigallugidlo; okartuttōg

(3) Operomangitfut.
(4) Operfúfia illuarallugo Gudim annaupâ ullêrfoarme.
(5) Aukæjāitfomik, tamerfa killangmētut.
(6) Arnakoëkfâugame.
(7) Att. Rom. K. 4. v. 19.

tekkornartãursomik nunasirsuïnãursomiglo
nuname unnerdlutik. 14. Tajmale okal-
luktartuţ nællunæraràut nunekſarsiortomik.
15. Illomummè, kemègartik isumagigal-
lóaruniko, utersinnãugallóartut; 16. Má-
nale kajungerput ajunginermut, tamersa
killangmētomut; tajmãitomik Gudib kang-
ugingilèj Gudiænnik taĩutekalerdlune;
iglorpérksoarnik innikſiorsimagamigit (8).
17. Opernermit Abraham tunnirsiok Isaa-
mik, ursigãulerame (9), ernétuilo tunniukà
unnersõutisisimagalloab. 18. Okaunekar-
tub (10): *Kinguekſarnik tãïrſak Iſaamit pio-
marpok.* 19. Isumakarame, Gude mak-
kititsiginnãursok tokorsunnik; tajmãito
muttõg arsingursok ama pivià (11). 20.
Opernermit nedliutuksæt pivdlugit Jakoblo
Esaulo Isaab pidluarkoæk. 21. Operner-
mit Jakob pidluarkoæk Josefim erneræk
tokysségame; okudlunilo ajaupirsame nõu
águt tuksiursiok. 22. Opernermit Josefe
tokolerame erkasitsiok Israëlib kittornèjſa
audlarbiænnik (12), inneizivdlunilo sau
nænɛ

(8) Ornigekſakartinamigit killangme.

(9) Gudimit tamattominga pekkorsirsomit.

(10) Att. Rom. K. 9. v. 7.

(11) Isaak tokyssersok Gudim annaumago; sõrdl.
tokorsunnit makkitidlugo.

(12) Ægyptenimit.

næne pivdlugit (13). 23. Opernermit Mosefe erniomet kaumætit pingasut irsertorǽk angæjokækit, tekkogamiko edlârsub pinnersúsia, Kongiblo okauzià mianerinago (14). 24. Opernermit Mosefe agdligame Faraob pannianut erneresugikorsingilak; 25. Gudim innuvtèj nagliukatigallugit illuareenarpà nuennârnermit arksoarnartomit nâksâursomit. 26. Mitengnekarnerlo Kristusisut pekkarbiginerroà Ægyptenib peenit, akkiksak isumagángamiuk (15). 27. Opernermit Ægypten kemekpà, Kongib ningengnerà siórinago; tekkuksâungitsok (16) tunnarigamiuk, tekkogálusaag. 28. Opernermit Paaskesiorkorsivdlunilo aungmik serparterikorsiok, angæjuklernik assersáïrsomut aktorkonnatik (17). 29. Opernermit ivkoa imak aukpadlârtok (18) akkutigǽt (19), sôrdlo núnakut (ingerdlarsut); Ægyptenimiudle ursitleramiko epiput (20). 30. Opernermit Jerikum unga-

(13) Neksarkudlugit.
(14) Tokotsikomagit edlârsungnik tamannik.
(15) Gudimit namaktomik akkekaissesugallune kakugo.
(16) Gude.
(17) Engelib tokotsartyssegallóarmagit angæjukleet tamása Ægyptenime, Israëlitidle Paaskesiortut kangiussegèj aktornagit.
(18) Kangerdlúrksoak tajma tajnilik.
(19) Tinnekkamet.
(20) Ama ullilermet.

ungaloee nakkartipèjt, udlun arbanek mardluk kavikâramigit (21). 31. Oper-
nermit Rakab nekkiksiortok (22) pinekang-
ilak opingitsut illegallugit, missiksóïrsut (23)
illeksigamigit angæjokãunermik. 32. Su-
miglo ama okallyssanerpik? Udlokaisseng-
ikallóarama, Gedeonilo Baraglo Samso-
nilo Jeftalò Davidilo Samuelilo Profétidlo
okautigisseguvkit; 33. Tauko opernermi
ajugãuput nalegávingnut, illuartulliarput
unnersõutit pièjt, amarornársoït (24) tork-
lueet milikpèjt; 34. Ingnerum ikumarnâ-
kamipæt, pennársoarnit ipiktunnit annig-
orput, ajulerallóardlutik nekkursektiput
sôrsugiartordlutik pirsautilírksoangorput
tekkornartæt tuperpérksoeet ordlotipèjt.
35. Arnæt tokorsortætik umarkigsut pi-
mièjt; illèjdle issæktiput anniangârdlutik
innunianginamik makkitsomaudlütik u-
manartomut ajunginermut. 36. Illèjdle
mitegãuput améjægãudlutiglo kelersug-
ãudlutiglo parnærsimaudlutiglo. 37. U-
jarkænnik millugãuput, pillektugãudlu-
tiglo, ursersimaudlutiglo, pennænniglo
tokotãudlutik, sakkiput sàuædlo sauãur-
sædlo

(21) Israëlitit.

(22) Tekkornartænnit pissiomaudlune.

(23) Josvam audlarutèj.

(24) Att. 2 Tim. K. 4. v. 17.

ædlo ameennik annorâkardlutik (25), erka-ſuglutiglo; pitlarnekardlutiglo, nagliuk-ardlutiglo. 38. Sillárſum innueeſa tauko pigirſúngikèj, ſakkirſartut innukajuïtſunne akkænnilo nunablo kongnereene kâro-ſueenilo. 39. Taukoalo tamarmik, naug-o opernermik unnérſiutigínekaralloartut, innerſugak pingilæ't (26). 40. Gudib ijungikánik piomarmátigut (27), tãivko amakſidluautikſakarkudlugit uavtinēto-nik (28).

KAP. 12.

Okauniarpèj, Jeſuſe opertudlo mallikkudlugit, nagli-yſſegángeta. v. 1-11. Ajunginiarkoèjlóg ſaj-maunekartuïnarkudlutik Gudimit. v. 12-17. Pid-luarnartolirkſoangorſimagamiglo Gude miane-ringâiſſegæ't. v. 18-29.

Tajmãitomik narkikbigínekaravta tajma amerdlatigirſunnik auativtine (1), okemēid-irſartut tamáſa ajortilo (2) auativtinēka-uktok ipperartigit, iſumagiglutalo akpa-tuarta

(25) Ajorſarnermit.
(26) Annaurſirſok tikiungilak innutidlugit.
(27) Kriſtuſe innungorkudlugo uavtine.
(28) Uavtitut pidluarſinnarkudlugit Jeſuſe uavtine innurſok annaurſirſigallugo.
(1) Nekkunēitſunnik illelârtunniglo tajma amerdla-tigirſunnik mallingniægekſakaravta.
(2) Opinginek.

tuarta akpalliutarbiksavtine (3). 2. Jesuse tagusarbigallugo opernermik audlarnéïrsok namaksiniartorlo, tāursoma tipeitsutiksaralloe attornago, senningarsok (4) attorà, kangunartorlo (5) assiginnarâ, mánale ivksiavok Gudim ivksiavirksoæt tellerpiæt tungáne. 3. Ivnamè isumagiksinnartok, nauglo tajma aktiksomik arksoarínekardlune ajortilingnit, isumaginiarsiuk, kassukonnase (6) annusingornermik tarnivsigut. 4. Sulle ajorte arksoarinago akkerartungikallóartose aurse koïtserdlugo (7). 5. Puïoriksilo okauzeng ivna tupedlernartok illivsinut sôrdlo kittôrnænnut pirsok (8): *Ernera! Nalekkab pitleitsiarpatit assiginnariarâunago annusingornæglo kibligupatit.* 6 *Assarsæne Nalekkab pitleitsiararèj, kittôrnarsiænilo nungudiugit orpingoararèj* (9). 7 Isumagiksarniaruse pitleitsiarnekarángause Gudib tâva pissauáse kittôrnamisut; kannong-étorle ernek pitleitsiarnekanginerpa atátaminit? 8. Pitleitsiarnekangisēinarusile, nauglo tamarmik tajmaïlliorjakartut tâva

(3) Att. 1 Kor. K. 9. v. 24.
(4) Annernartok.
(5) Senningarsome tokonek kangunarallóarmet.
(6) Ajulerkonnase piniægeksavsinut.
(7) Opersúserse pivdlugo sulle tokokæjangiláse.
(8) Salomonim aglegèjne.
(9) Sillatorsarniardlugit.

âva uersægâvose kittôrnaudluarasiko (10). 9. Angutivuttőg innûrsut sillatorsartigisinagutigit mianerallugidlo; annersæn angu-æt naleissengikikput angnerrursomik, in-nukudluta (11). 10. Ivkoa udlut iki-ungoæt pitleitsiarátigut isumamingnik; ómale (pirsarátigut) ajungikudluta, illuar-úsia illangerkudlugo. 11. Pitlarnerle ttortidlugo tipeitsutiksâsugingitsarǽt alli-enartugiginnardlugo; tamattomónale sung-ursarsimarsut ajunginiarnerǽnnit kingór-nursakartitsomarpèj erkiksinartunnik (12). 12. Tajmãitomik kollarsigit arkseit nak-kalersut, sêrkudlo nukingǽrsut (13). 13. Akosineridlo mannirsarniarsigit isikkavsi-nut, tussiangnartok innarluvsârkonnago, illuarsikudlugole (14). 14. Illegeengnia-itse tamàuse, iblernarsinerlo piniarsiuk (15), ãursominga piniangitsut Nálegak tekko-nauviæissengimarsuk. 15. Missiksoritsilo Gudib sajmautà assiginnarnekarkonnago kimidloneet, asserorsaïartorkonnago sortlek kassi-

(10) Opertutut adlætut nagliungnermik ursingikunise Gudib, tâva nellinginarallusilo assangiláse.
(11) Pidluarkudluta.
(12) Pidluarnartunnik piomarpèj isumagirsusiǽt pir-sutigallugo.
(13) Tupedleritse.
(14) Persakotit tamása pǽrniarsigit, ajorúnguǽriar-torkudlúse.
(15) Ajunginiarsinnardluse pisitse.

kaſſilitſok nāulerſok, amerdlarſut aitſor-
tiſſeſugallugit (16). 16. Arnàunekartokar-
konnaſe, iſumēitſokarkonnaſilo, ſôrdlo
Eſau, nekkikſak atauzēnak pærutigánga-
miuk angæjukliurſuſiminit (17). 17. Iliſi-
mauarſe, kingórna pidluarkorſinek pinia-
rallóaramiuk (18), ſurſáërtok. Adlamik
iſumalerſitſiginnāunginame (19), nauglo
kijængarme piniarallóarà. 18. Kakkar-
ſoarmudle aktukſāurſomut pingilaſe, ing-
nermiglo ikumarſomut, pyórſoarmudlo,
târſoarmudlo, annordlerſórſoarmudlo (20);
19. Kardlortaupalluktórſoarnudlo, okau-
zidlo nipǽnnut, tauna tuſſartut tuſſaro-
maiſſǽralloarǽt, okalluktok ſorârkudlugo
20. Tuſſarneng ajuleramikit innerſutit (21)
*Nerſudloneet, kakkak aktorallóaraniuk, ujar-
kænnik millornekaiſſavok piſſiglugoloneet.* 21.
Erkſinartuïnāumedlo ivna tekkurſak, Mo-
ſeſe okalluktok: *Erkſikāunga ôliglungalo*
22. Illipſile Zionib kakkánut (22) pioſe

Gudib

(16) Miſſikſoritſe opiſſǽrſokarkonnaſe adlæt ma-
ligekſaralloǽnnik.
(17) Nekkikſak akkilleramiuk angæjukliurſuſiminil
pigiungnǽrdlugit tâva kingórnurſekſæne m
legāujungnǽrdlunilo nukaminut.
(18) Anguminit.
(19) Angunc adlamik iſumakartineng ajoramiuk.
(20) Kakkak Sinai pià.
(21) Moſeſim aglegèj.
(22) Nejorominartórſoarmut (Att. Matt. K. 21. v.
nar'kiguta (6).

Gudiblo umarſum iglorpérkſoeenut Jeruſalemmut killangmētomut, Engelinnudlo tuſinderpérkſoarnut. 23. Angæjukleennut (23) kattiſimarſunnut operkatigeennudlo killangme aglekſimarſunnut, Gudimudlo tamannik erkartōurſirſomut, illuartudlo namakſirſun (24) annerſèjnnut. 24. Sajmarſáïrſomudlo Teſtamentitâmētomut Jeſuſimut, aungmudlo ſerpartāumut (25), ajunginernik okalluktomut Abelim (auánit) (26). 25. Miſlikſoritſe, aſſiginnarkonnaſiuk okalluktok; ivko kemaneng ajortut nauk nunamētuïnak tuſſaromaiſſǽrǽt Gudim okauziánik okalluktok, imaka uagut, killangmin okalluktok aſſiginnarallóarntigo? (27). 26. Tāurſoma nipǽt tajmane nuna ſejuktikà, mánale okartok, unnerdlune (28): *Ama atauziardlunga nunalo killaglo aglǽt ſejuktitſomarpækka.* 27. Imale okarame: *Ama atauziardlunga;* aulæjarſut (29) adlangyſſerſut pièj, pingorſimameta, aulæ-

(23) Gudim aſſarſèjnut.
(24) Pidluartunnut.
(25) Att. K. 10. v. 22.
(26) Abelib angæjuminut tokotam auà pitlarkorſimet, Jeſuſible auà ſajmarkorſiok.
(27) Att. K. 2. v. 1-3. K. 10. v. 26 29.
(28) Haggæuſikut.
(29) Jödin illerkoeet.

aulæjäitsut(30) étuï'narkudlugit. 28. Tajmäitomik nalegâvik aulæjäitsok pigavtigo, sajmaut erdliginiartigo, täursominga Gude nalegluarniaruglugo attarkiksardlugo mianerallugo. 29. Guderput ingneromimet nungutsirsórsoak (31).

KAP. 13.

Ajunginiarkoèj sorârnauværkudlugidlo opernermik Kristusimut. v. 1-16. Ajokærsöïrsut nalengniarkudlugit tuksiukudlugidlo, v. 17-22. Aglekkæne nâniarpèj. v. 23-25.

Sorârase kattængutigeetun assenningniaritse. 2. Innibiuniarnek puïoriaràunasiuk, illèjt tajma piniartut siunekaratik Engelinnut inniksiormeta. 3. Isumaginiarsigit kelersorsimarsut kelersorsimakatigallugidlusaag, nagliuktudlo (erkaisigit) nangminek timmimiogausisôg (1). 4. Nulliareengnek illuartuïnarle tamannut, nulliareedlo innarbiæt iblernarle (2); uersâïrsudle arnàuniglidlo Gudim erkartyssauèj (3). 5. Illerkorisiuk piomatôunase, pingoæse

(30) Kristumiun illerkoeet.

(31) Koïsimarsuttôg pitlangâromarmagit, naleissærpeta.

(1) Nagliuktuksäumivdlule.

(2) Angununekarnermut arnàunekarnermudlo at tyssennane.

(3) Pitlardlugit.

æſe namagallugit; nangminek okarmet (4): *Kemeiſſengilagit, illomudlo allarnauviæiſſengilagit.* 6. Okarungnarkudluta tupedlerdluta (5): *Nálegak annaurſirſigángavko erkiſſengilanga, ſyſſegánga innub?* 7. Iſumaginiarſigit ajokærſóïrſiſe Gudim okauzeenik illivſinut okalluktut, taukoa innurſuſiæta naggatà miſſigallugo, operſuſiæt mallingniarſiuk. 8. Jeſuſib Kriſtuſib ipekſarlo udlomilo iſukangitſomudlo atauzek nelligà. 9. Sakkiedlektikennaſe ajokærſutinnut nellinginarnut adlāurſunnudlo; illuarmet, umat aulæjængerſimalerpet ſajmarnartomit, nekkikſak allardlugo, tamanna attungikallóarmet pinniartimine (6). 10. Uagut tunnirſivikarpogut, tamanna nerrivigirſúngilæt kivgartortut tupirſâme (7). 11. Nerſutidle auæt Pelleſiúnerub iſertitarángago iblernartomut ajorte pivdlúgo, taukoa tâva timmèjt õutãurſut tuperpérkſoïn auatænne (8). 12. Tajmãitomiktõg Jeſuſe anniartitok (9) iſertarbírkſum auatáne, innuït ajorungnærſitſomaudlugit

(4) Ivna Joſvamut.
(5) Davidiſut.
(6) Att. Joh. K. 6. v. 27. Rom. K. 14. v. 17.
(7) Kriſtuſe pigârput, tauna annaurſirſigineng ajuliſſauæt Jödiſun illerkokaromarſut.
(8) Tajma Gude pekkorſiok Moſeſimut.
(9) Tokudlune.

lugit aungminik, 13. Orniktigo kæ mâna tuperpérksoïn auatænnut, erdlokirsúsia attordlugo (10); 14. Máne ïglorpérksoakanginavta kemengnangitsunnik, nedliuruksarsiorpogudle (11). 15. Nungudlugit tâva Gude aitsivigirsartigo tunnirsutinnik ussorõutinnik tauną pivdlugo, tamersa okauzit akkánik ussoruktut kardloeennit pirsut. 16. Angæjokautsernek puïoriaràunasiuk tunnirsiniarnerlo (12), tejmēitut tunnirsutit Gudim illuarirsarmagit. 17. Ajokærsortise tussardlugidlo mallingniarsigit, pigârmeta tarnivsinut akkirsuksætut, tajmailliorkudlugit tipeitsuglutik annersamikonnagidlo, tamanna (13) illuaissengimet illivsinut. 18. Tuksiuniarsigut; uagut sungersoutigángavtigo illuartomik puktarsivdluta, ajunginiaromatlaravta tamannik. 19. Okauniarkiksavsârpausile tajmailliorkudluse, killamik angerdlarasugikudlunga illivsinut. 20. Erkiksitsirsuble Gudib tokorsunnit annisinamiuk Nalegarput Jesuse sàuænnut parsirsórsõulersok (14) Testamentib

(10) Mallingniartigo, tāursomatut piginnāudluta, nagliuktikallóarpàtigut.

(11) Manna kemeissauarput tokyssegavta, adlamigle ornigeksakarpogut killangine.

(12) Ajorsartunnut.

(13) Annersaminerǽt nalengitsúserse pivdlugo.

(14) Att. Joh. K. 10. v. 11.

tib isukangitsum auánik (15); 21. Tāursoma illuarsarlise ajungitsulliarsinnāungorkudluse pekkorsæne piniarsinnarkudlugit, piginnāungorsardluse illuarirsaminik Jesuse Kristuse tunnarallugo, tauna nalengnarsile isukangitsórsoarmut! Amen. 22. Okauniarpausile kattængutika! nalektuarsiuk okauzek tamænna illuarsautiksak; nāitsomik aglekbigángavse. 23. Nællukongilause, kattænguput Timoteuse ipperaræt, tauna aiparallugo tekkyomarpause, aggerasuarpet. 24. Innudluarkorsisitse ajokærsortivsinut tamannut illuartunnudlo tamannut. Italiamiun innudluarkoáse. 25. Sajmaukonarsisitse tamàuse! Amen.

Ebræerinnut makko agleksimaput Italiamit, Timoteusib neksarèj.

(15) Att. K. 9. v. 11. 12. 14. 15.

Jakom Aglegèj

Nellinginarnut,

KAP. I.

Jödiogalloæt ſâſimarſut Jakob tupedlerkoèj tukſiarkudlugidlo nagliulerángeta. v. 1-8. Peetſut pidluarnerrurſut piſſôunnit unnerpèj. v. 9-12. Innuït ingmingnit urſernekararàut ajortomut, ajungitſudle Gudimit pirſaràungōg. v. 13-18. Gudim okauzee tuſſaromatlarkoèj mallingniardlugidlo ajungitſuïnarnik. v. 19-27.

Jakob, Gudib Nalekkablo Jeſuſib Kriſtuſib kivgækit, innudluarkoèj arkanek mardluïn erkardlereet ſiammartut (1). 2. Kattængutika! Tipeitſutigirſekſariſiuk, urſertitarángauſe tamannut (2). 3. Iliſimaiſſegauſe, operſúſerſe ôktugāurſaránget iſumagikſarniaromaráſe (3). 4. Iſumaginguiaiſſauſile forâraſe, namakſikudluſe ajungidluï-

(1) Att. Matt. K. 19. v. 28. Joh. K. 7. v. 35. Apoſt. Sull. K. 8. v. 1-4.

(2) Nagliungnartunnut.

(3) Urſernekarángauſe nagliungnartunnut, operſûſerſe nekkurſektitſomarpok ſorârnauvarkudluſe.

idluïnarkudluſilo, ſungoamigloneet innorſaraſe. 5. Illarſe iliſimarſúſekavſângikune, Gudimut tunnirſiomatômut aſſiginnáïngitſomudlo tukſiarle tamattominga, tunn?nekaromarpok tâva. 6. Operdlunile tukſiarile kollárane; kollártok imab magleeſut tamannut annormin aulaterſimarſutunéſinnarmet. 7. Innugle tajmãitok Nalekkamit ſumik nerigutlarpægane pile. 8. Angut mardlungnik iſumakartok, ſullirſarángame nekkimarſaràu. 9. Kattængudle kingakótok (4), nalegãurſúſiminik nerſorle (5). 10. Piſſórſoarle kingakóle; aſſeroromarame igvub karreeſut. 11. Sekkinek kiektórſõudlune nuïrſaràu, igvidlo tokótarèj, karree tâva nakkararàut, pinnerſúſiaio tekkyominaralloak aſſeroraràu; tajmatõg piſſórſoak akkoſinermine penneromariok (6). 12. Pidluarpok angut urſigãurſartok erinitſeſſennane (7); ôktugãudluarángame niakorut umanartok piomarpà, tãurſominga Nalekkam unnerſõukej aſſarſine (8). 13. Nellinginak urſigãurſa-

(4) Operkatigeen illæt peetſõgune aſſiginnægãudlunilo.

(5) Tipeitſugle opertõgame piſîrkſõgamilo killab peenik.

(6) Pirſattækkaminik ajuleromarpok.

(7) Att. Matt. K. 10. v. 22.

(8) Att. 1Kor.K. 2. v. 9. K. 9. v. 25. Ebr.K.12.v 11.

āurſarángame ima okaiſſengilak: *Gudim urſerpánga;* Gude merſa ajortunnit urſigāuneng ajormet, nangminerlo urſeïrſarāinginiok (9). 14. Innugle nungudlune urſigāurſaràu, piomaſiminit pilerititarángame kajumikſarnekārángamilo; 15. Piomatlarnek tâva pileránget, ajorte pingoraràu, ajortile namakſirſarángame, tókomik kingubiurſirſaràu (10). 16. Tammatlariaràunaſe aſſarſaka kattængutika! 17. Tunnirſutit tamarmik ajungitſut, tunnirſutidlo tamarmik namautikſæt, pikanga pirſaràut kaumarſun Atátænnit adlangojuïtſomit taramigloneet ſimnerſokangitſomit (11). 18. Iſumaminik erniarátigut okauzinnik opernartunnik (12), ſiurdliokudluta pingortitèjnit. 19. Tajmāitomik, kattængutika aſſanartut! Innuk nungudlune tuſſaraſuaiſſavok (13), okallungneſáërdlunilo ningengneláërdlunilo (14). 20. Angut ningektok Gudim illuarirſèjnik pirſarāingimet. 21. Tajmāimet majungnartut

(9) Ajortomut.

(10) Att. Rom. K. 6. v. 23.

(11) Kaumarſutut adlætun-énane atauzek nelligå.

(12) Att. Joh. K. 1. v. 13.

(13) Gudim okauzeenik.

(14) Namaktomik ihiſimarſúſekangitſut ajokærſoiomatlaiſſengilæt, ilimarnek pirſariakarnerromet.

nartut ajortórſoïdlo tamáſa pærniarſigit, piüĕidluſilo piginiarſiuk okauzek illivſiné-lerſok, tarnivſinik pidluartitſiginnāurſok. 22. Okauzerle nalekikſarſiuk tuſſäinar-nagolo, illivſinut ſeglokittarkennavoſe. 23. Tuſſäinartokărángedle okauzimik, na-léngnagolo, tăurſoma angut arſigà tarar-tóukut kênaminik kamerdlortok. 24. Ingminik kamerdlorame audlararàu, kan-nong-étublo erngĕinak puïordlune. 25. Umerortorle inneiziſinnut namagluartun-nut kivgaujungnærſitſirſunnut (15), ſorâ-ranilo, tauna tuſſækkæne puïorſimangina-nigit, nalengniardlugidle pirſartarame, ajmaillivdlune pidluaromarpok (16). 26. Nalektartugirſokarallóaruſe (17), oke mer-ſà attordluarneng ajorpà, umanilo aſſeror-niardlugo, tăurſoma nalekſúſia piüngilak. 27. Illuartok arkſoarnangitſorlo naleng-nek Gudimut Atátamudlo terſa: Illiârſuït nïdlarneridlo nagliuktut orniktardlugit (18); nangminerlo aſſerornauværdlune ſil-lárſoarmiunnut. (19)

(15) Jeſuſim ajokærſutánik iliniartok.
(16) Att. Joh. K. 8. v. 31. 32. Rom. K. 8. v. 13.
(17) Gudimut.
(18) Ajorſartunnut angæjokăudlunc.
(19) Opingitſun illerkopilucennut.

KAP. 2.

Innuït nellinginæt allakoèj, Gudiblo inneizifèj tamáit nalegluïnardlugit. v. 1-13. Opernek ajungitsulliænnik illaliungitfok attungimet. v. 14-26.

Kattængutika! Opertôgaufe Nalekkavtinut Jefufe Kriftufimut nalengnartórfoarmut, nellifiorkennafe! 2. Angut kartifimaubivfinut iferallóarpet Guldimik keterdlerutilik annorârikfórfõudlune, peetfoktõg annorârdluktok ifermipet; 3. Irfigilerufiuk annorârikfórfoak okarbigallugolo *Mãünga iblit inginiangoarit;* peetfomudle okarufe: *Sammanẽtit tungmarbimnudloneet ingitit.* 4. Nellifiunginerpife tâva illivfine (1), erkartoïrfôlerdlufilo ifumaluktomik (2)? 5. Nálegitfe affarfakâ kattængutika! Gudib kennerfimanginerpagit peetfut fillame mattománe, piffórfôurfudle opernermik, kingórnurfirfukfædlo nalegávingmut (3), tamænna unnerforà affarfiminut (4)? 6. Illipfile peetfok affiginnarikfe. Piffõut (5) paffutaringinerpáfe, kiglifiorbingnudlo uniardlufe? 7. Taukõungilæt miteklerfut attermik ajungitfomik

(1) Innardluktomik.
(2) Ifumapiluït naleglugit tajma pirfartarpofe.
(3) Killab peenut.
(4) Att. 1 Kor. K. 1. v. 5. 26. K. 2. v. 9.
(5) Opîngitfut.

ſomik aitſiutivſinik (6)? 8. Konglni inneiziſèj nalekuſigit, aglekkæt attuardlugit (7): *Innukatet illigtut aſſaiſſauet*, illuamik tâva pioſe. 9. Nelliſiorallóaruſile (8), ajortulliarpoſe, nalengitſórſõurſoſilo inneiziſin unneráſe. 10. Inneiziſinnigle tamannik nalengniarallóartub, ataùzek naleiſſæleruniuk, tamáſa tâva ſôrdlo nalengikèj. 11. Ima okartok: *Arnànnekaiſſengilatit*, taunatõg okariok: *Innuæ'iſſengilatit*. Arnàunekangikallóardlutidle innuæruït, inneiziſinnut tâva nalengitſungorpotit. 12. Okalluglusilo piniaritſe erkartõunekaiſſerſutut inneiziſinnut kivgaujungnærſitſirſunnut (9). 13. Nâkirſajuïtſok nâkinẽitſomik erkartõunekaiſſamet (10), nâkiningnerle uſſorſitſararàu erkartõurſinermut (11). 14. Sumun attorpa, kàttængutika! Opertub unnerallóarune, ajungitſulliaranilo? Opernerub tajmãitub annauſinnãuſſanerpàuk? 15. Kattængutekarallóarpedle tamakangitſomik pikſaminiglo ajorſartomik; 16. Illavſile okarbigipagit (tajmãitut): *Erkikſiartoritſe, kirſekſerdluſilo karſillàritſe;* tunni-

(6) Jeſuſim akkánik.
(7) Moſeſim aglegèjne.
(8) Innuït nellinginarſiornagit.
(9) Att. K. 1. v. 25.
(10) Pitlarnekangâiſſamet.
(11) Nâkirſarajuktub erkàrtõurſirſok ſiotirſariakangilà.

tunninaſigidlo tîmmèjſa pikſèjnnik, ſumut tamanna attorpa? 17. Tajmatõg opernek, ajungitſulliarnermik illakangikune, tokungaviok ingmikut (12). 18. Okartokàromarnerſok (13): *Iblit operpotit, uangale ajungitſulliarkãunga; operſúſit tekkullago ſulliarnit, operſúſeratõg tekkyomariet ſulliamnit.* 19. Atauzimik Gùdekartomik operpotit; illuamik tajma piotit (14); Tornârſuïttõg tamattominga operput ſejuglutiglo (15). 20. Innugle oma piungitſok! Nællyungnæromarpiuk opernek tokungãurſok, ajungitſulliarnermik illakangikune? 21. Abraham atátarput ajungitſulliaminit illuartitãungitſok, ernerminik Iſaamik tunnirſigallóarame tunnirſivingmut? 22. Arèin à! opernek ſunnéïrſok ajungitſulliarkudlugo, opernerlo namakſirſok ajungitſulliænnit. 23. Aglekkædlo erkóput, ima okaúzekartut (16): *Gude Abrahamim operà, tamannalo pivdlugo illuartitãulerſok, Gudiblo aſſarſánik tajnekalerſok.* 24. Arèin okkorſe! Innuk illuartitangoraràu ajungitſulliarnermit, opernerînarmidlo pinane (17).

25. Taj-

(12) Ingmikôrdlune atiungikallóarpok, ſunneïngikune ajungitſulliarnermik.
(13) Opingitſun illænnik.
(14) Tajmâglædle namangilak.
(15) Att. Mark. 1. v. 24. (16) Moleſim aglegèjne.
(17) Opernek ajungitſulliænnik illaliuſimangitſok attungimet.

25. Tajmatōg nekkiksiortok Rahab illurtitangungila ajungitsulliarnermit, audlaritæt illeksigamigit, adlakudlo annisidlugit (18)? 26. Sôrdlomè timme tokungāurarâu annernekangitsarángame, tajmatōg ipernek tokungaviok, ajungitsulliarnermik illakangitsarángame.

KAP. 3.

Ajokærsoïomarsut missiksorkoèj okamingnik attordluarsinnarkudlugit. v. 1-12. Ilisimadluartut piüsitlarángeta ajunginiatlardlutiglo. v. 13-18.

Kattængutika! Ajokærsóïrsut amerdlavetàratik pilit, nællunanginavta erkartōunerangâromartogut (1). 2. Tamàuta kappeennik tammartarsinnaravta; okauziminik ammajuïtsokarallóarpet, tauna namagluârsomik angutâvok, timmisōg tamât innardluktejliginnāumivdlugo. 3. Nersúrsoït, là? pitûtinnik kingmirserarâvut nalekkudluta, timmérsoædlo aulatarârput. 4. Umiarsoïttōg nauk angikersut, nauglo annorérsoït ingerdlatitarángatigit, tajmāitut akkouningoamik aglæt torárarèj akkótub siunerniksaminut. 5. Tajmatōg okak auætinggigallóartok okadlorikśórsōvok; orpirpérk-

(18) Att. Ebr. K. 11. v. 31.
(1) Pitlarnekangâissersogut ajokærsoïrsungitsunnit, pinerdlukuta.

pérkſoïttõg ingningum ikuellektitarèj. 6. Okaktõg ingneroviok (2), illučitſorpérk ſoakarbiovok. Tajmãidlune okab auætivt akkornèjnnẽlerſub timme tamât âtſerar (3), ikuellektidlugolo innurfúſerput (4) ikuellektiſimaudlunilo Tornârſum innáni (5). 7. Nerſutidlo tingmirfædlo kogiuïr ſædlo imamẽtudlo nellinginæt kunnulera ràut, innuïdlo kunnutitarèjt; 8. Okarle innub kunnutineng ajorpà; kunnutikſãung itſong una ajortórſoak tokonartomik pilírk ſõvok (6). 9. Tãurſominga Gude Atátar lo uſſorirſarârput, tãurſomingatõg innuït Gudim arſingánut pingortiſimarſut, pert lukkorſarâvut. 10. Kanermit atauzimi annirſaràut okauzerikſudlo okauzerdluïd lo. Kattængutika! Tamanna illuangilak 11. Puïlarſok atauzẽnarmit tungoſungnit ſomiglo ſungarnitſomiglo imekarſinnãu nerpa? 12. Kattængutika! Orpik Fige kotilik Olielingnik pãurnakarſinnãunerpa Orpigloneet Vinikotilik Figekarſinnãuner pa (7)? Tajmatõg puïlarſok tarajornitſo miglo tungoſungnitſomiglo imekarſin-

nãungi-

(2) Ingnertun-éngajekpok.
(3) Att. Matt. K, 15. v. 11. 18. 19.
(4) Innutidluta aſſerorſarſinnãuátigut.
(5) Tornârſub ſôrdlo okauzerdluktitarà.
(6) Aſſeroutikſárſõvok.
(7) Att. Matt. K. 7. v. 16. K. 21. v. 1.

nãungilak. 13. Kina ardlarſe iliſimaud-
unilo ſiúnekarnerpa? Tauna nællunærle
nnuniarſúſiminik, innukſiarnerdlunepiü-
ẽidlunilo iliſimarſutut. 14. Umativſigudle
keningarſórſõudluſilo akkerartoromatlaru-
e, nerſorkennaſe opernartomudlo ſeglu-
kennaſe. 15. Iliſimanek tamanna pàu-
nga (8) pingilak, nunamidle innuïnarnit
9) Tornârſungmit piok. 16. Annæruktut
kkerartorajuktudlo pikititſirſarángeta ajor-
ulliartórſõudlutiglo. 17. Iliſimarſúſe-
tartudle pàuanga pirſomik arkſoarnẽitſa-
àut, illekſirſardlutiglo, innukſiarnerdlu-
iglo, okaükſãudlutiglo (10), nâkirſarajuk-
órſõudlutiglo, ajungitſúlliartardlutiglo,
ellisioratiglo, pekkytſeratiglo. 18. Ullapi-
aïgajuktudle ajunginiarnermingnit king-
rnurſiomarput erkikſinartunnik. (11)

KAP. 4.

Piomaſepiluït Gudim illuaringimagit, Gude nalengni-
aiſſauæt tamakko akkerartorkudlugit. v. 1-10.
Okauzerdlugatiglo ajungitſulliarſinnaiſſapungõg-
v. 11-17.

Suænnit akkerartutlardluſilo arkſoardler-
piſe

(8) Killangmit Gudimit.
(9) Att. 1 Kor. K. 2. v. 14.
(10) Akilloringilæt.
(11) Att. Matt. K. 5. v. 9.

piſe illavſinut? Piomaſepiluït auativſine pàniktut perſutāugallóarpun, ilâ? 2. Piomatokāuſe pekkaraſilo; tokotſirſarpoſe annæruktórſōudluſilo, piſſârnerlo ajorpoſe; arkſoardlerdluſilo akkerartorpoſe, pekkaraſile, tukſiavſânginauſe. 3. Tukſiarallóarpoſe piſſinaſilo, tukſiarnerdlukángauſe nunguſſomaudlugit ikliurſúſepiluvſinut. 4. Uerſáïrſut uerſartudlo okkorſi-à! ſillarſoarmiunnut (1) aſſakotōut iliſimangiliſigit, Gudimut kingarſormeta? Tajmāimet ſillárſoarmiunnik aſſennigomarſub Gude kingarirſarà. 5. Iſumaviſiloneet, aglekkæn okallulukſinnartut: *Annerſáb uavtinẽtub kajungerſuſiǽt annærungnek arkſoarirſarà* (2)? Sajmaumigle angnermik tunnirſirſaràu (3). 6. Tajmāitomik okauzekarpok (4): *Makkittarſut Gudim akkerarirſarèj, kannilârtudle ſajmautarèj.* 7. Tajmāitomik Gude kannilârbigallugo, Tornârſuk akkerariſiuk, kemaratigiſſauáſe tâva. 8. Gudimut kagligitſe, kagliſſaviáſiſōg tâva (5); arkſæſe ubarſigit (6), okkorſe ajortiglit! umatiſilo petējuïtſungorſigit, okkorſe mardlungnik iſumag-

(1) Arkſoarnartunnut.
(2) Att. Gal. K. 5. v. 17.
(3) Att. Efeſ. K. 2 v. 4-7.
(4) Salomom aglegèjne.
(5) Gude nalengniarſiuk, ſajmauſſauáſe tâva.
(6) Ajortulliarungnæritſe,

isumaglit (7)! 9. Ajuleritse, allieisuglusilo kijagitse; iglarse mumigle allieisungnermut, tipeitsungnersilo terdlingnermut. 10. Kannilârniaritse Nalekkab kênánut, makkitissauáse tâva. 11. Illæse kakejarikennasigit, kattængutika! kattænguminik kakejardlersokarpet, kattænguminiglo arksoardlersokarpet, inneizisit tāursoma kakejarèj, inneizisittōg arksoarèj; inneizisdle arksoarigukit, inneizisit tâva nalengiletit, arksoariginnarpetidle. 12. Atauzēnarmik inneizirsokarpok, tauna annaursiginnāudlunilo asserortitsiginnâvok; kiovin oma adlamut arksoardlersotit? 13. Illipse mâna piause ima okartose: *Udlome akkagoloneet audlaromarpogut iglorpérksoarnut ikkonunga, tersane okêivdluta, niuverdlutalo pissiniardlutalo.* 14. Mersa nællursose kannongétsomartomik akkago! Innunersimè kannong-épa? Pyoïnâvok ilà? killangoamik ersitsok, távale pekkangilak. 15. Ima okaissegallóartose: *Nalekkab pekkogallóarpátigut, innugallóarutalo, tamattominga adlamigloneet piniaissegallóarpogut.* 16. Mánale makkittaunermit ussorsitsârpose, ussorsitsaut tajmāitok ajorpok. 17. Tajmāimet, ajungit-

(7) Opersusivsine illungersoritse.

ajungitſomik piniægekſaminik iliſimarſok, pinagolo, ajortulliorpok. (8)

KAP. 5.

Piſſŏut okaukikſarpèj miſſikſorkudlugit. v. 1-6. Nagliuktut akkiniarkongilèj, okauzerdlukkonnagidlo tukſiarkoèj. v. 7-18. Tammartunniglo ſâtitſiniarkoèj. v. 19. 20.

Kæ okkorſe piſſôrſoït! Kijaudluſilo opititſe, nagliungnartut nedliutſomarmeta illivſinut. 2. Pekkotirſârſoæſe āuput, annorârſæſilo okun aſſerorpèjt (1). 3. Guldiſe Sölviſilo (2) mangertornekarput, mangertornerǽdlo nællunǽrkotāuſſavok illivſinut, uïnirſilo ner'r̊iomarpà ſôrdlo ingnerub (3); peet katterſorallóariſe udlunne kingurdlikſænne (4). 4. Arèit ſennaurirſut nautſêvivſinit katterſóïrſut, piſſiekſaralloǽnnik erdligunautik niblerput, kivgædlo er̕kiterirſut nipǽt Nalekkab Zebaotib (5) tuſſarà (6). 5. Nuennâromatōudluſilo innungmadauniarpoſe nuname; umatiſe karſil-

(8) Ajornárpa Gudib.
(1) Attukſāujungnǽiſſaput.
(2) Att. Matt. K. 10. v. 9.
(3) Illuvſigut ajuleromarpoſe tukoïtſúſerſe pirſutigallugo.
(4) Killangoamik pigiſſǽromarpæſe.
(5) Att. Rom. K. 9. v. 29.
(6) Akkinetſomarpáſe pitlarnermik.

karſillârtipæſe (7), ſôrdlo tokotakangârbingme (8). 6. Illuartok erkartõunerdluglugolo tokóparſe; akkiniangikáſe. 7. Tajmãitomik kattængutika (9)! Erinitſegiaràunaſe Nálegak tikiutſerniardlugo. Arèit, næggorikſáïrſok nerigugaràu nautſeïarikſunnik nunamit, eriniginagidlo utakkirſarèj ſjellerſivigallugidlo udlâkudlo unnukudlo. 8. Illipſiſõg erinitſegaſe piſitſe, umatiſilo nekkurſektiniarſigit, Nalekkab tikiubikſà kannikánget. 9. Annerſârolukkennaſe illavſinut, kattængutika! erkartõunekarkonnaſe (10); arèit erkartõurſirſok padlikerkàu. 10. Kattængutika! Profétit Nalekkam akkáne okalluktut malligekſariniarſigit nagliuktidluſe erinitſegaſilo. 11. Illomut pidluarnárpavut illelârtut nagliuktidlutik. Jobim illelârſuſiánik tuſlarallóartoſe, Nalekkablo naggatà tekkogikſe; Nálegak nâkirſarajuktórſõudlunilo nægliktórſõmet. 12. Angnerrurſomigle kattængutika! O-kauzivſinut illaliurſirſaràunaſe killangmigloneet nunamigloneet ſumigloneet adlamik, angerángauſile angerſinnaiſſauſe, naggarángauſilo naggarſinnaiſſauſe; erkartourſekſâulerkonnaſe. 13. Nagliuktokaralló-

Ooo 2 aruſe,

(7) Ikliurſúſerſe namautikſarſiarſe.
(8) Nerſutinnik puellarſunnik.
(9) Okkorſe nagliuktoſe.
(10) Pitlarkonnaſe.

arufe, tauna tukfiarle; tipeitfuktokaralló-arufilo, tauna ivngerle. 14. Napparfimarfokarufe, operkatigeen utokaunertèjt kákoligit, taukoalo tukfiaromarput pivdlugo, tennikârdlugo Oliemik Nalekkam akkáne (11). 15. Opertut tukfiutǽta tâva napparfimarfok annautfomarpà, Nalekkablo piungnǽrfitfomarpà, ajortulleelo ifumakǽromarput. 16. Ajortife nællunǽrfigit illavfinut, tukfiukatigeengniaritfilo kaitforfarnekarkudlufe; Illuartub tukfiutà pikkunætlăràu, illungerforune. 17. Eliafe innuïnăurfok uavtitun-édlune, tukfiarmet fjellukkorfinane, fjellungilak tâva nunamut okiut ăurfædlo pingafut kaumætidlo arbaneglit. 18. Amalo tukfiarmimet, killangmit tâva fjedlerpok, nunalo næggorikfórfoangorpok. 19. Kattængutika! Opernartomit tammarfimarfokarallóarufe, tăurfomingalo fâtitfirfokarpet (12); 20. Tauna nællyungnǽiffavok, ajortulliartomik fâtitfirfub akkofernánit tammarnartomit tarnek annautfomarà tokomit, ajorterpérkfoïdlo irfertoromarèj (13).

Pe-

(11) Att. Mark. K. 6. v. 13.

(12) Gudimut.

(13) Ifumakǽrfitfomarèj.

Pelim Aglegèj Siurdleet Nellinginarnut.

KAP. I.

Gude Pelim uſſorà, opertut piſimagit pidluarnartórſoarmut nerigugekſamut. v. 1-12. Okaukikſarièj opernermik ajunginiarnermiglo ſorârnauværkudlugit. v. 13-25.

Pele Jeſuſib Kriſtuſim Apoſtelià (1), kennikkænnut tekkornartænnut ſiammartunnut (2) Pontuſime, Galaſiame, Kappadoſiame, Aſiame Bityniamilo. 2. Gudim Atátam iliſimakammærmagit (3), Annerſàm ajorungnærſarmagit nalekkudlugit ſerpartarnekarkudlugidlo Jeſuſib Kriſtuſim auánik (4): Sajmaunekangârdluſilo erkikſingâritſitòk! 3. Uſſornarſile Gude Nalekkavtalo Jeſuſib Kriſtuſim Atáta, nákinirſuſérſoaminit innungorkikſaramiſigut umanartomik nerigutekarkudluta, Jeſuſe Kriſtuſe tokorſunnit makkimet. 4. Aſſeryâit-

(1) Att. Tit. K. 1. v. 1.
(2) Att. Joh. K. 7. v. 21.
(3) Att. Rom. K. 8. v. 29.
(4) Att. Ebr. K. 10. v. 22.

ryãitſomik, mingukſãungitſomiglò tokolejuïtſomiglo kingórnurſekſakarkudluta, tauna killangme torkorſimavok illivſinut. 5. Gudib pirſárſub ſergigángaſè opernermik pidluarnartomut ſarkomiſſerſomut udlut kingurdlikſǽnne(5). 6. Tamanna irſutigârſe, umni killamik allieiſugomarnertoſe urſernartunnit tamannit. 7. Operſúſerſe ôktugak — erdlingnarnerturſok Guldimit aſſeryarſomit, ingnermut nauglo ôktugãurſaránget — nerſornarſikudlugo uſſornarſikudlugolo nalengnarſikudlugolo kakugo, Jeſuſe Kriſtuſe ſarkomeriartorpet. 8. Tauna nauk tekkungikallóarikſe aſſauarſe, nauglo mâña tekkoneng ajorauſiuk operbigarſe, tipeitſugluardluſilo okaukſãungitſomik nellekangitſomiglo. 9. Operſúſivſe ſiunikſà tarningit pidluarbikſǽt piartordluſiuk (6). 10. Pidluarnartok tamanna pivdlugo Profétit, ſajmautikſavſinik okalluktut ſiórnagut, ujardlerkikſartut iſumaliordlutiglo. 11. Iſumaliutigángamikit (7) udlun ivko kakugotekſædloneet Kriſtuſim Annerſǽt illumioǽta okautigirſèj, tãurſoma ſiórnagut okaumatik Kriſtuſimik anniaiſſerſomik king-

(5) Att. Koloſſ. K. 1. v. 5. K. 3 v. 4.
(6) Operſúſerſe pivdlugo akkínekariartordluſe pidluarnartunnik tarnivſigut.
(7) Siunekaromaudlugit.

kingórnale ussornarsissersomik. 12. Táukonunga næilunærsimavok, ingmingnut attoratik uavtinudle (attordlutik) okautigigèjt, mánakut Evangeliummik illivsinut okalluktun okautigirsèjt, Annersáng illuartok killangmin audlartitak (8) ikiortigallugo; tamakko Engelit siunekaromagallóarkèjt (9). 13. Tajmãitomik isumavsigut keterrurserssimarsutun-étitse (10), sillakarniaritse, sajmaudlo pissieksarse Jesusib Kristusib tikiubiáne tettiginiarsiuk. 14. Merdlertutut nálektutun-éniaritse, illerkokarase ivrsománisut, nællursórsõtidluse ikliursúsepiluït mallikallóarausigit; 15. Illuartórsoarle illivsinik kákorsirsok malliglugo, illipsisõg illuartomik innuniaritse. 16. Tajma aglekssimamet (11): *Illuarniaritse, uanga illuartôgama.* 17. Tajniarusiuglo Atátang ivna, innuït nellinginartidlugit erkartõursirsok tamarmik pilleet pivdlugit, mattománẽtidluse mianersortutun innuniaritse. 18. Ilisimaudluse nungukśaursunnik peennik Sôlvimigloneet Guldimigloneet (12) annausimánginause illerko-

(8) Att. Apost. Sull. K. 2.
(9) Nuennerallugit.
(10) Piginnãungoritse. (Att. Luk. K. 12. v. 35. Ef. K. 6. v. 14.)
(11) Molesikut.
(12) Erdlingnartunnik nunab peenik.

piluvſinit, tamakkoninga ſiurdleen aitſeráſe; 19. Kriſtuſible auánik nellekangitſórſoarmik (annekſimavoſe,) tauna ſauârkatut pingitſotut paitſiſekſakangitſotunétok (13). 20. Siórnagut nællunangikallóartok (14) ſillárſoakangikadlarmet, ſarkomerſimavorle udlut kingurdleenne (15) illipſe pivdluſe. 21. Tāurſomanga (16) opertoſe Gudimut, merſa makkitikà tokorſunnit uſſornartórſoangortidlugolo, Gudimut operdluarkudluſe tettiginigluarkudluſilo. 22. Tarniſilo iſumalugungnærſiniarſigit opernartok naleglugo Annerſámik (17), kattængutigeet aſſakudlugit illomôrdluſe, umatinnidlo illuartunnit aſſenningârniaritſe illavſinut. 23. Innungorkikſiſimarſoſe aſſeryarſok næggoviginago, aſſeryāitſorle Gudim okauzià næggovigallugo, tamanna umardlunilo iſukangitſomunépok (18). 24. Uïnik tamât ivigtun émet, innublo pinnerſúſia nungudlune igvub karreeſun-épok; ivik tokovok, karreelo nakkarput. 25. Nalekkable okauzià iſukang-

(13) Att. Joh. K. 1. v. 29. 36. Ebr. K. 7. v. 26.
(14) Gudime.
(15) Att. Rom. K. 16. v. 25. Ef. K. 1. v. 9. K. 3. v. 9. Gal. K. 4. v. 4.
(16) Tāurſoma okauzee ajokærſutigallugit.
(17) Annerſák pikkutſautigallugo.
(18) Att. Ebr. K. 4. v. 12. Jak. K. 1. v. 18.

kangitſomun-épok, tamerſa okauzek Evangeliummik okautigirſak illivſinut.

KAP. 2.

Ajortéjarniardlutiglo ajunginiarſinnaiſſaput, illuarikudlutik Kriſtuſimut adlænnudlo, v. 1-12. Nalekkænnudlo nalengniaiſſaput, illelârnermiglo Kriſtuſe mallingniaiſſauæt, v. 13-25.

Tajmãitomik ajortulliarnek tamât pærniarſiuk, pekkoferſõunerlo tamât, ajungitſûrſarneridlo annærungneridlo, unnerdlungneridlo tamáſa. 2. Annerdlætudlo piomaniarſiuk imuk ſillalik akkuſimangitſorlo (1), agdliartorkudluſe tamattomanga. 3. Nálegak miſſilikallóaruſiuk iſumagikſórſõurſok. 4. Tãurſomunga pioſe, ujarkamut umarſomut, tauna innuït nař̊rogigallóaræt, Gudimile kennigãudlunilo erdlingnarkàu (2). 5. Illipſiſõg nangminek ſôrdlo ujarkæn umarſut illiorarſimaniaritſe, iglórſoangorkudluſe annerſálingmik (3), Pelleſingorkudluſe illuartunnik, tunnirſirſungorkudluſe tunnirſutinnik annerſálingnik Gudim illuarirſèjnik Jeſuſe Kriſtuſe pivdlugo (4). 6. Tajmãimet aglekkættõg

 imãi-

(1) Jeſuſim ajokærſutà illàunekangitſok.
(2) Att(Matt. K. 21. v. 42. Ef. K. 2. v. 20.
(3) Att. Ef. K. 2. v. 21.
(4) Rom. K. 12. v. 1.

imãitunnik okauzekariput (5): *Attà, ujarak tekerkukſak Zionimẽ tiſſauara, kennigãurſok, erdlingnartórſoarlo; nungudlunilo tãurſomunga opertok pakaitſinauviæiſſengilak* (6). 7. Illipſe tâva opertoſe tamattominga uſſornarſioſe; opingitſunnudle ujarak tamanna iglulliortun narrogirſa't tekkerkukſangorpok, ujarãulerdlunilo apôrbikſak, kârſõulerdlunilo arkſoarirſekſak (7). 8. Apôrpummè tauko, operinginamiko okauzek attugekſaralloartik. 9. Illipſile erkardliovoſe kennerſimarſut, Pelleſit nalegàunerrurſut, innuït illuartut, tãurſoma innuvtèj; kákorſirſivſe piniægèj ajungitſut okautigallugit piſſauæſe, târtomit kákomaſe kaumarſominut tupingnartomut. 10. Ardlâgut innuvtaringikallóaramiſe Gudib mâna innuvtarilerpáſe; ſajmàunekangitſoſe, mánale ſajmàunekalerpoſe. 11. Aſſanartoſi-à! Tekkornartãurſoſe nunaſirſoſilo okauniarpauſe, uïngub kajumikſarutèj nalekkonnagit, tarnek akkerarángarſuk (8). 12. Nællurſun akkornænnẽkuſe ajungitſulliartaritſe, kakejardlerſivſinut pinerdluktugirſivſinut ajungitſulliækkæſe tekkokud-

(5) Eſaiaſikut.
(6) Att. Rom. 9. v. 33.
(7) Att. Matt. K. 21. v. 42. Apoſt. Sull. K. 4. v. 11. 12.
(8) Att. Ebr. K. 11. v. 13. Rom. K. 13. v. 14.

kudlugit, Gude taukonunga usforikudlugo udlokut tikerautiksakut (9). 13. Tajmāitomik innuït nalegeksæt tamása nalengniarsigit Nálegak pivdlugo (10); Kongiloneet nalegàunerrursok; 14. Nalekkædloneet tāursoma audlartitèj akkiniarkudlugit ajortulliartut, ajungitsulliartudle nersorkudlugit. 15. Tamersa Gudib pekkorsà, ajungitsulliardluse okauziksærutissegise siunekangitsut nællursudlo innuït. 16. Kivgāujungnærsose kivgāungitsûrsárkennase ajortulliarosungnermit, Gudible kivgèjsut pirsartaritse. 17. Tamása naleksigit, kattængutigeet assaniarsigit (11), Gude mianerisiuk, Konge naleksiuk (12). 18. Kivgæn okkorse! Nalekkæt attarkiniarsigit mianerallugit, ajungitsudlo isunagiksudlo, isumaluktudlo aglæt. 19. Sajmarnarkánget (13), allieisutit attorsinnāupagit (14) isumadluarosuktub Gudimut (15), pingitsōudlune nagliuktikallóarune. 20. Nersornarnerpise, ajortulliartutut issængnekartose piginnāugallóaruse? Ajungitsul-

(9) Tussartidlugo Evangeliume.
(10) Kristuse tajma pekkorsimet.
(11) Att. Rom. K. 12. v. 10.
(12) Att. Matt. K. 22. v. 21.
(13) Tajmāitut Gudib pidluartingåromarpèj. (Att. Matt. K. 5. v. 10.)
(14) Innarléirsut akkiniarnagit.
(15) Illuarisuglune Gudimut.

itſulliartoſile terdligallóarpaſe nagliuktinermik, piginnāuguſilo, tamanna ſajmarnarkàu Gudime. *21. Tamattomungalc kákoſimavoſe, Kriſtuſe anniarmimet pivdluta malligekſāujomaudlune uavtinut, tāurſoma tumèj malleroarkudluſigit. 22. Tauna ajortulliangitſok, illungerſungitſomiglo okallugluïnangitſok. 23. Tauna okægāugame okarningitſok, anniaramilc ſyoraſāingitſok; illuartomigle erkartōurſirſomut pekkoà (16). 24. Tāurſoma nangminek ajortivut timmimigut piſikèj kerſungmut ſennerutilingmut, ajortulliaiſſærkudluta, illuarſivdlutalo innukudluta; tāurſoma ikkeenit piungnærpoſe. 25. Sàuætut tammartutun ékallóarauſe, mánale ſâſimavoſe tarnivſe pârſirſænnut miſſikſoïrſænnudlo.

KAP. 3.

Arnædlo Angutidlo kannongéſſerſut unnerpèj. v. 1-7. Tamáſa aſſenningniarkoèj pidluaroſuktorlo ajung itſulliarkoà, illeraſugiakarkonnago nagliuſſegallóarune. v. 8-17. Kriſtuſiſōg anniarmet ajortiglit pivdlugit, uſſornarſivdlunile, v. 18-22.

Tajmatōg Arnæt uviſik naleiſſauéjt, illèjt okau-

(16) Pirſariakartok, iméipok: Güde akkinerſikoà; nangminek akkiniarnagit Iunarléïrſine.

okauzimik opingikallóartut kajumikſarkudlugit arnæn illerkoeennik okauziungitſunnik; 2. Nalengnermik petēingitſoſe tekkoguniſe, 3. Kágut arſoarniaiſſengikallóarput nytſænnik perdlaïſimarſunnik, Guldinnigloneet attarſunnik, annorârikſunnigloneet (1). 4. Umatible innuà tekkukſâungitſok piüēitſomik tipteetſomiglo Annerſáliudlune aſſerojuïtſomik (arſoaiſſavok), tamanna erdlingnarkánget Gudime (2). 5. Tajma arnæn ivko illuartut arſoarniarput, Gudimut tettikſardlutik, uviſiglo nalektuardlugit. 6. Sôrdlo Sarab Abrahame nalekà, nalekkaminiglo taïvdlugo, tâurſoma merſa kittôrnaráſe, ajungitſulliaruſe ſiorangikuſilo annilarnartomik (3). 7. Tajmatōg Augutin okkorſe! Sillakarniardluſe nulliæſe nejortuarſigit, arnædlo kajengnarnerrometa attarkiniangoardlugit pigiſigit, taukotōg ſājmaunermit kingórnurſikatāuſſameta umanartomut (4), tukſiautiſe innerternekarkonnagit (5). 8. Kéſale tamàuſe iſumakatigeengniaritſe, miſſigikatigeegluſe, kattængutigeet aſſaudlugit,

nákir-

(1) Att. 1 Tim. K. 2. v. 9.
(2) Illumikut piüēidlutik illuariniaiſſaput Gudimut, tamanna pirſariakarnerromet.
(3) Piarallusile ajungitſulliaruſe.
(4) Pidluarkatāuſſameta.
(5) Arkſoardlernermit.

nákirſarajugluſe, innukſiarnèrdluſe. 9. Ajortok ajortomik akkiniarnago, okauzipiluïdlo okauzipilungnik (akkiniarnagit) pidluarkorſivdluſile aglæt pigiſe, ilíſimagauſe, tajmãitomut kákoſimarſoſe, pidluarkorſínekarkudluſe. 10. Umanartomik piomarſok ajungitſuïnarniglo udlokaromarſok (6) okauzekaiſſengilak ajortomik, kardlugnilo pekkoſerſõumik okauzekartinagik. 11. Ajortok tunnuliuk ajungitſulliardlune, erkikſinartok piniarliuk mallingniardlugolo. 12. Illuartut Nalekkam irſigirſarmagit (7), tukſiautædlo tuſſararà ajortulliartudle kênaminik piomarpèj (8) 13. Kialo innarlerſinnãuáſe, ajungitſulliarallóaruſe? 14. Nagliuktikallóaruſile illuartok pivdlugo, pidluarkãuſe; ſyoraſãutædle ſyorirſaràunago annilâraſilo pigiſe. 15. Nálegarle Gude uſſoriſiuk umativſine. Akkiginnãungoriſigidle tamáſa piüẽidluſilo mianerſordluſilo, kigliſiorallóarpaſe nerigugirſavſinik. 16. Ajungitſomik puktarſiekſakarniaritſe, ajungitſulliartoſe Kriſtuſime arkſoatlarpaſe, pakaitſikudlugit, kakejarángamiſe pinerdluktoſe unnerdluſe. 17. Gudile nagliukor-

(6) Pidluaroſuktok.
(7) Pâralllugit.
(8) Kingarallugit (Att. 2 Teſſ. K. 1. v. 9.)

korſigallóarpet, nauglo ajungitſulliaravta, tamanna (nagliungnerput) illuarnerrovok ajortulliartut (nagliungnerǽnnit.) 18. Kriſtuſiſõg atauziardlune anniarmet ajortivut pirſutigallugit, illuartok illuēitſut pivdlugit, piſitſomaudluta Gudimut; timmimigut tokotãugallóardlune annerſâmigudle umartitãudlune (9). 19. Tãurſomónaſõg(10) okallugiartortok(11) annerſænnut parnǽrſimavingmētunnut (12). 20. Ivna operomangimeta, Gudib kamajuïtſub merña utakkigallóarèj Noa innutidlugo (13), umiárſoak ſennatidlugo, terſane kapſingoet, arbanek-pingaſut innuït, annekput mamit. 21. Tamattomunga arſerſõuſinavok mánakut annekbiurſok koïrſut, ibautãungitſok timmib minguánut, iſumable ajungitſub nařkiguſeridluarpà Gudimut, Jeſuſe Kriſtuſe tokorſunnit makkimet. 22. Tauna killalliarame Gudib tellerpiǽt ungánēlerſok, Engelidlo, attarkirſárſoïdlo, pirſárſoïdlo nalegarǽt (14).

KAP.

(9) Att. 2 Kor. K. 13. v. 4.
(10) Annerſámigut.
(11) Noa innutidlugo.
(12) Kriſtuſe innungorttinane Gudiogallóarame, tajmane Noa okallukogallóarà innukaminut, tusſaromanginamigle, tarningeet mánakut târtorſoarmēpút.
(13) Sâkogallóardlugit.
(14) Att, Ef. K. 1. v. 20. 21.

KAP. 4.

Okaukikſarpèj iſumakarkudlugit Kriſtuſiſut nagliuk-ſinnāungordlutik ajunginiarſinnardlutiglo tukſi-artuardlutiglo.

Kriſtuſe anniarmet timmimigut pivdluta illipſiſōg tajmāitomik iſumakarniaritſe; timmimigut anniartok ajortulliaiſſæránge (1). 2. Kingórna innuït piomarſèjt na-lengnagit, Gudible pekkorſà naleglugo timmime innutidlune. 3. Terſa, ſiórnæ innutidluta nællurſun illerkoeennik pir-ſartarallóaravta, tamapilúrkſoarnik pinia-ravta, piomatlarnermiglo, viniſorpetlâr-nermiglo, nerŕiavetlârnermiglo, imerpet-lârajungnermiglo (2), illerkordluktomiglo nalengnermik Gudiungitſunnut. 4. Tauko tupigoſukput, illangutitſungnærauſe taj-māitunnut kokſellēitſun illerkopilueennut mitengnartunniglo okauzekalerput. 5. Taukoa nællunærbigiomarpæt eŕkartōur, ſiginnāungortok innurſunniglo tokungar-ſunniglo (3). 6. Tamannatōg pivdlugo tokungarſut Evangeliummik okaunekaral-lóartut (4), tarningeet umarkudlugit Gu-dime, nauglo timmèjt innuït pitlarèjt

7. Ta

(1) Att. Rom. K. 6. v. 7.
(2) Sillærunártunnik.
(3) Tāurſomangalo pínekaromarput.
(4) Innutidlutik.

7. Tamarmigle naggatikſa't kagliok: Sillakardluſilo erkomaudluſilo tukſiaritſe. 8. Tamannidle pingârdlugo aſſakatigeengniaritſe illungerſuïnarmik, ajorterpérkſoït aſſenniktum angiyſſamagit (5). 9. Innibiukatigeengniaritſe okallorolugaſe. 10. Nungudluſe ſumik ſajmautiſiakalerſoſe (6), tamanna attordluarniarſiuk illavſinut, pârſirſutut ajungitſutut Gudib ſajmautèjnik (7) tamannik. 11. Okalluktokarpet, Gudim okauzeęnik okalluktotut pile; kivgartortokarpet, Gudib tunnirſutèj nâpartordlugit pirſartarle; Gude tamannik uſſornarſikudlugo Jeſuſe-Kriſtuſikut, tauna uſſornarnerromet pirſárſõunerrudlunilo iſukangitſórſoarmut. Amen. 12. Aſſanartoſe okkorſe! Tupigirſaràunaſigit nagiungnartórſoït tikitlarángaſe urſerkudluſe, tamakko pernartoſugirſaràunagit. 13. Tipeitſugitſile, Kriſtuſe nagliukatigiguſiuk, uſſornarſúſia ſarkomiſſapet, tipeitſungnerniktõg tâva piniktõumaiſſégioſe. 14. Mitegâuguſe Kriſtuſim akkà pivdlugo, piduarpoſe tâva, uſſornartórſoak Gudim anerſà

(5) Att. Jak. K. 5. v. 20.
(6) Gudimit tunninekardluſe.
(7) Tunnirſutèjnik.

nersà illivsinēmet; tauna mitengnekarallóarpok tāivkonanga, illivsinidle nalengnekarpok. 15. Innurǽrsotun-étomik anniartitāursokaissenginause tiglikajuktotudloneet, pinerdluktotudloneet, kerdlertoïrsotudloneet adlæt piniægèjnnut. 16. Nelsinginable, Kristumiursotun anniartikallóarune, tamanna kangugissengilà, Gudile naleïssauà tamanna pivdlugo. 17. Nedliumet erkartût pilerkāisserfok Gudim igloánit (8), uavtinidle audlarnerpet (9), kannong-étomik naggatekaromarpæt opingitsut Evangeliummik Gudimit pirsomik! 18. Illuartorlo annekkēinarpet, kannongme Gudimut nalengitsok ajortulliartorlo sarkomissaua (10)? 19. Tajmāitomiktōg Gudib pekkorsânik anniartut tarnætik pekkyssauèjt opernartomut pingortitsirsomut (11), ajungitsulliarsinnardlutiglo.

KAP. 5.

Ajokærsöïrsut okaukiksarpèj pârsidluarkudlugit. v. 1-4. Innusuït adlædlo nalekkudlugidlo operkoèj Gudimut.

(8) Operkatigeennit.

(9) Uagut opertogut nagliungnartunnik missilingnekaissegut.

(10) Annengnauvieissengilak (Att. Luk. K: 23. v. 31.)

(11) Gude akkinersidluartok tettigissauæt.

dimut, Tornârſuk akkerartordlugo. v. 5-9. Aglekkæne nâniarpèj. v. 10-14.

Utokàunerit (1) illivſinētut uanga, merſa utokaunerrokatāugama nællunéjaïrſōudlungalo Kriſtuſim anniarſúſeenik, illangeïrſukſāudlungalo uſſornartomut ſarkomeromartomut kakugo (2), okauniarpaka: 2. Illegeet Gudimit pekkorſāurſut illivſinut pâriniarſigit, taguſarniardlugidlo erdlokotínekaraſe piarallusile pirſartaritſe, innardluktomik piſſiomatōunaſe, illungerſordluſile paukeniarſigit. 3. Innuvtèjnut nalegāurſutut pinaſe, malligekſāujomaudluſile illegeennut (3). 4. Tâva pârſirſónek erſerpet, niakorut nalengnartok tokólejuïtſok piſſiariſſauarſe. 5. Illipſiſōg innuſuït! Utokàunerit nalektuarſigit; tamàuſile attarkirſarniaritſe illavſinut, kannilârnermiglo arſorniaritſe; makkittarſut Gudim akkerarirſarángagit, kannilârtudle ſajmautarèj. 6. Tajmāitomik kannilârniaritſe Gudim arkſèjnut pinſárſoarnut (4), kakugo nalegangortikudluſe. 7. Iſumálugigalloæſe tamáſa tāurſomunga piſiſigit, iſumagituïnarmaſe (5). 8. Sillakarniardlusilo

(1) Ajokærſōirſut.
(2) Att. Rom. K. 8. v. 28.
(3) Operkatigeennut.
(4) Gudimut ajugakangitſomut.
(5) Att. Matt. K. 6. v. 25.

lusilo erkomaniaritse (6), akkerartorterse Tornârsuk sakkiüarmet amârornársoartut (7) nipilirksoartut, êrsekſarsiordlune (8). 9. Opernermik forârnauværdluse akkerartorniarsiuk, nællunginausigit kattængutise nunamētut (9) pínekarmirsüt nagliungnartunnit tamakkonanga. 10. Gudible sajmarsórsub uavtinik kákorsirsub ussornartórsoaminut isukangitsomut Kristuse-Jesusikut, tāursoma nangmernub piginnāungorsardluï naissauáse nekkursektidlusilo, forârnauværsardlusilo, aulæjængersidlusilo nagliuktose killangoamik. 11. Tauna nalengnarsile pirsársōunerrudlunilo isukangitsórsoarmut! Amen. 12. Silvanuse kattænguput opernartugirsara neksidlugo okkoninga aglegangoamnik piause, okauniardlusilo, nællunéjarbigallusilo, Gudib sajmautà tettigirsarse opernartok unnerugdlugo. 13. Operkatigeet kennersimakatigeet Babylonime innudluarkoáse, ernersiamalo Markusib. 14. Innudluarkorsisitse illivsinut, kuniglusilo assanermit. Kannoktòk erkiksisitse tamàuse Kristuse-Jesusimētose! Amen.

Pelim

(6) Att. 1 Tess. K. 5. v. 6.
(7) Nersupilurksoartut.
(8) Innuït asserorsarosuglugit.
(9) Operkativse lumēnersut nagliukatigángase.

Pelim Aglegèjſa Ardlèjt
Nellinginarnut.

KAP. I.

Opertut Pelib pidluarkoèj. v. 1-4. Ajokærſorièj kannong innuniarkudlugit. v. 5-15. Opernartunningōg okaukèj nangmerngub Kriſtuſim uſſornarſúſia tekkogamiuk. v. 16-21.

Simeon Pele, Jeſuſib Kriſtuſib kivgà Apoſteliálo (1), opilerſunnut uavtitut erdlingnartomik Gudivta Annaurſirſivtalo Jeſuſib Kriſtuſim illuarſuſiánik. 2. Sajmaunekangârdluſilo erkikſingâritſitòk Gudib Nalekkavtalo Jeſuſib Kriſtuſim iliſimarſuſiánik! 3. Tāurſoma Gudiudlunilo pirſárōurſub tunniorarmátigut tamannik, kannong innudluarkudluta nalegluarkudlutalo Gudimut, kákorſirſivta uſſornartub angæokāurſublo iliſimarſuſiágut. 4. Tajmaëdune angirſórſoarnik tuſſarominartórſoarniglo unnerſōutekartimátigut, tamakkonanga

(1) Att. Tit. K. 1. v. 1.

nanga illangutilerkudluse Gudiursusiánut (2), kemaratigallugit sillarsoarmētut piomasepilungnik asserorsimarsut. 5. Tamattomunga kæ piniartuïnaritse, operdluse ajunginiaritse, ajunginiardlusilo ilisimaniaritse; 6. Ilisimaudlusile petējuïniaritse; petējuïdlusile isumagingniaritse, isumagiglusile Gudimut nalengniaritse; 7. Gudimudle nálektardluse kattængutigeet assaniarsigit, kattængutigeedle assagausigit assenningniaritsilōg (adlænnik). 8. Tamakko illivsinēkunik pingârdlutiglo, erkæjasungnauværsissauáse sursaërnauværsidlusilo Nalekkavta Jesusib Kristusim ilisimarsusiánik. 9. Tamakkoningale pekkangitsok takpēpok, ungesiksomut tekkoneng ajordlune (3), ajortitokamilo péjarsimarsusiæt (4) puïorpà. 10. Tajmāitomik kattængutika! piniarkiksaritse kákosimarsúserse kennersimarsúsersilo aulæjængersardlugo, tajmaillioralloaruse sumudloneet apyssengilase. 11. Tajmāitose isitlarkyomarmase Nalekkavta Jesusib Kristusib nalegaviánnt isukangitsomut. 12. Tajmāimet kaitsyssengilanga tamakkoninga okauniardluse, nauglo tamakko ilisimagallóarise nælly-

(2) Tamakko unnersōutit kajümiksarutigallugit Gudim ajungirsúsia arsigikudlusiuk.
(3) Killab peenik siunekangilak.
(4) Koïrsume.

nællyungnærikſilo opernartok tamanna. 13. Illuarârale okauzinnik iterſarniardluſe tupermiotidlunga (5) mane. 14. Ilisimagavko tuperma attorungnærbia (6) nedliutſungnarſirſok, tajma Nalekkavta Jeſuſib Kriſtuſib nællyungnærſikánga. 15. Piniaromariongatōg, tamakkonunga erkajmarſekſakartuïnarkudluſe kingúnevne. 16. Uagummè, okaunavſe Nalekkavta Jeſuſib Kriſtuſib tikiurſuſiánik pirſaunilirkſoarmik, okalluktuãinæt pekkoſerſorpadlãit mallingikallóarivut, nangminerle uſſornarſúſia-tekkogikput. 17. Tauna Gudib Atátab nerſorángago uſſornarſivdlugolo, nipe innirſârſoaminit uſſornartomit (7) tusſarliunamiuk imãitok: *Terſa ernera aſſanartok nuennerirſara* (8)! 18. Nipilo tamanna killangmit pirſok tuſſarikput, kakkame iblernartome illegángavtigo. 19. Profétidlo okauziæt opernarſiarput, tamanna naleglugo piomarparſe, ſôrdlo nennerõut kaumarſok târtome, kaulerſeïniardluſe, kauſiudlo kaumalerſerniardlugo umativſigut (9); 20. Tamannalo iliſimaiſſauarſe,

(5) Imēipok: Innutidlunga.
(6) Imēipok: Tokovikſara.
(7) Killangmit.
(8) Att. Matt. K. 17. v. 5.
(9) Imēipok: Kriſtuſim ajokærſutâ ſiunerſidluariartordluſiuk.

arſe, Profétin okauzeet aglekkænne innub ſiunekarnauviængikèj iſumaminik. 21. Innuk iſumaminik nedliutukſænnik erkoïngiſēinarmet, illuartudle ivko Gudim innuee okallukput (10), Annerſám illuartub piſimatik.

KAP. 2.

Ajokærſóïrſut operneitſut nalekkongilèj, Gudib pitlaromarmagit. v. 1-9. Ajortulliartût nellinginæt erkanârſirſut unnerpèj. v. 10-22.

Profétiokoſerſudle innungnēnirſut, ſôrdlotōg ajokærſóïrſut opernēitſut illivſinētſomariput, ajokærſûtekaromartut aſſerornartunnik, Nálegarlo miſſerratigiomarpæt piſſiarigalloarátik, ingmingnut pertlukſivdlutik terſangāinartukſamik. 2. Amerdlarſudlo ajokærſutèjt aſſerornartut malligomarpèjt, taukonunga ajokærſût opernartok mittegāuliſſavok. 3. Uerrinermidlo piniaromarpáſe pekkoſerſóutit okauzerallugit (1), taukonunga pitlautikſak ivna ungeſiſſengilak, pertloutikſædlo ſiningilak (2). 4. Engelimmè ajortulliortut Gudim ibleringikunigit, târtorſoarmudle ajektordlugit

(10) Aglekkiputtōg.

(1) Opernangitſunnik Gudim okauzeringitlèjnik.

(2) Pertluktitſirſæt aggeraluktuaiſſekâu.

lugit târtub kallimnérſoèjnik piſikèj, torkordlugidlo erkartorbingmut (3). 5 Sillatokarlo ivna ibleringikuniuk (4), Noale illuartomik okalluktok annaudlugo ingiarkatèjlo arbanek-mardluk, ullérſoak piſinamiuk ſillárſoarmiunnut Gudekaromangitſunnut. 6. Iglorpérkſoïdlo Sodóma Gomorralo akſãinangortidlugit pitlarunigit aſſerornermik, tekkordlôgekſangortidlugit (5) ajortulliaromartunnut kingórna. 7. Lotilo illuartok annaudlugo, nagliuktok innupilurkſoarnit kangunartulliartunnit. 8. Illuartok tauna tãivkoa akkornǽnnēname, udlut tapidlugit tarnimigut illuartokut erdlokivok illuēitſulleennut tekkurſaminut tuſſækkeminudlo. 9. Tâva Gudimut nálektut Nalekkam annauſinnâvièj urſernartomit, illuēitſudle torkordlugit erkartorbingmut pitlægekſãukudlugit. 10. Sualuglugidle uïningmin innuniartut (6), majungnartunnik piomanerdluktut (7), nalekkænniglo aſſiginnartut, innukſiſimangitſut, ingmingnik aſſatõut, ſejugatiglo nalegaveet mittegángamikit, 11. Nauk Enge-

 lit

(3) Imēipok: Illomut pitlangâromaudlugit.
(4) Ivko ſiurdleet ullérſoakartinago innurſut ibleringikunigit.
(5) Mianernartomik.
(6) Petârſortut.
(7) Piomaſepilulirkſoït.

lit nekkônerrudlutiglo nalegãunerrurſut mitengnartomik tajmãitut pingitſarèjt Nalekkamut. 12. Taukole (8), ſôrdlo nerſutìnæt ſillaliungitſut, erniurſut napitekſãudlutik tokotekſãinaudlutiglo, mitengnartomik okalluktaramik ſiunekangitſætik pivdlugit, aſſeryſſaput aſſerornartulliamingne; 13. Illuēitſuſimingnit akkſnekalerdlutik, iſumamigut nuennârdlutik udlut nungudlugit innungmadauſinnaramik; majungnardlutiglo tekkuyſungnakàut, tipeitſugaràut ajokærſoïnerdluglutik neřřikatigirſarángamiſe. 14. Irſekarput arnarerſunnik, ajortulliaiſlæratiglo kajumikſararèjt tarningit nekkurſektiſimangitſut, umatekardlutiglo piomatõunelſı[illegible]armik pilungnarſirſukſēinãuput. 15. Akkoſinek (9) illuartok kemegarángamiko tammarput, Balaamib Boſorib ņiarnǽn akkoſinerà (10) attuardlugo (11), tãurſoma akkikſæn illuēitſut aſſagèj. 16. Ajortulliaramile misſigilerpok, nerſúrſub ivrſoma okallungneng ajorallóartub innugtun okallulerſub Profète (12) ſiunekangitſok innerterà. 17. Tauko

(8) Innuït ajokærſoïnerdluktut.
(9) Ajokærſût.
(10) Ajokærſornerdlungmagit Madianitit, kannongillivdlutik Iſraēlitit aſſerorſaiſſegèjt.
(11) Tãivrſomatut ajokærſoïnerdlùglutik.
(12) Balaam.

Tauko (13) puïlarſôuput imekangitſut, nuïæt annorérſum aulatigèj, taukonunga târtorojurkſoak piaræ'rſimav'ok iſukaiſ'lengitſok (14). 18. Makkittarſórpadlârdlutik piungitſórſoarnik okauzekaramik, uïngub piomarſèjnut kangunartunnut kajumikſarſinnararèjt kemâgalloæt tammartartunnit. 19. Kivgâujungnæ'iſſerſun unnerdlugit, nauglo nangminek aſſerornartub kivgarátik (15); arktorſártok kivgangoránget arktorſartitſirſiminut (16). 20. Majungnartunnit ſillárſoarmētunnit (17) kemâgalloæt, Nálegak annaurſirſorlo Jeſuſe Kriſtuſe iliſimagamiko, tajmēitok ama napitilerunik arktorſardlutik tamakkonunga, kingórna tauko ajyvſâraràut ſiurdlermit (18). 21. Ajunginerrogallóarmet, akkoſinek (19) illuartok iliſimangikallóaruniko, iliſimaginnardlugo inneiziſin illuartut taukonunga piſimarſut tunnukunikit (20). 22. Taukonunga erkorpok illerkok ivna opernartok:

(13) Ajokærſóïrſopiluït.
(14) Illomut pitlangârnekaiſſaput iſukangitſomut.
(15) Illerkopilungnangnut aſſeroriartorſinnarput.
(16) Att. Joh. K. 8. v. 34. Rom. K. 6. v. 16. 20.
(17) Sillárſoarmiun illerkopilueennit.
(18) Att. Matt. K. 12. v. 45. Ebr. K. 6. v. 4-8.
(19) Ajokærſût.
(20) Iliſimanginek arkſoarnangiſſerromet iliſimaginnarnermit attornerdluktomit.

tck: *Kemmib meriake ſâkikià, pólekiblo péjarſimarſub maukuluk (ſânià.)*

KAP. 3.

Udlut naggatikſæt nedliutſomartok unnerpâ. v. 1-10. Kannong-illiorkudlugit ſiunikſartik pivdlugo ajokærſorpèj. v. 11-16. Miſſikſorkudlugidlo okaukikſarpèj. v. 17. 18.

Terſa aglekkama ardlèjt illivſinut, aſſanartoſi-à? Tamakkoninga okauniardluſilo iterſarniarpara iſumarſe illomôrtok (1). 2. Profétin illuartut itſak okauzeet illivſinut iſumagikudlugit, innerſuterpudlo, uagut merſa Nalekkab annaurſirſublo Apoſteligátigut. 3. Tamannalo nællyungnǽradlaiſſauarſe, udlunne kingurdleenne miteklerſokaromarmet, piomarſamingnut innuniartunnik. 4. Okalluglutik; *Kakugo ivna tikiubikſà unnerſugak nedliytſomarpa? Siurdleet tokometa kingornǽt tamarmik tüjmaëſinnarput, ſôrdlo iſuanit pingorkâramik.* 5. Tuſſaromangilædle, killæt itſak Gudim okauziánit pirſut, nunalo imamit, imãugallóarame. 6. Tamattomóna ſillárſoak tajmane étok ulluſimaudlunilo nungùpok imame. 7. Killædle nunalo mánakun étut tamattominga okauzimik étuarput, torkorterſi-

(1) Att. K. 1. v. 13.

tersimaudlutik ingnermut erkartorbingme innuïdlo Gudimut nalegomangitsun asserorbiksænne. 8. Tamattomingale nællyungnæissause, assanartosi-à! udluïnak atauzek Nalekkame sôrdlo okiut tusindit, okiuttõg tusindit sôrdlo udluïnak atauzek (2). 9. Nalekkab unnersõut nedliutitsomarnertõungilà — illèjsa nedliutitsomarnertôk unnermarsuk — nikadlõungisinnarpátigudle, tammartokarkorsinginame, tamásale sâniarkogallóardlugit. 10. Nalekkable udluksà (3) nedliutsomarpok sôrdlo tigliktok unnuarsiortok (4), tãursománe killæt nungutsomarput perpaluktórsoarmik, pingortudlo ikitlardlutik pæromarput nunalo pekkotèjlo nungudlutik õutsomarput. 11. Tamarmik makko nungutsomarpeta, kannong-étsomarnerpise? Ajunginiaissause Gudilo naleglugo piniaissause (5). 12. Neriguglusilo tuoviordlusilo (6), Gudim udloæt nedliubiksánut, tãursománe killæt pæromarput ingnermit, pingortudlo ikitlardlutik ãugomarput. 13. Okauziánidle nerigukpogut killeksænnik nutænnik nuneksamiglo nutâmik, tersane illuartokarsinna-

(2) Mulluneng ajorpok.
(3) Udlut naggatiksæt.
(4) Att. 1 Tess. K. 5. v. 2. 3.
(5) Piaræ'rsimakudluse.
(6) Piginnãungorkudlusilo.

ſinnâromarpok. 14. Tajmãitomik okkorſe aſſanartoſe! tamakko nerigugángauſigit, piniarkikſaritſe iblernarſinnarkudluſe arkſoarnẽikudluſilo tãurſomunga erkikſivdluſe. 15. Tamannatõg pidluarnartugiſiuk, Nálegak nikadlõurſingimet; ſôrdlotõg aſſánartok kattængupût Pauluſe aglekkiok illivſinut, tunnínekarame iliſimanartomik. 16. Tajmatõg (piviok) aglekkamine tamanne, okautigirſarángamigit tamakko illèjt tamakko nællunarallóarkàut, iliſimangángitſut nekkunſektiſimangitſudlomumikſitarèjt, ſôrdlotõg aglekkæn adlæt ingmingnun aſſeroriartordlutik. 17. Tajmãitomik okkorſe aſſanartoſe! Tamænna iliſimalerauſiuk, miſſikſoritſe, innuït kangunartut tarnmartarnereennit aſſerorkonnaſe, aulæjtengerbikſarſilo tunnukonnage. 18. Nalekkavtale annaurſirſivtalo Jeſuſib Kriſtuſib ſajmaunerâne iliſimarſuſiánik agdliartortuïnaritſe. Tauna uſſornarſilmánalo iſukangitſomudlo. Amen.

Johan

Johannesim Aglegèj Siurdleet

Nellinginarnut,

KAP. I.

Jesuse Johannesim okautigà opertunnut, illegeekudlugit tãursomunga, illerkorikallóarunik ajortitiglo missiarnagit Kristusim aŭánik pejægeksæt.

Isuanin étok, tussægarput, irsivtinik tekkursarput, irsigirsarput, arksavtiniglo sauptigarput, okauzeng ivna umanartok(1). — 2. Umanartok tãivna sarkomersimagallóarmet, uagudlo tekkungniktogut, unnipkârdlutalo okallukbigãuse umanartomik isukangitsomik Atátamētomik, uavtinudlo sarkomersomik. — 3. Ivna tekkursãrput tussægarpudlo unnipkautigârput illivsinut, illipsisõg illegikudluta, uagudle Atátak Niarnálo Jesuse Kristuse illegissegiakput (2). 4. Tamattomingalo aglekbigãuse, tipeitsúserse namaksidluïnarkudlugo. 5. Tamersalo okau-

(1) Jesuse (Att. Joh. K. I. v. 1-4.)
(2) Att. Joh. K. 17. v. 21. 1 Kor. K. I. v. 9.

okauzek tāursomanga tussægarput illivsinudlo unnipkautigirsarput, Gude kaumarsômet târtokardluïnaranilo (3). 6. Tauna illegigikput unneruta, târsiordlutalo (4), segluvogut tâva, opernartomiglo pinata. 7. Sakkiniarutale kaumarsome, sôrdlo tauna kaumarsomēpok, illegeelerpogut tâva, Jesusiblo Kristusib, tāursoma Niarnæn, auæt péjararátigun ajortinnit tamannit (5). 8. Ajortekangitsogut unnerallóaruta, uavtinut nangminek seglokittāiginnarpogut, seglusuïrsudlo illuvtinēngilak. 9. Ajortivut nællunærutigit, opernardlunilo illuartórsõvok, isumakærbigiomaramisigut ajortullirsavtinik, péjaromaudlutalo illuēinermit tamarmit. 10. Ajortulliangitsogun unnerallóaruta, tauna seglutôtiparput, okauziálo illuvtinēngilak.

KAP. 2.

Opertut nungudlutik Kristuse mallingniaissauæt Gudib pekkorsèj naleglugit innukatitiglo assaudlugit, v. 1-14. Sillablo pee asslatlarnagit. v. 15-17. Ajokærsût opernartok ilisimarsartik malleroarsinnaissauæt, Kristusimētuarkudlutik. v. 18-29.

Kittôrnangoaka! Tamakkoninga aglekbigāuse ajortulliarkonnase, ajortulliartokaral-

(3) Att. Joh. K. 1. v. 9. K. 8. v. 12.
(4) Nællursutut ajortulliaruta. (5) Att. Ef. K. 1. v. 7.

rallóarpedlo, tukſiurſirſokarpogut Atátamut Jeſuſe-Kriſtuſimik illuartuïnartomik. 2. Taunalo akkiovok ajortivtinut; uagnïnãungitſudle ſillárſoarmiut tamárſoarmik (ajortèj) pimivdlugit. 3. Taunalo ilirſarigikput nællunaiſſengilagut, pekkorſèj nalengniarutigit. 4. Nellinginak okaralló-artok ilirſarine unnerdlugo, nalengnagidlo pekkorſèj, tauna ſeglutórſõudlunilo opernangidluïnarpok. 5. Okauzeenigle nalengniartokarpet, tãurſoma aſſennirſúſia Gudimut illomut namakſiok (1). Tamattomanga iliſimalerpogut taurſománẽlerſogut. 6. Taurſománẽtuartum unnerſok innuniaiſſavok, ſôrdlo tauna innudluartok. 7. Kattængutika! Nutâmik inneizimik (2) aglekbigingilauſe, piſſokâmigle inneizimik, tamanna iſuanit pigigikſe. Okauzek iſuanit tuſſægarſe, tamerſa inneizin ivna piſſokak. 8. Ama aglekbigiviauſe inneiziſiſâmik (3) tãurſománilo illivſinilo opernartôlerſomik, târſoak kangiumet, kaumarſorlo opernartok mâna kaumalermet. 9. Kaumarſomẽtum (4) unnerſok, kattængunilo kingarallugo, tauna târmiovok (5) ſulle. 10. Kattængumi-nik aſſenniktok kaumarſomẽtuarpok ark-

ſoar-

(1) Nællunærdluarpok.
(2) Ajokærſûmik. (3) Ajokærſutitâmik.
(4) Ilifimarſum. (5) Nællurſôvok.

ſoarnartokaranilo. 11. Kattænguminigle kingarſortok târmiovok, târmilo ſakkivdlune, ſiunekaranilo ingerdlarſaràu, irſæk târtub takpeeliſimamagik (6). 12. Aglekbigâuſe, kittôrnangoaka! Ajortiſe iſumakærſimameta tâurſoma akkánut. 13. Angæjokâurſoſe aglekbigâuſe, iſuanin étok ilirſarigikſe. Innuſuktoſe aglekbigâuſe, ajortok arktorſartinauſiuk. Merdlertôurſoſe aglekbigâuſe, Atátak ilirſarigikſe. 14. Angæjokâurſoſe aglekbigigivſe, iſuanin étok ilirſarigikſe. Innuſuktoſe aglekbigigivſe, pirſárſôgauſe, Gudiblo okauzee illivſinēmeta, ajortorlo arktorſartinauſiuk. 15. Sillárſoak aſſatlariaràunaſiuk, ſillab peeloneet; ſillárſoarmik aſſenniktok aſſennirſúſekarnauviængilak Atátamut. 16. Sillárſoarmētut tamarmik uïningmut piominartut, irſinnudlo piominartut, innungmadauneridlo (7), Atátamit pingimeta, ſillárſoarmidle piput. 17. Sillárſoarlo nungytſartorpok peelo piominartun aglæt, Gudible pekkorſánik nálektok iſukangitſomun éſſavok. 18. Kittôrnangoaka! Udlut naggatæt tamerſa nedliutilerpok; Antikriſtuſimiglo (8) tikiytſomartomik tuſſarauſe (9), mâna tamerſa Antikriſtuſit

(6) Nællurſotun innurſaràu piniarbikſe ſiunekarnago.
(7) Makkittavætlârnerit.
(8) Kriſtuſimut akkerartortórſoak pià.
(9) Att. 2 Teſſ. K. 2. v. 3.

ſtuſit kapſēiolerput (10), tamattomanga nællyungnærpogut, udlut naggatæt nedliutilerſok. 19. Uavtinit tauko audlarallóartut, illegingikivudle (11); illegigallóaruniſigut, nejortuaiſſegallóarátigut; tamattomangale næIlunangilæt, tamarmik illegingikátigut. 20. Illipſilo tennirſutekarpoſe illuartomit (12), tamáſalo (13) iliſimauæſe. 21. Sôrdlo aglengitſonga ſiunekangitſunnut opernartomik, iliſimagauſiugle, opernartorlo ſeglum illegingimago (aglekponga). 22. Kina ſeglutórſōva? Tamerſa miſſjartok, Jeſuſe Kriſtuſiungitſok unnerdlugo; Terſa Antikriſtuſe Atátamiglo Niarnániglo miſſeřřatiginiktok. 23. Niarnánik miſſeřřatigirſub Atátak piginginià, Niarnánik unnerſiutigirſub Atátak pigivià. 24. Tajmāitomik illipſe iſuanit tuſſægarſe illumiugiſiuk. Iſuanit tuſſægarſe illumiugigallóaruſiuk, illipſiſóg Niarnáne Atátamilo étuaromarioſe. 25. Terſa unnerſōuta uavtinut, umanartomik nâkſāungitſomik (tunniomaudluta) unneřame. 26. Tamakkoninga aglekbigāuſe ajokærſornerdluktiſe pivdlugit. 27. Tennirſutiſiarſilo (14) tāurſomanga illivſinēſſavok, ſumiglo ajokærſoriakangilaſe, ſôrdlole ten-

(10) Kapſeet Kriſtuſe akkerarigallóarpæt.
(11) Uavtitun illomôngitſut.
(12) Ajokærſútekarpoſe Kriſtuſimit.
(13) Pirſariakartut. (14) Att. v. 20.

tennirsutib tãursoma tamannik ajokærsorpáse, opernardlunilo seglõunanilo, tajmatõg taursománẽtuaritse ajokærsutà nalẽinardlugo. 28. Mánalo kittôrnangoaka! Tãursománẽtuaritse, ersilerpet, tupedlerkudluta pakaitsikonatalo tãursomunga tikiursusiáne. 29. Illuartórsõursok ilisimagallóarusiuk, tâva nællyssæriarse illuartomik piniartok, tãursomanga erniomet.

KAP. 3.

Opertut pidluarnertomik nerigugirsekfakårtut unnerpèj, ajortulliaissærunik ajungitsunnik piniarsinnardlutik. v. 1-10. Gudib kittornèjsut ingmiugnut assakoèj. v. 11-24.

Arèit, kannong-aktiksomik Atátam assakátigut, Gudib kittôrnèjnik taïornekarkudluta! Tajmãitomik sillam innueesa (1) ilirsaringilátigut, tauna ilirsaringinamiko. 2. Assanartose! Mánakũt Gudib kittórnarátigut, sullilo nællunærsimangilak, kannongélissersogut; Tamannale ilisimauarput, ersilerpet, tauna arsigileromarikput, irsigidluarómaravtigo. 3. Tamattomingalo tãursomanga neriguktut nungudlutik iblernarsiniararàut, sôrdlo tãivna iblernartuïnartôvok. 4. Ajortulliartok nellinginak illuẽitso-

(1) Opingitsut.

ēitsomik pimiok, ajortile tersa illuēitsok (2). 5. Ilisimauarse sarkomersimarsok ajortæru-titsugluta, taunalo ajortekangitsok. 6. Taursománētuartok ajortulliarāingilak; a-jortulliartub tekkungiseinarà ilirsarìnagolo. 6. Kittôrnangoaka! Ajokærsorperdluktit-saràunase. Illuartulliartok illuartôvok, sôrdlo tāivna illuartuïnartôvok. 8. Ajor-tulliartok tornârsungmit piok, isuanit tór-nârsuk ajortulliarmet. Gudib niarnæt sar-komersutigà, tornârsub pillee piorngæru-titsartordlugit. 9. Gudimit erniursok ajor-tulliarāingilak (3), nautseïeksà (4) taurso-mánēlermet, ajortulliarnerlo ajorpok Gu-dimit erniogame. 10. Tamattomanga nællunārāingilæt Gudib kittôrnej, Tornâr-sublo kittôrnej; nellinginak illuartomut piniangitsok, kattænguminiglo assennigane, Gudimit pirsōungilak tauna. 11. Tamersa inneizit isuanit tussægarse, illavtinut assa-kudluta. 12. Kaïn mallingnago, ajorto-mit pimet, nukilo tokopà; saagme tokoner-pàuk? Tamersa pillee ajormeta, nukædle pillee illuarmeta. 13. Tupigosukennase, kattængutika! Sillam innueesa (5) umigipase. 14. Ilisimavogut tokomit umanartomut (6)

 pir-

(2) Inneizisin arksoarirsæt. (3) Piarallùne.
(4) Okauzia (Att. 1 Pel. K. 1. v. 23-25.)
(5) Opingitsut.
(6) Pertlungmit pidluarnartomut.

pirsogut, kattængutivut (7) assagavtigit; kattænguminik assenningitsok, tokungavok (8) sulle. 15. Kattænguminik kingarsartok innurærsôvok, innurærsudle ilisimauæse, nāissengitsomik innursutiksakarnauviængitsut illumingne. 16. Tamattomanga tāursoma (9) assennitsúsia nællyungnærikput, tokutigangátigut; uaguttōg pīginnāussaugut, kattængutivut tokutigirsariakarpeta (10). 17. Nunab mattoma peenik piglub kattængune ajorsartok tekkoguniuk, umanilo parnærsardlugo tāursomunga (11), kannongme tauna illumine assenningnekarsinnāua Gudimut (12)? 18. Kittórnangoaka! Okauzēnarmik okāinarmigloneet assennikkennata, piniardlutale illomut pigissa. 19. Tamattomangalo nællyungnærpogut, opernartomin étogut (13), umativudlo tupedlersarsinnāudlugit tāursomunga (14). 20. Umativtine passirsutiksakaruta, Gude tâva umativtinin angnerrovok, tamásalo ilisimavèj. 21. Assannartose! Passirsutiksakangikuta umativtine, Gude tâva sungersou-

(7) Innukativut.
(8) Pidlučipok. (9) Kristusib.
(10) Innukativut annengniaissauavut nangminek nanværdluta aglæt.
(11) Nakiginago tunniomanagolo.
(12) Assukiak tāursoma Gude assadluangilà.
(13) Operdluartogut.
(14) Att. K. 2. v. 28.

ſoutigârput. 22. Sumigloneet tukſiarbigiguvtine, tunniomarpátigut, pekkorſèj nalekikſaravtigit, illſuarirſèjlo piniardlugit. 23. Tãurſomalo pekkorſà terſa, ernerme Jeſuſib Kriſtuſim akkánut operkudluta, aſſakatigeekkudlutalo uavtinut, tajma innemmátigut. 24. Inneiziſèjniglo nálektok taurſománẽtuarpok, tãivnatõg tajmãitomẽtnariok, Annerſárlo tunnirſà uavtinut nællunærkotigârput, uavtinẽlerſok.

KAP. 4.

Miſſikſorkoèj ajokærſöirſunnut, illèjt illuangimeta, v. 1-6. Aſſakatigeekkoèj, Gudim aſſamagit. v. 7-21.

Aiſſarſaka! Annerſæt (1) nellinginæt operinaſuarnaſigit, annerſædle miſſiliktardlugit pigiſigit, Gudimit pinginefugallugit, Profétit operneẽitſut amerdlagallóarmeta audlartut ſillárſoarmut (2). 2. Tamattomanga Gudim annerſà iliſimaiſſauarſe; Annerſák nungudlune Jeſuſe-Kriſtuſimik uïningme ſarkomerſomik (3) unnerſok, Gudimin épok. 3. Annerſárlo nungudlune Jeſuſe-Kriſtuſimik uïningme ſarkomingitſomik unnerſok, Gudimin éngilak; tamerſa Antikri-

(1) Ajokærſöirſut.
(2) Ajokærſöirſopiluït amerdlalerallóarkâut.
(3) Att. 1 Tim. K. 3. v. 16.

tikristusim (annersà) (4), tikiytsomartok tussarikse, mersalo nunamēlerallóarpok. 4. Kittôrnangoaka! Gudimit piose, taukonungalo ajugāursose; illivsinētok(5) angnerromet sillársoarmētomit (6). 5. Tāivko sillarsoarmit pigamik, sillam innueesut okallugaràut, sillablo innueesa tussararèjt. 6. Uagut Gudimit piogut, Gudimik ilirsarsirsub tussararátigut, Gudimit pingitsub tussarāingilátigut; tamattomóna annersáng opernartok annersárlo tammartitsirsok ilirsarâkput. 7. Assanartose! Assakatígeengniarta uavtinut, assenningnek Gudimit pimet, assenniktorlo nungudlune Gudimit erniovok, Gudilo ilirsarà. 8. Assenningitsub Gude ilirsaringilà, Gude assarsutāumet (7). 9. Mattominga Assarsúse Gudib sarkomerssikà uavtinut, ernetue Gudim audlartinamiuk nunamut, uagut innursutigikudlutigo(8). 10. Tamersa assenningnek: Uagut Gude ássangikikput, tāursomale assakátigut, ernilo audlartikà akkiokudlugo ajortivtinut. 11. Assanartose! Gudib tajma assangârmátigut, uaguttōg illavut assarsariakarpavut. 12. Gudimik tekkungniktokang-

(4) Att. K. 2. v. 18.
(5) Gudim Annersà.
(6) Antikristusim annersánit.
(7) Assennikajuktórsōmet.
(8) Att. Joh. K. 3. v. 16.

tokangilēinarpok; illavut assagutigit, Gude uavtînētuarpok, assennirsusiálo uavtine namaksiok. 13. Mattomanga ilisimavogut, taursománētuartogut, taunalo uavtinētuartok, Annersáminik tunnimátigut. 14. Tekkungniglutalo okaursiogut, erne Atátam audlartikà, sillársoarmiut annautsartorkudlugit. 15. Jesuse Gudim ernerángago, unnersokarpet, Gude tāursománētuarpok, taunalo Gudimētuarpok. 16. Gudim assennirsúsia uavtinut ilisimaudlugolo operârput. Gude assarsutâvok (9), assennikajuktok nungudlune Gudimētuarpok, Gudilo taursománētuariok. 17. Mattominga assenningnek namaksiok uavtine, tupedlerkudluta udluksame erkartōubingme, tāursomatun énavta sillame mattománe. 18. Assenningnek erksimik illakarāingilak, assennigluarneruble erkse annisitarà, erkse annernartomik illaliomet; erksirsorle assennigluarāingilak. 19. Tauna assauarput, assakârmátigut. 20. Okartokarallóarpet ima: Gude assauara; kattængunilo (10) kingarigivdlugo, seglutórsōvok tauna; kattængunile tekkursartæke assangikuniuk, kannongme tâva Gude assaissoàuk tekkungilēinake? 21. Mattomingalo inneizisikar-

(9) Att. v. 8.
(10) Innukane.

pogut tãursomanga: *Gudimik assenniktub kattænguniső̃g assaissegià* (11).

KAP. 3.

Gudimik assenniktub kannong-ésúsia okautigà. v. 1-5. Nar'kiksigeet Kristuse pivdlugo okautigivièj. v. 6-12. Opernermik forârnauværkudlugidlo tuksiarkoèj. v. 13-17. Gudimit erniursok ajortulliaissæranilo Gude illegituïnarniararà. v. 18-21.

Nungudlune Jesusimik Kristusiursomik opertok Gudimit erniovok; nungudlunilo tãursominga ernertârtok assagallóaruniuk, erniátõg assavià. 2. Mattomanga ilisimavogut, Gudib kittôrnej assagivut, Gude assagutigo pekkorsèjlo malliglugit. 3. Gudimut assanek teria, pekkorsèj mallingniarutigit, pekkorsèjlo ajornangilæt. 4. Gudimit erniursut tamarmik sillam innueenut ajugãursarángeta, opernerpudlo arktorsitsárutigârpùt sillam innueenut. 5. Sillam innueenut kina ajugãunerpa, kissienne opertok Jesusimik Gudim ernerigánik? 6. Tamersa ivna tikiutok imermiglo aungmiglo(1) Jesuse Kristusiursok; ervngẽinãungitsomik imermigle aungmiglo (piok); Annersárlo (2) tamersa nellunejãirsaràu,

(11) Att. Matt. K. 22. v. 39.
(1) Koïsinerminiglo tokomniglo.
(2) Illuartok.

araù, Annerſák (3) opernakánget. 7. Pingaſûmeta killangme narkikſigeet, Atáak, Okauzerlo (4), Annerſárlo illuartok, pingaſudlo tauko atauziôput. 8. Pingaûputtõg narkikſigeet nuname, Annerſák, merlo auglo; pingaſudle tauko atauzimut piput (5). 9. Innuïn okauziæt operigugo, Gudim okauzià aſſukiak opernarnerovok, tamerſa Gudim okauzià ernerminik narkikame (6). 10. Gudib niarnánun opertub okauzek tamanna illumiugà; Nellinginab Gude operingikuniuk, ſeglutôtikàâva, okauzek operiomanginamiuk, tamatominga Gude narkikallóarmet erne pivdlugo. 11. Tamerſalo okautigirſà, umanartomik iſukangitſomik tunnimátigut Gudib, umanartorlo tamanna niarnánẽtok innerdlugo. 12. Niarnánik piglub umanartok pigà; Gudib niarnánik pekkangitsub umanartok piginginià. 13. Tamatominga aglekbigãuſe opertoſe Gudim ernetuæn akkánut, iliſimakudluſe, iſukangitſomik umanartokartoſe, opertuarkudluſilo Gudim ernetuæn akkánut. 14. Tamerſalo tettitõurſúſerput tãurſomunga, ſumiglo-

(3) Jeſuſim ajokærſutà.
(4) Terſa Niârna.
(5) Nellunærdlutik Jeſuſimik Gudiurſomik annaurſirſõurſomiglo-
(6) Att. Joh. K. 5. v. 37. K. 8. v. 17. 18.

migloneet kenuniarángavta illuarirſánik tuſſaromarátigut (iliſimagavtigo.) 15. Iliſimagutigolo tuſſaromarátigut ſumiglonee kenuniarángavta, távatōg iliſimaviogut piomarſavut tāurſomanga pigilerivut. 16. Nellinginab kattængune tokonangitſomi ajortulliartok tekkoguniuk, tauna tukſiar ſinnâvok, innukyſſauà tâva; tokonangitſomik ajortulliartut piaka. Ajortekario tokonartomik, tamanna pivdlugo tukſiar kongikallóarpara. 17. Illuēitſok tamâ ajortiôvok, ajortekarioktōg tokonangitſomik. 18. Iliſimauarput Gudimit erniurſok ajortulliarāingitſok; Gudimidle erniurſok miſſikſorniararàu, ajortublo (7) innarlerſinnāungilà. 19. Gudimit pirſogut iliſimavogut, ſillable innuee (8) tamárſoarmik ajortuïnarnēput. 20. Iliſimavogudle, Gudib Niârna tikiuſimarſol nællyungnærſidlutalo opernartok ilirſarikudlugo; Opernartomēnioguttōg Niarnáne Jeſuſe-Kriſtuſime, tauna Gudiudluartôvok innurſutikſāudlunilo nâkſāungitſok. 21. Kittôrnangoaka! miſſikforitſi Gudipilungnut. Amen.

Johan-

(7) Urſéïrfub.
(8) Opingitſut.

Johannesim Aglegèjsa Ardlèjt.

…rnak opertok Kyriamik attilik kittôrnejlo pidluarkoèj, nerfordlugidlo okaukikſariėj aſſenniktuarkudlugit miaœrſorkudlugidlo ajortunnut.

Jtokàunek (1) Kyriamut kennerſimarſo…aut kittôrnèjnudlo, tauko illungerſuïnar…aik aſſauaka, kiſſimalo pinanga adlættōg …amarmik opernartomik iliſimalerſut (aſſa…ièjt); 2. Opernartok uavtinētuartok …ukangitſomudlo navtinētſomartok pivd…ugo. 3. Gudim Atátab Nalekkablo Je…uſib Kriſtuſib, Atátam ernerǽt, ſajmaud…uſilo nâkalluſilo erkikſiſiliſe opernarto…aik aſſenningnermiglo! 4. Tipeitſungâr…āunga, kittôrnavin illèjt miſſigileravkit …llungerſordlutik piniartut, náleglugo Atá…ab pekkorſà uavtinut. 5. Mánalo innep…pagit

(1) Aglekpok, imēipok: Uanga utokaunerrudlunga aglekponga.

págit Kyria! — nutâmik inneizimik ag
lekbigigallóaratit, isuanidle pirsavtinik —
illavtinut assakudluta. 6. Tersa assanek
innuniaruta pekkorsà náleglugo; ters
inneizit tussægarse isuanit, innuniarkudlus
náleglugo. 7. Tammartitsirsut (2) kap
seet sillársoarmut pimeta, Jesuse-Kristusi
mik uïningme sarkomingitsomik unnersut
tamersa tammartitsirsok Antikristusilo iv
na (3). 8. Missiksoritse ajokærsoïluksin
narkonnata, namagluamigle pissikudluta
9. Nalegomangitsok Kristusiblo ajokærsu
tánik piniangitsok Gudekangilak; Kristu
sim ajokærsutánik piniartub Atátarlo Niar
nálo pigæk. 10. Illivsinut pirsokarpet
tamattomingalo ajokærsûmik okallungi
pet, tauna igluvsine innikssirsaràunasiu
illeksinagolo; 11. Tāursominga illeksir
sub ajortulliarkatigirsarángago. 12. Amerd
larsunnik aglegeksakarallóartonga illivsi
nut, aglekbiginginiausile, isumakaram
ornigomaudlusê, nangminek okallukbigi
suglusе, tipeitsugluarkudluta. 13. Kat
tængupit (4) kennersimarsub kittôrnèjs
innudluarkoátit. Amen.

Johan

(2) Ajokærsornerdluktut.
(3) Att. 2 Tess. K. 2. v. 3. 4. 1 Joh. K. 2. v. 18. 19.
(4) Arnab.

Johannesim Aglegèjsa Pingajuéjt.

Sajuse Johannesib pidluarkoà, illomôrsúsialo tipeitsu-tigallugo nersorpà. v. 1-8. Diotrefese arksoarà, Demetriusilo illuarà. v. 9-12. Aglekkæne nâniarpèj. v. 13-15.

Utokàunek (1) Kajusimut assanartomut, auna illungersuïnarmik assauara. 2. Assa-artotin oma! Tamatigut innudluarkoagit, èrkikudlutidlo, sôrdlo tarnet pidluarpok. 3. Tipeitsungârkäungamè, kattængutin illèj-a illungersortotit unnipkautigimatit, illo-nôrdlutit innudluarniaravit. 4. Tipeit-ungârnerrursokaräingilanga mattomanga, ussarángamá kittôrnamnik (2) illunger-ordlutik innùniartunnik. 5. Assanartotin-ma! kattængutigeennut tekkornartænnud-o angæjokäudluarpotit. 6. Taukoa angæ-okäursúsit unnersiutigæt operkatigeennut; lluartomiglo piomarpotit; audlaisserfut auko takkursikallóarukit Gudib namagir-sèjnik

(1) Aglekpok (Att. 2 Joh. v. 1.)
(2) Opertitamnik.

sèjnik. 7. Tãurſoma akka pivdlugo (3) aſſiarmeta, nællurſunnidlo piſſiniangilæt. 8. Tajmãitunnut tâva angæjokãuſſaugut, piniarkatiginiaruglugit opernartome. 9. Operkatigeet aglekbigigika; Diotrefeſible nalegãunerryomatõub taukonáne aſſiginnarpátigut. 10. Tajmãitomik tikiukallóaruma, pirſartægèjnik erkaſitſomarpara, kannong-illioránget okalloroluktórſõudlune pivdluta; tajmãinak pirſarãinginiok, kattængutigeedle nangmernub illekſingitſarèj, innertertardlugidlo illekſiomarſut, operkatigeennin anniſitarèj. 11. Aſſanartotin oma! Ajortok malligiaràunago, ajungitſorle (malligùk); Ajungitſulliartok Gudimit piok, ajortulliartuble Gude tekkungikà (4). 12. Demetriuſe unnerſiutigíne karpok tamannit opernartomidlo aglæt uaguttõg unnerſiutigârput, iliſimaviarſiſõg okauzerput opernartõurſok. 13. Amerdlarſunnik aglegekſakarallóartonga aglekbigiomangilagidle aglaumik. 14. Iſumakarpongale tekkyomaudlutit killamik, okallukatigeegomarpoguk tâva. 15. Kannoktòk erkikſeet! Aſſarſivit innudluarkoátit. Aſſarſivut innudluarkomigigit, ſôrdlo taïſimagika.

Juda

(3) Tauna okautigiartordlugo.
(4) Att. 1 Joh. K. 3. v. 6.

Judasim Aglegèj

Nellinginarnut.

Opertut missiksorkoèj, nalengnagit ajokærsoïnerdluktut, pitlarnekarkatigikonnagit, tauko ajortórsómeta pitlarnangârdlutiglo; Gudible operomarsut ser nigiomarpèjgōg.

Judase, Jesusib Kristusib kivgà; Jakoble kattængutà (1), kákosimarsunnut, ajorungnærsarsimarsunnut Gudime Atátame, sernikforsimarsunnudlo Jesuse-Kristusimut. 2. Nákinekangârdlusilo erkiksingârdlusilo ussanekangâritsitòk! 3. Assanartun okkorse! Aglekbigikiksarniarallóaravse piduarkatigeersusivtinik, pirsariakartugigiga aglekkænnik makkoninga okauniardluse, operirsekſak illuartunnut pisitâugalloak erniginiarkudlusiuk. 4. Innuïn illèjt ken-deriniardlutik iserallóarmeta, tauko pivdugit aglèksimakammærpok, tamattomóna pitlar-

(1) Aglekpok.

pitlarnekaromarmeta; Gudekaromangitſut piaka, Gudivta ſajmàüta attornerdlugarángarſuk kangunartórſoarmut, miſſerratigallugolo Nalegãurſotuak Gude Nalegarpudlo Jeſuſe Kriſtuſe. 5. Okauniaromoauſile mattominga iliſimagallóartoſe, innuït Nalekkab annaukâramigit nunamit Ægyptenimit, kingórna nungutikèj opingitſut (2). 5. Engelittõg atauzek nelligingimarſuk, innirſik kemeglugo, kelerutinnik iſukangitſunnik târtome torkorèj udlórſoarmut erkartorbingmut (3). 7. Sôrdlo Sodoma Gomorralo, iglorpēidlo erkængnētut makkoatut petẽinelírkſoangoramik, adlamiglo uïnikſiordlutik (4), tekkordlôgekſangortut (5) pitlarnekalerdlutik ingnerme kamijuïtſome. 8. Tajmatõg tauko ſinektortórſõput (6), uïniktik mingorſinnardlugo, nalekkædle aſſiginnardlugit, nalegaveedlo miteglugit. 9. Mikaëlible Engelit nalegaunerǽt, Tornârſuk ſakkitſaunamiuk, arkſcarallugolo Moſeſib timmà pivdlugo, okau-

(2) Att. 1 Kor. K. 10. v. 5.
(3) Att. Joh. K. 8. v. 44. 2 Pel. K. 2. v. 4.
(4) Kiglormut ſânamik petẽinartulliardlutik (Att Rom. K. 1. v. 26. 27.)
(5) Erkajniægekſangortut uavtinut, miſſikſorkudluta, tãivkoatut pitlarnekarkonata (Att. 1 Kor K. 10. v. 6.)
(6) Iſumapilungmingnik Gudim iſumà unioránga miko ſinektortotun éngajekput.

kauzek mitengnartok attordlugo saperfok, ima okarsinnardlune: *Nalekkab pitlarlisit!* 10. Taukole siunekangitsamingnik arksoardlerput, nersutînædle sillaliungitsut nællungitsèjnnik ilisimaginnarput (7), tamakkonunga asseroriartordlutik. 11. Erkanak tauko! Kaïn mallikpæt (8), akkiksarsiomaudlutiglo Balaamisut tammariartorkàut (9), okauzereenermiglo Korisut (10) nunguput. 12. Tauko mammiænnætlāràut karksimioarbivsine nerr̊itkatigirsarángamise iktoratik nerr̊itlardlutik; sôrdlo nuïæt imekangitsut, annorin ingerdlatèjt (11); orpeet āursut, pāurnakangitsut, mardluriardlutik tokorsut (12), sortlemingnun aglæt nytsugāursut (13). 13. Sôrdlo imarpiub mallírksoee kappiortorput kangugirsekfaralloamingnik (14); udlorirsæt maungēinartut (15), taukonunga târtórsoak isukangit-

(7) Att. 2 Pel. K. 2. v. 10-12.
(8) Att. 1 Joh. K. 3. v. 10. Kaïnisut kattænguti-tik tokotarèjt, tarningeet asserorángamikit.
(9) Att. 2 Pel. K. 2. v. 15. 16.
(10) Kore okauzereenanne Mosesimut tersangāinak nungupok; tajmatōg tauko okauzereenamik Apostelinnut nungutsomariput.
(11) Ajokærsoïnerdlumingnik atauzek nelligingilæt.
(12) Koïsimangikatlardlutiglo koïsimalerdlutiglo ajordluïnarput.
(13) Ingnermut pirsekfāinàudlutik.
(14) Ajokærsornerdlutitik kangugirsariakarallóarèjt.
(15) Tamartarput nellinginarmut.

kangitsomut torkorsimavok. 14. Enokile aglæt, Adamit arbangæn - aipæt, erkoïniartok taukoninga, okarame: *Arèit, Nálegak aggerpok ingmikôrtitæne amerdlarsórsoarnik tusindekartut illègallugit; 15. Erkartõutsartordlugit tamása, Gudekaromangitsortèjdlo tamása pitlariartordlugit, ajortulliarkángeta Gudeetsutudlo illiorsiunarmeta, Gudekaromangitsudlo ajortilirksoït okauzerdlutlarmeta tãursomunga.* 16. Tauko okallorolukfinnararàut arksoardlerdlutik, piomasepiluït naleksinnardlugit, kanermingniglo makkittarsorpadlârdlutik okauzekararàut, adlædlo manigoutarèjt sussiomaudlutik. 17. Illipsile assanartose! Okauzin ivko erkajniarsigit, Nalekkavta Jesusib Kristusim Apostelеesa siórnagut okauzerigèjt; 18. Okarbigángase (16), udlunne kingnrdleenne miteklersokaleromarmet innuniartunnik Gudeetsutut piomasepilungmingnut naleksinnardlutik. 19. Tauko ingmikôrtarput (17), innuïnãursut, annersákangitsut (18). 20. Illipsile assanartose! Illivsinik illuarsáïniaritse opersusiv-

(16) Att. Apost. Sull. K. 20. v. 29. 1 Tim. K. 4. v. 1. 2 Tim. K. 3. v. 1. 2. K. 4. v. 3. 4. 2 Pel. K. 2. v. 1. K. 3. v. 3.

(17) Operdluartut kemeglugit.

18) Att. 1 Kor. K. 2. v. 14.

ſuſivſinut illuarnermut, tukſiardluſilo Anerſámit illuartomit. 21. Gudim aſſennirſuſiánētuïnarniaritſe, nerigugallugo Nalekkavta Jeſuſib Kriſtuſib nákinirſúſia umanartomut nāiſſengitſomut. 22. Nellinginarnagidlo, illèjt nâkiningnermik piomarpæſe; 23. Illèjdle ſioraiârdlugit annauniaromarpæſe, ingnermit nytſungniardlugidluſaag, kingarallugo aglǽt annorâk uïningmit ipektok (19). 24. Illivſinigle ordlonauvǽrſitſiginnāurſok (20), ſarkomerſidluſilo kênaminut uſſornartomut arkſoarnēidluſe tipeitſugluſilo; 25. Gude tauna iliſimarſôtuak Annaurſirſérput nalengnekarle uſſorſnekangârdlunilo, nalegàunekardlunilo, pirſàunekardlunilo mánalo iſukangitſórſoarmudlo. Amen.

(19) Ajorterpadlâk nellinginak ingalengniarſiuk.

(20) Ajokærſoïnerdluktunnut tammarnauvǽrſitſiginnāurſok.

Johanneſib Tekkordlôrneree.

KAP. I.

Johanneſib Engelimit tekkordlôrnekartub operkatigeet arbanek-mardluït ſajmaukoëj Gudimut. v. 1-7. Kriſtuſé tekkotipok Johanneſimut kikertame Patmuſime. v. 8-11. Tauna pinnerſôrſôurſok tekkordlôrpà nènnerõurſerbeen arbanek-mardlung akkornænnĕtok. amatõg ìnnénekalerpok aglegomartomik. v. 12-20.

Terſa Jeſuſib Kriſtuſib tekkotitèj, Gudib
pekkomane, tekkotikudlugit kivgaminut
killamik nedliutukſæt; tamakkolo nællu-
néjarpèj Engeline audlartinamiuk kivga-
minut Johanneſimut. 2. Tauna merſa
unnipkârpok ivrſominga Gudim okauziá-
nik, Jeſuſe-Kriſtuſilo okautigallugo tek-
kurſaminik. 3. Pidluarpok tamattominga
attuartok, tajmatõg okauzinnik tamakko
ninga erkoromartunnik tuſſartut, torkord
lugidlo aglekſimarſut makkonáne; nedliu
bikſæ

bikſæt kannikánget. 4. Johanneſe operkatigeennut arbanek-mardluïnnut Aſiamētunnut: Sajmauliſe erkikſiſidluſilo mánakun étub ékallóartublo aggeromartublo (1); annetſædlo arbanek-mardluk ivkſiavirkſoæt ſánētut; 5. Jeſuſiblo Kriſtuſib opernardlunilo ¦nællunéjaïrſub, tokorſunnit ſiurdliurſub, nalegāurſublo konginnut nunamētunnut; tāurſoma aſſagátigut, ubardlutalo ajortivtinit aungminik; 6. Kongingortidlutalo Pelleſingortidlutalo Gudimut Atátaminudlo (2); tauna uſſornarſile pirſárſõudlunilo iſukangitſórſoarmut! Amen. 7. Arèit aggerpok nuïætigut; irſidlo nungudlutik tekkyomarpæt, tāurſomingatõg kappurſirſun aglæt; erkardlereedlo nunárſoarmiut tamarmik opitórſoangoromarput tāurſomunga. Illomut, Amen. 8. Alſavonga Omegāudlungalo (3), aularkautāudlungalo naggatikſâvonga (4), Nálegak Gude okarpok, mánakun étok ékallóartorlo aggeromartorlo ajugakangitſórſoák. 9. Uanga Johanneſe kattængurſe, nagliukatāudlungalo nalegákatāudlungalo

 ille-

(1) Gudib.
(2) Att. 1 Pel. K 2. v. 5. 9.
(3) Tajma tajuekartuk arſilliangoak ſiurdlek kingurdlerlo Grækerin okauziænne. Imēipok: Siurdliudlungalo kingurdlikſâvonga.
(4) Iſukangitſomit iſukangitſomudlo éponga.

illelârkatãudlüngalo Jesuse Kristuse pivdlugo, kikertamētunga Patmusimik attilingme, Gudim okauzià pivdlugo Jesuse-Kristusilo okautigángavko. 10. Annersámiursonga (5) Nalekkam udloágut (6); tunnumnidlo nipérsoak sôrdlo kardlortãursub nipà tussariga ima okartòk: 11. Uanga Alfavonga Omegãudlungalo (7) siurdliudlungalo kingurdliussaunga (8); tekkursetidlo aglekit makpersekkænne, âtikittōg operkatigeennut arbanek-mardluïnnut Efesumiunnut, Smyrnamiunnudlo, Pergamumiunnudlo, Tyatiramiunnudlo, Sardemiunnudlo, Filadelfiamiunnudlo, Laodiseamiunnudlo. 12. Keviarponga tâva nipérsoak tagusarniardlugo uamnun okalluktok; keviaramalo nennerõurserbeen arbanek-mardluk Guldiursut tekkogika. 13. Nennerõurserbeedlo taukoa arbanek-mardlung akkornænne atauzimik tautorsionga, innub niarnæn arsigà, tauna annorâkartok tekkirsórsoarmik, keterursersimaudlunilo sækkirsægmigut keterûmik Guldiursomik. 14. Niakoále nyèjlo kakortórsõursut, sàuab merkoeesut kakortutut, aputitut, irsæglo ingnertut ikúmarsotun étuk. 15. Isigèjlo kangusariksotun étut, aumãinangortitætut kirsek-

(5) Att. Apost. Sull. 10. v. 10.
(6) Sabbátime. (7) Att. v. 8. narkigutà (3).
(8 Isukangitsórsõvonga.

kirſekſãume: nipálo ſôrdlo kôrſoarpérkſoït nipæt. 16. Tellerpingminiglo udlorirſæt arbanek-mardluk tigumiarèj; karnánidlo annirſok pænnárſoak ipiktórſoak īgdlugtut kênalirkſoak; kênalo ſekkinertut keblertigirſok, keblerkingnerrurſaránget. 17. Tekkoleravkolo ordlovonga iſigèjſa ſænnut tokorſotut, tellerpingminigle pattiglunga ima okallukbigânga: 18. Erkſikennæk! Uanga ſiurdliudlungalo kingurdliuſſaunga, umarſõudlungalo, tokogallóartongalo, arèidle umalerponga iſukangidluïnárſoarmut, Amen! Târtórſoarmudlo tokomudlo mattuærſautekalerionga (9). 19. Tekkurſetit aglekit, mánakun-étudlo, kingórnalo nedliytſomartut. 20. Udlorirſæt arbanek-mardluk, tellerpimnētut tekkogetit, nællunarſuſiæt pivdlugo, nennerõurſerbeedlo arbanek-mardluk Guldiurſut pivdlugit; Udlorirſæt tauko arbanek-mardluk terſa operkatigeen arbanek-mardluïn Engeleet (10), nennerõurſerbeedlo tauko arbanek-mardluk tekkurſetit terſa operkatigeen arbanek-mardluït (11).

(9) Att. Joh. K. 5. v. 21.
(10) Peileſiúnertèjt, tajma tajnekartut, Engeliſut kivgartortukſãugamik, innukaminut Gudimit audlartiſimarſut (Att. Ebr. K. 1. v. 14. Matt. K. 11. v. 10.)
(11) Att. v. 11.

KAP. 2.

Okauzekarpok aglegekſèjnik operkatigeennut Efeſumiunnut. v. 1-7. Smyrnamiunnudlo. v. 8-11. Pergamumiunnudlo. v. 12-17. Tyatiramiunnudlo. v. 18-29.

Operkatigeen Efeſumiun Engeliænnut (1) aglegit: Udlorirſænnik arbanek mardlungnik tellerpingmine tigumiartok; nennerõurſerbeedlo arbanek-mardluk Guldiurſun akkornænne ſakkirſartok (2), ima piok:
2. Pillirſetit piniækketidlo iſumagirſúſidlo iliſimauaka, ajortudlo arkſoarángaukit; miſſikſoretittõg Apoſteliurſomik unnerſartut tajmaënatiglo, miſſiliketidlo ſeglutórſõurſut. 3. Iſumagikſardlutidlo attorſimauetit attera pivdlugo kaſſunatidlo. 4. Mattomingale arkſoaragit, aſſarſúſit ſiurdlek ſorârunauko. 5. Tajmãitomik erkajniarùk tunnutet, uterdlutidlo pirſártækketit ſiurdleet piniarkit; pingikuïdle tikitlaraſuaromarpagit, nennerõurſerbeedlo innánit nõugomarpara, (3) ſângikuït. 6. Mattomingale illuarâgit kingarángaukit Nikolaïtit (4) pirſartægèjt; taukotõg kingariviaka. 7. Siutiglub tuſſarligit Annerſâm

(1) Pelleſiûnermut. (Att. K. 1. v. 20.)
(2) Att. K. 1. v. 12. 13. 16.
(3) Ajokærſutekarungnærſitſomarpauſe.
(4) Opernerdluktun illèjt tajma taïutiglit.

ſàm okauzee operkatigeennut: Ajugãurſok neřriſitſomarpara orpingmit umanartomit Gudima Paradiſiánẽtomit (5). 8. Operkatigeet Smyrnamiun Engeliǽnnut aglengmeet (6): Ima piok ſiurdliudlunilo kingurdliyſſerſok, tokogallóardlunilo umarkikſok (7): 9. Pillirſetit iliſimauaka nagliukavidlo peetſõudlutidlo — nauglo pillõgallóarpotit (8) — mittegãugavidlo Jödiurſomik unnerſartunnut nauglo tajmãinatik, Satanaſible (9) ajokærſorbià tamerſa. 10. Siórirſaràunagit nagliungnartut illingnut nedliutukſæt; Attà, Tornârſub illæſe parnǽrſimavingmut piſitſomarpèj urſigãulerkudluſe; udludlo kollit nagliuktitſomarpáſe. Aulæjængerit tokomun aglǽt, niakorumik umanartomik tunniomarpagit tâva (10). 11. Siutiglub tuſſarligit Anerſàm okauzee operkatigeennut: Ajugãurſok innarliſſengilà tokum aipǽt (11). 12. Operkatigeet Pergamumiun Engeliǽnnut (12) aglengmeet: Ipiktomik igdlugtut kênaling-

(5) Operdluarnermik forârnauvǽrſok pidluartitſomarpara killangme.

(6) Att. v. 1.

(7) Att. K. 1 v. 18.

(8) Att. 2 Kor. K. 6. v. 10. K. 8. v. 7. 9.

(9) Tornârſub.

(10) Att. Matt. K. 10. v. 22. 2 Tim. K. 4. v. 7. 8.

(11) Att. Matt. K. 10. v. 28.

(12) Att. v. 1.

nalingmik pænnárſoalik (13) ima piok:
13. Pillirſetit iliſimauaka, innekarbeettõg, terſane Satanaſe ivkſiavírkſoakariok (14), (iliſimaviara); attera (15) ſorârungiket, opernerlo uamnut miſſerratigingiket udlun ivko aglæt, Antipaſe uamnik nællunéjaïdluartok étidlugo, tauna merſa tokotãurſok illivſine Satanaſim innekarbiáne.
14. Kapſingoænnigle arkſoarirſekſakarponga illingnut; illakaravit Balaamim ajorkærſutánut nálektunnik, Balak tãurſoma ajokærſorà, Iſraëlib kittôrnej apôrbikſiorkudlugit akkotikſænne (16), nerriſikudlugit Gudipilungnut tunnirſutinnik, arnàunekartiniardlugidlo (17).
15. Tajmatõg illakariotit Nikolaïtin (18) ajokærſutænnut nálektunnik; tamanna kingarâra.
16. Sâniarit; pingikuïdle, tikitlaraſuaromarpagit, forſugiartordlutidlo kanerma pænnánik (19).
17. Siutiglub tuſſarligit Annerſàm okauzee operkatigeennut: Ajugãurſok nerdleromarpara Mannamik irſertorſimarſomik (20), ujar-

(13) Att. K. 1. v. 16.
(14) Nalegávikarpok, Gudipilungnut nálektut terſane amerdlameta.
(15) Ajokærſutiga.
(16) Afferoutikſiorkudlugit.
(17) Att. Jud. v. 11.
(18) Att. v. 6.
(19) Att. K. 1. p. 16.
(20) Att. Joh. K. 6. v. 50. 51.

ujarkamiglo kakortomik tunniomariara, attermigló nutâmik ujarkamut aglekſimarſomik ilirſarínekangitſomik, innukſǽt kisſime ilirſariſſauà (21). 18. Operkatigeet Tyatiramiun Engeliǽnnut (22) aglengmeet: Gudib Niârna, ingnertut ikumarſotun étungnik irſilik, iſigaliglo kanguſarikſotun étunnik (23) ima piok: 19. Pillirſetit iliſimauaka, aſſennirſúſidlo, kivgartordluarneredlo, operſúſidlo, iſumagirſúſidlo, pirſartækketidlo kingurdleet amerdlanerrurſut ſiurdleennit. 20. Kapſingoænnigle arkſoarirſekſakarponga illingnut, arnapiluk Jeſabele (24) Profétiurſum unnerſok innertingi-nauko, ajokærſoïnerdlugánget kivgaka tammartiniardlugit, arnàunekartiniardlugit, nerriſiniardlugidlo tunnirſutinnik Gudipilungnut. 21. Sâtſerniaralloariga uërſarungnǽliſleſugallugo, ſângitſorle. 22. Attà, innængavingmut nellukpara (25), nagliungnartórſoarmudlo piſidlugit tâurſøminga arnàunekartut, ſângipeta piniægaralloætik tunnudlugit (26). 23. Kittôrnèjlo (27) illomut tokyſſauaka; operkatigeedlo tamarmik nælly-

(21) Att. 1 Joh. K. 3. v. 1. 2.
(22) Att. v. 1. (23) Att. K. 1. v. 14. 15.
(24) Ajokærſoïnerdlúktok nellingiñak, Jeſabeliſut ivrſoinatut piniartok, pià.
(25) Napparſimarſotut nagliuktidlugo.
(26) Ajortulliaiſſǽngipeta.
(27) Ajokærſugèj.

nællyungnæiſſauánga, miſſikſoravkit tar-
tuïdlo umatidlo (28), piomarpauſilo nung-
udluſe pirſartækkæſe nâpartordlugit. 24.
Okarbigãuſile, adlættõg Tyatiramẽtut nung-
udlugit tamattominga ajokærſútekangitſut,
nællunartunniglo Satanaſim iſumèjnik o-
kautigirſèjnnik iliſimangitſut, piviaka: Ad-
lamik erdlokonekartitſomangilauſe. 25.
Aulæjængerbiginiarſinnariſiuk pigirſarſe
(29) tikiytſerniardlunga. 26. Ajugãurſorlo,
pekkurſamniglo piniartuartok naggatik-
ſamut, nalegangortitſomarpara nællurſun-
nut. 27. Taukonunga nalegãuſſavok ſa-
vírkſoarmik ajaupiárſoarmik, pógutartut
mar'artut aſſeroromarput (30), ſôrdlotõg
Atátama pekkoánga (31). 28. Udlorirſa-
miglo kauſiumik tunniomariara (32). 29.
Siutiglut tuſſarligit Annerſàm okauzee
operkatigeennut.

KAP. 3.

Okauzekarpok aglegekſèjnik operkatigeennut Sardemiunnut. v. 1-6. Filadelfiamiunnudlo. v. 7-13. Laodiſeamiunnudlo. v. 14-22.

Oper-

(28) Innuïn illomôrſuſiæt iliſimagavko (Att. Joh K. 2. v. 24. 25.)

(29) Ajokærſût opernartok.

(30) Uſſornarſiſſavok opingitſunnit (Att. Matt. K. 13 v. 41. 42.)

(31) Att. Luk. K. 22. v. 29.

(32) Pidluangârtitſomarpara (Att. Matt. K. 13. v. 43.

Operkatigeet Sardemiun Engeliænnut (1) aglengmeet: Gudim annerſèjnik arbanekmardlungnik udlorirſænniglo arbanekmardlungnik pilik (2), ima piok: Pillirſetit ilisimauaka, attekaravit umarſomik merſále tokkungarſotit (3). 2. Iterit, tokyarſudlo adlæt nekkurſektiniarkit, pillirſetit Gudimut namagluangitſut miſſilikavkit. 3. Tajmāitomik erkajniarit, kannong-iliniardlutidlo tuſſartotit, tamakkolo nalengniarkit ſâdlutidlo; pigâromangikuïdle, tikitlaromarpagit tigliktotut, tikibikſaralo illingnut nællyſſauet (4). 4. Nauglo kapſingoænnik innukarpotit Sardeſime ipekſimangitſunnik annorâlingnik (5), taukoalo ſakkikatigiomarpánga kakortunnik attiſimaudlutik, kingakonnēinamik tajmāitomut. 5. Ajugāurſok kakortunnik annorârtaiſſavok (6), akkálo pæromangilara umanartum aglegèjnit (7), akkálo unnerſiutigiomarpara Atátamnut Engeleenudlo (8). 6. Siutiglub tuſſarligit Annerſàm okauzee operkatigeennut. 7. Operkatigeet

(1) Att. K. 1. v. 20. nar'kigutà (10).
(2) Att. K. 1. v. 4. 16.
(3) Ajungiſugallutidlo ajorpotit.
(4) Att. Matt. K. 24. v. 42. 43.
(5) Ajokærſoïnerdluktunnut aſſerorſimangitſunnik.
(6) Uſſornarſiſſavok.
(7) Att. Luk. K. 10. v. 20. Filip K. 4. v. 3.
(8) Att. Matt. K. 10. v. 32. Luk. K. 12. v. 8.

katigeet Filadelfiamiun Engeliǽnnut (9) aglengmeet: Ima okarpok illuartuïnak, opernartok, Davidib mattuǽrſautánik pilik (10), mattuǽïrſok adlab mattuſſengikánik, matturſirſorlo adlab mattuǽïſſengikánik (11).
8. Pillirſetit ilisimauaka; arèit, mattuǽrbigâgit adlab mattunauviæiſſengikánik (12), nukingoakarallóaravit, okauzeralo nalektuaret, atteralo miſſerratigingiket. 9.
Attà, illèit Satanaſim ajokærſorbiánit piſipaka, Jödiurſomik unnerallóartut tajmaënatiglo ſegluginnartut (13); attà tikiukoaka, iſikkavidlo ſænnut pædlortidlugit, aſſagivkidlo iliſimaliſſaput. 10. Nalektuarauko okauzera aulæjængerkorſirſok, uangatōg ſernigiomariagit urſernartum nedliubiánit (14), nunamut tamárſoarmut nedliutſomartomit, urſerkudlugit nunárſoarmiut. 11.
Attà, aggeraſuaiſſaunga; aulæjængerbigûk pigirſet (15), péjarnekarkonnatit niakorutikſarnik (16). 12. Ajugāurſok ſukangortit-

(9) Att. K. 1. v. 20. nerkigutá (10).
(10) Iſumaminik piginnāurſok Davidib nalegaviáne (Att. K. 1. v. 18. Luk. K. 1. v. 32. Matt. K. 28. v. 18. Ebr. K. 3. v. 6.)
(11) Att. Joh. K. 14. v. 6. Matt. K. 16. v. 17-19.
(12) Att. 1 Kor. K. 16. v. 9.
(13) Att. K. 2. v. 9.
(14) Nagliungnartomit nedliutukſamit.
(15) Att. K. 2. v. 25.
(16) Att. K. 2. v. 10.

ortitſomarpara Gudima nalekbirkſoáne, tamattomangalo kingórna anniſſǽiſſavok; Gudimalo akkà aglegomarpara tãurſomunga, Gudimalo iglorperkſoeéſa akkǽt, terſa Jeruſalem nutâk, killangmit akkartok Gudimnit, atteralo nutâk (17). 13. Siutiglub tuſſarligit Annerſâm okauzee operkatigeennut! 14. Operkatigeet Laodiſæamiun Engeliǽnnut (18) aglengmeet: Amen (19), nellunéjaïrſok opernardlunilo ſeglujuïtſok (20), Gudib pingortitèjſa aularkautǽt (21), ima piok: 15. Pillirſetit iliſimauaka, niglingitſotidloneet kirſengitſotidloneet (22)! kannoktôk niglerit kirſeglutidloneet (23)! 16. Imà, neromikſinnaravit (24), niglerdluaratidloneet kirſegluaratidloneet, oriaromarpagit. 17. Ima okal-

(17) Nalengnekartitſomarpara operkatigeenne, pidluartitſomariaratõg uamne killangme nãiſſengitſomik.

(18) Att. K. 1. v. 20. na̤kigutà (10).

(19) Att. 2 Kor. K. 1. v. 20.

(20) Att. K. 1. v. 5.

(21) Att. Kol. K. 1. v. 15.

(22) Illomôngitſotit, mardlúngnik iſumakardlutit. (Att. Jak. K. 1. v. 8.)

(23) Atauzẽinarmik iſumakarittòk.

(24) Pekkoſeravit niglingajekſinnardlutidluſaag.

okallukavit: Pisſórſővonga (25), pekkotitangârkallungalo ſungoamigloneet ajorſangidluïnarponga; nælludlutidlo, ajulerſotit tekkuyſungnakallutidlo peetſőudlutidlo tamakaratidlo (26).
18. Piagit, pisſiniarkudlutit uamnit Guldimik pikuluéjarſimarſomik ingnikut, pisſôngorkudlutit; kakortunniglo annorâkſænnik attirſekſarnik, tamakangitſúſit kangunartok tekkokonago; irſikidlo allerterkik irſigikſâumik, takpilerkudlutit (27).
19. Pitlardlugidlo ſillatorſarniararâka aſſarſaka nungudlugit, tajmãitornik illomôrniarit ſâniardlutidlo.
20. Arèit, iſertarbiub ſillatánēponga kaſſuktoïvdlungalo; nipimnik tuſſartokarpet mattuærbigallungalo, tauna iſerbigiomarpara, unnukudlo nerrikatigeegomarioguk (28).
21. Ajugãurſok ingititſomarpara ivkſiavimne ſennivkut; ſórdlotőg uanga ajugãurſonga, Atátamnilo ivkſiaudlunga ivkſiaviáne (29).
22. Siutiglub tuſſarligit Annerſàm okauzee operkatigeennut!

KAP.

(25) Iliſimarſúſekangârkãunga pidluarkallungalo.
(26) Pirſariakartunnik ajorſardluïnartotit.
(27) Pirſariakartut piniangoarkit uamnit, namakſisſautit tâva.
(28) Okauzimnik nalektokarpet, tauna illekſiomarpara pidluartidlugolo.
(29) Att. Matt. K. 19. v. 28. Joh. Kap. 17. v. 24. 2 Tim. K. 2. v. 12.

KAP. 4.

Johannesib Gude tekkordlôrpâ killangme ivksiarsok ivksiavirsârsoamine, uttokàuneridlo ungnirsut-sissamat, nersutidlo sissamat, auatánētut, taukoa pædlorbigallugolo ussòræ't.

Tamattoma kingórna tekkordlôrtonga mattomik angmarsimarsomik killangme, nipilo tussarkâgara, uamnudlo okalluktok kardlortāursoarmidlusaag (1), okariok: Māunga kakkitit, tâva tekkotissauagit mattoma kingórnagut nedliutuksænnik. 2. Ernerdlungalo Annersámiursonga (2); arèidlo ivksiavirsârsoak napparæ't killangme, ivksiavirsârsoarmilo atauzek ivksiarsok. 3. Ivksiarsok tauna sôrdlo ujarak Jaspise Sardilo (3); ivksiavirsârsoarlo killāungursam illuvà, Smaragdisun (4) ētub. 4. Ivksiavirsârsoak illuviættōg ivksiaveet ungnirsut-sissamat, ivksiavingnilo taukonáne utokàunerit ungnirsut-sissamat ivksiarsut tekkoaka, kakortunnik annorâglit, Guldiursunniglo niakorutiglit. 5. Ivksiavirsârsoarmidlo ingnaglektartok, kadlerlo nipidlo tussarsāursut; kodleedlo arbanek-mardluk ikisi-

(1)
(2) Att. K. 1. v. 10.

(3) Ujarkæk erdlingnartuk keblertórsoæk tajma tajnekarpuk.

(4) Ujaraktōg adla erdlingnartok tajma tajniliovok.

ikiſimarſut ivkſiavirſârſub ſáne, tamerſa
Gudim annerſèj arbanek-mardluk (5). 6.
Ivkſiavirſârſublo ſáne kaumarſomik imavé-
kartok aligortun étomik; ivkſiavirſârſublo
kekkágut auátánilo ſiſſamannik nerſutekar-
tok, ſámigudlo tunnumigudlo irſēinãur-
ſunnik. 7. Nerſut ſiurdlek amârornárſo-
artun-étok, nerſudlo aipa umingmârartun-
étok, nerſudlo pingajuæt kênakartok in-
nugtut, nerſudlo ſiſſamæt nektoraligtut
tingmirſotun-étok. 8. Nerſutidlo tauko
ſiſſamat nungudlutik iſarokartut arbane-
lingnik, illumigudlo irſēinãurſut, taukole
forâratik udludlo unnuædlo ima okauze-
kartuïnartut: *Sillan iblernãk, iblernãk, ibler-
nãk Nálegak Gude ajugákangitſok, ékallóar-
tok mánakudlo êtok aggeromartorlo* (6)! 9.
Nerſutidlo uſſorirſarángarſuk nerſorirſard-
lugolo kyzevigirſardlugolo ivkſiavirſârſo-
arme ivkſiarſok, umarſorlo iſukangitſuï-
nárſoarmut; 10. Utokàunerit tâva tãiv-
koa ungnirſut-ſiſſamat pædlorbigirſaræt
ivkſiavirſârſoarme ivkſiarſok, nalektard-
lugolo iſukangitſuïnarſoarmut umarſok,
niakorutitiglo nelluglugit ivkſiavirſârſub
ſánut, okalluglutiglo: 11. *Nálegang-óma!
Uſſornartok nalengnartorlo pirſã unerlo pig-
inna-*

(5) Att. K. 1. v. 4.
(6) Att. K. 1. v. 4. 8.

innâvetit; iblit tamâſa pingortinaukit, ibſidlo pekkogaukit élerput pingorſimaudlutiglo.

KAP. 5.

Ivkſiavirſârſoarmētub makperſækkæt tigumiarpèj, arbanek-mardlungnik nakirſutiglit, ſauârkab kiſſime mattuærſinnâvej. v. 1-7. Utokàunerit ungnirſutſiſſamat ſauârak uſſoræt. v. 8-10. Tajmatōg Engelit pingortitædlo adlæt nungudlutik, angnerrurſomigle nerſutit ſiſſamat. v. 11-14.

Makperſækkædlo ivkſiavirſârſoarme ivkſiarſum arkſèjnētut tellerpeene tekkogika, aglekſimarſut illumigudlo kámigudlo, nakirſoſerſimarſut nakirſutinnik arbanek-mardlungnik. 2. Engeliſōg nekkoárſoak tekkogiga, nipérſoarmik torklortok: Kia makperſægekſæn okko makperſarſinnâuagit péjardlugidlo nakirſutèj? 3. Nungudlutigle ſunâuba makperſægekſænnik tamakkoninga makperſarſinnâungitſut, killangmiurſudloneet, nunamiurſudloneet, nunam attánētudloneet (1), irſigiginnâunagit aglæt. 4. Kijangârponga tâva, makperſarſinnâurſokangimet makperſægekſænnik tamakkoninga, attuarſinnâunagidloneet irſigiginnâunagidloneet. 5. Utokàunerin illæta tâva okarbigânga: Kijakennæk! Arèit,

(1) Att. Fillip. K. 2. v. 10.

Amârornárſoak (2) Judab næggoviánit pirſok, Davidib ſortlià ivna, ajugãurſok, makperſarſinnãudlugit makperſægekſæt tamakko, péjardlugidlo nakirſutèj arbanek-mardluk. 6. Sauârarlo (3) tekkogiga ivkſiavirſârſub nerſutidlo ſiſſamat akkornǽnne, utokàuneridlo akkornǽnne, kikârtok, tokotãurſotun-étok, arbanek-mardlungnik nerkſulik, arbanek-mardlungniglo irſilik, tamerſa Gudim Annerſèj arbanek-mardluk (4) audlartitæt nunamut tamárſoarmut. 7. Tãurſomalo tiguïartorpèj makperſækkæt ivkſiavirſârſoarme ivkſiarſum arkſèjnit tellerpeenit. 8. Makperſækkædlo tigumagit, nerſutit ſiſſamat tãivko pædlorput ſauârkab ſánut, tajmatõg utokàunerit tãivko ungnirſut ſiſſamat, nungudlutik Harpekartut (5), pógutakardlutiglo Guldiurſunnik tipigikſâutinnik ullipkârtórſoarnik, tamerſa illuartut tukſiautèjt. 9. Ivngerûmiglo nutâmik ivngertût, okalluglutiglo: *Iblit makperſækkæt tigurſúvetit, péjardlugidlo nakirſutèj, tokotãugavit, aungniglo Gudimut piſſiarángauttignt erkardlereennit tamannit, okauzilingnidlo, innungnidlo, nællurſunnidlo kan-*

(2) Kriſtuſe tajma taïǽt amârornárſoartut pirlárlõmet.
(3) Att. Joh. K. 1. v. 29. 1 Pel. K. 1. v. 19.
(4) Att. K. 1. v. 4.
(5) Att. 1 Kor. K. 14. v. 7. narkigutá (4).

kannong étunnin aglæ't. 10. *Kongingortidlutalo Pellesingortikivtigut Gudivtinut, nalegã ussaugudlo nunârsoarmut* (6). 11. Tekkordlôriongatõg, nipilo tussariga Engelerpérksoarnit ivksiavirsârsub nersutidlo utokàuneridlo auatænnẽtunnit, amerdlarsúseet kollinnik tusindinnik kollit tusindiokattartut, tusindinniglo tusindiokattartut (7); 12. Nipérsoarmik okartut: *Sauârkab tokotã ursub pirsã unerlo pissõ unerlo ilisimanartorlo nekkõ unerlo ussornartorlo nalengnartorlo kujanartorlo piginnâvej.* 13. Pingortitædlo tamása, killangmiudlo nunamiudlo nunam attánẽtudlo imamiudlo, élersut taukoalo peet tamása, tussarika okauzekartut: *Ivksiavirsârsoarme ivksiarsok, sauârarlo, kujanarsilik ussornarsivdlutiglo nalengnarsivdlutiglo pirsaunilirksõ udlutiglo pituï narlik isukangitsórsoarmut!* 14. Nersutidlo sissamat okartut: *Amen!* Utokàuneridlo ungnirsut-sissamat pædlordlutiglo nalektaræt isukangitsuïnársoarmun umarsok.

KAP. 6.

Nakirsut siurdlek sauârkab pærpà, v. 1, 2. Aipálo. v. 3. 4. Pingajuædlo. v. 5. 6. Sissamædlo. v. 7. 8. Tedlimædlo. v. 9-11. Arbangædlo. v. 12-17.

Sauârkab tâva nakirsutin arbanek-mardlung

(6) Att. K. 1. v. 6. (7) Imeipok: Kissiklâungitsut.

lung illæt pæra tekkogiga, nersutidlo sissaman illæt tussariga, sôrdlo kadliub nipánik okartok: *Tekkyartorit!* 2. Nersúrsoarlo kakortuïnak tekkogiga; tãursomalo kánẽtok pissiksiliursok; niakorumiglo piok, ajugãursotudlo audlarpok, ama ajugãuïartordlune (1). 3. Nakirsutidlo aipæt pærmago, nersun aipa tussariga okartok: *Tekkyartorit!* 4. Nersúrsoak adla aukpadlârtok tâva sarkomersok; tãursomalo kánẽtok erkiksiungnærsitsikorsãursok nuname, ingmingnut tokorartikudlugit; pænnársoarmiglo tunnínekartok (2). 5. Nakirsutidlo pingajuæt pærmago, nersutit pingajuæt tussariga okartok: *Tekkyartorit.* Nersúrsoak kernektok tâva tekkogiga, tãursomalo kánẽtub arksamingnik okemẽidlutak tigumiarà. 6. Nipisõg tussariga nersutit taukoa sissaman akkornænnit, ima okartok: Ursersàut atauziardlugo ímmigak kajûrsekssænnik anningãursam akkiksà tersa! Ursersàudlo pingaseriardlugo immigak suãursekssænnik anningãursam akkiksatõg tersa (3)! Olielo Vinilo asseroriaràunagik (4). 7. Nakirsutidlo sissamæt pær-

(1) Tamersa Kristuse.
(2) Att. Matt. K. 24. v. 6.
(3) Kângnartôrsoak nedliysfersok pià (Att. Apost. Sull. K. 11. v. 28.)
(4) Pirsariakangitsut kissimik næggorissersungõg.

pærmago, nersutit sissamæ't tussariga okartok: *Tekkyartorit!* 8. Nersúrsoak korsorpalluktok tâva tekkogiga, tãursomalo kánētok Tokomik attekartok; târtórsublo aiparà, taunatõg pekkorsãursok nunam illánut sissamænnut, tokotsiniarkudlugo pænnamik, kângnermiglo, pertlungmiglo, nersutinniglo nyoartórsoarnik nuname (5). 9. Nakirsutidlo tedlimæ't pærmago, tekkogika tokotãugalloæt Gudim okauzià okautigirsartiglo pivdlugo tarningeet tunnirsivium attánētut (6). 10. Nipérsoarmiglo torklutlariput, ima okardlutik; *Nálegang-à illuartotit opernartotidlo, erkartõursiartoromãlæk kæuna aukput* (7) *akkiniutigallugo nunamiunnut* (8)? 11. Nungudlutiglo tauko annorârsirsut kakortomik tekkirsórsoarnik, okarbigínekartuttõg, sulle kassuæ'radlangoarkudlugit, kivgakatèjsa kattængutèjsalo tokoteksakatèjsa amerdlarsúseet namaksitserniardlugit (9). 12. Nakirsutidlo arbangæ't pæra tekkogiga, nunalo

(5) Tamakkoninga sióranartorpérksoarnik Kristusib kingarsartine pitlaissegèj.

(6) Tunnirsutãudlutiglusaug, mersa killangmēkalloæt.

(7) Koïrsok.

(8) Tokotsirsivtinut.

(9) Tamása pivdlugit tâva Kristuse atauzikut akkinnersiomármet.

nallo sunãuba sejuktórsoangortok, sekkinerlo târtórsoangortok pôrsoartut merkõursotut, anningædlo augtun-élersok. 13. Udlorirsædlo killangmit nunamut nakkartut, sôrdlo Figikórsub Figine(10) eningitsut nakkalaterarèj, annorérsum aulatarángane. 14. Killak tâva pekkangitsok, sôrdlo makpersækkæt imursaràut; kakkædlo kikertædlo nungudlutik nõuktut innimingnit. 15. Kongidlo nuname, nalegársoïdlo, pissõudlo, nalegãursudlo tusindinnut, pirsársoïdlo, kivgædlo kivgãungitsudlo, nungudlutik issertorniartut kârutsungnut kakkædlo kopèjnnut (11). 16. Okardlutiglo kakkænnut imnársoarnudlo: *Nakkarbigisigut mattôrdlutalo ivksiavirsársoarme ivksiarsub kẽnánit sauãrkablo ningánit;* 17. *Udlórsoak ningekbiksà nedliumet, kinalo étuarsinnáva?*

KAP. 7.

Nuna assecorkorsãungilak, Gudib kivgèj hakirsûmik nællunærsimatinagit. v. 1-8. Pidluartut amerdlarsórsoït kissiksãungitsut Gude ussorǽt Engelin illegallugit. v. 9-17.

Kingôrna Engelit sissamat tekkogika, kikâptut

(10) Att. Matt. K. 7. v. 16, narkigutà (15).
(11) Att. Luk. K. 21. v. 25. 26. 33. K. 23. v. 30. Apost. Sull. K. 2. v. 19. 20.

kârtut nunársub tungèjne ſiſſamanne, tigumiartut nunám annorikſèjnik ſiſſamannik, anorit annortlerkonagit nunamut, imamudloneet, orpingnudloneet. 2. Engeliſôg tekkomigiga nuïlerſok ſekkernum allakkarbiánit, Gudim umarſub nakirſutánik pilik, nipérſoarmiglo torklutlariok Engelinnut ivkonunga ſiſſamannut, tauko merſa nunamiglo imamiglo innarleïkorſâugalloæt, ima okarbigèj: 3. Nuna innarlerkennaſiuk imarloneet orpeedloneet, Gudivta kivgèj namakſiſinatigit nakirſoſerdlugit (1) kâueeſigut (2). 4. Amerdlarſúſeedlo tuſſarika nakirſoſerſimarſut Hundredinnik mardlungniglo ungnirſarkattartunnik ſiſſamanniglo tuſindekartut (3) tamannit Iſraëlib kinguèjſa næggoveennit. 5. Judab kinguèjnit arkanek-mardlungnik tuſindekartok nakirſutilingnik (4); Rubenib kinguèjnit arkanek-mardlungnik tuſindekartok nakirſutilingnik; Gadib kinguèjnit arkanek-mardlungnik tuſindekartok nakirſutilingnik. 6. Aſſerib kinguèjnit arkanek-mardlungnik tuſindekartok nakirſutilingnik; Neftalimib kinguèjnit arkanek-mardlungnik tuſindekartok nakirſutilingnik;

(1) Nællunærkoſerdlugit.
(2) Att. Rom. K. 11. v. 1-5.
(3) Att. Matt. K. 14. v. 21. narkigutâ (5).
(4) Kennerſimarſunnik pinekaiſſengitſunnik.

lingnik; Manaſſib kinguèjnit arkanek-mardlungnik tuſindekartok nakirſutilingnik. 7. Simeonib kinguèjnit arkanek-mardlungnik tuſindekartok nakirſutilingnik; Levib kinguèjnit arkanek-mardlungnik tuſindekartok nakirſutilingnik; Iſaſkarib kinguèjnit arkanek-mardlungnik tuſindekartok nakirſutilingnik. 8. Sabulonib kinguèjnit arkanek-mardlungnik tuſindekartok nakirſutilingnik; Joſefib kinguèjnit arkanek-mardlungnik tuſindekartok nakirſutilingnik; Benjaminib kinguèjnit arkanek-mardlungnik tuſindekartok nakirſutilingnik. 9. Kingórna kapſeerojurkſoït kiſſikſâungitſut tekkogika, tamannit nællurſôgalloænnit, erkardlereennidlo, innungnidlo, ingmikudlo okauzilingnit pirſut, ivkſiavirſârſub ſáne ſauârkablo ſáne kikârtut, annorârſimaudlutik tekkirſórſoarnik kakortunnik annorârſænnik, arkſamingniglo Palmin (5) aualekkotèjt tigumiarèjt (6). 10. Nipérſoarmiglo torklutlardlutik okarput: *Pidluarnakàu Guderput ivkſiavirſârſoarme ivkſiarſok, ſauârarlo.* 11. Engelidlo tamarmik kikârdlutik illuſimagæt ivkſiavirſârſoak utokàuneridlo nerſutidlo ſiſſamaet, kênamingniglo pædlordlutik

(5) Att. Joh. K. 12. v. 13. nai'kigutà (3).
(6) Ajugâurſutut (K. 3. v. 5. K. 6. v. 11.)

utik ivksiavirsârsub sánut, Gudilo naleg-
uaræt okalluglutik: 12. *Amen, pidluar-
narsile Guderput nalengnarsivdlunilo ilisi-
manarsivdlunilo kujanarsivdlunilo ussornar-
sivdlunilo pirsársõunerrudlunilo nekkoársõu-
nerrudlunilo isukangitsórsoarmut, Amen!*
13. Utokàuneridlo illæta ima okarbigânga:
Okko tekkirsõunnik kakortunnik annorâg-
lit, kikun okko? sumidlo pipæt? 14.
Akkiara tâva: Nálegak, iblit ilisimagalló-
arpetit. Piángale: Okko nagliungnartór-
soarmit piput, annorârsætiglo tekkirsõut
erkorsimauèjt, kakorsardlugidlo sauârkam
auánik (7). 15. Tajmãitomik Gudím ivk-
siavirsârsub sánẽtut, kivgartorbigallugo
udludlo unnursædlo nalekbirksoáne (8),
ivksiavirsârsoarmilo ivksiarsub irsertyssauèj
sôrdlo tupermut (9). 16. Kâgungnærd-
lutiglo imerugungnæïssaput, sekkinermidlo
kiegungnartomidloneet pínekaissærput. 17.
Sauârkab ivksiavirsârsoarmẽtub pârissa-
magit pisidlugidlo umanartun ervngit puï-
larsoeennut, kodlilinerlo tamât Gudib
allertissauà irsèjnnit (10).

KAP.

(7) Illuarsiput Jesuse pikkutsautigallugolo. (Att. K. 1. v. 5. Ebr. K. 9. v. 14.)

(8) Killangme Gude ussorituïnaissáuæt.

(9) Sernigissauèj.

(10) Nagliungneuviæissengilæt sungoamigloneet, pidluartuïnartissamatik Jesusib.

KAP. 8.

Nakirſutin arbangæn-aipæt pærmago, Engelit arbanek-mardluk kardlortaiſſerſut. v. 1. 2. Illuartut tukſiutèjt Engelib tipigikſautilingórpèj. v. 3-5. Engele ſiurdlek kardlortarpok. v. 6. 7. Tajmatōg aipa. v. 8. 9. Pingajuæt. v. 10. 11. Siſſamæt. v. 12. 13.

Nakirſutin arbangæn-aipæt pærmago, killangme nipāiglarſe (1), udlub nællunærkotà keterpiardlugo. 2. Engelit tâva arbanek-mardluk Gudib ſáne kikârtut tekkogika; kardlortāurſoarniglo arbanek-mardlungnik tunnínekartut. 3. Engeliſōg adla tunnirſiviub ſenniánut kikâriartoriok, tipigikſāumut pyorbik Guldiurſok tigumiarà; amerdlarſunniglo tipigikſāutinnik tunnínekartok illaliutekſænnik illuartut tukſiautèjnnut tunnirſivingme Guldiurſome, ivkſiavirſártub ſánētome. 4. Tipigikſāutiblo pyoà illuartut tukſiautèjt illegallugit kangattartok Engelim arkfèjnit Gudimut. 5. Pyorbik tâva Engelib tiguà, immerdlugolo ingnermik tunnirſivingmētomik, egidlugolo nunamut, nipérſoakalerpok tâva, kadlilerdlunilo, ingnaglektalerdlunilo, nunalo ſejulerdlune. 6. Engelidlo ivko arbanek-mardluk, kardlortāurſoarnik arbanek-mardlungnik piglit, piginnāungorſarniartut kardlorta-

(1) Kannong-étorſoït illimagallugidluſaag.

taruglutik (2). 7. Engelilo ſiurdlek kardlortartok, nætakornaſerpok tâva ingnelerdlunilo aungmik akkunilingmik, nunamudlo nakkardlutik, nunablo illà pingajuak nungupok õudlune, orpeeſalo illèjt pingajuèjt õuput nungudlutik, igvidlo umarſut tamarmik õuput nungudlutik. 8. Engelilo aipa kardlortartok, kakkárſoartun étok tâva ſarkomerpok ingnermik ikumarſok, egitãulerdlunilo imarpingmut, imarpiublo illà pingajuak auïnangortok. 9. Imamiudlo umarſun illèjt pingajuèjt tokoput, umiãrſoïdlo illèjt pingajuèjt aſſerorput. 10. Engelidlo pingajuæt kardlortarpok, udloriárſoak tâva killangmit nakkartok, ingnerinartun ikumarſok, tãurſomalo kôgin illèjt pingajuèjt ervngidlo puïlarſut nakkarbigèj. 11. Udloriarlo tauna Sungãurſamik (3) attekartok, ervngidlo illèjt pingajuèjt ſungãurſangorput, innuïdlo amerdlarſut tokoput, ervngit tamakko ſungarnitſórſoangortut imeramigit. 12. Engelidlo ſiſſamæt kardlortartok, ſekkernub tâva illà pingajuak, anningablo illà pingajuak, udlorirſædlo illèjt pingujuèjt innarlerput, tamakkoa illæt pingajuæt târtuïnangormet, ud-

(2) Pertlûrkſoarnik nedliutukſænnik okaurſiſſegamik illiinanalerardlugit.

(3) Sungãurſak (kablunæt Malurtemik taïtſaræt) terſa nãurſok ſungarnitſórſoak.

ùdlorlo kaumarſúſime pingajuánik makaïr-
ſirſok, unnuaktõg tajmaëniok. 13. Nekto-
raliktõg tekkudlugolo tuſſariga ſillakut
tingmirſok, nipérſoarmik okardlune: *Sil-
lan erkanàk, erkanàk, erkanàk, nunámẽtut,
kingurdlikſæt kardlortãurſoït nipèjnnit, Eng-
elit pingaſut ſulle kardlortartidlugit* (4).

KAP. 9.

Engelit tedlimæt kardlortarpok, v. 1-12. Tâva arhang-
æ't. v. 13-21.

Engelidlo tedlimæ't kardlortarpok, udlo-
riak tâva tekkogiga killangmit nakkarſi-
marſok nunamut, taunalo tunnínekartok
mattuærſãumik imertarbingmut netekang-
itſomut (1). 2. Imertarbiglo netekang-
itſok mattuærpa; pyórſoak tâva piok imer-
tarbingmit ſôrdlo ounekſãurſoarmit! ſek-
kinerlo ſillalo târtórſoangorpuk imertar-
biub pyoánit. 3. Pyórſoarmidlo piglerta-
kalerpok (2) nuna; taukolo pirſãunekaler-
put (3), ſôrdlo Skorpionit (4) nuname pir-
ſâr-

(4) Tamakkoninga tamannik pièj pertlúrkſoït ka-
kügórſoak nedliuſſerſut, innuït nagliukudlugit
Gudib pekkorſánik, opertut annegluarbikſæ't
nâpartordlugo.

(1) Târtórſoarmut Tornârſum innánut.
(2) Att. Matt. K. 3. v. 4. nar'kigutà (3).
(3) Innarleïrſukſangorput.
(4) Att. Luk. K. 10. v. 19. nar'kigutà (13).

sârsôursaràut. 4. Okarbigînekariputtõg, ivgit nuname innarlerkoŋagit, tungiortudloneet (5) orpeedloneet; innuïdle kisliſsa Gudib nakirsutánik kaumiutakangitsut (6). 5. Taukonungalo tokokonagit, anniartisinnarkudlugidle kaumætit tedlimat; anniartissamatigidlo, anniarsusiæt annernartigàu, sôrdlo Skorpionim egutarángago innuk. 6. Udlutigudlo tamakkokut innuït tokoniaissaput tokyssennatiglo, tokyomatlaissaputtõg tokuble kemaratigissauèj. 7. Piglertædlo tauko nersúrsoartut sorsugiartorsinnãungortotun-étut, niakumikudlo pekkartut niakorutitun étunnik Guldiursûrsártunnik, kênakartudlo innuït kênèjsut. 8. Nyakardlutiglo arnæt nyèjsut, kigutekardlutiglo amârornársub kigutèjsut. 9. Sãigokardlutiglo savirksoartun-étomik; isaroeesalo nipæt kemuksit kemuktorpérksoaglit nipèjsun-étok, sórsugiartorángeta. 10. Pamiokartuttõg Skorpionisut, egutekardlutiglo pamiumikut; taukolo innarleïkónekartut innungnik kaumætit tedlimat. 11. Nettekangitsublo Engelià (7) kongigigæt, tauna Ebræerin okauziænne attekarpok Abaddo-

(5) Nãursut.
(6) Opingitsut. (Att. K. 7. v. 3.)
(7) Att. v. 1. Tamersa Tornârsuk.

baddoniník, Grækeridle okauziænne atte-
karpok Apollyonimik (8). 12. Erkanár-
nartok siurdliek kangiupok, attà, tamakkoa
kingórnænne erkanárnartuksæk mardluk
sulle nedliytsomaripuk. 13. Engelidlo ar-
bangæt kardlortarpok, nipe tâva tussariga
tunnirsivium ivrsoma Guldiursub, Gudib
sánētub (9), nerksueenit sissamannit pirsok.
14. Tamattoma Engelin arbangæt kardlor-
tautilik okarbigà: *Pærsikit Eggelin ivko sis-
samat, kelersorsimarsut kôrsub Eufratib sen-
niáne!* 15. Engelit tauko sissamat tâva pær-
put; piginnāungortut, udlum illà nedliu-
pet, udluksamilo, kaumætiksamilo, okiuk-
samilo, tokytsartorkudlugit innuïn illèjt
pingajuèjt. 16. Sórsuktuksædlo nersúrsoag-
lit (10) mardluriardlutik Hundredinnik Mil-
lionekartut (11) amerdlatigèjt; amerdlarsu-
siæt tussarallóariga. 17. Tekkordlôrdlunga-
lo ima nersúrsoït tekkogika, kænnilo ivk-
siarsut sāigokartut aumāinartun-étunnik,
tungiorpalluktunniglo, ikuelleksautipadlâr-
tunniglo; nersúrsoïdlo niakoeet amâror-
nársoït niakoeesun-étut, karneennidlo ing-
nek pyórsoarlo ikuelleksāursoarlo annirsut.
18.

(8) Imēipok: Asserorsäïrsomik.
(9) Att. K. 8. v. 3.
(10) Att. Apost. Sull. K. 23. v. 23. narkigutà (5).
(11) Kablunæt kissitsirsarângamik, Millionimut a-
tauzimut tusinderiardlutik tusindit attorarèjt.

18. Pingaſunnit tamakkonanga (12) innuïn illèjt pingajuèjt tokotãuput, Ima: Ingnermidlo pyórſoarmidlo ikuellekſãurſoarmidlo, karneennit annirſunnit. 19. Nerſúrſoït pirſãurſúſertik kanermiugángamiko pamiormiugallugolo; pamioeedlo ſôrdlo ſengiârſuït niakoglit, tamakkoninga akkonaïrſarput. 20. Innuïdlo ſimnerit, tokotãungitſut pertloutinnit tamakkonanga, ſângilæt (Gudimut)ſennætiglo kemengnagit,pædlorbigiſſærnagidlo Tornârſuït Gudipiluïdlo Guldimit, Sölvimidlo, kangutſamidlo aukpadlârtomit, ujarkænnidlo, kerſungnidlo ſennaſimarſut, nauglo tekkungningnek ajortut, tuſſarnerloneet, piſſungnerloneet. 21. Innuærnerlo, iliſẽnerloneet,arnàunekarnerloneet, tiglingnerloneet ſorârunginièjt(13).

KAP. 10.

Engéle nekkoárſoak torklorkàu, kadlekaleriok arbanekmardlungnik, nipèjdle aglekkonangitſut Johanneſimut. v. 1-4. Engelilo okariok, erkanartórſoït namakſiomartut unnerdlugit, Engelin ärbangæn-aipæ't kardlortarpet. v. 5-7. Makperſægangoæt Johanneſim ẽïcj. v. 8-11.

Engeliſóg adla nekkoárſoak tekkomigiga killang-

(12) Pertlungnit.
(13) Sioranartórſoarnik tamakkoninga tamannik arſerſõuſimaput pertlurkſoarpérkſoït nedliyſſerſut opingitſûnnut, ajoriartorſinnarmeta.

killangmin akkartok, nuïa annoráriga, killãungursarlo niakoánētok; kêna sekkinertun-étok, isigèjlo sukætut ingnerursutun-étut. 2. Okauzingoædlo arksaminik tigumiarèj makpersimarsut, isikkaminiglo tellerpingminik imarpik tungmalerà, sâuminiglo nuna tungmardlugo. 3. Nipérsoarmiglo torklorkàu amârornársoartut nipilírksoartut (1)! torklornerlo sorârmet, arbanek mardluït kalligit nipitik annipèjt. 4. Kalligidlo taukoa arbanek-mardluït nipitik annikârmatigit, aglegomagallóartonga, nipile killangmit pirsok tussariga, ima uamnun okartok: Nakirsoserkit arbanek-mardluït kalligin okauzeet aglengnagidlo (2). 5. Engeliblo tekkursama, imarpingmudlo nunamudlo tungmartub, arksæne tellerpine kollarèj killangmut. 6. Isukangitsomudlo umarsok taïà, pingortitsirsok killangmik peeniglo, nunamiglo peeniglo, imarpingmiglo peeniglo, udlut kippissersut unnerdlugit (3). 7. Udludle ivko, Engelin arbangæn-aipæt kardlortaissersum okautigirseksèj, nedliupeta, tâva namaksiomarpok Gudib nællunartoà ivna unipkægà kivgaminut Profétinnut. 8. Nipiblo killangmit

(1) Att. 1 Pel. K. 5. v. 8.
(2) Johannesib kissime ilisimaissegèj.
(3) Mullussengimet Gude pitlariartoruglugit illuēitsórsoït.

mit tussækkama ama okallukbigánga, ima pivdlune: Okauzingoæt makpersimarsut piartorkit, Engelib imarpingmudlo nunamudlo tungmartum arksèjnētut: 9. Engele tâva ornikpara, okarbigallugolo: Makpersægangoænnik okkoninga tunninga, eit? Akkiángalo: Pikit, éïvdlugidlo (4); kassilitsomarput nærsangne, kanernile egytsæt pôrusingoèjsut tungosungnisigiomarput (5). 10. Makpersægangoæt tâva tamakko Engelim arksèjnit pigavkit, éïaka; kanimnile egytsæt pôrusingoèjsut tungosungnisigàut, éïgavkidlo nærserilerkãunga. 11. Okarbigiviánga tâva: Okalluleromariotit ama piomartuksænnik innungnut, nællursunnudlo ingmikôrtunniglo okauzilingnut, Konginnudlo amerdlarsunnut.

KAP. 11.

Nalekbirksoak ôktorkoà Johannesimut, v. 1. 2. Narkiksiksæk okallugomartuk piomartuksænnik ussornartulliardlutiglo, kêsa tokotãussapuk umarkiglutiglo. v. 3-14. Engelin arbangæn-aipæt kardlortarpok. v. 15-19.

Tunnínekartonga tâva sudlolírksoarmik ajaupiangoartun étomik; Engelilo kikârdlune

(4) Siûnersivdlugidlo.
(5) Sioranarallóarkàut nauglo ilisimanardlutik, Att. Luk. Kt 13. v. 41-44.

lune okàrpok; Nekoïglùtit ôktoriartorùk inga Gudib nalekbírksoà tunnirsiviglo, nálektudlo tersane (1). 2. Ungalôgarle nalekbírksub sillatánētok pinago ôktyssengilet (2), nællursunnut pekkosimamet; taukoalo iglorpérksoït iblernartut (3) tungmerariomarpèjt kaumætit mardlungnik ungnirsarkattartut (4). 3. Narkiksiksækkalo mardluk (5) piomartuksænnik okalluktitsomarpækka udlut atauzîmik tusindekartut mardlungniglo hundrediglit (6) pingasunniglo ungnirsarkattartut, pôksænnik attisimaudlutik (7). 4. Tamersa ivko mardluk Oliekórsoæk nennerōursérbeeglo nunab Gudiæt sánētuk (8). 5. Taukoningalo innarléïomarsokarallóarpet, ingnek tâva karnækkingnit annirsaràu kingarsortitik nungutsartordlugit; taukoningalo innarléïomarsokalerallóarpet, tâva tajmaëserdlune pæriakarpok (9). 6. Taukoa killak mattuginnāuæk siedlerkonago udlut tamakko piomartuksænnik okalluktidlutik (10); ervngit-

tōg

(1) Opertut nungusimangikallóartut missilikit.
(2) Opingitsun amerdlarsusiæt isumagissengilet.
(3) Att. Matt. K. 4. v. 5. (4) Att. Luk. K. 21. v. 24.
(5) Testamentitokak Testamentitârlo.
(6) Att. Matt. K. 15. v. 21. narkigutà (5.)
(7) Erdlokînermit ivkoatut Profetitut.
(8) Sakariasib Profétim okautigirsæk.
(9) Gudim okauzeenut akkerartortut pitlarnekeromarput.
(10) Eliasisut Jak. K. 5. v. 17.

tõg aursoangortisinnãuækit, nunalo pertlurksoarnik nellinginarnik pitlardlugo piomarsarángamik (11). 7. Narkiksusiksartiglo namaksiguniko, nersutib nettekangitsórsoarmit nuïlersub sórsugomarpǽk, ajugãudlunilo taukónunga tokodlugiglo (12). 8. Timmikkiglo sillãinarmẽtsomarpuk iglorpérksoïn akkornèjnne, arsersõursidlutik taïrsarèjt Sodomamik *Ægyptenimiglo* (13) tersanisõg Nalegarput kersungmut sennerutilingmut kikiektugãursok (14). 9. Innuïdlo erkardlereedlo, ingmikôrtunniglo okauziglit, nællursudlo illèjsa timmikkik tekkyomarpægik udlut pingasut udlorlo keterpiardlugo, illikungitlaromarpægiktõg timmikkik illivermut. 10. Nunamẽtudlo tipeitsutigallugiglo irsutigileromarpægik, tunnirsutinniglo aitsikatigeegomarput illamingnut, Profétik taukoa mardluk anniartikallóarmægtik nunamẽtut (15). 11. Udludlo pingasut udlorlo keterpiardlugo kingórnænne umanartomik annernekalersuk Gudimit, nekoïglutiglo, tamarmiglo

(11) Mosesisut.
(12) Gudim okauzee atuarnekaissærsissauèj ajokærsoïnerdluktórsub tornársukpadlârtub.
(13) Ivkoatut illerkopilulirksõmeta.
(14) Att. Ebr. K. 6. v. 6.
(15) Innupilurksoït ajortulliarosungnermit tipeitsulerkdut, Gudim okauzee nalengnekarungnærmeta, arksoarirsarmætik.

taukoŋinga ţekkungniktut erkſingâlerſut.
12. Nipérſoarlo killangmit tuſſariga, ima
okalluktok: *mãunga kakkititik!* Nuïab tâva
kangattãupæ̈k killangmut; kingarſortikid-
lo irſigægik (16). 13. Terſangãinak tâva
nuna ſejuktórſoangortok, iglorperkſoïdlo
illèjt kollingèjt nakkarput, nunalo ſejung-
met innuït arbanek-mardlungnik tuſindig-
lit tokotãurſut; pínekangitſudlo annilâr-
kàut nalelerdlugolo killab Gudià. 14. Er-
kanárnartok aipa kangiupok, erkanárnar-
tok pingajuekſak nedliunaſuaromarpok (17).
15. Engelidlo arbangæn-aipæ̈t kardlortar-
tok, nipérſoït tâva tuſſarſãurſut killangme,
okalluktut: *Sillârſub nalegâvee. Nalekkavta
tennitædlo pigilerpèj, iſukangitſórſoarmud-
lo nalegãuſſavok* (18). 16. Utokàuneridlo
ùngnirſut-ſiſſamat, Gudib ſáne ivkſiarſut
ivkſiavìngmingne, pædlorput kêŋaming-
nik, Gudilo naleglugo okarput: 17. *Ky-
zevìgàutigit Nálegak, Gude ajugakangitſo-
tit, mánakun-êtotit, ẽkallóartotidlo, pir-
ſãurſúſit attorauko nalegãudlutidlo.* 18 *Næl-
lurſudlo peblingârallóartut, ningedle nedliu-
tilerpok, tokorſudlo erkartorbikſæ̈t, kivg-
etidlo*

(16) Gudim okauzee kingôrna ema attornekartuï-
naiſſaput.
(17) Att. K. 8. v. 13. K. 9. v. 12.
(18) Kriſtuſim ajokærſutà nalengnekaromarpok iſu-
kangitſomut.

etidlo Profétit illuartudlo, atternudlo nálektut, mikirſudlo angirſudlo, akkilleroleronarietit, aſſeroruglugidlo nunamik aſſeróirſut (19). 19. Gudiblo nalekbírkſoà killangme mattuǽrpok, iklerbirſàrlo okauzilik (20) tekkotipok nalekbirkſoáne; ingnaglektalerpok tâva, nipérſoakalerdlunilo, kadlilerdlunilo, nunalo ſejulerdlune, nætakornárſoalerdlunilo (21).

KAP. 12.

Ingnérſub éïomagallóarpà arnam arnià, tamangmigle annekpuk. v. 1-6. Mikaëleajugãurſok ingnérſoarmut Engeleenudlo. v. 7-12. Arnak ingnérſub mallerſorpà ſórſuglugidlo kinguèj. v. 13-18.

Killangmilo nællunǽrkórſoak tekkotipok imãitok: Arnak ſekkinermik annorârſimarſok, anningarlo iſigèjſa attánẽtok, niakorutekardlunilo udlorirſænnik arkanekmardlungnik. 2. Tauna merſa nârturſok, niblitlarioktõg erniſulerame anniangârdlunilo (1). 3. Nællunǽrkottõg âdla tekkotiniok killangme, ingnérſok merſa aukpadlârtórſoak arbanek-mardlungnik niakokartok,

(19) Akkinerſidluarbik nedliutilerpok ajungitſunnut ajortunnudlo.

(20) Att. Ebr. K. 9. v. 4.

(21) Att. K. 4. v. 5. K. 8. v. 5. 7.

(1) Tãurſomunga arnamut operkatigeet arſerſõuſimaput.

tok, nerksukardlunilo kollinnik, niakomigudlo arbanek mardluk Kongit niakorutèjnnik piliursok (2). 4. Pamiúrsoaminiglo killam udlorièjsa illèjt pingajuèjt nutsúkpèj, n''namudlo egidlugit. Ingnérsoarlo tauna arnam ernisuktub sánētok, nerrisuglugo ernià, annikârpago. 5. Nalungiamik tâva angutingoamik érniok, tauna nalegāusserssok nællursunnut tamannut sekkursârsoarmik savírksoarmik; nalungiálo ''dlarúnekartok Gudimut ivksiavirsârsoánudlo (3). 6. Arnálo kemāursok innuïlamut, tersane Gudim inniksiorsimamane, piksakartitāukudlugo tersane udlut atauzīmik tusindekartut mardlungniglo hundrediglit pingasunniglo ungnirsârkattartut (4). 7. Sorsungnekalersok tâva killangme: Mikaëlib Engeleesalo (5) sórsungmarsuk ingnérsoak, ingnérsubtōg Engeleesalo (6) sorsukièjt (7). 8. Mersalearktorsartut, innikſærutikersudlo killangme. 9. Ingnérsoarlo nakkartitāursok, pullateriârsutokársoang ivna Tornârsungmik Satanasimiglo táïrsak, sillársoar-

(2) Ingnérsoarmut tāursomunga arsersōusimavok Tornârsuk nalegāuniatârtok (Att. v. 9.)
(3) Att K. 2. v. 27. K. 3. v. 21. 1 Kor. K. 6. v. 2.
(4) Att. K. 11. v. 3. Joh. K. 18. v. 36.
(5) Engelit ajungitsut Nalegædlo.
(6) Tornârsub Engelipiluïdlo adlæt.
(7) Imēipok: Kristusimut nalektut Gudipilungnudlo nálektut akkerareelersut.

lárſoarmłunnut aſſerorſáïrſok nakkartitãurſok nunamut (8), Engeleeſóg illegallugo nakkartitãumiput. 10. Nipérſoarlo killangme tuſſariga ima okalluktok; *Mâna nidluarnartok pirſã́unerlo nalegáviglo Gudivta pigilerpèj, ajugãunerlo tennitæ't* (9)(*pigileriå, kattængåtivtinik unnerdluktok nakkartitã̃umet, tã̃urſoma unnerdlutigigèj Gudimut udludlo unnurſædlo.* 11. *Arktorſartikæ'dlo ſauârkam auánik ajokærſûmiglo okautigirſamingnik* (10); *innunerlo aſſangikæ't* (11) *tokomun aglæ't* (12). 12. *Tajmã̃itomik irſugitſe killæn-à illipſilo taukonáne innekartoſe! Erkanárſillæt nunamiut imamiudlo? Tornârſuk akkarmet illivſinut, ningektórſõudlune, nællunginame émerſortôjungnærſub.* 13. Ingnérſoarlo nunamut nakkartitãurſub tekkogame, arnak angutingoamik tãivrſominga ernirſok mallerſorà. 14. Nektoralírkſum iſarkoængnik tâva arnak tunnínekartok, tingunaſuarkudlune innuïlamut innikſaminut, tammanna pikſakarbigiomarpà nedliutukſak nedliutukſædlo nedliutukſablo illãina naytſerdlugit, pullateriârſum aſſianit. 15. Pullateriârſublo kaner-

(8) Att. Luk. K. 10. v. 18. Joh. K. 12. v. 31.
(9) Kriſtuſib.
(10) Att. Rom. K. 8. v. 33. 34. K. 16. v. 20.
(11) Erdligingikæ't.
(12) Joh. K. 12. v. 25. Matt. K. 10. v. 39.

nerminit imérsoak kôrsoartun - étok annipà
arnab tunnuágut, sâvikkogallóardlugo kôr-
soarmit. 16. Arnarlé nunam annãupà, ait-
sardlunilo éïä kôrsoak, ingnérsom annità
kanerminit. 17. Ingnérsub tâva arnak king-
aritlarpà, sórsugiartordlugidlo kinguèj ad-
læt, tãivkoninga Gudim inneizisèjnnik na-
lengniartut, tãivrsomingalo Jesusib Kristu-
sim okauziánik piglit(13). 18. Imarpiublo
sináne siórkænne kikâlersonga.

KAP. 13.

Nersut adla sarkomerpok imamit, miteklerdlunilo innuït amerdlarsut asserorpèj, késale akksnekaromarpok. v. 1-10. Tajmatõg nersut adla ussornartullivdlunilo asserorsâïok. v. 11-18.

Nersut tâva tekkogiga kakkirsok imar-
pingmit, arbanek-mardlungnik niakokar-
tok, nerksukardlunilo kollinnik, nerksu-
migudlo arbanek-mardluk Kongit niakoru-
tèjnnik piliursok, niakomigudlo mitekler-
somik attekartok(1). 2. Nersudlo tekkursa-
ra ketsúrksoartun (2) étok, isigakardlune
nennortut, kánekardlunilo amarornárso-
artut

(13) Att. 1 Joh. K. 5. v. 10. 11.

(1) Nersumut tãursomunga arseriõusimaput Kongit kapseen illegeeksut, sorsugomaudlugit opertut, (Att. K. 17.)

(2) Parderimik kablunæt taisaræt.

artut (3); ingnérſublo pirſâunerminik tunnià, ivkſiavírkſoaminiglo, nalegâurſuſikſárſoarmiglo (4). 3. Niakoeeſalo illæt tokonartomik ikkilerſimarſok tekkoğiga, ikkiálo tokonartogalloak mammipok, nunárſoarmiudlo tamarmik ţupigoſulerput nerſudlo malliglugo. 4. Ingnérſoarlo nalekpæ't, nerſut pirſautilermago; nalekiæ'ttôg nerſut, okalluglutik: Nerſut kia nedlerſinnâuauk? Kialo unengmiginnâuauk ſorſungniardlugo? 5. Kanertârtitâurſorlo okauzérſoakalerkudlune miteklerkudlunilo, akkerartortukſâudlunilo kaumætit mardlungnik ungnirſarkattartut. 6. Kanerminik tâva Gudimut okauzerdlulerſok, akkálo (5) tupirſârſoálo (6) killangmiudlo mitteglugit. 7. Illuartunnuttôg ſorſukkorſâurſok, ajugâusſerſok taukonunga; nalegâukorſâudlunilôg erkardlereengnut tamannut, ingmikôrtunniglo okauzilingnut, nællurſunnudlo (7). 8. Naleiſſauæ'ttôg nunárſoarmiut tamarmik, akkeet ſillárſum aularkautánit aglekſimangitſut ſauârkab tokotab makperſægèjne umanartunne (8). 9. Siutilik tuſſarle! 10. Par-

(3) Lövimik táirſak kablunæn okauziæ'une.
(4) Nalengnermit Tornârſungmut Kongipilúrkſoït tauko piniartaiſſerſut.
(5) Ajokærſutà.
(6) Nalengnekarſûſia (Att. Ebr. K, 9. v. 1-3.)
(7) Innungnut nellinginarnut.
(8) Att. K. 3. v. 5.

Parnærsimavingmut pisitsirsok nangminek parnærsimavingmut piomarpok, pænnamiglo tokotsirsok, tokotãujomariok pænnamik (9). Tersa illuartun illelârl...ksæt operdluarbiksædlo (10). 11. Nersuttõg adla nunamit nuïrsok tekkomigiga, tauna mardlungnik nerksukartok sàuatut, okalluktorlo ingnérsoartut (11). 12. Tamanniglo naleggãuniariok nersuttut siurdlertut irsigitidlugo; nunalo tãursomalo innuee naloktidlugit nersumut siurdlermut, tokonarallóartomik ikkiminik mavsersòmut. 13. Nællunærkórsoarniglo piok, ingnerlo aglæt killangmit nakkartipà nunamut innuït tekkoænne. 14. Nunablo innuee tammartitarèj nællunærkotinnut pirsartarneng ajungitsaminut nersutib tekkoáne; okallukbigallugit nunam innuee, arsilliniarkudlugo nersut tãivna, pænnársoarmik ikkilersimarsok tokorsutigiminagolo (12). 15. Nersutiblo tamattoma arsilliánut annernekartitsikorsãursok, nersùtim arsillià okallduksinnãungorkudlugo aglæt, tokónerlo ajungilerkudlugit tamása nersutim arsilliánut nalegomángitsut. 16. Tamásamè tajmaësferarèj, mikir-

(9) Gude akkinnersidluaromarpok.
(10) Tamattomóna aulæjængeromarput opernermiglo sorârnauværdlutik.
(11) Att. Matt. K. 7. v. 15. K. 24. v. 11. 24.
(12) Att. 2 Tess. K. 2. v. 8-10.

mikirſudlo angirſudlo, piſſõudlo peetſudlo, kivgãungitſudlo kivgædlo, nællunǽrkoſerdlugit tellerpeeſigut kãueeſigudloneet. 17. Niuverkonagolo piſſikonagolo taȷma nællunǽrkoſerſimangitſok nerſutibloneet akkáŋik, akkǽdloneet kiſſitſiſáŋik. 18. Terſa iliſimanartok; ſiünekartub nellinginab kiſſiḷiuk nerſutib kiſſitſiſà! innub kiſſitſiſigángago, kiſſitſiſálo terſa ungnirſunarkanek-pingaſunnik ungnirſarka tartut arbaneglidlo (13).

KAP. 14.

Sauârkab nalektèjnut Evangeliume iſukangitſok tuſſarſãurſok Engelimit. v. 1-7. Eugele adla okauzekariok nerſutib nalektèjuik nungutſomartuñnik opertunniglo pidluaromartunnik. v. 8-13. Gudib pitlarèj nunamiut. v. 14-20.

Ama tekkordlóïvdlunga ſauârak tekkogiga Zionib kakkáne (1) kikârtok, nejoriættõg Hundredinnik mardlungnik ungnirſarkattartunniglo ſiſſamanniglo tuſindekartut ſãurſoma angutǽn akkánik aglegãurſut kãumikut (2). 2. Nipilo killangmit tuſſariga, ſôrdlo kôrſoarpérkſoït nipǽt, ſôrdlotõg kadlér-

(13) Terſa tammartitſirſub nalegãurſuſiǽn udlukſèj.
(1) Att. Matt. K. 21. v. 5. nar'kigutà (6).
(2) Att. K. 7. v. 4.

kadlérſub nipà(3); Harpepadlârnerlo tuſſariga, ſôrdlo Harpilirſartut Harpitik kukilektorángatigit (4). 3. Ivngerutitâmiktõg ivngerput ivkſiavirſârſub ſáne, nerſutidlo ſiſſamat utokàuneridlo ſǽnne (5), ivngerudlo tamanna adlæt ilineng ajorpǽt, tãivkoale Hundredinnik mardlungnik ungnirſarkattartunniglo ſiſſamanniglo tuſindekartut kiſſimik (ilikǽt), nunamit piſſiãurſut (6). 4. Tamerſa ivko arnænnut mingorſimangitſut, niviarſiãugamik (7); tamakkoa nungudlutik ſauârak ſumut pirſaránget malligarǽt; tamakko piſſiãuput innungnit (8); ſiurdlerpãudlutik Gudimut ſauârkamudlo (9). 5. Illungerſungitſomiglo okalluglüïnangitſut, arkſoarnẽidlutik Gudim ivkſiavirſârſoǽt ſáne (10). 6. Engeliſõg adla tekkomigiga killab kekkágut tingmirſok, iſukangitſomik Evangeliumekartok unipkâkſamik nunamiunnut, nællurſunnudlo, erkardlereennudlo, ingmikôrtunniglo okauzilingnut, innungnudlo tamannut. 7. Nipérſoarmik ima okartok: *Gude mianeriſiuk*

(3) Att. K. 1. v. 15.
(4) Att. K. 5. v. 8. 1 Kor. K. 14. v. 7. naŕkigutà (4).
(5) Att. K. 5. v. 9. (6) Att. K. 7. v. 13. 14.
(7) Att. K. 3. v. 4. 1 Kor. K. 6. v. 15. 2 Kor. K. 11. v. 2.
(8) Kriſtuſib piſſiarèj (Att. 1 Kor. K. 6. v. 20. 1 Pel. K. 1. v. 18. 19.)
(9) Att. Jak. K. 1. v. 18.
(10) Att. Ef. K. 5. v. 27. Kol. K. 1. v. 22.

ſiuk naleksinnardlugolo, akkinnerſidluarbikſâ nedliuſimamet; takſiarbigiſiuglo killangmiglo nunamiglo imarpingmiglo ervngidlo puïlarſoeennik pingortitſirſok. 8. Engeliblo adlab mallikpà okalluglune: *Ordlovok, ordlovok Babylonérſoak* (11) *ivna, nællurſut tamáſaimertinamigit uërſarſúſime viniánik ſillæ'ruvartomik* (12). 9. Engelilo pingajuak kingornækikut piok, nipérſoarmik okardlune: *Nellinginak nerſumut arſingánudlo nálektok, nællunæ'rkotániglo kâumigudloneet arkſamigudloneet pirſok* (13); 10. *Tauna imeromariok Gudib ningâurſuſiæt viniánik, tamattominga akkunekſimangitſomik ningâurſuſiæ'n ervnguſiâ immerſimavok* (14); *anniartitâuſſegiok ingnermik ikuellekſâumiglo Engelin illuartut ſauârkablo tekkoæ'nne.* 11. *Anniarſuſiæ'dlo iſſiâ kangattaromarpok iſukangidluïnárſoarmut, kaſſuæ'rbikſakaiſſennatiglo udludloneet unnuædloneet, nerſumut arſingánudlo nalektut, akkæ'dlo nællunæ'rkotánik piomarſut* (15). 12. Terſa illuartun illelârbikſæ't; Terſa Gudim inneizi-

(11) Ajokærſornerdlutilirkſoak pærſimavok. Babylonimut (Apoſt. Sull. K. 7. v. 43.) arſerſôuſimavok, tâivna illerkopilulirkſômet, kêſalo nungutâudlune.
(12) Ajokærſornerdlungnerminut aſſerorſaramigit.
(13) Att. K. 13. v. 14-16.
(14) Illomut Gudib pitlangâromarpà.
(15) Anniarſûſertik ſorârunauviæiſſengilæ't.

înneizisèjnut nalegluartut Jesusimudlo o-
perdluartut (nællunærbiksæt)(16). 13. Kil-
langmidlo nipe tussariga, ima okarbiganga:
Aglegit: *Pidluarkàut tokorsut, Nalekkame
tòkorsut mattoma kingórnagut. Illomut, An-
nersàk okarpok, kassuærsaissapungog sullirsa-
mingnit, piniægèjsale mallissauèjt* (17). 14.
Tekkordlôrdlunga tâva nuïa kakortok tek-
kogiga, tãursomalo káne ivksiarsok innub
niarnæn arsigigà, niakomilo kágut niakoru-
tekartok Guldiursomik kiblõumiglo ipik-
tòrsoarmik tigumiartok. 15. Engeliblo ad-
lab nalekbírksoarmin annirsub nipérsoar-
mik tordlorbigà nuïab káne ivksiarsok:
Kiblõutiksarnik kibloïniarit kattersoïniard-
lutidlo; kattersoïviksetnedliumet suãursek-
sædlo enerput nuname. 16. Nuïab káne ivk-
siarsub tâva kiblõutiksane aulatilerpà nu-
nab kágut; nunalo kirbsãulerpok. 17. Eng-
elisõg adla anniviok nalekbírksoarmit kil-
langmẽtomit, taunatõg kiblõutiksakartok
ipiktórsoarmik. 18. Engelisõg adla anni-
viok tunnirsivingmit, tauna nalegãursok
ingnermut, niblitlardlunilo ipiktórsoarmik
kiblõutilingmut, okalluktok: Kiblõutiksar-
nik ipiktórsoarmik kibloïniarit, pãurnæt
vinig-

(15) Att. K. 13. v. 10.
(17) Nagliussæissaput piominartomigle akkínekaro-
marput ajungitsulliækkætik pivdlugit (Att. Matt.
K. 25. v. 34 40. Ebr. K. 4. v. 9-11.)

viniglit (18) péjardlugit nunab vinikórſoánit, pāurnej kârulermeta. 19. Engelib tâva kiblõutikſane aulatilerpà nunab kágut, péjardlugolo nunab vinikôrſoa, egidlugidlo (pāurnej) Gudib ningāurſuſiæt nappartárſoánut nakkittárumut (19). 20. Nappartarlo tamænna nakittarut tungmægāulerſok iglorpérkſoïn auatænne, àurſoarlo kôkpok nappartamit nakittárumit nerſúrſoït kingmièjt (20) tikidlugit, Stadidlo (21) atauzinnik Tuſindekartut arbanelingniglo Hundredekartut ſiviſutigallugit (22).

KAP. 15.

Engelit arbanek-mardluk pertlõutikſænnik arbanek-mardlungnik kingurdlikſænnik piglit ſarkomerſut, unnerpèj.

Nællunærkot tâva adla tekkogiga killangme angirſórſõurſok tupingnardlunilo, imãitok: Engelit arbanek mardluk pertlõu-

(18) Att. Matt. K. 7. v. 16. narkigutà (13).
(19) Att. Matt. K. 21. v. 33.
(20) Nerſúrſoït, kablunæn okauzeenne Heſtinnik táïrſæt, kingmialerarèjt pittivtalingnik, kunnutikudlugit innungnut, pittivtèjt tigumiarángatigit nytſuktardlugidlo.
(21) Att. Luk. K. 24. v. 13. narkigutà (6).
(22) Tamakko Kriſtuſim okautigigallóarèj okauzinnik adlænnik. Matt. K. 3. v. 12. K. 13. v. 30.

tiksænnik arbanek-mardlungnik kingurdliksænnik piglit, tamakkoninga Gudib ningaursúsia namaksiok. 2. Tekkungnikiongatõg sôrdlo imarpingmik kaumarsomik, ingnermik akkunilingmik; ajugãursudlo nersumut, arsingánudlo, akkædlo kissitsisánut, kikârtut imarpiub kaumarsub sinánè; Gudiblo Harpeenik tigumiardlutik (1). 3. Ivngerlputtõg Mosesib ivrsoma Gudib kivgæn ivngerutánik sauârkablo ivngerutánik, imá okauzekardlutik: *Angikallutiglo tupingnakàut pillirsetit, Nálegak Gude ajugakangitsórsoang-oma! Illuardlutiglo opernakàut pekkorsetit kongiursotit illuartunnut.* 4. *Kia mianerissengikátit, Nálegak, akkidlo kia naleissengikà, illuartotuã ursotit? Innuïdle tamarmik nalegiartoromarpátit, akkinnersútiksetit nællunæ rsimameta.* 5. Tamakkoalo kingórnænne tekkungnikionga, nalekbírksoarlo killangme tupirlâkartok okauzilingmik (2) mattuærsok tekkogiga (3). 6. Engelit tâva arbanek-mardluk tãivko pertlõutiksænnik arbanek-mardlungnik piglit nalekbírksoarmin annirsut, attisimaudlutik annorârsænnik sâtunnik ipekangitsunnik kebler-

(1) Att. K. 14. v. 2.
(2) Att, Ebr. K. 9.
(3) Att, K. 11. v. 19.

keblertunniglo, fækkirſægmikudlo ketérruſerſimarſut keterrutinnik Guldiurſunnik. 7. Nerſutidlo ſiſſaman (4) illǽta Engelinnut arbanek-mardlungnut tunniukèj pógutæt Guldiurſut arbanek-mardluk, ullipkârtut Gudib iſukangitſomun umarſub ningánik. 8. Nalekbírkſoarlo pyortuïnangorpok Gudim uſſornarſuſiánik nalegāurſuſiániglo; nalekbírkſoarmudlo iſertokarneng ajortok, arbanek-mardluk Engelit pertlōutikſèjt arbanek-mardluk nâtinagit.

KAP. 16.

Engelit ſiurdliǽta pógutame immà koïà nunamut. v. 1. 2. Aipǽta imarpingmut. v. 3. Pingajuǽta kôginnut. v. 4-7. Siſſamǽta ſekkinermut. v. 8. 9. Tedlimǽta nerſutim ivkſiaviánut. v. 10. 11. Arbangæ̀ta kôrſoarmut Eufrateſimut. v. 12-16. Arbangæn-aipǽta ſillāinarmut. v. 17-31.

Nalekbírkſoarmidlo nipérſoak tuſſariga Engelinnut arbanek-mardlungnut taukonunga, okartok: Koïartorſigit pógutæt arbanek-mardluk Gudib ningánik immakarſut nunamut (1). 2. Siurdliublo koïartorpà pógutame immà nunamut, ajortomik aſſerornartomiglo tâva ajualerput innuït ner-

(4) Att. K. 4. v. 6.
(1) Arſigeengitſunnik pertlōutinnik pitlarnekaiſſerſut tâva illuëitſut ſumēnerſun aglæt.

nerſutib nællunærkotánik piglit, nálektud-
lo arſingánut. 3. Engelidlo aipæta pógu-
tame immà koïartorpà imarpingmut, auï-
nangorpok tâva tokorſomidlufaag, umar-
ſudlo nungudlutik imamētut tokoput. 4.
Engelidlo pingajuæta pógutame immà koï-
à kôginnut puïlarſunnudlo; auïnangoriput
tâva. 5. Ervngidlo Engeliæt tuſſariga o-
kartok: *Nálegak, illuartórſō votit, mána-
kun étotit, ékallóartotidlo, iblernartotidlo,
tajma akkinnerſigavit.* 6. *Illuartut Profé-
tidlo auæ't taukoa koïmarſuk, aungmik i-
mikſakartimigetit; tajmaëſerkonnarallóar-
meta.* 7. Engeliſōg adla tunnirſivingmit
tuſſariga okartok: *Illomut, Nálegak Gude
ajugakangitſotin à! Akkinnerſutetit oper-
nardlutiglo illuarkàut.* 8. Engelidlo ſiſſamæ-
ta pógutame immà koïà ſekkinermut, pig-
innāulerſok tâva innuït ingnermik ōukud-
lugit. 9. Innuïdlo ōulerallóarkàut kiérſo-
armit, tejmēitok Gudib pertlōutinnut ta-
makkonunga nalegāurſum akkà mitekpæt,
ſánatiglo nalengilæt. 10. Engelidlo ted-
limæta pógutame immà koïà nerſutib ivk-
ſiaviánut; nalegávià tâva târtuïnangor-
tok, okætiglo tamoavèjt anniarnermik.
11. Gudilo killangmio mittekpæt anniar-
fūſimingnut ajurſamingnudlo, pilliriſæ-
tiglo tunnungilejt. 12. Engelidlo arbang-
æta

ǽta pógutame immà koïà kŏrſoarmut Eu-
fratcſimut, imérſoà tâva pennertipok, ak-
kutikſakarſinnāungorkudlugit Kongit pâu-
anga pirſut. 13. Tekkungnikionga ing-
nérſub karnánit (2) nerſutiblo karnánit (3)
opernēitſublo Profétib karnánit (4) Anner-
ſæt majungnartut pingaſut annirſut, pig-
lertāurſætun (5) étut. 14. Tornârſuït an-
nerſarángætik, nællunǽrkotinnik piniartut,
annivdlutiglo Konginnut nunarſoarmētun-
nut, katterſordlugit ſôrſukſardlugidlo Gu-
dim ajugakangitſum udlukſárſoáne ivtſo-
máne (6). — 15. Arèit tikiutlaiſſaunga
tigliktotut. Pidluarpok erkomaniartok,
annorârſænilo arſeglugit, tammakarane
ſakkikonane, kangugirſálo tekkokonago
(7). — 16. Kattiſimalerput tâva nunam
illánut, Ebræerit taïrſarǽt Armageddoni-
mik. 17. Engelidlo arbangæn-aipǽta
pógutame immà koïà ſilliāinarmut, nipér-
ſoak tâva nalekbírkſoarmit killangmēto-
mit pirſok ivkſiavírkſoarmit, ima okar-
tok: *Piſimavok.* 18. Nipérſoakalerpok

Uuu 4 tâva,

(2) Att. K. 12. v. 9. 17.
(3) Att. K. 11. v. 7.
(4) Att. K. 13. v. 11-14.
(5) Nerſutingoæt teſſermiut.
(6) Akkinnerſidluarbikſáne.
(7) Att. Matt. K. 24. v. 42. 1 Teſſ. K. 5. v. 2. 3.
2 Pel. K. 3. v. 10.

tâva, kadlilerdlunilo, ingnaglektalerdlunilo; nunalo ſejuktórſoangorpok nellekangitſomik, nuna innukalerſidlugo tajmaënanilo tajmaaktigingitſok nunab ſejurſúſia.
19. Iglorpérkſoïdlo pingaſungortut auiglutik, nællurſudlo iglorpèjt ordloput; Babylonérſoarlo Gudim erkaïà imitſomaudlugo mianernartub ningame ervngusiæt viniánik (8).
20. Kikertædlo nungudlutik kemãuput, kakkædlo nennikſaujungnærdlutik.
21. Natakòurnárſoïdlo talentiſun (9) okemẽiſigirſut killangmit nakkarput innungnut, innuïdlo Gude mittekpæt pertlungmut natakòurnárſoarnut; pertlõutà angirſórſõmet.

KAP. 17.

Engelin illæta Johanneſe Babylonimik uerſartõrſoarmik unnerſorpá, nerſuttõg arbanek-mardlungnik niakolik kollinniglo nerkſulik okautigivià.

Engelidlo arbanek-mardluk arbanek-mardlungnik pógutaglin illæta okallukbigiartoránga, ìmalo piánga: Kakèit, uërſartórſub imarpérkſoït kænne ivkſiarſum akkínekarbikſánik tekkotiſſauagit.
2. Tauna Kongit nuname arnaunerigæt, nunablo

(8) K. 14. v. 8. 10.
(9) Anningãurſárſoartum.

nunablo innuee fillærutut uërfarfufiæt Viniánik (1). 3. Annerfákudlo pifipánga innuïlamut; arnak tâva tekkogiga, ivkfiarfok nerfutib ivifârpadlârtub káne, tamarmigut attilerfimarfub mitàutikfænnik, arbanek-mardlungniglo niakokartub nerkfukardlunilo kollinnik (2). 4. Arnarlo annorârfimarfok aukpadlârikfomik ivifârpadlârtomiglo, pinnerfarfimaudlunilo Guldimik ujarkænniglo erdlingnartunnik fapangænniglo, ervnguferlo Guldiurfok tigumiarà immalik majungnartórfoarnik uërfarfúfimilo ervkánik. 5. Kãuánilo attek aĝlekfimarfok, ima; Nællunartok; Babylonérfoak, uërfartut majungnartudlo arnæ't nuname. 6. Arnarlo tauna tekkogiga fillærutok illuartun auænnit, Jefufimiglo narkikfun auænnit, tekkoleravkolo tupigofulerkãunga. 7. Engelib tâva okarbigânga: Saag tupigofulerpit? Okãutfomarpagit arnab tãurfoma nerfutiblo kakaktæt arbanek-mardlungnik niakoglub kollinniglo nerkfuglub nællunarfúfiængnik. 8. Nerfut tekkurfet ékallóarame étfungnærpok, nuïomariok nettekangitfórfoarmit (3) audlardlunilo affe-

Uuu 5 rornar-

(1) Att. K. 14. v. 8.
(2) Att. K. 13. v. 1.
(3) Att. K. 11. v. 7.

rornartomut, nunablo innuee — akkeet agleksimangitsut makpersækkæne umanartunne sillársum aularkautánit — tupigosuleromarput, nersut ékallóartok étsungnǽrsorlo tekkoguniko ama nuïlersok. 9. Tersa isuma ilisimanartok (4). Niakut arbanekmardluk tamersa kakkæt arbanek - mardluk arnam ivksiavee. 10. Tamersatõg Kongit arbanek - mardluk; tedlimat ordlosimaput (5), atauzerlo mánakun - épok, aipa sulle pingilak, pigunile killangoamik étsomarpok. 11. Nersudlo ékallóarame étsungnǽrsok nangminek arbanek - mardluk pingajugǽt, illegallugidlo arbanekmardluk asserornartomut pirsuksâvok. 12. Nerksuïdlo kollit tekkursetit, tersa Kongit kollit, sulle nalegávingmik pingitsut, nalegãujomartut Kongisut nersut illegallugo udlub nællunǽrkotà atauzek. 13. Tauko atauzimik isumakarput, nalegãursúsertiglo angutàuserssúsertiglo pisitsomarpægik nersumut. 14. Taukoa sauârak (6) lórsugomarpǽt, sauârkable arktorsartitsomarpèj, Nalekkænnut nalegãugame, Konginnudlo Kongiôgame; illegirsèj mersa kákorsæt kennikkædlo opernartudlo.

15.

(4) Att, K. 13. v. 18.

(5) Pǽrput.

(6) Att. K. 5. v. 6.

15. Okarbigiviánga: Ervngit tekkurſetit uërſartub ivkſiaviánētut, terſa innuït kattiſimarſorpérkſoïdlo nællurſudlo ingmikudlo okauziglit. 16. Nerkſuïdlo kollit tekkurſavit nerſumētut kingariomarpæ̂t uërſartok, péjardlugolo tamærutidlugolo uingálo neřřivdlugo, ingnermiglo nungutſomarpæ̂t. 17. Gudib umatèjſigut pekkomatik, iſumane nalekkudlugo, atauzimiglo iſumakartidlugit pilliekſænnut, nerſumudlo nalegáviktik piſikudlugo, Gudim okauzee namakſitſerniardlugit. 18. Arnarlo tekkurſet, terſa iglorpérkſoït nalegávikartut Konginnut nunamētunnut.

KAP. 18.

Babylonérſoarmik nunguſſerſomik Engele okāurſiok.

Kingórnatōg Engele adla tekkomigiga killangmin akkartok, tauna pirſāunilirkſōurſok, nunalo kaumarſarpà keblerſuſiæ̂t. 2. Akſorordlunilo torklortok nipérſoarmik, okardlune: *Ordlovok, ordlovok Babylonêrſoak, tornârſungnudlo innikſāngorpok, irſerbiolerdlunilo annerſænnut majungnartunnut tamannut, irſerbiolerdluniſōg tingmirſænnut majungnartunnut erkſinartunnudlo tamannut.* 3. *Uërſarſuſiæ t Viniánit ſillæ̂runartomit nællurſut tamarmik imermeta; Kongid-*

Kongidlo nunamẽtut arnaunerigæ't, niuvertudlo nunamẽtut pissòrsoangortut nuennârsusérsoánit (1). 4. Nipilõg adla tussariga, killangmin okalluktok: Tãursománga annisitse, illipse innuvtarirsaka, illegikonasiuk ajortèjnut, illangukonasilo pertlõutiksèjnut. 5. Ajortullee apôrmeta killangmut, Gudiblo erkàimauèj illuẽitsullee (2). 6. Piniarsiuk sôrdlo pigáse, mardlungniglo akkillersiuk pillee akkimôrdlugit, mardlungniglo imitsiuk akkimôrdlugo ervngusiágut immigágut. 7. Ima aktiksomik ussorsitsârmet nuënnârpiluglunilo, tajma aktiksomik anniartitsiuk allieisuktidlugolo; Umamigut okarallóarmet: *Ivksiadluarponga aiparallunga Kongimut, uïdlarnerungilangale allieissutiksarsisseng. iniongatog.* 8. Tajmãitomik pertlõutiksèjsa udlokut atauzikut tikitlaromarpæt, tokublo allieisutiblo kângnartublo, outãudlunilo ingnermik nungujomarpok; pirsãukánget Nálegak Gude tãursomunga akkinnersirsok. 9. Kongidlo nuname, arnàunekartut nuennârpiluktudlo tãursominga, kijalerdlugolo opissauæt, ikumarngæn issià tekkoleruniko. 10. Assiardlugolo ungesiksomẽtsomarput, anniarsúsia sióralluga, okalluglutiglo: Erkanàrsillæt, erkanarsillæt iglor-

(1) Att. K. 14. v. 8.
(2) Att. K. 16. v. 19.

iglorpérkſoït Babylon, iglorpérkſoït kajengnangitſut! udlub nællunærkotágut atauzēinakut (3) akkínekarbikſet nedliumet. 11. Niuvertudlo nuname kijaudlugolo allieiſutigiomarpæ't, niokutèjt piomanekarungnæiſſameta. 12. Niokutit Guldit Sölvidlo, ujàrkædlo erdlingnartut, ſapangædlo, annorâkſarlo ſâtok, aukpadlârikſorlo, Silkilo (4), iviſârpadlârtorlo, kersſuglo tipigikſok tamàt, pógutædlo tugarſæt nellinginæt; pógutædlo nellinginæt kerſſuït akkiſõut, kangutſædlo aukpadlârtut, ſaveedlo, ukuſikſædlo. 13. Kaneelidlo (5), tipigikſâutidlo, tarnutikſædlo, kuytſorlo tipigikſok, Vinilo, Olielo, kajûrſarikſudlo, kajûrſekſædlo, nerſutidlo nyoïtſut, ſàuædlo, nerſúrſoïdlo, kamutidlo, kivgaveedlo, adlædlo innuït. 14. Pāurnædlo tarnivit nuennerirſèj pekkangilæt, puellarſudlo (6) keblertudlo (7) tamáſa makaïlerpetit, nenniſſærdlugidlo kingórna. 15. Tamakkoningalo niuvertartut piſlôngorbigallugolo, aſſiaromarpæ't ungeſikſomēdlutik, anniarſúſia ſiórallugo, kijaud-

(3) Terſangãinak.
(4) Annorâkſæt keblertőrſoït nigænnit koglnïrſæt ſennèjnnit ikârtitægāurſut.
(5) Kaſſellûrſæt tipigikſut.
(6) Nerrirſekſæt mammartut.
(7) Annorâkſæt pinnerſut.

kijaudlutiglo allieiſuglutiglo okallugomarput: 16. Erkanarſillæt, erkanarſillæt, iglorpérkſoït, annorârſimarſut annorâkſænnik ſâtunnik aukpadlarikſunniglo iviſârpadlârtunniglo, pinnerſarſimarſudlo Guldimik ujarkænniglo erdlingnartunnik ſapangænniglo! Peet tajma amerdlatigirſut nunguſimameta udlub næļlunærkotágut atauzēinakut. 17. Akótudlo tamarmik, niübagiarpérkſoïdlo tamarmik, umiartortudlo, imarſiortudlo nungudlutik; aſſimētut. 18. Ikumarngædlo iſſià tekkogamiko, niblerkàut okalluglutik: Iglorpérkſoïn okko kikut nedlerallóarèjt? 19. Niakutiglo pyoalænnik karſſektipèjt(8), kijængarmiglo allieitſekſimarmiglo niblerkàut, okalluglutik: Erkanarſillæt, erkanarſillæt, iglorpérkſoït! Okko piſſôngorbigigallóarèjt tamarmik umiarſoarnik imarpingmut aualektitſirſut, uſſornarſúſiæt pirſutigallugo; udlub nællunærkotágut atauzēinakut nunguſimameta. 20. Killak irſugit tãukonunga, illipſiſõg Apoſtelit Profétidlo illuartoſe! Illipſe akkiniutigalluſe Gudib tajma akkinémagit. 21. Engeliblo nekkoárſub ujarárſoak aſſerorterivírkſoartun-étok kiviglugo egipà imavéngmut, okalluglune: Tajma ingerdlatigal-

(8) Allieiſungnermit tamænna illerkorat Jödit.

tigallune Babylonérsoak ekkægāussavok nennikſâujungnærdlunilo. 22. Harpilirsartudlo (9) ivngertudlo kardlortâutingoænniglo kard'ortāursoarniglo kardlortartut nipæ't tytsiojungnæ'ïssaput illingne; sennariksokarungnæ'ïssautittōg sennænnik nellinginarnik; asserorterûtiblo perpaluà tussarsâujungnæïssavok illingne. 23. Kodleedlo ikumariksut ikumaissæ'ïssaput illingne; katternekſædlo nipæ't (10) tytsiojungnæïssegiok illingne, niuvertut illingne nalegársôgallóarmeta nuname, ilisêsúsernudlo nællursut tamarmik tammartisimameta. 24. Tāursománisōg nerpsarèjt Profétit illuartudlo aueet, tamarmiglo nuname tokotāursun (aueet) (11).

KAP. 19.

Killangmiut ussorukput, Gude ajugāumet. v. 1-10. Kristuse killangmētorperksoït illegallugit nalegāuiartorpok, nungutsartordlugidlo kingarsartine. v. 11-21.

Tamakkoalo kingórnænne nipérsoak killangme tussariga, sôrdlo kapseerojurksoarnit pirsok ima: *Halleluja* (1)! *Pidluarnartok nalengnartorlo ussornartorlo pirsâunerlo*

(9) Att. 1 Kor. K. 14. v. 7. narkigutà (4).
(10) Tipeitsungnartok.
(11) Att. K. 17. v. 6. Matt. K. 23. v. 34-38.
(1) Imēipok: Nálegak ussoriniarsiuk.

ſãunerlo pigituïnarligit Nalekkab Gudivta!
2. *Akkinnerſutèj opernardlutiglo illuartômeta, uërſartórſoak* (2) *akkinnénamiuk uërſarſúſiminik nuna aſſerorà, kivgamilo auæ't akkiniutigallugo tauna pitlaramiuk* (3). 3. Aipekſániglo okariput: *Halleluja! Iſſiálo kangattartuïnarpok iſukãngitſórſoarmut* (4). 4. Tâva utokàunerit ungnirſut-ſiſſamat nerſutidlo ſiſſamat (5) pædlordlutiglo nalekpæt Gude ivkſiavirſârſoarme ivkſiarſok, okalluglutiglo: *Amen! Halleluja!* 5. Ivkſiavirſâtſoarmidlo nipe piok, ima okartok: *Guderput uſſoriniarſiuk, tãurſomunga kivgãurſoſe tamàuſe, illipſiſõg nalektartoſe tamàuſe, mikirſudlo angirſudlo!* 6. Tâva kattiſimarſorpérkſoït nipæt tuſſarallóariga, kôrſoarpérkſoarpalluktutut kadlérſoarperkſoarpalluktutudlo étut, okartut: *Halleluja! Nalekkab Gudib ajugakangitſub nalegávik pigileramiuk.* 7. *Tipeitſungniartã irſungniardlutalo nalengniardlugolo; ſauârkab katternâvikſà nedliumet, nulliekſálo piginnã ungorſartok* (6). 8. *Attitiſimavioktőg annorârſiamik ſâtomik iblernartomik keblertomiglo akkiſõmik* (7). Annorârſiarle

(2) Att. K. 17. v. 16. 18. (3) Att. K. 18.
(4) Att. K. 14. v. 11. (5) Att. K. 4. v. 4. 6.
(6) Kriſtuſib nalegãudluarbikſà operkatigeennut nedliupok (Att. Matt. K. 22. v. 2. 2 Kor. K. 11. v. 2. Ef. K. 5. v. 32.)
(7) Att. K. 3. v. 5.

siarle tamænna sâtok akkisôk, tersa illuartun illuartulleet. 9. Okarbigângalo (8): Aglegit: *Pidluarput kákorsæt sauârak nerriartorkatigikudlugo, unnukut katternâviksáne.* Okarbigínekariongatōg: Tamersa opernartut Gudim okauzee. 10. Isigèjnudlo pædlordlunga nalengniaravko; okarbigânga: Tajmailliorkénnæk; Iblit kattængutividlo Jesusim okauziánik piglit kivgakatigāusinga; Gude nalegùk; Jesusim okauzià erkoromártuksæt tamakkoa annersarángarsuk (9). 11. Killak tâva mattuǽrsimarsok tekkogiga, nersúrsoarlo kakortuïnak, tāursomalo kánētok (10) opernartomik seglusuïtsomiglo taïutilik, taunalò erkartōursirsaràu sórsuktardlunilo illuartomik. 12. Irsǽgle ingnertut ikumarsotun étuk, amerdlarsunniglo niakōrutekartok niakomigut, aglekſimarsomiglo attekartok ilisimánekangitsomik, nangminek kissime ilisimagà. 13. Attisimarsorlo annorâksamik aungmut missuksimarsomik; akkálo tersa Gudim okauzià (11). 14. Sórsuktuksarpérksoïdlo killangmētut mallikpæt (12), ner-

(8) Engelib K. 1. v. 1.
(9) Isumagángarsuk.
(10) Att. K. 6. v. 2.
(11) Att. Joh. K. 1. v. 1.
(12) Att. Matt. K. 16. v. 27.

nersúrsoït kakortut kǽnnētut, annorârsimaudlutiglo annorârsænnik sâtunnik kakortunnik iblernartunniglo akkisõunnik (13). 15. Karnánidlo annirsok pænnársoak ipiktórsoak, tamattominga nællursut unatarkudlugit, nalektissauèjsõg sekkursârsoarmik savírksoarmik (14); Gudiblo ajugakangitsub illungersorsusiǽt ningãursusiǽdlo nakittarúrsoa Vinimut túngmartaissauà (15). 16. Attekarioktõg annorârsamigut ketermigudlo aglekſimarsomik, imãitomik; Kongit Kongiæt, Nalekkædlo Nalegæ't (16). 17. Engelisõg atauzek tekkomigigà sekkinerme kikârtok, nipérsoarmiglo torklungârtok tingmirsænnut tamannut sillãinakut tingmirsunnut, okardlune: Kajniaritse kattersordlusilo Gudérsub nerdliutánut; 18. Kongin uïngǽt, nalegàuneridlo uïngǽt, pirsârsoïdlo uïngǽt, nersúrsoïdlo kǽnnilo ivksiarsun uïngǽt, kivgãungitsudlo kivgãursudlo mikirsudlo angirsudlo tamarmik uïngǽt nerriartorsigit. 19. Nersudlo Kongidlo nuname kivgèjdlo sorsuktuksarpérksoït teknogika kattersorsimarsut sórsuleralłu-

(13) Att. v. 8. K. 3. v. 5.
(14) Att. K. 1. v. 16. K. 2. v. 16. K. 12. v. 5.
(15) At. K. 14. v. 19. 20.
(16) Att. K. 17. v. 14.

rallutik nersúrsub kánētomut sorsuktuksarpérksoeenudlo (17). 20. Nersut tâva tiguæt, Profétilo seglutórsoak aipiudlugo, tupingnartullirsok tāursomunga, tamattomóna tammartikèj nersutib nællunærkotánik piglit, arsilliánudlo nálektut (18), tauko mardluk umatidlugik ekkarpægik teitsimut ingnilírksoarmut ikuelleksāumik ikumarsomut; 21. Adlædlo nungudlutik tokotāursut pænnársoarmik nersúrsoarmētub karnánit annirsomik, tingmirsædlo tamarmik nerrivdlutik karsillârput taukoa uïngèjnnik. (19)

KAP. 20.

Tornârsuk kelersorkârdlugo illuartut umalersut Kristusib nalegâkatigèj okiut tusindiglit. v. 1-6. Tornârsuk ama killangoamik keleruſsærsimavok, késale egitāursok ingnérsoarmut. v. 7-10. Erkartōursinekarpok. v. 11-15.

Engelisōg tekkogiga killangmin akkartok mattuærsautilik netekangitsomut, kalimnérsoïdlo tigumiarallugit. 2. Ingnérsoak tâva tigutlarà, pullateriârsutokársoak,

(17) Att. K. 17. v. 8-14.

(18) Att. K. 13. v. 11-16.

(19) Tajma opingitsut pekkosersōudlo Kristusib kingarsartèj pitlarnekángârdlutik nungussekdut.

ſoak, tamerſa Tornârſuk Satanaſilo (1), kelerſordlugolo okiut tuſindiglit. 3. Netekangitſomudlo egipà, mattudlugolo, nakirſoſerdlugolo mattuà, nællurſut ama tammartitſungnærkudlugit, okiut tamakko tuſindiglit nâtinagit; tamakkoale kingórnænne killangoamik keleruſſærſimarſariakarpok. 4. Ivkſiaveedlo tekkogika, taukonungalo ivkſiarſut, akkinnerſutikſænniglo okallukorſâurſut (2); niakoéjarſimarſudlo Jeſuſe okautigirſartik Gudiblo okauzià pivdlugo, nerſumudlo arſilliánudlo nalengitſut, nællunærkoſerſimangitſudlo kâumikudloneet arkſamikudloneet, taukoa tarningeet tekkogika (3), umaleriputtôg nalegâukatigilerdlugolo Kriſtuſe okiut tamakko tuſindiglit (4). 5. Tokorſudle adlæt umangilæt, okiut tamakko tuſindiglit nâtinagit. Terſa makkiſimanek ſiurdlek. 6. Pidluardlunilo illuartôvok illangutok makkitukſænnut ſiurdlikſænnut; tauko tokum aipæt pirſúngilej, Gudimudle Kriſtuſimudlo Pelleſiojomarput (5), na-

(1) Att. K. 12. v. 9.
(2) Att. K. 3. v. 21. 1 Kor. K. 6. v. 2. 3.
(3) Att. K. 6. v. 9. 10. K. 13. v. 15.
(4) Imêipok: Ajokærſóirſut taukoa illuartun okauzeet opernarſivdlutiglo uſſornarſiſſapût Jeſuſiſut okiorpérkſoït.

(5), nalegãukatigallugolo okiut tuſindiglit. 7. Okiudlo tamakko tuſindiglit nâpeta, Satanaſe keleruſſæromarpok parnærſimavingminit. 8. Nællurſudlo tammartitſartoromarpèj nunárſub tungèjne ſiſſamanne étartut, Goglo Magoglo (6), katterſorniardlugit ſôrſugiartorkudlugit, imarpiub ſiorèjſut amerdlatigiſſaput. 9. Narkſárſoarmut tâva tauko audlarput, illuartut tuperpérkſoeet iglorpérkſoïdlo aſſaſimarſut illudlugit. Ingnerle nakkarpok Gudimit killangmit nungutidlugit. 10. Tornârſuglo, taukoninga tammartitſirſok, egitãurſok teitſimut ivrſomunga ingnilírkſoarmut ikuellekſãutilírkſoarmudlo, netſutiblo Profétiblo ſeglutórſum innængnut (7), anniartiſſaputtõg udludlo unnurſædlo iſukangitſórſoarmut. 11. Ivkſiavírkſoak kakortok tâva tekkogiga, tãurſománilo ivkſiarſok (tekkomigiga); tãurſoma kênánit nunalo killaglo kemãupuk innikſakarungnærdlutik (8). 12. Tokorſudlo tekkogika mikirſudlo angirſudlo Gudib ſâne kikârtut, makperſækkædlo kapſeet makperput,

(5) Att. K. 1. v. 6.
(6) Nællurſut angutauſerſórſoït kangárſoak tajma tajnekarmeta, okautigirſænilõg tajma taſviêj, naugio attiklèjt ſulle nællunarallóarkâut.
(7) Att. K. 19. v. 20.
(8) Att. 2 Pel. K. 3. v. 10.

perput, adlættog makperſækkæt makperiput, terſa umanartum aglegèj (9); tokorſudlo erkartõunekalerput attuardlugit aglekkæt makperſækkænne taukonáne, pillirſèjt nâpartordlugit.
13. Imarpiublo tokorſut pigirſæne ſarkomerſipèj, tokublo târtórſublo tokorſut pigirſætik ſarkomerſiniækit; nungudlutiglo erkartõunekalerput pillirſætik nâpartordlugit (10).
14. Toko tâva târtórſoarlo egipuk teitſimut ingnilírkſoarmut ivrſomunga (11). Terſa tokum aipa.
15. Nellinginarlo aglekſimangikune makperſækkænne umanartum aglegèjne, egipok teitſimut ingnilírkſoarmut. (12).

KAP. 21.

Jeruſalem nutâk pinnerſuſiálo innukſèjlo okautigèj.

Killak tâva nutâk nunalo nutâk tekkordlôrikka; killak ſiurdlek nunalo ſiurdlek pærmanik, imarpiglo étſungnæriok (1).
2. Iglorpérkſoïdlo iblernartut (2) tek-

(9) Att. K. 3. v. 8.
(10) Att. Rom. K. 2. v. 6. 2 Kor. K. 5. v. 10.
(11) Kingôrna tokoviungitſokaromarſinnarmet.
(12) Att. K. 19. v. 20. Matt. K. 25. v. 41.
(1) Att. 2 Pet. K. 3. v. 11-13.
(2) Att. Matt. K. 4. v. 5.

tekkordlôrika, Jerusalem nutâk, killangmit Gudimin akkartok (3), piginnãungorsarsimarsok nulliekſartut arsoarsimarsotut uvikſaminut (4). 3. Nipérſoarlo killangmit tuſſariga, okalluktok: Arèit, Gudib tupirſârſoa innungnēpok, innekatigiomarièjſőg, innuvtariomardlugidlo, Gudiblo nangmernum illegiomarpèj, taukoatőg Gudigiomariǽt (5). 4. Kodlilinerlo tamât Gudim allertiſſauà irſèjnnit; tokokarungnǽïſſegiok tâva, alliænartokarungnǽrdlunilo, niblerſokarungnǽrdlunilo, annernartokarungnǽrdlunilo (6); ékalloæt étſungnǽrmeta. 5. Ivkſiavirſârſoarmilo ivkſiarſok, okartok: Attà, tamáſa nutângortipaka! Okarbigângatőg: Aglegit! Okauzit tamakko opernardlutiglo ſeglusuïtſórſőmeta. 6. Okarbigiviánga: Erkorſimavok. Alfàvonga Omêgãudlungalo, aularkautãudlungalo naggatikſàvonga (7). Imeroſuktok imertitſomauara ervngub umanartub puïlarſoánit (8) akkekangitſomik. 7. Ajugãurſok kingórnurſiomarpok

(3) Att. K. 3. v. 12. Gal. K. 4. v. 26. Ebr. K. 11. v. 10. K. 12. v. 21.
(4) Kattitiſſegángamik.
(5) Att. 2 Kor. K. 6. v. 16.
(6) Att. K. 7. v. 17.
(7) Att. K. 1. v. 8.
(8) Att. K. 7. v. 17. Joh. K. 4. v. 10-14.

tamakkoninga; Gudigissauánga erneriomariaratõg. 8. Erksirsórsoïdle (9), opingitsudlo, majungnartudlo, innuræŕsudlo, arnàupekartudlo, ilisêŕsudlo, Gudipilungnudlo nálektut, seglutõudlo tamarmik, pirsuksainãuput teitsimut ingnermik ikuelleksãumiglo ikumarsomut (10); tersa tokum aipa. 9. Atauziblo ornikpánga, Engelin ivkoa arbanek mardluk, pógutaglit arbanek-mardlungnĩk ullipkârtunnik pertlõutiksænnik kingurdliksænnik arbanek-mardlungnik (11), illǽta, okallukbigiviángatõg, ima okardlune: Kakèit, tekkotitsomauagit katternâksamik sauârkab nulliekśánik. 10. Audlarupánga tâva annersáme (12) kakkársoarmut kingiktórsoarmut, niptarbigallungalo iglorpérksoarnik, Jerusalemérsoarmik iblernartomik killangmit Gudimit akkartomik (13). 11. Tamænna Gudim ussornarsusiánik piliursok; kaumarsautǽllo ujarak erdlingnarnivsâk arsigà, sôrdlo Jaspise aligortut kaumatigirsok (14). 12. Ungalokartoktõg angirsórsoarmik kingiktórsoarmiglo; arkanek-

(9) Aulæjængingitsut.
(10) Att. K. 19. v. 20.
(11) Att. K. 15. v. 1. K. 17. v. 1. K. 19. v. 7.
(12) Annersávkut (Att. K. 1. v. 10.)
(13) Att. v. 2.
(14) Att. K. 4. v. 3-6.

kanek-mardlungnik isertarbírksoakartok; isertarbírksoïdlo kollætigut Engelekartok arkanek-mardlungnik; akkittog tamakkonáne aglekſimarſut, terſa Iſraëlib kinguèjſa næggoveet arkanek-mardluk (15). 13. Tunnumut ſengmirſut iſertarbírkſoït pingaſut; auangnamut iſertarbirkſoït pingaſut; kyamut iſertarbírkſoït pingaſut; kingmut iſertarbírkſoït pingaſut. 14. Iglorpérkſoïdlo ungalórſoæ't arkanek-mardlungnik tungavikartok, tamakkonánilo ſauârkam audlartitèjſa arkanek-mardlung akkeet (aglekſimarſut). 15. Okallukbigirſigalo ôktoutilirſartok ſudlolírkſoarmik Guldiurſomik, iglorpérkſoït iſertarbírkſoeedlo ungalórſoædlo ôktorkudlugit. 16. Iglorpérkſoïdlo ſiſſamannik aktikatigeennik ſenneràkartut, tekkirſuſiædlo ſillirſuſiædlo nedlereekpuk. Oktorpèj tâva iglorpérkſoït ſudlolingmik, Stadit (16) arkanek-mardlungnik tuſindiglit ungeſikſigèjt; tekkirſuſiæt ſillirſuſiædlo kingirſuſiædlo nedlereekput. 17. Ungalórſoættõg ôktoriâ, ablornekartok arbanek-mardlungnik-ungnirſarkattartunnik ſiſſamanniglo (17), innum ôktoutánik, tamerſa

Xxx 5 Enge-

(15) Taukoa akkeet.
(16) Att. Luk. K. 24. v. 13. narkigutâ (6).
(17) Imaloneet: Iſſægakartok mardlungnik-ungnirſarkattartunnik arbanek-mardlungniglo.

Engelim (attorà). 18. Ungalórſoædlo ſennãurſok Jaſpiſinnik (17), iglorpérkſoïdlo Guldînãurſut, ſôrdlo tarartôut kaumarſok. 19. Iglorpérkſoïdlo ungalórſoǽta tungavee pinnerſægãurſut tamannik ujarkænnik erdlingnartunnik; Tungavik ſiurdlek Jaſpiſiurſok; aipa Safiriurſok; pingajuǽt Kalſedoniurſok; ſiſſamǽt Smaragdiurſok. 20. Tedlimǽt Sardonykſiurſok; arbangǽt Sarderiurſok; arbangæn-aipǽt Kryſolitiurſok; arbangæt-pingajuǽt Berylliurſok; Kollin-illoǽt Topaſiurſok; kollingǽt Kryſopraſiurſok; arkangǽt Hyaſintiurſok; arkangæn-aipǽt Ametyſtiurſok. 21. Iſertarbírkſoïdlo mattoeet arkanek-mardluk ſapangãurſut arkanek-mardluk; nungudlunilo mattórſoak ſapangãurſok atauzek; iglorpérkſoïdlo akkoſerngǽt Guldiurſok, ſôrdlo tarartut kaumarſórſoak. 22. Terſanile nalekbirkſoarſingilanga; Nálegak merſa, Gude ajugakangitſok ſauârarlo, nalekbigángarſuk. 23. Iglorpérkſoïdlo ſekkinernermik anningarnermigloneet pirſariakangilæt, Gudib kaumarſuſiǽt kaumarſarmatik, ſauârarlo kaumarſautigǽt (18). 24. Innuïdlo ſakkiüaiſſaput kaumarnǽnnit; nu-

nablo

(17) Att. K. 4. v. 3.
(18) Att. v. 11.

nablo Kongeesa pinnersâutitik ussorōutitiglo tersunga pisissauèjt (19). 25. Ilertarbeedlo mattussengilæt udlokut (20); tersane unnuakaissengimet. 26 Innuïdlo pinnersâutèjt ussorōutèjdlo tersunga pisissauèjt. 27. Nellinginâursorlo (21) tekkammunga pissengilak, majungnartulliortorloneet, seglomigloneet piniartok (22); sauârkable makpersægèjne umanartunne aglekfimarsut kissimik (isissaput). (23)

KAP. 22.

Opertut pidluarsusiǽt okautigà. v. 1-5. Okauzidlo Johannesim aglegeksèj sorârupèj. Jesusib. v. 6-19. Aglekkænilo nâvej Johannesib. v. 20. 21.

Tekkotiniátōg uamnut kôgartok umanartum ervngánik mingokangitsok, aligortut kaumarsok, annirsok Gudib sauârkablo ivksiavirsârsoængnit. 2. Akosernǽta kekkáne, igdlugtudlo kôgartub sináne orpik umanartok étok (1), arkanekmardlungnik pāurngèj eneraràut, kaumætidlo nungudlugit adlænnik pāurngakararàu;

(19) Tunnirsiartordlutik Gudimut.
(20) Mattuærsimaissaput udlut nungudlugit.
(21) Illuēitsok.
(22) Att. v. 8.
(23) Att. 3. v. 5.
(1) Att. K. 2. v. 7.

kararàu; orpiublo pilloee innungnut kaitsorsautiksâursut. 3. Uminartokaissæromariok; Gudiblo sauârkablo ivksiavirsârsoæk taukonánēssavok; kivgèjsalo kivgartoutsomarpæt. 4. Kênalo irsigiüaromarpæt; akkálo kāumiugissauæt. 5. Tersanilo unnuakaissengilak, kaumarsautiksamigloneet sekkinernermigloneet pirsariakangilæt, Nalekkab Gudib kaumarsaromarmatik (a); nalegāujomariput isukangitsórsoarmut. 6. Okarbigiviánga: Okauzit tamakko opernakallutiglo seglusuïput; Nalekkablo, Profétin Annersèjsa Gudiæta, Engeline audlartikà, kivgaminut tekkotikudlugit nedliunasuaromartuksæt. 7. Attà, aggerasuaissaunga; pidluarpok makpersækkæt tamakkoa okauzeennik erkoromartunnik torkorniartok. 8. Uangalo Johannesiursunga tussardlugidlo tekkogika tamakko. Tussardlugidlo tekkogavkit pædlorallóartonga tamakkoninga tekkotitsirsub Engelim isigèjnut nalengniardlugo. 9 Okarbigângale: Tajmailliorkénnæk! Iblīt kattængutividlo Profétit, makpersækkædlo tamakkoa okauzeennik torkorniartut, kivgakatigángaunga; Gude nalegùk. 10. Okarbigiviánga: Nakirsosissengiletit makpersækkæt tamakko erkoromartunnik okau-

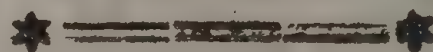
(a) Ait. K. 21. v. 23.

okauziglit, erkorbiksæt kannikánget. 11. Illuēitsomik piniartok, illuēitsomik piniartuarile; majungnartorlo majungnartuarile; illuartorlo illuariartorsinnarle; iblernartorlo iblernariartorsinnarle. 12. Attále aggerasuaissaunga, akkiksaralo neksardlugo, akkilleriartordlugit tamása pillirsèjt nâpartordlugit. 13. Alfâvonga Omêgāudlungalo, aularkautāudlungalo naggatiksâvonga, siurdliudlungalo kingurdliksâvonga (3). 14. Pidluarput inneizisèjnik nálektut, nalegāukudlutik orpingmut umanartomut, isertarbeetigudlo isersorsāukudlutik iglorpérksoarnut. 15. Sillatánēpudle kemmit (4), ilisêtsudlo, arnàunekartudlo, innurærsudlo, Gudipilungnudlo nálektut, nungudlutiglo seglyomatórsòit (5). 16. Jesusiursonga uanga Engeliga audlartipara, tamakkoninga narkikbigikudluse operkatigeenne; Davidib sortlarallungalo kinguaránga uanga (6), kaumariksórsoak kausiut ivna (7). 17. Annersárlo uvinilersorlo (8) okarpuk: *Kaïna!* Tamattomingalo tussartok okarle: *Kaïna!* Ime-

(3) Att. K. 1. v. 8. 11.
(4) Att. Matt. K. 7. v. 6.
(5) Att. K. 21. v. 8. 27.
(6) Att. K. 5. v. 5.
(7) Att. K. 2. v. 28. 2 Pel. K. 1. v. 19.
(8) Att. K. 21. v. 9.

Imerosuktorlo aggerle, piomarsorlo umanartum ervngánik pile akkekangitsomik (9)! 18. Narkikbigâkale tamása tussartut makpersækkæt tamakkoa okauzeennik erkoromartunnik; tamakkonunga illaliursirsokarallóarpet, Gudib tâva illangutissauà pertlõutinnut makpersækkænne tamakkonáne agleksimarsunnut. 19 Illangéïrsokarpedle makpersækkæt tamakkoa okauzeennik erkoromartunnik, piksaralloà tâva Gudib pæromarpa umanartum orpiánit (10), iglorpérksoarnidlo iblernartunnit (11), agleksimarsunnidlo makpersækkænne makkonáne. 20. Narkiksok tamakkoninga okarpok: *Illomut aggerasuarponga.* Amen, kaïna Nálegak Jesusi-à! 21. Nalekkavta Jesusib Kristusib sajmaunerminik illegilise nungudluse! Amen.

(9) Att. K. 21. v. 6. Joh. K. 7. v. 37.
(10) Att. v. 2.
(11) Att. K. 21. v. 2.

Næl-

Nællunærſimaput
Teſtamentitâmik Aglektut
Ima kingurdlereeglutik:

13. Pau-

Tersa.

1975